ଶୁଦ୍ରମୁନି ୰ ଶାରଳା ଦାସଙ୍କ କୃତ

ମହାଭାରତ

ପ୍ରକାଶକ- ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର ଅଲିଶା ବଜାର, କଟକ-୨

ଶୂଦ୍ରମୁନି ଶାରଳା ଦାସଙ୍କ ବିରଚିତ

ମହାଭାରତ

(କର୍ଣ୍ଣ ଠାରୁ ସ୍ୱର୍ଗାରୋହଣ ଦଶପର୍ବ)

ନୂତନ ମୁଦ୍ରଣ-୨୦୨୦

ପ୍ରକାଶକ ଓ ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ :

ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର

ପରିଚାଳକ : ଶ୍ରୀ ବିଦ୍ୟାଧର ସାହୁ

ଅଲିଶା ବଜାର, କଟକ-୨

ଫୋନ୍ : ୦୬୭୧-୨୫୦୮୨୯୬

Website : www.dharmagranthastore.com

ମୂଲ୍ୟ : ଏକଶହ ଚାଳିଶି ଟଙ୍କା ମାତ୍ର

ମହାଭାରତ - କର୍ଣ୍ଣପର୍ବର

ସୂଚୀ ପତ୍ର

ବିଷୟ **ପୃଷ୍ଠାଙ୍କ**

— କର୍ଣ୍ଣପର୍ବର ସୂଚୀପତ୍ର ସମାପ୍ତ —

ସମାପ୍ତ

ମହାଭାରତ

କର୍ଣ୍ଣପର୍ବ

—0—

ନାରାୟଣଂ ନମସ୍କୃତ୍ୟଂ ନରଂଚୈବ ନରୋତ୍ତମଂ
ଦେବୀଂ ସରସ୍ୱତୀଂ ବ୍ୟାସଂ ତତୋଜୟ ମୁଦୀରୟେତ୍ ।

ବେଦେ ରାମାୟଣେ ଚୈବ ପୁରାଣେ ଭାରତେ ତଥା
ଆଦୌ ଚାନ୍ତେ ଚ ମଧ୍ୟେ ଚ ହରିଃ ସର୍ବତ୍ର ଗୀୟତେ ।।

ତଂ ବେଦଶାସ୍ତ୍ରପରିନିଷ୍ଠିତ ଶୁଦ୍ଧବୁଦ୍ଧିଂ,
ଚର୍ମାମ୍ବରଂ ସୁରମୁନୀନ୍ଦ୍ରନୂତଂ କବୀନ୍ଦ୍ରଂ ।

କୃଷ୍ଣତ୍ୱିଷଂ କନକପିଙ୍ଗଜଟାକଳାପଂ,
ବ୍ୟାସ ନମାମି ଶିରସା ତିଳକଂ ମୁନୀନାଂ ।

ଆଦୌ ତଦ୍ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରପାଣ୍ଡୁ ଜନନଂ ଲାକ୍ଷାଗୃହେ ଦାହନଂ,
ଦ୍ୟୂତେ ସ୍ତ୍ରୀ ହରଣଂ ବନେ ବିଚରଣଂ ମତ୍ସ୍ୟାଳୟେ ଗୋପନଂ ।

ଲୀଳା ଗୋହରଣଂ ହ୍ୟନେନ ତରଣଂ ସନ୍ଧିକ୍ରିୟା କୃନ୍ତଣଂ,
ଭୀଷ୍ମଦ୍ରୋଣ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନାଦି ଦଳନଂ ଏତନ୍ମହାଭାରତଂ ।

ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣତଟାଜୟଦ୍ରଥଜଳା ଗାନ୍ଧାରନୀଳୋତ୍ପଳା,
ଶାଲ୍ୟଗ୍ରାହବତୀ କୃପେଣ ବହନୀ କର୍ଣ୍ଣେନ ବେଳାକୁଳା ।

ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ବିକର୍ଣ୍ଣ ଘୋର ମକରା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବର୍ତ୍ତିନୀ,
ସୋଽତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣା ଖଳୁ ପାଣ୍ଡବୈଃ ରଣନଦୀ ଯତ୍କର୍ଣ୍ଣୋଧାରୋ ହରି ।

ହେମନ୍ତେ ପ୍ରଥମେ ମାସି ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷେ ତ୍ରୟୋଦଶେ
ପ୍ରବୃତ୍ତଂ ଭାରତଂ ଯୁଦ୍ଧଂ ନକ୍ଷତ୍ରେ ଯମଦୈବତେ ।

ଭାରତ ଶ୍ରୁତିମାତ୍ରେଣ ଗଙ୍ଗାସ୍ନାନେନ ମାନବଃ ।
ବିଷ୍ଣୁ ସ୍ମରଣ ମାତ୍ରେଣ ସର୍ବପାପୈଃପ୍ରମୁଚ୍ୟତେ ।

ବ୍ୟାସଂ ବଶିଷ୍ଠନପ୍ତାରଂ ଶକ୍ତେଃ ପୌତ୍ରମକଳ୍ମଷଂ ।
ପରାଶରାତ୍ମଜଂ ବନ୍ଦେ ଶୁକତାତଂ ତପୋନିଧିମ୍ ।

ତତ୍ରୈବ ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ଚ ତତ୍ର ଗୋଦାବରୀ ତତ୍ର ସରସ୍ୱତୀ ଚ ।
ସର୍ବାଣୀ ତୀର୍ଥାନି ବସନ୍ତି ତତ୍ର ଯତ୍ରାଚ୍ୟୁତୋଦାର କଥାପ୍ରସଙ୍ଗଃ ।

ଶାରଳା ଦେବୀଙ୍କ ବନ୍ଦନା

ଜୟ ଦୁର୍ଗତି ତାରିଣୀ ମାତା ନାରାୟଣୀ
ଜୟ ମାତା ସରସ୍ୱତୀ ବିପଦ ତାରିଣୀ ।
ଜୟ ଜୟ ଜନନୀ ଗୋ ଭକତ ବତ୍ସଳା
ଜୟ ଜୟ ଜନନୀ ଗୋ ତେଜ ଅନର୍ଗଳା ।
ଜୟ ଜୟ ଜନନୀ ଗୋ ସୁମନ୍ତ୍ର ଗାୟିତ୍ରୀ
ଜୟ ମାତ ବରଦେ ଗୋ ଭକ୍ତ କୃପାଦାତ୍ରୀ ।
ଜୟ ଜୟ ମାତା ତୁ ଗୋ ପ୍ରଳୟ ତାରିଣୀ
ଶାରଳାଦାସ ତୋ ପାଦେ ସେବକ ଯେ ଭଣି ।
ଜନମୁ ମୂରୁଖ ମୁହିଁ ନ ପଢ଼ିଲି କିଛି
ଅନୁଗ୍ରହ କର ମୋତେ ଅଭୟା କାମାକ୍ଷୀ ।

-୦-

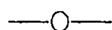
ଭରଦ୍ୱାଜଙ୍କର ଦ୍ରୋଣଙ୍କୁ ଅଭିଶାପ ପ୍ରଦାନ

ଶୁଣ ବୈବସ୍ୱତମନୁ ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି
ଶ୍ରୀମହାଭାରତ ଦ୍ରୋଣପର୍ବ ସମାପତି ।
ଭୀଷ୍ମ ଦଶଦିନ ପୁଣ ଦ୍ରୋଣ ପାଞ୍ଚଦିନ
ପଞ୍ଚଦଶ ଦିନରେ କର୍ଣ୍ଣ କଲେ ରଣ ।
ସଞ୍ଜୟ ବୋଇଲେ ରାଜା ଶୁଣ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର
ଲଭିଲୁ ତୁ ଶତପୁତ୍ର ପାଇ ବହୁ କଷ୍ଟ ।
ଏହି ପୁତ୍ରମାନେ ଉପୁଜିଲେ ଯେତେବେଳେ
ବିଦୁର ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ତୋର ଦେଲା ସେଇ କୋଳେ ।
ଆବର ବୋଇଲା ରାଜା ଶୁଣ ମହାମତି
ଜ୍ୟେଷ୍ଠପୁତ୍ର ହୋଇବ ଏ ତୋର ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ।

ହସ୍ତ ପାଦେ ପଦ୍ମ ଚିହ୍ନ ଅଛଇ ଏହାର
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଏହାର କନ୍ଧରେ ଥିବେ ନିରନ୍ତର ।
ପନ୍ନଗ ଅବତାର ଏ ନାରାୟଣ ମୂର୍ତ୍ତି
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ନାମରେ ହେବ ବହୁ ଖ୍ୟାତି ।
କର୍କଶ ମଧୁପିଙ୍ଗଳ ହେବ ମହାରାଗୀ
ଅନ୍ୟ ଉନଶତ ରଖ ଯାକୁ ତେଜ ବେଗି ।
ତା ନ କଲେ ଛାଡ଼ ତୁମ୍ଭେ ସବୁ ପ୍ରତିଆଶ
ଏହାର ଯୋଗୁ ସକଳ ହୋଇବ ବିନାଶ ।
ସେ କାଳେ ବିଦୂର ବୋଲ ନ କରିଲ ଶୁଣି
ଆଉ କି ମଙ୍ଗଳ ହେବ ବିଚାରୁଛ ପୁଣି ।
ଭୀଷ୍ମ ଶରଶଯ୍ୟା କଲେ ଦ୍ରୋଣ ଗଲେ ନାଶ
ମହାବୀର ଜୟଦ୍ରଥ ମଲେ ଅଳମ୍ବୁଷ ।
ଶୁଣି ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଏହା ପ୍ରକାଶ କରିଲେ
ମୋ କର୍ମକୁ ଘେନି ପୁତ୍ରେ ଅଯଶ ଲଭିଲେ ।
ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣ ପ୍ରାୟ ବୀରପ୍ରାଣେ ହେଲେ ହତ
ଯାହାକୁ ମୁଁ ଅର୍ଘ୍ୟ ଦେଲି ସେହି ହେଲା ଗତ ।
ସଞ୍ଜୟ ବୋଇଲା ଶୁଣ ରାଜା ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର
ତୁ ଯେ ପଚାରିଲୁ ସେନାପତିଙ୍କର କଷ୍ଟ ।
ଭୀଷ୍ମ ଶରଶଯ୍ୟା କଲେ ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ହିତେ
ଦ୍ରୋଣ ଶିର ଛିନ୍ନ ହେଲା ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମନ ହାତେ ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ପୁଚ୍ଛାକଲେ ଶୁଣ ହେ ସଞ୍ଜୟ
ଦ୍ରୋଣ କଥା ଶୁଣିବାକୁ ଲାଗିଲା ସନ୍ଦେହ ।
ସଞ୍ଜୟ କହିଲା ଆହେ ଶୁଣ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର
ପୂର୍ବ ଶାପ ଥିବାରୁ ସେ ହେଲେ ମୁଣ୍ଡ କାଟ ।
ରାଜା ବୋଇଲେ କାହାର ଅଟେ ଏଡ଼େ ଶାପ
ଜାଣିଲା ଯେବେ ନ କଲାକିମ୍ପା ସେହୁ ତପ ।
ଆହେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଭରଦ୍ୱାଜ ଯେ ମହର୍ଷି
ଦ୍ରୋଣ ଗୁରୁ ଅଟନ୍ତି ଯେ ତାହାଙ୍କର ଶିଷି ।
ଯେତେ ଯନ୍ତ୍ର ମନ୍ତ୍ର ଆଦି ବ୍ରହ୍ମ କର୍ମମାନ
ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ସକଳ କଥା କରିଲେ ପ୍ରଦାନ ।
ମନ୍ଦର ଋଷିଙ୍କ ଭାର୍ଯ୍ୟା ନାମ ତା ହରିତା
ଏହାର ନନ୍ଦିନୀ ନାମ ହେଲା ସୁରଜିତା ।
ଭରଦ୍ୱାଜ ଋଷି ତାଙ୍କୁ ବିବାହ ହୋଇଲେ
ସମୟରେ ଗୃହବାସ ହରଷେ ସେ କଲେ ।
ସୁରଜିତା ଦ୍ରୋଣଙ୍କର ଜନନୀ ଅଟଇ
ଦୈବବଳେ ସେହି ଗଲେ ପରଲୋକ ହୋଇ ।
କପିଳ ରାଜାଙ୍କ କନ୍ୟା ନାମ ଅନ୍ତାଦେଇ
ତାକୁ ଭରଦ୍ୱାଜ ପୁଣି ବିଭାହେଲେ ଯାଇଁ ।
ସେ ଅନନ୍ତ କନ୍ୟା କାଳେ ହେଲା ପୁଷ୍ପବତୀ
ସେ କାଳେ ତୀର୍ଥଭ୍ରମଣେ ଯାଇଥିଲେ ଯତି ।

ଗଙ୍ଗା ଗୟା ଗୋଦାବରୀ ପ୍ରୟାଗ କେଦାରେ
ଅଠରମାସ ଭ୍ରମଣ କରିଲେ କ୍ରମରେ ।
ସେ ଅନନ୍ତା ଦ୍ରୋଣଙ୍କର ବୈମାତୃଜନନୀ
ଗୃହ ମଧ୍ୟରେ ଏକତ୍ରେ ରହିଥିଲେ ବେନି ।
ସେ କପିଳ ରାଜକନ୍ୟା କାମାତୁର ହୋଇ
ପୁତ୍ରରୂପ ଦେଖି ଆଉ ନ ପାରିଲା ସହି ।
ପୁତ୍ରର ଦେଖିଲା ଯହୁଁ ସେ ଯୁବା ବୟସ
କାମସଂହାରି ନ ପାରି କରେ ପରିହାସ ।
ମାତା ଶୟନ ସ୍ଥାନକୁ ରାତ୍ରେ ଦ୍ରୋଣ ଗଲେ
କାମବତୀ ନାରୀ ପୁତ୍ର ସଙ୍ଗରେ ମାତିଲେ ।
ପୁତ୍ରସହ ସେ କନ୍ୟା ହ୍ୱନ୍ତେ ରଙ୍ଗରସ
ଏମନ୍ତେ ସେ ରାଜକନ୍ୟା ହେଲା ଗର୍ଭବାସ ।
ତହୁଁ ସାତମାସ ଆସି ହୋଇଲା ଅତୀତ
କ୍ରମେ କ୍ରମେ ଗର୍ଭ ତାର ଦିଶିଲା ବୃହତ ।
ଏହିକାଳେ ଭରଦ୍ୱାଜ ପଞ୍ଚତୀର୍ଥ ସାରି
ନିଜ କୁଟୀରେ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ଆସି କରି ।
ଦେଖିଲେ ହୋଇଛି ସେ କନ୍ୟା ଗର୍ଭ ବାସ
ତାକୁ ଉପେକ୍ଷି ନ ଗଲେ ଆଉ ତାର ପାଶ
ଦ୍ରୋଣକୁ ଡକାଇ ପୁଣି ପୁଛିଲେ କାରଣ
କହରେ ପୁତ୍ର ଏଥିର ସର୍ବ ବିବରଣ ।
ଅନେକ ରୂପେ ପୁଛିଲେ ତାଙ୍କୁ ମହାମୁନି
ସମସ୍ୟା ନ ଦେଇ କିଛି ହୋଇଲେକ ତୁନି ।
ଦିନ ଦୁଇ ଚାରି ଯହୁଁ ହୋଇଲା ଅତୀତ
ଅନ୍ୟ ଶିଷ୍ୟେ ସେ କଥାକୁ କଲେ ପ୍ରକାଶିତ ।
ଶୁଣି ମହାମୁନି ମନେ ହୋଇ ଅତି ରୋଷ
ଦ୍ରୋଣକୁ ଡକାଇ ପୁଣି ଅଣାଇଲେ ପାଶ ।
ବୋଇଲେକ ପାପାଶୟ ମୋ ପୁତ୍ର ହୋଇଣ
ଅନନ୍ତା ମାତାଙ୍କୁ ତୁହି କରିଲୁ ହରଣ ।
ଏବେ ତୋତେରେ ପାପିଷ୍ଠ ଦେବି ମୁହିଁ ଶାପ
ଗୃହ ଭାଜିଲା ମୋହର ଦେଲୁ ଏଡ଼େ ତାପ ।
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ତୋର ପତ୍ନୀ ହେଉଥାଉ ନାଶ
ପତ୍ନୀ ସୁଖରେ କିଞ୍ଚିତ ନୋହିବୁ ତୁ ଦୋଷ ।
ଏହା କହି ଭରଦ୍ୱାଜ ଲଜ୍ଜିତ ହୋଇଣ
ପୁଣି ତୀର୍ଥକୁ ଚଳିଲେ ଗୃହକୁ ତେଜିଣ ।
ଦ୍ରୋଣ ବୋଇଲେ ପିଅର ବୟସ ମଦରେ
ମନ୍ଦକାର୍ଯ୍ୟ କରିଅଛି ମୁକ୍ତି କର ବାରେ ।
ଏ ପାପ ପଙ୍କରୁ ମୋତେ ବାରେ ରକ୍ଷା କର
ଏହାକହି ପିତାଙ୍କର ଧରିଲେ ପୟର ।
ଭରଦ୍ୱାଜ ବୋଲେ ଛାଡ଼ ତପୋଧନ ବେଶ
କ୍ଷତ୍ରିୟ ବୃତ୍ତି ଆଚରି ସମରରେ ପଶ ।

ଶିରଛେଦ ହୋଇବ ତୋ ରଣଯଜ୍ଞ କରି
ମାତା ହରଣ ଦୋଷରୁ ତେବେ ହେବୁ ପାରି ।
ମହାଭାରତର ଯୁଦ୍ଧେ ତୁ ଯାଇଁ ପଶିବୁ
ଶତେଜନ୍ମ ଉଦ୍ଧାରୁ ତୁ ମୁକତ ହୋଇବୁ ।
ପିତାଙ୍କ ବଚନେ ଦ୍ରୋଣ ଛାଡ଼ି ମୁନିବେଶ
ପର୍ଶୁରାମଙ୍କ ନିକଟେ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ ।
ତାହାଙ୍କୁ ମଣାଇ ନେଲେ ନାନାଜାତି ଶର
ଗର୍ଭବାସେ ଥାଉ କୃପୀ ଛାଡ଼ିଲେ ଶରୀର ।
ପିତାଙ୍କର ଅଭିଶାପ ପଡ଼ିଲା ତକ୍ଷଣେ
ପେଟ ଚିରି ପୁତ୍ର କାଢ଼ି ଆଣିଲେ ଯେ ଦ୍ରୋଣେ ।
ଅଶ୍ୱ ପରାୟେ ଗର୍ଜନ କରନ୍ତେ କୁମର
ତେଣୁ ଅଶ୍ୱଥାମା ନାମ ହୋଇଲା ତାଙ୍କର ।
ପିତାଙ୍କ ବଚନ ହୃଦେ ରଖିଥାନ୍ତି ଦ୍ରୋଣ
ତେଣୁ ଭାରତ ସମରେ ପଶିଲେ ଯାଇଁଣ ।
ମାତା ହରଣେ ଦ୍ରୋଣଙ୍କ ହେଲା ମୁଣ୍ଡ କାଟ
ଏତେବେଳେ ତୁମ୍ଭ ପକ୍ଷେ ହେଲା ତା ସଙ୍କଟ ।
ଆହେ ନୃପତି ପୂର୍ବରେ ଯେ ପାପ ଅର୍ଜଇ
ଇହଜନ୍ମରେ ସେ ପ୍ରାଣୀ ନିଶ୍ଚେ ତା ଭୁଞ୍ଜଇ ।
ଆପେ ଯାହା ଅର୍ଜିଥିବ କର୍ମ ବୋଲି ତାକୁ
ବିଧାତା ନିର୍ବନ୍ଧ ନିଶ୍ଚେ ଫଳିବ ତାହାକୁ ।
ଜୟଦେବ ବିଶ୍ୱନାଥ ହେ ପଞ୍ଚମଉଳି
ପରମ ଆନନ୍ଦ ସ୍ୱାମୀ ନମସ୍ତେ କପାଳୀ ।
ସଂସାରର ମଧ୍ୟେ ଦେବ ଅଟୁ ତୁ ଉତ୍ତମ
ଯାହାନାମ ଧଇଲେ ନ ଦଣ୍ଡେ କାଳଯମ ।
ଶଙ୍ଖ ଲେପନ ପିଙ୍ଗଳବର୍ଣ୍ଣ ପଞ୍ଚକୋଟି
ଲେଙ୍ଗୁଟି ଚିକୁଟି ସ୍ୱାମୀ କଟିରେ କାଛାଟି ।
ଅନ୍ଧକ ଅଇରୀ ଆର୍ତ୍ତଜନର ଯେ ବନ୍ଧୁ
ଲୋହିତ ପିଙ୍ଗଳନାଥ କୃପାଜଳ ସିନ୍ଧୁ ।
ବାଳକ ବୃଦ୍ଧ ତରୁଣ ଐରୀତପ ଭଞ୍ଜ
ବିଶ୍ୱମ୍ଭର ସ୍ୱାମୀ ପରସନ୍ନ ଦେବରାଜ ।
ଅଜପା ଯୋଗ ମନ୍ତ୍ରରେ ଭଲ ଅଛି ଜ୍ଞାନ
ନେତ୍ରାନଳେ କାମଦେବ କରିଛ ଦହନ ।
ଦିବ୍ୟାଙ୍ଗ ସୁନ୍ଦର ନାଥ ସଦା ରଙ୍ଗେ ଭୋଳା
ନବଲକ୍ଷ ଡମ୍ବରୁ ଯେ ବାଜଇ ମେଖଳା ।
ଜଗତ ମୋହନ ଦେବ ସଦା ଅଟ ରାଗୀ
ତୁମ୍ଭେ ଅଟ ଭୋଳାନାଥ ପୁଣି ମହାଯୋଗୀ ।
ଉମାଛଳେ ଦକ୍ଷ ଯଜ୍ଞ କରିଲେ ଦହନ
ଦକ୍ଷ ମୁଣ୍ଡ କାଟି ଦେଲେ ଛେଳିର ଆନନ ।
ମସ୍ତକରେ ଗଙ୍ଗାଦେବୀ କରନ୍ତି ବିହାର
ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ବୋଲିଣ ନାମଟି ତୁମ୍ଭର ।
ଜଗତ ବନ୍ଧନ ନାଥ କଣ୍ଠେ କାଳକୂଟ
ଜଗତ ଜୀବନ ନାଥ ନାମ ନୀଳକଣ୍ଠ ।
ସୁଶ୍ରୀଧିର ହାର ହୃଦଗତେ ଯାର ଉମା
ଦରଶନେ ମୋ ଦୁରିତ କର ଦେବ କ୍ଷମା ।
କୌଶିକ ବିବାଦେ ସ୍ୱାମୀ ବ୍ରହ୍ମା ଦର୍ପ ହରି
ପରଶୁଘାତେ କମ୍ପିଲା ସର୍ବ ବସୁନ୍ଧରୀ ।
ସମସ୍ତ ପାତକ ଯାଏ ତୁମ୍ଭ ନାମ ଧରି
ବଞ୍ଚିଲି ମୁଁ କାଳଦଣ୍ଡୁ ରୁଦ୍ର ମନ୍ତ୍ର ସ୍ମରି ।
ହେ ଅଭୟ ବରଦାତା ଘେନ ଏ ଜଣାଣ
ଶାରଳା ଦାସ ପଶଇ ତୋ ପାଦେ ଶରଣ ।

କୁରୁଥାଟରେ କର୍ଣ୍ଣଙ୍କୁ ସେନାପତି, ଶଲ୍ୟଙ୍କୁ ସାରଥି ପଣେ ବରଣ

ପୁନରପି ପଚାରନ୍ତି ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ
ମହାଭାରତ କହିବ ମୋତେ ତତ୍ତ୍ୱ ଜ୍ଞାନୁ ।
ପଞ୍ଚଦଶ ଦିବସର ଅନ୍ତରେଣ କଥା
ସଂକ୍ଷେପି କହିବ ମୁନି ତହିଁର ବାରତା ।
କର୍ଣ୍ଣ ପଣ କରେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଅଗ୍ରତେ
କହିବା ସେ ପୂର୍ବକଥା ହେବ ଯେଉଁ ମତେ ।
କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ଶୁଣ ମନୁ ନରଶ୍ରେଷ୍ଠ
ସଞ୍ଜୟଠାରୁ ଏ ସବୁ ଶୁଣି ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ।
କର୍ମଙ୍କୁ ଆଦରି ତୁନି ହୋଇଣ ରହିଲା
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଅର୍ଘ୍ୟ ଘେନି କର୍ଣ୍ଣପାଶେ ଗଲା ।
ବହୁତ ସମ୍ପଦ ନାନା ଅଳଙ୍କାର ନେଇ
ଅର୍ଘ୍ୟଥାଳୀ ଘେନି ତାଙ୍କ ପାଶେ ଉଭାହୋଇ ।
ବୋଇଲା ହେ ମିତ୍ରଗଣ ଶୁଣ ମୋର ଗିର
ବୃଥାରେ ଅନେକ ସୈନ୍ୟ ପଡ଼ିଲେ ମୋହର ।
ଇଚ୍ଛାମୃତ୍ୟୁ ଅଟେ ଯେଉଁ ଭୀଷ୍ମ ମହାବାହୁ
ପାଣ୍ଡବ କୂଟରେ ଶରଶଯ୍ୟା କଲେ ସେହୁ ।
ଜିଣି ନ ପାରିଲେ ମୋତେ ଯହୁଁ ରଣ କରି
କୌଶଳେ ସମ୍ପଦ ମୋର ନେଉଛନ୍ତି ହରି ।
ତ୍ରେତାରୁ ଦ୍ୱାପର ଯୁଗ ସେହୁ କରେ ଶେଷ
ଏମନ୍ତ ହେ ଦ୍ରୋଣବୀର ସେ ହେଲେ ବିନାଶ ।
ଭରଦ୍ୱାଜଙ୍କ ନନ୍ଦନ ଅଟନ୍ତି ଚିରଜୀବୀ
ହସ୍ତେ ଶସ୍ତ୍ର ଥିଲେ ଜିଣିପାରେ ଦିବି ଭୂବି ।
ଏମନ୍ତ ବୀର ମୋହର କର୍ମ ଅବଳକୁ
ଶତ୍ରୁକୂଟେ ଚାଲିଗଲେ ଶମନ ଆଳକୁ ।
ଆଉ କି ଯଶ ପାଇବି ସଂଗ୍ରାମ ସାଜିଣ
କୂଟକୌଶଳେ ଜିଣନ୍ତି ଅଧର୍ମ କରିଣ ।

ମହା ମହା ବୀର ସବେ ରଣସ୍ଥଳେ ପଡ଼ି
ନିରାଶ କରିଣ ମୋତେ ଏବେ ଗଲେ ଛାଡ଼ି ।
ଶକୁନି ସଚିବ ଶୁଣି ବୋଇଲା ବଚନ
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ବିଜେ ଭୀଷ୍ମ ଯୁଦ୍ଧ ଆଦ୍ୟ ଦିନ ।
ଯାନ ବାହନାଦି ତେଜି ଗମନ ପାଦରେ
କମଳର ମାଳ ଥିଲା କେବଳ ହସ୍ତରେ ।
ତା ଦେଖି ବିଚାର କଲୁ ନ ହେବ ସମର
ଶରଣ ମାଗି ଆସିବେ ଏବେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ସଜହୋଇ ତହିଁ ସୈନ୍ୟ ରହିଥିଲେ ଯେତେ
ଶରଣ ପଶିବେ ବୋଲି ନିରସ୍ତ୍ର ସମସ୍ତେ ।
ତହୁଁ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଆସି ଭୀଷ୍ମଙ୍କର ପାଶ
ପ୍ରଣାମ କରିଲେ ଯାଇ ତାଙ୍କ ପାଦଦେଶ ।
ଭୀଷ୍ମ ଆଶୀର୍ବାଦ କଲେ ଆମ୍ଭ ଆୟୁ ନିଅ
ଶତ୍ରୁ ମାରି ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ରାଜ୍ୟେ ରାଜାହୁଅ ।
ତାହା ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ବୋଲନ୍ତି ବଚନ
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ତ ନ ଜିଣିଲେ କାହିଁ ରାଜ୍ୟ ଧନ ।
ଶାନ୍ତନୁଙ୍କ ବୀର୍ଯ୍ୟେ ଗଙ୍ଗା ଗର୍ଭରୁ ସମ୍ଭୁତ
ପୁଣି ମୃତ୍ୟୁ ତାହାଙ୍କର ଅଟଇ ଆୟତ୍ତ ।
ଏମନ୍ତ ଯାହାଙ୍କ ଶକ୍ତି ଅଟେ ଅପ୍ରମେୟ
ତାହାଙ୍କୁ ସମରେ କିଏ କରିପାରେ ଜୟ ।
ଭୀଷ୍ମ ବୋଇଲେକ ଦଶଦିନ ପରିଯନ୍ତେ
ଯୁଦ୍ଧ କରିବୁ ଉତ୍ପ୍ରୋଧ ନ କରିଣ ତୋତେ ।
ନବଦିନ ଅନ୍ତେ ତୁହି ଏମନ୍ତ କରିବୁ
ଶିଖଣ୍ଡୀକୁ ଆଣି ପାର୍ଥ ରଥରେ ରଖିବୁ ।
ତାକୁ ଦେଖି ଅସ୍ତ୍ର ଆମ୍ଭେ କରିବା ବର୍ଜନ
ତୋହର ଅଭୀଷ୍ଟ ତହୁଁ କରିବୁ ସାଧନ ।
ତାହା ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଦୃଢ଼ କଲେ ବୁକୁ
ତଦପରେ ବାହାରିଲେ ଦ୍ରୋଣ ନିକଟକୁ ।
ଯାଇ ତାଙ୍କ ପାଦତଳେ କରନ୍ତେ ଜୁହାର
କଲ୍ୟାଣ ବାଞ୍ଛିଲେ ବିଦ୍ୟାଲାଭ ହେଉ ତୋର ।
ପୁରୁ ତୋହର ଅଭୀଷ୍ଟ ଆମ୍ଭ ଆୟୁ ଘେନ
ପଞ୍ଚ କଟକରେ ସୁଖେ ହୁଅ ତୁ ରାଜନ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଆହେ ଗୁରୁଦେବ
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଜିଣିଲେ ସିନା ଏ କଥା ଫଳିବ ।
ରଣ କରୁଥିବ ଯେବେ ହାତେ ଅସ୍ତ୍ର ଧରି
ତ୍ରିଜଗତେ କେ ଜିଣିବ ନାହିଁ ନା ଏପରି ।
ଅକାରଣରେ ଏମନ୍ତ କଲ୍ୟାଣ ବାଞ୍ଛିଲ
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ତ ନ ଜଣିଲେ କାହିଁ ମୋର ଭଲ
ତାହା ଶୁଣି ଦ୍ରୋଣ ଗୁରୁ କରିଲେ ଉକତ
ଯଦ୍ୟପି ଶୁଣିବି ମୁହିଁ ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ହତ ।
ତେବେ ସେହିକ୍ଷଣି ଅସ୍ତ୍ର ତେଜିବି କରରୁ
ସେହି ସମୟରେ ଯେବେ ମୋତେ ମାରିପାରୁ ।
ତା ନୋହିଲେ ପୁଣି ଅସ୍ତ୍ର ଧଇଲେ କରରେ
ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଜିଣନ୍ତା ନାହିଁ ଏ ତିନିପୁରରେ ।
ସେହି କଥା ସବୁ ମନେ ଦୃଢ଼େ ଥିଲେ ରଖି
କୂଟକପଟେ ସେ କାଳେ ତାହା ଦେଲେ ଯୋଖି ।
ରାତ୍ରରେ ତ ଗୋଳଯୁଦ୍ଧ ହୋଇଲା ପ୍ରବଳ
ଶର ଆତଯାତେ ନର ଦିଶିଲା ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ।
ଭୀମସେନ ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ରଥ ଦନ୍ତେ ଫିଙ୍ଗି
ଯମୁନା ଜିଣି ପଡ଼ିଲା ରଥ ଗଲା ଭାଙ୍ଗି ।
ପୁଣି ଭୀମସେନ ମାରେ ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା କରୀ
ଶବ୍ଦ ହେଲା ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ରଣେ ଗଲା ମରି ।
ନର କି କୁଞ୍ଜର ବୋଲି ନ ଜାଣିଲେ କିଏ
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ହତ ବୋଲି ବୋଇଲେ ସଭିଏଁ ।
ଏ ବାକ୍ୟ ଶୁଣି ନିରାଶ ହେଲେ ରଣମଧ୍ୟେ
ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କ ଛାମୁକୁ ଗଲେ ଦ୍ରୋଣ କ୍ରୋଧେ ।
ଦ୍ରୋଣ ପଚାରନ୍ତି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ମହାରାଜ
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ହତ ହେଲା ମନୁଷ୍ୟ କି ଗଜ ।
ନର ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ହତ ଯହୁଁ ସେ କହିଲେ
ପୁତ୍ରର ଶୋକରେ ଗୁରୁ ଅସ୍ତ୍ର ଛାଡ଼ିଦେଲେ ।
ପଛଭାଗେ ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମ୍ନ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିଲା
ପିତା ଶତ୍ରୁ ବୋଲି ତାଙ୍କ ମସ୍ତକ ହାଣିଲା ।
ଶକୁନି ବୋଇଲେ ଶୁଣ ହେ କୁରୁରାଜନ
ମୃତ୍ୟୁଭେଦ କହି ଦ୍ରୋଣ ହରାଇଲେ ପ୍ରାଣ ।
କର୍ଣ୍ଣକୁ କହନ୍ତେ ଧର୍ମ ସେ ନାସ୍ତି କରିଲେ
ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ମାରିବାକୁ ଦୃଢ଼ପଣ କଲେ ।
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲା ମୋର ମନ୍ଦକର୍ମ
କର୍ଣ୍ଣକୁ ଯା ସେନାପତି ନ କଲି ପ୍ରଥମ ।
ହରାଇ ଶିଖିଲି ବୁଦ୍ଧି ତାଙ୍କୁ ଆଶା କରି
ତେଣୁ ହରାଇ ବସିଲି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ମୋହରି ।
ଏହା କହି ବେଗେ ଉଠି କର୍ଣ୍ଣେ କୋଳ କରି
ବୋଇଲା ହେ ମିତ୍ର ରଖ ଏ ମାନ ମୋହରି ।
କର୍ଣ୍ଣ ବୋଇଲା ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ଥାଅ ନରରାଜ
ପାଣ୍ଡବେ ମାରିବି ଭୋଗ କର ଅଇଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ।
ପୁଣି ହିଁ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ହୋଇଲା ବଚନ
ବିଚାର ନ କରି ମିତ୍ର କଲି ଏହି କର୍ମ ।
ଅକାରଣେ ଦ୍ରୋଣଙ୍କୁ ମୁଁ ସେନାପତି କଲି
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ନ କରି ବୁଦ୍ଧି ହଜାଇ ବସିଲି ।
କର୍ଣ୍ଣ ବୋଇଲା ମଇତ୍ର କଥା ଏକ କର
ଶଲ୍ୟକୁଂ ସାରଥି କରି ନିଅ ରଥେ ମୋର ।

ଶୁଣି ସାନନ୍ଦ ହୋଇଲା ରାଜା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ
କର୍ଣ୍ଣକୁ ସଙ୍ଗରେ ଘେନି କରିଲା ଗମନ ।
ଅନେକ ରତ୍ନାଲଙ୍କାର ସଙ୍ଗତରେ ନେଇ
ବିଜୟ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଶଲ୍ୟପାଶେ ଯାଇ ।
ବୋଇଲା ମାମୁଁ କଥାଏ କହିବି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ
ନାସ୍ତି ନ କରି ପାଳନ କରିବ ତାହାକୁ ।
ତାହା ଶୁଣି ଶଲ୍ୟ ରାୟେ ଦେଲେକ ଉତ୍ତର
ଆମ୍ଭେ କ୍ଷୁଦ୍ରରାଜା ତୁମ୍ଭେ ପୃଥିବୀ ଠାକୁର ।
ଆମ୍ଭେମାନେ ଚକ୍ଷୁହୀନ ଅକ୍ଷର ସମାନ
ତୁମ୍ଭେ ଦିବ୍ୟଚକ୍ଷୁ ପ୍ରାପ୍ତ କେ ତୁମ୍ଭଙ୍କ ସମ ।
ଆମ୍ଭେମାନେ ମୂର୍ଖ ସଙ୍ଗେ ଅଟୁ ସମସରି
ତୁମ୍ଭେ ତ ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଯେଣୁ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ।
ଆମ୍ଭେ ସମସ୍ତେ ବଧିର ଅଟୁ ଜଡ଼ା କାଲ
ତୁମ୍ଭର ବଚନେ ରାଜା ଅଟେ ବଡ଼ ଶଲ ।
ଆମ୍ଭର ବଚନ ସବୁ ପ୍ରଳାପ ସମାନ
ତୁମ୍ଭର ବଚନ ରାଜା ଦୃଢ଼ ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନ ।
ଆମ୍ଭର ବଚନ ରାଜା ପାଣିରେଖା ପରି
ତୁମ୍ଭ ବଚନ ପଥର ଗାର ସମପରି ।
ଆମ୍ଭେମାନେ ଅଟୁ ଦେବ ନାନାରୂପ ବ୍ୟାଧି
ତୁମ୍ଭେ ହିଁ ଅଟ କେବଳ ପରମ ଔଷଧି ।
ଯେବଣ କଥା କହିବ ଆହେ ନୃପମଣି
ସେ କଥା ଆନ କରିବ ଅଛି କେ ଧରିଣୀ ।
ମାନଗୋବିନ୍ଦ କହିଲେ ଶୁଣ ହେ ମାତୁଳ
ସାରଥି ହୋଇଣ ତୁମ୍ଭେ କର୍ମେ ରଥ ଚାଳ ।
ଶୁଣି ଶଲ୍ୟରାୟ ତହୁଁ କଲେକ ଉତ୍ତର
ମୃତ ପୁତ୍ରର ସାରଥି ଦେବ କି ପ୍ରକାର ।
ମାନଗୋବିନ୍ଦ କହନ୍ତି ମାମୁଁ ତେବେ ଶୁଣ
ସହସ୍ର ବରଷ ବଡ଼ ସୂର୍ଯ୍ୟହୁଁ ଅରୁଣ ।
ଭାଗ୍ୟବଳେ ଅଟନ୍ତି ସେ ପଣ୍ତୁଙ୍କ ସାରଥି
ବେନିଲକ୍ଷ ବର୍ଷ ବଡ଼ମା ତହୁଁ ଅଟନ୍ତି ।
ସତ୍ୟଯୁଗରେ ଜନମ ଅଟନ୍ତି କେତନ
ସାରଥି ହୋଇ ବାହିଲେ ଅଭିମନ୍ୟୁ ଯାନ ।
ଆଉ ଦେଖ ଚନ୍ଦ୍ର ରଥ ବାହେ ନିଶାକର
ଚନ୍ଦ୍ରଠାରୁ ପାଞ୍ଚଗୁଣ ବୟସ ତାହାର ।
ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ରଥ ସର୍ବଦା କହନ୍ତି ମାତଳି
ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କଠାରୁ ସେ ବଡ଼ ଲକ୍ଷେ ବର୍ଷାବଳି ।
ହେ ମାତୁଳ ଆଉ କେତେ କହିବି ଏମାନ
ବଡ଼ ହୋଇ ସାନ ରଥ କରନ୍ତି ଚାଳନ ।
ସାରଥି ପଣକୁ କିମ୍ପା ତୁଚ୍ଛା ଜ୍ଞାନ କର
ଦେଖ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ରଥକୁ ବାହାନ୍ତି ଶ୍ରୀଧର ।
ତାଙ୍କଠାରୁ ପୃଥିବୀରେ କେ ବଡ଼ ଅଟନ୍ତି
ଅଶ୍ୱ ଦଉଡ଼ିକି ଧରି ନିଜେ ସେ ବାହାନ୍ତି ।
ବିନୟେ ବୋଇଲା ମାମୁଁ ନୁହସି ବିମୁଖ
କର୍ଣ୍ଣର ସାରଥି ହୋଇ ମୋର ବଂଶ ରଖ ।
ଶଲ୍ୟ ବୋଇଲେ ଯଦ୍ୟପି ହେବି ମୁଁ ସାରଥି
ସମର୍ଥ ହେବ କି ଏହି ଅର୍ଜ୍ଜୁନର କତି ।
କର୍ଣ୍ଣ ବୋଇଲା ମାମୁଁ ହେ ତୁମ୍ଭେ କି ଜାଣ
ମୁଁ କିପରି ବୀର ନିଶ୍ଚେ ମାରିବି ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ।
କେବଳ ରଥ ବାହିବ ଆନ ନ ବହଇ
ଯେତେବେଳେ ନନ୍ଦିଘୋଷେ ଥିବେ ଭାବଗ୍ରାହୀ ।
ହନୂ ବସିଥିବେ କପିକେତନ ଧ୍ୱଜରେ
ଅଶ୍ୱ ଚାରି ଯୋଗୁ ଥିବେ ସୁନ୍ଦର ରୂପରେ ।
ପାର୍ଥ ଧରିଥିବ ଲକ୍ଷବଳର ଗାଣ୍ଡିବ
ବେନି କନ୍ଧରେ ଅକ୍ଷୟ ତୂଣ ଭିଡ଼ିଥିବ ।
ଏମନ୍ତବେଳେ ମୋ ରଥ କଲେ ତା ଆଗରେ
କିପରି କରିବି ତାକୁ ଦେଖିବି ନେତ୍ରରେ ।
ୟା କଲେ ହେ ମାମୁଁ ଦେବି ରତନ ଭଣ୍ଡାର
ସହସ୍ରେକ ରଥ ଦେବି ଗମନେ ପ୍ରଖର ।
ସହସ୍ରେକ ହସ୍ତୀ ଦେବି ଐରାବତ ଜିଣି
ଦେବି ପଦ୍ମିନୀ ଜାତିୟା ସହସ୍ରେ ରମଣୀ ।
ସହସ୍ରେକ ଗାଭୀ ଦେବୀ ବତ୍ସ ସହିତରେ
ମିତ୍ରପଣେ ବାହାରଥ ହରଷ ମନରେ ।
କର୍ଣ୍ଣର ଗରବ ଦେଖି ଶଲ୍ୟ ହାସ୍ୟ କରି
ବୋଇଲେ ଯେ ପୋଡୁ ପୋଡୁ ଗାରିମା ତୋହରି ।
ହେ କର୍ଣ୍ଣ ଅଜ୍ଞାନ ପ୍ରାୟ ଭଣ୍ଡି କହୁ ମୋତେ
ଯାହାର ଯେମନ୍ତ ଶକ୍ତି ଜାଣନ୍ତି ଜଗତେ ।
ହସ୍ତୀ କରୁଥାଏ ଟାଣ ବହୁତ ପ୍ରକାରେ
ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସିଂହରୂପ ନ ଦେଖେ ନେତ୍ରରେ ।
ସିଂହକୁ ଦେଖିଲେ ଆଉ ବାଟ ନ ମିଳଇ
ତୁହି ମତ୍ତହସ୍ତୀ ସିଂହ କିରୀଟି ଅଟଇ ।
ଯେହ୍ନେ ମହା ଅନ୍ଧକାର ନିଶିରେ ଘୋଟଇ
ମିହିର ଦେଖିଲେ ଆଉ ରହି ନ ପାରଇ ।
ତୁହି ଘୋଟୁଅଛୁ ନିଶା ଅନ୍ଧାର ସମାନ
ତେବେ ଯେ ମଧ୍ୟାହ୍ନସୂର୍ଯ୍ୟ ପରାୟ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ।
ଆହେ କର୍ଣ୍ଣ ମୂଷାପ୍ରାୟ ମଣଇ ମୁଁ ତୋତେ
ମାର୍ଜ୍ଜାର ଦେଖିଲେ ଯେହ୍ନେ ପଶଇ ସେ ଗାତେ ।
ତୋହର ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଦେଖେ ମୂଷା ପରକାରେ
ଅର୍ଜ୍ଜୁନକୁ ଦେଖି ନିଶ୍ଚେ ପଶିବୁ ବିଳରେ ।
ନିରର୍ଥକ ଭୂମିରେ ଯେ ଗର୍ଜ୍ଜେ କାଳସର୍ପ
ଖଗେଶ୍ୱରକୁ ଦେଖିଲେ ଭାଜଇ ତା ଦର୍ପ ।

ତୋହର ଗର୍ଜନ କାଳସର୍ପର ପ୍ରକାର
ତୋରେ ସେ ଗରୁଡ଼ ବାବୁ ପାଅ ଧନୁର୍ଦ୍ଧର ।
ଯେତେବେଳେ ନନ୍ଦିଘୋଷ ନେତ୍ରରେ ଦେଖିବୁ
ନିଶ୍ଚୟ କହୁଛି ମୋତେ ଛାଡ଼ି ପଳାଇବୁ ।
ତାହା ଶୁଣି କର୍ଣ୍ଣବୀର ବୋଇଲା ବଚନ
କିମ୍ପାଇ ହୋ ମାମୁଁ ମୋତେ କରୁଛ ଲାଞ୍ଛନ ।
ଏବେ ମୋର କ୍ଷତ୍ରିପଣ ଦେଖିବ ସାକ୍ଷାତେ
କିମ୍ପାଇ କରୁଛ ମୋତେ ନିନ୍ଦା ଏଇମତେ ।
ଶଲ୍ୟ ବୋଇଲେ ଜାଣିଛି ମୁଁ ତୋହର ଟାଣ
ଯହୁଁ ନ ଜାଣେ ତା ଆଗେ କରିବୁ ବଖାଣ ।
ମାରିବାକୁ ଯାଉଥିଲ ପାଣ୍ଡବା ଅସୁର
ସଙ୍ଗତରେ ଯାଇଥିଲେ ଶତ ସହୋଦର ।
ଗିଳିବା ପାଇଁ ତାହାଙ୍କୁ ଧରନ୍ତେ ଦଇତ
ରାଜାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ପଳାଇ ଅଇଲୁ ତୁହିତ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ନାରାଚ ଘାତେ ହେଲା ବେନିଫାଳ
ତେବେ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଲେ କୌରବ ସକଳ ।
ତହୁଁ ପାଣ୍ଡବାସୁରକୁ ମାଇଲେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ
ପଳାଇ ଅଇଲେ ତହୁଁ ନିଜ ନିକେତନ ।
ପୁଣି ଯାଉଥିଲେ ଭାନୁମତୀ ସ୍ୱୟମ୍ବରେ
ନବ ସହସ୍ର ରାଜାଏ ଥିଲେ ସେ ସ୍ଥାନରେ ।
ବିରୁପାକ୍ଷ ରାଜା କରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜୟ
ଭାନୁମତୀ ଘେନିଗଲା ହୋଇଣ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ।
ତୁମ୍ଭେ ଚାହୁଁଥିଲ ତହିଁ ହୋଇ ଜଳ ଜଳ
ତୁମ୍ଭଯୋଗେ ସେ କାଳର ହେଲା କେଉଁ ଫଳ ।
ଏକା ଧନଞ୍ଜୟ ମାରି ତାହାର ସୈନ୍ୟକୁ
ଭାନୁମତୀ ଆଣିଦେଲେ ଏ କୁରୁ ରାଜାଙ୍କୁ ।
ଆଉ ଯେତେବେଳେ ଘୋଷଯାତ୍ରା ଦେଖିବାକୁ
ଦେଖାଇବାକୁ ସମ୍ପଦ ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କୁ ।
ତାହା ଦେଖି ଚିତ୍ରସେନ ଗନ୍ଧର୍ବ ରାଜନ
ନ ସହି ତୁମ୍ଭ ରାଜାଙ୍କୁ କରିଲା ବନ୍ଧନ ।
କୋଟିଏ ସୈନ୍ୟକୁ ତୁମ୍ଭେ ନେଇଥିଲ ସାଥେ
କେହି ରୋଧି ନ ପାରିଲେ ତାହାକୁ କିଞ୍ଚିତେ
ଶୂନ୍ୟ ପଥରେ ରାଜାଙ୍କୁ ଘେନିଗଲା ଚଳି
ତୁହି କହୁଅଛୁ ମୁହିଁ ଅଟେ ମହାବଳି ।
ସେ କାଳେ ରାଜାଙ୍କୁ ତୁହି ରଖି ନ ପାରିଲୁ
ଭୀରୁ ସ୍ୱଭାବ ପଣେ ତୁ ବଣରେ ଲୁଚିଲୁ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଅର୍ଜ୍ଜୁନକୁ ଅନୁରୋଧ କରି
ଶରେ ପଥ ରୋଧି ନୃପେ ଆଣିଲେ ହକାରି ।
ଆଉ ଏକ କଥା ଶୁଣ ଆଦିତ୍ୟର ସୁତ
ତୋହର ବଳବୀର୍ଯ୍ୟର ମହିମା ଯେମନ୍ତ ।
ମକର ସ୍ନାହାନେ ଗଲ ଗଉତମୀ କୂଳେ
ନୃପତିଙ୍କୁ ବାନ୍ଧିନେଲା କାଳନେମି ତୁଲେ ।
ବନସ୍ତରେ ଅରଜୁନ ଏମନ୍ତ ଦେଖିଲା
ତିନିକୋଟି ସୈନ୍ୟ ମାରି ରାଜାଙ୍କୁ ରଖିଲା ।
ତଦୁରେ କାଳନେମିକି କରିଲେ ସଂହାର
ଏହା ମୁଁ ନିଜେ ଦେଖିଛି ନୟନେ ମୋହର ।
ପୁଣି ପଞ୍ଚାଳ ଦେଶର ଦ୍ରୁପଦ ରାଜନ
ଲକ୍ଷେ ନୃପତିଙ୍କି କରିଥିଲେ ଯେ ବରଣ ।
ମହାଲାଖ ବିନ୍ଧି ପାର୍ଥ ଲଭିଲେ କୁମାରୀ
ସର୍ବେ ଗୋଳ କଲ କନ୍ୟା ବଳେ ନେବା ଧରି ।
ଲକ୍ଷେ ନୃପତିଙ୍କୁ ଜିଣି ସୈନ୍ୟ କରି କ୍ଷୟ
କନ୍ୟା ଘେନି ଚଳିଗଲେ ବୀର ଧନଞ୍ଜୟ ।
ହେ କର୍ଣ୍ଣ ବିରାଟ ରାଜ୍ୟେ ଗୋଧନ ହରଣେ
ଯାହା କରିଥିଲେ ପାର୍ଥ ନାହିଁକି ତୋ ମନେ ।
ଅଠର କ୍ଷଉଣୀ ସୈନ୍ୟ ସଙ୍ଗେ ନେଇଥିଲ
ଏକେ ଏକେ ତୁମ୍ଭେମାନେ କେତେ ନ ଯୁଝିଲ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଜିଣି ରଖନ୍ତେ ଗୋଧନ
ଯାକୁ ପଠାଇ ଅଇଲ ନିଜ ନିକେତନ ।
ବହୁ ଯୋଗ୍ୟତା ତାହାଙ୍କର ଅଛି ଠାବେ ଠାବେ
କିପରି ପାର୍ଥ ଜିଣିବୁ ବୋଲୁଅଛୁ ଏବେ ।
ଏବେ କି ବଦଳି ଯାଇ ଧନ୍ୟ କର୍ଣ୍ଣ ହେଲୁ
ସେ ହେତୁ ଏମନ୍ତ ତୁହି ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଲୁ ।
ଏପରି ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଆନ ଆଗରେ କରିବୁ
ତୁହି ଯେଡ଼େ ବୀର ତାହା ମୁହିଁ ଜାଣେ ସବୁ ।
ତାହା ଶୁଣି କର୍ଣ୍ଣବୀର କହିଲା ବଚନ
ବହୁତ କହିଲ ମାମୁଁ ନ ବିଚାରି ମନ ।
ତୋର ସମାନ ସାରଥି ମୋହର ନ ଥିଲା
ତେଣୁ କରି କାହିଁ ଅବା ଅଯଶ ହୋଇଥିଲା ।
ଯେତେବେଳେ ଧନୁକୁ ମୁଁ କରେ ଆକର୍ଷଣ
ଶଙ୍କିତ ଚିତ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ସ୍ୱୟଂ ନାରାୟଣ ।
ମାରିବି ପାଣ୍ଡବ ବଳ ତୁମ୍ଭ ସାହାଯ୍ୟରେ
ସଖା ହୋଇ ରଥ ଚାଳି ଦେଉଥିବ ଖରେ ।
ଏହା ଶୁଣି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ହୋଇଣ ବ୍ୟଥିତ
ବୋଇଲେ ମାମୁଁ ଧରୁଛି ତୁମ୍ଭ ବେନି ହାତ ।
ଗତ କଥା ସବୁ ଏବେ ପରିତ୍ୟାଗ କର
କର୍ଣ୍ଣର ସାରଥି ହୋଇ ରଖ ମୋର ଗିର ।
ରାଜାର ବଚନ ଶୁଣି ଶଲ୍ୟ ମହାମତି
ବୋଇଲେ ହେବି ମୁଁ କର୍ଣ୍ଣ ରଥରେ ସାରଥି ।
ଜୟ ନୀଳାଚଳ ନାଥ ଅଗତି ତାରଣ
ଜୟ ରମାପତି ପ୍ରଭୁ ମାନ ଉଦ୍ଧାରଣ ।

ତୁମ୍ଭ ମହିମା ବର୍ଣ୍ଣନେ ଅଛି କା ଶକତି
ଶାରଳା ଦାସକୁ ଦିଅ ମାଗଇ ମୁକତି ।

—୦—

କର୍ଣ୍ଣଙ୍କର ପ୍ରଥମଦିନ ଯୁଦ୍ଧ ଓ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ସତାଣୋଇ ଭାଇଙ୍କର ପତନ

ପଚାରନ୍ତି ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ନୃପବର
ହେ ଅଗସ୍ତି ମୁନି ଶୁଣ ମୋ କହିବା ଗିର ।
ବହୁତ କଷ୍ଟରେ ଶଲ୍ୟ ସାରଥି ହୋଇଲେ
କର୍ଣ୍ଣ ରଣକ୍ଷେତ୍ରେ ପଶି କେମନ୍ତ କରିଲେ ।
ସେହିସବୁ କଥା ମୋତେ କରନ୍ତୁ ପ୍ରକାଶ
କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ମୁନି ଶୁଣ ହେ ନରେଶ ।
କର୍ଣ୍ଣରଥ ସଜାଇଲେ ଶଲ୍ୟ ବୀରମଣି
ଯହିଁ ଯା ଶୋଭା ଦିଶିବ ତା କଲେ ମଣ୍ଡଣି ।
କେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ଚାମର ନେଇ ଟଙ୍ଗାଇଲେ
କାହିଁ ମଣିଝରା ମୁକ୍ତା ଯତନେ ଖଞ୍ଜିଲେ ।
ଆଲଟ ଚାମର ପଙ୍ଖା କାହିଁ ଦୋହଲାଇ
କଳସ ଖଞ୍ଜନ୍ତେ ରଥ ଶାଖା ଚହଟାଇ ।
ଶାର୍ଦ୍ଦୁଳଚର୍ମ ଛାଉଣୀ ତହିଁ ସର୍ପ ଚିହ୍ନ
ଉଡ଼ଇ ପାଟ ବିରାଳ ଦିଶେ ଶୋଭାବନ ।
ମନୁରାଜା ପଚାରିଲେ-ଅଗସ୍ତି ମୁନିଙ୍କି
କର୍ଣ୍ଣରଥେ ସର୍ପ ଚିହ୍ନ ରହିଲା କାହିଁକି ।
ଯାତ୍ରାକାଳେ ଯା ଦେଖିଲେ ଅଯାତ୍ରା ହୁଅଇ
ଯାହାକୁ ଛୁଇଁଲେ ପାପ ଆସିଣ ଘୋଟଇ ।
ଯାତ୍ରା ସମୟେ ଭେଟିବ ଯେବେ କାଳସର୍ପ
ଦେଖିଲେ ଅଶୁଭ ପୁଣ ସ୍ପର୍ଶେ ମହାପାପ ।
ଯାର ନାମ ରାତ୍ରକାଳେ ମୁଖେ ନ ଧରନ୍ତି
ପୁଣି ସେହି କାମୋଡ଼ିଲେ ପ୍ରାଣୀ ନ ବର୍ତ୍ତନ୍ତି ।
ଯାର ଗୃହେ ତାର ମଳ ପଡ଼ଇ ଆସିଣ
ପିତୃଏ ଯାଆନ୍ତି ଜଳ ନ କରି ଗ୍ରହଣ ।
ଏମନ୍ତ ଯେବଣ ଜୀବ ଅମଙ୍ଗଳକାରୀ
କର୍ଣ୍ଣ ରଥଧ୍ୱଜେ ତାହା ରହିଲା କିପରି ।
କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ମୁନି ଶୁଣ ହେ ରାଜନ
କାଳସର୍ପ ରଖି କର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଲେ ଅଜ୍ଞାନ ।
ଲୁହୁ ବୁହୁ ବ୍ୟାଧିଗ୍ରସ୍ତ ହୁଅନ୍ତେ ବହନି
ଖାଣ୍ଡବ ବନ ଦହନ କରଇ ଫାଲଗୁନି ।
ସେ ବନରେ ଯେତେ ଜୀବ କରିଥିଲେ ବାସ
ବନ ସହ ଅଗ୍ନି ତାଙ୍କୁ କରିଦେଲେ ଗ୍ରାସ ।
ବିରାଳଚନ୍ଦ୍ର ନାମରେ ଥିଲା ଆଶୀବିଷ
ଯାର ପୁତ୍ର ମହାକାୟ ତା ପୁତ୍ର ପାରାସ ।
ପାରାସ ସୁତ ହୋଇଲା ସର୍ପ ବିରାୟୁଧ
ତାହାର ନନ୍ଦନ ନାମ ହେଲା ପରାୟୁଧ ।
ପରାୟୁଧର ନନ୍ଦନ କୁଳେବର ଜାନୁ
ହତଚନ୍ଦ୍ର ବୋଲି କରି ଅଟେ ତାର ସୁନୁ ।
ହତଚନ୍ଦ୍ରର ନନ୍ଦନ ହେଲା ଭାନୁନାଗ
ଏହାର ନନ୍ଦନ ହେଲା ବଳାହ ଉରଗ ।
ବଳାହ କୁମର ହେଲା ସର୍ପ ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତି
ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତି ବୀର୍ଯ୍ୟୁ ହେଲା କାଳିଆ ଉତ୍ପତ୍ତି ।
କାଳିଆ ନନ୍ଦନ ହେଲା ନାମ ମହାବଳି
ଏହାର କୁମର ହେଲା ନାଗ ଆର୍ଦ୍ରାବଳି ।
ଆର୍ଦ୍ରାବଳିର ନନ୍ଦନ କାଳଖଗ ଅହି
ଏହାର ସୁତ ତକ୍ଷକ ହେଲା ଜଳଶାୟୀ ।
ଜଳଶାୟୀର ନନ୍ଦନ ସର୍ପ ମହାରାଜ
ତାହାର ନନ୍ଦନ ନାମ ଅଟଇ ବିଲୋଜ ।
ବିଲୋଜ ନନ୍ଦନ ହେଲା ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱକେତୁ ସର୍ପ
ଏହାର ପୁତ୍ର ଶୋଷକ ନାମେ କାଳସର୍ପ ।
ଖାଣ୍ଡବ ବନରେ ଏହି ସର୍ପମାନେ ଥିଲେ
ବନ ଦହନ ସମୟେ ସର୍ବେ ପୋଡ଼ି ମଲେ ।
ଏହାର କୁଟୁମ୍ବ ସବୁ ତହିଁ ଯାନ୍ତେ ପୋଡ଼ି
ଏ ସର୍ପ ପ୍ରାଣ ରଖିଲା କୂପଜଳେ ବୁଡ଼ି ।
ମନେ ମହାକ୍ରୋଧ କରି ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଉପରେ
ରହିଥାଏ ସଦାକାଳେ ଛିଦ୍ର ଖୋଜିବାରେ ।
ପାଞ୍ଚପାଣ୍ଡବ ଯେ କାଳେ ଗଲେ ବନବାସ
ଅଜ୍ଞାତ ବରଷ ଆସି ହୁଅନ୍ତେ ପ୍ରବେଶ ।
ସର୍ବେ ବିଚାରିଲେ ଯିବା ବିରାଟ ନଗରେ
ଅସ୍ତ୍ରାଦି ରଖିଲେ ଶମୀବୃକ୍ଷର କ୍ରୋଟରେ ।
ସେହିକାଳେ ଏହି ସର୍ପ ବେଳକାଳ ପାଇ
ଲୁଚିଣ ରହିଲା ତହୁଁ କ୍ରୋଟରରେ ଯାଇଁ ।
ଭାବିଲା ଅସ୍ତ୍ର ନେବାକୁ ଆସିଲେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ
ତାହାକୁ ଏହି ସ୍ଥାନରେ କରିବ ଦଂଶନ ।
ତାର କିଛିଦିନ ପରେ କୌରବ କେଶରୀ
ବିରାଟ ଦେଶେ ଚଳିଲେ ଗୋରୁ ଚୋରି କରି ।
ସେଠାରେ ହରଣ କଲେ ଯେକାଳେ ଗୋଧନ
ଉତ୍ତର କୁମର ଘେନି ଅଇଲେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ।
ଦେଖିଲେ କୌରବ ସୈନ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ଗୋଳ
ଅସ୍ତ୍ର ଆଣିବାକୁ ଗଲେ ଶମୀବୃକ୍ଷ ତଳ ।
ଉତ୍ତରକୁ ଚାହିଁ ପାର୍ଥ ଦେଲେ ଅନୁମତି
ବୃକ୍ଷେ ଚଢ଼ି ଅସ୍ତ୍ର ମୋର ଆଣ ଶୀଘ୍ର ଗତି ।
ଶୁଣି ଉତ୍ତର ଚଢ଼ିଲେ ବୃକ୍ଷର ଉପରେ
ଅସ୍ତ୍ର କାଢ଼ନ୍ତେ ସେ ସର୍ପ ଦଂଶିଲା ତାହାରେ ।

ଦେଖିଲା ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ନୁହେଁ ଉତ୍ତର କୁମର
ଭୟ ପାଇ ପଳାଇଲା ତହୁଁ ଅହିବର ।
ଗାରେଡ଼ି ମନ୍ତ୍ର ବଳରେ ବୀରବର ପାର୍ଥ
ଉତ୍ତର କୁମରେ ଝାଡ଼ି କରିଲେ ଜୀବିତ ।
ପୁଣି ପଳାଇ ପଶିଲା ବାରିଧି ଭିତର
ଅଭେଦକ ମଣି ଘେନି ହୋଇଲା ବାହାର ।
କର୍ଣ୍ଣଙ୍କ ଛାମୁରେ ଯାଇ ମଣି ଭେଟି ଦେଇ
ଶରଣ ପଶିଲା ତାଙ୍କ ପାଦରେ ସେ ଯାଇଁ ।
ବୋଇଲା ଏ ମଣି ଯେହୁ ରଖେ ହୃଦୟରେ
ଶର କଦାଚ ନ ଭେଦେ ତାହାର ଶରୀରେ ।
ଆବର ମୃତ୍ୟୁ ତାହାର ନୁହଇ ନିଶ୍ଚୟ
ଏହା ଶୁଣି ବୋଇଲେକ କର୍ଣ୍ଣ ନରରାୟ ।
ଏହା ଅନୁରୂପେ ତୋତେ କି ଦେବି ପଦାର୍ଥ
ଯାହା ତୁ ମାଗିବୁ ସର୍ପ ତାହା ଦେବି ସତ୍ୟ ।
ଶୋଷକ ବୋଇଲା ତୁମ୍ଭ ରଥଧ୍ୱଜେ ଥିବି
ବାରେକ ପେଶିବ ନନ୍ଦିଘୋଷକୁ ଗିଳିବି ।
ତାହା ଶୁଣି କର୍ଣ୍ଣର ଯେ ମନକୁ ଅଇଲା
ସେହିଦିନ ରଥଧ୍ୱଜେ ତାହାକୁ ରଖିଲା ।
ତେଣୁ କାଳସର୍ପ ଚିହ୍ନ ତା ରଥେ ବିରାଜି
ଫଣାକୁ ବିସ୍ତାରି ଫୁଙ୍ଫୁକାର କରି ଗର୍ଜି ।
ବିଷଲହରୀକି ଜିଣେ ତା ନିଃଶ୍ୱାସ ତେଜ
ନାରାଚ ପଡ଼ିଲେ ତହିଁ ହୁଅଇ ଦହିର୍ଯ୍ୟ ।
ଯାହା ପୁଚ୍ଛାକଲ ଆହେ ମନୁ ମହାରଥା
ସେ ସବୁ କହିଲି ଏବେ ଶୁଣ ଯୁଦ୍ଧକଥା ।
ବାହାରିଲେ ରଥ ସାଜି କର୍ଣ୍ଣ ମହାବୀର
ଚାରିଅଶ୍ୱ ଯୋଗ ହୋନ୍ତେ ଦିଶିଲା ସୁନ୍ଦର ।
ବୀରବାଦ୍ୟ ମାନ ବାଜେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁସ୍ୱରେ
ନିଶାଣ ରାଜପତାକା ଉଡ଼େ ଫରେ ଫରେ ।
ଦିବ୍ୟବେଶ ସୂର୍ଯ୍ୟସୁତ ହୋଇ ସୁସଜ୍ଜିତ
ଦିଶିଲା ତ୍ରିପୁର ଯୁଦ୍ଧେ ଯେହ୍ନେ ଉମାକାନ୍ତ ।
କୁରାଳଚକ୍ର ପରାୟେ ଦିଶେ ବେନି ତୋଳା
ଯା ଦେଖି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ବଳା ।
ବୋଇଲା ହେ ମିତ୍ର ମୋର ଫେଡ଼ିବ ଆରତ
ଏହା କହି ସ୍ନେହଭରେ କଲା କୋଳାଗ୍ରତ ।
କର୍ଣ୍ଣ ବୋଇଲା ହେ ମାମୁଁ ମୋ ବଚନ ଶୁଣ
ନିଶ୍ଚୟ ମାରିବି ଆଜି ପାଣ୍ଡବ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ।
ଅନେକ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରି କହେ ଦୁଃଶା ବୀର
ନିଶ୍ଚୟ ମାରିବି ମୁହିଁ ଆଜ ବୃକୋଦର ।
ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରି କହନ୍ତେ କର୍ଣ୍ଣ ଧନୁର୍ଦ୍ଧର
ମୋ ଭାଗେ ରହିଲେ ଦୁଇ ମାଦ୍ରିର କୁମର ।
ଯେ ଯାର ସାରଥି ରଥ କରିଲେ ମଣ୍ଡଣି
ଅଶ୍ୱ ପଦାତିକ ସୈନ୍ୟ କେ କହିବ ପୁଣି ।
ଏମନ୍ତକାଳେ ନାରଦ ମୁନି ବ୍ରହ୍ମବେତ୍ତା
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ଆଗେ ଯାଇ କହିଲେ ବାରତା ।
ଦ୍ରୋଣଙ୍କ ଅଭାବେ ସେନାପତି ହେଲେ କର୍ଣ୍ଣ
ଅନେକ ପ୍ରଶଂସା ତାକୁ କରଇ ରାଜନ ।
ଶଲ୍ୟ ଯେ ସାରଥି ହେବେ କର୍ଣ୍ଣ ବୀର ରଥେ
ଶୁଣି ସ୍ତମ୍ଭୀଭୂତ ହେଲେ ଦେବ ଜଗନ୍ନାଥେ ।
ଦେଖି ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ଆହେ ଦୟାମୟ
ଏ କି ବିପରୀତ କଥା ହେଉଛି ବିସ୍ମୟ ।
ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ କର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ମହାମଲ୍ଲ
ତାହାର ସାରଥି ପୁଣି ହୋଇଛନ୍ତି ଶଲ୍ୟ ।
ଯେହୁ ଧନୁକୁ ଧଇଲେ ମୋର ହୁଏ ଭୟ
ଏମନ୍ତ ଯେ କର୍ଣ୍ଣ ଶଲ୍ୟ ତାହାର ସହାୟ ।
ଏହାଙ୍କର ସମାନ ତୁ ହେବୁ କି ଅର୍ଜ୍ଜୁନ
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲେ କିସ କହ ଭଗବାନ ।
ଆବର ବୋଇଲେ ପ୍ରଭୋ ସହସ୍ରେ ହେଉ କର୍ଣ୍ଣ
ଦୁଇସହସ୍ର ଶଲ୍ୟ ହେଲେ ନ ହେବେ ସମାନ ।
ଅନୁଗ୍ରହ କରି ନାଥ ଥାଅ ମୋର ରଥେ
ମାରିବି ମୁଁ କର୍ଣ୍ଣ ଶଲ୍ୟ ଶକୁନି ସହିତେ ।
ଭୀମସେନକୁ କହିଲେ ଯାଇ ଗୁପ୍ତଚର
ତୁମ୍ଭ ସଙ୍ଗେ ଦୁଃଶା ଆଜି କରିବ ସମର ।
ତାହା ଶୁଣି ଭୀମସେନ ହୋଇ ତୋଷମନ
ବୋଇଲେ ଯାଜ୍ଞସେନୀର ଥିଲେ ପୂର୍ବପୁଣ୍ୟ ।
ତେବେ ଆଜ ତାର ମୁହିଁ ମୁକୁଳିତ କେଶ
ଦୁଃଶାସନ ବାହୁରକ୍ତେ ବାନ୍ଧିବି ଅବଶ୍ୟ ।
ଏହାକହି ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କ ମୁଖକୁ ଅନାଇଁ
ବୋଇଲେ ଥିବୁ ତୁ ଆଜ ମୋର ବାଟ ଚାହିଁ ।
ସହଦେବକୁ ତୋ ପାଶେ ପଠାଇବି ଯେବେ
ତାହା ସଙ୍ଗରେ ସତ୍ୱର ଚଳିଯିବୁ ତେବେ ।
ସାଜ ସାଜ ବୋଲି ଭୀମ ଦେଲା ବୀର ଡାକ
ଗଦା ବୁଲାନ୍ତେ କୁରୁଏ ଲଭିଲେ ଚମକ ।
ଭୀମସେନର ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଦେଖିଣ ପାଞ୍ଚାଳୀ
କ୍ରୋଧଭରେ କହଇ ଯେ ମନେ ମନେ ଭାଳି ।
ସକଳେ ବଞ୍ଚିବେ ପିତା ମଲେ ରଣ କରି
କେଉଁ ପାତକ ପୂର୍ବରେ ଥିଲି ମୁଁ ଆଚରି ।
ତାର ପ୍ରତିଫଳ ଆସି ଫଳେ ଏତେ କାଳେ
ଏହା କହିଣ କାନ୍ଦିଲେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିକଳେ ।
ସ୍ତିରୀକୁଳେ ଜାତ ହୋଇ ହେଲି ଅଲକ୍ଷଣୀ
ଉଭୟ କୁଳକୁ ନାଶ କରାଉଛି ଆଣି ।

ପାଞ୍ଚାଳ ରାଜନ ମୋର ପିତା ଗୁଣବାନ
ଅକାରଣେ ରଣେ ପଡ଼ି ହୋଇଲେ ନିଧନ ।
ଶିଖଣ୍ଡୀ ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମ୍ନମନ ମୁଖକୁ ଅନାଇଁ
ପୁଣି କାନ୍ଦିଲେ ଦ୍ରୌପଦୀ ବ୍ୟାକୁଳିତ ହୋଇ ।
ଦ୍ରୁପଦ ପରାୟ ପିତା ମରାଇ ବସିଲ
ପୁଣି ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ଚାହିଁ ଏଠାରେ ରହିଲ ।
ଶିଖଣ୍ଡୀ ବୋଇଲେ ଆଉ ବିଳାପ ନ କର
ପିତା ଶତ୍ରୁ ଦ୍ରୋଣଙ୍କୁ ତ କଲୁଣି ସଂହାର ।
ଏହା ସିନା କ୍ଷତ୍ରିଙ୍କର ଉଚିତ ଅଟଇ
ଅକାରଣରେ ଝିଙ୍ଗାସ କର କାହିଁପାଇଁ ।
ଆଗୋ ଯାଜ୍ଞସେନୀ ଶୁଣ ମୋର ଏହି ବାଣୀ
କୌରବଙ୍କ ହଟହଟା ଦେଖିବ ଏକ୍ଷଣି ।
ଏମନ୍ତ କହିଣ ସର୍ବେ ହୋଇଲେ ବାହାର
ଦ୍ରୁପଦ ଦୁଲଣୀ ବିଜେ କଲେ ଅନ୍ତଃପୁର ।
ନନ୍ଦିଘୋଷ ଚାଳିଦ୍ୟନ୍ତେ ସତ୍ୱରେ କେଶବ
ଶ୍ୱେତହସ୍ତୀ ପୃଷ୍ଠେ ବିଜେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଦେବ ।
ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଦେ ହେଲେ ଯେହ୍ନେ ଦିଶେ ଉଦେଗିରି
ନନ୍ଦିଘୋଷ ଶଲ୍ୟ ପାଶେ ଚଳେ ଜ୍ୟୋତି କରି ।
ପାର୍ଥଙ୍କର ରଥ ଦିଶେ ପଶ୍ଚିମ ଦିଗରେ
ଦେଖଇ କର୍ଣ୍ଣ ପୁଚ୍ଛାକଲା ଶଲ୍ୟଙ୍କୁ ସଧୀରେ ।
କହ ମାମୁଁ ଏକ ଆତ୍ମା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅର୍ଜୁନ
ମୋ ବିପତ୍ତିକାଳେ କିସ କରିବ ଯତନ ।
ଶଲ୍ୟ ବୋଇଲେ ଯଦ୍ୟପି ପଡ଼ିବୁ ସମରେ
ତେବେ ରଥ ବାହିନେବି ରାଜାଙ୍କ ଛାମୁରେ ।
ଏଣେ ପୁଚ୍ଛାକଲେ ପାର୍ଥ ଶୁଣ ଦୟାମୟ
କର୍ଣ୍ଣ ମହାରଥି ଏକ ସମରେ ଦୁର୍ଜୟ ।
ତାହାଙ୍କର ସଖା ଅଟେ ଶଲ୍ୟ ମହାଭାଗ
ଏମନ୍ତ ସ୍ଥଳେ ମୁଁ ରଣେ ହେଲେ ଅପାରଗ ।
ଆପଣ ମୋ ପକ୍ଷେ ପ୍ରଭୁ କି କଥା କରିବ
ସେହି କଥା ବିସ୍ତାରିଣ କହ ବାସୁଦେବ ।
ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ ରଣେ ତୁ ହେଲୁ ଅଶକ
ଚକ୍ରରେ ଛେଦିବି ଶଲ୍ୟ କର୍ଣ୍ଣର ମସ୍ତକ ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ମୁଖରୁ ଶୁଣି ଏମନ୍ତ ବଚନ
ଧନୁଶସ୍ତ୍ର ଥୋଇ ପାଦେ ପଡ଼ିଲେ ଅର୍ଜୁନ ।
ତଙ୍କୁ ଉଠାଇଲେ କୃଷ୍ଣ ଆଲିଙ୍ଗନ କରି
ବୋଇଲେ ତୁ ପଞ୍ଚଆତ୍ମା ଅଟୁ ଯେ ମୋହରି ।
ମୁହିଁ ଯେବେ ରାମ ତୁଲେ ଅନୁଜ ଲକ୍ଷ୍ମଣ
ମୁହିଁ ବିଷ୍ଣୁ ହେଲେ ତୁହି ନର ନାରାୟଣ ।
ମୁହିଁ ନରସିଂହ ତୁହି ହିରଣ୍ୟର ସୁତ
ସବୁକାଳେ ଅଟୁ ତୁହି ମୋର ପଞ୍ଚଭୂତ ।

ବଳଭଦ୍ର ଦେବେ ମୋର ନିଜ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଭାଇ
ତାଙ୍କ କଥା ନ ମାନଇ କେବଳ ତୋ ପାଇଁ ।
ଶଲ୍ୟ କର୍ଣ୍ଣ କିବା ଛାର ତାଙ୍କୁ କରୁ ଭୟ
ଶିବ ବ୍ରହ୍ମା ବାଦ ହେଲେ ଯିବେ ଯମାଳୟ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମୁଖୁଁ ଏମନ୍ତ ପ୍ରତିଜ୍ଞାକୁ ଶୁଣି
ଦେବଦତ୍ତ ଶଙ୍ଖ ନାଦ କଲେ ବୀରମଣି ।
ଏହିକାଳେ କର୍ଣ୍ଣ ରଥ ହେଲା ଉପସ୍ଥିତ
ପ୍ରଥମେ ବାୟବ ଶର ପ୍ରହାରିଲେ ପାର୍ଥ ।
ଆକର୍ଷି ନାରାଚ ରଥୁ ବିନ୍ଧେ ସବ୍ୟସାଚୀ
କର୍ଣ୍ଣର ରଥ ଯେ ଗଲା ଶହେଭେଡ଼ା ଘୁଞ୍ଚି ।
ଶଲ୍ୟ ସାରଥୀ ଟେକିଲା ଆଣି ତହିଁ ରଥ
ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ଦେଖି ବୋଲେ ରାଧେୟ ତ୍ୱରିତ ।
ଦ୍ରୋଣପ୍ରାୟ ମୋତେ ବୁଝିଲୁକି ଆରେ ପାର୍ଥ
କୂଟେ ନାଶ କଲୁ ସିନ୍ଧୁ ରାଜା ଜୟଦ୍ରଥ ।
କୂଟ କରାଇ ଭୀଷ୍ମଙ୍କୁ କଲୁ ଶରଶଯ୍ୟା
ନପୁଂସକ ଦେଖିଣ ସେ କଲେ ଶରତେଜ୍ୟା ।
କାଳବଶେ ପଡ଼ିଲୁଣି ଆଜି ମୋର ପାଶ
ଆଉ ତୁ ନ ରଖ ମନେ ତୋ ଜୀବନ ଆଶ ।
ତାହା ଶୁଣି ଧନଞ୍ଜୟ କରିଲେ ଉତ୍ତର
ମୁଖେ କହିଲେ କି ହେବ ବଡ଼ପଣ ତୋର ।
ଧନୁ ଧରି ମୋର ସଙ୍ଗେ କର ଆସି ରଣ
ତେବେ ତ ଜାଣିବା ସିନା ତୋ ସମର୍ଥପଣ ।
ଏହା କହି ସୂର୍ଯ୍ୟାବଳୀ କରନ୍ତେ ପ୍ରହାର
ଶଏଭେଡ଼ା କର୍ଣ୍ଣରଥ ଘୁଞ୍ଚେ ପୁନର୍ବାର ।
ତା ଦେଖି ବୋଇଲା କର୍ଣ୍ଣ ଶଲ୍ୟ ହେଲ ବାଇ
ରଣେ ରଥ ଘୁଞ୍ଚିଯାଏ ନ ଧର କିମ୍ପାଇଁ ।
ଶଲ୍ୟ ବୋଇଲେ ଯଦ୍ୟପି ରଥ ନ ଘୁଞ୍ଚନ୍ତା
ତେବେ ଶରେ ରଥସ୍ତମ୍ଭ ଛିଡ଼ି ଯାଇଥାନ୍ତା ।
ପୁଣି ଶଲ୍ୟ ରଥ କଲେ ନନ୍ଦିଘୋଷ ଆଗ
ଧନୁ ଟଙ୍କାର କରିଲେ କର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଆଗ ।
ଶତେକ ନାରାଚ କର୍ଣ୍ଣ କରିଲେ କ୍ଷେପଣ
ପଞ୍ଚବିଂଶ ଶରେ ପାର୍ଥ କଲେ ନିବାରଣ ।
ଚାରିଶତ ଶର ପୁଣି କର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରହାରିଲେ
ଶଏ ନାରାଚେ ଅର୍ଜୁନ କାଟି ପକାଇଲେ ।
ପୁଣି ଶଏକାଣ୍ଡ କର୍ଣ୍ଣ ମାଇଲେ ପାର୍ଥକୁ
ଏକଶର ପ୍ରହାରିଲେ କପିକେତନକୁ ।
ଚାରି ଅଶ୍ୱକୁ ବିନ୍ଧଇ ଛଅ ଛଅ ଶର
ଏହିପରି ବିନ୍ଧନ୍ତେଣ ତାଙ୍କୁ କର୍ଣ୍ଣବୀର ।
ପାର୍ଥ ପ୍ରହାରିଲେ ପୁଣି ଏକବିଂଶ କାଣ୍ଡ
କର୍ଣ୍ଣଙ୍କର ସବୁ ବାଣ କଲେ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ।

ବେନି ବୀରଙ୍କ ସମର ଅତି ବଳିୟାର
ଶରେ ଶର ବାଜି ଅଗ୍ନି ହୁଅଇ ବାହାର ।
ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗରୁ ଭୀମ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ
ସେ ସ୍ଥାନରେ ରହିଥିଲେ କଳିଙ୍ଗ ନରେଶ ।
ନବଲକ୍ଷ ହାତୀ ସାତକ୍ଷୌଣୀ ବଳ ନେଇ
ଭୀମଙ୍କ ଆସିବା ପଥେ ଉଗାଳିଲେ ଯାଇ ।
ସହଦେବ କହିଦେଲେ ଏ କଳିଙ୍ଗସେନ
ଭେଟିଲେ ଏହାକୁ ଆସି ଷୋଳ ଦିବସେଣ ।
କଳିଙ୍ଗସେନକୁ ଦେଖି ଭୀମ ପରଚଣ୍ଡ
କାଳ କୃତାନ୍ତ ପରାୟେ ବଢ଼ାଇଲେ ପିଣ୍ଡ ।
ପ୍ରଚଣ୍ଡ ପବନକୁ ଯେ କଲେ ସୁମରଣ
ବୋଇଲେ ହେ ପିତା ଆଜି ୟାସଙ୍ଗେ ମୋ ରଣ ।
ପ୍ରଥମ ଉଦଯୋଗରେ ମୁଁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କଲି
ନବଲକ୍ଷ କୁଞ୍ଜରଙ୍କୁ ଉଡ଼ାଇବି ବୋଲି ।
ଏବେ ମୋ ଗଦାରେ ଆସି କରନ୍ତୁ ବିଶ୍ରାମ
ମାତଙ୍ଗଙ୍କୁ ଉଡ଼ାଇବି ପତଙ୍ଗ ସମାନ ।
ପିତାଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରି ବୀର ବୃକୋଦର
କଳିଙ୍ଗସେନର ତୁଲେ କରିବି ସମର ।
ବାଉନ ବାଉନ ଭାର ବେନି ଗଦା ଧରି
ବୁଲାଇଲେ ଅତି ବେଗେ ଚକ୍ରାକାର କରି ।
ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ପାତାଳରେ ହେଲା ଉଲକାପାତ
ଭୟେ ଦୁଇଲକ୍ଷ ସୈନ୍ୟ ହେଲେ ଇତସ୍ତତଃ ।
ଅଯୋଗ ପ୍ରଭଞ୍ଜନର କିମ୍ବା ଏଡ଼େ ମୂର୍ତ୍ତି
କିମ୍ଭୁତ କାରଣେ ହୁଏ କେହି ନ ଜାଣନ୍ତି ।
ନବଲକ୍ଷ ମତ୍ତହସ୍ତୀ କଳିଙ୍ଗସେନର
ଉଡ଼ିଲେ ଗଗନେ ବକପକ୍ଷୀ ପରକାର ।
ସମସ୍ତେ ଉଡ଼ିଲେ ଯାଇ ଗଗନ ମାର୍ଗରେ
ସିନ୍ଧୁଜଳେ ଢେଉ ଉଠେ ସେ ବାୟୁ ଘାତରେ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ସର୍ବସୈନ୍ୟ ଘେନି ପଳାଇଲେ
ହସ୍ତିନା ନଗରେ ଯାଇ ଲୁଚିଣ ରହିଲେ ।
ସୈନ୍ୟସହ ନନ୍ଦିଘୋଷ ଘେନି ନାରାୟଣ
ପଳାଇ ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥରେ ରହିଲେ ଯାଇଣ ।
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପୁଚ୍ଛିଲେ ବିଲଙ୍କ ରାଜନ
ଆହେ ମୁନି ଅସମ୍ଭବ ଭାଷିଲେ ବଚନ ।
ଭାରତ ଆଖ୍ୟାନ ଯେବେ ନିନ୍ଦା ମୁଁ କରିବି
ତେବେ ତ ଗଳିତ କୁଷ୍ଠ ବ୍ୟାଧିରେ ମରିବି ।
ନିନ୍ଦା ନ କଲେ ହେ ମନେ ବିଶ୍ୱାସ ନୁହଇ
ଭୀମସେନ କେଡ଼େ ଗଦା ତହିଁ ଥିଲେ ବହି ।
ସେ ଗଦାର ଆତଯାତ ହୋଇଥିଲା କେତେ
ଶୁଣି ଏକଥା ସନ୍ଦେହ ଲାଗିଲା ତ ମୋତେ ।

କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ମୁନି ଶୁଣ ନୃପବର
ଭୀମସେନଙ୍କ ମହିମା ଦେବେ ଅଗୋଚର ।
କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ପିତାମହ ବାଳଖିଲ୍ୟା
ଭୀମସେନ ଅଟନ୍ତି ଯେ ପବନର ବଳା ।
ବୃକୋଦର ସେ ସ୍ଥାନରେ ବିଶ୍ୱରୂପ ହେଲେ
ଆଠଶ ଅଠାଶିହାତ ଉଚ୍ଚରେ ବଢ଼ିଲେ ।
ଗଦାର ଗୁରୁତା ଏବେ କହୁଅଛି ଶୁଣ
ଶତେକ ତୋଳାରେ ମାଢ଼େ ବୋଲିଣ ପ୍ରମାଣ ।
ଶଏମାଢ଼େ ପ୍ରଳୟକୁ ବୋଲିଣ ହୁଅଇ
ସହସ୍ରେକ ପ୍ରଳୟକୁ ସ୍ରୋଣେକ ବୋଲାଇ ।
ଶଏସ୍ରୋଣେ ଦ୍ୱାପରର ଭାର ବୋଲି ଗଣି
ଏ ଭାର ବହନେ ଶକ୍ୟ ଯେଉଁ ବୀରମଣି ।
ଏମନ୍ତେ ଶଏଭାରରେ ବୀରକୁ ଅଙ୍ଗାଏ
ଦୁଇ ଅଙ୍ଗାରେ ଯେ ଗଜ ଭାରକୁ ବୋଲାଏ ।
ଏ ଭାରେ ବାଉନ ଭାର ବହନ୍ତି ପାବନି
ଏହି ତୁଳର ସମାନ ଅଟେ ଗଦା ବେନି ।
ଏ ଗଦା ଆଘାତ କେଭେ ନ ସହେ ଭୂଧର
ସୁରବସ୍ତ ଗିରି ଭୀମ କରିଥିଲେ ଚୂର ।
ସୁରବସ୍ତ ଗିରି ଅଟେ ସହସ୍ର ଯୋଜନ
ଏ ଗଦାରେ ପିଟି ଭୀମ କରିଦେଲେ ଚୂର୍ଣ୍ଣ ।
ଏ ବିଧିରେ ବେନି ଗଦା ବୁଲାଅନ୍ତେ ଭୀମ
ସାତଶ ପବନ ତହୁଁ ହେଲା ଉତପନ୍ନ ।
ଏହି ଗଦା ଭୀମ ବୁଲାଇଲା ଯେତେବେଳେ
ଡରିଲେ ଯେ କୁରୁବଳ ଆଦି ଦିଗପାଳେ ।
ବୃକୋଦର ମୂରତିକି ଧରି ବୀର ଭୀମ
ହୁଅନ୍ତା ସେ ଶତସିଂହଠାରୁ ବଳବାନ ।
ବହନ୍ତା ଯେବେ ତା ତୁଲେ ବାୟୁ ଅଣଚାଶ
ସ୍ଥାବର ଜଙ୍ଗମ ଆଦି ସର୍ବେ ହୁଅନ୍ତେ ନାଶ ।
ଆକାଶେ ଘୋଟିଲା ପୁଣ ଭୀମସେନ କାୟ
କଳିଙ୍ଗ ହସ୍ତୀ ଦିଶିଲେ ଛାଗଳର ପ୍ରାୟ ।
ଭୀମ ଆଉଥରେ ଯେବେ ବୁଲାନ୍ତେ ସେ ଗଦା
ଗିରି ସମୁଦ୍ରରେ ପଡ଼ି ବନ ହୁଅନ୍ତା ପଦା ।
କଳିଙ୍ଗସେନକୁ ଭୀମ କରିଣ ନିଧନ
ଦଉଡ଼ିଲେ ମାରିବାକୁ କଉରବ ସୈନ୍ୟ ।
ସମଦଣ୍ଡ ସାଜି ପୁଣି ଆସନ୍ତେ କୌରବେ
କିଳିକିଳା ନାଦ କରି ଧାଇଁଲେ ପାଣ୍ଡବେ ।
ଭୀମ ଆଗରେ ପଡ଼ନ୍ତେ କଉରବ ଥାଟ
ସୈନ୍ୟଙ୍କୁ ମନ୍ଥନ କଲେ ପବନର ଚାଟ ।
ରଥ ଗଜ ଅଶ୍ୱ ସୈନ୍ୟ ଯା ପଡ଼େ ଆଗରେ
ଶେଷ ନ ରଖନ୍ତି କିଛି ଗଦା ପ୍ରହାରରେ ।

ସୈନ୍ୟଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଶକୁନି ଧାଇଁଲେ
ସତାଣୋଇ ଭାଇ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଅଇଲେ ।
ଶକୁନି ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ସର୍ବବୀରେ
ସୈନ୍ୟ ସଂହାର ହୁଅନ୍ତି ଭୀମର ଗଦାରେ ।
ତୁମ୍ଭେମାନେ ବୋଲାଉଛ ମହା ମହା ବୀର
ଭୀମସେନ ଉପରକୁ ଦଉଡ଼ ସତ୍ୱର ।
ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବଚନ ଶୁଣି ସେହି ବୀରଗଣ
ରଥେ ଗଜେ ଅଶ୍ୱେ ସର୍ବେ କଲେ ଆରୋହଣ ।
କୁନ୍ତ ଭାଲ ଖଣ୍ଡା ଧରି ହୋଇଲେ ବାହାର
ଏକ ମୁଖେ ବୋଇଲେକ ସର୍ବେ ମାର ମାର ।
କମ୍ପିଲା ମେଦିନୀ କୁରୁବୀରଙ୍କ ନାଦରେ
ଭୀମ ତରାଟି ଚାହିଁଲେ ବେନି ନୟନରେ ।
ପୁଣି ବିଚାରନ୍ତି ମନେ ଅରି ନିସୂଦନ
ସର୍ବେ ବାଦୀ ହୋଇ ଆଜି କଲେ ଆଗମନ ।
ଆଜି କି ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କର ମୁକୁଳିତ କେଶ
ବନ୍ଧନ ହେଲା ପରାୟେ ହେଉଅଛି ଦୃଶ୍ୟ ।
ଏହା ଭାବି ଦଉଡ଼ିଲେ ଘେନି ଗଦାବର
ଉଭା ହୋଇଲେ ଯାଇଣ ତାହାଙ୍କ ଆଗର ।
ଦୁରାନ୍ତକ ଦୁରାସନ ଦୁର୍ବଳ ଦୁମନ
ଦୁରାଦମ ଦୁରାଚଳ ଦୁଜଟ ଦୁଷ୍କର୍ଣ୍ଣ ।
ଦୁରାନନ୍ଦ ଦୁରାସଦ ଦୁରନ୍ତ ଦୁର୍ଗମ
ଦୁର୍ବିନ୍ଦ ଦୁର୍ଜୟ ଦୁଷ୍ଟ ଦୁରେଖ ଦୁର୍ଦମ ।
ଦୁଶୀଳ ଦୁର୍ବୀର ଦୁର୍ଗ ଦୁର୍ମୁଖ ଦୁର୍ମଦ
ଦୁଷ୍କଣ୍ଟକ ଦୁଷ୍ପ୍ରଧର୍ଷ ଦୁର୍ଦ୍ଦଗ ଦୁର୍ଗଦ ।
ଦୁରଦୁଷ୍ଟ ଦୁର୍ମର୍ଷଣ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ଦୁର୍ମତି
ଦୁରତ୍ୟୟ ଦୁନିରୀକ୍ଷ ଦୁର୍ବୟ ଦୁର୍ଗତି ।
ଦୁରାରନ୍ଧ ଦୁର୍ବାହାର ଦୁଷ୍କର୍ମା ଦୁର୍ବହ
ଦୁରୀକୀର୍ତ୍ତି ଦୁର୍ବହଣ ଦୁର୍ମନା ଦୁରୁହ ।
ଦୁର୍ଭେଦ୍ୟ ଦୁସ୍ୱପ୍ନ ଦୁଷ୍ଟ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଦୁର୍ଗତ
ଦୁର୍ମୋହ ଦୁରିତକ୍ରମ ଦୁଃଶାନ୍ତ ଦୁର୍ଦାନ୍ତ ।
ଦୁର୍ବାକ୍ୟ ଦୁର୍ନାମ ଦୁଃଖାତୀତ ଯେ ଦୁର୍ଦ୍ଧର
ଦୁର୍ଭୟ ଦୁରାଭସନ୍ଧ ଦୁର୍ଣ୍ଣୟ ଦୁସ୍ତର ।
ଦୁର୍ଗୟନ ଦୁସ୍କନ୍ଧର ଦୁଷ୍କର ଦୁରମ
ଦୁର୍ବରିତ ଦୁରପେକ୍ଷ ଦୁଷ୍ତ୍ରୟ ଦୁଃସମ ।
ଦୁଃସହ ଦୁର୍ଜନ ଦୁରଧର୍ଷ ଦୁରାତ୍ମାନ
ଦୁର୍ଲ୍ଲୋଚନ ଦୁର୍ବେଦନ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ଦୁଷ୍କାମ ।
ଦୁରାମଲ ଦୁଗମଜ ଦୁରାକ ଦୁର୍ବାଳ
ଦୁରାପାଦ ଯେ ଆବର ଦୁରାତି ଦୁର୍ନାଳ ।
ଦୁର୍ଭାନି ଦୁକ୍ଷର ଦୁର୍ଗ ଦୃମାଳି ଦୁନୀଳ
ଦୁରୋଳେକ ଦୁରାଙ୍କର ଦୁଗନୀ ଦୁହଳି ।
ଦୁର୍ବେହ ଦୁଦ୍ଧିମୋଦ୍ଧନ ଦୁଃକ୍ଷମ ଦୁଷ୍ପୁତ୍ର
ଦୁର୍ନାମକୁ ମିଶାଇଣ ସତାଣୋଇ ଭ୍ରାତ ।
ରେରେକାର କରି ଘୋର ରଡ଼ିମାନ ଦେଇ
ଯେଝା ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ଧରି ଅଇଲେକ ଧାଇଁ ।
ମାର ମାର କରି ଭୀମ ଚାରିଆଡ଼େ ବେଢ଼ି
ଯେଝା ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ଘେନି ମାଇଲେ ସଜାଡ଼ି ।
ଦେଖି ଭୀମସେନ କୋପେ ଗଦା ବୁଲାଇଲେ
ସେ ଗଦାଘାତେ ଦୁର୍ଚୟ ଦୁରାପଦ ମଲେ ।
ଦୁଇ ସୋଦର ପଡ଼ନ୍ତେ ବାକୀ ସର୍ବେ ଉଠି
ଗଦା ପ୍ରହାର କରିଲେ କରି ଏକମୁଠି ।
ସମସ୍ତଙ୍କ ଗଦା ପଡ଼ି ଭୀମସେନ ଅଙ୍ଗେ
ଭାଜିଗଲା ଗୁଣ୍ଡାହୋଇ ଭୀମ ରଣ ରଙ୍ଗେ ।
ଅସ୍ତ୍ର ଭାଙ୍ଗିଯାନ୍ତେ ସର୍ବେ ହୋଇ ଭୟଗ୍ରସ୍ତ
ପଳାଇଲେ ରଣସ୍ଥଳୁ ଦଉଡ଼ି ଏକତ୍ର ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ସୋଦରେ ପଳାଇଲେ ଭାଜି
ଏକା ବୃକୋଦର ପଛେ ଧାଏଁ ଗଳ ଗାଜି ।
ଗଦା ଧରି ପଛଆଡୁ କରନ୍ତେ ପ୍ରହାର
ଭୂମିରେ ଲୋଟିରେ ରକ୍ତ କରିଣ ଉଦ୍‌ଗାର ।
ରଥ ଗଜ ଅଶ୍ୱ ଆଦି ଯା ପଡ଼େ ଆଗରେ
ଚୂର୍ଣ୍ଣ କରିଦ୍ୟନ୍ତି ଭୀମ ଗଦା ପ୍ରହାରରେ ।
ଲେଉଟି ନ ଚାହିଁ ସର୍ବେ ଯାଅନ୍ତି ପଳାଇ
ବରଡ଼ାପତର ପ୍ରାୟ ଶରୀର କମ୍ପାଇ ।
କେହି ଦନ୍ତେ କୁଟା ଧରି ପଡ଼ନ୍ତି ପାଦରେ
କେହି ବା ଶରଣ ବୋଲି କହନ୍ତି ମୁଖରେ ।
ନିଉପ୍ରୋଧ ନିରପେକ୍ଷ ଯେଣୁ ଭୀମସେନ
ଯେ ଶରଣ କହେ ଆଗେ ଯାଏ ତା ଜୀବନ ।
ଗର୍ଜନ କରିଣ ଭୀମ ପଛାଡୁ ପିଟନ୍ତି
ବାରେ ରମ୍ଭାବନ ପ୍ରାୟ ସଇନ୍ୟ ଲୋଟନ୍ତି ।
ଯେ ଜୀବନ ଆଶା ଛାଡ଼ି କରଇ ସମର
ଏକା ଗଦାକେ ଦେଖଇ ଯାଇ ଯମପୁର ।
କେହି ପରିଘ ମାଇଲେ ଭୀମଙ୍କ ଉପରେ
ଅଙ୍ଗେ ବାଜି ଚୂର୍ଣ୍ଣହୋଇ ପଡ଼ଇ ଭୂମିରେ ।
ଅସ୍ତ୍ର ଆସିବାର ଦେଖି ଭୀମ ମହାବଳ
ଠିଆ ହୋଇଥାନ୍ତି ଦୃଢ଼େ ପାତି ବକ୍ଷସ୍ଥଳ ।
ପରିଘ ଭୂଷଣ୍ଡ କୁନ୍ତ ଯେ ଯେତେ ମାରଇ
ଭୀମ ବକ୍ଷସ୍ଥଳେ ପଡ଼ି ତା ଚୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଅଇ ।
ଅସ୍ତ୍ର ବ୍ୟର୍ଥ ହେବା ଦେଖି ଭୟେ ଯୋଦ୍ଧାମାନେ
ବିକଳେ ପଳାଇ ଯାନ୍ତି ନ ରହି ସେ ସ୍ଥାନେ ।
ସାରଥି ଧରି ପିଟନ୍ତି ସାରଥି ଉପର
ରଥକୁ ରଥରେ ପିଟି କରିଦ୍ୟନ୍ତି ଚୂର ।

କୁଞ୍ଜରକୁ ଧରି ବାମ ଦକ୍ଷିଣେ ବୁଲାଇ
ପିଟନ୍ତି ହସ୍ତୀ ଉପରେ କୋପାବିଷ୍ଟ ହୋଇ ।
ଦୁଇ ଦୁଇ ଅଶ୍ୱଙ୍କୁ ସେ ଧରିଣ ଫିଙ୍ଗଇ
ପଡ଼ିଣ ସେ ବହୁଦୂରେ ଯାନ୍ତି ଗୁଣ୍ଡାହୋଇ ।
କେ ନିସତ ହୋଇ ରହେ ଚାହାନ୍ତି ଲେଉଟି
ଶରେ ଶର ପରିତାଳ ଅଗ୍ନି ଶିଖା ଉଠି ।
ଦୁରାପଦ ସେ ସମର କହି ତ ନ ପାରି
ଲେଖନେ କେ ପାରିବ ଯେ ତାହା ଅନ୍ତ କରି ।
ସଂକ୍ଷେପେ କହିବି ତାର ଠିକ୍ ଠିକ୍ କଥା
ବିସ୍ତାର କରିବାକୁ କେ ଅଛି ସାମରଥା ।
କରନ୍ତି ତର୍ଜନ ଗରଜନ ରଣଷଣ୍ଡା
ପିଟନ୍ତି ବୀରେ ଯେ ହୋଇଯାନ୍ତି ମସୀପୁଣ୍ଡା ।
ତିନିକୋଟି ଅଶ୍ୱ ସାତ ଅକ୍ଷୌହିଣୀ ବଳ
ଏକା ଭୀମସେନ ମାରିଦେଲେ ଯମଆଳ ।
ମାରନ୍ତେ ଶେଷ ହୋଇଣ ଗଲେ ସର୍ବ ବୀର
ରଣ ରଙ୍ଗେ ନିବାରିଲେ ଏକା ବୃକୋଦର ।
ରଣ କରୁ କରୁ ଦିବା ହେଲା ଅବସାନ
ମନ୍ଦ ମନ୍ଦରେ ବହିଲା ଦକ୍ଷିଣା ପବନ ।
ଦଳ ଦଳ ହୋଇ ପକ୍ଷୀ କରିଣ କାକଳି
ନିଜ ଆବାସକୁ ସର୍ବେ ଯାଉଛନ୍ତି ଚଳି ।
ଗୋରୁପଲ ଗେନି ଗୃହେ ଚଳିଲେ ଗୋପାଳେ
ଧରଣୀ ମଣ୍ଡିତ ହେଲା କାଳିଆ ଦୁକୂଳେ ।
ବୀରମାନେ ଅସ୍ତ୍ର ସବୁ କରିଲେ ସଂଯତ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ସତାଶୋଇ ଭାଇ ହେଲେ ହତ ।
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମାରି ଭୀମ କରିଲେ ଏକାଠି
ତା ଉପରେ ତା ଉପରେ ଲଦି ଗୋଟି ଗୋଟି ।
ଅୟୁତେକ ରଥ ପାଞ୍ଚ ଅୟୁତେ ଯେ ହସ୍ତୀ
ତିନିକୋଟି ଅଶ୍ୱ ସାତକ୍ଷଉଣୀ ପଦାତି ।
କର୍ଣ୍ଣ ସେନାପତି ହେବା ପ୍ରଥମ ଦିନରେ
ଏତେକ କୌରବ ସୈନ୍ୟ ଗଲେ ଯମପୁରେ ।
ଆଦିତ୍ୟ ଦେବତା ମେରୁ ଉହାଡେଣ ରହେ
ଦୁଃଶାସନ ଘେନି ପଳାଇଲେ କୁରୁରାୟେ ।
ଦଣ୍ଡଭଗ୍ନ ଦେଖି ଭୀମ ପଛରେ ଗୋଡ଼ାନ୍ତି
ଏତେ ସୈନ୍ୟ ମାରି ମଧ୍ୟ ତୃପତ ନୁହନ୍ତି ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ରହ ରହ ଭୀମସେନ
ଆଜି ସମରେ ମଲା କି ବୀର ଦୁଃଶାସନ ।
ଡାକ ଶୁଣି ଭୀମସେନ ଲେଉଟି ଅଇଲା
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ନିରାପଦେ ତହୁଁ ପଳାଇଲା ।
ଭୀମ ବୋଇଲେ ମରିଲେ କେତେ ଭାଇ ଆଜି
କହି ନ ପାରିବି ମୁହିଁ ସେ କଥାକୁ ହେଜି ।
କଳିଙ୍ଗ ସେନାକୁ ମାରି ମତି ହେଲା ଭୋଳ
କାଦମ୍ବରିପାନେ ଯେହ୍ନେ ହୁଅନ୍ତି ବାତୁଳ ।
କାହାକୁ ମାରଇ କିଏ ମଲା କି ନ ମଲା
ଦୁଃଶା ଅଛି କି ମରିଛି ଜଣା ନ ପଡ଼ିଲା ।
ସମୟ ତ ଆଉ ନାହିଁ ହେଲାଣି ଅତୀତ
ଚାଲ ଶବ ଖୋଜି ଏବେ ବୁଝିବା ତା ତତ୍ତ୍ୱ ।
ଶୁଣି ବାସୁଦେବ ତହୁଁ କରିଲେ ବିଜୟ
ସତାଶୋଇ ଭାଇ ଗଣି କରିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ଦୁଃଶା ମରିନାହିଁ ଆଜ
ଶୁଣି ଭୀମ ବୋଇଲେ ହେ ଶୁଣ ଦେବରାଜ ।
କେମନ୍ତେ ଦ୍ରୌପଦୀ ମୁଖ ଆଜ ମୁଁ ଚାହିଁବି
ତାହାର ଝିଙ୍ଗାସବାଣୀ ସହି ନ ପାରିବି ।
ଦୁଃଶା ମୃତ୍ୟୁ ଶୁଣିବାକୁ ଥିବ ବାଟ ଚାହିଁ
ତାହାର ଆଗରେ ପ୍ରଭୁ କି କହିବି ଯାଇଁ ।
ଆଜ ଏ ରଣଭୂମିରେ ରହିବି ନିଶ୍ଚୟ
ଚାରିଭାଇ ଘେନି ବିଜେ କର ଦୟାମୟ ।
ତାହା ଶୁଣି ବାସୁଦେବ କଲେକ ଉତ୍ତର
ଅବିହିତ ପ୍ରତିଜ୍ଞାକୁ କଲୁ ବୃକୋଦର ।
ଆଜ ଯେବେ ପଡ଼ିଥାନ୍ତା ବୀର ଦୁଃଶାସନ
ଦ୍ରୌପଦୀର ମନୋବାଞ୍ଛା ହୁଅନ୍ତା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ।
ତୁମ୍ଭର ପ୍ରତି କଥାରେ ଅଧେ ଥାଏ ମିଛ
କିବା କଥା ପାଇଁ ତୁମ୍ଭେ ଭାବିତ ହେଉଛ ।
ତୁମ୍ଭେ ଇଚ୍ଛାକଲେ ମେରୁ କରିପାର ଚୂର
ତୁମ୍ଭ ନଖଘାତେ ମହୀ ହୋଇବ ବିଦାର ।
ଦୁଃଶାସନ ମରିବାଟା କେଉଁ ଛାର କଥା
କାଲି ମାରିବ ତାହାକୁ ଚିନ୍ତା କର ବୃଥା ।
ଏମନ୍ତେ ଭୀମସେନକୁ ବହୁତ ବୁଝାଇ
ବାହାରିଲେ ହରି ସଙ୍ଗେ ଭୀମସେନ ନେଇ ।
ପାଣ୍ଡବେ ସମସ୍ତ ସୈନ୍ୟ ଘେନି ସଙ୍ଗତରେ
ଜୟ ପତାକା ଉଡ଼ାଇ ବାହାରିଲେ ଖରେ ।
ବୀର ତୁର ଶଙ୍ଖ ଆଦି ଆଗରେ ବାଜଇ
ବାରୁଣା ନଗରେ ସର୍ବେ ପ୍ରବେଶିଲେ ଯାଇ ।
ଅର୍ଘ୍ୟ ଘେନି ଯାଜ୍ଞସେନୀ ଚାହିଁଥିଲେ ପଥ
ନନ୍ଦିଘୋଷୁ ଉତରନ୍ତେ ପ୍ରଭୁ ଯଦୁନାଥ ।
ଶତ୍ରୁ ଜୟ ପତାକା ସେ ରଥର ଉପରେ
ବାଜେ ବୀରତୁର ଶଙ୍ଖ ଅତି ପ୍ରତାପରେ ।
ପ୍ରଥମେ ତାହାଙ୍କୁ ଅର୍ଘ୍ୟ କରିଣ ପ୍ରଦାନ
ପୁଛିଲେ ଏତେ ବିଳମ୍ବ ଆଜି କି କାରଣ ।
କାହାକୁ ସମରେ ଆଜ କରିଲ ନିହତ
ସେହି କଥା କହି କର ମୋ ମନ ତୃପତ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ଅର୍ଘ୍ୟ ମୋତେ ଗୋ ନ ଦେଇ
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କାରଣ କଲେ ଭୀମ ଦିଅ ନେଇ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ସତାଣୋଇ ଭାଇଙ୍କି ସମରେ
ଆଜି ମାରି ପେଶିଛନ୍ତି ଶମନ ନଗରେ ।
ଆବର କଳିଙ୍ଗସେନ ନୃପତି ସହିତେ
ନବଲକ୍ଷ ହସ୍ତୀ ସାତକ୍ଷୌଣୀ ବଳ ଏତେ ।
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଗଦାଘାତେ ଦେଲେ ଯେ ଉଡ଼ାଇ
ବାକୀ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଦୁଃଶା ରହିଛନ୍ତି ଜୀଇଁ ।
ରଜନୀ ହୁଅନ୍ତେ ଦୁହେଁ ପଳାଇଲେ ଲୁଚି
ତେଣୁ କରି ଦୁହିଁଙ୍କର ଜୀବନ ରହିଛି ।
ଆଜି ରଣେ ପଡ଼ିଥିଲେ ବୀର ଦୁଃଶାସନ
ପଖାଳି ଥାଆନ୍ତେ ତୁମ୍ଭ କେଶ ଭୀମସେନ ।
ତାହାହେଲେ ସରିଥାନ୍ତା ଆଜି ତୁମ୍ଭ ଦୁଃଖ
ଶୁଣି ଯାଜ୍ଞସେନୀ ହୋଇ ବହୁତ ବିମୁଖ ।
ବୋଇଲେ ହେ ଦୟାମୟ କେତେ ବାଳ ସୁତ
ସମର ମଧ୍ୟେ ଅଦ୍ୟାପି ଅଛନ୍ତି ଜୀବିତ ।
ମୋର ଭାଗ୍ୟ ଦୋଷେ ସିନା ଅଭିମନ୍ୟୁ ପୁଅ
ଘଟୋତ୍କଚ ଘଟକାଦି ରଣେ ହେଲେ କ୍ଷୟ ।
ମୋର ପିତାଙ୍କର ହେଲା ମସ୍ତକ ଛେଦନ
ଏମାନଙ୍କୁ ମରାଇଣ ଯାଙ୍କ ବୀରପଣ ।
ଏ ପାଞ୍ଚଭାଇ ମୁଖକୁ ଟିକେ ଲାଜ ନାହିଁ
ବଡ଼ ବଳୀ ବୋଲି ମନେ ଥାନ୍ତି ଗର୍ବ ବହି ।
ଭୀଷ୍ମ ଶରଶଯ୍ୟା କଲେ ଭୂରିଶ୍ରବା ହତ
ଜୟଦ୍ରଥକୁ ମାଇଲେ ଭଉଣୀର ନାଥ ।
ଦ୍ରୋଣ ଗୁରୁଙ୍କୁ ମାରିଣ କଲେ ଗୁରୁଦ୍ରୋହ
ସତାଣୋଇ ଭାଇ ଯେହୁ ଅଟନ୍ତି ନିରୀହ ।
ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀ ମାରିବା ପାଇଁ ହୋଇତ ଉସତ
ଦୋଷୀମାନେ ଅଦ୍ୟାବଧି ଅଛନ୍ତି ଜୀବିତ ।
ଦେଖ ଶକୁନି ଅଟଇ କେଡ଼େ ଦୁରାଚାର
ପଶା ଖେଳାଇ ଜିଣିଲା ରାଜ୍ୟ ଏହାଙ୍କର ।
ପରିଶେଷେ ବସାଇଲା କୁରୁସଭା ତଳେ
ଏ ସକଳଭୃତ୍ୟ ପ୍ରାୟେ ହୋଇଲେ ସେ କାଳେ ।
ସିଂହାସନେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବସି ଆଜ୍ଞା ଦେଲା
ମୋର ବାଳ ଧରି ଦୁଃଶା ଘରୁ ଘେନିଗଲା ।
ଯେତେକ କଟୁ ବଚନ କହିଛି ପାମର
ପରେ ବିବସନ କଲା ସେ ମୂରୁଖ ଛାର ।
ଏମନ୍ତ ଯେ ଦୋଷୀମାନେ ଜୀବିତ ସମାଧି
ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀ ଯେତେକ ତାଙ୍କୁ ଅଛନ୍ତି ଏ ବଧି ।
ଶୃଗାଳମାନଙ୍କୁ ମାରି ଦେଖାଇଲେ ଟାଣ
ସମର୍ଥ ଲୋକଙ୍କୁ ଡରି ଭଙ୍ଗ ଦେଲେ ରଣ ।

ସିଂହ ବୋଲି ଏହାଙ୍କୁ ମୁଁ ଥିଲି ଯେ ବିଚାରି
ଜାଣିଲି ଶୃଗାଳଠାରୁ ହୀନ ପଶୁପରି ।
ନ ଜାଣି ରାଢ଼େଣୀ ମୁହିଁ କିମ୍ପା କଲି ପଣ
ଏବେ ହୀନ ନାରୀ ସଙ୍ଗେ ସରି ହେଲି ଜାଣ ।
ମୋତେ କହିଥିଲେ ଦମ୍ଭେ ଏହି ଭୀମସେନ
ଦୁଃଶା ଭୁଜ ରକ୍ତେ କେଶ କରିବି ବନ୍ଧନ ।
ସତ ପ୍ରାୟ ମଣି ମୁହିଁ କରିଥିଲି ଆଶ
କେଶ ନ ବାନ୍ଧିଲି ତେଣୁ ପନ୍ଦର ବରଷ ।
କୃଷ୍ଣ ବୋଲି କ୍ଷତ୍ରିକୁଳେ ଏହା କି ହୋଇଛି
ସ୍ୱାମୀ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ଭାର୍ଯ୍ୟା ଲଜ୍ଜାରେ ମରୁଛି ।
ଶୁଣି ଭୀମସେନ ତାଙ୍କୁ ଦେଲେକ ଉତ୍ତର
ଆଉ ଝିଙ୍ଗାସ ନ କର ଆଗୋ ରାମାବର ।
କାଲି ନିଶ୍ଚୟ ତୁ କେଶ କରିବୁ ବନ୍ଧନ
ଏଥିରେ କିଛି ହିଁ ଆଉ ନ ବିଚାର ଆନ ।
ଦୁଃଶାସନ ବେନିଭୁଜ କାଲି ଉପାଡ଼ିବି
ଏହା ନ କଲେ ଅନଳ ଜାଳି ମୁଁ ମରିବି ।
ଆଜି ନିଶ୍ଚେ ସଖୀ ତୋର ପୂରିଥାନ୍ତା ଆଶ
ସେ ଦୁଃଶାକୁ ଖୋଜୁ ଖୋଜୁ ଦିନ ହେଲା ଶେଷ ।
ଏକଥା ଶୁଣି କହିଲେ ଦ୍ରୁପଦ କୁମାରୀ
ତିନିବାର ସତ୍ୟ କଲେ ଅଗ୍ନି ଛୁଇଁକରି ।
ତିନିବାର ସତ୍ୟ କଲେ ବୀର ବୃକୋଦର
କାଲି ନିଶ୍ଚୟ ଗୋ ଦୁଃଶା କରିବି ସଂହାର ।
ପୁଣି ଭୀମକୁ ବୋଲନ୍ତି ଦ୍ରୁପଦ ଦୁଲାଳୀ
ଦୁଃଶା ନ ମଲେ ମରିବି କାଲି ଅଗ୍ନି ଜାଳି ।
ଏହି ପରକାରେ ହୋଇ କଥୋପକଥନ
ସକଳେ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ନିଜ ନିକେତନ ।
ନାନାଦି ଉତ୍ସବ କଲେ କଇନ୍ତା ନଗରେ
ନିଶି ଯାପନ କରିଲେ ଅତି ଆନନ୍ଦରେ ।
ନମସ୍ତେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଜଗତ କାରଣ
ନମସ୍ତେ ଶ୍ରୀ ବାସୁଦେବ କମଳ ଲୋଚନ ।
ସଂସାର ମୋହ ମାୟାରେ ପଡ଼ି ନିରନ୍ତର
ସର୍ବଦା ବୁଡ଼ି ମରୁଛି ଶାନ୍ତି ନାହିଁ ମୋର ।
ବେଳ ଥାଉ ଥାଉ ମୋତେ ସୁଦୟା କରିଣ
ମୋହର ଅଇରି ସୁର ଚକ୍ରରେ ଛେଦିଣ ।
ସୁପଥକୁ ନେଇ ତୁମ୍ଭ ଦାସ ଦାସ କର
ଶାରଳା ଦାସ ମାଗଇ ଏହା ନିରନ୍ତର ।

—୦—

ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ସତାଣୋଇ ଭ୍ରାତୃ ବଧରେ ସତାଣୋଇ ବଧୂ, ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଓ ଗାନ୍ଧାରୀଙ୍କ ଶୋକ

ଅଗସ୍ତିଙ୍କି ପଚାରିଲେ ବିଲଙ୍କ ରାଜନ
ଆହେ ମୁନି ଘେନାକର ମୋର ନିବେଦନ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଦଣ୍ଡଭଗ୍ନ ହୋଇ ପଳାଇଲେ
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ପୁତ୍ରଶୋକେ କି କି କଥା କଲେ ।
ସେହି କଥା କହି ମୋର ମନ କର ତୋଷ
ଶୁଣି ଅଗସ୍ତି କହନ୍ତି ଶୁଣ ହେ ନରେଶ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ସୈନ୍ୟ ସବୁ କାଳମୁଖେ ଦେଇ
ରାତ୍ରିକାଳେ ହସ୍ତିନାରେ ପ୍ରବେଶିଲା ଯାଇ ।
ବଧୂମାନେ ପରସ୍ପରେ ପାଇ ସମାଚାର
ଅନ୍ତଃପୁରରୁ ସକଳେ ହୋଇଲେ ବାହାର ।
ଆପଣା ଆପଣା ସ୍ୱାମୀ ଗୁଣକୁ ବାହୁନି
କାନ୍ଦିଲେ ଅତି ଉଚ୍ଚରେ କମ୍ପାଇ ମେଦିନୀ ।
ହସ୍ତର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଚୂଡ଼ୀ ମସ୍ତକରେ କୋଡ଼ି
ଧୂସରିତ ହୋଇ ସର୍ବେ ହେଲେ ଗଡ଼ାଗଡ଼ି ।
କେହି ନାରୀ ପତିଶୋକେ ହୋଇଣ ବିହ୍ୱଳ
ସ୍ୱାମୀକି ଡାକଇ ନାଥ ଆସି ଧରି ତୋଳ ।
ଏ ଦାସୀର ସବୁକଥା ମନରୁ ପାଶୋରି
କାହିଁ ଚାଲିଗଲ ଏବେ ଆସ ବେଗ କରି ।
ପୁଣି କେ ପତିବିହୀନା ହୋଇ ସଂଜ୍ଞାହୀନ
ସ୍ୱାମୀ ବୋଲି ଅନ୍ୟ ନାରୀ କରେ ଆଲିଙ୍ଗନ ।
ଏହିପରି ସର୍ବବାଳୀ କରି କୋଳାହଳ
ରାଜା ସମୀପେ ଚଳିଲେ ହୋଇ ଏକ ଠୁଳ ।
ବୋଇଲେ ମୂଳ କାରଣ ସିନା ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ
ବିଧବା କରି ରଖିଲେ ଅକ୍ଷୟ କୀରତି ।
ଭାଇମାନଙ୍କୁ ମରାଇ କେମନ୍ତେ ଅଛନ୍ତି
ନିର୍ଲ୍ଲଜ ବଦନ ଘେନି କାହାକୁ ଦେଖାନ୍ତି ।
କୃଷ୍ଣ ବିଜେ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ପଣରେ
ଜଣ ଜଣକୁ କହିଲେ ସେବକ ପ୍ରକାରେ ।
ପାଞ୍ଚଖଣ୍ଡ ପଡ଼ା ଦିଅ ବୋଲିଣ ମାଗିଲେ
ଗଉଡ଼ ହାଉଡ଼ କହି ତାକୁ ତଡ଼ିଦେଲେ ।
ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରି କହିଲେ ସମର କରିବି
ବିନା ଯୁଦ୍ଧରେ ମୃତ୍ତିକା ଟିକିଏ ନ ଦେବି ।
ପୁଣି ତାହାଙ୍କୁ ଅନେକ ଦେଇ ଅପମାନ
ଜୀବନ ନେବାର ପାଇଁ କରିଲେ ଯତନ ।
ମାୟାଧର ପୁରୁଷ ସେ କଲେ କୂଟମତି
ତେଣୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଘେନିଗଲେ ସରିଲା ସମ୍ପତ୍ତି ।
ଶକୁନି ବଂଶ ମାଇଲେ ରଖି ବନ୍ଦିଘରେ
ସେହି ଆମ୍ଭର ବଂଶକୁ ମାରେ କୌଶଳରେ ।
ଧିକ ସେ ପାଣ୍ଡବଗଣ ଟିକେ ନାହିଁ ଜ୍ଞାନ
ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀ ମାରନ୍ତି ରଖି କଳଙ୍କ ଜୀବନ ।
ଆମ୍ଭ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବୃଥା କରାଇଲ ରାଣ୍ଡ
କେଉଁ ସୁଖ ଲାଭ କଲ ଧରି ତୁମ୍ଭ ପିଣ୍ଡ ।
ଧିକ ତୁମ୍ଭର ଶରୀର ମାଉଁସ ମିଳାଉ
ମୂର୍ଦ୍ଧା ଫାଟିଯାଉ ଆଉ ଦେହ ଗୃଧ୍ର ଖାଉ ।
ଆମ୍ଭ ଦଶା ଭୋଗ କରୁ ଭାନୁମତୀ ରାଣୀ
ଏହା କହି ମୁଣ୍ଡକୋଟି କାନ୍ଦନ୍ତି ତରୁଣୀ ।
ଏ ସକଳ କଥା ଶୁଣି ରାଣୀ ଭାନୁମତୀ
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ପାଶକୁ ଚଳିଲେ ତଡ଼ତି ।
ବୋଇଲେ ହେ ପ୍ରାଣନାଥ କୁରୁକୁଳ ସାଇଁ
ସମରେ ପଡ଼ିଲେ ଆଜ ସତାଣୋଇ ଭାଇ ।
ତାହାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ମଲେ ବହୁତ ଯୋଦ୍ଧାଏ
ରହିଲେ ଶକୁନି କର୍ଣ୍ଣ ଦୁଃଶାସନ ରାଏ ।
ଏ ତିନିଙ୍କୁ ଘେନି ରଣ କରିବ କିପରି
ଯାହା ଉଚିତ ହୁଅଇ କର ତା ବିଚାରି ।
ଏକାଳେ ସଞ୍ଜୟ ବୋଲେ ଶୁଣ କୁରୁରାଣ
ମାଇଲା ତୋ ସତାଣୋଇ ପୁତ୍ର ଭୀମସେନ ।
ସଞ୍ଜୟ ମୁଖରୁ ରାଜା ଏ ବଚନ ଶୁଣି
ପଡ଼ିଲା ସେ ବଜ୍ରାଘାତେ ପ୍ରାୟ ନୃପମଣି ।
ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିକଳ ହୋଇ କାନ୍ଦେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର
ବୃଦ୍ଧକାଳେ ବିହି ମୋତେ ଦେଲୁ ପୁତ୍ର କଷ୍ଟ ।
ଆରେ ଆରେ ବାବୁ ମୋର ଅନ୍ଧର ଲଉଡ଼ି
ଭୀମ ହାତେ ମରିବାକୁ ତୁମ୍ଭେ ଥିଲ ବଢ଼ି ।
ବଜ୍ରାଘାତ ପ୍ରାୟେ ମୋହେ ପଡ଼ିଲା ଗାନ୍ଧାରୀ
କାନ୍ଦିଲେ ପୁତ୍ରମାନଙ୍କ ନାମକୁ ଉଚ୍ଚାରି ।
ବିଦୂରଙ୍କୁ ଚାହିଁ କାନ୍ଦି ରାଜା ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର
ବୋଇଲେ ତୋ ବୋଲ ଏଡ଼ି ଲଭିଲି ଏ କଷ୍ଟ ।
ତୋ କହିବା କଥା ଯେବେ ଆଗୁଁ କରିଥାନ୍ତି
ତେବେ କି ଏ ବୃଦ୍ଧକାଳେ ଏ ଦଶା ଲଭନ୍ତି ।
ଏହା କହି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନେ ଆଣିଲେ ଡକାଇ
ବୋଇଲେ ଦୁଃଶାକୁ ଘେନି ଯାଅ ତୁ ପଳାଇ ।
ଏକ୍ଷଣି ଏଠାରେ ନାହିଁ ଶତ୍ରୁ ଚିହ୍ନବର୍ଣ୍ଣ
ଉପଯୁକ୍ତ ବେଳା ଅଟେ ପଳାଅ ନନ୍ଦନ ।
ମୋର ବୋଲ କରି ବାବୁ ପଳା ତୁ ବହନ
ବଂଶରକ୍ଷା ହେବ ତୋର ରହିବ ଜୀବନ ।
ବିଦୂର ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ନରନାଥ
ଏତେବେଳକୁ ଏ କଥା କରିଲ ବ୍ୟକତ ।

ଆଗେ ଯେବେ ଦେଇଥାନ୍ତ ପାଞ୍ଚଖଣ୍ଡ ପଡ଼ା
ତେବେ ଲଭନ୍ତ କି ପୁତ୍ରକଷ୍ଟର ଏ ପୀଡ଼ା ।
ଏତେବେଳେ ପାଞ୍ଚଖଣ୍ଡି ପଡ଼ା ଯେବେ ଦେବ
ତେବେ ତୁମ୍ଭର ନିଶ୍ଚୟ ବଂଶରକ୍ଷା ହେବ ।
ତାହା ଶୁଣି ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର କରିଲେ ଉତ୍ତର
ୟା ଛଡ଼ା ଆନ ଉପାୟ ନାହିଁରେ ବିଦୂର ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ କହି ସମର ସ୍ଥକିତ କରାଅ
ନାହିଁ ତ ବୁଡ଼ିଲା ବଂଶ ବେଗ କରି ଯାଅ ।
ଏହା ଶୁଣି କହିଲେ ବିଦୂର ଧୀରମତି
ଏବେ ଆଜ୍ଞା ଦିଅ ଯିବି ଆହେ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ।
ପୁଣି ପ୍ରୀତି କରାଇବି ପାଣ୍ଡବ ସଙ୍ଗରେ
ଦୟା ରଖିଥାନ୍ତି ସଦା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମୋଠାରେ ।
ପାଣ୍ଡବେ ମୋର କଥାରୁ ନୋହିବେ ବାହାର
ଦ୍ରୌପଦୀ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ପରେ କରିବା ବିଚାର ।
ଶୁଣି ଶକୁନି କହଇ ମନେ ରଖି କୂଟ
ଆଗହୁଁ ନ କରି ଏବେ ହୁଅ ଛଟପଟ ।
ପ୍ରଥମରୁ ସର୍ବେ ଥିଲ ହୋଇଣ ନୀରବ
ବିଚାରିଲେ ଅକ୍ଳେଶରେ ମରିବେ ପାଣ୍ଡବ ।
ଏବେ ଯହୁଁ ଆସି ହେଲା ବିପରୀତ ଫଳ
ତହିଁ ମିତ୍ରତା ପାଇଁକି ହେଉନ୍ତ ବ୍ୟାକୁଳ ।
ସବୁ ତ ଗଲାଣି ବୁଡ଼ି ଆଉ ଅଛି କିସ
ଏବେ ମିତ୍ରପଣ କରି ଲଭିବ କି ଯଶ ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବୋଇଲା ରାଜା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ
ଏତେବେଳେ ମିତ୍ରପଣେ ନାହିଁ ପ୍ରୟୋଜନ ।
ମାନ ଅଗ୍ନିରେ ସର୍ବଦା ପୋଡ଼ଇ ମୋ ଚିତ୍ତ
ବଂଶ ବୁଡ଼ାଇ ବଞ୍ଚିବା ନୁହଇ ଉଚିତ ।
ଏ ସକଳ କଥା ମୋତେ ଆନ ନ ରୁଚଇ
ଜୀବନ ରଖିବି କିମ୍ପା ମହାପାପୀ ହୋଇ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଛାମୁରେ ପଣ କରିଛି ଏମନ୍ତେ
ସମର କରିବି ପ୍ରାଣ ଥିବା ପରିଯନ୍ତେ ।
ପୁଣି ବୋଲେ ମୋ ପ୍ରାଣକୁ ହେଉ ଶତଧିକ
ସମସ୍ତ ମରାଇ କିସ କରିବି ମୁଁ ଏକ ।
ଏମନ୍ତ କହି କ୍ରୋଧରେ କମ୍ପଇ ଶରୀର
ବୋଇଲେ ମୁଁ ନ ଶୁଣିବି ବଚନ କାହାର ।
ଆବର କରିବି ରଣ ନ ହୋଇବ ଆନ
ମୋ ଭାଲପଟରେ ଯାହା ଥିବଟି ଲେଖନ ।
ଯେଉଁମାନଙ୍କର ସତ୍ୟ ବଚନ ଅଟଇ
ସେମାନେ ଆସନ୍ତୁ ମୋର ସଙ୍ଗେ ସଜହୋଇ ।
ତା ନୋହିଲେ ଯେ ଯୁଆଡ଼େ ଯାଅ ମୋତେ ଛାଡ଼ି
ମୋର ରାଜ୍ୟ ହତ ହେଉ ଶତ୍ରୁହାତେ ପଡ଼ି ।

ଏହା କହୁଁ କହୁଁ ହୋଇ ଅତି କୋପାନଳ
ଦୀର୍ଘ୍ୟ ରଡ଼ିଏ ଛାଡ଼ିଲେ ସାଜ ସୈନ୍ୟବଳ ।
ସୈନ୍ୟ ସାଜ ସୈନ୍ୟ ସାଜ ଡାକ ବାଜିଲାକ
ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥ ପରିଯନ୍ତେ ଶୁଭିଲା ସେ ଡାକ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ପାଶେ ଆସି କହେ ଦୁଃଶାସନ
ମୋହର ଭାଗେ ରହିଲା ଆଜି ଭୀମସେନ ।
ସତାଣୋଇ ଭାଇକୁ ଯେ କରିଣ ସଂହାର
ବଢ଼ିଯାଇଛି ବହୁତ ଗାରିମା ତାହାର ।
ଆଜି ତାର ରକ୍ତରେ ମୁଁ କରିବି ତର୍ପଣ
ତେବେ ସୋଦରଙ୍କୁ ମୁହିଁ କରିବି କାରଣ ।
ତାହା ଶୁଣି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ କହନ୍ତି ତିଆରି
ଭୀମ ପାଶକୁ ନ ଯିବୁ ବାବୁ ରଣ କରି ।
ଯେ କାଳେ ତୁ ଦ୍ରୌପଦୀକୁ କଲୁ ବିବସନ
ସେ କାଳୁ ଦ୍ରୌପଦୀ କେଶ ନ କଲା ବନ୍ଧନ ।
ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଛି ଭୀମ ତୋ ବାହୁ ରକତେ
ଦ୍ରୌପଦୀ କେଶ ବନ୍ଧନ କରିବ ଯୁକତେ ।
ତେଣୁ କହୁଛିରେ ବାବୁ ନ କର ଗାରିମା
ଭୀମା ରଣ କରୁଥିବ ନ ମାରିବୁ ସୀମା ।
ତୋର ପାଇଁ ରହିଅଛି ମୋର ବଡ଼ପଣ
ତୋ ବିହୀନେ ସରିଯିବ ମୋର ସବୁ ଟାଣ ।
ତୁହି କେବଳ ଅଟୁରେ ମୋ ସଖା ସୋଦର
ତୋତେ ପ୍ରମାଦ ପଡ଼ିଲେ ସବୁ ଯିବ ମୋର ।
ଶ୍ରୀଖଣ୍ଡୀ ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମନ ପୁଣି ମାଦ୍ରୀସୁତେ
ସମର କରିବୁ ଯାଇ ଏହାଙ୍କ ସହିତେ ।
ଏହିପରି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ କହନ୍ତି ତିଆରି
ଏହିକାଳେ ଶେଷ ହେଲା ଆସି ବିଭାବରୀ ।
ଜଗନ୍ନାଥ ପଦ୍ମପାଦେ ଦେଇ ଦୃଢ଼ମନ
ଶାରଳା ଦାସ କରିଲା ପଦ୍ୟରେ ଲିଖନ ।

—o—

କର୍ଣ୍ଣ ଅର୍ଜ୍ଜୁନଙ୍କ ଯୁଦ୍ଧ ଓ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଗର୍ଭମଧ୍ୟେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନଙ୍କର ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଦର୍ଶନ

କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ମୁନି ଶୁଣ ହେ ରାଜନ
ଏଥୁଅନ୍ତେ ଯାହା ହେଲା ସମର ବିଧାନ ।
ରଜନୀ ହୁଅନ୍ତେ ଶେଷ ଉଦୟ ଭାସ୍କର
ଅସ୍ତ୍ର ଘେନି ବାହାରିଲେ କଉରବ ବୀର ।
ସଜ ହୁଅ ସଜ ହୁଅ ପଡ଼ିଲା ଚହଲ
ସଜ ହେଲେ ରଥ ଗଜ ଚତୁରଙ୍ଗବଳ ।

ସାତଖର୍ବ ଗଜ ତିନି ଅର୍ବୁଦେକ ରଥ
ଏଗାର କ୍ଷଉଣୀ ଅଶ୍ୱ ଆରୋହୀ ସହିତ ।
ବୀର ତୁର କାହାଳୀ ଯେ ନାଗରା ବଜାଇ
ଚିରାଳ ପତାକାମାନ ଆକାଶେ ଉଡ଼ଇ ।
ଲକ୍ଷେକ ନବଯୁବତୀ ଘେନି ଅର୍ଘ୍ୟଥାଳି
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନେ ବନ୍ଦାଇଲେ ଦେଇ ହୁଳହୁଳି ।
ଦ୍ୱିଜମାନେ ମିଳି ତହିଁ କଲେ ବେଦଧ୍ୱନି
କଲ୍ୟାଣ ବାଞ୍ଛା କରନ୍ତି ସର୍ବ ସିଦ୍ଧମୁନି ।
ଦିବ୍ୟବେଶ ସାଜି ବିଜେ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ କୁମର
ମତ୍ତହସ୍ତୀ ଠାଣି ଜିଣି ଦିଶନ୍ତି ସୁନ୍ଦର ।
ଶଲ୍ୟଙ୍କୁ ବୋଇଲେ ମୋର ରଥ ଚାଳିଦିଅ
ଯହିଁ ନନ୍ଦିଘୋଷ ତାହା ଆଗରେ ରଖାଅ ।
ପ୍ରଥମେ କୃଷ୍ଣ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ସମରେ ମାରିବି
ପରେ ଦୁଇ ମାଦ୍ରୀସୁତ ଭୀମକୁ ଦେଖିବି ।
ତୃତୀୟରେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଶିଖଣ୍ଡୀ ସହିତ
ମାରିଲେ ଭାରୋଇମଲ୍ଲ ହୋଇବି ମୁହିଁ ତ ।
ଶଲ୍ୟ ବୋଇଲେ ବାଳକ ତୋର ଏ ସ୍ୱଭାବ
ମରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୁହି ନ ଛାଡ଼ିବୁ ଗର୍ବ ।
କାଳସର୍ପ ସମ ଅଟେ ବୀର ଅରଜୁନ
ତାହାର ଆଗରେ ତୁହି ମଣ୍ଡୁକ ସମାନ ।
ଯେତେବେଳେ ତୁ ଦେଖିବୁ ପାର୍ଥ ନାରାୟଣ
ପଳାଇବୁ ସିଂହ ଭୟେ ହସ୍ତୀର ସମାନ ।
ଶୁଣି କର୍ଣ୍ଣ ବୋଇଲେ ହେ ଶୁଣ ଶଲ୍ୟବୀର
ଦେଖିବ କ୍ଷତ୍ରିୟପଣ କେମନ୍ତ ମୋହର ।
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ସୈନ୍ୟ ଆଜି ନ ରଖିବି ଏକ
ରଥରେ ବସି ସକଳ କଥା ମୋର ଦେଖ ।
କେବଳ ସଖା ହୋଇଣ ରଥ ଚାଳିଦେବ
ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ କେଉଁରୂପେ ରଖିବେ ମାଧବ ।
ତାହା ଶୁଣି ଶଲ୍ୟବୀର ନ ଦେଇ ଉତ୍ତର
ବିଚାରିଲେ କର୍ଣ୍ଣ ବୃଥା କରଇ ଚାତର ।
ସାରଥି ମାତ୍ରକ ତାର କି ବଳ ଅଛଇ
ତେଣୁ ବାହାରିଲେ ରଥ ମଣ୍ଡିବାର ପାଇଁ ।
କର୍ଣ୍ଣ ରଥ ମଣ୍ଡାଇଲେ କରିଣ ଯତନ
ଦାଉ ଦାଉ ଦିଶେ ଲାଗି ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ କିରଣ ।
ଦ୍ୱିଜମାନେ ମିଳି ବେଦ କରିଲେ ପଠନ
ଶୁଭ ଅନୁକୂଳେ କର୍ଣ୍ଣ ଚଳିଲେ ବହନ ।
ପ୍ରାତଃକାଳେ ରଣକ୍ଷେତ୍ରେ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ
ସୈନ୍ୟ ଘେନି ବାହାରିଲେ କୌରବ ନରେଶ ।
ପୂର୍ବେ ଦିଗରେ ବିକାଶ ହୋଇଲେ ତପନ
ନନ୍ଦିଘୋଷେ ବିଜେ କଲେ ବୀର ଅରଜୁନ ।
ସାରଥି ହୋଇ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କଲେ ଶଙ୍ଖଧ୍ୱନି
ସେହିଦିନ ଶୁଦ୍ଧସ୍ନାନ କଲେ ଯାଜ୍ଞସେନୀ ।
ଅଗ୍ନି ଭିତରେ ପଶିଣ ଶରୀର ପଖାଳି
ବାହାର ହୋଇଲେ କରେ ଧରି ଅର୍ଘ୍ୟଥାଳି ।
ଶ୍ରୀ ବସୁଦେବଙ୍କ ଆଗେ ଅର୍ଘ୍ୟଦେଲେ ନେଇ
ଆଗ୍ରହ ସହିତ ତାହା ନେଇ ଯଦୁସାଇଁ ।
ବୋଇଲେ ଭୀମକୁ ଦିଅ ଆନେ କିସ କାର୍ଯ୍ୟ
ଦୁଃଶାସନକୁ ନିଶ୍ଚୟ ମାରିବ ସେ ଆଜ ।
ତୁମ୍ଭର ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଯାହା କରିବେ ପାଳନ
ମାନ ଉଦ୍ଧାରିବେ ନିଶ୍ଚେ ବୀର ଭୀମସେନ ।
ତାହା ଶୁଣି ଯାଜ୍ଞସେନୀ କରିଲେ ଉତ୍ତର
ଆହେ ଇଚ୍ଛାମୟ ହରି ଯେ ଇଚ୍ଛା ତୁମ୍ଭର ।
ଏ ଭବସାଗରେ ପ୍ରଭୁ ରଖାଅ କୀରତି
ମୁଁ ତୁମ୍ଭର ଦାସୀ ଅଟେ ଆହେ ରମାପତି ।
ଅସୀମ ବୀରତ୍ୱପଣ ଅଟଇ ତୁମ୍ଭର
ତୁମ୍ଭେ ଏ ଦୁଃଖସାଗରୁ ମୋତେ ପାରିକର ।
ଭୀମ ବୋଇଲେ ଦୁଃଶାର ଉପାଡ଼ିବି ଭୁଜ
ତା ନୋହିଲେ ବିଷ ଖାଇ ମରିବି ମୁଁ ଆଜ ।
ଆନ କଥାରେ ମୋହର ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ
କିପରି ମରିବି ଦୁଃଶା ଏହା ହିଁ ଭାବଇ ।
ଦ୍ରୌପଦୀ ବୋଇଲେ ଆଜ ଦୁଃଶା ଯେ ନ ମଲେ
ନିଶ୍ଚୟ ମରିବି ମୁହିଁ ଜାଣ ଏହା ଭଲେ ।
ଏହି ଶରୀରେ ମୋହର ପ୍ରୟୋଜନ କିସ
ବହୁଦିନ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ମୁଁ କଲି ଯେଣୁ ଆଶ ।
ଯାଅ ଯାଅ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଯେ ଧର୍ମ ହେଉ ସାହା
ଯେହ୍ନେ ଦୁଃଶାର ଉପାଡ଼ ଆଜି ଦୁଇ ବାହା ।
ଭୀମ ବୋଲେ ସପ୍ତଦଶ ଦିନ ହେଲା ରଣ
ଆଜି ଅବଶ୍ୟ ଦୁଃଶାର ଘେନିବି ପରାଣ ।
ଯେତେବେଳେ ସହଦେବ ଆସିବ ଝପଟି
ବସିଲା ସ୍ଥାନରୁ ତୁମ୍ଭେ ବେଗେ ଯିବ ଉଠି ।
ତୁମ୍ଭର ବଚନ ସଖୀ ଆଜି ଫଳୁ ମୋତେ
ଏହାକହି ଅର୍ଘ୍ୟ ଘେନି ବସିଲେ ସେ ରଥେ ।
କୁମ୍ଭ କୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱିତୀୟା ଯେ ଅଟେ ଚନ୍ଦ୍ରବାର
ଉତ୍ତରାଫାଲ୍‌ଗୁନୀ ଋକ୍ଷ ଭୋଗ ସେ ଦିନର ।
ବିଷ୍ଟି ନାମରେ କରଣ ଅତି ଗଣ୍ଡ ଯୋଗ
କୁମ୍ଭ ସଙ୍କରାନ୍ତିରୁ ଯେ ଏକଦିନ ଭୋଗ ।
ଉଦୟଗିରିକି ବଳି ଉଦେ ମାରତଣ୍ଡ
ତଇତିଳ ଯୋଗ କୁମ୍ଭଲଗ୍ନ ଚାରିଦଣ୍ଡ ।
ଏ ଚାରିଦଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କିରୀଟୀ
ଛଦଣ୍ଡକାଳ ବେଳାରେ କର୍ଣ୍ଣ ତାଙ୍କୁ ଭେଟି ।

କର୍ଣ୍ଣ ପାର୍ଥ ରଥ ଯହୁଁ ହେଲା ଭେଟାଭେଟି
କର୍ଣ୍ଣକୁ ଦେଖି କ୍ରୋଧରେ ଜଳିଲେ କିରୀଟୀ ।
ସତାଣୋଇ ବଳ ଧନୁ କର୍ଣ୍ଣଙ୍କର କରେ
ସହସ୍ର ନାରାଚ ଯୋଖି ବିନ୍ଧିଲେ ସେ ଖରେ ।
ତାହା ଦେଖି ଅରଜୁନ କରି କୋପ ଦୃଷ୍ଟି
ବାବଲ ଶରରେ ସବୁ ପକାଇଲେ କାଟି ।
ଅସ୍ତ୍ର ବ୍ୟର୍ଥ ହେବା ଦେଖି ଆଦିତ୍ୟ ନନ୍ଦନ
ବୋଇଲେ ଆରେ ଅର୍ଜୁନ ଶୁଣ ମୋ ବଚନ ।
ବାଳକ ଗୁଡ଼ାଏ ମାରି ହୋଇକରି ଦୋଷୀ
ବିଚାରିଛୁ ସମରରେ ମୁଁ ବଡ଼ ସାହସୀ ।
ପାର୍ଥ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ତ ବଡ଼ ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ
ଅଧର୍ମେ ଶକଟାବ୍ୟୁହ କରିଲ ଯେମନ୍ତ ।
ଚଉଦ ବର୍ଷର ମୋର ଅଭିମନ୍ୟୁ ପୁତ୍ର
ତୁମ୍ଭେ ପରା କରାଇଲ ତାହାକୁ ନିହତ ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ବିଦୁର ଯେ ପଣ୍ଡୁ ତିନିଭାଇ
ଏକ ପିଅରହୁଁ ଆନ ଏହାଙ୍କର ନାହିଁ ।
ଭିନ୍ନାଭିନ୍ନ ନୁହନ୍ତି ସେ ଏକ ଆତ୍ମା ପରି
ତୁମ୍ଭ କୂଟ କପଟରେ ହେଲେ ଏତେ ସରି ।
ଦୁଇକୁଳେ ଲଗାଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ସିନା ବାଦ
ତୁମ୍ଭର ପାଇଁ ଘଟିଲା ଆସି ଏ ପ୍ରମାଦ ।
ହେ କର୍ଣ୍ଣ ଉଭୟ କୁଳ ତୁମ୍ଭେ ବୁଡ଼ାଇଲ
ଏବେ ତ କୁରୁକୁଳକୁ ସମୂଳେ ମାଇଲ ।
ତାହା ଶୁଣି କହୁଅଛି କର୍ଣ୍ଣ ମହାବୀର
ଏବେ ଶୁଣରେ ଅର୍ଜୁନ ମୋ କହିବା ଗିର ।
ଆଜି ମୋହର ସମର ଦେଖିବୁ ସାକ୍ଷାତେ
ପଣ୍ଡୁ କୁଳକୁ କେମନ୍ତେ ରଖିବେ ଅଚ୍ୟୁତେ ।
ପଚାରୁ ପଚାରୁ ସେହି ମହାବଳୀ କର୍ଣ୍ଣ
ସୂର୍ଯ୍ୟସମ ଶତେ ଶର ବିନ୍ଧିଲା ବହନ ।
ଆକାଶ କମ୍ପିଲା ସେହି ନାରାଚ ଆସନ୍ତେ
ଉପରେ ଶୁଭଇ ଯେହ୍ନେ ପଡ଼ଇ ନିର୍ଘାତେ ।
ବରୁଣ ନାରାଚ ଧରି ବିନ୍ଧିଲାକ ପାର୍ଥ
କର୍ଣ୍ଣର ସେ ଶତଶର ହୋଇଲାକ ବ୍ୟର୍ଥ ।
ପୁଣି ପାର୍ଥ କୋପେ ଅସ୍ତ୍ର କରନ୍ତେ ଆଘାତ
ଶଏଭେଡ଼ା ଘୁଞ୍ଚିଗଲା କର୍ଣ୍ଣଙ୍କର ରଥ ।
ସାଧୁ ସାଧୁ ଶୁଭିଲାକ ଆକାଶରୁ ବାଣୀ
ଦେବସଭାରେ ପ୍ରଶଂସା କଲେ ବଜ୍ରପାଣି ।
ପଲକ ମାତ୍ରକେ ଶଲ୍ୟ ରଥକୁ ଆଣନ୍ତି
ଧନ୍ୟ ଧଡ଼୍ୟ ମାମୁଁ ବୋଲି କର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଶଂସନ୍ତି ।
ପୁଣି ବଜ୍ରାବଳି ଶର ମାଇଲେ କିରୀଟୀ
କର୍ଣ୍ଣରଥ ଶଏଭଡ଼ା ପୁଣି ଗଲା ହଟି ।

ଶଏ ନାରାଚ ମାରନ୍ତେ କୋପେ ସୂର୍ଯ୍ୟସୁତ
ଦଶବାଣରେ କିରୀଟୀ ତାହା କଲେ ହତ ।
ମେଘାଶର ପ୍ରହାରିଲେ ବୀର ଧନଞ୍ଜୟ
ପବନାଶରେ କାଟିଲେ ଆଦିତ୍ୟ ତନୟ ।
ପନ୍ନଗାଶରକୁ କର୍ଣ୍ଣ ବିନ୍ଧିଲେ ପାଲଟି
ଗରୁଡ଼ାଶରେ ତାହାକୁ ଛେଦିଲେ କିରୀଟୀ ।
କୋପେ ପାର୍ଥ ଶଏ ଶର ପୁଣି ପ୍ରହାରିଲେ
ଏକ ନାରାଚରେ କର୍ଣ୍ଣ କାଟି ପକାଇଲେ ।
ସହସ୍ରେ ନାରାଚ କର୍ଣ୍ଣ ବିନ୍ଧିଲେକ ପୁଣି
ପଞ୍ଚବିଂଶ ବାଣେ ପାର୍ଥ ପକାଇଲେ ହାଣି ।
ପୁଣି ଶଏଶର ପାର୍ଥ କରନ୍ତେ ଆଘାତ
ହେଳେ ଛେଦି ପକାଇଲେ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ସୁତ
ପୁଣି ଶକତି ମାଇଲେ କର୍ଣ୍ଣ ମହାମତି
ବାବଲ ଶରେ କାଟିଲେ ପଣ୍ଡୁଙ୍କ ସନ୍ତତି ।
ବାୟବ୍ୟ ଶର ମାଇଲେ ବୀରବର ପାର୍ଥ
ଶଏଭେଡ଼ା ଘୁଞ୍ଚିଗଲା କର୍ଣ୍ଣଙ୍କର ରଥ ।
ଚାହୁଁ ଚାହୁଁ ଶଲ୍ୟ ରଥ ଆଣିଲେ ଉଠାଇ
ପୁଣି ନନ୍ଦିଘୋଷ ଆଗେ ରଖିଲେକ ନେଇ ।
ଏହି ରୂପରେ ସମର କରନ୍ତେ କିରୀଟୀ
ବାର ବାର କର୍ଣ୍ଣ ରଥ ଯାଉଥାଏ ହଟି ।
ତାହା ଦେଖି କୋପ କରି ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ନନ୍ଦନ
ବଜ୍ରାବଳୀ ମହାଶର କରେ ଆବାହନ ।
ସାୟକେ ବସାଇ ତାକୁ ଯହୁଁ ଦେଲେ ଛାଡ଼ି
ପବନ ଗତିରେ ଶର ଆସିଲାକ ମାଡ଼ି ।
ନିବାରି ପାରିଲେ ନାହିଁ ତାକୁ ବୀର ପାର୍ଥ
ସାତଭେଡ଼ା ଘୁଞ୍ଚିଲାକ ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥ ।
ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ବୋଲି ଶୁଭେ ଆକାଶରୁ ବାଣୀ
ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ବୋଲି ଡାକ ଦେଲେ ଚକ୍ରପାଣି ।
ପୁଣି ପାଞ୍ଚଜନ୍ୟ ଧରି ବାଇଲେ ପ୍ରବଳ
ଶଙ୍ଖ କହେ ଧନ୍ୟ କର୍ଣ୍ଣ ଧନ୍ୟ ତୁମ୍ଭ ବଳ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମୁଖରୁ ଶୁଣି ପ୍ରଶଂସା ବଚନ
ଧନୁଶର ତଳେ ଥୋଇ ଉଭା ଅରଜୁନ ।
ଅସ୍ତ୍ର ପ୍ରୟୋଗ ନ ଦେଖି ଦେବ ଜଗନ୍ନାଥ
କର୍ଣ୍ଣ ଦର୍ପ ଦେଖି ସ୍ଥିର ହୋଇଲୁ କି ପାର୍ଥ ।
ତୋର ଏ ନ୍ୟୂନତା ଦେଖି ଏକ୍ଷଣି ରାଧେୟ
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ସୈନ୍ୟବଳ କରିଦେବ କ୍ଷୟ ।
ଅର୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ଦେବ ଶୁଣ ମୋ କଥାକୁ
ସାତଥର ଘୁଞ୍ଚାଇଲି କର୍ଣ୍ଣର ରଥକୁ ।
ପ୍ରତ୍ୟେକ ଥରରେ ଘୁଞ୍ଚେ ଶଏ ଭେଡ଼ାଯାଏ
ମୋତେ ପ୍ରଶଂସା ନୋହିଲା ସେଥିକି ଟିକିଏ ।

ସାତଭେଢ଼ା ମାତ୍ର ଥରେ ଘୁଞ୍ଚିଲା ମୋ ରଥ
ଏଥିକି ଏଡ଼େ ପ୍ରଶଂସା କଲ ଜଗନ୍ନାଥ ।
ତାହାର ପ୍ରଶଂସା ଶୁଣି ମୁଁ ଦୁଃଖିତ ହୋଇ
ରହିଲଇଁ ସିନା ଧନୁଶର ତଳେ ଥୋଇ ।
କର୍ଣ୍ଣର ପ୍ରଶଂସା ଶୁଣି କର୍ଣ୍ଣରେ ମୋହର
ପ୍ରାଣ ନ ଯାଇ ରହିଛି ଯାହା ଚକ୍ରଧର ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବଚନ ଶୁଣି ବୋଲନ୍ତି ରମେଶ
ଦେବତାଙ୍କୁ କୋପ କରୁ ନ ଜାଣି ବିଶେଷ ।
ମୋତେ ବୃଥା ଦୋଷ ଦେଇ ମନେ କରୁ ତାପ
ମୋତେ ଅଗୋଚର ଅଟେ କର୍ଣ୍ଣ ବୀର ଦର୍ପ ।
ନ ଜାଣିବା ପଣେ ସିନା ବୋଲୁ ଧନଞ୍ଜୟ
କର୍ଣ୍ଣର ରଥ କେବଳ ତୁଳାଗଦା ପ୍ରାୟ ।
ମହା ମନ୍ଦିରକୁ ଜିଣେ ନନ୍ଦିଘୋଷ ଭାର
ଚଉଦ ସହସ୍ର ବଳେ ବସେ ହନୁବୀର ।
ଦେଖ ନନ୍ଦିଘୋଷ ପୀଢ଼ କେମନ୍ତ ବୃହତ
ଚାରିମେଘ ରହିଛନ୍ତି ଯହିଁରେ ଏକତ୍ର ।
ରଥର ଦକ୍ଷିଣ କୋଣେ ପୁଣି ଦେଖ ଯାଇଁ
ଈଶ୍ୱର କୁବେର ଘେନି ରହିଛନ୍ତି ଯହିଁ ।
ନୈର୍ଋତ କୋଣକୁ ପୁଣି ଦେଖଇ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ
ସ୍ତମ୍ଭ ଭିତରେ ଅଛନ୍ତି ଦେବତା ପବନ ।
ପଶ୍ଚିମ କୋଣକୁ ଦୃଷ୍ଟି କରରେ ବିଜୟ
ରଥସ୍ତମ୍ଭେ କରିଛନ୍ତି ବରୁଣ ବିଜୟ ।
ସତ୍ୟ ତ୍ରେତୟା ଦ୍ୱାପର ଯୁଗମାନେ ମିଳି
ହୋଇଛନ୍ତି ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥରେ ଯୁଆଳି ।
ଉତ୍ତର ଦକ୍ଷିଣ ପୂର୍ବ ପଶ୍ଚିମାଦି କୋଣ
ହୋଇଛନ୍ତି ଅଶ୍ୱଯୋଚା ଦଉଡ଼ି ତୁ ଜାଣ ।
ଶଙ୍ଖପଦ୍ମ ମହାପଦ୍ମ କର୍କୋଟ ତକ୍ଷକ
ବାନ୍ଧିଣ ଦଉଡ଼ି ଏହୁ ହୋଇଛନ୍ତି ଦେଖ ।
ପ୍ରଳୟ ତାରଣକାରୀ ଏହି ଚାରିଘୋଡ଼ା
ଏ ରଥକୁ ଘୁଞ୍ଚାଇଲା କର୍ଣ୍ଣ ସାତବେଢ଼ା ।
ଏଥକୁ କର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ପାଇ ଧନ୍ୟ ନ ହୋଇବ
ବୋଇଲେ ଶତ୍ରୁକୁ ଧନ୍ୟ କଲ ହେ ମାଧବ ।
ପୁଣି ହିଁ ବୋଲୁଛ ଦେହେ ପ୍ରାଣ କିବା ଅଛି
ପାର୍ଥ ତୋ ମନେ ବିଶେଷ ଭ୍ରମ ଯେ ହୋଇଛି ।
ଦେଖ ଦେଖ କହି କୃଷ୍ଣ ବିସ୍ତାରିଲେ ପାଟି
ସପ୍ତବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ରହିଛି ଦେଖିଲେ କିରୀଟୀ ।
କାହିଁ ନଦୀ କାହିଁ ଗିରି କାହିଁ ବନ ଘୋର
ଏ ସକଳ ଦେଖି ପାର୍ଥ ହୋଇଲା କାତର ।
ହିମାଦ୍ରିର ସପ୍ତଶୃଙ୍ଗ ମେରୁ ଯେ ମନ୍ଦର
ଦେଖି ପାର୍ଥ ବିଚାରନ୍ତି ରଥ କେଡ଼େ ଭାର ।
ପୁଣି ଦେଖିଲେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ସପ୍ତଦ୍ୱୀପ ମହୀ
ସାତ ସମୁଦ୍ର ଘେରିଛି ସାତଥର ହୋଇ ।
କାହିଁ ରାମାୟଣ ଯୁଦ୍ଧ ହୁଏ ଭୟଙ୍କର
ରାମଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ରାବଣ କରୁଛି ସମର ।
କାହିଁ ଦୁର୍ଗା ସହିତରେ ମହିଷ କୌଣପ
ସମର କରଇ ସୈନ୍ୟ ଘେନିଣ ଅମାପ ।
କାହିଁ ଭାରତ ସମର ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଦେଖନ୍ତି
କେତେକେତେ ମହାରଥୀ ମରି ପଡ଼ିଛନ୍ତି ।
କାହିଁ ଦଶ ଅବତାର ମୂର୍ତ୍ତି ନାରାୟଣ
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଗର୍ଭେ ରହିଛି ସକଳ ପୁରିଣ ।
ଏ ସକଳ ଦେଖି ପାର୍ଥ ରଥରୁ ଓହ୍ଲାଇ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପାଦତଳେ ପଡ଼ିଲେକ ଯାଇ ।
ଉଠି ବୋଇଲେ ହେ ନାଥ ତୁମ୍ଭେ ମାୟାଧର
ମୁଁ କାହୁଁ ଜାଣିବି ବୀର ମାନବ ମାତର ।
ଏବେ ମୁଁ ଜାଣିଲି ତୁମ୍ଭ ଦୟା ମୋହଠାରେ
ସଦା ଥାଏ କହି ଧନୁ ଧଇଲେ ହସ୍ତରେ ।
ଜୟ କଳାକାର ମୁଖ ଶରଣ ପଞ୍ଜର
ଜୟ ହେ ନୀଳାଦ୍ରି ସିଂହ ଦୁଃଖୀ ଦୁଃଖ ହର ।
ଆହେ ପ୍ରଭୁ ଦୟାମୟ ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ହସ୍ତ
ତୁରିତେ ଛେଦନ କର ମୋହର ଦୁରିତ ।
ଏ ଭବ ସାଗରେ ପଡ଼ି ନିଶ୍ଚେଁ ଗଲି ବୁଡ଼ି
ତୁମ୍ଭ ନାମ ନ ଭଜିଲି ଦିନେ ହେଲେ ହୁଡ଼ି ।
ସର୍ବଦା ପାପ ପଥରେ ଦିନ ଗଲା ମୋର
କେମନ୍ତ ତରିବି ଆଉ ଏ ଭବସାଗର ।
ତୁମ୍ଭରି ନାମ କେବଳ ସେ ପଥକୁ ଭେଳା
ମୋର ବାଧା ବିଘ୍ନ ଯାହାଛେଦ ଚକାଡୋଳା ।
ତୁମ୍ଭ ନାମ ଜପିବାକୁ ଅହର୍ନିଶି ବସି
ଶାରଳା ଦାସ ସର୍ବଦା ହୁଏ ଅଭିଳାଷୀ ।

—o—

କର୍ଣ୍ଣ ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କ ଯୁଦ୍ଧ, କର୍ଣ୍ଣଦ୍ୱାରା ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କ ଅପମାନ ଓ କର୍ଣ୍ଣର ଜନ୍ମ ବୃତ୍ତାନ୍ତ

ଏଥିଉତ୍ତାରୁ ପୁଛନ୍ତି ବିଲଙ୍କ ରାଜନ
ହେ ଅଗସ୍ତି ମୁନି ଶୁଣ ମୋର ନିବେଦନ ।
ପାର୍ଥ ଧନୁଶର ଥୋଇ ଅଭିମାନୀ ହେଲେ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବହୁତ ରୂପେ ବୁଝାଇ କହିଲେ ।
ପୁଣି କର୍ଣ୍ଣ କାହା ସଙ୍ଗେ କରିଲେ ସମର
ସେହି କଥା ଶୁଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏ ମୋର ।

କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ମୁନିଶୁଣ ହେ ରାଜନ
ସମରସ୍ଥଳେ ପାର୍ଥକୁ ନ ଦେଖିଣ କର୍ଣ୍ଣ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ସମ୍ମୁଖରେ ରଥ ନେଇ କଲା
ବାଛି ବାଛି ଲୁହାଶର ତାହାକୁ ମାଇଲା ।
ସେହି ପାଞ୍ଚଗୋଟି ଶର ଅତି ତୀକ୍ଷ୍ଣମୁନା
ବାଜନ୍ତେ ଭେଦିଲା ଯାଇ ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ସ୍ନେହା ।
ତହୁଁ ଧର୍ମସୁତ ହୋଇ ଅତିଶୟ କ୍ରୁଦ୍ଧ
କର୍ଣ୍ଣର ସଙ୍ଗେ ଆରମ୍ଭ କରିଲେକ ଯୁଦ୍ଧ ।
ପାଞ୍ଚଶର ମାଇଲେ ସେ ଧନୁରେ ବସାଇ
ପୁଣି ନଅଶର ଘେନି ମାଇଲେ ତୁହାଇ ।
ଏମନ୍ତେ କର୍ଣ୍ଣ ନାରାଚ ହୋଇଲା ଛେଦନ
ତହୁଁ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଡାକି ବୋଇଲେ ବଚନ ।
ଆରେ କର୍ଣ୍ଣ ମୋ ହାତରେ ପଡ଼ିଅଛୁ ଆଜ
ତୋର ପାଞ୍ଜି ପୋଛିଲାଣି ନିର୍ଣ୍ଣେ ଯମରାଜ ।
ଏହା କହି ବିଂଶଶର ପୁଣି ପ୍ରହାରିଲେ
ଦଶ ନାରାଚରେ କର୍ଣ୍ଣ କାଟି ପକାଇଲେ ।
ପୁଣି ଶଏଶର ଧର୍ମ କରିଲେ ପେଷଣ
ଏକ ଶର ମାରି କର୍ଣ୍ଣ କରେ ନିବାରଣ ।
ଦୁଇଶ ନାରାଚ ତହୁଁ ମାଇଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ବଜ୍ରବାଣ ମାରି କର୍ଣ୍ଣ ତା କରିଲେ ନଷ୍ଟି ।
ବାବଲ ପଞ୍ଚବାଣ ଯେ ବିନ୍ଧିଲେ ରାଧେୟ
ଆସନ୍ତେ ଛେଦିଲେ ତାହା ଯୁଧିଷ୍ଠିର ରାୟ ।
ପୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠି ବିନ୍ଧିଲେ ଟାଣ ଶର ଧରି
ଦେଖି ତା ବିନ୍ଧିଲା କର୍ଣ୍ଣ ଶର ଶତେ ଚାରି ।
କୋପେଣ ବିନ୍ଧିଲା ସେହୁ ଅଙ୍ଗଦେଶ ଈଶ
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ରଥ ଅଶ୍ୱ ସବୁ ହେଲା ଧ୍ୱଂସ ।
ଧର୍ମର ନନ୍ଦନ ତହୁଁ ହେଲେ ପାଦଗତି
ଧନୁ ଧରି ଯୁଦ୍ଧେ ପୁଣ ନାରାଚ ବିନ୍ଧନ୍ତି ।
ମନରେ କୋପ ବହିଣ ଆଦିତ୍ୟର ସୁନୁ
ପୁଣି ଛେଦି ପକାଇଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଧନୁ ।
ଶୂନ୍ୟ ହସ୍ତ ହେଲେ ଯହୁଁ ଧର୍ମ ମହାଭାଗ
ପାଦଗତିରେ ଧାଇଁଲେ ଧରିଣ ଖଡ଼ଗ ।
ହାବୁଡ଼ା ଶରକୁ କର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରହାରିଲେ ଟାଣି
ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କ ଖଡ଼ଗ ପକାଇଲେ ହାଣି ।
ପୁଣି ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଶର କର୍ଣ୍ଣ କରନ୍ତେ ପ୍ରହାର
ଅଜ୍ଞାନ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ଧର୍ମ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ତହୁଁ କର୍ଣ୍ଣ ନିଜ ରଥୁ ଅଇଲେ ଓହ୍ଲାଇ
ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କର କେଶ ଧଇଲେ ନିଠାଇ ।
ବାମକରେ ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ କେଶ ଧରିଛନ୍ତି
ଦକ୍ଷିଣରେ ଖଣ୍ଡା ଧରି ଉଞ୍ଚାଇ କହନ୍ତି ।

ଆରେରେ ଯୁଧିଷ୍ଠି ମୋର ଛାମୁରେ ପଡ଼ିଲୁ
ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ହୋଇ ତୁହି ପରା ଦୟା ନ ବହିଲୁ ।
ଆଜି ତୋହର ମୁଣ୍ଡକୁ ପକାଇଲେ କାଟି
ତେବେ କୋଇନ୍ତାର ହେବି ବଡ଼ ପୁତ୍ରଗୋଟି ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ରାଜାଙ୍କର ହୋଇଲୁ ବିରୋଧୀ
ବଂଶ ବୁଡ଼ାଇ ସାରିଲୁ ସକଳ ସମୃଦ୍ଧି ।
ଏ ରଣଭୂମିରେ ତୋର ସମସ୍ତେ ଅଛନ୍ତି
ରଖିବ କେ ମୋ ଆଗରୁ ଅଛି କା ଶକତି ।
କୃଷ୍ଣ ଅର୍ଜୁନ ସହିତେ ସମସ୍ତେ ଅଛନ୍ତି
ଡାକ ଡାକ ମୋ ଆଗରୁ କେ ରଖିପାରନ୍ତି ।
ଚକ୍ରକୂଟ ବୁଦ୍ଧିରେ ତୁ ନ ପଡ଼ିଲୁ ଜାଣି
ଟିକି ଟିକି କରି ତୋତେ ପକାଇବି ହାଣି ।
ଏବେ କହୁଅଛି ତୋତେ ଶୁଣ ଯୁଧିଷ୍ଠିର
ତୋର ଇଷ୍ଟ ଦେବତାଙ୍କୁ ସୁମରଣା କର ।
ପିତା ମାତା ଭାଇବନ୍ଧୁ କର ତୁ ସ୍ମରଣ
ମୋହର ହାତରେ ଆଜି ନିର୍ଣ୍ଣେ ତୋ ମରଣ ।
ଦ୍ୱିତୀୟରେ ଜନ୍ମହୋଇ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ବୋଲାଇଲୁ
ହେଳା ଯୁଦ୍ଧ କରନ୍ତେ ତୁ ଗାଲୁ କରୁଥିଲୁ ।
ଏହା କହି ରଙ୍ଗବର୍ଣ୍ଣ ଚକ୍ଷୁ ଦେଖାଇଲା
ଶୁଣି ପୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଚୁଟିକୁ ଝିଙ୍କିଲା ।
ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅବଶ ହୋଇ ଧର୍ମଙ୍କ କୁମର
ବିକଳେ ଡାକିଲେ କୁନ୍ତୀମାତା ରକ୍ଷା କର ।
ଧର୍ମଦେବତାଙ୍କ ଅଂଶେ ମୋତେ ଜନ୍ମାଇଛୁ
ବିପଦ କାଳରେ ଆସି ସପକ୍ଷ ନୋହୁଛୁ ।
ତୁହି ଥାଉଁ ଥାଉଁ ମାତା ହୋଇଲି ନିରେଖ
ସଙ୍କଟ କାଳରେ ଆସି ରଖିବୁ ତୁ ରଖ ।
ଏମନ୍ତ କହି କର୍ଣ୍ଣକୁ ବୋଇଲେ ସେ ବାଣୀ
ରେ କର୍ଣ୍ଣ କଟୁ ନ କହି ପକା ମୋତେ ହାଣି ।
ମୋର ଆଉ ଅନ୍ୟ ଇଷ୍ଟ ନାହିଁ ବୋଲି ଜାଣ
କେବଳ କୋଇନ୍ତା ମାତା ରଖିବେ ଶରଣ ।
ଏମନ୍ତ ବଚନ ଶୁଣି ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ବଳି
ସ୍ତମ୍ଭୀଭୂତ ହେଲେ ଆଉ ନ ସ୍ଫୁରିଲା କିଛି ।
କର୍ଣ୍ଣ ସେନାପତି ଯେଣୁ କୁନ୍ତୀଙ୍କ ନନ୍ଦନ
ଭାଗ୍ୟ ଭଲ ସୁମରିଲେ ରହିଲା ଜୀବନ ।
ଆଗହୁଁ ଜନନୀ ମୋତେ ମାଗିଥିଲେ ବର
ପାର୍ଥ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ପୁତ୍ର ନ ମାରିବୁ ମୋର ।
ତାହାଙ୍କ ବଚନ ଯେବେ ଅନ୍ୟଥା କରିବି
ମରିବା କାଳରେ ନିଶ୍ଚେ ନରକେ ପଡ଼ିବି ।
କେତେକାଳ ଅବା ମୋର ରହିବ ଜୀବନ
ସେଥିକି ତାଙ୍କ ବଚନ କରିବି ମୁଁ ଆନ ।

ଏବେ ମୁଁ କହୁଛି ତୋତେ ଶୀଘ୍ର ହୋଇ ପଳା
ଯେମନ୍ତେ ନ ଜାଣୁ ଏହା ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ବଳା ।
ଯଦ୍ୟପି ଜାଣିବ ସେହି ଏ ସକଳ କଥା
ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ମନରେ ସେହି କରିବ ଅହନ୍ତା ।
ଏତେ ବୋଲି କରି ଛାଡ଼ିଦେଲା ତାର କେଶ
ପଳାନ୍ତି ଯୁଧିଷ୍ଠି ଅସମ୍ଭାଳ କେଶ ବାସ ।
ଆଉ ନ ରହିଲେ ସେହି ସମରେ ଭୂମିରେ
ପଳାଇଲେ ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥେ ବିଷମ ଲଜ୍ଜାରେ ।
ଦେଖି ଶଲ୍ୟ ପଚାରିଲେ ଆହେ କର୍ଣ୍ଣବୀର
ଏ କି ଅସମ୍ଭବ କଥା ଦେଖିଲି ତୁମ୍ଭର ।
ବହୁତ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରି କହିଲ ବଖାଣି
ତେଣୁ ସେନାପତି କଲେ କୁରୁ ନୃପମଣି ।
ଆଜିଠାରୁ ସରିଥାନ୍ତା ପାଣ୍ଡବ ସମ୍ପଦ
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ମାରିଦେଲେ ଯାଆନ୍ତା ଆପଦ ।
ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ଏତେ ସ୍ନେହ ଯଦ୍ୟପି ତୁମ୍ଭର
ଆଉ କାହାସଙ୍ଗେ ତେବେ କରିବ ସମର ।
କର୍ଣ୍ଣ ବୋଇଲେ ହେ ଶଲ୍ୟ ଜାଣ ପୂର୍ବକଥା
କୋଇନ୍ତା ଅଟନ୍ତି ମୋର ଗର୍ଭଧାରୀ ମାତା ।
ଅବିବାହୀ କାଳେ କୁନ୍ତୀ ଥିଲେ ପିତା ଘର
ମନ୍ତ୍ର ସତ ବୁଝିବାକୁ ଡାକିଲେ ମିହିର ।
ତାହାଙ୍କ ବୀର୍ଯ୍ୟରୁ ମୁହିଁ ହୁଅନ୍ତେ ଉତ୍ପତ୍ତି
ଗୃହକୁ'ନ ନେଲେ ମାତା ମନେ ପାଇ ଭୀତି ।
ଏକ ମଞ୍ଜୁଷାରେ ମୋତେ ଯତନେ ପୂରାଇ
ନଦୀ ଜଳେ ମେଲିଦେଲେ ମୁହିଁ ଭାସିଲଇଁ ।
କୁନ୍ତୀ ମୋତେ ଭସାଇଲେ ମନୋହର ବନେ
ଭାସି ଭାସି ଲାଗିଲି ମୁଁ ହସ୍ତିନା ଭୁବନେ ।
ରାଧା ଭର୍ତ୍ତା ଆଇଥିଲେ ନଦୀକୁ ଗାଧୋଇ
ମୋତେ ଜଳରୁ ଆଣିଲେ ମଞ୍ଜୁଷା ଫିଟାଇ ।
କୁନ୍ତଭୋଜ ରାଜା ପୁଣି ଘେନି ସେ କୁମାରୀ
ସୋମବଂଶ ପଣ୍ଡୁ ସଙ୍ଗେ ଦେଲେ ବିଭାକରି ।
କୁନ୍ତୀଙ୍କ ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁତ୍ର ହୁଅନ୍ତେ ଜନମ
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ବୋଲି କରି ଦେଲେ ତାର ନାମ ।
ତେଣୁ ବିନାଶିବା ପାଇଁ କରନ୍ତେ ମୁଁ ପଣ
ମୋହର ପ୍ରତିଜ୍ଞା କୁନ୍ତୀ ପରୋକ୍ଷେ ଶୁଣିଣ ।
ମୋର ନିକଟକୁ ତହିଁ କରିଲେ ବିଜୟ
ବୋଇଲେ ପାଣ୍ଡବ ପାଶେ ଆସରେ ତନୟ ।
ଏକାଙ୍ଗ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ତୁ ହୋଇବୁ ରାଜ୍ୟରେ
ଭାଇମାନଙ୍କୁ ପାଳନ କରିବୁ ସୁଖରେ ।
ଏ ବଚନ ଶୁଣି ମୁହିଁ କରିଲି ଉତ୍ତର
ମୁହିଁ ଅଟଇ ତୁମ୍ଭର ପ୍ରଥମ କୁମର ।
ଦ୍ୱିତୀୟକୁ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ନାମ କରିଛ ଅର୍ପଣ
ଯୁଧିଷ୍ଠିରକୁ ମାରିବି ଯେବେ କରି ରଣ ।
ତେବେ ମୁଁ ତୁମ୍ଭର ଜ୍ୟେଷ୍ଠ କୁମର ହୋଇବି
ରାଜ୍ୟେ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ସୁଖରେ ରହିବି ।
ଏପରି ନିଷ୍ଠୁର କଥା କହିଲି ମୁଁ ଯହୁଁ
ଗୁରୁଦକ୍ଷିଣା ମାଗିଲେ କୁନ୍ତୀ ମୋତେ ତହୁଁ ।
ସତ୍ୟ କରି ମୁଁ କହିଲି ତାହାଙ୍କ ଛାମୁରେ
ମାଗ ଆଗୋ ମାତା ଯାହା କରିଛ ମନରେ ।
କୁନ୍ତୀ ବୋଇଲେ ତୁ ମୋତେ ଏ ଦକ୍ଷିଣା ଦିଅ
ପାର୍ଥ ବିନା ନ ମାରିବୁ ଆନ ଚାରି ପୁଅ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ତୋତେ ବା ମାରୁ ତୁ ବା ତାକୁ ମାର
ଆନ ଚାରିଙ୍କର ଦୋଷ କ୍ଷମା ଦାନ କର ।
ସତ୍ୟମେଣ୍ଟି ମାଇଲେ ତୁ ବଳେ ବା କୌଶଳେ
ମାତା ହରଣର ପାପ ହେବ ସବୁକାଳେ ।
ଏମନ୍ତ କହିଣ କର୍ଣ୍ଣ ବୋଇଲେ ଶଲ୍ୟଙ୍କୁ
ଶିରୋଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଛି ମୁଁ କୋଇନ୍ତା କଥାକୁ ।
କୁନ୍ତୀ ମାତାଙ୍କ ବଚନ ଲଘିଂବି କେମନ୍ତେ
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଛାଡ଼ିବି ସତ୍ୟରକ୍ଷାର ନିମନ୍ତେ ।
ଶଲ୍ୟ ବୋଇଲା କୌଣସି ଉପାୟାଦି କରି
ପାଣ୍ଡବେ ଜୟ କରିଲେ କୁରୁଗଲେ ହାରି ।
ଏମନ୍ତ ବିଚାର ଯେବେ ଥିଲା ତୋ ମନରେ
କିମ୍ପା କୌରବ ନାଶିଲୁ ବିଶ୍ୱାସଘାତରେ ।
କର୍ଣ୍ଣ ବୋଇଲେ ହେ ଶଲ୍ୟ ରଥ ଦିଅ ଚାଳି
ନିଶ୍ଚୟ ମାରିବି ଆଜ ପାର୍ଥ ବନମାଳୀ ।
ଭୀମକୁ ମାରିବ ଦୁଃଶା ଭାଙ୍ଗି ମୁଣ୍ଡ ହାଡ଼
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ସହଦେବ କଥାକୁ ତ ଛାଡ଼ ।
ଏଣେ ନନ୍ଦିଘୋଷ ଚଢ଼ି ବୀର ଅରଜୁନ
ଖୋଜି ନ ପାଇଲେ କାହିଁ ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦର୍ଶନ ।
ତହୁଁ ମନ୍ତ୍ରୀକି ଡକାଇ ପୁଚ୍ଛିଲେ କାରଣ
ସହଦେବ ଜଣାଇଲେ ସର୍ବ ବିବରଣ ।
ଧର୍ମଙ୍କର କେଶ ଧରି କର୍ଣ୍ଣ ଘେନିଗଲା
ଖଡ଼୍ଗ ଘେନି ହାଣିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରିଲା ।
କୁନ୍ତୀ ରଖ କୁନ୍ତୀ ରଖ ଧର୍ମ ଦ୍ୟନ୍ତେ ଡାକ
ତହୁଁ କର୍ଣ୍ଣ ଛାଡ଼ିଦେଲା କହି ଧିକ ଧିକ ।
ଲାଜେ ପଳାଇଲେ ରଣସ୍ଥାନରେ ନ ରହି
ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥେ ଶୋଇଛନ୍ତି କବାଟକୁ ଦେଇ ।
ଶୁଣି ପାର୍ଥ ବୋଇଲେ ହେ ଶୁଣ ଜଗନ୍ନାଥ
କର୍ଣ୍ଣଠାରୁ ଅପମାନ ପାଇ ମୋର ଭ୍ରାତ ।
ନ ପୁଣ ହହାଇଦ୍ୟନ୍ତି ଆପଣା ଜୀବନ
ବହନରେ ରଥ ବାହା ଯିବା ଭଗବାନ ।

ବହନ କରି ରଥ ବାହା ଦୟାନିଧି
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଠାକୁରଙ୍କୁ ଆସିବା ପ୍ରବୋଧି ।
ଜଗନ୍ନାଥ ବୋଇଲେକ ଯେବେ ଯିବ ପାର୍ଥ
ପାଣ୍ଡବ ବଳକୁ କର୍ଣ୍ଣ କରିବଟି ହତ ।
ଅର୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ଆମ୍ଭେ ଫେରିବାର ଯାଏ
ଭୀମ ନକୁଳ ଶିଖଣ୍ଡୀ ଜଗନ୍ତୁ ସଭିଏଁ ।
ଶୁଣି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ହେ ଶିଖଣ୍ଡୀ
ଆମ୍ଭ ଆସିବାର ଯାଏ ଥାଅ ରଣ ମଣ୍ଡି ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେବ ଯେ ଯୁଦ୍ଧୁଁ ଗଲେ ଅପମାନେ
ତାହାଙ୍କୁ ପ୍ରବୋଧି ଆମ୍ଭେ ଆସିବୁ ବହନେ ।
ଆଜ୍ଞା ଦେଇ ଚଳିଗଲେ ଦେବ ହୃଷୀକେଶ
ହୋଇଲେ ଯାଇଣ ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥେ ପରବେଶ ।

—0—

ଯୁଧିଷ୍ଠି ଅର୍ଜ୍ଜୁନଙ୍କୁ ଲାଞ୍ଛନା କରିବା ଓ ଅର୍ଜ୍ଜୁନଙ୍କ କୋପ

ପଚାରିଲେ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ନରପତି
ଶୁଣ ହେ ଅଗସ୍ତି ମୁନି ମୋହର ଭାରତୀ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥକୁ ଗଲେ ଯେ ପଳାଇ
କୃଷ୍ଣ ଅରଜୁନ ଗଲେ ସଙ୍ଖୋଳିବା ପାଇଁ ।
ତାଙ୍କୁ ଦେଖି କି କହିଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ରାୟ
ସେହି କଥା କହମୋତେ ମୁନି ମହାଶୟ ।
କହିଲେ ଅଗସ୍ତି ମୁନି ଶୁଣ ହେ ରାଜନ
ରଥରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଗଲେ କୃଷ୍ଣ ଅରଜୁନ ।
ପୁରେ ପ୍ରବେଶି ଦେଖିଲେ ଧର୍ମ ନରପତି
ଦୁଆର କିଳି ଭିତରେ ଲୁଚି ରହିଛନ୍ତି ।
ବିନୟୀ ହୋଇ ଡାକିଲେ ଶ୍ରୀମଧୁସୂଦନ
ଉତ୍ତର ନ ଦ୍ୟନ୍ତି କୋପେ ଧର୍ମଙ୍କ ନନ୍ଦନ ।
ଅତ୍ୟନ୍ତ କଟାଳ ଯହୁଁ କଲେ ବନମାଳୀ
ବାହାର ହୋଇଲେ ଧର୍ମ ଘେନି ଅର୍ଘ୍ୟଥାଳୀ ।
ବୋଇଲେ ଆସ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ତୋତେ ଦେବି ଅର୍ଘ୍ୟ
କର୍ଣ୍ଣକୁ ମାରିଣ ଯେବେ ମିଳିଲୁ ମୋ ଆଗ ।
ପାର୍ଥ ବୋଲେ ଦେବ ତୁମ୍ଭ ଅପମାନ ଜାଣି
ଆସିଛି ଦେଖିବି ସଙ୍ଗେ ଘେନି ଚକ୍ରପାଣି ।
ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ଧିକରେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ
କେତେ ଯେ ଦୁଃଖ ନ ଦେଲା ମୋତେ ଛାର କର୍ଣ୍ଣ ।
ସେ ସକଳ କଥା ମୁହିଁ କହିବଇଁ କେତେ
ବାଳ ଧରି ଓଟାରିଲା ସୈନ୍ୟଙ୍କ ସାକ୍ଷାତେ ।
ଆଖି ରଙ୍ଗବର୍ଣ୍ଣ କରି ଉଞ୍ଚାଇ କୃପାଣ
ଯେତେ କୂଟ କହିଛି ତା ଭୁଲିବକି ପ୍ରାଣ ।

ଯେଉଁକାଳେ ଖଣ୍ଡା ଆସି ବସାଇଲା ଗଳେ
କୁନ୍ତୀ ମାତା ରଖ ବୋଲି ଡାକିଲି ସେ କାଳେ ।
ତେବେ ସେ ଛାଡ଼ିଲା କେଶ ଦୁଃସହ କଟାଳେ
ପଳାଇ ଅଇଲି ମୁହିଁ ପ୍ରାଣର ବିକଳେ ।
ତୋହର ପରାୟେ ଭାଇ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ମୋର
ଏତେ କଷ୍ଟ ହେଲା ଧିକ ବୀରପଣ ତୋର ।
ଧିକ ଧିକ ଶତଧିକ ଏ ତୋର ପ୍ରାଣକୁ
କାହିଁ ପାଇଁ ଦଶନାମ ଧରିଛୁ ବୃଥାକୁ ।
ଧିକ ତୋର ଦେବଦତ୍ତ ଶଙ୍ଖକୁରେ ପାର୍ଥ
ଧିକ ତୋ ଗାଣ୍ଡିବ ଧନୁ ଧରିବାର ବ୍ୟର୍ଥ ।
ଧିକ ତୋର ପାଶୁପତ ସେ ଅକ୍ଷୟ ତୂଣ
ଧିକ ତୋର ଆଡ଼ମ୍ବର ଧିକ ବଡ଼ପଣ ।
ମିଛେ ଅପାର ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଣ ତୁ କହୁ
କିରୀଟୀ ଆଦି ତୋହର ନାମ ଧିକ ହେଉ ।
ଧିକ ତୋର ନନ୍ଦିଘୋଷ ସେ କପିକେତନ
ଧିକ ଧିକ ତୋର ସଖା ଦେବକୀ ନନ୍ଦନ ।
ଆରେ କୃଷ୍ଣ ତୁହି ପରା ଠାକୁର ବୋଲାଉ
ତୋହର ଶରୀର ମାଂସ ଶିବା ଗୃଧ୍ର ଖାଉ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ଅପମାନେ ପାର୍ଥ ପାଇ ତାପ
ଶିର ଝୁଣି ଉଠିଲେ ସେ କରି ଅତି କୋପ ।
ପାଶୁପତ ଅସ୍ତ୍ର ପୁଣି ଅକ୍ଷୟ ତୂଣୀର
ବେଗେ କାଢ଼ି ପକାଇଲେ ଦେହରୁ ତାଙ୍କର ।
ଖଡ଼ଗ ଧରିଣ କୋପେ ହୋଇ ପରଚଣ୍ଡ
ବୋଇଲେ କାଟିବି ଆଜି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ମୁଣ୍ଡ ।
ଖଡ଼ଗ ବୁଲାଇ ଯହୁଁ କାଟିବାକୁ ଗଲେ
ଆସନରୁ ଉଠି କୃଷ୍ଣ ତାହାଙ୍କୁ ଧଇଲେ ।
ଶ୍ରୀକରେ ହସ୍ତ ଧରିଣ ଦେବ ଚକ୍ରଧାରୀ
ଅର୍ଜ୍ଜୁନକୁ ବାସୁଦେବ ନେଲେ କୋଳ କରି ।
କାହାଠାରେ ଏତେ କ୍ରୋଧ କରୁଛୁ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ
ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଭ୍ରାତା ଅଟନ୍ତି ସେ ପିତାଙ୍କ ସମାନ ।
କିରୀଟୀ କହିଲେ ଶୁଣ ଆହେ ଦୟାମୟ
ଶିବଗୌରୀ ଯେଉଁକାଳେ ହୋଇଣ ସଦୟ ।
ପାଶୁପତ ଅସ୍ତ୍ର ପୁଣି ଏ ଅକ୍ଷୟ ଦ୍ରୋଣ
ଯେତେବେଳେ ଦେଲେ ମୁହିଁ କଲି ଏହି ପଣ ।
ଏ ଅସ୍ତ୍ରକୁ ନିନ୍ଦା କରି କହିବ ଯେ ପ୍ରାଣୀ
ତାହାର ମୁଣ୍ଡକୁ ନିଶ୍ଚେ ପକାଇବି ହାଣି ।
ଅଥବା ତାହାକୁ ଯେବେ ନ ପାରିବି ମାରି
ଅଗ୍ନି ଜାଳି ମରିବି ମୁଁ ଅଛି ସତ୍ୟ କରି ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପାଦତଳେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ପ୍ରଣମି
ନିଶ୍ଚେ ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କୁ ବଧ କରିବଇଁ ସ୍ୱାମୀ ।

ଯଦ୍ୟପି ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କୁ କରିବଇଁ ରକ୍ଷା
ଅଗ୍ନି ଜାଳି ମରିବି ଏ ମୋହର କକ୍ଷା ।
ଏ ଦୁଇ କଥାରୁ ଯେବେ କଥାଏ ନୋହିବ
ପାଶୁପତ ଅକ୍ଷଦ୍ରୋଣ କୈଳାସ ଚଳିବ ।
ହରି ବୋଇଲେ ଲୋଡୁଛୁ ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କୁ ମାରି
ତୋ ନିଜ ବଳରେ ତାଙ୍କୁ ପାରୁ କିସ କରି ।
ଅର୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ତହୁଁ ଶୁଣ ରମାଈଶ
ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ମୁହିଁ ନ କରିଛି କିସ ।
ଅଙ୍ଗାର ପନ୍ନଗକୁ ମୁଁ ସମରେ ଜିଣିଲି
ପାଣ୍ଡବାସୁରକୁ ମାରି କୁରୁଙ୍କୁ ରଖିଲି ।
ଶରତେ ବାନ୍ଧିଲି ସେତୁ ସାଗର ମଧ୍ୟରେ
ହନୁକୁ ମୁଁ ଜିଣିଥିଲି ସେହି ବିବାଦରେ ।
କାଳୀୟ ନାଗର ଚୂର୍ଣ୍ଣ କରିଅଛି ଦର୍ପ
ପାଦେ ମରଦିଲି ତହିଁ ଯେତେ ଥିଲେ ସର୍ପ ।
ନିର୍ବାତ କବଚକୁ ପ୍ରାଣେ କଲି ନାଶ
ମୋତେ ହାରିଗଲେ ରଣ କରି ଅମରେଶ ।
ସ୍କନ୍ଦବନେ ଅକ୍ଲେଶରେ ପ୍ରମାଦ ଜିଣିଲି
ବଳରାମଙ୍କୁ ଜିଣିଣ ସୁଭଦ୍ରା ଆଣିଲି ।
ଚାଳିଶ ସହସ୍ର ରାଜା ଜିଣିଲି ମୁଁ ହେଲେ
ବୀର ବୋଲି ନ ଗଣଇ କାହାକୁ ଭୂତଳେ ।
ରାଜସୂୟ ଯଜ୍ଞକାଳେ କେମନ୍ତେ ହୋଇଛି
ଧନୁହୁଳେ ନବଦ୍ୱୀପା ପୃଥିବୀ ଧରିଛି ।
ତହିଁରେ ବାସୁକୀ ଦର୍ପ୍ପ ହୋଇଛି ଗଞ୍ଜନ
ସେ କଥା କିଛି ନ ଜାଣିଛ ଆହେ ଭଗବାନ ।
କିରାତ ରୂପେ ହରଙ୍କୁ ଜିଣିଲି ମୁଁ ହେଲେ
ଗୋସିଂହକୁ ବଧ କରି ତୁମ୍ଭ ଯଜ୍ଞକାଳେ ।
ପଞ୍ଚାଳ ଦେଶର କଥା ଜାଣ ଶିରୀପତି
ଦ୍ରୌପଦୀ ଆଣିଲି ଜିଣି ଲକ୍ଷେକ ନୃପତି ।
ସୁବାହୁ ଅସୁର ରଣେ କରିଲି ବିନାଶ
ତାହା କି ନ ଜାଣ ତୁମ୍ଭେ ଆହେ ରମାଈଶ ।
ଆହୁରି କଥାଏ ଶୁଣ କହୁଛି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ
କୌରବେ ଚଳିଲେ ଯେବେ ବିରାଟ ଦେଶକୁ ।
ତାହାଙ୍କୁ ସେଠାରେ ମୁହିଁ ଯେମନ୍ତ କରିଛି
ସେହି କଥା ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କି ବିଦିତ ନୋହିଛି ।
ଏ ସକଳ କଥା ଶୁଣି ଦେବ ରମାଈଶ
ପାର୍ଥକୁ ବୋଇଲେ ତହୁଁ କରି ପରିହାସ ।
ଯେ ଜନ କହେ ଆପଣା ପ୍ରଶଂସା ବଚନ
ମରଣ ସଙ୍ଗରେ ସେହୁ ହୁଅଇ ସମାନ ।
ଅର୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ସ୍ୱାମୀ ଏକ କଥା ଶୁଣ
ଏକ୍ଷଣି କୈଳାସ ଯିବ ପାଶୁପତ ବାଣ ।
ସେ ଅକ୍ଷୟତୂଣୀ ମଧ୍ୟ ତା ସଙ୍ଗରେ ଯିବ
ଆଉ ତ ତାହାକୁ କେହି ରଖି ନ ପାରିବ ।
ଏଥିରେ କିଞ୍ଚିତ ମାତ୍ର ସନ୍ଦେହ ନ କର
ଯେମନ୍ତେ ରହିବ ତାର ପ୍ରତିକାର କର ।
ଅର୍ଜୁନ ମୁଖରୁ ଶୁଣି ଦେବ ଦୟାମୟ
ସଦାଶିବଙ୍କ ନିକଟେ ଲଗାଇଲେ ଲୟ ।
ଜୟ ଜୟ ବ୍ୟୋମକେଶ ତ୍ରିପୁର ଅନ୍ତକ
ଜୟ ଜୟ ସଦାଶିବ ସଂସାର ପାଳକ ।
ଦେବଙ୍କୁ ରଖିଲ ମାରି ତ୍ରିପୁରା ଅରାତି
ଚିରକାଳ ରଖିଅଛ ଅକ୍ଷୟ କୀରତି ।
ଜୟ ମାତ ଶାକମ୍ଭରୀ ଗିରିରାଜ ଝିଅ
ଅର୍ଜୁନକୁ ଦୟାକରି ସାହାପକ୍ଷ ହୁଅ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଧିକ୍କାରିଲେ ହୋଇ କୋପମନ
ତେଣୁ ଅର୍ଜୁନ ଛାଡ଼ିଲେ ଶର ଆଉ ତୂଣ ।
ଏବେ ମୁଁ ମାଗୁଛି ମାଗୋ ହୋଇଣ ବିନୟୀ
ଅର୍ଜୁନ ପାଶରେ ଥାଉ ଶର ତୂଣ ଦୁଇ ।
ଏହି ପରକାରେ ସ୍ତୁତି କରନ୍ତେ ଶ୍ରୀହରି
କୈଳାସେ ଥାଇ ଜାଣିଲେ ଈଶ୍ୱର ଈଶ୍ୱରୀ ।
ସନ୍ତୋଷରେ ହର ଗୌରୀ କରିଲେ ଆଦେଶ
ଆରେ ଶରତୂଣ ବେନି ଥାଅ ପାର୍ଥ ପାଶ ।
ଶରତୂଣ ସେ ସ୍ଥାନରୁ ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ
ପୁଣି ପାର୍ଥ ତୂଣୀରରେ ଆସି ସମ୍ଭାଇଲେ ।
ଶ୍ରୀହରି ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ହେ କିରୀଟୀ
ସାବଧାନ ହୋଇକରି ମୋର କଥାଗୋଟି ।
ତୁମ୍ଭେ ଯେ ବୋଲଇ ନିଆଁ ଜାଳି ମୁଁ ମରିବି
ଯେଉଁ ପ୍ରଶଂସା ହୋଇଲା କହତ ହେ ଭାବି ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବଚନେ ଶାନ୍ତି ହେଲେ ଫାଲଗୁନି
ରଥେ ବିଜେ କଲେ ତହୁଁ ଦିବ୍ୟଶସ୍ତ୍ର ଘେନି ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ମନମଧ୍ୟେ ଲଭିଣ ସନ୍ତୋଷ
ରଣଭୂଇଁରେ ତିନିହେଁ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ ।

—o—

ଭୀମ ଦୁଃଶାସନର ଯୁଦ୍ଧ ଓ ପ୍ରଥମ ଯୁଦ୍ଧରେ ଭୀମର ପରାଜୟ

ପଚାରନ୍ତି ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ମହାମତି
ହେ ଅଗସ୍ତି ମୁନି ଶୁଣ ମୋହର ଭାରତୀ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କୁ ବୋଧିବାକୁ ଗଲେ କୃଷ୍ଣାର୍ଜୁନ
ଏଣେ କେଉଁ କୃତ୍ୟ କଲେ କଉରବ ସୈନ୍ୟ ।
ସେ କଥା କହି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କର ମୋ ମାନସ
କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ମୁନି ଶୁଣ ହେ ନରେଶ ।

କୃଷ୍ଣାର୍ଜୁନଙ୍କୁ ନ ଦେଖି କଉରବ ବୀରେ
ପଡ଼ିଲେ ପାଣ୍ଡବ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କ ଉପରେ ।
ଶିଖଣ୍ଡୀକୁ ଦୁଃଶାସନ ସୋମଦତ୍ତ ଭୀମ
ଏହିପରି ପରସ୍ପରେ କରିଲେ ସଂଗ୍ରାମ ।
ସୋମଦତ୍ତ ଭୀମ ଅଙ୍ଗେ କଲେ ଶରାଘାତ
ତାହା ଦେଖି ଭୀମସେନ ହୋଇ କୋପାନ୍ୱିତ ।
ଗଦା ବୁଲାଇ ରଥରେ କରନ୍ତେ ପ୍ରହାର
ଅଶ୍ୱ ସାରଥି ସହିତ ରଥ ହେଲା ଚୂର ।
ଅତିବେଗେ ସୋମଦତ୍ତ ରଥରୁ ଡେଇଁଲେ
ଏକ ମତ୍ତକରୀ ପୃଷ୍ଠେ ଆରୋହଣ କଲେ ।
ପାଞ୍ଚସହସ୍ର ବଳର ଧନୁ କରେ ଧରି
ଭୀମଙ୍କ ଉପରେ ଶର ବିନ୍ଧିଲେ ଓଟାରି ।
ସେ ସକଳ ଶର ଭୀମ ଶରୀରରେ ପଡ଼ି
ଅଙ୍ଗେ ନ ଭେଦି ଭୂମିରେ ପଡ଼ଇ ଉପୁଡ଼ି ।
ଆରେ ସୋମଦତ୍ତ ରହ ରହ ଭୀମ କହି
ଗଜ ବକ୍ଷସ୍ଥଳେ ଗଦା ପ୍ରହାରିଲେ ନେଇ ।
ସେ ଗଦାଘାତେ କୁଞ୍ଜର ଭାଙ୍ଗିଲା ପୟର
ସୋମଦତ୍ତ ପଳାଇଲେ ହୋଇଣ ଅସ୍ଥିର ।
ଗାନ୍ଧାରୀର ନନ୍ଦନ ଯେ ଦୁଃଶାସନ ବୀର
ପିଟନ୍ତେଣ ରଥ ଗଜ ହୋଇଯାନ୍ତି ଚୂର ।
ରଥର ଉପରେ ନେଇ କଚାଡ଼ଇ ରଥ
ଗଜର ଉପରେ ନେଇ ଗଜ ସେହିମତ ।
ପଦାତି ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମାରନ୍ତି ଗୋଡ଼ାଇ
ପୁଣି ଅଶ୍ୱମାନଙ୍କର ଫରିଆ ଛେଦଇ ।
କାହାକୁ ଗୋଇଠା କାରେ କହୁଣୀ ଖୁନ୍ଦାଏ
ମାରନ୍ତେ ତାହାର ପ୍ରାଣ ଶୂନ୍ୟେ ଉଡ଼ିଯାଏ ।
କଦଳୀ ବନକୁ ଯେହ୍ନେ କରଇ ପବନ
ପାଣ୍ଡବ ବଳକୁ ତେହ୍ନେ କରେ ଦୁଃଶାସନ ।
ପଳାଇ ଯାଆନ୍ତି ସୈନ୍ୟ ହୋଇ ଛିନ୍ନଛତ୍ର
ଗୋଡ଼ାଇ ତାଙ୍କୁ ମାରଇ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ପୁତ୍ର ।
ସୈନ୍ୟହତ ଦେଖିକରି ଦ୍ରୁପଦ କୁମର
ରଥ ଚଢ଼ି ଓଗାଳିଲେ ହୋଇ ଆଗଭର ।
ତାକୁ ଦେଖି ଦୁଃଶାସନ ପ୍ରହାରିଲେ କାଣ୍ଡ
ଅବହେଳେ ଶିଖଣ୍ଡୀ ତା କଲେ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ।
ଶଏ ନାରାଚ ଶିଖଣ୍ଡୀ ବିନ୍ଧିଲେ ପାଲଟି
ପଞ୍ଚାଶତ ଶରେ ଦୁଃଶା ପକାଇଲା କାଟି ।
ଶିଖଣ୍ଡୀ ଦୁଃଶାସନର ଅସଂଖ୍ୟ ସମର
ଭାଇଙ୍କର ଅଭାବରେ ଯୁଝେ ମହାବୀର ।
ଚଉଷଠି ଭାର ଗଦା ଘେନି ବେନି କରେ
ବୋଇଲାରେ ଭୀଷ୍ମ ଶତ୍ରୁ ପଡ଼ିଛୁ ଛାମୁରେ ।

ଏତେ ବୋଲି ଗଦା ବୀର ବୁଲାଇ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ
ରେରେକାର ଶବ୍ଦ କରି ଗର୍ଜେ ମହାକୋପେ ।
ବୁଲାଇଲା ଗଦାବର ଉଲ୍‌କାପାତ ଜାଣି
ଶିଖଣ୍ଡୀ ରଥରେ ତାହା ପ୍ରହାରିଲା ଆଣି ।
ବାଜନ୍ତେଣ ଦୁଃଶାସନର ଯେ ଗଦାଘାତ
ଚୂର୍ଣ୍ଣିଭୂତ ହୋଇଗଲା ଶିଖଣ୍ଡୀର ରଥ ।
ଭାଇଙ୍କର କୋପମନେ ଉପ୍ରୋଧ ତା ନାହିଁ
ରାହୁର ତେଜ ପ୍ରାୟେକ ବିକଶିଲା ଦେହୀ ।
ବ୍ରହ୍ମ କ୍ଷତ୍ରୀ ସେହୁ ଅବା ପଡ଼ଇ ଆଗରେ
ଗୋଡ଼ାଇ ମାରଇ ତାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ଭାବରେ ।
ଯାନ ଅଭାବେ ଶିଖଣ୍ଡୀ ପାଦଗତି କରି
ଦୁଃଶାସନକୁ ମାଇଲେ ଭୂଷଣ୍ଡକୁ ଧରି ।
ଦୁଃଶାସନ ଧାଇଁଯାଇ ଧରି ତାଙ୍କ ହସ୍ତ
ଭୂଷଣ୍ଡି ଛଡ଼ାଇ ନେଲା ପିଟିଲା ତୁରିତ ।
ଶିଖଣ୍ଡୀ ସେ ଆଘାତରେ ହୁଅନ୍ତେ ଅଚେତନ
ଏହାର ମୁଣ୍ଡ କାଟିଲା ସେହି ଦୁଃଶାସନ ।
ନିଃଶଙ୍କେ ରଣ କରଇ ଦୁଃଶାସନ ବୀର
ତାର ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖି ସୈନ୍ୟ ପଳାଇଲେ ଦୂର ।
ନକୁଳ କହିଲେ ଯାଇ ଭୀମସେନ ପାଶ
ଶିଖଣ୍ଡୀକୁ ଦୁଃଶାସନ କରିଲା ବିନାଶ ।
ଶୁଣିଣ ଭୀମ କହିଲେ କାହିଁ ସେ ପାମର
ଖୋଜି ଖୋଜି ପାଉନାହିଁ ଭେଟ ଯେ ତାହାର ।
ଏହାକହି ଦଉଡ଼ିଲେ ଭୀମ କୋପ ହୋଇ
ଆଗେ ନକୁଳ ଧାମନ୍ତି ପଥକୁ ଦେଖାଇ ।
ନେଇ ଦୁଃଶାସନ ଆଗେ କରାଇଲେ ଭେଟ
ଭୀମକୁ ଦେଖି ହରଷ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଚାଟ ।
ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ଦେଖି ଯେସନେ ରାହୁ କୋପ କଲେ
ଭୀମକୁ ଦେଖି ଦୁଃଶା ହୁଏ ସେ ପ୍ରକାରେ ।
ଗିରିବର ପରକାରେ ଦିଶଇ ଶରୀର
ଆରେରେ ପାଣ୍ଡବା ବୋଲି ଡାକେ ଦୁଃଶା ବୀର
ବୋଲଇ ଭାଇଙ୍କୁ ମୋର ମାଇଲୁରେ ରଣେ
କନିଷ୍ଠ ବଧ କଲୁରେ କେବଣ କାରଣେ ।
ଏତେବେଳେ ପଡ଼ିଲୁରେ ଆସି ମୋ ସମ୍ମୁଖ
ତୁହି ମଲେ ଛାଡ଼ିବରେ ଭାଇଙ୍କର ଶୋକ ।
ତୋତେ ମାରି ଦେବଇଁ ଯେ ଆଜି ବିଶାବଳି
କେହ୍ନେ ରଖିବ ଗଉଡ଼ ସେହି ବନମାଳୀ ।
ଅଧର୍ମେ ନାଶ କଲୁ ମୋ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀ ଭାଇଙ୍କୁ
ଆଜି ପଠାଇବି ତୋତେ ତାହାଙ୍କ ପାଶକୁ ।
ପୁଣ ପୁଣ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଯେ କରେ ଦୁଃଶାସନ
ଶୁଣିଣ ବୋଲଇ ତହୁଁ ପବନ ନନ୍ଦନ ।

ଭୀମସେନ ବୋଇଲାରେ ଶୁଣ ଦୁଃଶାସନ
ଧର୍ମପଥେ ସଦା ତୁମ୍ଭେ କରରେ ଗମନ ।
ଭୋଜନ ଦେବାକୁ ପରା ଦେଇଥିଲ ମୋତେ
ମିଷ୍ଟାନ୍ନ ସଙ୍ଗରେ ବିଷ ଦେଲରେ କେମନ୍ତେ ।
ବିଷଘାତେ ଅଚେତନ ହୋଇଲି ମୁଁ ଯହୁଁ
ହାତଗୋଡ଼ ବାନ୍ଧି ଜଳେ ଫିଙ୍ଗିଦେଲେ ତହୁଁ ।
ଘର ଏକ ଭିଆଇଲ ବାରୁଣାବନ୍ତରେ
ଜଉ ଘୃତ ଛଣପଟ ଝୁଣା ମିଶ୍ରିତରେ ।
ପୁରଞ୍ଜନ ପଣ୍ଡାକୁ ସେ ଗୁପତେ ପଠାଇ
ନିଆଁ ଲଗାଇଲ ପୁଣି ସେହି ଘରେ ଯାଇ ।
ଚଉଦ ବରଷ ମାତ୍ର ଅଭିମନ୍ୟୁ ସୁତ
ସକଳେ ମିଶି ତାହାକୁ କରିଲ ନିହତ ।
କପଟ ପଶା ଖେଳାଇ ନେଲ ରାଜ୍ୟଧନ
କହିଲେ ନ ସରେ ଭାଇ ତୁମ୍ଭର ଯେ ଧର୍ମ ।
ଦ୍ରୌପଦୀର କେଶ ତୁହି ଧରିନେଲୁ ବଳେ
ପୁଣି ବିବସନ କଲୁ ତାକୁ ସଭାତଳେ ।
ସେହିଦିନୁ କେଶ ସେହି ନ କଲା ବନ୍ଧନ
ତୋତେ ଲୋଡ଼ି ନ ପାଉଛି ଆରେ ଦୁଃଶାସନ ।
ଏତେ କାଳେ ତୋର ମୋର ଭେଟ ହୋଇଅଛି
ଯାଜ୍ଞସେନୀ ଆଜ କେଶ ବାନ୍ଧିବ କହୁଛି ।
ଭୀମଙ୍କ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ସେହି ନ ପାରିଲା ସହି
ଆଗେ ଦୁଃଶା ପ୍ରହାରିଲା ଲୌହଶର ନେଇ ।
ପ୍ରତି ଶର କ ି ଭୀମ କଲେ ତା ଛେଦନ
ତାହା ଦେଖି କୋପମନ ହୋଇ ଦୁଃଶାସନ ।
ଶରେ ଶର ପରିତାଳ ଉଠିଲା ଅନଳ
ସେ ନିଆଁରେ ରଣସ୍ଥଳ ଦିଶଇ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ।
ହାବୋଡ଼ା ଶର ମାଇଲା ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ସୁତ
ସେ ଶରେ ଭୀମଙ୍କ ରଥ ହେଲା ଚୂର୍ଣ୍ଣିଭୂତ ।
ତହୁଁ ଭୀମସେନ କରି ପାଦରେ ସଞ୍ଚାର
ଦୁଃଶାସନ ରଥେ ଗଦା କଲେକ ପ୍ରହାର ।
ଗଦାଘାତେ ଦୁଃଶାସନ ରଥ ହେଲା କ୍ଷୟ
ଅଶ୍ୱ ସାରଥି ସକଳେ ଗଲେ ଯମାଳୟ ।
କୋପେଣ ଡାକ ଦିଅଇ କୁରୁବଳ ଷଣ୍ଢ
ଚନ୍ଦ୍ରକିରଣକୁ ଜିଣି ଦିଶେ ଫଳାଖଣ୍ଡ ।
ଦୁଃଶାସନ ରଣ ଦେଖି ଭୀମ ହୋଇ ରାଗ
ଘୋର ଗର୍ଜନ କରିଣ ଧରିଲେ ଖଡ଼ଗ ।
ବିକ୍ରମ ସିଂହକୁ ଜିଣି ଦୁଇ ମହାବଳ
କ୍ରୋଧେ ପିଟାପିଟି ହେଲେ ଠିଆହୋଇ ତଳ ।
ଅଧରେ ବଦନ ଚାପି ରେରେକାର କରି
ଦୁହେଁ ଧରାଧରି ହୋଇ ହେଲେ ମରାମରି ।

ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କର ଖଣ୍ଡା ବୁଲାନ୍ତି ଆମଞ୍ଚି
ଦୁଇ ରଣଷଣ୍ଢ ଯାନ୍ତି ଯୁଣେ ପଥ ଘୁଞ୍ଚି ।
ପୁଣି ଦୁଇଜଣ ଆସି ମୁଣ୍ଡେ ମୁଣ୍ଡ ଲଢ଼ି
ଧରାଧରି ହୋଇକରି ହୋନ୍ତି ଗଡ଼ାଗଡ଼ି ।
ଏହିପରି ଦୁହେଁଯାକ ଘୋର ରଣେ ମଜ୍ଜି
ଦୁହିଁଙ୍କର ଧରିଥିବା ଖଣ୍ଡା ଗଲା ଭାଜି ।
ଦୁହିଁଙ୍କର ରଣଘାତେ ମେଦିନୀ କମ୍ପିଲା
ଉଲକାପାତ ହେଲାପରି ଚୌଦିଗ ଦିଶିଲା ।
ଏହିକାଳେ ଧନଞ୍ଜୟ ହେଲେ ଉପସ୍ଥିତ
ସୋମଦତ୍ତ ଉଗାଳିଲେ ତାହାଙ୍କୁ ତ୍ୱରିତ ।
ସୋମ ମଣ୍ଡଳରେ ସେହି ଅଟେ ଅଧିପତି
ଆରୋହିଛି ସୁଦନ୍ତା ନାମେଣ ମତ୍ତହସ୍ତୀ ।
ଚାଳିଶ ସହସ୍ରପଳ ଲୌହଧନୁ ଧରି
ଅର୍ଜ୍ଜୁନକୁ ଶରାଘାତ କରେ ଆଗ କରି ।
ତଦଅନ୍ତେ ପଞ୍ଚଦଶ ନାରାଚ ବିନ୍ଧିଲେ
ବାବଲ ଶରେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ କାଟି ପକାଇଲେ ।
ସୂଚିମୁନା ଶର ଦୃଢ଼େ ମାଇଲେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ
ହସ୍ତୀ ମୁଣ୍ଡେ ଗଳିଯାନ୍ତେ ଛାଡ଼ିଲା ଜୀବନ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ହାତରେ ମରି ସୁଦନ୍ତା କୁଞ୍ଜର
ମୁକ୍ତିଲାଭ କରିଗଲା ଅମର ନଗର ।
ସୋମଦତ୍ତ ଆନ ହସ୍ତୀ ଆରୋହଣ କରି
ନାରାଚ ପ୍ରୟୋଗ କଲେ ଜଳଧାରା ପରି ।
ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ କିସ ବୁଝିଲ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ
ମାରୁଅଛି ଶର ରାଗେ ଦର୍ପେ ହୋଇ ପୂର୍ଣ୍ଣ ।
ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ କୁରୁବଳ କେମନ୍ତେ କ୍ଷମତା
ସତ୍ୟ ତ୍ରେତାରେ ନ ଥିବ ଏମନ୍ତ ଶକତା ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପ୍ରଶଂସା ଶୁଣି ପାର୍ଥ ହୋଇ ରାଗ
ଅର୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦ୍ର ଶର ବେଗେ କରିଲେ ପ୍ରୟୋଗ ।
ସେ ଶର ପଡ଼ିଲା ସୋମଦତ୍ତ କଟିମୂଳେ
ଦୁଇଖଣ୍ଡ ହୋଇ ଛିଣ୍ଡିଗଲା ତତ୍‌କାଳେ ।
ତଥାପି ତାହାର ପ୍ରାଣ ନୋହିଲା ବାହାର
ନୟନ ତରାଟି ଦାନ୍ତେ ଚାପିଲା ଅଧର ।
ଆପଣା ଧନୁରେ ଗୁଣ ବସାଇଲା ବାଣ
ତା ପ୍ରୟୋଗ କରୁ କରୁ ଛାଡ଼ିଗଲା ପ୍ରାଣ ।
ଦେଖି ପାର୍ଥକୁ ବୋଇଲେ ଦେବ ଦାମୋଦର
ଦେଖ ଦେଖ ସୋମଦତ୍ତ କରେ କି ପ୍ରକାର ।
ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ନାହିଁ ଯୋଦ୍ଧା ଏହିପରି
ବେଗେ ଏହା ପ୍ରାଣ ଘେନ ବିଳମ୍ବ ନ କରି ।
ପାର୍ଥ ବୋଇଲେ ମାହୁନ୍ତ ଗଜ ପ୍ରାଣେ ହତ
ରାଗେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛନ୍ତି ଯେସନେ ଜୀବିତ ।

ସୋମଦତ୍ତ ମଧ୍ୟେ ନିଜ କାଣ୍ଡେ ଶର ଯୋଖି
ଗତ ପ୍ରାଣ ହୋଇଅଛି ତରାଟିଣ ଆଖି ।
ବହୁତ ପ୍ରଶଂସା କଲେ ଶୁଣି ଜଗନ୍ନାଥ
ସାଧୁ ସାଧୁ ବୋଲନ୍ତି ଯେ ବୀରବର ପାର୍ଥ ।
ପାର୍ଥ ବୋଇଲେ ଆଉ କି ପ୍ରହାରିବି ଶର
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ନାହିଁ ଥାଉ ଏ ପ୍ରକାର ।
ତହୁଁ ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥ ନେଲେ ଭଗବାନ
କର୍ଣ୍ଣଙ୍କ ରଥ ଆଗରେ କରିଲେ ସ୍ଥାପନ ।
ଅର୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ହେ ଯାଦବଈଶ
ନନ୍ଦିଘୋଷକୁ ସମ୍ଭାଳ କରିଣ ବିଶେଷ ।
କର୍ଣ୍ଣର ମୋହର ପୁଣି ହେବ ଭେଟାଭେଟି
ବଡ଼ଭାଇ ଅଭିମାନ ଆଜି ଯିବ ତୁଟି ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ କର୍ଣ୍ଣ ସମର ଉପେକ୍ଷ
ଭୀମ ଦୁଃଶାସନଙ୍କର ରଣ ରଥେ ଦେଖ ।
ଦୁଇବୀର ଗଦା ଧରି କରନ୍ତି ସମର
ଗଦାଘାତେ ପରିତାଳେ କମ୍ପେ ତିନିପୁର ।
ଉଠନ୍ତି ପଡ଼ନ୍ତି ପୁଣି ଗଡ଼ନ୍ତି ମହୀରେ
ପୃଥିବୀ କମ୍ପେ ଦୁହିଁଙ୍କ ଗଦା ଆଘାତରେ ।
ହିମାଳୟ ଗିରି ତୁଲ୍ୟ ଦୁହିଁଙ୍କ ଶରୀର
ଗଦାଘାତେ ଦୁଃଶାସନ ଗଦା ହେଲା ଚୂର ।
ଶୂନ୍ୟହସ୍ତ ହେଲା ଯହୁଁ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ସୁତ
ଘୁଞ୍ଚିଯାଇ ଛିଡ଼ା ହେଲା ରଣ କରି ତ୍ୟକ୍ତ ।
ଆସ ଆରେ ଦୁଃଶାସନ ଡାକନ୍ତି ପାବନି
ପଳାଇ ପାରିବୁ କିରେ ଜୀବନକୁ ଘେନି ।
ତାହା ଶୁଣି ଦୁଃଶାସନ କରିଲା ଉତ୍ତର
ଶୂନ୍ୟହସ୍ତ ହେଲି ଗଦା ଚୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା ମୋର ।
ଭୀମ ବୋଇଲେ ଛାଡ଼ିଲି ମୋର ଗଦା ତେବେ
ଆସ ସମରକରିବା ଶୂନ୍ୟହସ୍ତେ ଏବେ
ଦୁଃଶାସନ ଶୂନ୍ୟହସ୍ତେ ଆସିଲା ଲେଉଟି ।
ପୁଣି ବିଧା ଚାପୋଡ଼ାରେ ହେଲେ ପିଟାପିଟି
ଛାତିକୁ ଛାତି ଲଗାଇ ଘୁଞ୍ଚିଯାନ୍ତି ପୁଣି
ହାତ ଧରାଧରି ହୋଇ ହୋନ୍ତି ଟଣାଟଣି ।
ଭୁଜକୁ ଭୁଜରେ ଛନ୍ଦି ମୁଣ୍ଡେ ମୁଣ୍ଡ ପିଟି
ପୁଣି କେହି ପଡ଼ିଯାଇ ତଳେ ଯାଏ ଲୋଟି ।
ସତ୍ୟଯୁଗରେ ଯେମନ୍ତେ କେତୁ ବା ମଙ୍ଗଳ
ସମର କରନ୍ତେ ମହୀ ହେଲା ଟଳମଳ ।
ସେହିପରି ଦୁଃଶାସନ ଭୀମଙ୍କର ରଣ
ଆକାଶେ ଥାଇ ଦେଖନ୍ତି ଦେବଲୋକଗଣ ।
ଭିଡ଼ାଭିଡ଼ି ପଡ଼ାପିଡ଼ି ହୋଇ ବେନି ବୀର
ଲୋମକୂପରୁ ରକତ ବହେ ଝରଝର ।

କେହି କାହା ଜାନୁତଳେ ଚାପିଦିଏ ମୁଣ୍ଡ
କେ ନଖେ ବିଦାରି ତାକୁ କରେ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ।
ରକ୍ତ ମାଂସରେ ଜଡ଼ିତ ଦୁହିଁଙ୍କର କାୟ
ଦୁହେଁ ଦିଶନ୍ତି ଯାମଳା ତରୁବର ପ୍ରାୟ ।
ମୃତପିଣ୍ଡ ରକ୍ତମାଂସ ହୋଇଲା କାଦୁଅ
ସହି ନ ପାରି କମ୍ପିଲା ଧରା ଅତିଶୟ ।
ଭୁଜେ ଭୁଜ ପ୍ରହାରିଣ କରନ୍ତି ଗର୍ଜନ
ରଟମଟ ଚୋବାଅଁନ୍ତି ଆପଣା ବଦନ ।
ବିକଟ ମୁଖ ଅଧରେ ବଦନକୁ ଚାପି
ମନ୍ଦରଗିରି ପ୍ରାୟେକ ଦୁହେଁ ବୀରରୂପୀ ।
ତଳେ ପଡ଼ିଥିଲା ଯେଉଁ ହାଡ଼ ମେଦ ମାଂସ
କର୍ଦ୍ଦମ ହୋଇଣ ସେହୁ ଛିଟିକେ ଆକାଶ ।
ବାରଯୋଜନ ଓସାର ଅଟେ ରଣଭୂଇଁ
ଗଡ଼ି ଗଡ଼ି ଯଥାସ୍ଥାନେ ଚଳନ୍ତି ସେ ଦୁଇ ।
ଉଭୟ ଦଳର ସୈନ୍ୟ ଗଲେ ଅପସରି
ଦେଖଣାହାରୀ ବୋଇଲେ ଠିଆହୋଇ କରି ।
ତ୍ରେତାରେ ବାଲୀ ସୁଗ୍ରୀବ ଯଥା କଲେ ରଣ
ଭୀମ ଦୁଃଶାସନ ଯୁଦ୍ଧ ସେହିପରି ଜାଣ ।
ନାରଦ ଅଇଲେ ଘେନି କଳିର ଧୋକଡ଼ି
ଲାଗୁ ଲାଗୁ କହି ମୁନି ତହିଁ ଦେଲେ ଝାଡ଼ି ।
ଲାଗିଲା ଦୁହିଁଙ୍କ ରଣ ହୋଇ ଅତିଶୟ
ନାଚନ୍ତି ଆନନ୍ଦ ହୋଇ ସେ କଳହପ୍ରିୟ ।
ଭୀମ ଦୁଃଶାସନ ଦୁହେଁ କରନ୍ତି ସମର
ରଥ ଗଜ ଅଶ୍ୱ ସର୍ବ ହେଉଛନ୍ତି ଚୂର ।
କରନ୍ତି ଘୋର ସମର ତହିଁ ବେନି ବୀର
କମ୍ପିଲା ସ୍ୱର୍ଗ ମରତ ପାତାଳ ଯେ ପୁର ।
ପଡ଼ି ଉଠିକରି ଏକ ଅନ୍ୟକୁ ଭିଡ଼ନ୍ତି
ଭୂମି ଆକର୍ଷି ମରନ୍ତି କରି ପାଦ ଗତି ।
ବାହାସ୍ଫୋଟ ମାରି ବୀରେ ଉଠନ୍ତି ବହନ
କାଳଚକ୍ର ପ୍ରାୟେ ସେହୁ ବୁଲାନ୍ତି ନୟନ ।
ଅବଶ ହେଲେ ଆୟାସ ନ ଲଭନ୍ତି ବେନି
ଦୁହିଁଙ୍କର ପଦାଘାତ ନ ସହେ ମେଦିନୀ ।
ଭୀମସେନକୁ ଗଡ଼ାଇ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ସୁତ
ଛାତି ଉପରେ ମାଡ଼ିଣ ବସିଲା ତ୍ୱରିତ ।
ହିମବନ୍ତକୁ ମନ୍ଦର ଚାପିଲାର ପରି
ଭୀମକୁ ଚାପିଣ ଦୁଃଶା ଦିଶେ ସେହିପରି ।
କଟିପରେ ପାଦ ଦେଇ ହାତେ ଚିପେ ଗଳା
ନାସିକାରେ ମୁଥ ମାରେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ବଳା ।
ଅତି କୋପଭର ହୋଇ ଡାକେ ଭୀମ ଭୀମା
ବାଳକ ଭାଇଙ୍କୁ ମାରି ଏଡ଼େ ତୋ ଗାରିମା ।

ସେ ପାପର ପ୍ରତିଫଳ ଦେବି ମୁଁ ଏଥର
ଏବେ ତୁନିହୋଇ କିମ୍ପା ରହିଛୁ ପାମର ।
ଦ୍ରୌପଦୀକୁ ଡାକ ରକ୍ତେ ଧୋଇବ ତା କେଶ
ବାଳ ବାନ୍ଧିନାହିଁ ପରା ପନ୍ଦର ବରଷ ।
ଏହା କହି ପୁଣି ପୁଣି ପ୍ରହାର କରଇ
ଗର୍ଜ୍ଜନରେ ରଣଭୂଇଁ କମ୍ପାଇ ଦିଅଇ ।
ଆରେ ପାଣ୍ଡବା ତୁ ପରା ବୋଲାଉଛୁ ବୀର
ଏବେ କିମ୍ପାଇ ରହିଛୁ ନ ଦେଉ ଉତ୍ତର ।
ରେ ରେ ପାଣ୍ଡବା ତୁହି ତ ସବୁ ବୁଡ଼ାଇଲୁ
ମୋହର ହାତରେ ପଡ଼ି ନିଶ୍ଚୟ ମରିଲୁ ।
ରେ ପାଣ୍ଡବା ମରିବୁ ତୁ ଆୟୁ ଥାଉଁ ଥାଉଁ
କେ ପାରିଲେ ଆସି ତୋତେ ରକ୍ଷାକରି ନେଉ ।
ରେ ରେ ପାଣ୍ଡବା ପୂରିଲା ତୋହର ଆୟୁଷ
ରେ ରେ ପାଣ୍ଡବା କାଟିବି ତୋ ଦେହର ମାଂସ ।
ଅରେ ଭୀମ ସୁମର ତୁ ତୋ ଇଷ୍ଟ ଯେ ଅଟେ
ପିତା ମାତାକୁ ସୁମର ମରଣ ନିକଟେ ।
ରେ ରେ ପାଣ୍ଡବା ବୋଲାଉ ପରା ବଡ଼ ବୀର
ତୁଳା ପରାୟେ ପିଞ୍ଜିବି ତୋହର ଶରୀର ।
ରେରେ ପାଣ୍ଡବା ତୁହି ତ ବଡ଼ ଗର୍ବ କଲୁ
କାହିଁ ଗଲା ସେ ଗାରିମା ମୋ ହାତରେ ମରୁ ।
ଆରେ ପାଣ୍ଡବା ବୋଲାଉ ନାମ ବୃକୋଦର
ଆଉ କି ମୋ ହାତୁ ତୁହି ହୋଇବୁ ଉଦ୍ଧାର ।
ଆରେ ପାଣ୍ଡବା ବୋଲାଉ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶମନ
ଶମନ ପେଶିଛି ମୋତେ ନେବି ତୋ ଜୀବନ ।
ଆରେ ଭୀମ କାହିଁଗଲା ତୋ ଅକ୍ଷୟ ଗଦା
ଆରେ ପାଣ୍ଡବା କିମ୍ପାଇ ମାରୁନାହୁଁ କୁଦା ।
ପାଣ୍ଡବା ପାଣ୍ଡବା କହି ଉଠିଣ ଗରଜି
ବୋଇଲା କିମ୍ପା ଶୋଇଛୁ ଏହି ରଣମଝି ।
ଯମ ନଗରେ ତୋ କଥା ଆଜି ପଡ଼ିଲାଣି
ଚିତ୍ରଗୁପତ ତୋହର ପାଞ୍ଜି ପୋଛିଲାଣି ।
ଯମ ପେଶିଅଛି ମୋତେ କରି ତୋ ଶମନ
ଯମପୁର ଦେଖିବୁ ତୁ ଆଜି ଭୀମସେନ ।
ବେଳକୁ ବେଳ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରନ୍ତେ ବହୁତ
ଶୁଣି ଶକୁନି ମନରେ ହୋଇଲା ଦୁଃଖିତ ।
ଶଲ୍ୟରାଜା କର୍ଣ୍ଣବୀର ଶ୍ରୀମାନଗୋବିନ୍ଦ
ଦୁଃଶାସନ କୋପ ଦେଖି ହୁଅନ୍ତି ଆନନ୍ଦ ।
ଶକୁନି ବୋଇଲା ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଦୁଃଶାସନ
ନିଶ୍ଚୟରେ ନାଶଗଲା ଆଜି ଭୀମସେନ ।
ଧର୍ମ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଦେଖି ହୋଇଲେ ମୂର୍ଚ୍ଛିତ
ବୋଇଲେ ଆଜି ବୁଡ଼ିଲା ମୋହର ବୋଇତ ।

କେତେ କେତେ ବଳବନ୍ତ ଅସୁର ମାଇଲୁ
କିଞ୍ଚିତ ଯୁଦ୍ଧରେ ପଡ଼ି ଏବେ ପ୍ରାଣ ଦେଲୁ ।
ଅନାଥ ବାନ୍ଧବ ମୋର କେଣେ ଛାଡ଼ିଗଲୁ
ଆପଦ ସମୁଦ୍ରେ ଏବେ ଭେଳା ବୁଡ଼ାଇଲୁ ।
ବାବୁରେ ତୋ କାମ ଶୁଣି ତ୍ରାସ କରେ ଯମ
କେତେ ବଳିଷ୍ଠମାନଙ୍କ ହରିଛୁ ଜୀବନ ।
କୁମ୍ଭକ ଦୈତ୍ୟକୁ ମାରି ରଖିଲୁ କୈଳାସ
ବଧିଲୁ ସ୍ୱହସ୍ତେ ତୁହି ତାରାକ୍ଷି ରାକ୍ଷସ ।
ଦେବଲୋକଙ୍କୁ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ତୋର ବୀରପଣ
ମୋ ମନ୍ଦ କପାଳକୁ ତୁ ହାରିଲୁ ପରାଣ ।
ଏହିରୂପେ ଶୋକ କଲେ ଧର୍ମ ଯୁଧିଷ୍ଠିର
ଅତି ବିକଳେ କାନ୍ଦିଲେ ପାର୍ଥ ଧନୁର୍ଦ୍ଧର ।
ଅଗାଧ ସମୁଦ୍ରେ ଭେଳା ବୁଡ଼ାଇଲୁ ଭାଇ
ତୁମ୍ଭ ବିହୀନେ ବଞ୍ଚିବା ଭଲ ନ ଦିଶଇ ।
ନକୁଳ କଲେକ ଶୋକ ଏହି ପରକାରେ
ପାଣ୍ଡବେ ଭାବିଲେ ଭାଇ ତୁମ୍ଭ ଅଭାବରେ ।
ଅନାଥର ବନ୍ଧୁ ଭାଇ ଦର୍ପୀ ଦର୍ପହାରୀ
ଥିବେ ଦୁଷ୍ଟଜନଙ୍କର ଗର୍ବ ଖର୍ବକାରୀ ।
ସୁଭଦ୍ରା ହରଣ କାଳେ ଯେବେ ଯାଇଥିଲ
କୋଟି କୋଟି ଯାଦବଙ୍କୁ ପରାଜୟ କଲ ।
କିନ୍ନରୀ କୁମ୍ଭୀରୀ ବକ ହିଡ଼ିମ୍ବକ ମାରି
ହେ ଭାଇ ନିଜ ମହିମା କରିଥିଲ ଜାରି ।
ଏପରି ଭାବି ଭାଇଙ୍କ ଶୋକେ ଜଗନ୍ନାଥ
ସମ୍ଭାଳି ନ ପାରି କଲେ ଛଳ ଛଳ ନେତ୍ର ।
ବୋଇଲେ ହେ ଭୀମସେନ କାହିଁ ଚାଲିଗଲ
ମଝି ସମୁଦ୍ରକୁ ନେଇ ନାବ ବୁଡ଼ାଇଲ ।
ଆହେ ରଣରଙ୍କା ଶତ୍ରୁ ଦେଖି କରେ ଶଙ୍କା
କେଣେ ଚାଲିଗଲ ପ୍ରିୟଜନେ କରି ଏକା ।
ଏହିପରି ଗାଢ଼ ଶୋକ କରନ୍ତେ ମାଧବ
ନାକେ ହାତଦେଇ ହସିଦେଲେ ସହଦେବ ।
ତାହା ଦେଖି ପଚାରିଲେ ଦେବ ନାରାୟଣ
କିମ୍ପାଇ ହସିଲ କହ ଏହା ବିବରଣ ।
ଆମ୍ଭେମାନେ ଶୋକ କରୁ ଯାହାର ନିମନ୍ତେ
ତୁମ୍ଭେ ନାକେ ହାତଦେଇ ହସିଲ କେମନ୍ତେ ।
ପାଣ୍ଡବ କୁଳ ରକ୍ଷକ ଏକା ବୃକୋଦର
ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଶଙ୍କା କରେ ଶତ୍ରୁ ନିରନ୍ତର ।
ଜରାସନ୍ଧ ଅଷ୍ଟାଦଶ ଥର ଦେଲା ଧାଡ଼ି
ଭୀମ ତାହାକୁ ମାଇଲେ ତାହା ସଙ୍ଗେ ଲଢ଼ି ।
ନରପତିଗଣ ମୂଷା ଭୀମ କାଳନାଗ
ଶୂରବନ୍ତପଣେ କିଏ ଅଛି ତାଙ୍କ ଆଗ ।

ଠିଆ ହୋଇଥିବେ ଯେବେ ଅସ୍ତ୍ର ଧରି ହାତେ
କେଉଁ ବୀର ରଣ କରି ଯିବ ତାଙ୍କ ସାଥେ ।
କୁମ୍ଭୀରୀ ଦୈତ୍ୟକୁ ଜଳେ କରିଲେ ସଂହାର
ଯାର ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖି ତ୍ରାସ ଲଭନ୍ତି ଅମର ।
ଗୁପତରେ ସ୍ତିରୀରୂପେ କିଚକର ପ୍ରାଣ
ଯେହୁ ହରିଥିଲେ ଆଜି ଲଭିଲେ ମରଣ ।
ପାଣ୍ଡବ ବଳର ସବୁ ବୁଡ଼ିଲା ଗାରିମା
ନ ମାଡୁଥିଲେ ଶତ୍ରୁଏ ଯାହାବଳ ସୀମା ।
ଏମନ୍ତ ହେ ରଣଷଣ୍ଢ ଚଳିଲେ ଉପେକ୍ଷି
କହ ସହଦେବ ତୁମ୍ଭେ ହସିଲ କାହିଁକି ।
ତାହା ଶୁଣି ସହଦେବ ହ୍ୱନ୍ତେ ନିରୂତ୍ତର
ଦୁଃଖିତ ହୋଇ କହିଲେ ଧର୍ମ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ମାଦ୍ରୀଦେବୀ ଯେଉଁକାଳେ ପ୍ରାଣେ ହେଲେ ହତ
କୋଇନ୍ତା ମାତା ପାଳିଲେ ଏ ଥିଲେ ବାଳୁତ ।
ହେ ହରି ସର୍ବଦା ସ୍ନେହ ଯାଙ୍କଠାରେ ମୋର
ଏହାଙ୍କର ଅଭିଳାଷ ପୁରାଏ ସତ୍ୱର ।
କୁମ୍ଭୀରୀ ଦୈତ୍ୟକୁ ମାତା ଦେଇଥିଲେ ନେଇ
ଭୀମକୁ ଦେଇ ଏହାଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କଲି ମୁହିଁ ।
ଅରଣ୍ୟରେ ଚାରିଭାଇ ମଲେ ଜଳେ ପଡ଼ି
ଏହାଙ୍କୁ ଆଣିଲି ଭୀମ ଅର୍ଜୁନକୁ ଛାଡ଼ି ।
ପୁଣି ମାତା ଦେଉଥିଲେ ବକାସୁର ମୁଖେ
ଯାକୁ ରଖି ପଠାଇଲି ଭୀମ ଇଚ୍ଛାସୁଖେ ।
ଏତେ କାଳରେ ଜାଣିଲି ଏହାଙ୍କର ଗୁଣ
ମୋଠାରେ କଲେ ବୈମାତୃ ଭାବ ଆଚରଣ ।
ଏ ମୋହର ତିନିଭାଇ ତୁଲ୍ୟ ଜାଣିଥିଲି
କପଟେ ପୂରିଛି ଯାଙ୍କ ହୃଦୟ ବୁଝିଲି ।
ଗୁଣବନ୍ତ ଭାଇ ମୋର ହୋଇଲା ନିଧନ
ଆଉ କି ରଖିବି ମୋର ଏ ଛାର ଜୀବନ ।
ମୁଁ ମଲେ କି ଧନଞ୍ଜୟ ରହିବ ଜୀବିତେ
ଏ ରହିବେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବଶରେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ।
ଏମନ୍ତ ନିଷ୍ଠୁର ବାଣୀ ସହଦେବ ଶୁଣି
କରଯୋଡ଼ି ଜଣାଇଲେ ଶୁଣ ଚିନ୍ତାମଣି ।
ଦୁଃଶାସନ ଦର୍ପ ହରି କିସ ବା କରିବ
ଭୀମଙ୍କର ଲୋମ ମାତ୍ର ଟାଳି ନ ପାରିବ ।
ଶତେକ ଯୋଜନ ଶତଶୃଙ୍ଗ ପରବତ
ଭୀମ ପଡ଼ନ୍ତେ ବସିଲା ସେ ଗିରି ତ୍ୱରିତ ।
ସେହି ପର୍ବତ ଉପରେ ଶଏ ଶୃଙ୍ଗ ଅଛି
ଗୋଟିକ ସାତ ଯୋଜନ ପ୍ରତି ଯେ ହୋଇଛି ।
ପାଦ ହଲାଇ କାନ୍ଦନ୍ତେ ତହିଁ ଭୀମ ଭାଇ
ଅଙ୍ଗୁଳି ଲାଗି ଶୃଙ୍ଗେକ ଭାଜିଗଲା ତହିଁ ।
ଶୃଙ୍ଗ ଭାଙ୍ଗନ୍ତେ ସେ ଗିରି ମହାକ୍ରୁଦ୍ଧ ହେଲା
ଭୀମକୁ ଚାହିଁ ଏପରି ବଚନ କହିଲା ।
ବାଳକ ହୋଇ ଭାଙ୍ଗିଲୁ ଯେଣୁ ଶୃଙ୍ଗ ମୋର
ଦେଉଛି ଶାପ ପ୍ରଥମ ଯୁଦ୍ଧେ ତୁହି ହାର ।
ଗିରିର ଏପରି ଶାପ ଶୁଣି ଆମ୍ଭ ମାତ
କ୍ରୋଧ ହୋଇଣ ବୋଇଲେ ଶୁଣରେ ପର୍ବତ ।
ଦୁଇ ଘଡ଼ିର ଅଟଇ ମୋହର କୁମର
ଏହାକୁ ତୁ ଶାପ ଦେଲୁ କେମନ୍ତ ପ୍ରକାର ।
ତୋତେ ମୁହିଁ ଶାପ ଦେଲି ଶୁଣରେ ଅଚଳ
ତୋ ଦେହକୁ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କାଟିବେ ସକଳ ।
ଗିରି ବୋଇଲା ମୋ ଶାପ ନୋହିବ ଯେ ଆନ
ପ୍ରଥମ ଯୁଦ୍ଧେ ହାରିବ ତୋର ଏ ନନ୍ଦନ ।
ତଦପରେ ମୋତେ ଏହୁ ସ୍ମରଣ କରିଲେ
ଶତସିଂହ ପରାକ୍ରମ ହେବ ଜାଣ ଭଲେ ।
ଦିନକର ଇନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ଯା ସଙ୍ଗେ ସମର
କଲେ ଦ୍ୱିତୀୟେ ଜିଣିବ ଏ ତୋର କୁମର ।
ଶତଶୃଙ୍ଗ ଗିରିବର ଶାପର ଫଳରେ
ଭୀମ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ତଳେ ପ୍ରଥମ ଯୁଦ୍ଧରେ ।
ସଂଗ୍ରାମ ଭୋଳରେ ଶତଶୃଙ୍ଗଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ
ଏକାବେଳେ ଭୁଲିଛନ୍ତି ଆହେ ନାରାୟଣ ।
ତୁମ୍ଭେ ଶତଶୃଙ୍ଗ ନାମ ଶଙ୍ଖେ ବାଦ୍ୟ କର
ଭୀମ କର୍ଣ୍ଣକୁ ଶୁଭିବ ଯେବଣ ପ୍ରକାର ।
ତୁମ୍ଭେ ପ୍ରଭୁ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ଜଗତ ପାଳକ
ଏ ବଡ଼ ବିଚିତ୍ର ଜାଣୁ ଜାଣୁ କର ଶୋକ ।
ଏହା କହି ସହଦେବ ହୋଇଲେ ନୀରବ
ଶୁଣି ସାନନ୍ଦ ହୋଇଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଦେବ ।
ଏବେ କଉରବ ବଳ ଦେଖିଣ ଏମନ୍ତ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ମନେ ମନେ ହୁଅଇ ଉସତ ।
କଉରବ ସେନାପତି ଶକୁନି ବିଚାରେ
ଶତ୍ରୁଜିତ ପତାକା ସେ ବାନ୍ଧିଲେ ରଥରେ ।

—୦—

ଦୁଃଶାସନ ବଧ ଓ ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କର ବେଣୀ ବନ୍ଧନ

ପୁଣି ପୁଚ୍ଛନ୍ତି ବିଲଙ୍କଦେଶ ନୃପମଣି
ଶୁଣ ହେ ଅଗସ୍ତି ମୁନି ମୁନିଙ୍କ ଅଗ୍ରଣୀ ।
ତୁମ୍ଭର ମୁଖରୁ ଶୁଣି ଭାରତ ଆଖ୍ୟାନ
ପାପ କଳ୍ମଷ ଦେହରୁ କଲି ପ୍ରକ୍ଷାଳନ ।
ତଳେ ପଡ଼ିଥିଲେ ଭୀମ ହୋଇ ରଣ ଭୋଳ
ମାଡ଼ି ବସିଥିଲା ଦୁଃଶା ତାଙ୍କ ବକ୍ଷସ୍ଥଳ ।

ତଦପରେ କେଉଁକଥା କରିଲେ ପାଣ୍ଡବେ
ସେହିକଥା ଶୁଣିବାକୁ ମୋର ଇଚ୍ଛା ଏବେ ।
କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ମୁନି ଶୁଣ ନୃପବର
ପାଞ୍ଚଜନ୍ୟ ଶଙ୍ଖ ଧରି ଯାଦବ ଈଶ୍ୱର ।
ଶତଶୃଙ୍ଗ ଶତଶୃଙ୍ଗ ବୋଇଲେ ଦୃଢ଼ରେ
ଭୀମ ପଡ଼ିଥିଲେ ତଳେ ଶୁଣିଲେ କର୍ଣ୍ଣରେ ।
ଶତଶୃଙ୍ଗକୁ ସ୍ମରଣ କଲା ତହୁଁ ଭୀମ
ଶଏ ଏକ ସିଂହର ତା ହେଲା ତହୁଁ ଭୀମ ।
ଏକୋତ୍ତର ଶତସିଂହ ବଳକୁ ପ୍ରକାଶି
ଓଲଟାଇ ବୃକୋଦର ରୂପେ ମାଡ଼ି ବସି ।
ନୟନ ଛଟକେ ମାଡ଼ି ବସିଲା ଦୁଃଶାକୁ
ଗୋଚର ନୋହିଲା ତାହା ଉଭୟ ଥାଟକୁ ।
ମନ୍ଦରକୁ ହିମବନ୍ତ ମାଡ଼ି କି ବସିଲା
କାଳପାଶର କୃତାନ୍ତ ଯେହ୍ନେ ଆକର୍ଷିଲା ।
ସେହିପରି ବିକଶଇ ବୃକୋଦର କାୟ
ଆବର ଗର୍ଜେ ବିକ୍ରମ ସିଂହର ଯେ ପ୍ରାୟ ।
ଗର୍ଜନ ଘାତେ କମ୍ପଇ ସେ ରଣମଣ୍ଡଳ
ତ୍ରିଲୋକକୁ ଅଗୋଚର ଭୀମଙ୍କର ବଳ ।
ଟହ ଟହ ହସି ଦନ୍ତେ ଚାପିଣ ଅଧର
କମ୍ପାଇଲେ ରେରେକାର ଶବ୍ଦେ ତିନିପୁର ।
ବାମହସ୍ତେ ବୃକୋଦର ଚିପୁଛନ୍ତି ତୋଟି
ଦକ୍ଷିଣ ହସ୍ତେ ମାରନ୍ତି ପୁଣି ବଜ୍ର ମୁଷ୍ଟି ।
ଏକ ପାଦେ କଟି ଅନ୍ୟପାଦେ ବକ୍ଷସ୍ଥଳ
ଚାପି ଧରିଛନ୍ତି ବୀର ହୋଇ କ୍ରୋଧାନଳ ।
ତର୍ଜନ ଗର୍ଜନ କରି ପ୍ରହାରନ୍ତି ମୁଥ
ଦୁଃଶାସନ ନାଏବାଟେ ବହଇ ଶୋଣିତ ।
ବିକ୍ରମ ସିଂହ ପରାୟ ଭୀମ ମହାବଳ
ମାଡ଼ି ବସିବାରୁ ଦୁଃଶା ହୋଇଲା ଅବଳ ।
ପୁଣି ବୋଇଲେ ପାପୀ କୌରବ ତୁ ଶୁଣ
ଆଜି ମୋ ହାତରେ ତୋର ନିଶ୍ଚୟ ମରଣ ।
ଆରେ ପାମର କୌରବ କୁଳର ପାଂଶୁଳ
ଆତ୍ମ ଅଭିମାନର ଯେ ଦେବି ଏହି ଫଳ ।
ଆରେ ଦୁଃଶାସନ ନିଶ୍ଚେ ହେଲୁ ତୁ ନିରେଖ
କେ ରଖିପାରିଲେ ରଖୁ ଆସି ମୋର ପାଖ ।
ତୁହି ତ ମରିଲୁ ଆଜି ସମରେ ନିଶ୍ଚୟ
ଆଜହୁଁ ସହାୟହୀନ ହେଲା କୁରୁରାୟ ।
ଆକାଶେ ଥାଇ ଦେଖନ୍ତି ଅମରେ ଯେତେକ
ଭୀମ ଡାକନ୍ତି ଏହାକୁ କେ ରଖିବ ରଖ ।
ହେ ଅମରନାଥ ତୁମ୍ଭେ ଅଟ ବଜ୍ରଧର
ପାରିଲେ ଏହାକୁ ବେଗେ ଆସି ରକ୍ଷାକର ।
ଆହେ ପ୍ରେତପତି ତୁମ୍ଭେ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ନିୟତି
ପାରିଲେ ଏହାକୁ ରଖ ଆସି ଶୀଘ୍ର ଗତି ।
ଆହେ ଚନ୍ଦ୍ର ଆହେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଆହେ ବ୍ରହ୍ମାବହ୍ନି
କେ ପାରିଲେ ରଣ କରି ୟାକୁ ଯାଅ ଘେନି ।
ଏହା କହି କାଳଚକ୍ର ପ୍ରାୟ ବେନି ଡୋଳା
ନିରନ୍ତର ବୁଲାଇଲେ ପବନର ବଳା ।
ତାହା ଦେଖି ତିନିଲୋକ ହୋଇଲେ ଶଙ୍କିତ
ବାୟୁ ଭୟେ ନ ଚଳିଲା ଶୁଭିଲା ନିର୍ଘାତ ।
ତହୁଁ ବୋଇଲେରେ ଦୁଃଶା ଶୁଣ ମୋ ବଚନ
ତୋତେ ରଖିବାକୁ କେହି ନୋହିଲେ ଭାଜନ ।
ଏହା କହି ପାତାଳକୁ ପୁଣି ଦେଲେ ଚାହିଁ
ବୋଇଲେ ହେ ଶଙ୍ଖ ପଦ୍ମ କର୍କୋଟକ ଅହି ।
ଆବର ଶୁଣ ହେ ତୁମ୍ଭେ ଅନନ୍ତ ବାସୁକୀ
ଦୁଃଶାସନର ଜୀବନ ରଖି ପାରିବକି ।
ଆହେ ଦିଗପାଳେ ଦିଗ କରିଅଛ ରକ୍ଷା
ଦୁଃଶାସନେ ରଖି କର ମୋ ଶକ୍ତି ପରୀକ୍ଷା ।
ଭୀମ ଡାକନ୍ତେ ଭୁଜଙ୍ଗ ରାଜକୁ କ୍ରୋଧରେ
ବାସୁକୀ କମ୍ପିଲେ ନାଗଲୋକ ସହିତରେ ।
ପୁଣି ଯେ ଦିଗେ କୌରବ ସୈନ୍ୟ ରହିଛନ୍ତି
ଭୀମସେନ ସେ ଦିଗକୁ ଅନାଇଁ କହନ୍ତି ।
ଆରେ ଶଲ୍ୟ ରେ ଶକୁନି ଆରେ କୁରୁରାଣ
ରଖିଲେ ଦୁଃଶାସନର ରଖ ଆସି ପ୍ରାଣ ।
ପିଲାକାଳୁ ଆଜଯାଏ ହୋଇଥିଲା ସଖା
ମାରୁଛି ଦୁଃଶାସନକୁ କରୁନାହଁ ରକ୍ଷା ।
ଜାଣିଲି ସମ୍ପଦ ବେଳେ ସବୁ ମୋର ମୋର
ବିପଦ କାଳରେ କେହି ନୁହନ୍ତି କାହାର ।
ଆରେ କର୍ଣ୍ଣ ମହାମଲ୍ଲ ତୁହି ତ ବୋଲାଉ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ରାଜାଠାରୁ ଠକିଠାକି ଖାଉ ।
ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣ ମଲେ ଏବେ ତୋତେ ସେନାପତି
କରି ତୋ ବାହୁକୁ ଆଶ୍ରା କରୁଛି ନୃପତି ।
ତୁ ପାରିଲେ ମୋ ହାତରୁ ଦୁଃଶାସନ ପ୍ରାଣ
ରଖି ପାରିବୁ ତ ରଖ ଆସି ଏହିକ୍ଷଣ ।
ଅସମୟ କାଳକୁ ତୁ ନୋହିଲୁ କାରଣ
ଧିକରେ ତୁହି ଧିକରେ ଧିକ ବୀରପଣ ।
ଏହାକହି ମହାକୋପେ ଚାହାନ୍ତି ଚରାଟି
କଉରବ ସୈନ୍ୟ ସବୁ ପଳାଇଲେ ହଟି ।
ତହୁଁ ବୋଇଲେ ପାବନୀ ଦୁଃଶାସନେ ଚାହିଁ
ନୋହିଲେ ଭାଜନ ତୋତେ ରଖିବାକୁ କେହି ।
ତହୁଁ ନିଜ ଥାଟ ପ୍ରତି ପକାଇଲେ ଦୃଷ୍ଟି
ରଖିପାରିବ ତ ରଖ ଆସି ହେ ଯୁଧିଷ୍ଠି ।

ତୁମ୍ଭ ଗୁଣବନ୍ତ ଭାଇ ଅକାଳେ ମରୁଛି
କେତେକେତେ ଉପକାର ସେ କି ନ କରିଛି ।
ଆହେ ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମ୍ନ ତୁମେ ଅଟ ମହାବୀର
ପାରିଲେ ଦୁଃଶାସନଙ୍କୁ ଆସି ରକ୍ଷା କର ।
ହେ କପିକେତନ ତୁମ୍ଭ ବଳିଷ୍ଠଙ୍କ ଗୁରୁ
ପାର ଯେବେ ଦୁଃଶାସନ ରଖ ମୋ ହସ୍ତରୁ ।
ଆରେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ତୋ ନାମ ଅଟେ ସବ୍ୟସାଚୀ
ଦୁଇହାତେ ଅସ୍ତ୍ର ଚାଳୁ ଶତ୍ରୁ ଯାଏ ଘୁଞ୍ଚି ।
ଲକ୍ଷ ବଳର ଗାଣ୍ଡିବ ହସ୍ତେ ଅଛୁ ଧରି
ପାରୁ ଯେବେ ଦୁଃଶାସନ ନିଅ ତୁ ଉଦ୍ଧାରି ।
ଆହେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ତୁମ୍ଭେ ତ ଚତୁର୍ଦ୍ଧା ମୂରତି
ସୁଦର୍ଶନ ଚକ୍ର ଅଟେ ତୁମ୍ଭ ଆଜ୍ଞାବର୍ତ୍ତୀ ।
ପୁଣି ହିଁ ସଂସାର ତୁମ୍ଭେ କରୁଛ ପାଳନ
ଜଗତ ଜୀବମାନଙ୍କ ମଙ୍ଗଳ ବିଧାନ ।
ପାର ଯେବେ ଆସ ପ୍ରଭୁ ମୋର ସାକ୍ଷାତକୁ
ଉଦ୍ଧାରିଣ ନିଅ ଏହି କୌରବ କ୍ଲୀବକୁ ।
ଆସ କୃଷ୍ଣ ଆସ କୃଷ୍ଣ ବିଳମ୍ବ ନ କରି
ଏହିକ୍ଷଣି ଦୁଃଶାସନ ଯିବ ପ୍ରେତପୁରୀ ।
ଶୁଣ ଦୁଃଶାସନ ନିଶ୍ଚେ ଲଭିବୁ ମରଣ
ରଖି ନ ପାରିଲେ କୃଷ୍ଣ ଯେ କାଳେ ତୋ ପ୍ରାଣ ।
ପୁନଃ ପୁନଃ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଡାକେନ୍ତ ପାବନୀ
ସହି ନ ପାରି ଉଠିଲେ ବୀର ଫାଲଗୁନି ।
କ୍ରୋଧେ କମ୍ପମାନ ହେଲା ସର୍ବ ଅସମ୍ଭବ
ପାଶୁପତ୍ରାଦି କାଢ଼ିଲେ ଧରିଣ ଗାଣ୍ଡିବ ।
ବିନ୍ଧିବା ନିମନ୍ତେ ଯହୁଁ ଉଦ୍ୟମ କରିଲେ
ଦେଖି ଭଗବାନ ତାଙ୍କୁ ଧରି ପକାଇଲେ ।
ତହୁଁ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଚକ୍ରପାଣି
ଭୀମ ମୁଣ୍ଡ ନିଶ୍ଚୟ ମୁଁ ପକାଇବି ହାଣି ।
ଅନ୍ୟାୟ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ମାନ କଲା ଭୀମସେନ
ଦେବତାମାନଙ୍କୁ ନିନ୍ଦି କଲା ହେୟଜ୍ଞାନ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କି ନିନ୍ଦା କଲା କଟୁ କଥା କହି
ମୋର କଥା ଛାଡ଼ ମନେ କିଛି ଧରେ ନାହିଁ ।
ସର୍ବ କହିଲି ସହିବି ଯେତେ ନିନ୍ଦା ବାଣୀ
ତୁମ୍ଭ ନିନ୍ଦା ନ ସହିବି କେଭେ ଚକ୍ରପାଣି ।
ତୁମ୍ଭ ଉଦରେ ଦେଖିଲି ମହୀ ନବଖଣ୍ଡ
ସପ୍ତଦ୍ୱୀପ ଆଦି କରି ଚଉଦ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ।
ତୁମ୍ଭ ସମାନ ହେ ପ୍ରଭୁ କେ ଅଛି ସଂସାରେ
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ସେ ନିନ୍ଦା କଲା କିଞ୍ଚିତ କଥାରେ ।
ଛାଡ଼ ପ୍ରଭୁ ଭୀମ ମୁଣ୍ଡ ପକାଇବି ହାଣି
ଦୁଃଶାସନଙ୍କୁ ଛଡ଼ାଇ ଆଣିବି ଏକ୍ଷଣି ।

ସହିଲି ସର୍ବ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ମୁହିଁ ବାସୁଦେବ
ଦେହ ଧରି ତୋ ଅବଜ୍ଞା କେ ସହି ପାରିବ ।
ତାହା ଶୁଣି ଜଗନ୍ନାଥ ଭୁଜେ କରି କୋଳ
ଛଡ଼ାଇ ନେଲେ ପାର୍ଥଙ୍କ ଅସ୍ତ୍ରାଦି ସକଳ ।
ବୋଇଲେ କାହାକୁ କୋପ କରୁ ହେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ
ଯାହାର ନାମେ କମ୍ପଇ ଏ ତିନି ଭୁବନ ।
ବ୍ରହ୍ମା ଇନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ଆଦି ସକଳ ଅମର
ଯାର ପାଟି ଶୁଣିକରି ଭୟେ ଥରହର ।
ପାତାଳପୁରରେ ଥିଲେ ଅଷ୍ଟକୁଳା ଅହି
ଭୀମଙ୍କ ନାଦରେ କେହି ନ ପାରିଲେ ରହି ।
ତୁମ୍ଭେ କାହିଁକି କରୁଛ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଏପରି
ତୁମ୍ଭେ ବଳେ ଭୀମଙ୍କର ପାର କିସ କରି ।
ଦୁଃସହ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଭୀମ କରେ ସ୍ୱୀକାରଣେ
ବିଶ୍ୱରୂପ ପ୍ରକାଶିଛି ଶତ୍ରୁର ମାରଣେ ।
ମତ୍ତଗର୍ବେ କହଇ ସେ ତୋର ନାହିଁ ହେତୁ
ସୁସମ୍ପଦ ବୁଡ଼ାଇ ତୁ ଆଶ୍ରା କରୁ ମୃତ୍ୟୁ ।
ଅନେକ ଝିଙ୍ଗାସ ଦେଇ ମାରିବେ ବଇରୀ
ପେଟ ଛାଡ଼ି ପିଠି ଆଶ୍ରା କର ନ ବିଚାରି ।
ତୁମ୍ଭ ଆମ୍ଭ ଆଦି କରି ଯେତେ ଛନ୍ତି ସୈନ୍ୟ
ଏତେବେଳେ ଭୀମସଙ୍ଗେ ନୋହିବୁ ସମାନ ।
ତ୍ରିଲୋକରେ କେହି ତାକୁ ନାହାନ୍ତି ଜିଣନ୍ତା
ବୃକୋଦର ମୂର୍ତ୍ତି ଧରି ବଡ଼ ବଳବନ୍ତା ।
ଏହାକହି ଦେଖ ଦେଖ ବୋଲି ଭଗବାନ
କୋଳକୁ ଆଉଜାଇଣ ଆଣିଲେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ।
ଭୀମଙ୍କ ନୃସିଂହ ମୂର୍ତ୍ତି ନେଇ ଦେଖାଇଲେ
ସେ ମୂରତି ଦେଖି ପାର୍ଥ ବଡ଼ ଭୟ କଲେ
ବିକଟାଳ ମୁଖ ପୁଣି ଭୀଷଣ ଶରୀର
ଆକାଶକୁ ଲାଗିଅଛି ଭୀମଙ୍କର ଶିର ।
ଦେଖି ନୟନ ବୁଜିଲେ ପାର୍ଥ ବୀରମଣି
ଭୟ ପାଇ ନନ୍ଦିଘୋଷେ ଉଠିଲେ ସେକ୍ଷଣି ।
ରଥେ ଥାଇ ଦେବଦତ୍ତ ଶଙ୍ଖ କଲେ ନାଦ
ସେ ଶବଦେ ରଣଭୂଇଁ ହୋଇଲା ସ୍ତବଦ ।
ଭୀମ ବୋଇଲାରେ ଦୁଃଶା ହେଲୁ ନିଃସହାୟ
ଆସି ରଖନ୍ତୁ ତୋହର ବାଲ୍ୟସଖାଚୟ ।
ଆରେ ପାମର କୌରବ ବୋଲାଉ ତୁ ବଳୀ
ତୋର ମାଂସ କାଟି ଆଜି ଦେବି ବିଷାବଳି
ରେ ରେ କୌରବ ସୁମର ମାତାପିତା ତୋର
ତୋ ଇଷ୍ଟଦେବତା ନାମ ସୁମର ପାମର ।
ରେ ରେ ଦୁଃଶାସନ ଡାକ ତୋ ଅନ୍ଧବାପକୁ
ତୋତେ ରକ୍ଷା କରୁ ଏବେ ଆସି ତୋ ପାଶକୁ ।

ଆରେ ରେ କୌରବା ଯମ ପୋଛିଲା ତୋ ପାଞ୍ଜି
ଆଜି ଯମେ ଭେଟ ହେବୁ ସ୍ୱକର୍ମକୁ ଭୁଞ୍ଜି ।
ଯମଦୂତ ପଣେ ଏବେ ପେଶିଛନ୍ତି ମୋତେ
ସଂଯମନୀ ପୁର ନେଇ ଦେଖାଇବି ତୋତେ ।
ଏହା କହି ପ୍ରହାରିଲେ ଏକ ବଜ୍ରମୁଠ
ଶବଦ ଶୁଭିଲା ଯେହ୍ନେ ପଡ଼ିଲା ନିର୍ଘାତ ।
ସହଦେବକୁ ଅନାଇ ଭୀମ ମହାମତି
ବୋଇଲେ ଦ୍ରୌପଦୀ ଆଣ ଯାଇ ଶୀଘ୍ର ଗତି ।
ଭୀମଙ୍କ ଆଦେଶ ପାଇ ମନ୍ତ୍ରୀ ଚୂଡ଼ାମଣି
ପୁଷ୍ପକ ରଥେ ଚଳିଲେ ଯଥା ଯାଜ୍ଞସେନୀ ।

ପନ୍ଦର ବରଷ ପୁଣି ପଞ୍ଚସ୍ତରୀ ଦିନେ
ଭୀମ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ପୂରଣ ହେଲା ସୁବଦନେ ।
ଶୁଣି ଦ୍ରୁପଦକୁମାରୀ ହୋଇ ଆନନ୍ଦିତ
ପୁଷ୍ପକ ରଥରେ ଚଢ଼ି ଚଳିଲେ ତୁରିତ ।
ପଥେ ଯାଇ ପଚାରିଲେ ଯୁଦ୍ଧ ବିବରଣ
ଏକ ଏକ କରି ମନ୍ତ୍ରୀ କରିଲେ ବଖାଣ ।
ଆଗେ ଦୁଃଶାସନ ମାଡ଼ି ବସିଲା ଭୀମକୁ
କଉରବେ ଉପହାସ କଲେକ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ।
ଦୁଃସହ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କଲା ଦୁଃଶା ସେହିକାଳେ
ପୁଣି ଭୀମ ଲେଉଟାଇ ପକାଇଲେ ତଳେ ।

ଏତେ ଚାତକ ପରାୟେ ଦ୍ରୁପଦ କୁମାରୀ
ବସିଛନ୍ତି ଭୀମଙ୍କର ପଥ ଅନୁସରି ।
ଅର୍ଘ୍ୟ ଥାଳି ଘେନି କରେ ଧରି ରହିଛନ୍ତି
ଏହି କାଳେ ସହଦେବ ପ୍ରବେଶ ହୁଅନ୍ତି ।
ମନ୍ତ୍ରୀବର ପ୍ରବେଶିଲେ ଯହୁଁ ହୋଇ ଏକା
ଦ୍ରୌପଦୀ କରିଲେ ମନେ ବହୁତ ଆଶଙ୍କା ।
ତାଙ୍କୁ ଚାହିଁ ସହଦେବ ହୋନ୍ତେ ହସ ହସ
ସତୀଙ୍କ ମନରୁ ତହୁଁ ଛାଡ଼ିଲା ସନ୍ଦେଶ ।
ସହଦେବ ବୋଇଲେ ଗୋ ସତୀ ଆସ ଆସ
ଆଜି ବନ୍ଧନ କରିବ ମୁକୁଳିତ କେଶ ।

ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କ ଦୁଃସହ ପ୍ରତିଜ୍ଞା
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ନେବାପାଇଁ କି ଦେଲେ ମୋତେ ଆଜ୍ଞା ।
ରଥରେ ଥାଇ ଦ୍ରୌପଦୀ ହୋଇଲେ ପ୍ରଣତି
ମୋ ସ୍ୱାମୀ ଏ ଅବତାର ଆଜି ଧରିଛନ୍ତି ।
ତୁମ୍ଭର ଆପଦ ନାଥ ପଡୁ ମୋର ମାଥ
ଏତେଦିନ ପୂର୍ଣ୍ଣ କଲ ମୋର ମନୋରଥ ।
ଏମନ୍ତେ ଯୁଦ୍ଧସ୍ଥଳରେ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ
ଭୀମଙ୍କ ମୂରତି ଦେଖି ଦେବୀ କଲେ ତ୍ରାସ ।
ରଥରେ ଯାଇଣ ଦ୍ରଉପଦୀ ପରଣାମି
ଏ ଅବତାର ହୋଇଲ ମୋହପାଇଁ ସ୍ୱାମୀ ।

ତୁମ୍ଭ ପାଦରଜ୍ଜ ପଡୁ ମୋହର ଯେ ମାଥ
ଏହା କହୁଁ କହୁଁ ପାଶେ ମିଳିଲେ ତ୍ୱରିତ ।
ରଥରୁ ଉତୁରି ଦେବୀ ହୋଇଲେ ହତାଶ
ସ୍ୱାମୀ ପାଶକୁ ଯିବାକୁ ନୋହିଲା ସାହସ ।
ତିନିତାଳ ଉଚ୍ଚ ଅଟେ ଦୁଃଶାସନ ଦେହ
ଚାରିତାଳ ପ୍ରମାଣ ପବନର ପୁଅ ।
ମନ୍ଦରକୁ ହିମଗିରି ଚାପିଲାର ପରି
ସାତତାଳୁ ଉଚ୍ଚେ ଭୀମ ଦିଶନ୍ତି ସେପରି ।
ତାହା ଦେଖି ଯାଜ୍ଞସେନୀ କରନ୍ତି ବିଚାର
ପ୍ରକୃତରେ ନୁହନ୍ତି କି ଏହି ବୃକୋଦର ।
ଚନ୍ଦ୍ରମାକୁ ରାହୁ କିବା କରେ ଟଣାଟଣି
ଭୟେ ଏ ବିଚାର କଲେ ଦ୍ରୁପଦ ଦୁଲଣୀ ।
ବୃକୋଦରଙ୍କ ପାଶକୁ ଯହୁଁ ସେ ନ ଗଲେ
ସହଦେବଙ୍କୁ ଅନାଇଁ ଭୀମ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ।
ଦ୍ରୌପଦୀକି ଘେନିଆସ ମୋ ପାଶେ ସତ୍ୱର
ଜଣାଯାଏ ନ ଆସନ୍ତି ହୋଇ ଭୟାତୁର ।
ତାହା ଶୁଣି ସହଦେବ ହାତ ଧରିନେଲେ
ବୃକୋଦର ସମୀପରେ ଉଭା କରାଇଲେ ।
ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କୁ ଚାହିଁ ଭୀମ ବୋଲନ୍ତି ବଚନ
ଭଲ କରି ଦେଖ ମୋର ଭାଇର ବଦନ ।
ଗୁଣବନ୍ତ ପୁରୁଷ ଏ ବଡ଼ ହିତକାରୀ
ଏହାଙ୍କର ଗୁଣ ଶୁଝି ନ ହେବ ସୁନ୍ଦରୀ ।
କୂଟ ପଶାକାଳରେ ଗୋ ଏହି ଦୁଃଶାସନ
ମନ ଲଗାଇ ଏହାଙ୍କୁ ଭଲ କରି ଚିହ୍ନ ।
କେତେ ଉପକାର ଏ ଗୋ କରିଛି ତୁମ୍ଭର
ଏତେ କାଳରେ ପଡ଼ିଛି ହାତରେ ମୋହର ।
ଏହାକହି ଦୁଃଶା ପ୍ରତି ବୋଇଲେ ବଚନ
ଶୁଣରେ କୌରବ ଦୁଷ୍ଟ ପାପିଷ୍ଠ ଦୁର୍ଜ୍ଜନ ।
ଚିହ୍ନି ନାହୁଁ କି ପଞ୍ଚାଳଦେଶ ନୃପବର
ବ୍ରାହ୍ମଣ ଜାତି ସେହୁଟି ଶ୍ରେଷ୍ଠ କୁଳଧର ।
କୋଟି କୋଟି ଋଷି ଘେନି ଯଜ୍ଞ ଆରମ୍ଭିଲେ
ସେ ଯଜ୍ଞ ଅନଳ ଭେଦି ଏ ଜାତ ହୋଇଲେ ।
ଅଯୋନି ସମ୍ଭବା ଯେଣୁ ଅନଳରୁ ଜାତ
ତେଣୁ ଯାଜ୍ଞସେନୀ ନାମ ଦେଲେ ତାଙ୍କ ତାତ ।
ତୁ ଛାର ପାପିଷ୍ଠ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ କେଶ ଧରି
ସଭାସ୍ଥଳକୁ ଆଣିଲୁ ଅତି ଗର୍ବ କରି ।
ପୁଣି ସେ ସଭାରେ ତାଙ୍କୁ କଲୁ ବିବସନ
ମୁଖେ ନ କହିଛୁ କେତେ କୁତ୍ସିତ ବଚନ ।
ପନ୍ଦର ବରଷ ପୁଣି ଛଅମାସ ଅନ୍ତେ
ଏତେ କାଳରେ ପଡ଼ିଲା ସତୀଶାପ ତୋତେ ।
ଆଜି ଆରେ ଦୁଃଶାସନ ଉପାଡ଼ି ସେ ହାତ
ପାଞ୍ଚାଳି ମସ୍ତକେ ଦେବି ନେଇ ତୋ ରକତ ।
ପୁଣି ନଖରେ ବିଦାରି ତୋର ବକ୍ଷସ୍ଥଳ
ରକ୍ତସ୍ନାନ କରାଇବି ଦେଖିବେ ସକଳ ।
ଦ୍ରୌପଦୀ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ପ୍ରାଣସଖା
ଅନ୍ତଃପୁର ଗୁପ୍ତସ୍ଥଳେ ଲୁଚିଲି ମୁଁ ଏକା ।
ଏ ପାପିଷ୍ଠ ଖୋଜି ଖୋଜି ହୋଇଲା ପ୍ରବେଶ
ଘୋଷାରି ଆଣିଲା ମୋତେ ଧରି ମୋର କେଶ ।
ଦନ୍ତରେ ତିରଣ ଧରି ହୋଇଲି ବିନୟ
ତେବେ ନ ଛାଡ଼ିଲା ମୋତେ ପାପୀ ଦୁରାଶୟ ।
ବିକଳେ ବୋଇଲି ମୋତେ ଛାଡ଼ ବୀରମଣି
ପୁଂସ ନ ଛୁଅନ୍ତି ନାରୀ ହେଲେ ସଧର୍ମିଣୀ ।
ନିର୍ଦ୍ଦୟ ପୁରୁଷ ଏହି ଚାଣ୍ଡାଳରୁ ଛାର
ଅନ୍ତଃପୁରେ ପଶି କେଶ ଧଇଲା ମୋହର ।
ଅନ୍ତରୀକ୍ଷେ ଆଣିଲା ସେ ଧରି ମୋତେ ବଳେ
ଆସନ୍ତେ ଚରଣ ମୋର ନ ଲାଗିଲା ତଳେ ।
ଏସନ ବଚନ ଦ୍ରଉପଦୀ ମୁଖୁ ଶୁଣି
ଗର୍ଜିଣ ଉଠିଲା ଭୀମ ମତ୍ତସିଂହ ଜାଣି ।
ଓଷ୍ଠେ ଦାନ୍ତ ଚାପି କୋପେ ପବନ ଆତ୍ମଜ
ଆକର୍ଷି ଧଇଲା ଦୁଃଶାସନ ଦକ୍ଷ ଭୁଜ ।
ପୁଣି ପଞ୍ଜରା ଉପରେ ପ୍ରହାରିଲା ଗୋଡ଼
ଦକ୍ଷିଣ ଭୁଜ ଛିଡ଼ିଲା ହୋଇ ମଡ଼ ମଡ଼ ।
କିବା ମହା ଦ୍ରୁମଫଳୁ କରନ୍ତେ ଛେଦନ
ଶବଦ କରି ଭୂମିରେ ପଡ଼ଇ ଯେସନ ।
ଅଥବା ପର୍ବତ ଶିଖ ଖଣ୍ଡ ଶୈଳେ ଝଡ଼ି
ପର୍ବତୁ ଖସିବା କାଳେ ଯେହ୍ନେ ଶୁଭେ ରଡ଼ି ।
ସେ ପରକାରେ ଶୁଭିଲା ଭୁଜର ଶବଦ
ସେ ଶବଦ ଶୁଣି ସର୍ବେ ହୋଇଲେ ସ୍ତବଦ ।
ସେ ଭୁଜ ଶୋଣିତ ନେଇ ଦ୍ରୌପଦୀ ଶିରରେ
ଢାଳିଲେ ପବନ ପୁଅ ଆନନ୍ଦ ମନରେ ।
ପୁଣି ସେ ଭୁଜକୁ ଧରି ବୁଲାଇ ବୁଲାଇ
ଆକାଶକୁ ଫିଙ୍ଗିଦେଲେ କଉତୁକୀ ହୋଇ ।
ସେ ସମୟେ ଉଡୁଥିଲା ଶୂନ୍ୟେ ଶ୍ୟେନ ପକ୍ଷୀ
ତାକୁ ଝାମ୍ପି ଘେନିଗଲା ହୋଇ ଅତି ସୁଖୀ ।
ଯେଉଁକାଳେ ଶ୍ୟେନପକ୍ଷୀ ଭୁଜ ନେଲା ଧରି
ଆକାଶୁ ରକ୍ତ ପଡ଼ିଲା ବାରିଧାରା ପରି ।
ଯେତେବେଳେ କୃଷ୍ଣାମୁଣ୍ଡେ ରକତ ପଡ଼ିଲା
କେଶ ଭିଜି ନାସାବାଟେ ତାହା ବହିଗଲା ।
ସେହି ଶୋଣିତକୁ ଦେବୀ କରିଲେ ଲେହନ
ବାମଭୁଜ ଉପାଡ଼ିଲେ ପୁଣି ଭୀମସେନ ।

ବୋଇଲେ ଏହି ଭୁଜରେ ତୁହି ପରା ଭାଇ
ସଭାତଳେ ବସାଇଲୁ ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କି ନେଇ ।
ଏହାକହି ଦେବୀଶିରେ ଶୋଣିତ ଢାଳିଲେ
ଆନନ୍ଦିତା ହୋଇ ଦେବୀ ତାହା ପାନ କଲେ ।
ସେ ଭୁଜ ଫିଙ୍ଗିଲେ ପୁଣି ଆକାଶ ମାର୍ଗରେ
ଶ୍ୟେନପକ୍ଷୀ ଉଡ଼ୁଥିଲା ଘେନିଗଲା ଖରେ ।
ତଥାପି ଭୀମଙ୍କ କୋପ ନ ହୋଇଲା ଶାନ୍ତ
ଦୁଃଶା ବକ୍ଷସ୍ଥଳ ଚିରି ପିଇଲେ ଶୋଣିତ ।
ପ୍ରତିଜ୍ଞା ପୂରଣ କରି ପାଣ୍ଡବ ବଲ୍ଲଭା
ବହୁତର ଆନନ୍ଦକୁ ହୃଦୟରେ ଲଭି ।
ଯମୁନା ନଦୀକି ଯାଇ ପଖାଳିଲେ କେଶ
ସ୍ନାହାନ ସାରି ପିନ୍ଧିଲେ ସେ ସୂକ୍ଷ୍ମ ବାସ ।
ଅମର ଗଣିକାମାନେ ଦେଲେ ହୁଳହୁଳି
ଅଷ୍ଟସଖୀ ବନ୍ଦାଇଲେ ଘେନି ଅର୍ଘ୍ୟଥାଳି ।
ଏହିରୂପେ ନିତ୍ୟକର୍ମ ସବୁ କରି ଶେଷ
ଭାରା ନିବାରିଣୀ ଗୃହେ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ ।
ଏହିଠାରେ ଶେଷ ହେଲା ଦୁଃଶାସନ ବଧ
ଦୋଷ ନ ଧରିବ ମୋର ଆହେ ବିଜ୍ଞବୃନ୍ଦ ।
ଜୟ ହେ କମଳାପତି ଅଗତି ତାରଣ
ଶୋକ ତାପ ଧ୍ୱଂସକାରୀ ମାନ ଉଦ୍ଧାରଣ ।
ହେ ପଙ୍କଜ ମୁଖ ମୋରେ ହୁଅ ସୁପ୍ରସନ୍ନ
ଛେଦନ ହେଉ ମୋହର କର୍ମର ବନ୍ଧନ ।
ତୁମ୍ଭ ନାମ ଭଜିବାକୁ ନାହିଁ ଅବସର
ସଦା ବିଷୟ ଚିନ୍ତାରେ ଦିନ ଗଲା ମୋର ।
ସେଥିକି ବିଚାରେ ମୁହିଁ ସଂସାର ବାରିଧି
କେମନ୍ତେତରିବି ଆଉ ନ ଦିଶଇ ବୁଦ୍ଧି ।
ହୃଦ ସିଂହାସନ ମୋର ଶୂନ୍ୟେ ଅଛି ପଡ଼ି
ଆସ ପ୍ରଭୁ ଦୟାମୟ ବସ ଚକାମାଡ଼ି ।
ତେବେ ତ ହେ ଜଗଦୀଶ ନ ରହିବ ଭୟ
କିଛି କରି ନ ପାରିବ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ତନୟ ।
ଯାହା ଇଚ୍ଛା ହୁଏ ହରି ତାହା ଶୀଘ୍ର କର
ଶାରଳା ଦାସର ଭିକ୍ଷା ଏତିକି ମାତର ।

—୦—

ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କ ପୂର୍ବଜନ୍ମର ବିବରଣ, ନକୁଳଙ୍କର ଅପମାନ ଓ ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କଠାରୁ ଭୀମଙ୍କର ବର ଲାଭ

କହିଲେକ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ମହାତମା
ହେ ଅଗସ୍ତି ମୁନି ତୁମ୍ଭ ଅପାର ମହିମା ।
ଯେଣୁ ବହୁ ଶାସ୍ତ୍ରେ ତୁମ୍ଭେ ହୋଇଛ ବିଦିତ
ତେଣୁ ଜଗତରେ ତୁମ୍ଭ ନାମ ଅଟେ ଖ୍ୟାତ ।
ଆହେ ସର୍ବଜ୍ଞ ପଣ୍ଡିତ ଘେନ ନିବେଦନ
ମୋହର ସଂଶୟ ଏକ କରିବ ଛେଦନ ।
ନିଜେ ଏକସ୍ଥାନେ ମୋତେ ଆପଣ କହିଛ
ଲକ୍ଷ୍ମୀରୂପା ଯାଜ୍ଞସେନୀ ଏଥି ନାହିଁ ମିଛ ।
ସେ ପୁଣି ଶୋଣିତ ପାନ କରିଲେ କିପରି
ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ଜାତ ହୋଇଲା ମୋହରି ।
ସେ କଥା ବିଚାରି କହ ମୁନି ମହାଶୟ
ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ପାପ ହେଉ କ୍ଷୟ ।
କହିଲେ ଅଗସ୍ତି ମୁନି ଶୁଣ ମହୀପତି
ଦ୍ରୌପଦୀ ବିବାଦେ ଏହି କଥା ବ୍ୟାସଯତି ।
ଦ୍ରୁପଦ ନରପତିଙ୍କ ଆଗେ କହିଥିଲେ
ଆମ୍ଭେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କହିଛୁ ତାହାକି ଭୁଲିଲେ ।
ଯେବେ ପଚାରିଲ ତେବେ ଶୁଣ ଆଉ ଥରେ
ମହାପ୍ରଳୟ ହୋଇଲା ଯେବଣ କାଳରେ ।
ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ରସାତଳ ସୁତଳ ବିତଳ
ଅଣାକାର ଲୋକ ଯାଏ ସବୁ ହେଲା ଜଳ ।
ସ୍ଥାବର ଜଙ୍ଗମ କୀଟ ପତଙ୍ଗାଦି କରି
କେହି ନ ରହିଲେ ତୁଚ୍ଛା ଜଳ ଗଲା ପୂରି ।
ବିରାଳଚନ୍ଦ୍ର ନାମରେ ଥିଲା ଏକ ଅହି
ତା କ୍ରୋଡ଼ରେ ନିଦା ବିଷ୍ଣୁ ଶୋଇଲେକ ଯାଇ ।
ପଦ୍ମାଳୟା ସେ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ପାଦ ମଞ୍ଚାଳିଲେ
ଧବଳାଙ୍ଗୀ ବୀଣା ବାଇ ସୁସ୍ୱରେ ଗାଇଲେ ।
ସାତଲକ୍ଷ ଅଠାଇଶ ହଜାର ବରଷ
ଏତିକିରେ ସତ୍ୟଯୁଗ ହୋଇଲାକ ଶେଷ ।
ବାରଲକ୍ଷ ଛୟାଣୋଇ ସସ୍ର ତ୍ରେତାଯୁଗ
ଦ୍ୱାପରର କଥା ଶୁଣ କରି ମନଯୋଗ ।
ଆଠଲକ୍ଷ ଚଉଷଠି ହଜାର ଦ୍ୱାପର
କଳି ଚାରିଲକ୍ଷ ବତ୍ରିଶସସ୍ର ବତ୍ସର ।
ଏହି ଚାରିଯୁଗରେ ସେ ହୁଅଇ ଗଣ୍ଡାଏ
ଏକସ୍ତରି ଗଣ୍ଡାରେ ଯେ ଏକମନୁ ହୁଏ ।
ଏପରି ଚୌଦ ମନୁରେ କଳ୍ପେକ ଯେ ଜାଣ
ଚଉଦ କଳ୍ପରେ ହୁଏ ଆଢ଼କ ପ୍ରମାଣ ।
ଅଷ୍ଟାଦଶ ଆଢ଼କରେ ହୁଏ ଏକ ଚନ୍ଦ୍ର
ଷୋଳଚନ୍ଦ୍ରେ ନାଶ ହୁନ୍ତି ଦେବତାଦି ଇନ୍ଦ୍ର ।
ଏ ବିଧିରେ ଶତଇନ୍ଦ୍ର ଯେବେ ହେବ କ୍ଷୟେ
ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ଦିବସ ସୃଷ୍ଟି ଆତଯାତ ହୁଏ ।
ଏମନ୍ତ ଦିବସ ଅଷ୍ଟୋତ୍ତର ଶଏ ହେଲେ
ନାଶ ଯାଏ ବ୍ରହ୍ମା ଶୁଣ ମନୁ ମହୀପାଳେ ।
ନବ ସୃଷ୍ଟିର ଭିଆଣ କରିଥିଲେ ବ୍ରହ୍ମା
ବ୍ରହ୍ମା ମରନ୍ତେ ଜଳର ବଢ଼ିଲାକ ସୀମା ।

ଏହିପରି କେତେ ଯୁଗ ତହିଁ ଗଲା ବହି
ଦିନେ ବିଷ୍ଣୁ ନିଦ୍ରା ଭାଙ୍ଗିଯାନ୍ତେ ଦେଲେ ଚାହିଁ ।
ଅମୃତ ବୃଷ୍ଟିରେ ପ୍ରଭୁ କଲେ ନିରୀକ୍ଷଣ
ତହୁଁ ପଞ୍ଚଦଶ ବ୍ରହ୍ମା ହୋଇଲେ ଜନମ ।
ଏମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟୁ କାର ମସ୍ତକ ପଚିଶ
କାହାର ଅଟଇ ବିଂଶ କାହାର ପଚାଶ ।
କାର ଷାଠିଏ ସତୁରି ଅଶୀ ନବେ ଶତ
ଏପରି ପନ୍ଦର ବ୍ରହ୍ମା ହୋଇଲେ ଯେ ଜାତ ।
ବାଣୀଙ୍କୁ ଦେଖି ସେମାନେ ପାପ ନୟନରେ
ଚାହାନ୍ତେ ଜନ୍ମିଲା କ୍ରୋଧ ଧାତାଙ୍କ ହୃଦରେ ।
ସେ ହେତୁରୁ ହେଲା ତାଙ୍କ ଚକ୍ଷୁ ରଙ୍ଗବର୍ଣ୍ଣ
ତହିଁରୁ ଏକ କୁମାରୀ ହୋଇଲେ ଜନମ ।
ସେ କନ୍ୟା ସରସ୍ୱତୀଙ୍କୁ ମାଗନ୍ତେ ଆହାର
କିଏ ତୁ ବୋଲିଣ ବାଣୀ ପୁଚ୍ଛିଲେକ ଗିର ।
କି ହେତୁ କେତୁକା ହେଲା ତୋହର ଯେ ମନ
ତାକୁ ସରସ୍ୱତୀ ଚାହିଁ ବୋଇଲେ ଏସନ ।
ଏହି ଯେ ଦିଶୁଅଛନ୍ତି ପଞ୍ଚଦଶ ନର
ତୁ ଯାଇ ଏହାଙ୍କୁ ବେଗେ କର ଗୋ ଆହାର ।
ସରସ୍ୱତୀଙ୍କର ଆଜ୍ଞା ପାଇଣ କେତୁକା
ଯାଆନ୍ତେ ବ୍ରହ୍ମାଏ ଦେଖି ହୋଇଲେ ତାଟକା ।
ପୃଥିବୀ ଯାକରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲା ପାଣି
ବ୍ରହ୍ମା ଆଉ କେତୁକାକୁ ହେଲା ଆଣୁଆଣି ।
ହଜାର ବରଷେ ଏକ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ମାଇଲା
ତାଂହାଙ୍କୁ ଭକ୍ଷଣ କରି ଅନ୍ୟପାଶେ ଗଲା ।
ଏପରି ଚୌଦ ହଜାର ସମ୍ବତ୍ସର ସେହି
ଚଉଦ ବ୍ରହ୍ମା ରୁଧିର ପିଇଲା ସେ ଯାଇ ।
ଶୂଦ୍ରେକ ନାମକ ବ୍ରହ୍ମା ବାକୀ ରହିଥିଲା
କେତୁକା ଯାଆନ୍ତେ ସେହି ପଳାଇଣ ଗଲା ।
ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ପାଶରେ ଯାଇ ହେଲା ଉପସ୍ଥିତ
ବୋଇଲାକ ରକ୍ଷାକର ଆହେ ଜଗନ୍ନାଥ ।
ଜୀବନ ବିକଳେ ବ୍ରହ୍ମା ଡାକିଲାକ ଯହୁଁ
ହରିଙ୍କର ଯୋଗନିଦ୍ରା ଭାଜିଗଲା ତହୁଁ ।
ନୟନ ଫେଡ଼ି ଦେଖିଲେ ବ୍ରହ୍ମା ଡାକୁଅଛି
ତା ପାଶେ କେତୁକା ଖଣ୍ଡା ଧରିଣ ରହିଛି ।
ଦେଖି ରହ ରହ ବୋଲି ବୋଇଲେ ମାଧବ
କେଉଁ ଦୋଷେ ଦୋଷୀ ଯାଙ୍କୁ କିମ୍ପାଇ ମାରିବ ।
କେତୁକା କହିଲା ଆଜ୍ଞା ଦେଇଛନ୍ତି ବାଣୀ
ରକତ ପାନ କରିବି ଏ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ହାଣି ।
ବିଷ୍ଣୁ ବୋଇଲେ ଆବର ବ୍ରହ୍ମା କାହିଁ ଗଲେ
ବାଣୀ ବୋଇଲେ କେତୁକା ହାତେ ସର୍ବେ ମଲେ ।
ବ୍ରହ୍ମା ଏ ପାପନେତ୍ରରେ ମୋତେ ଚାହିଁବାରୁ
ଏ କେତୁକା ଜନ୍ମ ହେଲା ମୋ କ୍ରୋଧନେତ୍ରରୁ ।
ବିଷ୍ଣୁ ବୋଇଲେ ଏ ବ୍ରହ୍ମା ଶରଣ ପଶିଲା
ଏ ହେତୁ ଏହାକୁ ଆଉ ନ ମାର ବୋଇଲା ।
ଦ୍ୱାପରଯୁଗେ ଭକ୍ଷିବୁ ଏହାର ରୁଧିର
ବାଣୀ କହିଲେ କାରଣ କହ ହେ ଏହାର ।
ବିଷ୍ଣୁ ବୋଇଲେକ ଏବେ ହେବ ସତ୍ୟଯୁଗ
ତପ୍ରେ ତ୍ରେତୟାଯୁଗ ପୁଣି ହେବ ଭୋଗ ।
ତ୍ରେତୟା ଅନ୍ତେ ଦ୍ୱାପର ଯୁଗ ଯହୁଁ ହେବ
ଏହି ବ୍ରହ୍ମା ଦୁଃଶାସନ ହୋଇଣ ଜନ୍ମିବ ।
ଏ କେତୁକା ହୋଇବ ଯେ ଦ୍ରୁପଦ କୁମାରୀ
ଯଜ୍ଞକୁଣ୍ଡୁ ଜାତ ହେବ ଅନଳ ବିଦାରି ।
କାଳେ ଏହି ଦୁଃଶାସନ ଦ୍ରୌପଦୀ କେଶକୁ
ଧରି ଘୋଷାରିଣ ନେବ କୁରୁଙ୍କ ସଭାକୁ ।
ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କର ବଲ୍ଲଭ ହୋଇବ ଯେ ଭୀମ
ଭୀମ ଦୁଃଶାସନର ଯେ ହୋଇବ ସଂଗ୍ରାମ ।
ଦୁଃଶା ଭୀମହସ୍ତେ ଯିବ ସଂଯମନୀ ପୁର
ସେହିକାଳେ କେତୁକା ଗୋ ଏ ଦୁଃଶାସନର ।
ରକତ ପାନ କରିଣ ହୋଇବୁ ତୃପତି
ଆମ୍ଭ ବୋଲେ ଯାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଦିଅ ତୁ ଏ ଘାନ୍ତି ।
ଏହା ଶୁଣି ସେ କେତୁକା ତହୁଁ ଚଳିଗଲା
ଶୂଦ୍ରେକ ବ୍ରହ୍ମାର ଆଉ ଜୀବନ ନ ନେଲା ।
ସେହି ବ୍ରହ୍ମା ଏବେ ହେଲା ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ସୁତ
ପୁଣି ଦୁଃଶାସନ ନାମ ହୋଇଲା ପ୍ରାପତ ।
ଏ ବ୍ରହ୍ମା ଶୋଣିତ ପାନ କରିବାର ପାଇଁ
ପାଣ୍ଡବଙ୍କର ଘରଣୀ ହୋଇଲେକ ସେହି ।
ଏବେ ସନ୍ଦେହ ଛେଦନ ହେଲା କି ରାଜନ
ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କ ପୂର୍ବକଥା କଲି ମୁହିଁ ଗାନ ।
ଏଥୁଅନ୍ତେ କହୁଅଛି ଶୁଣ ଅନ୍ୟ କଥା
ଦୁଃଶାସନ ବଧ ଅନ୍ତେ ହେଲା ଯେ ବାରତା ।
ଶଲ୍ୟ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ହେ ଆଦିତ୍ୟ ତନୟ
ତୁମ୍ଭ ପ୍ରତିଜ୍ଞାର ଦେଲ କିସ ପରିଚୟ ।
ଯେଉଁକାଳୁ ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣ ହେଲେଣି ନିହତ
ସେ କାଳୁ ରଣ କରିବା ନ ଥିଲା ଉଚିତ ।
ମୋହର କଥାକୁ ଆଗେ ଅବହେଳା କରି
ସେନାପତି ହେଲ ତୁମ୍ଭେ ମନେ ଗର୍ବ କରି ।
ତୁମ୍ଭ ସେନାପତି ହେବା ପ୍ରଥମ ଦିନରେ
ରାଜା ସତାଶୋଇ ଭାଇ ଗଲେ ଯମଘରେ ।
ପୁଣି ଦ୍ୱିତୀୟ ଦିନରେ ମଲେ ଦୁଃଶାସନ
ରାଜା ଅରକ୍ଷ ହୋଇଲେ କି ବିଚାର ମନ ।

ଏବେ ଆଉ ଜୟ କଥା ପରିତ୍ୟାଗ କରି
ଟାଳ ହେ କରିବ ସନ୍ଧି ରାଜାକୁ ପଚାରି ।
କର୍ଣ୍ଣ ବୋଇଲେ ମାମୁଁ ହେ ଜାଣ ନାହିଁ ନୀତି
ପାଣ୍ଡବ ସଙ୍ଗେ ରାଜାଙ୍କ କାହୁଁ ହେବ ପ୍ରୀତି ।
କରିବ ସମର ନିଶ୍ଚେ ମାରିବି ଅର୍ଜ୍ଜୁନ
ନିସତ ନ ହୁଅ ମାମୁଁ ଦୃଢ଼ କର ମନ ।
ଏହି ପରକାରେ କହି କର୍ଣ୍ଣ ସେନାପତି
ରଥ ଚାଳିବା ନିମନ୍ତେ ଦେଲେ ଅନୁମତି ।
ପୁଣି ଶଲ୍ୟ ବୀର ରଥ ତୁରଙ୍ଗ ଚାଳିଲେ
ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥ ଆଗେ କର୍ଣ୍ଣ ରଥ କଲେ ।
କର୍ଣ୍ଣଙ୍କ ରଥ ସମ୍ମୁଖେ ଦେଖି ଧନଞ୍ଜୟ
ସମର କରିଲେ କ୍ରୋଧେ ହୋଇ ଅତିଶୟ ।
ବେଳୁବେଳ ରଣ ହେଲା ଦୁଃସହ ପ୍ରକାରେ
ଛାୟାପତି ବୁଡ଼ିଗଲେ ବାରୁଣୀ କୁଣ୍ଡରେ ।
ମହାଘୋର ରଣ ହେଲା ଅନ୍ଧକାର ରାତି
ବଢ଼ିଲାକ ରଣରଙ୍ଗ ନୋହିଲାକ ଶାନ୍ତି ।
ଶକୁନି ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମ୍ନ କଲେ ରଣଗୋଳ
ବୃଷସେନ ରାଜା ସଙ୍ଗେ ଯୁଝିଲେ ନକୁଳ ।
କୁନ୍ତ ଧରିଣ ନକୁଳ ମାରନ୍ତେ ଛାତିରେ
ବୃଷସେନ ବକ୍ଷ ଫୁଟି ପିଠିକି ବାହାରେ ।
ବୃଷସେନ ରାଜା ଯହୁଁ ହୋଇଲେ ନିହତ
ସୈନ୍ୟମାନେ ପଳାଇଲେ ହୋଇ ଇତସ୍ତତଃ ।
ସହସ୍ର ଯୋଦ୍ଧା ମାରଲେ ନକୁଳ କୁନ୍ତରେ
କର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଏମନ୍ତ ବେଳରେ ।
ପ୍ରବେଶ ମାତ୍ରେ ବାଦଲ ଶର କଲେ ଘାତ
ନକୁଳଙ୍କ ଅଶ୍ୱ ରଥ ହେଲା ଚୂର୍ଣ୍ଣିଭୂତ ।
ବିରଥୀ ହୋଇ ନକୁଳ କରି ପାଦଗତି
କୁନ୍ତ ପ୍ରହାର କରିଲେ କର୍ଣ୍ଣଙ୍କର ପ୍ରତି ।
ତାହା ଦେଖି କର୍ଣ୍ଣ ବୀର ଡେଇଁଲେ ରଥରୁ
କୁନ୍ତକୁ ଛଡ଼ାଇନେଲେ ନକୁଳହସ୍ତରୁ ।
ତାକୁ ଦୁଇଖଣ୍ଡ କରି ଭାଙ୍ଗି ପକାଇଲେ
ଖଣ୍ଡା ଧରି ନକୁଳଙ୍କୁ ଚୁଟିକି ଧଇଲେ ।
ଶୂନ୍ୟହସ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ କାଳେ ନକୁଳ
କର୍ଣ୍ଣଙ୍କ ଛାମୁରେ ଆଉ କି କରିବେ ବଳ ।
ଚୁଟି ଧରି ଚକ୍ରାକାରେ ବୁଲାଇ ବୁଲାଇ
ପୁଣି ଖଡ଼ଗ ନକୁଳ କାନ୍ଧରେ ବସାଇ ।
ବୋଇଲେ ଆରେ ପାଣ୍ଡବା ପକାଇବି ହାଣି
ତୋ ଇଷ୍ଟଦେବତା ଛନ୍ତି ମୃତ୍ୟୁକାଳ ଜାଣି ।
ନକୁଳ ବୋଇଲେ ଧନ୍ୟ ଇଷ୍ଟ ନାହିଁ ଜାଣ
କୋଇନ୍ତା ମାତା ରଖିବେ ପାଦରେ ଶରଣ ।

କୋଇନ୍ତାଙ୍କ ନାମ ଶୁଣି କର୍ଣ୍ଣ ମହାଭାଗ
ପୂର୍ବକଥା ମନେ ଗୁଣି କଲେ ପରିତ୍ୟାଗ ।
ବୋଇଲେ ଶୁଣରେ ତୁହି ନକୁଳ ମୋ ଗିର
ପ୍ରାଣଦାନ ଦେଲି ପଳା ତେଜିଣ ସମର ।
ତୋ ସମାନ ଯେହୁ କର ତା ସଙ୍ଗରେ ରଣ
ଆଉ ମୋ ହାତେ ପଡ଼ିଲେ ନେବି ତୋ ପରାଣ ।
ଏମନ୍ତ ବହୁତ ଗାଳିଦେଇ ଦେଲେ ଛାଡ଼ି
ନକୁଳ ଲଜ୍ଜିତ ହୋଇ ଗଲେ ଯେ ବାହୁଡ଼ି ।
ଯେଉଁଠାରେ ରହିଥିଲେ କୃଷ୍ଣ ଅରଜୁନ
ତାଙ୍କ ପାଶରେ ରହିଲେ ହୋଇଣ ବିମନ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ସମସ୍ତ ଶୁଣି କହିଲେ ବୁଝାଇ
ପ୍ରଥମରେ ଭୀମଙ୍କୁ ସେ ଅଛି ଲଜ୍ଜା ଦେଇ ।
ଦ୍ୱିତୀୟେ ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କୁ ଦେଲା ଅପମାନ
ଏବେ ତୁହି ଲଜ୍ଜାପାଇ ହେଉଛୁ ବିମନ ।
ହାରିବା ଜିଣିବା ଅଟେ କ୍ଷତ୍ରିଙ୍କର ରୀତି
ଏଥିକି ଭାବନା କିମ୍ପା ମନ କର ଶାନ୍ତି ।
ତୋର ସଙ୍ଗେ ଆମ୍ଭେମାନେ ନୋହୁକି ଲଜ୍ଜିତ
ଆଚ୍ଛା କର୍ଣ୍ଣକୁ ଦେଖିବା ସେ ବୀର କେମନ୍ତ ।
ଏମନ୍ତ କହି ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ନକୁଳେ ବୋଧିଲେ
ସେ ରାତ୍ରେ ବହୁତ ସୈନ୍ୟ ପାର୍ଥ ନାଶ କଲେ ।
ସମର କରନ୍ତେ ହେଲା ବହୁତ ରଜନୀ
କାକର ଶୀତରେ ବ୍ୟସ୍ତ ସକଳ ସଇନି ।
ହସ୍ତେ ଅସ୍ତ୍ରମାନ ଆଉ ନ ପାରିଲେ ଧରି
ଯୁଦ୍ଧେ ଅଶକତ ଅଙ୍ଗ ହୋଇଲା ସବୁରି ।
ସୈନ୍ୟଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଦେବ ଜଗନ୍ନାଥ
ପାର୍ଥଙ୍କୁ ବୋଇଲେ ରଣ କରାଅ ସ୍ଥଗିତ ।
ଅସ୍ତ୍ର ଛାଡ଼ି ପାର୍ଥ କଲେ ଜୟଶଙ୍ଖ ନାଦ
ଉଭୟ ସୈନ୍ୟ ରହିଲେ ଶୁଣି ସେ ଶବଦ ।
ତହୁଁ କୃଷ୍ଣ ପାଣ୍ଡବାଦି ସୈନ୍ୟସହ ଗଲେ
ବାରୁଣାବନ୍ତ କଟକେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ।
ଯେ ଯାହାର ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରିଣ ତତ୍‌କ୍ଷଣ ତଡ଼ତି
ଶୟନ ମନ୍ଦିରକୁ ଯେ ସମସ୍ତେ ଚଳନ୍ତି ।
ଏ ବେଳେ କୃଷ୍ଣା ଦାସୀକୁ କରିଲେ ଆଦେଶ
ଏହିକ୍ଷଣି କହି ଯାଅ ଭୀମଙ୍କର ପାଶ ।
ତାହାଙ୍କୁ ହକାରି ଆଣ ଶୀଘ୍ର ମୋର କତି
ଆଜ୍ଞା ପାଇ ମୃଦୁସୁଲୀ ଗଲା ଶୀଘ୍ର ଗତି ।
ଭୀମସେନଙ୍କୁ ବୋଇଲା ଦ୍ରୌପଦୀ ହକରା
ବିଳମ୍ବ ନ କରି ତୁମ୍ଭେ ଆସ ହୋଇ ତ୍ୱରା ।
ଶୁଣି ବୃକୋଦର ମନେ ହୋଇଲେ ଆନନ୍ଦ
ଭୀମସେନଙ୍କୁ ଏକାନ୍ତେ ବୋଇଲେ ଗୋବିନ୍ଦ ।

ସକଳ ପ୍ରକାରେ ନେବ ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କ ମନ
ତହୁଁ ସେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ହୋଇଲେ ପ୍ରସନ୍ନ ।
ବର ମାଗ ବୋଲିଣ ସେ କହିବେ ଯେ କାଳେ
ପଲ୍ୟଙ୍କକୁ ତ୍ୟାଗ କରି ଉଭାହେବ ତଳେ ।
ଶୁଣିଣ କହନ୍ତି ଭୀମ ଯୋଡ଼ି ବେନିକର
ଏପରି କିମ୍ପା କହିଲ ଆହେ ଚକ୍ରଧର ।
ସେତ ମୋହର ଭାରିଯା ପୁଣ ପ୍ରିୟବତୀ
ତାହା ସଙ୍ଗେ ଅଛି ମୋର ଅଭେଦ ପୀରତି ।
କେବଣ ଗୁପତ କଥା କହିବ ବା ମୋତେ
ଏଥିକି କର ଯୋଡ଼ିବି କହ କି ନିମନ୍ତେ ।
ସ୍ତ୍ରୀ ମାତ୍ରକ ଯେବେ ମୋର ବୋଲ ନ କରିବ
ତାହାର ମୋହର ଆଉଁ ପୀରତି ନୋହିବ ।
ଶୁଣି କରି ଜଗନ୍ନାଥ ଦେଲେ ଏହି ବୁଦ୍ଧି
ତାଙ୍କ ରାଗ ନ ଜନ୍ମାଇ ବୋଲିବ ଯେ ବୋଧି ।
ଅବୋଧ ସ୍ତିରୀ ମାତ୍ରକ ନ ଜାଣ ହେ ଭୀମ
କଦାଚିତ ତାହାଠାରେ ନ କରିବ ତମ ।
ଅତି ପ୍ରୀତିବଳେ ଯେବେ ଯାଚିବେ ସେ ବର
ଆମ୍ଭର କଥାକୁ ମନେ ରଖ ବୃକୋଦର ।
ବୋଲିବ ପାଣ୍ଡବେ କୃଷ୍ଣ ତୁମ୍ଭର ଦାଢ଼ରେ
ନ ପଡ଼ିବେ ଏହି ବର ଦିଅ ସନ୍ତୁଷ୍ଟରେ ।
ଏହା ଶୁଣି ଭୀମଙ୍କର ନ ସ୍ଫୁରିଲା ବାଣୀ
କିଛି ନକହି କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଗଲେ ସେହିକ୍ଷଣି ।
ଭୀମକୁ ଦେଖିଣ କୃଷ୍ଣା ହୋଇ ହସ ହସ
ବୋଇଲେ ହେ ପ୍ରାଣନାଥ ମୋ ପାଶକୁ କିସ ।
ଏହା କହି ବାହୁଯୁଗେ କରି ଆଲିଙ୍ଗନ
ଚନ୍ଦ୍ରାଶାଳାପୁରେ ଦୁହେଁ କରିଲେ ଗମନ ।
ନାନା ହାସ ପରିହାସେ ମନମୁଗ୍ଧ କରି
ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଚିତ୍ତ ହୋଇଲେ ଦ୍ରୁପଦ କୁମାରୀ ।
ବୋଇଲେକ ବର ମାଗ ଆହେ ପ୍ରାଣନାଥ
ଯାହା ମାଗିବ ତା ଦେବି ମୋର ସତ୍ୟ ସତ୍ୟ ।
ତାହା ଶୁଣି ଭୀମସେନ ପଲ୍ୟଙ୍କ ତେଜିଲେ
ତଳେ ଉଭାହୋଇ କଟୁ ବଚନ କହିଲେ ।
ଆଗୋ ଦେବୀ ତୋ ଇଚ୍ଛାରେ ଯେବେ ବର ଦେବୁ
କୃଷ୍ଣସହ ଆମ୍ଭେ ତୋର ଦାଢ଼େ ନ ପଡ଼ିବୁ ।
ଭୀମଙ୍କ ପ୍ରାର୍ଥନା ଶୁଣି ନାରୀ ଶିରୋମଣି
ବୋଇଲେ ଏ ବୁଦ୍ଧି ଶିକ୍ଷା ଦେଲେ ଚକ୍ରପାଣି ।
ଆହେ ପ୍ରାଣନାଥ ଆଜ ଯଥାର୍ଥ କହିବି
ତୁମ୍ଭ ଆଦି କରି କୃଷ୍ଣ ବଂଶକୁ ମାରିବି ।
ଏକା ଧର୍ମ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ନାହାନ୍ତି ମୋ ଦାଢ଼େ
ସ୍ୱଶରୀରେ ସ୍ୱର୍ଗ ଯିବେ ଜାଣ ଏହା ଦୃଢ଼େ ।
ତୁମ୍ଭେମାନେ ମୋହର ଯେ ପ୍ରାଣସମ ଅଟ
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ଘେନି ଯିବି ମୁଁ ବୈକୁଣ୍ଠ ।
ତାହା ଶୁଣି ଭୀମସେନ ହୋଇଲା ଶଙ୍କିତ
ହୃଦୟରେ ଚିନ୍ତାକଲେ ଦେବ ଜଗନ୍ନାଥ ।
ଭୀମସେନ ବିଚାରିଲେ କିଛି ତ ନୋହିଲା
ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ବଚନ ଅନ୍ୟଥା ହୋଇଲା ।
ପୁଣି ହିଁ ଭୀମ କହନ୍ତି ଶୁଣ ଗୋ ସୁନ୍ଦରୀ
ମୁଁ ତୋହର ସ୍ୱାମୀ ତୁହି ମୋର ମନୋହାରୀ ।
କିବା କଥା ତୋତେ ଏତେ ପ୍ରକାର କହିଲି
କହିଛୁ ତ ଯା ମାଗିବ ତାହା ଦେବି ବୋଲି ।
ମୋତେ ଗୋ ସୁନ୍ଦରୀ ଛାଡ଼ ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ସଙ୍ଗେ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଦିଅ କଉତୁକ ରଙ୍ଗେ ।
ନ କଲେ ମୋ ମନଦୁଃଖ ହେବ ଗୋ ସୁମୁହାଁ
ତୋହର ଦୁଇଚରଣ ଭୁଜ ମୁଁ ଧରଇ ।
ଏହା ଶୁଣି ଦ୍ରଉପଦୀ ହେଲେ ସଙ୍କୁଚିତା
ବୋଇଲେ ହେ ପ୍ରାଣନାଥ ଶୁଣ ପୂର୍ବକଥା ।
ମନ୍ୱନ୍ତରେ କହିଛନ୍ତି ଯାହା ଚକ୍ରପାଣି
ଏବେ ସେ ସକଳ କଥା ପାଶୋରିଦେଲେଣି ।
ମୋତେ ବୋଇଲେ ଛାଡ଼ିଣ ଦେବାକୁ ତାହାକୁ
ସେ ଗଲେ ମୁଁ ନ ପାରିବି ଯାଇ ଯେ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ।
ଶୁଣି ଭୀମଙ୍କର ହେଲା ମନରେ ବିଷାଦ
ରାତିଯାକ ତାଙ୍କୁ ଆଉ ନୋହିଲାକ ନିଦ ।
ପ୍ରଭାତ ହୁଅନ୍ତେ ଭୀମ ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରି
ସଂଗ୍ରାମକୁ ବାହାରିଲେ କରେ ଶସ୍ତ୍ର ଧରି ।
ଭୀମକୁ ଡାକି ପୁଛିଲେ ଦେବ ଜଗନ୍ନାଥ
କାଲି ଯାହା କହିଥିଲୁ ସେ ହେଲା କେମନ୍ତ ।
ପୁଣି ଭୀମ ନତଶିରେ ତାହାଙ୍କୁ କହିଲେ
ଯେତେରୂପେ କହିଲେ ସେ କଥା ନ ଘେନିଲେ ।
ବୋଇଲା ଏକା ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେବଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିବି
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଲେ ଏଥୁ ମୁଁ କେମନ୍ତେ ଯିବି ।
ଆହେ ପ୍ରଭୁ ତୁମ୍ଭପାଇଁ କହିଲି ବହୁତ
ତେବେ ସେ ବୋଧ ନୋହିଲେ କରଯା ଉଚିତ ।
ଭୀମଙ୍କ ମୁଖରୁ ଶୁଣି ଜଗତର ବନ୍ଧୁ
କପାଳୁ କଣ୍ଟି ଆସିଲା ସ୍ୱେଦ ବିନ୍ଦୁ ବିନ୍ଦୁ ।
ବିଶେଷ ଦୁଃଖିତ ହୋଇ କହିଲେକ ଯାହା
ପୂର୍ବେ ଯାହା ଅର୍ଜିଅଛି ଭୁଞ୍ଜିବି ନା ତାହା ।
ଦୁଃସହ ଦ୍ୱନ୍ଦେ ପଡ଼ିଲି ମୁହିଁ ଅକାରଣ
ଏହା କହି ସନ୍ତାପିତ ହୋଇଲେ ଆପଣ ।
ଆହେ ମନୁରାଜା ଶୁଣ ତେଣେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ
କପାଳରେ କର ମାରି କରଇ ରୋଦନ ।

ଆରେରେ ଦଇବ ତୋର ଏହା ଥିଲା ମନେ
ନିରକ୍ଷ କରିଲୁ ମୋତେ ଭାଇଙ୍କ ବିହୀନେ ।
ଆରେ ଦୁଃଶାସନ ମୁହିଁ ତୋହର ପ୍ରସାଦେ
ନିଷ୍କଣ୍ଟକେ ରାଜ୍ୟ କରିଅଛି ଅପ୍ରମାଦେ ।
ବିପୁଳ ଭୋଗ ଭୁଞ୍ଜିଲି ତୋହପାଇଁ ମୁହିଁ
ଏବେ ତୋ ବିହୀନେ ମୋତେ ବୁଦ୍ଧି ଦିଶୁନାହିଁ ।
ତୋର ସମାନ ମୋହର ଆଉ କେ ହୋଇବ
ତୋର ବିନା ମୋର ପ୍ରାଣ କିପରି ରହିବ ।
ଜାଣିଲି ପାଣ୍ଡବମାନେ ଅତି ବଳିୟାର
ଭୀମ ମାଇଲା ସକଳ ଭାଇଙ୍କି ମୋହର ।
ଏହା ସଙ୍ଗେ ଲଢ଼ିବାକୁ ବାର ବାର ତୋତେ
ମନା କରିଥିଲି ଭାଇ ଗଲୁ କି ନିମନ୍ତେ ।
ମୋର କର୍ମ ଅବଳକୁ ହୋଇଲା ଏପରି
ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣ ପ୍ରାୟ ରଥୀ ଗଲେ ଯମପୁରୀ ।
ତୋହର ବାହୁକୁ ଥିଲା ମୋର ବଡ଼ ଆଶ
ତୋ ବିନା ଅନ୍ଧାର ଦିଶେ ମୋତେ ଦଶଦିଶ ।
ତୁହି ତ ଯୁଦ୍ଧ କରିଣ ପରାଣ ତେଜିଲୁ
ବିପଦ ସମୁଦ୍ରେ ମୋତେ ବୁଡ଼ାଇଣ ଗଲୁ ।
ମୋହର ଦକ୍ଷିଣ ବାହୁ ତୁହି ଥିଲୁ ଭାଇ
ତୋ ବାହୁ ଯା ଛିଡ଼ାଇଲା ସେ କଥା ନୁହଇ ।
ମୋହର ବାହୁ ଛିଡ଼ିଲା କରିବି ମୁଁ କିସ
ତୋ ଯୋଗେ ଅନ୍ଧାର ଦିଶେ ଉଡ଼ଇ ସାହସ ।
ହେ ମିତ୍ର କିସ କରିବି ଏଥୁ ଯାଇ କରି
ଆଉ ମୋର କେହି ନାହିଁ ସବୁ ଗଲେ ମରି ।
ଏହାକହି ସର୍ବ ସୈନ୍ୟ ରଖି ରଣଭୂଇଁ
ହସ୍ତିନାକୁ ଏକା ଗଲେ କୁରୁକୁଳ ସାଇଁ ।
ଜୟ ଜୟ ଜଗବନ୍ଧୁ ହେ ଯଦୁନନ୍ଦନ
ବ୍ରଜ କାମିନୀଙ୍କ ଅଟ ହୃଦୟ ଚନ୍ଦନ ।
ବଡ଼ ଦେଉଳ ବିହାରୀ ବଡ଼ ଚିତା ଚୂଳ
କି ଶୋଭା ପାଉଛି ଚକାନୟନ ଯୁଗଳ ।
ବଳିୟାର ଭୁଜ ଦେଖି ଭୁଲିଯାଏ ମନ
ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଯେ ମୂରତି ମଦନ ମୋହନ ।
କେଡ଼େ ଶୋଭାବନ ଦିଶେ ସେ ରଙ୍ଗ ଅଧର
ପୂରି ରହିଛି ସେଥିରେ ହାସ୍ୟ ମନୋହର ।
ନାସାରେ ଗଜମୁକୁତା ଦିଶେ ଶୋଭାବନ
କଟି ପାଟଝୁମ୍ପା ଦେଖି ଲାଖିରହେ ମନ ।
ଦେଖ କୁନ୍ଦନର ଶୋଭା ମନ ନିଏ କିଣି
ଏମନ୍ତ ରୂପରେ ସଦା କରେ ମୁଁ ଭାଳେଣି ।
ଆହେ ଚକାଡୋଳା ମୋତେ ତ କର ନିରାଶ
ସଂସାର ଜାଲରେ ପଡ଼ି ହେଲିଣି ହତାଶ ।
ବାହୁ ଟେକିଦେଇ ଭୁଜେ ରଖ ଏ ଭୃତ୍ୟକୁ
ଶାରଳାଦାସ ନ ଜାଣେ ଅନ୍ୟ ଯେ କାହାକୁ ।

—o—

ଶେନ୍ୟପକ୍ଷୀର ପୂର୍ବଜନ୍ମ ବିବରଣ ଓ ଭୀମ ଦୁଃଶାସନର ପୂର୍ବ ବିବରଣ

ପଚାରନ୍ତି ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ମହାମତି
ଶୁଣ ହେ ଅଗସ୍ତି ମୁନି ମୋହର ଭାରତୀ ।
ଉପାଡ଼ିଲା ଦୁଃଶାସନ ଭୁଜ ଭୀମସେନ
କହିଲ ଯେ ସେହି ଭୁଜ ଗିରିର ସମାନ ।
ବୁଲାଇଣ ଭୀମସେନ ଫିଙ୍ଗିଦେଲେ ରାଗେ
ଶ୍ୟେନପକ୍ଷୀ ଝାମ୍ପ ଦେଲା ଆହାର ସଂଯୋଗେ ।
ସେ ଶ୍ୟେନ ପକ୍ଷୀ ପୂରୁବେ କିଏ ଥିଲା କହ
ଏଥିର ଚରିତ ମୋତେ ଲାଗୁଛି ସନ୍ଦେହ ।
କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ଶୁଣ ରାଜା ସ୍ଥିର ମନେ
ଶ୍ୱେନପକ୍ଷୀ ବୁଲେ ନିତ୍ୟ ସମର ଗଗନେ ।
ଦୁଃଶାର ଦକ୍ଷିଣ ଭୁଜ ଧଇଲା ଥଣ୍ଟରେ
ବାମଭୁଜକୁ ଫିଙ୍ଗନ୍ତେ ଝମ୍ପିଲା ପାଦରେ ।
ପାଦେ ଥଣ୍ଟେ ଧରି ଭୁଜ ହୋଇ ତୋଷମନ
ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ଚାଲିଗଲା ଚୌରାଶୀ ଯୋଜନ ।
ଲୋକାଲୋକ ନାମେ ଅଛି ଏକଇ ଭୂଧର
ତାହାର ଶିଖେ ବସିଲା ଯାଇଁ ପକ୍ଷୀବର ।
ସେ ଭୂଧର ପକ୍ଷୀବର ନ ପାରନ୍ତେ ସହି
ସାତକ୍ରୋଶ ଛଡ଼ାଥିଲା ବିନ୍ଧ୍ୟଗିରି ରହି ।
ଦୁଇ ପର୍ବତରେ ଦୁଇପାଦ ଦେଇ ବସି
ସେ ବେନିଭୁଜ ଖାଇଲା ମନେ ହୋଇ ଖୁସି ।
ବିଚାର ରାଜନ ପକ୍ଷୀ ସାମାନ୍ୟ ନୁହଇ
ତିନିଯୋଜନ ତାହାର ପଞ୍ଜରା ଅଟଇ ।
ପଞ୍ଚାଶ ଯୋଜନ ଅଟେ ଡେଣାର ପ୍ରମାଣ
ପଞ୍ଚାଶ କ୍ରୋଶ ଓସାର ଶିର ତାର ଜାଣ ।
ରୁପନ୍ନସେନ ନାମରେ କାଶ୍ମୀର ନରେଶ
ପାରିଧି କରିବା ପାଇଁ କରି ଅଭିଳାଷ ।
ସାତକ୍ଷୌଣୀ ସୈନ୍ୟ ସାତ ସହସ୍ରେକ ଗଜ
ଘେନିଣ ବାହାର ହେଲେ ରାଜା ହୋଇ ସଜ ।
ସେ ଗଜମାନେ ପକ୍ଷୀର ପାଦେ ଗଲେ ଗଳି
ଜାଣି ନ ପାରିଲା ତାହା ପକ୍ଷୀ ମହାବଳୀ ।
ଶ୍ୟେନ ପକ୍ଷୀର ଅଟଇ ଏମନ୍ତ ଶରୀର
ଏବେ କହୁଅଛୁ ଶୁଣ ଜନମ ତାହାର ।
ଏହି ଶ୍ୟେନବଂଶ ଥିଲେ ବୁଧ ନରପତି
ତାଙ୍କ ପୁତ୍ର ପୁରରବା ହେଲେ ଉତପତ୍ତି ।

ପୁରରବାଙ୍କ ନନ୍ଦନ ନୃପଦେବା ହେଲେ
ନୃପଦେବାଙ୍କ ଔରସେ ନହୁଷ ଜନ୍ମିଲେ ।
ସତ୍ୟଯୁଗରେ ନହୁଷ ହେଲେ ସୁରେଶ୍ୱର
ମତିଭ୍ରମ ହୋଇ ଗର୍ବ ବହିଲେ ଅପାର ।
ଋଷିମାନଙ୍କୁ ହାନ୍ଦୋଳା ବୁହାଇଲେ ନେଇ
ଏହି ପରକାରେ କିଛିଦିନ ଗଲା ବହି ।
ଏକଦିନେ ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଋଷିଙ୍କି ସେ ଧରି
ହାନ୍ଦୋଳାକୁ ବୁହାଇଲେ କିଛି ନ ବିଚାରି ।
ତହୁଁ ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଋଷି ଲଭି ମହାକଷ୍ଟ
ଶାପ ଦେଲେ ସର୍ପ ତୁହି ହୁଅରେ ପାପିଷ୍ଠ ।
ଅନ୍ୟଥା ନୋହିଲା ସେହି ଋଷିଙ୍କର ବାଣୀ
ସର୍ପରୂପକୁ ଧଇଲେ ରାଜା ସେହିକ୍ଷଣି ।
ସର୍ପରୂପ ଧରି ରାଜା ବନକୁ ଚଳିଲା
କେତେକାଳ ପରିଯନ୍ତେ ବନରେ ବୁଲିଲା ।
ସର୍ପମାନଙ୍କର ଅଟେ ଯେମନ୍ତ ସ୍ୱଭାବ
ମଣ୍ଡୁକ ଆଦି କରି ସେ ଭକ୍ଷେ ନାନାଜୀବ ।
ସର୍ପ ଖାଇବା ନିମନ୍ତେ ଗରୁଡ଼ ଅଇଲେ
ଯେ ସର୍ପ ପାଇଲେ ତାକୁ ଭକ୍ଷଣ କରିଲେ ।
ନହୁଷ ମଣ୍ଡୁକ ନାମେ ସର୍ପ ହୋଇଥିଲେ
ଗରୁଡ଼ ଦେଖଇ ଲୁଚିଲା ସେହୁ ବନମାଳେ ।
ଗରୁଡ଼ ଭୟେ ସେ ଗଲେ ପଣ୍ଡ ନାମେ ଗିରି
ସେହି ସର୍ପକୁ ଗରୁଡ଼ ନ ପାଇଲା ଲୋଡ଼ି ।
ଗରୁଡ଼ର ଭୟେ ସେହୁ ପଶିଲା ବିବରେ
ସହସ୍ର ବରଷଯାଏ ନ ଆସେ ବାହାରେ ।
ଏକ ଦିନକର କଥା ଶୁଣ ନରପାଳ
ସ୍ତବ୍‌ଧ ଅସୁର ଭୟ ହେବାରୁ ପ୍ରବଳ ।
ବକ୍ରଦଂଷ୍ଟ୍ର ବାଳଖିଲ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଟାପ ମୁନି
ସେ ଗୁହାମଧ୍ୟେ ଲୁଚିଲେ ଦୁହେଁ ହୋଇ ତୁନି ।
ସହସ୍ର ବର୍ଷରୁ ସର୍ପ ଥିଲା ଅନାହାର
ଦୁଇ ଋଷି ପୁତ୍ର ପାଇ କଲାକ ଆହାର ।
ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଋଷି ଗଲେ ପୁଅ ଖୋଜିବାକୁ
ପୁଅକୁ ନ ପାଇ ପୁଣି ଫେରିଲେ ଘରକୁ ।
ଧ୍ୟାନେ ଜାଣିଲେ ନହୁଷ ସର୍ପ କଲା ଗ୍ରାସ
ତହୁଁ ମହାମୁନି ହେଲେ କୋପରେ ଅବଶ ।
ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ବୋଲେ ମୋର ବଂଶ କଲୁ ନାଶ
ରାଜା ହୋଇ ସର୍ପ ହେଲୁ ଧିକ ତୋର ଯଶ ।
ଦୋଷ ଅନୁରୂପ ହୋଇ କ୍ରୂର ପଶୁ ଜାତି
ହଜାଇ ବସିଲୁ ସର୍ବ ପୂର୍ବଯଶ ଖ୍ୟାତି ।
ତୋହର ଦୁହିତା ଅଟେ ସେ ହି ନାମେ ନାରୀ
ତୋର ମାଂସ ଭକ୍ଷୁ ଶ୍ୟେନପକ୍ଷୀ ରୂପ ଧରି ।
ଅଷ୍ଟାବକ୍ରଙ୍କ ଶାପରେ ନହୁଷ କୁମାରୀ
ଦୁଇ ଯୁଗଯାଏ ଥିଲା ପକ୍ଷୀରୂପ ଧରି ।
ପୁଣି ଅଷ୍ଟାବକ୍ରଙ୍କରହୋଇଲା ବାହନ
ଋଷି ଯେଉଁଆଡ଼େ ଯାନ୍ତି କରେ ସେ ଗମନ ।
ସତ୍ୟ ତ୍ରେତାଯୁଗ ତହୁଁ ହୋଇଲାକ ଶେଷ
ଦ୍ୱାପର ଯୁଗ ଆସିଣ ହୋଇଲା ପ୍ରବେଶ ।
ଋଷିଙ୍କ ବାହନରୂପେ ସର୍ବଦା ସେ ଥାଏ
ଏତେ କାଳକେ ତା ପ୍ରତି ଋଷି ଦୟା ହୁଏ ।
ବୋଇଲେ ସୁନ୍ଦରୀ ଆରେ ନ କହୁ ତୁ ମୋତେ
ଏକମନ ହୋଇ ଶୁଣ କହଇ ମୁଁ ତୋତେ ।
ଉଡୁଥାଅ ତହିଁ ଯାଇ ଆକାଶର ମଧ୍ୟେ
ଦୁଃଶାସନ ଭୁଜ ଉପାଡ଼ିବ ଭୀମ ଯୁଦ୍ଧେ ।
ଫିଙ୍ଗିଣ ଦେବ ସେ ଭୁଜ ଆକାଶର ମାର୍ଗେ
ତୁ ତାହା ଧରିବୁ ଅନ୍ତରୀକ୍ଷେ ଥାଇ ବେଗେ ।
ତୋହର ବଂଶ ସେ ଦୁଃଶା ତାର ମାଂସ ଭକ୍ଷ
ମୋ ଦେଲା ଶାପରୁ ତୁହି ହୋଇଯାଅ ମୋକ୍ଷ ।
ଏହାକହି ମୁନିବର ତାକୁ ଦେଲେ ଛାଡ଼ି
ସେଦିନୁ ଦଶଦିଶେ ସେ ବୁଲେ ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ।
ଅଗସ୍ତି ବୋଇଲେ ଶୁଣ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ
ନହୁଷ ଦୁହିତା ଶ୍ୟେନ ହେଲା ସେହିଦିନୁ ।
ଏବେ କି ସନ୍ଦେହ ଛେଦ ହୋଇଲା ତୁମ୍ଭରି
ଯାହା ପଚାରିଲ ରାଜା କହିଲୁ ବିସ୍ତାରି ।
ଆହୁରି କଥାଏ ରାଜା ମନଦେଇ ଶୁଣ
ଭୀମ ଦୁଃଶାସନ କଥା ଅପୂର୍ବ ଆଖ୍ୟାନ ।
ବାସବସୁଙ୍କର ଅଟେ ଦୁହିତା ହରିଣୀ
ତାହାକୁ କେତୁ ଚୋରାଇ ଅଇଲାକ ଘେନି ।
ତାଠାରୁ ବଳେ ମଙ୍ଗଳ ତାକୁ ଘେନିଗଲା
ତାହାପାଇଁ ଦୁହିଁଙ୍କର ସମର ହୋଇଲା ।
ସତ୍ୟଯୁଗ ଗତ ହେଲା କରନ୍ତେ ସମର
ଦେଖିଣ ତାଟକା ହେଲେ ସକଳ ଅମର ।
କଠୋର ସମର ଦେଖି ବିଜେ କଲେ ଧାତା
ବୋଇଲେ ଯୁଦ୍ଧ ଏଥେକ ନାହାନ୍ତି ଦେଖନ୍ତା ।
ଇନ୍ଦ୍ରେ ବୋଇଲେ ସମ୍ଭାଳ ତୁମ୍ଭେ ମଙ୍ଗଳକୁ
ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ରଖ ହେ କେତୁକୁ ।
ଏହା କହି ବ୍ରହ୍ମା ତହୁଁ ହୋଇଲେ ଅନ୍ତର
ଏ ଉତ୍ତାରୁ ଯାହା ହେଲା ଶୁଣ ନରେଶ୍ୱର ।
ସତ୍ୟ ଅନ୍ତେ ତ୍ରେତା ଯହୁଁ ହୋଇଲା ଆଗମ
ଇନ୍ଦ୍ର ଆଦିତ୍ୟ ପଶିଲେ ଗୌତମ ସଦନ ।
ଅହଲ୍ୟା ତ ଶୋଇଥିଲା ମୃତ ଶବ ହୋଇ
ତା ପରାଣ ମୁନି ସଙ୍ଗେ ଯାଇଥିଲେ ନେଇ ।

ଅହଲ୍ୟାର ଗର୍ଭେ ଇନ୍ଦ୍ର ପଶି ହେଲେ ଆତ୍ମା
ଶୃଙ୍ଗାର କଲେକ ତାକୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ମହାତମା ।
ଆରଦିନ ସୂର୍ଯ୍ୟଦେବ ପଶିଲେ ତା ଗର୍ଭେ
ଶୃଙ୍ଗାର କଲେ ତାହାକୁ ସୁରରାଜ ତେବେ ।
ଏହି ଦୁଇ ଦେବଙ୍କର ଅମୋଘ ବୀର୍ଯ୍ୟରେ
ସମୟେ ଜାତ ହୋଇଲେ ଦୁଇଟି କୁମରେ ।
ଗଉତମ କୋଳେ ଧରି ସେହି ବେନିବଳା
ନାମ ଦେଲେ ସୋମତିଳା ଆଉ ଯମତିଳା ।
ସ୍ନାନେ ଗଲେ ଦୁଇପୁତ୍ର କନ୍ୟା ମୁନି ଘେନି
ଗୋଡ଼ ତାତନ୍ତେ ଧଇଲେ କୋଳେ ପୁତ୍ରବେନି ।
ଅଞ୍ଜନାକୁ ଋଷି ଯହୁଁ ନ କଲେକ କୋଳ
ପୋଡ଼ିଲା କହି ହୋଇଣ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟାକୁଳ ।
ବୋଇଲେ ଜାରଜପୁତ୍ରେ ବାପା କଲେ କୋଳ
ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ଔରସେ ଜାତ ହୁଏ କଲବଲ ।
ଏହା ଶୁଣି ଗଉତମ ସେଠାରୁ ଫେରିଲେ
ପୁଣି ସମୁଦ୍ର କୂଳରେ ଯାଇଁ ଉଭାହେଲେ ।
ବୋଇଲେ ନ ହୋଇଥିଲେ ଆତ୍ମବୀର୍ଯ୍ୟେ ଜାତ
ମର୍କଟ ହୋଇ ଅଇଲେ ସେହି ବେନିଭାଇ ।
ଏହା କହିଣ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଦେଲେ ସେ ପକାଇ
ମର୍କଟ ହୋଇଣ ଆସ ମୋହର ଅଗ୍ରତ ।
ମୁନି ନିଜ ଆଶ୍ରମକୁ ନ ଗଲେ ଲାଜରେ
ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଲେ ନେଇ କିଷ୍କିନ୍ଧ୍ୟା ବନରେ ।
ସେହି ବନର ନୃପତି ଅଟଇ ଖଡ଼୍‌ଗଦ
ସେ ବେନିପୁତ୍ର ପାଳିଲା ହୋଇଣ ସାନନ୍ଦ ।
ଅଗସ୍ତି କହିଲେ ମନୁ ନୃପଙ୍କ ଆଗର
ବାଳି ସୁଗ୍ରୀ ନାମ ହେଲା ସେହି ଦୁହିଁଙ୍କର ।
ସତ୍ୟଯୁଗେ ହୋଇଥିଲେ କେତୁ ଯେ ମଙ୍ଗଳ
ତ୍ରେତାରେ ବାଳି ସୁଗ୍ରୀବ ହେଲେ ମହାବଳ
ପୁଣି ଦ୍ୱାପରେ ହୋଇଲେ ଭୀମ ଦୁଃଶାସନ ।
ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଯାଙ୍କ ଜାଣ ଶତ୍ରୁତା ରାଜନ ।
ଆହେ ନାରାୟଣ ତୁମ୍ଭେ କି କରି ନ ପାର
ସଂସାରେ ଲଗାଉଅଛ ଲୀଳା ଖେଳଘର ।
ଆରତେ ଯେହୁ ଡାକଇ ଶୁଣ କର୍ଣ୍ଣ ଡେରି
ତେଣୁ ଆରତନାଶନ ବୋଲାଅ ହେ ହରି ।
ନାନା ଅବତାର ଯୁଗେ ଯୁଗେ ହେଉଅଛ
ଦୁଷ୍ଟଙ୍କୁ ବିନାଶି ସନ୍ଥଜନଙ୍କୁ ପାଳୁଛ ।
ଏପରି ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟ ଯେହୁ ଭଜେ
ସକଳ ବିଅର୍ଥ ତାର ସେହୁ ଦୁଃଖେ ମଜେ ।
ଏଥିପାଇଁ ଜଣାଏ ହେ କମଳାବିଳାସ
ଶାରଳା ଦାସଙ୍କୁ ରଖ କରି ଦାସ ଦାସ ।

—୦—

କର୍ଣ୍ଣଙ୍କର ଶୋଷକ ସର୍ପ ପ୍ରୟୋଗ

କହନ୍ତି ବିଲଙ୍କ ରାଜା ହେ ମୁନି ପଣ୍ଡିତ
ତୁମ୍ଭ ପ୍ରସାଦରେ ମୁହିଁ ହେଉଛି କୃତାର୍ଥ ।
ପ୍ରତିଦିନ ଶୁଣାଉଛ ଭାରତ ଆଖ୍ୟାନ
ତାହା ଶୁଣି ଆନନ୍ଦିତ ହୁଏ ମୋର ମନ ।
ସୁଧାରସରୁ ଅଧିକ ଲାଗଇ ମଧୁର
ତୁମ୍ଭ ଗୁଣ ଶୁଝିବାକୁ ଶକ୍ତି କାହିଁ ମୋର ।
ଆଉ ଏକ ଗୋଟି କଥା ଘେନାକର ମୁନି
ରଣଭୂଇଁରେ ତ ଥିଲେ କୌରବ ସଇନି ।
ଦୁଃଶାସନ ବଧ ଅନ୍ତେ କୌରବ ନରେଶ
କେଉଁ କଥା କଲେ ପୁଣି କରନ୍ତୁ ପ୍ରକାଶ ।
କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ମୁନି ଶୁଣ ନରନାଥ
ବିଭାବରୀ ଅବସାନେ ହୁଅନ୍ତେ ପ୍ରଭାତ ।
ଯେ ଯାହାର ନିତ୍ୟକର୍ମମାନ ଶେଷ କରି
ଦଉଡ଼ିଲେ ଦୁଇବଳ ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ଧରି ।
ରଣକ୍ଷେତ୍ରେ କୁରୁସୈନ୍ୟ ପଡ଼ି ରହିଥିଲେ
ରାଜା ଆସିବା ଦେଖିଣ ସର୍ବେ ବାହାରିଲେ ।
କପିରଥ ଶଲ୍ୟଙ୍କର ଧୀରେ ଧୀରେ ବାହି
ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥ ଆଗେ ଉଭା କଲେ ନେଇ ।
କର୍ଣ୍ଣବୀର ଅର୍ଜ୍ଜୁନକୁ ସମ୍ମୁଖରେ ଦେଖି
ଶର ପ୍ରୟୋଗ କରିଲେ ନିଜ ଚାପେ ଯୋଖି ।
ତାହା ଦେଖି ଧନଞ୍ଜୟ କରି ପ୍ରତିଶର
କର୍ଣ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରୟୋଗ ଅସ୍ତ୍ର କରିଲେ ସଂହାର ।
ପୁଣି ହିଁ ଅୟୁତେ ଶର ମାରନ୍ତେ ରାଧେୟ
ମେଘାଶରରେ ଛେଦନ କଲେ ଧନଞ୍ଜୟ ।
ପର୍ବତାଶର ମାରନ୍ତେ କର୍ଣ୍ଣ ମହାବଳୀ
ବଜ୍ରଶରେ ଧନଞ୍ଜୟ କରିଦେଲେ ଧୂଳି ।
ଏହିକାଳେ ଆର୍ଦ୍ରାବଳି ନନ୍ଦନ ଶୋଷକ
ବୋଲେ ମୋରେ ପେଶ ତୁମ୍ଭେ ହେ ବୀର ନାୟକ ।
ନନ୍ଦିଘୋଷ ସହିତରେ କୃଷ୍ଣ ଧନଞ୍ଜୟ
ଏକାବେଳକେ ଗିଳିବି ଦେଖିବ ନିଶ୍ଚୟ ।
ଶୋଷକ ସର୍ପର କଥା ଶୁଣି କର୍ଣ୍ଣ ବୀର
ବୋଇଲେ ଏକଥା ନୁହେଁ କ୍ଷତ୍ରିଙ୍କ ବିଚାର ।
ଏଥିରେ ମୋତେ ବହୁତ ହୋଇବ ଦୂଷଣ
ଏ କଥା କିମ୍ପାଇ କହୁ ମୋତେ ଅକାରଣ ।
ଆପଣାର ଅସ୍ତ୍ର ଥାଉଁ ପେଶେ ଯେ ଅନ୍ୟକୁ
ଅନ୍ତିମେ ନରକଗତି ହୁଅଇ ତାହାକୁ ।
ଏହି ପ୍ରକାରେ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଅଛଇ ପ୍ରମାଣ
ତୋତେ ପ୍ରୟୋଗ କରିଲେ ନୋହିବ କାରଣ ।

ସର୍ପ ବୋଲେ ନାହିଁ କର କିମ୍ପା ବୀରମଣି
ତୁମ୍ଭ ଉପଦ୍ରବ ସବୁ ନାଶିବି ଏକ୍ଷଣି ।
ଶଲ୍ୟ ବୋଇଲେ କିମ୍ପାଇ ହେଉଛ ବିମୁଖ
ଗିଳିବ ବୋଲି କହୁଛି ଥରେ ପେଶି ଦେଖ ।
ଶଲ୍ୟ ଅନୁରୋଧକ୍ରମେ କର୍ଣ୍ଣ ମହାଭାଗ
ଆପଣା ଚାପେ ସର୍ପକୁ କରିଲେ ସଂଯୋଗ ।
ବୋଇଲେ ହେ ସର୍ପ ତୁହି ଶୀଘ୍ର ହୋଇ ଚଳ
ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥ ସହ କୃଷ୍ଣାର୍ଜୁନେ ଗିଳ ।
ଏହା କହି ସେ ସର୍ପକୁ ଯହୁଁ ଦେଲେ ଛାଡ଼ି
ତହୁଁ ସେ ଚଳିଲା କୋପେ ଅର୍ଦ୍ଧାକାଶ ମାଡ଼ି ।
ଫାଳେ ପାଟି ଆକାଶରେ ଫାଳେ ରଖି ତଳେ
ଏମନ୍ତ ତୁଣ୍ଡ ବିସ୍ତାରି ସେହି ସର୍ପ ଚଳେ ।
ପାଣ୍ଡବେ ଶର ମାଇଲେ ନିଜ ଚାପେ ଯୋଡ଼ି
ସବୁ ଶର ପୋଡ଼ିଯାଏ ସର୍ପ ଗର୍ଭେ ପଡ଼ି ।
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ଅଶୀକୋଟି ଯୋଦ୍ଧା ଏକମୁଖେ
ଶର ମାରନ୍ତେ ସେ ସର୍ପ ଗର୍ଭମ୍‌ଧ୍ୟେ ରଖେ ।
ପର୍ବତାଶର ମାଇଲେ ଅର୍ଜୁନ କ୍ରୋଧରେ
ଧନୁ ଛାଡ଼ନ୍ତେ ତିନିଟା ହେଲା ସେ ପଥରେ ।
ସେ ତିନି ପର୍ବତ ସର୍ପ ଗର୍ଭରେ ପଶିଲା
କିଞ୍ଚିତ ମାତ୍ରକେ ସବୁ ଭସ୍ମ ହୋଇଗଲା ।
ପୁଣି ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ଶର ବିନ୍ଧିଲେ ଅର୍ଜୁନ
ସର୍ପ ଗର୍ଭମଧ୍ୟେ ପଡ଼ି ହେଲା ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ।
ବିଷର ଅନଳ ଜ୍ୱାଳା ଯାହା ଅଛି ମାଡ଼ି
ନାରାଚ ଦଗ୍ଧ ହୁଅନ୍ତି ସର୍ପ ଗର୍ଭେ ପଡ଼ି ।
ପୁଣି ଅଗ୍ନିମୁନା ଶର ପ୍ରହାରିଲେ ପାର୍ଥ
ସହସ୍ର ଶିଖାରେ ସେହି ହେଲା ଆଲୋକିତ ।
ସେ ଶର ସର୍ପ ମୁଖରେ ପଡ଼ିବାର କ୍ଷଣି
ଲିଭିଗଲା ଯେଉଁରୂପ ଢାଳିଦେଲେ ପାଣି ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସହଦେବଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ କହ
ଏ ଅସ୍ତ୍ର ପାଇଲା କାହୁଁ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ପୁଅ ।
ମନ୍ତ୍ରୀ ବୋଇଲେ ଶ୍ରବଣ କର ଭଗବାନ
ଯେ କାଳେ ଖାଣ୍ଡବ ବନ ଦହିଲେ ଅର୍ଜୁନ ।
ଶୋଷକ ସର୍ପର ବଂଶ ଥିଲେ ଘର କରି
ଅଗ୍ନି ଜଳନ୍ତେ ସକଳ ତହିଁ ଗଲେ ମରି ।
ଏ ସର୍ପ କୌଶଳ କରି ତହୁଁ ପଳାଇଲା
ସେହିଦିନୁ ଅର୍ଜୁନକୁ ମାରିବି ପାଞ୍ଚିଲା ।
ପୁଣି ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେବେ ଗଲୁ ନିଜ ବାସ
ଅଜ୍ଞାତ ବରଷେ ଆସି ହୁଅନ୍ତେ ପ୍ରବେଶ ।
ଶମୀ ବୃକ୍ଷର କ୍ରୋଟରେ ଶସ୍ତ୍ରାଦି ରଖିଲୁ
ଗୁପତ ବେଶେ ବିରାଟ ଦେଶରେ ରହିଲୁ ।
କିପରି ତା ଜାଣି ସର୍ପ ସେ ଶମୀ କ୍ରୋଟରେ
ଲୁଚି ରହିଲା ଏମନ୍ତ ବିଚାରି ମନରେ ।
ଯେ କାଳେ ଏ ଅସ୍ତ୍ର ପାର୍ଥ ନେବାକୁ ଆସିବ
ସେ କାଳେ ଏ ସର୍ପ ତାକୁ ଦଂଶନ କରିବ ।
ଗୋ ହରଣ କରିବାକୁ ଗଲେ କୁରୁବଳ
ବିରାଟ ରାଜ୍ୟରେ ସର୍ବେ ହୋଇଲେକ ଠୁଳ ।
ଉତ୍ତର ଚଳିଲେ ବୃକ୍ଷେ ଅସ୍ତ୍ର ଆଣିବାକୁ
କ୍ରୋଟରେ ପୁରାନ୍ତେ ହାତ ଦଂଶିଲା ତାହାକୁ ।
ଚିହ୍ନିଲା ଏ ସର୍ପ ଯହୁଁ ନୁହନ୍ତି ଅର୍ଜୁନ
ଭୟେ ସେ ସ୍ଥାନରୁ ବେଗେ କଲା ପଳାୟନ ।
ଦଂଶନମାତ୍ରେ ଉତ୍ତର ପରାଣ ତେଜିଲେ
ଗାରେଡ଼ି ମନ୍ତ୍ର ବଳରେ ପାର୍ଥ ଜୀଆଇଲେ ।
ସେ ସର୍ପ ସେଠାରୁ ଯାଇ ପଶିଲେ ସାଗର
ଅଭେଦକ ମଣି ଘେନି ହୋଇଲେ ବାହାର ।
କୁରୁସୈନ୍ୟ ଥିବାଠାକୁ କଲା ସେ ଗମନ ।
ସେ ମଣି କର୍ଣ୍ଣକୁ ଦେଇ ପଶିଲା ଶରଣ
ସହଦେବ ମନ୍ତ୍ରୀ ବୋଲେ ଶୁଣିବା ଶ୍ରୀବତ୍ସ ।
ବହୁକାଳୁ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଏ ପ୍ରମାଦ ଚିନ୍ତୁଛି ।
କୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ବିରାଳଚନ୍ଦ୍ର ବଂଶୀ ସେହି
ଶାସ୍ତ୍ରର ଆଘାତେ ସେହୁ କେଭେ ଧ୍ୱଂସିନୋହି ।
ଏମନ୍ତ ଭାଳନ୍ତେ ସହଦେବ ହୃଷୀକେଶ
ଗ୍ରାସିଲା ବେଗେ ଆସିଣ ରଥ ନନ୍ଦିଘୋଷ ।
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ବଳ ସର୍ବ ପଳାଇଲେ ଭାଜି
ମହାବିଶ୍ୱରୂପେ ସର୍ପ ଥାଏ ଗଳ ଗାଜି ।
ରଥାଶ୍ୱ ଗଜ ପଡ଼ଇ ଯାହା ତାର ମୁଖ
ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ପାଟି କରି ସବୁ କଲେ ଭକ୍ଷ ।
ଅର୍ଜୁନର ଶରକୁ ଯେ ନାହିଁ ତାର ଭୀତି
କୃଷ୍ଣ ଭୟ କଲେ ଦେଖି କାଳସର୍ପ ମୂର୍ତ୍ତି ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଆହେ ହନୁବୀର
ଏ ସଙ୍କଟୁ ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥ ରକ୍ଷା କର ।
ପାଣ୍ଡବେ ସର୍ବଦା ମୋର ପ୍ରିୟ ଅନୁଗତ
ତୁମ୍ଭଯୋଗୁ ଏ ଆପଦୁ ହୋଇବେ ମୁକତ ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଆଦେଶେ ହନୁ ବିଶ୍ୱରୂପ ଧରି
ତଳକୁ ଚାପନ୍ତେ ରଥ ପଶେ ବସୁନ୍ଧରୀ ।
ନନ୍ଦିଘୋଷ ପାତାଳରେ ରହିଲା ଗୋପନେ
ସର୍ପ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ରଥଥିବା ସ୍ଥାନେ ।
ଭୟଙ୍କର ରୂପ ଧରି ସର୍ପ ମହାବଳୀ
କେବଳ ପତାକା ଗିଳି ତହୁଁ ଗଲା ଚଳି ।
କର୍ଣ୍ଣଙ୍କ ଛାମୁରେ ସର୍ପ ପରବେଶ ହୋଇ
ବୋଇଲା ରଥକୁ ଗିଳି ଆସିଅଛି ମୁହିଁ ।

କର୍ଣ୍ଣ ଦେଖିଲାକ ଯହୁଁ ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥ
ପ୍ରଶଂସା କରିଲେ ତହୁଁ ସର୍ପକୁ ବହୁତ ।
ଅଦ୍‌ଭୁତେ ଆସି ମୋତେ ସାହାପକ୍ଷ ହେଲୁ
ଏବେ ତୁ ସର୍ପକୁଳର ମହତ ରଖିଲୁ ।
ଏକାଙ୍ଗ କ୍ଷତ୍ରିୟ ହେଲେ.କୌରବ ଈଶ୍ୱର
ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ମହିମା ତୋହର ।
ସାଧୁ ସାଧୁ ପ୍ରଶଂସିଲେ କଉରବ ସୈନ୍ୟ
ଧନ୍ୟ କର୍ଣ୍ଣ ତୁମ୍ଭେ ତୁମ୍ଭ ପିତାମାତା ଧନ୍ୟ ।
ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥେ ଥିବେ କୃଷ୍ଣ ବୀର ପାର୍ଥ
ଚାରିଗୋଟା ଅଶ୍ୱ ପୁଣି ଥିଲା ହନୁମନ୍ତ ।
ଏହାଙ୍କୁ ଗିଳି ଅଇଲା କର୍ଣ୍ଣଙ୍କର ଶର
ଏବେ ନିଃଶଙ୍କ ହୋଇଲେ କୌରବ ଈଶ୍ୱର ।
ଆଗହୁଁ ଏ ଶର ଯେବେ କର୍ଣ୍ଣ ପେଶିଥାନ୍ତେ
ତେବେ ଏତେ ଯୋଦ୍ଧା କିମ୍ପା ସମରେ ମରନ୍ତେ ।
କୁରୁସୈନ୍ୟ ଏହା କହି ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ
ଜୟ ପତାକା ବାନ୍ଧିଲେ ସର୍ବେ ରଥେ ନେଇ ।
ଶକୁନି ବୋଇଲା ଶୁଣ ରାଜା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ
କାହା ଦର୍ପେ ନାଶ ଯିବ କୃଷ୍ଣ ଅରଜୁନ ।
ଏମନ୍ତ କଥା କି ତୁମ୍ଭେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଛ
କର୍ଣ୍ଣର ଯେତେକ କଥା ସବୁ ଅଟେ ମିଛ ।
କୃଷ୍ଣେ ନିଶ୍ଚେ କରିଛନ୍ତି କୌଣସି ଉପାୟ
ହେ ରାଜା ଜାଣିବ ଏହା ପଶ୍ଚାତେ ନିଶ୍ଚୟ ।
ଏସନ ବିଚାର କରୁ ସଇନି ସମସ୍ତ
ଐଶାନ୍ୟ ଦିଗେ ଦିଶିଲା ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥ ।
ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ କିରଣ ପଡ଼ି ଯଥା ଉଦେଗିରି
ଦାଉ ଦାଉ ହୋଇ ଦିଶେ ରତନ ଯେପରି ।
ସେହିପରି ଜ୍ୟୋତି କରି ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥ
ପୂର୍ବଦିଗେ ବାହାରିଲେ ଘେନି କୃଷ୍ଣ ପାର୍ଥ ।
ନନ୍ଦିଘୋଷ ଚାଲନ୍ତେ ଯେ ଦେଇ ଘୋର ରଡ଼ି
ଭୟେ କୁରୁସୈନ୍ୟ ଗଲେ ରଣଭୂଇଁ ଛାଡ଼ି ।
ବିସ୍ମୟ ହୋଇଲେ ଦେଖି ରାଜା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ
ଲାଜରେ ରହିଲେ କର୍ଣ୍ଣ ମରଣ ସମାନ ।
କର୍ଣ୍ଣ ବୋଲେ ଗୁରୁତର ଅଧର୍ମ ମୁଁ କଲି
କ୍ଷତ୍ରିୟ ହୋଇଣ ମୁହିଁ ଧର୍ମକୁ ଲଙ୍ଘିଲି ।
ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରଥମରେ କରୁଥିଲି ମନା
ଶଲ୍ୟଙ୍କ କଥାକୁ ରଖି ପାଇଲି ଲାଞ୍ଛନା ।
ଏମନ୍ତ ବିଚାରି ସର୍ପ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ
ବୋଇଲେ ଦେଖରେ ସର୍ପ ପଛେ କେ ଆସଇ ।
ସାକ୍ଷାତେ ଏ ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥ ଆସେ ଚଳି
କହ ସର୍ପ କାହାକୁ ତୁ ଆସିଅଛୁ ଗିଳି ।

କର୍ଣ୍ଣଙ୍କ ବଚନ ଶୁଣି ସର୍ପ କଲା ବାନ୍ତି
ଉଦରୁ କପିକେତନ ପଡ଼ିଲା ତ କ୍ଷିତି ।
କର୍ଣ୍ଣ ବୋଇଲେ ପତାକା ଗିଳି କରୁ ଆସ୍ଫ
ରଥ ଗିଳିଥିଲେ ନିଶ୍ଚେ ଫାଟନ୍ତା ତୋ ପେଟ ।
ଶୋଷକ ବୋଇଲା କର୍ଣ୍ଣ ଆଉଥରେ ପେଶ
ଏଥର ଗିଳି ଆସିବି ନିଶ୍ଚେ ନନ୍ଦିଘୋଷ ।
ରଥ ଲୁଚାଇଲେ ନେଇ ପାତାଳ ଭୁବନ
ଏଥର ତ୍ରିପୁର ଘୋଟି କରିବି ଗମନ ।
ଯେବଣ ଭୁବନେ ନେଇ ଲୁଚାଇବେ ରଥ
ସତ୍ୟ କରୁଛି ଗିଳିବି ନିଶ୍ଚୟ ତାହାନ୍ତ ।
କର୍ଣ୍ଣ ବୋଇଲେ କ୍ଷତ୍ରିୟ ହୋଇଲେ ନିସତ
ଦୂଷିତ କର୍ମ କରିଲେ ଧର୍ମ ନୁହେଁ ପ୍ରାପ୍ତ ।
ଦ୍ୱିତୀୟରଥ ପେଶିଲେ ଧର୍ମ ହେବ ହାନି
କିମ୍ପା ତୁ କଟାଳ କରୁ ସର୍ପ ହୁଅ ତୁନି ।
ଦେଖ ତ ଅର୍ଜୁନ ଆସି କରୁଛି ସମର
ସୈନ୍ୟଙ୍କୁ ସଂହାର କରିନିଏ ଯମଘର ।
ଏତେବେଳେ ପାଣ୍ଡବେ ଯେ ଜିଣିଯିବେ ରଣେ
କିମ୍ପା ତୁ କଟାଳ କରୁ ମୋତେ ଅକାରଣେ ।
ଶୋଷକ ବୋଇଲା ଶୁଣ ହେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଆତ୍ମଜ
ମୋର ବଂଶ ଉଦ୍ଧାରିବା ଅଟେ ତୁମ୍ଭ କାର୍ଯ୍ୟ ।
ପୁଣି ରାଜାଙ୍କର ନାଶ ହୋଇବ ଅରାତି
ନିଷ୍କଣ୍ଟକେ ରହିବେ ସେ ହୋଇ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ।
ଏ ଥରକ ପେଶ ମୋତେ ନିଶ୍ଚୟ ଗିଳିବି
କୌରବଙ୍କ ମନସ୍କାମ ଆଜି ପୁରାଇବି ।
ଶୁଣି କର୍ଣ୍ଣ ଅତିଶୟ ମନେ ହୋଇ କୋପ
ବୋଇଲେ ମୋ ପାଶୁ ବେଗେ ପଳାପଳା ସର୍ପ ।
ଦୈବେ ଯାତ୍ରାକାଳେ ତୋର ଦେଖିଲେ ଆନନ
ଅଯାତ୍ରା ହୁଅଇ ଶାସ୍ତ୍ରେ ହୋଇଛି ଲିଖନ ।
ଦେହେ ପଡ଼ିଲେ ବର୍ଷକ ଧର୍ମ ହୁଏ ହାନି
କେବେହେଲେ ପିତୃଲୋକ ନ ପାଆନ୍ତି ପାଣି ।
କାମୁଡ଼ିଲେ ନିଶ୍ଚୟରେ ହୁଅଇ ମରଣ
ସର୍ପମାନଙ୍କର ଅଛି ଏତେ ମନ୍ଦଗୁଣ ।
ପଳାଇ ନ ଯାଇ ଆଉ ରହିଛୁ ମୋ ପାଶ
ତୋତେ ଲାଜ ନ ମାଡ଼ଇ ପୁଣି ବୋଲୁ ପେଶ ।
ମରଣ ଭୟରେ ଆସି ପଶିଲୁ ଶରଣ
ମୋ ରଥରେ ରଖି ତୋତେ ପାଇଛି କଷଣ ।
ନାନାଦୋଷ ନ ଧରି ମୁଁ ରଖିଥିଲି ତୋତେ
ଏତେକାଳେ ଦେଲୁ ତାର ପ୍ରତିଫଳ ମୋତେ ।
ବଂଶ ବୁଡ଼ାଇ ବଞ୍ଚିବା କଲୁ ମନେ ସାଧ
ତୋ ଛାରକୁ ପେଶି ହେଲା ମୋର ଶିରଚ୍ଛେଦ ।

ଥରେ ପାପୀ ସର୍ପ କିମ୍ପା ଚାହୁଁ ଫେରି ଫେରି
ପ୍ରାଣ ଯାଉରେ ତୋହର ମୁର୍ଦ୍ଧା ଫାଟିକରି ।
ପଳାରେ ନିର୍ଲ୍ଲଜ କ୍ରୁର ପଳା ମୋ ରଥରୁ
ବହୁ କାର୍ଯ୍ୟ ନାଶ କଲି ତୋହର ହେତୁରୁ ।
ଶୁଣି ଶୋଷକ ବୋଇଲା କର୍ଣ୍ଣ ଶୁଣ ଗିର
ଅକାରଣେ ଭାଙ୍ଗିଲୁ ତୁ ଦର୍ପକୁ ମୋହର ।
ପୁଣି ବୃଥା ଝିଙ୍ଗାସିଲୁ ମିଛେ ଦେଇ ଦୋଷ
ତୋ ରଥ ଚକକୁ ଆଜ ଭୂମି କରୁ ଗ୍ରାସ ।
ଦୁଇଦଣ୍ଡ ମାତ୍ର ଚକ ଭୂମିରେ ପଶିବ
ତହିଁରୁ ଉଠିଲେ ତୋତେ କେହି ନ ଜିଣିବ ।
ଶାପଦେଇ କାଳସର୍ପ କର୍ଣ୍ଣ ରଥ ଛାଡ଼ି
ପଳାଇଲେ ମହାକ୍ରୋଧେ ଆକାଶରେ ଉଡ଼ି ।
କର୍ଣ୍ଣ ତେରି ଶୁଣ ଆହେ ମନୁ ନୃପବର
ବ୍ୟାଘ୍ର ସର୍ପ ଖଡ଼୍‌ଗଧାରୀ ଆବର କୁମ୍ଭୀର ।
ମର୍କଟ ଭଲ୍ଲୁକ ସିଂହ ଏ ସକଳ ପ୍ରାଣୀ
କାହାରି ନୁହନ୍ତି କାଳେ ଦୃଢ଼େ ଥିବ ଜାଣି ।
ଯେଉଁଜନ ଏମାନଙ୍କୁ ଦିଅଇ ଆଶ୍ରୟ
କାଳେ ନାଶକୁ ଭଜଇ ସେ ପ୍ରାଣୀ ନିଶ୍ଚୟ ।
ଶରଣ ରଖିଲେ କର୍ଣ୍ଣ ଅସମୟ କାଳେ
ତାକୁ ଶାପ ଦେଲା ଉପକାରର ବଦଳେ ।
ଆହେ ଜ୍ଞାନୀ ବୃଦ୍ଧମାନେ କରିବ ବିଚାର
ଉପକାର କରିବାରୁ ହେଲା ଅପକାର ।

—o—

କର୍ଣ୍ଣବଧ

କରଯୋଡ଼ି ଜଣାଇଲେ ବିଳଙ୍କ ଈଶ୍ୱର
ହେ ଅଗସ୍ତି ମୁନି ମୋର କଥା ଘେନା କର ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କ କୌଶଳେ ସର୍ପ ଗଲା ଲାଜ ପାଇ
ଶୂନ୍ୟପଥେ ଉଡ଼ିଗଲା କର୍ଣ୍ଣେ ଶାପ ଦେଇ ।
ତତ୍ପରେ କେବଣ କଥା କରିଲେ କୌରବେ
ସେହିକଥା ଶୁଣିବାକୁ ମୋର ଇଚ୍ଛା ଏବେ ।
ବାହାନ୍ତି ଯେ ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥ ଦେବ ହରି
କର୍ଣ୍ଣର ଛାମୁରେ ନେଇ ରଥ ଯେ ଉଭାରି ।
ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥ ଦେଖି କମ୍ପମାନ କର୍ଣ୍ଣ
ଶତ ଶତ ଶର ବିନ୍ଧେ ରାଧାର ନନ୍ଦନ ।
ଲୁହାର ନାରାଚ ଶଙ୍ଖଚିଲ ପକ୍ଷୀ ଛନ୍ଦି
ସହସ୍ରେନାରାଚ କର୍ଣ୍ଣ ପୁରାଇଣ ବିନ୍ଧି ।
ପୁଣି ନାରାଚ ବିନ୍ଧିଲା କର୍ଣ୍ଣ ସସ୍ର ତିନି
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଛେଦିଲା ତାହା କୁବେରାସ୍ତ୍ର ଘେନି ।
ପୁଣି ଚାରିଶତ ବାଣ କର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରହାରିଲେ
ଏକଶରେ ଧନଞ୍ଜୟ ସବୁ କାଟିଦେଲେ ।
କୁହୁକ ଶରକୁ ପୁଣି ମାଇଲେ ରାଧେୟ
ଦିଗ ବିଦିଗ ହୋଇଲା ଅନ୍ଧକାରମୟ ।
ଦଶଦିଗ ଅନ୍ଧକାର ନ ଦିଶଇ କିଛି
ମାଇଲେକ ସୂର୍ଯ୍ୟାବର୍ତ୍ତ ଶର ସବ୍ୟସାଚୀ ।
ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ତେଜକୁ ସେ ଯେଣୁ ପ୍ରକାଶିଲା
ଫିଟିଲା କୁହୁକ ଦଶଦିଗ ଯେ ଦିଶିଲା ।
ପୁଣି ଅୟୁତେକ ଶର କର୍ଣ୍ଣ ମହାବୀର
କପିକେତନ ଉପରେ କଲେକ ପ୍ରହାର ।
ଚାରିସହସ୍ର ମାଇଲେ ଚାରୋଟି ସ୍ତମ୍ଭକୁ
ସହସ୍ରେ ମାଇଲେ ପୁଣି ରଥ ଉପରକୁ ।
ପାର୍ଥକୁ ପେଶିଲେ ଚାହିଁ ଅୟୁତେକ ଶର
ତା ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ଯାଦବ ଈଶ୍ୱର ।
ଅୟୁତେ ଶର ପ୍ରହାରି ବୀର ଧନଞ୍ଜୟ
କର୍ଣ୍ଣଙ୍କ ସକଳ ଅସ୍ତ୍ର କରିଦେଲେ କ୍ଷୟ ।
ପୁଣି କପିକେତନକୁ କର୍ଣ୍ଣ ଧନୁର୍ଦ୍ଧର
ଦଶସହସ୍ର ନାରାଚ କରିଲେ ପ୍ରହାର ।
ସହସ୍ର ଶର ବିନ୍ଧିଲେ ସେ ଚାରି ଅଶ୍ୱଙ୍କୁ
ପଞ୍ଚତ୍ରିଂଶ ଶରେ ପାର୍ଥ ଛେଦିଲେ ସବୁଙ୍କୁ ।
ପର୍ବତାଶର ମାଇଲେ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ନନ୍ଦନ
ବଜ୍ରଶର ମାରି ପାର୍ଥ କରିଦେଲେ ଚୂର୍ଣ୍ଣ ।
ପଞ୍ଚାଶତ ଶର ପୁଣି ପେଶିଲେ ରାଧେୟ
ଗର୍ଜନ ନାଦେ ଘୋଟିଲା ବିଦ୍ୟୁତ ପରାୟ ।
ବଜ୍ରାବଳୀ ଶର ମାରି ପାର୍ଥ ମହାବଳୀ
କର୍ଣ୍ଣଙ୍କ ସକଳ ଶର କରିଦେଲେ ଧୂଳି ।
ପୁଣି କର୍ଣ୍ଣ ମହାବୀର ଧରି ଅଗ୍ନିଶର
ପ୍ରହାରନ୍ତେ କମ୍ପମାନ ହେଲା ତିନିପୁର ।
ଉଭୟ ଦଳର ସୈନ୍ୟ ପଳାଇଲେ ଘୁଞ୍ଚି
ପବନା ଶର ମାଇଲେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଆମଞ୍ଚି ।

ପବନ ଘାତେ ଅନଳ ହୋଇଲା ପ୍ରବଳ
ପଡ଼ିଲା କୌରବଥାଟ ପଡ଼ିଲା ସକଳ ।
ନିଜ ଶର ନିଜ ସୈନ୍ୟ କରଇ ଦହନ
ବାଧ୍ୟହୋଇ ମେଘ ଶର ପ୍ରହାରିଲେ କର୍ଣ୍ଣ ।
ଯହୁଁ ଜଳ ବୃଷ୍ଟି ହେଲା ପ୍ରବଳ ରୂପରେ
ତହୁଁ ଅଗ୍ନି ଲିଭିଗଲା ଆପଣା ଥାଟରେ ।
ବେଳକୁବେଳ ପ୍ରବଳ କର୍ଣ୍ଣ ମହାବୀର
ଶର ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତି ନାହିଁ ଅବସର ।
ଶରମାନଙ୍କ ତେଜରେ ଆଖିଯାଏ ବୁଜି
ଗଗନରେ ଦିଶେ ଯେହ୍ନେ ବିଦ୍ୟୁତରାଜି ରାଜି ।
କର୍ଣ୍ଣଙ୍କ ସମର କଥା ଅତି ଅକଥନ
ସୈନ୍ୟ ଲୋଟନ୍ତି ଯେସନେ ବାତେ ରମ୍ଭାବନ ।
କି ଅବା ଆଷାଢ଼ମାସ ହେଲା ଉପସ୍ଥିତ
ତାଳବନେ ପକ୍ୱତାଳ ପଡ଼ଇ ଯେମନ୍ତ ।
ସେହିପରି କର୍ଣ୍ଣଙ୍କର ସୁତୀକ୍ଷ୍ଣ ଶରରେ
ସୈନ୍ୟଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ଛିଣ୍ଡି ପଡ଼ଇ ତଳରେ ।
ଏହି ଅସମ୍ଭବ ଯୁଦ୍ଧ ନ ସରେ କହିଲେ
ଭୂଚରେ ଖେଚରେ ଥାଇ କବନ୍ଧ ନାଚିଲେ ।
କର୍ଣ୍ଣାର୍ଜ୍ଜୁନ ନିରପେକ୍ଷ ସମର କରନ୍ତି
ସମକକ୍ଷ ଭାବ ଘେନି ଅସ୍ତ୍ରାଦି ଚାଳନ୍ତି ।
ସୈନିକ ପୁରୁଷମାନେ ଜୀବଆଶା ଛାଡ଼ି
ରଣ କ୍ଷେତ୍ରେ ଦୁଇବଳ ପଡୁଛନ୍ତି ମାଡ଼ି ।
ରଥୀ ପଦାତି ସକଳ ହେଲେ ଏକ ମେଳ
ଏ ରୂପେ କୌରବ ସୈନ୍ୟ ଲଗାଇଲେ ଗୋଳ ।
ଏମନ୍ତ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଦ୍ରୁପଦ କୁମର
ନବଲକ୍ଷ ସୈନ୍ୟ ଘେନି ହେଲା ଅଗ୍ରସର ।
ଅର୍ବୁଦେକ ସୈନ୍ୟ ଘେନି ମାନଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ
ସମର କରିବା ପାଇଁ ଚଳିଲେ ତଡ଼ତି ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଉଗ୍ରମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖିଣ ନକୁଳ
ତିନିଲକ୍ଷ ଗଜ ଯୋଦ୍ଧା ଘେନାଇ ଚଞ୍ଚଳ ।
ଠିଆହେଲେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ସମ୍ମୁଖରେ ଆସି
ସମସ୍ତଙ୍କ ହାଦେ ଅଛି ଯାଠି ନବନିଶି ।
ମନ୍ତ୍ରୀ ଚୂଡ଼ାମଣି ପୁଣି ହୋଇଲେ ବାହାର
ସଙ୍ଗେ ନେଲେ ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ରଥ କରୀବର ।
ଆହୁରି ଯେ ତିନିଲକ୍ଷ ସୈନ୍ୟ ସହିତରେ
ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ କୁରୁସୈନ୍ୟର ଭିତରେ ।
କୁନ୍ତ ଖଡ଼ଗ ଶାବେଳି ପରିଘ ଯେ ଯାଠି
ଦଣ୍ଡଘେନି ଶକୁନିର ସମ୍ମୁଖରେ ଭେଟି ।
ଶ୍ୱେତହସ୍ତୀ ପୃଷ୍ଟେ ବିଜେ ରାଜା ଯୁଧିଷ୍ଠିର
କୋପ ହୋଇ ଶ୍ରୀଭୁଜରେ ଧରି ଧନୁଶର ।
ବାହାର ହେଲେ କୌରବ ସଙ୍ଗେ କରି ରଣ
ଏକ କାଳରେ ଶକୁନି ତାହାଙ୍କୁ ଭେଟିଣ ।
ବୋଇଲା ଯେ ରହ ରହ ଆରେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ମାରି ପରା ହେବୁ ନୃପବର ।
ଆରେ ମୋ ହାତରୁ ଯେବେ ରହିବୁ ତୁ ବର୍ତ୍ତି
ତେବେ ସିନା ପଛେ ହେବୁ ରାଜଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ।
ଏହା କହି ଘୋର ନାଦେ କଲା ଆସ୍ଫାଳନ
ରଥେ ଥାଇ ଏ ସକଳ ଦେଖି ଭଗବାନ ।
ସହଦେବଙ୍କୁ ବୋଇଲେ ପାଶକୁ ଡକାଇ
ଦେଖ ଶକୁନି ଧର୍ମଙ୍କୁ କଟାକ୍ଷ କରଇ ।
ଶୁଣି ସହଦେବ ତହୁଁ ଗଲେକ ଦଉଡ଼ି
ମତ୍ତବ୍ୟାଘ୍ର ଛାଗପଲ ଯେହ୍ନେ ନିଏ ତଡ଼ି ।
ସେହିରୂପେ କୁରୁସୈନ୍ୟ କରିଣ ମନ୍ଥନ
ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଯଥା ଧର୍ମଙ୍କ ନନ୍ଦନ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କୁ ପଛ କରି ମନ୍ତ୍ରୀ ଚୂଡ଼ାମଣି
ଶକୁନି ସମ୍ମୁଖେ ରଥ ରଖାଇଲେ ଆଣି ।
ବଳୟ ମଣିମୁକୁଟେ ଭୂଷିତ ହୋଇଣ
କେହି ରଥେ କେହି ଗଜେ କରି ଆରୋହଣ ।
ଏକ ମୁଖରେ ସକଳେ କଲେକ ସମର
ଶର ଆତଯାତ ମହୀ ଦିଶେ ଅନ୍ଧକାର ।
ରଥାଶ୍ୱ ଗଜ ପଦାତି ସର୍ବେ ମଦମତ୍ତା
ମଡ଼ାମଡ଼ି ହୋଇ ପଡୁଛନ୍ତି ଗଜଦନ୍ତା ।
ଦେବତାଙ୍କୁ ଅଗୋଚର କର୍ଣ୍ଣପର୍ବ ରଣ
ପଲକ ମାତ୍ରେ ପେଶନ୍ତି ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ବାଣ ।
ଏହି ରୂପରେ ସମର ହୁଅନ୍ତେ ପ୍ରବଳ
କର୍ଣ୍ଣଙ୍କ ରଥ ହୋଇଲା ଅତି ଅସମ୍ଭାଳ ।
ଶୋଷକ ସର୍ପ ଯେ ରୂପେ ଦେଇଥିଲା ଶାପ
କର୍ଣ୍ଣଙ୍କୁ ଫଳିଲା ଆସି ସେହି ଅନୁରୂପ ।

କର୍ଣ୍ଣଙ୍କ ସମରବେଳେ ରଥ ଦ୍ରୁତେ ଚଳେ
ସହି ନ ପାରିଣ ଚକ ପଶିଲା ଭୂତଳେ ।
ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥ ମଧ୍ୟ ହେଲା ଭୂମିଗତ
ଅଚଳ ହୋଇଣ ରଥ ନ ଚଳେ କିଞ୍ଚିତ ।
ମେରୁ ପର୍ବତରୁ ଭାରି ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥ
କିଞ୍ଚିତରେ ଟେକିଦେଲେ ତାହା ଜଗନ୍ନାଥ ।
କର୍ଣ୍ଣ ବୋଇଲେ ରେ ବାବୁ ଶୁଣ ବୀରପାର୍ଥ
କିଞ୍ଚିତ ସମର ରଖ ତୋଳେ ମୋର ରଥ ।
ଶରଣ ରକ୍ଷଣ ବୋଲେ ଉଡ଼ଇ ତୋ ବାନା
ବିରଥୀ ହୋଇଛି ମୋତେ ପ୍ରମାଦ ଦିଅନା ।
ଶୁଣ ସମର ନିୟମ ଯେ ବିଧି ବିଧାନ
ନୀତିଶାସ୍ତ୍ରମାନଙ୍କରେ ହୋଇଛି ଲିଖନ ।
କେଶକୁ ମୁକୁଳା କରି ଯେହୁ ଠିଆ ହେବ
ଅସ୍ତ୍ରାଘାତ ତା ଉପରେ କେଭେ ନ କରିବ ।
ଅସ୍ତ୍ରହୀନ ହୋଇ ଯେବେ ଥିବ ଶୂନ୍ୟହସ୍ତ
ତାହାକୁ ଦେଖିଲାକ୍ଷଣି କରିବ ତ୍ୟକତ ।
ବାଳ ମୁକୁଳ ଆବର ବସ୍ତ୍ର ଅସମ୍ଭାଳ
ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ଛାଡ଼ି ହାତ ଯୋଇଲେ କପାଳ ।
ଦାନ୍ତ କୁଟୀ କୁଠାରକୁ ଯେ ବାନ୍ଧିବ ଗଳେ
ଯାନ ବାହନାଦି ଛାଡ଼ି ଉଭା ହେବ ତଳେ ।
ଶରଣ ବୋଲି କହିବ ଯେ ଜନ ମୁଖରେ
ରଣ କରୁ କରୁ ପିଠି ଯେ ଦେବ ସମରେ ।
ଯେବଣ କ୍ଷତ୍ରୀ ହୋଇବ ସମରେ ନିସତ
ତାକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ଚଳିବ ତ୍ୱରିତ ।
ଏମନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଯେହୁ ନାଶ କରେ
ଜୀବିତେ ଅଯଶ ମଲେ ପଡ଼ଇ ନର୍କରେ ।
ତୁ ଗୁଣବନ୍ତ ପଣ୍ଡିତ ଆହେ ଅରଜୁନ
ସାକ୍ଷୀ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି ହନୁ ଭଗବାନ ।
ଏଠାରେ କିଞ୍ଚିତ ପାପ ହୁଏ ଗୁରୁତର
ଅଳପ ପୁଣ୍ୟ କରିଲେ ହୁଅଇ ଅପାର ।
ଦୁଇଦଣ୍ଡ ମାତ୍ର ରହ ସମର ନ କରି
କରିବି ସମର ରଥ ଉଠିଲେ ମୋହରି ।
କର୍ଣ୍ଣଙ୍କ ମୁଖୁ ଏପରି ବିନୟକୁ ଶୁଣି
ସ୍ଥକିତ ହୋଇ ରହିଲେ ପାର୍ଥ ବୀରମଣି ।

ଅର୍ଜୁନ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଦେବ ଜଗନ୍ନାଥ
ବୋଇଲେ ସ୍ଥକିତ କିମ୍ପା ହେଲ ଆହେ ପାର୍ଥ ।
ଚଞ୍ଚଳ ଗତିରେ ଶର କର ହେ କ୍ଷେପଣ
କର୍ଣ୍ଣର ଶିରକମଳ କାଟ ଏହିକ୍ଷଣ ।
ଅର୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ପ୍ରଭୁ ହୋଇଛି ବିରଥୀ
ଧର୍ମର କଥା ବିନୟେ ବହୁତ କହନ୍ତି ।
ଏ ଅଧର୍ମ କଥା ମୁହିଁ କିମ୍ପାଇଁ କରିବି
ଦୁଇଦଣ୍ଡ ପରେ ରଥେ ଉଠିଲେ ମାରିବି ।
ଏଡ଼େ ବଡ଼ ଯୋଦ୍ଧାକୁ ମୁଁ ଆହେ ଦୟାମୟ
ବିନା ସମରେ କେମନ୍ତେ କରିବଇଁ କ୍ଷୟ ।
ବିରଥୀ ଯୋଦ୍ଧାକୁ ମୁହିଁ ନ ମାରଇ ବାଣ
ଏହା କି ନ ଜାଣ ତୁମ୍ଭେ ଆହେ ନାରାୟଣ ।
ଶୁଣି ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ତନୟ ବୋଇଲେ ହେ ହରି
ବିରଥୀ ସଙ୍ଗେ ଯୁଝିବ ଅଧର୍ମ ଆଚରି ।
ତୁମ୍ଭଠାରେ ଏ ସକଳ ହେବ କି ସଙ୍ଗତ
ତାହା ଶୁଣି ବୋଲୁଛନ୍ତି ଜଗତର ନାଥ ।
ସଦା ଧର୍ମପଥେ ତୁମ୍ଭେ କର ବିଚରଣ
ଅଧର୍ମ କେମନ୍ତେ ତାହା ଭ୍ରମରେ ନ ଜାଣ ।
ଯେବେ ବନେ ଯାଇଥିଲେ ଏହି ପାଞ୍ଚଭାଇ
ମୃଗୟା ବିନୋଦେ ବନେ ବୁଲୁଥିଲେ ଏହି ।
ସିନ୍ଧୁରାଜା ଜୟଦ୍ରଥେ ଦେଲ ପଠାଇଣ
ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କୁ ନେଉଥିଲା କରି ଚୋରପଣ ।
ପୁଣି ଭିଆଇଲ ତୁମ୍ଭେ କପଟରେ ପଶା
ରାଜ୍ୟ ଧନ ଜିଣି ନେଲେ ଏ ହେଲେ ନିଆଶା ।
ଏ ପାଞ୍ଚଭାଇଙ୍କୁ ସଭାତଳେ ବସାଇଲେ
କେତେ ବା କହିକି ଯେତେ ମନ୍ଦ ଗାଳି ଦେଲେ ।
କୃଷ୍ଣା କେଶ ଧରି ଦୁଃଶା ଆଣିଲା ସଭାକୁ
ବିବସ୍ତ୍ର କଲ ଦେଖିବା ପାଇଁ ତା ଜାନୁକୁ ।
ଏ ସକଳ ଧର୍ମ କଥା ତୁମ୍ଭର ଅଟଇ
ଏତେବେଳେ କହୁଅଛୁ ଲାଜ ନ ମାଡ଼ଇ ।
ଭୀମକୁ ମିଷ୍ଟାନ୍ନ ସଙ୍ଗେ ଖୁଆଇଲ ବିଷ
ବିଷ ଘାରି ଯେଉଁକାଳେ ହେଲେ ସେ ଅବଶ ।
ତାହା ଗୋଡ଼ ବାନ୍ଧି ପୁଣି ଫିଙ୍ଗିଲ ଜଳରେ
ଜଳଜନ୍ତୁ ଖାଉ ବୋଲି ବିଚାରି ମନରେ ।

ପୋତୁ ଏ ତୁମ୍ଭର ଧର୍ମ କେମନ୍ତ ଅଟଇ
ଆହୁରି କହୁଛି ଧର୍ମ ଶୁଣ ମନଦେଇ ।
ସବୁକାଳେ ତୁମ୍ଭେମାନେ ଚଳ ଧର୍ମ ବାଟେ
ଘର କଲ ଝୁଣା ଘୃତ ଜଉ ଛଣପଟେ ।
ଅତି ଗଉରବ କରି ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ନେଲେ
ସେହି କପଟ ଗୃହରେ ତାଙ୍କୁ ରଖାଇଲେ ।
ଗୁପତରେ ପୁରଞ୍ଜନ ପଣ୍ଡାଙ୍କୁ ପଠାଇ
ଅର୍ଦ୍ଧରାତ୍ରେ ନିଆଁ ଦେଲ ସେ ଘରେ ଲଗାଇ ।
ବିକଳେ ପଞ୍ଚପାଣ୍ଡବେ ପଶିଲେ ବିଳରେ
ସେଠାରୁ ଉଦ୍ଧାର ହେଲେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ।
ଏହା ନୁହେଁ କି ତୁମ୍ଭର ପରମାର୍ଥ ଧର୍ମ
ଆହୁରି କହୁଛି ଶୁଣ କରିଛ ଯେ କର୍ମ ।
ଚଉଦ ବରଷ ମାତ୍ର ସୁଭଦ୍ରା ତନୟ
ନ ଜାଣି ବ୍ୟୂହେ ପଶିଲା ହୋଇ ଅସହାୟ ।
ଧର୍ମ ଯୁଦ୍ଧରେ ତାହାକୁ ମାରି ନ ପାରିଲ
ବେଢ଼ି ମାରିବା ବୋଲିଣ ସର୍ବେ ବିଚାରିଲ ।
ଏକ ଶିଶୁକୁ ବେଢ଼ିଲ ଅର୍ବୁଦ ଧାନୁଷ୍କୀ
ସମସ୍ତେ ମିଶି ମାଇଲ ଏ ଧର୍ମ ନୁହେଁ କି ।
ଅଭିମନ୍ୟୁ କଥା କୃଷ୍ଣ କରନ୍ତେ ପ୍ରକାଶ
ଅର୍ଜ୍ଜୁନଙ୍କ ମନେ କ୍ରୋଧ ଜନ୍ମିଲା ବିଶେଷ ।
ପୁଣି ହିଁ ବୋଇଲେ କୃଷ୍ଣ ଶୁଣ ଧନଞ୍ଜୟ
ବିଳମ୍ବ ନ କରି ଶତ୍ରୁ ବେଗେ କର କ୍ଷୟ ।
ଦୁଇଦଣ୍ଡ ମଧ୍ୟେ ଯେବେ ତା ରଥ ଉଠିବ
ତେବେ ତାହାକୁ ସମରେ କେହି ନ ପାରିବ ।
ଏମନ୍ତ ବଚନ ଶୁଣି ବୀର ଅରଜୁନ
ବୋଇଲେ ହେ କର୍ଣ୍ଣ ଧର ତୁମ୍ଭ ଶରାସନ ।
ପୁତ୍ରଶୋକେ ମୋର ମନ ହୁଅଇ ଅସ୍ଥିର
ବିନା ଯୁଦ୍ଧରେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କିରବି ସଂହାର ।
ଏହା କହି ଗାଣ୍ଡିବରେ ବସାଇଲେ ବାଣ
କର୍ଣ୍ଣର ବୁଦ୍ଧି ନ ସ୍ଫୁରେ ଏମନ୍ତ ଦେଖିଣ ।
ଶଲ୍ୟରାଜ ବୋଇଲେ ହେ ଶୁଣ ସୂର୍ଯ୍ୟସୁତ
ନିସତ ହେଲେ କି ଆଉ ଛାଡ଼ିଦେବ ପାର୍ଥ ।
ଶଲ୍ୟଙ୍କ ବଚନ ଶୁଣି କର୍ଣ୍ଣ ଧନୁର୍ଦ୍ଧର
ଆପଣା କୋଦଣ୍ଡ ଧରି କରିଲେ ଟଙ୍କାର ।

ନନ୍ଦିଘୋଷେ ରହିଛନ୍ତି ବୀର ଅରଜୁନ
ସେ ରଥ ସହସ୍ର ତାଳ ଉଚ୍ଚର ସମାନ ।
କର୍ଣ୍ଣ ପାଦ ଗତି କରି ଅଛଇ ଭୂମିରେ
କେଉଁପରି ସମ ହେବ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ସଙ୍ଗରେ ।
ଯେତେ ଯେତେ ଅସ୍ତ୍ର କର୍ଣ୍ଣ କରଇ ପ୍ରହାର
କିଞ୍ଚିତ ମାତ୍ରେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ କରନ୍ତି ସଂହାର ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ସବ୍ୟସାଚି
ଶୋଷକ ସର୍ପ କର୍ଣ୍ଣକୁ ଶାପ ଦେଇଅଛି ।
ଦୁଇଦଣ୍ଡ ରଥଚକ ପଶିବ ଭୂତଳେ
ଏଥିମଧ୍ୟେ ତାକୁ ଯେବେ ତୋଳିପାରେ ବଳେ ।
ତେବେ ଜିଣିବାକୁ କେହି ନୋହିବେ ସମର୍ଥ
ଏବେ ଏକଦଣ୍ଡ ଆସି ହେଲାଣି ଅତୀତ ।
ଆଉ ଏକଦଣ୍ଡ ପରେ ଆକାଶେ ଉଠିବ
ପୁଣି ସେ ରଥରେ ବସି ସମର କରିବ ।
ସେତେବେଳେ କେଉଁ ବୀର ନୋହିବ ସମାନ
କିପରି ତାହାକୁ ତୁମ୍ଭେ କରିବ ନିଧନ ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବିକଳ ହୋଇଲେ କିରୀଟୀ
ଚାପେ ବସାଇଲେ ଅର୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦ୍ର ବାଣଗୋଟି ।
ସେ ଶରଘାତେ କର୍ଣ୍ଣର ଛିଡ଼ିଯାନ୍ତେ ମୁଣ୍ଡ
ଧରଣୀ ପରେ ପଡ଼ିଲା ଗିରିସମ ପିଣ୍ଡ ।
ପୁଣି ମୁଣ୍ଡେକ କନ୍ଧରୁ ହେଲା ଉପପତ୍ତି
ତକ୍ଷଣେ ଉଠି ଧରିଲା କରେ ବଜ୍ରଶକ୍ତି ।
ପୁଣି ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବିନ୍ଧିଲେ ପାଶୁପତ ଶର
ଯେଉଁ ଶରେ ଦହିଥିଲେ ତ୍ରିପୁରକୁ ହର ।
ସେ ଶର କାଣ୍ଡେ ବସାଇ ଟାଣିଦ୍ୟନ୍ତେ ଛାଡ଼ି
ପୁଣି କର୍ଣ୍ଣମୁଣ୍ଡ କାଟି ତଳେ ପଡ଼େ ଛିଡ଼ି ।
ପୁଣି କର୍ଣ୍ଣର କନ୍ଧରୁ ମୁଣ୍ଡେକ ଉଭବ
ପାର୍ଥ କହେ ଦେଖ ପ୍ରଭୁ ଏ ବଡ଼ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ।
ସହଦେବଙ୍କୁ ଡକାଇ ପୁଚ୍ଛିଲେ ରମେଶ
ପୁଣି ମୁଣ୍ଡ ଉପୁଜଇ କେବଣ ଭବିଷ୍ୟ ।
କରଯୋଡ଼ି ଜଣାଇଲେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଚୂଡ଼ାମଣି
ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ନନ୍ଦନ ଯେଣୁ କର୍ଣ୍ଣ ବୀରମଣି ।
ଅଭେଦ କବଚ ଆଉ ଅମୃତ କୁଣ୍ଡଳ
ପୁଣି ଅଭେଦ ଚଉଁରୀ ଦେଲେ ଅଂଶୁମାଳ ।

ତାହା ଜାଣି ଆଖଣ୍ଡଳ ଦ୍ୱିଜବେଶ ଧରି
ଉଦ୍‌ଯୋଗ ପର୍ବେ ମାଗିଣ ଆଣିଦେଲେ ହରି ।
ଏ ସକଳ କଥା ଯହୁଁ ଜାଣିଲେ ଆଦିତ୍ୟ
ପୁତ୍ରର ନିମନ୍ତେ ତହୁଁ ହୋଇଲେ ଭାବିତ ।
ପୁଣ ପୁଅକୁ ଅମରେ ବସାଇବା ପାଇଁ
ମର୍କତଲିଙ୍ଗ ହୃଦୟେ ରୋପିଦେଲେ ନେଇ ।
ଏ କଥାରେ ସ୍ୱର୍ଗବାସୀ କରିଲେ ସମ୍ମତ
ତେଣୁ କୌଣସି ଶରରେ ସେହି ନୁହେଁ ହତ ।
ଯେବେ ସେ ମର୍କତଲିଙ୍ଗ ଯାଇପାରେ ଯୋଡ଼ି
ତେବେ କର୍ଣ୍ଣଶିର ଯିବ ଏକାବେଳେ ଛିଡ଼ି ।
ଶୁଣି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପୁଚ୍ଛିଲେ କେମନ୍ତ ଏ ହେବ
ମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ କରିଲେ ଶୁଣ ତେବେ ଦେବ ।
ପାଶୁପତ ନୀଳଚକ୍ର ବାବଲ ଏ ତିନି
ଏକାବେଳକେ ବିନ୍ଧନ୍ତୁ ବୀର ଫାଲଗୁନି ।
ପାଶୁପତ ଯେ ନାଭିକି ବାବଲ ବକ୍ଷକୁ
ନୀଳଚକ୍ରକୁ ପେଶନ୍ତୁ ତାହାର କନ୍ଧକୁ ।
ଏ ତିନିଶର ପଡ଼ିଲେ ତା ତିନି ସ୍ଥାନରେ
ତିନିଗଡ଼ ହୋଇ କର୍ଣ୍ଣ ପଡ଼ିବ ମହୀରେ ।
ଶୁଣି ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲେ ବୀର ଧନଞ୍ଜୟ
ନୀଳଚକ୍ରଙ୍କ ଉପରେ ଲଗାଇଲେ ଲୟ ।
ତହୁଁ ପାତାଳୁ ଅଇଲେ ସେ ବାଣ ବହନ
ସେ ତିନିଙ୍କି ଗାଣ୍ଡିବରେ ବସାଇ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ।
ଆକର୍ଣ୍ଣ ଓଟାରି ଗୁଣ ଦିଅନ୍ତେ ଯେ ଛାଡ଼ି
ଚଳିଲେ ସେ ତିନିବାଣ ଦେଇ ଘୋର ରଡ଼ି ।
ପାଶୁପତ ପଶିଲା ଯେ କର୍ଣ୍ଣର ନାଭିରେ
ବାବଲ ଶର ପଡ଼ିଲା ଯାଇଁଣ ଛାତିରେ ।
କୋଟି ସୂର୍ଯ୍ୟ ତେଜ ଧରି ନୀଳଚକ୍ର ଗଲା
କର୍ଣ୍ଣ ଗଳାବକ୍ଷ ନାଭି କାଟି ପକାଇଲା ।
ତିନିଖଣ୍ଡ ହୋଇବାରୁ ଛାଡ଼ିଲା ପରାଣ
ଆତ୍ମା ଚଳିଲା ଆକାଶେ ଜ୍ୟୋତି ପ୍ରକାଶିଣ ।
ତାହୁଁ ତାହୁଁ ଛାୟାପତି ଅଙ୍ଗେ ହେଲା ଲୀନ
ଏଥୁଅନ୍ତେ ଯାହା ହେଲା ଶୁଣ ହେ ରାଜନ ।
ଭୀଷ୍ମଦେବ ଦଶଦିନ କରିଲେ ସମର
ଦ୍ରୋଣ ପାଞ୍ଚଦିନେ ଗଲେ ଶମନ ନଗର ।

ଅଢ଼ାଇଦିନ ସମର କରି ସୂର୍ଯ୍ୟସୁତ
ଧନଞ୍ଜୟଙ୍କ ହାତରେ ହୋଇଲେ ନିହତ ।
କୁମ୍ଭମାସ ଶନିବାର ଯମଘଣ୍ଟ ଯୋଗେ
କର୍ଣ୍ଣଶିର ଛେଦ ହେଲା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଆଗେ ।
ଦିବା ଦୁଇ ପ୍ରହରରେ କର୍ଣ୍ଣ ହୋଇନ୍ତି ନାଶ
ସେହିକ୍ଷଣି ଅନ୍ଧକାର ହେଲା ଦଶଦିଶ ।
ଆକାଶରେ ସୂର୍ଯ୍ୟଦେବ କଲେକ ରୋଦନ
ଆହା ପୁତ୍ର କେଣେ ଗଲୁ ମୋ ଜୀବ ଜୀବନ ।
ଆରେ ବୀରବର ବାବୁ ଧାର୍ମିକ ସୁମତି
ଚାଲିଲେ ତୋ ଭାର ସହି ନ ପାରଇ କ୍ଷିତି ।
ଆଣ୍ଟେ ଗଲୁ ଯେବେ ତୁହି ଆରେ ବାପଧନ
ପୃଥିବୀ ନ ସହି ରକ୍ତ କରଇ ବମନ ।
ଦୀରେ ଚାଲିବାର ପାଇଁ ତୋତେରେ କୁମର
କ୍ଷିତି ନିତି ଲାଞ୍ଚିଦିଏ ସୁନା ଶଏଭାର ।
ସେ ସକଳ ସୁନାକୁ ତୁ କରିଦେଉ ଦାନ
ଦାନେଶ୍ୱର ମାନେଶ୍ୱର ଅଟୁରେ ନନ୍ଦନ ।
ଭାରତେ ଭାରୋଇମଲ୍ଲ ତୋର ନାମ ପୁଅ
କବଚ କୁଣ୍ଡଳ ଦେଇ ତୁଟାଇଲୁ ଦେହ ।
ଶୋଚନା ନ କରି ସବୁ ଦାନ ଦେଇ ବାପ
ଶେଷକୁ କେବଳ ଆଶା କଲୁ କାଳସର୍ପ ।
ସେହି ପୁଣି କାଳେ ତୋତେ ହୋଇଲା ବଇରୀ
ତାହାରି ଶାପରେ ସିନା ହେଲୁ ଏତେ ସରି ।
ଏହି ରୂପରେ ରୋଦନ କରନ୍ତି ତପନ
ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଆସି ରାଜା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ।
କର୍ଣ୍ଣ ମୃତପିଣ୍ଡକୁ ସେ ଆଲିଙ୍ଗନ କରି
ବୋଇଲେ ହେ ମିତ୍ର କେଣେ ଗଲ ଛାଡ଼ି କରି ।
ଆହେ ବୀରବର କ୍ଷତ୍ରୀ ମିତ୍ର ଚୂଡ଼ାମଣି
ତୁମ୍ଭ ସମ ଦାନୀ ଆଉ ନ ଥିବେ ଧରଣୀ ।
କର୍ଣ୍ଣ ଦାନୀ ବୋଲି ପଡ଼େ ତିନିପୁରେ ହୁରି
ତାହା ଶୁଣି କୃଷ୍ଣ ଗଲେ ଦ୍ୱିଜରୂପ ଧରି ।
ତାହାଙ୍କ ସନ୍ତୋଷ ପାଇଁ ମାରି ନିଜ ସୁତ
ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କଲ ଅସ୍ଥି ମାଂସକୁ ବିଭକ୍ତ ।
ପୁଣି ହିଁ ସେ ମାଂସ ନେଇ କରିଲ ବ୍ୟଞ୍ଜନ
ଦେଖି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇଲେ ପ୍ରଭୁ ଭଗବାନ ।

ଆବର ତୁମ୍ଭ ପୁଅକୁ ଦେଲେ ସେ ବଞ୍ଚାଇ
ଦାନେଶ୍ୱର ନାମ ଦେଇଗଲେ ଗୋପ୍ୟହୋଇ ।
ହେ ମିତ୍ର ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରି କହିଥିଲ ମୋତେ
ପାଣ୍ଡବ ମାରି ନିଃଶତ୍ରୁ କରିବ ଯୁକତେ ।
ତେଣୁ ତୁମ୍ଭର ବାହାକୁ ଆଶ୍ରା କରିଥିଲି
ଏବେ ରଣ ସିନ୍ଧୁରେ ମୁଁ ନିଶ୍ଚେ ବୁଡ଼ିମଲି ।
ସକଳ ଭରସା ମୋର ସରିଲା ଏଥର
ହେ ମିତ୍ର କେମନ୍ତେ ଆଉ ଏଥୁ ହେବି ପାର ।
ପୃଥିବୀ ସହି ନ ପାରେ ତୁମ୍ଭ ବେଗ ଗତି
ସେଥିପାଇଁ ଶଏ ଭାର ସୁନା ଦିଏ ନିତି ।
ହେ ମିତ୍ର କାହାକୁ ଆଉ କହିବି ବେଦନା
କ୍ଷଣକରେ ବୁଡ଼ିଗଲା ମୋର ରାଜ୍ୟ ସିନା ।
ଶରଣ ବତ୍ସଳ ତୁମ୍ଭେ ଆହେ ମିତ୍ରବର
ମହାଦାନୀ ବୋଲି ଖ୍ୟାତ ଅଟ ଚରାଚର ।
ଜଗତେ ସୁନ୍ଦର ତୋରି କର୍ଣ୍ଣ ନାମ ଗୋଟି
ଭାରତେ ଭାରୋଇମଲ୍ଲ କକ୍ଷା ଜଗଜ୍ଜେଠି ।
କବଚ କୁଣ୍ଡଳ ଦାନ ଦେଇ ମଘବାନେ
ମହାନିଦ୍ରାରେ ଶୋଇଲ ଏବେ ରଣସ୍ଥାନେ ।
ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟ ଜିଣିବା ପାଇଁ କାହାର କ୍ଷମତା
ଅନ୍ୟାୟ ସମରେ ମଲ ମୋ କପାଳ କଥା ।
ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣ ମଲେ ଟିକେ ନୋହିଲା ମୋ ଖେଦ
ଜାଣଇ ମିତ୍ର ପ୍ରାକର୍ମ ତାରିବେ ଆପଦ ।
ହେ ମିତ୍ର କେତେ ଗାଇବି ତୁମ୍ଭର ଯେ ଗୁଣ
ରାତ୍ରଦିନ ହେଲା ଏବେ ମୋର ଅଶରଣ ।
ଭାନୁମତୀ ସ୍ୱୟମ୍ବର କାଳେ କି ନ କଲ
ତିନି ଊଣା ଲକ୍ଷେ ରାଜା ସମରେ ଜିଣିଲ ।
ଭାନୁମତୀ କନ୍ୟା ମୋତେ କରି ସମର୍ପଣ
ପୁଣି ଜୀବିତ କରିଲ ମୃତ ରାଜାଗଣ ।
ଦେବତା ବ୍ରାହ୍ମଣେ ଭକ୍ତି ଥାଏ ସଦାକାଳେ
ନିଧନ ହୋଇଲ ମିତ୍ର ମୋ ମନ୍ଦ କପାଳେ ।
ଆହେ ମିତ୍ର ଉଠ ଉଠ କଥା ଘେନାକର
ରଣଯଜ୍ଞ ଦେଇ ମୋତେ ଥରେ ପାରିକର ।
ଏବେ ଦଶଦିଗ ଦିଶେ ଅନ୍ଧାର କେବଳ
ତୁମ୍ଭେ ବିହୁନେ ବୁଡ଼ିଲା ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର କୁଳ ।

ହେ ମିତ୍ର ଟିକେ ନ ସହ ମୋର ଅପମାନ
ଏବେ ଥରେ ଶୁଣୁ ନାହିଁ କରଇ ରୋଦନ ।
ଉଠ ଉଠ ମିତ୍ରବର ଆଉ ଯେ ନ ଶୁଅ
ଶଲ୍ୟ ସାଜିଲେଣି ରଥ ରଣ କରି ଯାଅ ।
ଏହାକହି ମୃତପିଣ୍ଡ ଲଗାଇ ଛାତିରେ
ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିକଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ମହୀରେ ।
ପରଦୁଃଖ ଦେଖି ମିତ୍ର ନ ପାର ଯେ ସହି
ମୁଁ ଘୋର ଦୁଃଖେ ପଡ଼ିଚି ରହିଛ ନ ଚାହିଁ ।
ପୂର୍ଣ୍ଣମୀ ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ଜିଣି ଦିଶେ ତୋ ବଦନ
କିପରି ମଇତ୍ର ତୁହି ହୋଇଲୁ ନିଧନ ।
ତିନି ଭୁବନ ଜିଣନ୍ତା କେ ନ ଥିଲେ ରଣେ
ଦଇବ ବଳେ ସେ ମିତ୍ର ମୋର ଗଲ କେଣେ ।
ଆହେ ମିତ୍ର କହିଥିଲ ମୋତେ ସତ୍ୟ କରି
ନିଷ୍କଳଙ୍କ କରିଦେବି ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ମାରି ।
ସେ ସତ୍ୟବାଣୀ କେବଣ ସ୍ଥାନରେ ରହିଲା
ସେ କଥା ମୋତେ ସ୍ୱପନ ପ୍ରାୟେ ଜଣାଗଲା ।
ଆଜିଠାରୁ ଜାଣିଲି ମୁଁ ବିପଦେ ପଡ଼ିଲି
ସେ କାଳେ ତୁମ୍ଭର ବାହୁ ଆଶ୍ରାକୁ ଛାଡ଼ିଲି ।
କଟକରେ ରାଜା ହେବେ ଏବେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର
ଆଜିଠାରୁ ସର୍ବ ଦୁଃଖ ଯିବ ଯେ ତାଙ୍କର ।
ହେ ମିତ୍ର ବିପଦ ବନ୍ଧୁ ଅନ୍ଧର ଲଉଡ଼ି
ରଣ ସମୁଦ୍ରେ ଭସାଇ ଗଲ ମୋତେ ଛାଡ଼ି ।
ନିରାଣ କରିବ ବୋଲି ଯେବେ ଜାଣିଥାନ୍ତି
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କିମ୍ପା ବିବାଦ ଲଗାନ୍ତି ।
ଏହିପରି ଶୋକ କରି ଛାଡ଼ି ମୃତପିଣ୍ଡ
ଭୂମିରେ ପଡ଼ିଲେ ଯାଇ କୋଡ଼ିହୋଇ ମୁଣ୍ଡ ।
ଏମନ୍ତ ଯେ ଅର୍ଦ୍ଧରାତ୍ର ହୋଇଲା ଯାପନ
ଶଲ୍ୟଙ୍କୁ ବୋଇଲେ ମାମୁଁ ଶୁଣ ମୋ ବଚନ ।
ମୋର ପ୍ରାଣସଖା ଥିଲେ ତୁମ୍ଭରି ରଥରେ
ତୁମ୍ଭପରି ବୀର ଥାଉ ମଲେ କି ପ୍ରକାରେ ।
ତୁମ୍ଭେ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ମୋର ବୁଡ଼ିଲା ସଂସାର
କିଛି କରି ନ ପାରିଲ ତାର ପ୍ରତିକାର ।
ଶଲ୍ୟ ବୋଇଲେ ଶୁଣିମା ହେଉ କୁରୁରାୟ
ନିୟତି ଚକ୍ରକୁ କାର ଅଛଇ ଉପାୟ ।

ମୋହର କଥାକୁ ତୁମ୍ଭେ ଦୃଢ଼ କରି ଜାଣ
ଯହିଁ କୃଷ୍ଣ ତହିଁ ଜୟ ଏଥେ ନାହିଁ ଆନ ।
ଏଣେ ପାଣ୍ଡବ ସଇନି ହୋନ୍ତେ ହୃଷ୍ଟଚିତ୍ତ
ଉତ୍ସବ କଲେକ ଥାଟେ ଧର୍ମଙ୍କର ସୁତ ।
ଏହିଠାରେ କର୍ଣ୍ଣପର୍ବ ହୋଇଲାକ ଶେଷ
ସାଧୁଜନମାନେ ମୋର ନ ଘେନିବ ଦୋଷ ।
ଜୟ ନୀଳାଚଳ ନାଥ ଅଗତି ତାରଣ
ଜୟ ରମାପତି ପ୍ରଭୁ ମାନ ଉଦ୍ଧାରଣ ।
ଆହେ କଳାକର ମୁଖ ପାଣ୍ଡବ ରକ୍ଷକ
ସେ ମୁଖ ଦର୍ଶନେ ପାପ ନ ରହଇ ପାଖ ।
ବଡ଼ ଦେଉଳେ ବସିଛ ହୋଇ ବଜ୍ର ସେହ୍ନା
ପତିତପାବନ ବୋଲି ଉଡ଼ାଇଛ ବାନା ।
ମୁଁ ପତିତ ମୋ ଗୁହାରି ଶ୍ରବଣେ ଅକ୍ଷମ
ଅଜାମିଳଠାରୁ ମୁଁ କି ଅଟଇ ଅଧମ ।
ତାହାକୁ ତାରିଲ ପ୍ରଭୁ କଟାକ୍ଷ ମାତରେ
ସେହିପରି ଦୃଷ୍ଟିପଡୁ ମୋ ଉପରେ ଥରେ ।
ବାଟ ଖରଚକୁ ମୋର କିଛି ନାହିଁ ଧନ
ତୁମ୍ଭେ ହିଁ ସମ୍ବଳ ମୋର ରଙ୍କର ରତନ ।
ଇଚ୍ଛାମୟ ହରି ତୁମ୍ଭ ମହିମା ଅସୀମ
ଦୁବଗଛ କରିପାର ଭୟଙ୍କର ଦ୍ରୁମ ।
ତୁମ୍ଭର କୃପାରେ ପଙ୍ଗୁ ଲଙ୍ଘିପାରେ ଗିରି
ତୁମ୍ଭର ବଳେ କପିଏ ଗଲେ ସିନ୍ଧୁତରି ।
ତୁମ୍ଭ ମହିମା ବର୍ଣ୍ଣନେ ଅଛି କା ଶକତି
ଶାରଳା ଦାସ କହଇ ହେ ପ୍ରଭୁ ମୁକତି ।
ଜଗତ ଜନନୀ ମାତା ଶାରଳା ଚରଣେ
ଶରଣ ପଶି ଶାରଳା ଦାସ ମୁନି ଭଣେ ।

—o—

ଇତି ଶ୍ରୀ ମହାଭାରତ କର୍ଣ୍ଣପର୍ବ
ସମାପ୍ତ

ଶୂଦ୍ରମୁନି ୰ ଶାରଳା ଦାଶଙ୍କ ବିରଚତ

ଶଲ୍ୟପର୍ବ

ପ୍ରକାଶକ : ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର

(ନୂତନ ମୁଦ୍ରଣ)

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ - ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର

ପରିଚାଳକ - ବିଦ୍ୟାଧର ସାହୁ

ଅଲିଶା ବଜାର, କଟକ - ୨

ଦୂରଭାଷ : ୦୬୭୧-୨୬୦୮୨୯୬

ମହାଭାରତ - ଶଲ୍ୟପର୍ବର

ସୂଚୀପତ୍ର

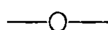
ବିଷୟ **ପୃଷ୍ଠାଙ୍କ**

— ଶଲ୍ୟପର୍ବର ସୂଚୀପତ୍ର ସମାପ୍ତ —

ଶୂଦ୍ରମୁନି ୰ ଶାରଳା ଦାସଙ୍କ ବିରଚିତ

ମହାଭାରତ

ଶଲ୍ୟପର୍ବ

ନାରାୟଣଂ ନମସ୍କୃତ୍ୟଂ ନରଂଚୈବ ନରରୋତ୍ତମଂ
ଦେବୀଂ ସରସ୍ୱତୀଂ ବ୍ୟାସଂ ତତୋଜୟ ମୁଦୀରୟେତ୍ ।

ବେଦେ ରାମାୟଣେ ଚୈବ ପୁରାଣେ ଭାରତେ ତଥା
ଆଦୌ ଚାନ୍ତେ ଚ ମଧ୍ୟେ ଚ ହରିଃ ସର୍ବତ୍ର ଗୀୟତେ ।

ଆଦୌ ତଦ୍ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରପଣ୍ଡୁ ଜନନଂ ଲାକ୍ଷାଗୃହେ ଦାହନଂ,
ଦ୍ୟୁତେ ସ୍ତ୍ରୀ ହରଣଂ ବନେ ବିଚରଣଂ ମତ୍ସ୍ୟାଳୟେ ଗୋପନଂ ।

ଲୀଳା ଗୋହରଣଂ ହ୍ୟନେନ ତରଣଂ ସନ୍ଧିକ୍ରିୟା କୃଷ୍ଣଣଂ,
ଭୀଷ୍ମଦ୍ରୋଣ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନାଦି ଦଳନଂ ଏତନ୍ମହାଭାରତଂ ।

ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣତଥାଜୟଦ୍ରଥଜଳା ଗାନ୍ଧାରନୀଳୋତ୍ପଳା,
ଶାଲ୍ୟଗ୍ରାହବତୀ କୃପେଣ ବହନୀ କର୍ଣ୍ଣେନ ବେଳାକୁଳା ।

ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ବିକର୍ଣ୍ଣ ଘୋର ମକରା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନା ବର୍ତ୍ତିନୀ,
ସୋଽତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣା ଖଳୁ ପାଣ୍ଡବୈ ରଣନଦୀ ଯତ୍କର୍ଣ୍ଣଧାରୋହରି ।

ହେମନ୍ତେ ପ୍ରଥମେ ମାସି ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷେ ତ୍ରୟୋଦଶେ
ପ୍ରବୃତ୍ତଂ ଭାରତଂ ଯୁଦ୍ଧଂ ନକ୍ଷତ୍ରେ ଯମଦୈବତେ ।

ଭାରତ ଶ୍ରୁତିମାତ୍ରେଣ ଗଙ୍ଗାସ୍ନାନେନ ମାନବଃ ।
ବିଷ୍ଣୁ ସ୍ମରଣ ମାତ୍ରେଣ ସର୍ବପାପୈଃପ୍ରମୁଚ୍ୟତେ ।

ବ୍ୟାସଂ ବଶିଷ୍ଠନପ୍ତାରଂ ଶକ୍ତେଃ ପୌତ୍ରମକଲ୍ମଷଂ ।
ପରାଶରାତ୍ମଜଂ ବନ୍ଦେ ଶୁକତାତଂ ତପୋନିଧିମ୍ ।

ତତ୍ରୈବ ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ଚ ତତ୍ର, ଗୋଦାବରୀ ତତ୍ର ସରସ୍ୱତୀ ଚ ।
ସର୍ବାଣି ତୀର୍ଥାନି ବସନ୍ତି ତତ୍ର ଯତ୍ରାଚ୍ୟୁତୋଦାର କଥାପ୍ରସଙ୍ଗଃ ।

ବନ୍ଦନା

ଜୟ ତୁ ଭାରତମଲ୍ଲ ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ
ଜୟ ତୁ ଜଗଜ୍ଜୀବନ ଜୟ ତୁ ଶ୍ରୀରାମ ।
ଜୟ ତୁ କଂସନାଶନ ଜୟ ତୁ ମୁରାରି
ଜୟ ତୁ ରାଧାବଲ୍ଲଭ ନିକୁଞ୍ଜବିହାରୀ ।
ଜୟ ତୁ ଯଶୋଦାଦେବୀ ନୟନ ପିତୁଳା
ଜୟ ତୁ ଗୋପୀ ହୃଦୟ ପ୍ରେମମୟମାଳା ।
ଜୟ ତୁ ବାସୁଦେବ ହେ ବସୁଦେବ ସୁତ
ଜୟ ତୁ ଦେବକୀଦେବୀ ଗର୍ଭରୁ ସମ୍ଭୂତ ।
ଅରୂପାନନ୍ଦ ସ୍ୱାମୀ ତୋ ମହିମା ଅପାର
ମୁଁ ହୀନ ଶାରଳାଦାସ ଶରଣ ତୋହର ।
ଜୟ ଜୟ ଶାରଳା ଗୋ ଝଙ୍କଡ଼ ବାସିନୀ
ଅହର୍ନିଶି କରଇ ତୋର ଚରଣେ ଦଇନୀ ।
ଜୟ ସର୍ବମଙ୍ଗଳା ଗୋ ଜୟ ଭଗବତୀ
ଘେନ ଶାରଳା ଦାସର ବିନୟ ଭକତି ।
ଜୟ ତୁ ଦୁର୍ଗାଦେବୀ ଗୋ ଦେବତାଙ୍କ ପାଇଁ
ମହିଷାସୁର ମାଇଲୁ ସିଂହପୃଷ୍ଠେ ରହି ।
ଧୂମ୍ରଲୋଚନକୁ ଭସ୍ମ କଲୁ କୋପାନଳେ
ଚଣ୍ଡମୁଣ୍ଡକ ବଧିଲୁ ମାଗୋ କୁତୂହଳେ ।
ରକତବୀର୍ଯ୍ୟ ରକତ ଶୋଷିଲୁ ଗୋ ମାତ
ପୃଥ୍ୱୀରୁ ଅସୁରକୁଳ କଲୁ ଗୋ ନିପାତ ।
ଶୁମ୍ଭ ନିଶୁମ୍ଭ ବିନାଶି ଉଶ୍ୱାସିଲୁ ମହୀ
ଅଜ୍ଞାନ ପାମର ସିଦ୍ଧେଶ୍ୱର ଦାସ ମୁହିଁ ।
ପଢ଼ି ନାହିଁ ଶାସ୍ତ୍ର ମୁହିଁ ଜନ୍ମରୁ ମୂରୁଖ
ବିଷୟ ରସରେ ମଜ୍ଜି ପାଇଲି ମୁଁ ଦୁଃଖ ।
ଶ୍ରୀ ଶାରଳା ଦେବୀଙ୍କର କୃପା ହେଲା ମୋତେ
ମହାଭାରତ ଲେଖିଲି ସଜ୍ଜନ ହିତେ ।
ଶିବ ନ ପାଇଲେ ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥର ଯେ ଅନ୍ତ
ମୁହିଁ କି ଭାଜନ ଲେଖିବାକୁ ଆଦ୍ୟପ୍ରାନ୍ତ ।
ସେ ଯାହା କହନ୍ତି ମୋତେ ମୁଁ ତାହା ଲେଖଇ
ଶୁଦ୍ଧ ଅଶୁଦ୍ଧ କି ମୋର ଜ୍ଞାନ ଅଛି କାହିଁ ।
ଶ୍ରୀ ଶାରଳା ଦେବୀଙ୍କର ମୁଖରୁ ନିର୍ଗତ
ଅମୃତ ରସକୁ ପାନ କର ସାଧୁସନ୍ଥ ।
ଶ୍ରୀଚଣ୍ଡୀ ଶାରଳା ଦାସ ନାମ ଦେଲେ ମୋତେ
ଏଣୁ ମୋର ଦୋଷ ନ ଧରିବ ହେ ପଣ୍ଡିତେ ।
କର୍ଣ୍ଣପର୍ବ ଉତ୍ତାରୁ ଯେ ଶଲ୍ୟପର୍ବ କଥା
ଲେଖିବା ପାଇଁ ମନରେ କରନ୍ତେ ମୁଁ ଚିନ୍ତା ।
ଶ୍ରୀ ଶାରଳା ଦେବୀ ପାଦେ ଲଗାଇଲି ଲୟେ
ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ରହିଲେ ମୋହର ହୃଦୟେ ।
କହିଦେଲେ ଯାହା ମୁହିଁ ଦେଖିଲି ପତ୍ରରେ
ଭବବନ୍ଧୁ ମୋକ୍ଷ ହେବ ପଢ଼ି ପୁଣି ନରେ ।
ଶ୍ରୋତା ବକତା ଆବର ପଚାରିବା ଜନ
ଏ ତିନିଜଣ ଗମନ୍ତି ବିଷ୍ଣୁର ଭବନ ।
ଜୟ ଜୟ ସଦାଶିବ କଇଳାସବାସୀ
ପାର୍ବତୀ ଭାରିଯା ଅଟେ ଧାମ ତୋର କାଶୀ ।
ତପେ ଦେଉ ବର ତୁହି କୋପେ ଦେଇ ବର
ଯୋଗେଶ୍ୱର ପୁରୁଷ ତୋ ମହିମା ଅପାର ।
ମୋରଠାରେ କୃପା କର ଆହେ କୃତ୍ତିବାସ
ଶାରଳା ଦାସ ମୁଁ ତୋର ପାଦତଳ ଦାସ ।

—o—

ଶଲ୍ୟଙ୍କର ସେନାପତିତ୍ୱ ଓ ଯୁଦ୍ଧସଜ୍ଜା

ଏଥୁଅନ୍ତରେ ବିଲଙ୍କ ଦେଶ ମହାରାଜା
ଅଗସ୍ତିଙ୍କ ଚରଣରେ କଲେ ଦିବ୍ୟପୂଜା ।
ଧୂପ ଦୀପ ନଇବେଦ୍ୟ ଗନ୍ଧପୁଷ୍ପ ଦେଇ
ନବରତ୍ନମାଳା ଗଳେ ଲମ୍ବାଇଲେ ନେଇ ।
ବୋଲେ ଭୋ ମୁନି ପଣ୍ଡିତ ଦେବବ୍ରହ୍ମବେତ୍ତା
କହ ଶ୍ରୀ ମହାଭାରତ ସୁଧାରସ କଥା ।
ପବିତ୍ର ହୋଇବି ମୁହିଁ ତବ ମୁଖୁ ଶୁଣି
ଅଢ଼ାଇ ଦିନରେ ମଲା କର୍ଣ୍ଣ ବୀରମଣି ।
କି ବିଚାର କଲା ତହୁଁ କଉରବ ପତି
ବିସ୍ତାର କରି ମୋ ଆଗେ କୁହନ୍ତୁ ଯେ ଯତି ।
ଅଗସ୍ତି ବୋଇଲେ ଶୁଣ ମନୁ ମହାରଥା
କର୍ଣ୍ଣପର୍ବ ଉତ୍ତାରୁ ସେ ଶଲ୍ୟପର୍ବ କଥା ।
ଏକମନେ ଏକଲୟେ କଲେ ତୁ ଶ୍ରବଣ
ପାପ ଦହନ ହୋଇବ ମିଳିବ ସୁପୁଣ୍ୟ ।
କର୍ଣ୍ଣ ସେନାପତି ଯହୁଁ ପଡ଼ିଲା ସମରେ
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ବିଚାର କରଇ ମନରେ ।
ମଦ୍ରଦେଶ ରାଜା ବୀରସେନର ନନ୍ଦନ
ଶଲ୍ୟ ସମ ବୀର ନାହିଁ ଏ ମଧ୍ୟଭୁବନ ।
ସେ ଯେବେ ମନ କରିବ କ୍ଷଣକ ଭିତରେ
ପାଣ୍ଡବବଳ ମାରିବ କୃଷ୍ଣ ସହିତରେ ।
ତାହାଙ୍କୁ ଯାଇ କହିବି ବିନୟରେ ମୁହିଁ
ସେ କରି ପାରିବେ ଅବା ବିପଦରୁ ତ୍ରାହି ।
ଏମନ୍ତ ବିଚାର କରି ରାଜା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ
ସ୍ୱହସ୍ତରେ ଘେନି ଅର୍ଘ୍ୟ କୁସୁମ ଚନ୍ଦନ ।
ଶଲ୍ୟଙ୍କ ଛାମୁରେ ରାଜା ମିଳିଲାକ ଯାଇ
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଅର୍ଘ୍ୟଥାଳୀକୁ ତଳେ ଥୋଇଦେଇ ।
ବିନୟେ ବୋଇଲା ମୁହିଁ ହୋଇଲି ଅରକ୍ଷା
ତୋର ବ୍ୟତିରେକେ ମାମୁଁ କେହି ନାହିଁ ଶାଖା ।
କର୍ଣ୍ଣର ବାହୁକୁ ଆଶ୍ରା କରିଥିଲି ମୁହିଁ
ଦଇବ ତା ଭାଙ୍ଗିଦେଲା ତୋର ଦୋଷ ନାହିଁ ।
ମୋହର ମନ୍ଦ କର୍ମକୁ ମଲେ ସବୁ ବୀରେ
ଏତେବେଳେ ଭାସୁଛି ମୁଁ ବିପଦ ସାଗରେ ।
କରିବୁ ନିଶ୍ଚେ ତୁ ମାମୁଁ କୃପାନାବେ ପାରି
ଜାଣଇ ତୋ ବୀରପଣ ମୁହିଁ ଭଲ କରି ।
ରାଜାର ବଚନେ ବୋଲେ ଶଲ୍ୟ ମହାରଥୀ
ଆଜି ମୁଁ ମୁକୁଟ ବାନ୍ଧି ହେବି ସେନାପତି ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ଆନନ୍ଦ ହୋଇ କୁରୁନାଥେ
ସ୍ୱହସ୍ତେ ଶାଢ଼ୀ ବାନ୍ଧିଲା ଶଲ୍ୟଙ୍କର ମାଥେ ।

ରତନ କୁସୁମ ମାଳା ଗଳାରେ ଲମ୍ବାଇ
ଶଲ୍ୟ ମହାରଥୀଙ୍କର ଶିରେ ଅର୍ଘ୍ୟଦେଇ ।
ଗନ୍ଧପୁଷ୍ପେ ପୂଜା କରି ଆଗେ ହେଲା ଉଭା
ଶଲ୍ୟଙ୍କ ତେଜ ନିନ୍ଦଇ ଦିନକର ପ୍ରଭା ।
ବୋଇଲେ ଯେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ମୁଖକୁ ଅନାଇ
ମୋହର ପ୍ରତିଜ୍ଞା ତୁହୋ ଶୁଣ କୁରୁସାଇଁ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କୁ ବାନ୍ଧି ଆଣିଦେବି ତୋତେ ଆଜ
ରଖି ନ ପାରିବେ ମୋତେ ପାର୍ଥ ଦେବରାଜ ।
ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଶୁଣି ଆନନ୍ଦ ହୋଇ ରାଜା ଗଲା
ଶଲ୍ୟ ମହାରଥି ନିଜ ସୈନ୍ୟ ସଜ କଲା ।
ଏସନକ ବାରତା ଯେ ପାଇଲେ ପାଣ୍ଡବେ
ସମରେ ସଜ ହୋଇଲେ ପାର୍ଥ ବସୁଦେବେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେବ କହନ୍ତି ଗୋବିନ୍ଦଙ୍କୁ ଚାହିଁ
ଶଲ୍ୟଙ୍କ ସମାନ ବୀର ପୃଥିବୀରେ ନାହିଁ ।
ପ୍ରତିଜ୍ଞା କଲେଣି ଶିରେ ବାନ୍ଧିଣ ମୁକୁଟ
ଅବଶ୍ୟ ଯୁଦ୍ଧେ ପଡ଼ିବ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ସଙ୍କଟ ।
ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ ଚିତ୍ତେ ନ କର ଯେ ଭୟ
ମରିବେ ସମରେ ଆଜ ଶଲ୍ୟ ମହାରାୟ ।
ପୁଣି ଭୀମ ସହଦେବ ନକୁଳ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମନ ସହିତେ ସୈନ୍ୟ ଯେ ନିଉଠି ।
ସଙ୍ଗତରେ ଯେଝା ସୈନ୍ୟ ଘେନି ପାଞ୍ଚବୀରେ
ସଂଗ୍ରାମ ଭୂମିରେ ଯାଇ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ।
ରଣସ୍ଥଳେ ଦେଖିଲେ ଯେ ଶକୁନି ମୂରତି.
ସଙ୍ଗେ ଘେନି ବାହାରିଛି ନବଲକ୍ଷ ରଥୀ ।
ଶଲ୍ୟବୀର ଛାମୁରେ ଯେ ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥ
ଶକୁନି ତୁଲେ ଭେଟିଲେ ମାଦ୍ରୀଦେବୀ ସୁତ ।
ସହଦେବ ବୋଲେ ମାମୁଁ ସାଧୁ ତୋର ବୁଦ୍ଧି
ତୋର କାର୍ଯ୍ୟ ସଙ୍ଗ ହେଲା ଆମ୍ଭ କାର୍ଯ୍ୟସିଦ୍ଧି ।
ଏବେ ନିଜ ରାଜ୍ୟକୁ ତୁ ଯାଅ ଅପସରି
ସୁଖ ଭୁଞ୍ଜି ହୁଅ ନିଜ ରାଜ୍ୟେ ଅଧିକାରୀ ।
ତୋ ମୁକୁଟ ବନ୍ଧା ଦେଖି ଲଭିଲି ବିଷାଦ
ଜାଣିଲଇ ମାମୁଁ ତୋତେ ପଡ଼ିବ ପ୍ରମାଦ ।
ଶକୁନି ବୋଇଲା ବାବୁ ଶୁଣ ସହଦେବ
ଆଦ୍ୟରୁ ଯେ ତୋତେ ମୁହିଁ କହୁଅଛି ସର୍ବ ।
ମୋ ପିତା ଗାନ୍ଧାରସେନ କଲା କେଉଁ ଦୋଷ
ପଥର ଘରେ ଭରି ତା ବଂଶ କଲା ନାଶ ।
ଶଏ ଶତାଣୋଇ ଜଣ ପଶିଲୁ ସେ ଘରେ
ଅନ୍ନ ବିହୁନେ ସମସ୍ତେ ଗଲେ ଯମପୁରେ ।
ଚତୁର ବୁଦ୍ଧି ପଣରେ ପ୍ରାଣ ମୁଁ ପାଇଲି
ତେଣୁ ଏହାର ବଂଶକୁ କୂଟେ ମରାଇଲି ।

ମୁହିଁ ଭିଆଇଲି ପଶା କପଟେ ଯେ କୂଟେ
ମୁଁ ଯେ ଭିଆଇଲି ଘର ଘୃତ ଛଣପଟେ ।
ମୁହିଁ ଯେ ଭୀମକୁ ଖୁଆଇଲି ବିଷଲଡୁ
ମୋ ବୁଦ୍ଧି ବଳେ ସଂସାରେ କୁରୁବଳ ସଢୁ ।
ଏକା ମୁଁ ସମରେ ମରାଇଲି ଅଭିମନ୍ୟୁ
ପିତା ବଚନେ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ହେଲି ଚିହ୍ନୁ ଚିହ୍ନୁ ।
ବାବୁ ଏ ସକଳ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଅଛି ମୁହିଁ
ଯେତେକ ସୈନ୍ୟ ପଡ଼ିଲେ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ଭୂଇଁ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ କ୍ଷତ୍ରିୟ ବୈଶ୍ୟ ଶୂଦ୍ର ଯେ ରାକ୍ଷସ
ଅଷ୍ଟାଦଶ ଅକ୍ଷୌହିଣୀ ହେଲେ ଆୟୁ ଶେଷ ।
ବାବୁ ଏତେ ଯୋଦ୍ଧା ପଡ଼ିଲେକ ମୋର ହେତୁ
ଅପସରି ଗଲେ କାହୁଁ ପାର ହେବି ଏଥୁ ।
ନାନାଦି ପାତକ ବାବୁ ବଂଶେ ହୋଇଥିଲେ
ରଣଯୋଗେ ତାର କିବା ଅନ୍ନଦାନ ଦେଲେ ।
ସର୍ବସ୍ୱ ଚେତି ପ୍ରୟାଗେ ଦେଲେ କିବା ଝାସ
ତେବେ ଏ ପାତକମାନ ହୁଅଇ ବିନାଶ ।
ବଂଶର ପାତକ ଯେବେ ହୁଅଇ ବିରୋଧୀ
ଏକମନେ ଯାଇ ତେବେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ସାଧୀ ।
ଅଥବା ସମରେ ଯେବେ ଦେଇପାର ଝାସ
ତେବେ ପାର ଯାଇ ସିନା ସେ ପାତକ ଦୋଷ ।
ସବୁ ଦୋଷଠାରୁ ବଡ଼ ଅଟେ ହତ୍ୟାକାରୀ
ଆଉ ରାଜ୍ୟ କରି ଲଭିବ କି ସୁଖଶିରୀ ।
ଅଷ୍ଟାଦଶ ଦିନ ମଧ୍ୟେ ମୋର ରଣଭାଗ
ମାରଇ କୌରବ କରିବଇଁ ରଣଯୋଗ ।
ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର କରେ ଧରିଛନ୍ତି ଦେବରାଜ
ଏ ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥ ଯେ ଆଉ କପିଧ୍ୱଜ ।
ସମରେ ପଡ଼ିବି ମୁହିଁ ଏମାନଙ୍କୁ ଦେଖି
ବୈକୁଣ୍ଠେ ବସିବି ତେବେ ପାତକ ଉପେକ୍ଷି ।
ଯେଉଁ କୁରୁବଳ ନାଶ ଯାଉଛନ୍ତି ରଣେ
ସେମାନଙ୍କୁ ବହି ନେଉଛନ୍ତି ଦେବଗଣେ ।
ସହଦେବ ଶୁଣିଣ ଯେ ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲା
ତୁ ତ ଭୂତ ଭବିଷ୍ୟତ ଜ୍ଞାତା ହେ ବୋଇଲା ।
ଜୟ ତୁ ଜୟ ଗୋବିନ୍ଦ ଶ୍ରୀପୁରୁଷୋତ୍ତମ
ଜୟ ଜଗତ ଜୀବନ ଜୟ ତୁ ଶ୍ରୀରାମ ।
ତୋର ଦର୍ଶନେ ପାପୀଏ ମହାପାପ ଖଣ୍ଡି
ଭାରା ନିବାରଣ ରଣେ ଅଛୁ ରଥ ମଣ୍ଡି ।
ସ୍ୱାମୀ ପୃଥ୍ୱୀ ଆପ ତେଜ ବାୟୁ ଯେ ଆକାଶ
ଏ ପଞ୍ଚମହାଭୂତର ନିହାନ୍ତ ପୁରୁଷ ।
ଯୋଗେଶ୍ୱର ନାଥ ତୁହି ସଦାନନ୍ଦ ଯୋଗୀ
ସର୍ବଜନ ନାଥ ତୁହି ସର୍ବଜନ ଭୋଗୀ ।

ଅରୁଣ ଅନନ୍ତ ତୁହି ସର୍ବଜନ ପିତା
ସୁଖ ଦୁଃଖ ପାପପୁଣ୍ୟ ଆଦିର କରତା ।
ଜମ୍ବୁଦ୍ୱୀପ ଭ୍ରତଖଣ୍ଡ ଉତ୍କଳ ମଧ୍ୟରେ
ନୀଳଗିରି ବାରାନିଧି ଉତ୍ତର ତୀରରେ ।
କୋଟିତୀର୍ଥ ଘେନି ବିଜେ କଳ୍ପବୃକ୍ଷ ଛାୟା
କଳି କଳୁଷ ଧ୍ୱଂସନେ ନୀଳୋତ୍ପଳ କାୟା ।
ଶ୍ୱେତ ପୀତ ମର୍କତ କୁଙ୍କୁମ ଚାରି ରୂପ
ସଂସାର ଆଖ୍ୟା ନିମନ୍ତେ ବଉଦ୍ଧ ସ୍ୱରୂପ ।
ସାଧୁଜନମାନଙ୍କର ଅଟୁ ଗଳାମାଳା
ପଦ୍ମାବତୀ ପଦ୍ମାସନ ବନ୍ଦେ ଚକାଡୋଳା ।
ଦୁଷ୍ଟ ନିବାରଣ ନାଥ ସଞ୍ଚର ସଙ୍ଗାଳି
ତବ ପାଦପଦ୍ମେ ଧ୍ୟାନ କରଇ କପାଳୀ ।
ଶ୍ରୀ ମହାଭାରତ ସୁଧା ସିନ୍ଧୁରୁ ଉଗୁଳି
ତବ ପାଦ ପରସାଦେ କିଞ୍ଚିତେ ଲେଖିଲି ।
ଏହି ଅନୁଗ୍ରହ ମୋତେ କର କୃପାମୟ
ଏଣିକି ଯେ କଥା ଦୃଶ୍ୟ ହୋଇବ ହୃଦୟ ।
ପରମେଶ୍ୱରୀ ମାତା ଶ୍ରୀ ଶାରଳାଦେବୀ
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ଶରଣ ମୁଁ ତୋର ପାଦସେବି ।
କୃପାଜଳ ଦାୟିନୀ ଗୋ ଦେବୀ ସରସ୍ୱତୀ
ବ୍ରହ୍ମାର ନନ୍ଦିନୀ ମାତା ଅଟୁ ଭଗବତୀ ।
ଜମ୍ବୁଦ୍ୱୀପ ଭ୍ରତଖଣ୍ଡ ଉତ୍କଳ ଦେଶରେ
କନିକାବତୀ ପାଟଣା ଚନ୍ଦ୍ରାଭାଗା ତୀରେ ।
ବିଜୟ ପରମାନନ୍ଦ ପ୍ରସନ୍ନେ ହିଙ୍ଗୁଳା
ଇହ ପର ଗତି ଦାତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ସର୍ବମଙ୍ଗଳା ।
ଅଭୟା ଅନାଦି ଦେବୀ ଭୃତ୍ୟର ନିମନ୍ତେ
ବିଜେ କରିଛନ୍ତି ଦିବାରାତ୍ର ଅନୁବ୍ରତେ ।
ପ୍ରସନ୍ନେ କାମନା ସିଦ୍ଧ କରୁଛନ୍ତି ମାତ
ଅପାର ମହିମା ଯାର ନାହିଁ ଆଦି ଅନ୍ତ ।
ଗ୍ରାମ ଦେବତା ରୂପରେ ଗ୍ରାମେ ଗ୍ରାମେ ଥାଇ
ରକ୍ଷା କରୁ ମାତ ଠାବେ ଠାବେ ପୂଜା ପାଇ ।
ଚଣ୍ଡୀ ଚାମଣ୍ଡା ରୂପରେ ଭ୍ରମୁ ତୁ ଜଗତେ
ମୁଁ ତୋର ଚରଣ ତଳେ ଭୃତ୍ୟ ଅନୁବ୍ରତେ ।
ତୋହର କୃପାରୁ ସିନା କଦଳୀ ଭେଳାରେ
ଅପାର ସମୁଦ୍ରପାରି ହେବାକୁ ବିଚାରେ ।
ଏ ମହାଭାରତ ଗ୍ରନ୍ଥ ଲେଖିବାକୁ ମୁହିଁ
ସମର୍ଥ ହୁଅନ୍ତି କାହୁଁ ପାଠ ପଢ଼ିନାହିଁ ।
ଏବେ ମୋତେ ତ ଅନ୍ଧାର ଦିଶେ କି ଲେଖିବି
କୃପାକରି କହିଦିଅ ଗୋ ଶାରଳା ଦେବୀ ।
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ଦାସ ମୁହିଁ ତୋହର ଚରଣେ
ତୋ ବିନା ମୋହର ପ୍ରଭୁ ନାହିଁ ଆନ ଜଣେ ।

ଶାରଳା ଦେବୀର ପାଦ ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ସେବି
କହଇ ଶାରଳା ଦାସ ଶୂଦ୍ରମୁନି କବି ।

—୦—

ଶଲ୍ୟ ସହିତ ଅର୍ଜ୍ଜୁନର ଯୁଦ୍ଧ

ଅଷ୍ଟାଦଶ ଦିବସରେ ଏହି ଯୁଦ୍ଧ କଥା
ଶ୍ରୀ ମହାଭାରତ ଶଲ୍ୟପର୍ବର ବାରତା ।
ଶୁଣ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି
ଶଲ୍ୟଙ୍କୁ ପ୍ରଶଂସି କହେ ମାନଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ।
ବୀରବେଶ ମଣ୍ଡି ଶିରେ ମୁକୁଟକୁ ବାନ୍ଧି
ବେନିହସ୍ତ ଧରି ରାଜା କ୍ରୋଧେ କହେ କାନ୍ଦି ।
ଭୋ ଶଲ୍ୟରାୟେ ବୁଡ଼ିଲା ଏବେ ମୋର ରାଜ୍ୟ
ବିଦୂର ବୋଲ ନ କରି ପିତା ପାଏ ଲାଜ ।
ଶତେ ପୁତ୍ର ଜାତ କାଳେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କର
ମୋତେ ଦେଖି ପିତାଙ୍କୁ ଯେ ବୋଇଲା ବିଦୂର ।
କର୍କଶ ମଧୁପିଙ୍ଗଳ ଏ ତୋ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପୁତ୍ର
ଏ ରହିଲା ଦେଶେ ନିଶ୍ଚେ ହୋଇବ ବିପ୍ରୀତ ।
ଅନେକ ଦୁର୍ଗୁଣ ଯାର କହିଲେ ନ ସରେ
ବଂଶ ତୋ ବୁଡ଼ିବ ପୁରେ ଏ ପୁତ୍ର ରହିଲେ ।
ଏକ ପୁତ୍ର ମାରି ଊନଶତ ପୁତ୍ର ରଖ
ସୁଖରେ ରହ ନୋହିଲେ ପାଇବୁ ଯେ ଦୁଃଖ ।
ବିଦୂର ବଚନ ଯେବେ ପିତା କରିଥାନ୍ତା
ଏଡ଼େ ସୁଖ ପାଇ କିମ୍ପା ଏ ଶାସ୍ତି ସହନ୍ତା ।
ବିଦୂର ବଚନକୁ ନ କରି ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର
କାଳେ ତାହା ଫଳିଲା ପାଇବାକୁ ଏ କଷ୍ଟ ।
ମାମୁଁ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ବଂଶ ନାଶ ଗଲା ହାଦେ
ଭସ୍ମ ଅଙ୍କୁରିବ ଅବା ତୋହର ପ୍ରସାଦେ ।
ଶଲ୍ୟେ ବୋଇଲେ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରି ତ ନ ପାରି
ଯେତେ ପ୍ରାକର୍ମ ଅଛି ତୋ ପାଇଁ ଯୁଦ୍ଧ କରି ।
ଚଳିଲେ ତକ୍ଷଣେ ଦଣ୍ଡ ସାଜି ଗୁରୁ ଶଲ୍ୟେ
ସମଦଣ୍ଡ ଚଳାଇଲେ ମନ୍ତ୍ରୀବର ତୁଳେ ।
ପଶ୍ଚିମେ କୌରବେ ପୂର୍ବେ ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ବଳ
ନନ୍ଦିଘୋଷ ବାହାନ୍ତି ଯେ ଦେବକୀର ବାଳ ।
ଶଲ୍ୟ ରଥ ଅଗ୍ରତରେ ଭେଟେ ନନ୍ଦିଘୋଷ
ଦେଖି ରାୟେ ଗୁରୁ ଶଲ୍ୟ କଲେ ମହାରୋଷ ।
ନନ୍ଦିଘୋଷେ ଥାଇ କରି ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ପ୍ରଣମି
କଠୋର ବେଳ ପଡ଼ିଲା ଆସି ଦେବସ୍ୱାମୀ ।
ତୁମ୍ଭେ ମାଦ୍ରୀ ଦେବୀଙ୍କର ଜ୍ୟେଷ୍ଠଭ୍ରାତ ଅଟ
ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ଭଣଜା ତୁମ୍ଭେ ମୋ ମାତୁଳ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ।
ଦୟା ନ କଲ ନକୁଳ ସହଦେବ ପ୍ରତି
ପୁତ୍ରଙ୍କର ହିତେ କାହିଁ ତୋର ଏ ଅପ୍ରୀତି ।
ଦେଖୁ ଦେଖୁ ସ୍ୱାମୀ ଏବେ ଭୀଷ୍ମ ନାଶଗଲେ
ଦ୍ରୋଣ ଗୁରୁ ରଣେ ମଲେ କର୍ଣ୍ଣ ହିଁ ପଡ଼ିଲେ ।
ଏବେ କି ମାତୁଳ ଯଶ ଅଛଇ ତୁମ୍ଭରି
ମଦ୍ରଦେଶ ତୁ ହେ ମାମୁଁ ଯାଅ ଅପସରି ।
ଉଭୟ କୁଳର ମାମୁଁ ଅଟ ତୁମ୍ଭେ ସୁଧୀ
ଅକାରଣେ କାହିଁପାଇଁ ହୋଇବ ବିରୋଧୀ ।
ଶଲ୍ୟ ବୋଲେ ବାବୁ ତୋର ଶୁଭ ବାଞ୍ଛୁଅଛି
ଆମ୍ଭର ଆୟୁଷ ଘେନି ବର୍ତ୍ତ ସବ୍ୟସାଚୀ ।
କାଳକ ବଞ୍ଚିଲୁ ଆମ୍ଭେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ତୁଳେ
ଅନେକ ଭୋଗ ଭୁଞ୍ଜିଲୁ ସମ୍ପଦର କାଳେ ।
ଏତେବେଳେ ଛାଡ଼ିଗଲେ ହୋଇବ ଅଧର୍ମ
କ୍ଷତ୍ରିୟ କୁଳର ହାଦେ ନୁହଇ ଏ କର୍ମ ।
କରିବି ମାନଗୋବିନ୍ଦ ପାଇଁ ମୁହିଁ ଯୁଦ୍ଧ
ଆଜ ସଂଗ୍ରାମେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କରିବଇଁ ବଧ ।
ତୋହର ଆଗରେ ପାର୍ଥ କହିଲଇଁ ସତ୍ୟ
ଧର୍ମ ସହିବ କି ହାଦେ ହୋଇଲେ ନିସତ ।
ଶଲ୍ୟ ବଚନେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ କୋପ ଯେ ବିଶେଷ
ଧନୁ ଆମଞ୍ଚନ କରି କଲା ଗୁଣଘୋଷ ।
ପୁଣ ପୁଣ ବିନୟରେ ବୋଲେ ଫାଲଗୁନି
ମାତାର ସୋଦର ହୋଇ ନ ଘେନ ଦଇନି ।
ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଜିଣିଲେ ତୋତେ ନାହିଁ ହାଦେ ଦୋଷ
ଆମ୍ଭେ ତୋତେ ନାଶ କଲେ କୁଳକୁ ଅଯଶ ।
ଶଲ୍ୟ ବୋଲେ ଦେବକିବା ବ୍ରାହ୍ମଣ ହୋଇଲେ
ଶିର ଛେଦ କରିବ ତା ସମରେ ପଶିଲେ ।
ଏହାଶୁଣି ଧନୁ ଧରେ ବୀର ସବ୍ୟସାଚୀ
ଦେଖି ଶଲ୍ୟ ରାଜା ଧନୁ କରେଣ ଆମଞ୍ଚି ।
ତିନିଶତ ପଞ୍ଚବାଣ ପୂରାଇଣ ଶଲ୍ୟ
ସମରେ ବିନ୍ଧିଲା ପାର୍ଥେ ସେ ଭାରୋଇମଲ୍ଲ ।
ପୂରାଇଣ କଉଶିକ ଶର ଅରଜୁନ
ଶଲ୍ୟଙ୍କ ନାରାଚ ସବୁ ଛେଦିଲା ବହନ ।
ପୁଣି ଶତେବାଣ ପୂରାଇଣ ଶଲ୍ୟରଥୀ
ଅର୍ଜ୍ଜୁନର ଉପରକୁ ବିନ୍ଧିଲାକ ଧାଡି ।
ଦେଖିଣ କୋପାନଳ ସେ ବାସବର ନାନ
ଏକାଦଶ ବାଣ ପୁଣି ବିନ୍ଧିଲା ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ।
ଶଲ୍ୟଙ୍କର ନାରାଚକୁ ପକାଇଲେ ଛେଦି
ପୁନରପି ପଞ୍ଚବିଂଶ ବାଣ ଶଲ୍ୟ ବିନ୍ଧି ।
ପାଞ୍ଚବାଣ ଘେନି ବିନ୍ଧିଲାକ ସବ୍ୟସାଚୀ
ଶଲ୍ୟର ନାରାଚ ବେଗେ ପକାଇଲା ପୋଛି ।

ବିନ୍ଧିଭେକ ପଞ୍ଚାଶତ ବାଣ ଶଲ୍ୟ ରଥୀ
ଶତେବାଣ ଛେଦିଲା ବିଚିତ୍ରବୀର୍ଯ୍ୟ ନାତି ।
ପର୍ବତାଶର ବିନ୍ଧିଲେ ମାଦ୍ରୀଦେବୀ ଭ୍ରାତ
ବଜ୍ରଶରେ ଛେଦିଣ ତା ବୀରବର ପାର୍ଥ ।
ଅଗ୍ନିଶର କୋପଭରେ ତହୁଁ ଶଲ୍ୟ ପେଶି
ମେଘ ଶର ମାରି ପାର୍ଥ ଜଳ ଯେ ବରଷି ।
କୁହୁଡ଼ି ଶର ବିନ୍ଧିଲେ ଶଲ୍ୟ ମହାରଥୀ
ବିନ୍ଧିଲେ ସୂର୍ଯ୍ୟବର୍ତ୍ତନ ଶର ପାର୍ଥ ଧାତି ।
କୁହୁଡ଼ି ତୁଟିଗଲା ଯେ ସୂର୍ଯ୍ୟତେଜ ଲାଗି
ଶତେକ ଶର ବିନ୍ଧିଲେ ଶଲ୍ୟ ମହାଭାଗୀ ।
ଦେଖିଣ ତାହା ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ମହାକୋପ କଲେ
ବାବଲ ଶର ପେଶିଣ ସକଳ କାଟିଲେ ।
ଅର୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦ୍ର ବାଣ ପେଶିଲେକ ଧନଞ୍ଜୟ
ତୀକ୍ଷ୍ଣ ମୁନା ବାଣେ ଛେଦିଦେଲେ ଶଲ୍ୟରାୟ ।
ବଜ୍ରାବଳୀ ବାଣ ତହୁଁ କୋପେ ଶଲ୍ୟ ପେଶି
ନୀଳବାଣ ଘେନି ତାହା ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବିନାଶି ।
ଦେଖି କରି ଶଲ୍ୟରାୟେ ଗୁରୁ କୋପ କଲେ
ଅୟୁତେ ନାରାଚ ପୁଣି ପାର୍ଥଙ୍କୁ ବିନ୍ଧିଲେ ।
ଆସନ୍ତେ ନାରାଚମାନ ଘୋର ନାଦ କରି
ପବନାଶରେ ତାହାକୁ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ନିବାରି ।
କୋପେ ଶଲ୍ୟ ବିନ୍ଧିଲେକ ଦଶଲକ୍ଷ ଶର
ପାଶୁପତ ବିନ୍ଧି ଛେଦିଲାକ ପାର୍ଥବୀର ।
ଭାରତେ ଭାରୋଇମଲ୍ଲ ଶଲ୍ୟ ସେନାପତି
କେହି ସାନ ନୁହନ୍ତି ସେ ଦୁହେଁ ମହାକ୍ଷତ୍ରୀ ।
ହସ୍ତ ବ୍ୟଗ୍ର କରିଣ ସେ ବିନ୍ଧେ ଶଲ୍ୟ ରାଗେ
ଗଳଇ ତ୍ରିପଣ୍ଡ ଝାଳ ଶରୀରରୁ ବେଗେ ।
ବେଳୁବେଳ ଦୁହିଁଙ୍କର ହେଲା ଘୋର ରଣ
ଶ୍ରୀଚଣ୍ଡୀ ଶାରଳା ଦାସ ଚଣ୍ଡୀର ଶରଣ ।

—୦—

ଶକୁନି ଓ ସହଦେବର ଯୁଦ୍ଧ ଓ ଶକୁନିର ମୃତ୍ୟୁ

ବଦୟନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ଯେ ଶୁଣ ହେ ନୃପତି
ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ଯୁଦ୍ଧ କଥାର ଯେ ଭାତି ।
ଶକୁନି ମନ୍ତ୍ରୀ ଯେ ଆସୁଥିଲା ଘେନି ଥାଟ
ସହଦେବ ମନ୍ତ୍ରୀ ସଙ୍ଗେ ହୋଇଲା ତା ଭେଟ ।
ଶକୁନି ସହଦେବର ବଢ଼ିଲା ସଂଗ୍ରାମ
କୋପେ ସମର କରନ୍ତି ନାହିଁ ନା ବିଶ୍ରାମ ।
ଶକୁନି କରେ ପଞ୍ଚାଶସସ୍ର ବଳ ଧନୁ
କି ଅବା ସେ ଆର୍ଦ୍ରାବଳୀ ଉଇଁଲା ଗଗନୁ ।
ତେସନ ସଦୃଶ ଧନୁ ଦିଶଇ ଶ୍ରୀକରେ
ପଞ୍ଚଷଠି ଶର ବିନ୍ଧେ ସହଦେବ ପରେ ।
ସହଦେବ ବୋଲେ ମାମୁଁ ପ୍ରଖର ତୋ ବୁଦ୍ଧି
ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ଦେଲୁ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ସମୃଦ୍ଧି ।
ପର ଉପକାର କରି ଆପେ ପ୍ରାଣ ନାଶୁ
ସୁଜ୍ଞାନୀ ହୋଇ ସମରେ କିମ୍ପାଇ ତୁ ପଶୁ ।
ଶକୁନି ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଆରେ ସହଦେବ
ଭାବୁଛୁ କି ମୋ ଆଗରୁ ଆଜ ବଳିଯିବ ।
ସେ ବେଳେ ଶକୁନି ଛାଡ଼ି ପାଣ୍ଡବେ ଉପ୍ରୋଧ
ଧନୁରେ ନାରାଚ ଦେଇ ଆରମ୍ଭିଲା ଯୁଦ୍ଧ ।
ନାରାଚ ବିନ୍ଧଇ ପୁଣି ସେ ଯେ ସତଷଠି
ଏକା ନାରାଚରେ ସହଦେବ ଗଲା କାଟି ।
ଶତେ ପାଞ୍ଚଶତ ପୁଣି ଘେନି କରି ଶର
ବିନ୍ଧଇ ଶକୁନି ସହଦେବର ଉପର ।
ମାଦ୍ରୀର ନନ୍ଦନ ବେଳେ ବେଳେ ତା ନିଗ୍ରହି
ଶକୁନି ତୁଲେ ସମର କରଇ ସେ ରହି ।
ଲାଘବ ଶର ଘେନିଣ ତହିଁ ବେନି ରଥି
କୁତୂହଳ ଯୁଦ୍ଧ କରୁଛନ୍ତି ଦୁହେଁ ମନ୍ତ୍ରୀ ।
ଗତ ଆଗତ ଜାଣନ୍ତି ଦୁହେଁ ମହାଜ୍ଞାତା
ଅନୁକ୍ଷଣେ ବିନ୍ଧନ୍ତି ଯେ ସମର ଶକତା ।
ସେ ଯେଣେ ନିଉନ ପୁଣି ହୁଅନ୍ତି ନାରାଜ
ତାହାକୁ ବିନ୍ଧନ୍ତି ଯାହା ସମରେ ଗ୍ରାହିର୍ଯ୍ୟ ।
ଅନେକ ନାରାଚମାନ ଅନୁକ୍ଷଣେ ବିନ୍ଧି
ଆକର୍ଷି ପବନୁ ବେଗେ ବେନିବୀରେ ଛେଦି ।
ରଥୀକି ଯେ ରଥୀ ପୁଣି ହସ୍ତୀକି ଯେ ହସ୍ତୀ
ଅଶ୍ୱକୁ ଅଶ୍ୱ ପଦାତି ସଙ୍ଗରେ ପଦାତି ।
ଏକୁ ଆରେକ କାହାକୁ ନୁହନ୍ତି ଯେ ଊଣା
ଶରେ ଶରେ ପରିତାଳ ନ ଯାଇ ଗଣନା ।
ଶକୁନି କାରୁଣା ଶର ଘେନି ବେଗେ ପେଶି
ନୀରଧାର ପରି ଶର ଉପରୁ ବରଷି ।
ବଜ୍ରଗିରି ଶର ତହୁଁ ପେଶି ମନ୍ତ୍ରୀବର
ନାରଖାର କରିଦେଲା ଶକୁନିର ଶର ।
ଶକୁନି ଚାରିସହସ୍ର ବାଣ ପୁଣ ବିନ୍ଧି
ଏକା ପ୍ରହାରକେ ସହଦେବ ତାହା ଛେଦି ।
ପୁଣି କାଳସର୍ପ ବାଣ ପେଶିଲା ଶକୁନି
ଗରୁଡ଼ାସ୍ତ୍ରେ ନିବାରିଲେ ସହଦେବ ମନ୍ତ୍ରୀ ।
ପର୍ବତାଶରେକ ବିନ୍ଧିଲା ଯେ କୁରୁ ମନ୍ତ୍ରୀ
ବଜ୍ରମୁନା ଶରେ ସହଦେବ ନିବାରନ୍ତି ।
କାମ୍ୟକ ବାଣ ବିନ୍ଧିଲା ପୁଣି ସହଦେବ
ଅନ୍ତରୀକ୍ଷେ ରଥ ଅଶ୍ୱ ଛେଦିଲା ତା ସର୍ବ ।

ସମରେ ବିରଥି ଯହୁଁ ହୋଇଲା ଶକୁନି
ମତ୍ତଗଜ ଆରୋହିଲା ଅସିପତ୍ର ଘେନି ।
ସହଦେବ ପେଶିଲେ ଯେ ତୀକ୍ଷ୍ଣମୁନା ଶର
ପଡ଼ିଲା ନାରାଚ ଗଜରାଜର ଉପର ।
କୁମ୍ଭସ୍ଥଳେ ପଡ଼ି ପଛକତି ଗଲା ଚଳି
ଘାଏଣ ସେ ହସ୍ତୀ ପଡ଼ିଗଲାକ ଯେ ଢଳି ।
ସେ ଗଜ ଛାଡ଼ିଣ ତହୁଁ ବେଗେ ମହୀବର
ପୁଣି ଆରୋହିଲା ମତ୍ତଗଜର ଉପର ।
କରେ ଧନୁ ଧରି ପୁଣି ଆରମ୍ଭିଲା ଯୁଦ୍ଧ
କରନ୍ତି ସଂଗ୍ରାମ ବେନି ଆଠଦଣ୍ଡ ମଧ୍ୟ ।
ଏକକୁ ଆରେକ ପୁଣି ଶର ବରଷନ୍ତି
କରନ୍ତି ଯେ କୁତୂହଳ ରଣ ବେନି ମନ୍ତ୍ରୀ ।
ଗତାଗତ ଜାଣନ୍ତି ସେ ଯୁଦ୍ଧେ ମହାଜ୍ଞାତା
କରନ୍ତି ସଂଗ୍ରାମ ଦୁହେଁ ଦୁହିଁକି ଶକତା ।
କେ ବିନ୍ଧଇ ଶତ କେହୁ ବିନ୍ଧେ ବେନିଶତ
କେ ବିନ୍ଧଇ ଲକ୍ଷ କେହୁ ବିନ୍ଧଇ ଅୟୁତ ।
ଅନେକ ଶର ଶକୁନି ଘେନି ବେଗେ ବିନ୍ଧି
ଦେଖି ସହଦେବ ତାହା ବାୟୁବେଗେ ଛେଦି ।
ଏକକୁ ଆରେକ କେହି ନୁହନ୍ତି ଯେ ଊଣା
ଶରେ ଶର ତାଳ ପଡ଼େ ନ ଯାଇ ଗଣନା ।
ବରୁଣାଶର ଶକୁନି ତହୁଁ ବେଗେ ପେଶି
ନିରାପକ୍ଷ ଶରେ ତାହା ସହଦେବ ନାଶି ।
ଖଣ୍ଡଗିରି ବାଣ ବିନ୍ଧିଲାକ ମନ୍ତ୍ରୀବର
ବଜ୍ରଶରେ ସହଦେବ ଛେଦିଲା ତା ଖର ।
ମାଦ୍ରୀସୁତଠାରେ ଆଉ ଉପରୋଧ ନାହିଁ
ଶକୁନିର ତୁଲେ ଟାଣ ସମର କରଇ ।
ରମ୍ୟେକ ଶର ପୁଣି ଯେ ବିନ୍ଧିଲା ଶକୁନି
ଚକ୍ରପରି ଘେନି ତାହା ସହଦେବ ହାଣି ।
କାମ୍ୟକ ଶର ପେଶିଲା ମାଦ୍ରୀର ନନ୍ଦନ
ଗାନ୍ଧାରସେନ ନନ୍ଦନ କଲା ତା ଛେଦନ ।
ସମରେ ବିଅର୍ଥ ଯହୁଁ ହୋଇଲା ଶକୁନି
ମତ୍ତଗଜେ ଆରୋହିଲା ଅସିପତ୍ର ଘେନି ।
ସହଦେବ ବିନ୍ଧିଲା ଯେ ତୀକ୍ଷ୍ଣମୁନା ଶର
ପନିଳା ନାରାଚ ମତ୍ତଗଜର ଉପର ।
କୁମ୍ଭସ୍ଥଳେ ପଡ଼ି ହୃଦୟକୁ ଗଲା ଚଳି
ଘାଏ ମତ୍ତଗଜ ପଡ଼ିଲାକ ତହୁଁ ଢଳି ।
ପ୍ରାଣ ଛାଡ଼ି ଯହୁଁ ତଳେ ପଡ଼ିଲାକ ହସ୍ତୀ
ଫଳା ଖଣ୍ଡା ଘେନି ମନ୍ତ୍ରୀ କଲା ପାଦଗତି ।
ବେନିଭୁଜ ଟେକି କ୍ରୋଧେ ଧାଏଁ ବୀରମଣି
ପଞ୍ଚତ୍ରିଂଶ ଯୋଦ୍ଧା ବେଗେ ପକାଇଲା ହାଣି ।
ପୁଣି ହିଁ ଶକୁନି ଆରୋହିଲା ହୟବରେ
କୁନ୍ତେକ ଘେନିଣ ଧାଇଁଗଲା ଅତି ଖରେ ।
ବୁଲାଇ କୁନ୍ତକୁ ପବନହୁଁ ବେଗେ ଉଠି
ସହଦେବର ସାରଥି ପରେ ନେଇ ପିଟି ।
କୁନ୍ତ ପଡ଼ନ୍ତେଣ ତାହା ଦେଖି ସହଦେବ
ବଜ୍ର ମୁଦ୍‌ଗର ଘେନିଣ ଦେଇ ପରାଭବ ।
ଅଶ୍ୱର ଶିର କାଟନ୍ତେ ଛିଡ଼ିଲା ସେ ବେଗେ
ଗର୍ଜିଣ ପଡ଼ିଲା ହୟବର ଭୂମିଭାଗେ ।
ଅଶ୍ୱ ପଡ଼ନ୍ତେ ଶକୁନି ହେଲା ଯାନଶୂନ୍ୟ
ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ଚାହେଁ ସହଦେବର ବଦନ ।
ଅର୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦ୍ର ବାଣ ପେଶିଦେଲା ସହଦେବ
ଶକୁନିର ଶିର ଛିଡ଼ି ପଡ଼ିଲାକ ଯବ ।
ସମରେ ପଡ଼ିଲା ଯହୁଁ ମନ୍ତ୍ରୀ ସେ ଶକୁନି
ସହଦେବର ନାମରେ ଉଠେ ସାଧୁଧ୍ୱନି ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରର ଅଗ୍ରତେ କହିଲେ ସଞ୍ଜୟ
ରଣେ ଶକୁନି ପଡ଼ିଲା ଆହେ କୁରୁରାୟ ।
ଶୁଣିକରି ସାନନ୍ଦ ଯେ ହେଲା ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର
ଏତେବେଳେ ପାଶୋରିଲି ପୁତ୍ରଙ୍କର କଷ୍ଟ ।
ପ୍ରଥମୁ ଶକୁନି ପଡ଼ିଥାନ୍ତାଟିକି ରଣେ
ଉଭୟକୁଳ ମୋ ବୁଡ଼ାଇଲା ଏକା ଜାଣେ ।
ଯେଦିନ ସେ ମନ୍ତ୍ରୀପଦେ ଆସ୍ଥାନେ ବସିଲା
ଏକାତ୍ମା କୁରୁ ପାଣ୍ଡବେ ଭିନ୍ନ କରାଇଲା ।
କେତେକେତେ ଯୋଦ୍ଧା ପୁଣି ପଡ଼ିଲେ ସଂଗ୍ରାମେ
କେବଳ ଦୁଷ୍ଟ ଶକୁନି ରହିଥାଏ କ୍ଷେମେ ।
ଝଙ୍କଡ଼ପୁର ବାସିନୀ ଦେବୀ ଗୋ ଶାରଳା
ପ୍ରସନ୍ନ ହୁଅଗୋ ମାତ ଅଭୟ ହିଙ୍ଗୁଳା ।
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ମୁହିଁ ତୋର ପାଦତଳ ସେବି
ଶ୍ରୀଚଣ୍ଡୀ ଶାରଳା ଦାସ ନାମେ ହେବି କବି ।
ଏଥର ଏତିକି ପଦ କହିଦିଅ ମୋତେ
ଶରଣ ପଶିଲି ମାତ ତୋର ପାଦଗତେ ।

—o—

ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନଙ୍କର ଯୁଦ୍ଧ ଓ ଶଲ୍ୟ ବଧ

ଶକୁନି ବଧ ଶୁଣିଣ ସେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ
ହା ଦେବ ବୋଲି କପାଳେ ମାରେ ହସ୍ତଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ।
ନିଷ୍କଣ୍ଟକ ରାଜ୍ୟ ମୁହିଁ କଲି ଅପ୍ରମାଦେ
ଅର୍ଜିଲି ବିପୁଳ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ତୋହର ପ୍ରମାଦେ ।
କହିଲେ ନ ସରେ ମାମୁଁ ତୋର ମନ୍ତ୍ରୀପଣ
ଏଡ଼େ ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ହୋଇ ଲଭିଲୁ ମରଣ ।

ଅନେକ ଶୋଚନା କରେ ତହୁଁ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରି
ପାଣ୍ଡବବଳ ଯେ ରଣେ ଆସୁଛନ୍ତି ଘୋଟି ।
ଆଉ ଜୀଇଥାଇ ମାମୁଁ କିସ ମୁଁ କରିବି
ଏ ମୋହର ସତ୍ୟବ୍ରତ ରଣେ ଝାସ ଦେବି ।
ଶ୍ୱେତହସ୍ତୀ ଚଢ଼ି ରାୟେ ଧର୍ମ ଯେ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ଲକ୍ଷେ ଯୋଦ୍ଧା ତୁଲେ ରଣେ ଆସୁଛନ୍ତି ଘୋଟି ।
ମୃତପିଣ୍ଡ ତଳେ ପକାଇଣ ଗୁରୁରାଜ
ଧାଡିକାରେ ଆରୋହିଲା ଯାଇ ମତ୍ତଗଜ ।
କରେ ଧରି ଧନୁ ଆଦ୍ରାବଳୀ ତେଜ ଜାଣି
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଛାମୁରେ ଗଜ ଲଗାଇଲା ଆଣି ।
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲା ଶୁଣ ଯୁଧିଷ୍ଠିର
ଶେଷକାଳେ ପଡ଼ିଲୁ ତୁ ମୋହର ଛାମୁର ।
କୋପେ ଧନୁରେ ଶରକୁ ଯୋଚି କୁରୁସାଇଁ
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଉପରକୁ ବିନ୍ଧିଲା ନିଠାଇ ।
ଶ୍ରୀଭୁଜରେ ଧନୁ ଏକ ଧରିଣ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଉପରେ କଲେ ଶରବୃଷ୍ଟି ।
ପୁରାଇଣ ପଞ୍ଚବିଂଶ ତୀକ୍ଷ୍ମମୁନା ବାଣ
ପୁଣ ପୁଣ ଆକର୍ଷିଣ ବିନ୍ଧେ କୁରୁରାଣ ।
ତିନିଶ ନାରାଚ ବିନ୍ଧିଦେଲେ ଧର୍ମସୁତେ
ଛେଦିଲେ ନାରାଚ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ଅଗ୍ରତେ ।
ପୁନରପି ପଞ୍ଚବିଂଶ ପୁରାଇଣ ବାଣ
ଆକର୍ଷି ବିନ୍ଧିଲା ମହାକୋପେ କୁରୁରାଣ ।
ମନ ପବନହୁଁ କରଇ ସେ ଶର ବୃଷ୍ଟି
ତ୍ରମ୍ୟକ ଶର ଯେ ବିନ୍ଧିଲାକ ଧାର୍ତ୍ତରାଷ୍ଟ୍ରି ।
ନାରାଚ ପଡ଼ିଲା ଯାଇ ଗଜକୁମ୍ଭସ୍ଥଳେ
ଛଇ ଛାଡ଼ରେ ବାହାର ହେଲା ବକ୍ଷସ୍ଥଳେ ।
ଘୋର ଗର୍ଜନ କରିଣ ପଡ଼େ ଶ୍ୱେତହସ୍ତୀ
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଦେବ ରଣେ କଲେ ପାଦଗତି ।
ପାଦଗାମୀ ହୋଇଣ ସେ ବିନ୍ଧିଲେ ନାରାଚ
ଶସ୍ତ୍ରଙ୍କର ତେଜ ବାଣ ଜିଣି ରବି ତେଜ ।
ମାନଗୋବିନ୍ଦର ଧନୁ ଛିଡ଼ିଲା ସେ ଶରେ
ଧନୁରେ ପୁଣି ନାରାଚ ଯୋଖି ଖରତରେ ।
ଗଜକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଣ ବିନ୍ଧି ମହୀପାଳେ
ନାରାଚ ପଡ଼ିଲା ମତ୍ତଗଜ ବକ୍ଷସ୍ଥଳେ ।
ବେନିଖଣ୍ଡ ହୋଇ ଛିଡ଼ିପଡ଼େ ମତ୍ତହସ୍ତୀ
ଗଜପୃଷ୍ଠୁ ଡେଇଁପଡ଼ି କରି ପାଦଗତି ।
ସତୁରି ସତୁରି ଭାର ଗଦା ଘେନି ହସ୍ତେ
ରାହୁର ତେଜ ଜିଣିଣ ଧାଏଁ କୁରୁନାଥେ ।
ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ ଆହୋ ଶୁଣ ଫାଲଗୁନି
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଧାଇଁଲେ କରେ ଗଦା ଘେନି ।

ହସି ବୋଇଲେ ବିରଥୀ ହେବାରୁ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ତାଙ୍କୁ କଟାକ୍ଷ କରୁଛି ରାଜା ଧାର୍ତ୍ତରାଷ୍ଟ୍ରି ।
ଅର୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ସ୍ୱାମୀ ଶୁଣ ଯଦୁନାହା
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଛାମୁକୁ ରଥ ମୋର ବାହା ।
ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥଗୋଟି ବାହିଲେ ଶ୍ରୀରଙ୍ଗ
ଧାଡିକାରେ କଲେ ମାନଗୋବିନ୍ଦର ଆଗ ।
ନନ୍ଦିଘୋଷ ପଛରେ ଯେ ରହିଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ଚିରାଳଚକ୍ର ହସ୍ତୀର ପରେ ଯାଇଁ ଉଠି ।
ଅଜଗବ ସମ ଧନୁ ଧରିଣ ଶ୍ରୀକରେ
ପଶିଲେ କୁରୁ ନରେନ୍ଦ୍ର ଥାଟର ଭିତରେ ।
ବେଢ଼ିଲେ ତାଙ୍କ ସଇନ୍ୟ ଅନେକ ଯେ ରସି
ଅନୁକ୍ଷଣେ ଧାରା ପ୍ରାୟ ବାଣ ଯେ ବରଷି ।
ବଢ଼ି କାଳନଦୀ ପ୍ରାୟେ ଦିଶନ୍ତି ସେ ରାୟେ
କଉରବ ସଇନି ଯେ ବାଳବୃକ୍ଷ ପ୍ରାୟେ ।
ସମର ସମ୍ଭବ ଦେବଗଣେ ଅଗୋଚର
କକଡ଼ା ବୃଷ୍ଟି ପରାୟେ ବୃଷ୍ଟି ଶରଧାର ।
ଏକ ନାରାଚେ ଅନେକ ସୈନ୍ୟ ଗଲେ ମରି
ସଇନ୍ୟ ମାରନ୍ତି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଦଣ୍ଡଧାରୀ ।
ରଥ ଗଜ ଅଶ୍ୱ ପଦାତିକ ଆଦି କରି
ଛିଡ଼ନ୍ତି ସେ ଶରାଘାତେ ଜଣେ ନ ଉବୁରି ।
ଅତି ପବନ ଘାତରେ ଯେହ୍ନେ ବୃକ୍ଷଲୋଟି
ତେସନେ ଅନେକ ସୈନ୍ୟ ମାଇଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠି ।
ଭାଜିଲେ ସଇନ୍ୟ କେହି ନ ରହିଲେ ଆଗେ
ଯେସନେ ଛାଗଳପଲ ଦେଖେ ମତ୍ତବ୍ୟାଘ୍ରେ ।
ସଇନ୍ୟ ଖେଦି ନିଅନ୍ତି ନାହାନ୍ତି କେ ତୁଲେ
ଛାମୁରେ ଭେଟିଲେ ଯାଇ ରାୟେଗୁରୁ ଶଲ୍ୟେ ।
ଯେସନେକ ମତ୍ତଗଜ ଆବୋରି କେଶରୀ
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କୁ ଆବୋରିଲେ ଶଲ୍ୟ ସେହିପରି ।
ବୀରସେନର ନନ୍ଦନ ଶଲ୍ୟ ରଣେ ଜିତା
ଏ ମହୀମଣ୍ଡଳେ କାହିଁ ଧନୁ କେ ଧରନ୍ତା ।
ନାହିଁ ନାହିଁ କ୍ଷତ୍ରିସମ ଏ ତିନି ଭୁବନେ
ଧନୁ ଧଇଲେ ଶଙ୍କର ଯେ ପାକଶାସନେ ।
ଆକାଶ ଘୋଟି ପାରଇ ଯାର ଶରବୃଷ୍ଟି
ତାହାର ଛାମୁରେ ଯାଇ ବିଜୟେ ଯୁଧିଷ୍ଠି ।
ଗଜ ଦେଖି ଯେହ୍ନେ ହୁଏ କେଶରୀର ରୋଷ
ଶଲ୍ୟ ଭେଟିଲା ତେସନ ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ପାଶ ।
କରେ ଧନୁ ଧରି ରହିଅଛନ୍ତି ଯୁଧିଷ୍ଠି
ଶଲ୍ୟ ଅନୁକ୍ଷଣେ କରନ୍ତି ଯେ ଶର ବୃଷ୍ଟି ।
ନ ଘୁଞ୍ଚନ୍ତି ସମରେ ଯେ ଧର୍ମଙ୍କ ନନ୍ଦନ
ଧନୁରେ ଶର କରନ୍ତି ଆଧାନ ସନ୍ଧାନ ।

ବେନିଜନେ ମରନ୍ତି ଯେ ବାଣ ଜ୍ୱାଳାବଳୀ
ଆକାଶରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ଯେ ହେଲେ ଅଂଶୁମାଳି ।
ବୀରବର ଶାର୍ଦ୍ଦୁଳ ସେ ମହାରଥୀ ଶଲ୍ୟ
ରଣରଙ୍ଗେ କମ୍ପାଇଲେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ମଣ୍ଡଳ ।
ସମର କରନ୍ତେ ତହିଁ ମାନବ ଅସଂଖ୍ୟ
ଆକାଶେ ଥାଇ ଦେଖନ୍ତି ସର୍ବ ବୃନ୍ଦାଅର୍କ ।
କୋପେଣ ପେଶିଲେ ଶଲ୍ୟବାଣ ତୀକ୍ଷ୍ଣମୁନା
ଭେଦିଗଲା ସେହି ଶର ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ସ୍ନେହା ।
ସେହ୍ନା ଫୁଟି ହସ୍ତୀ କୁମ୍ଭସ୍ଥମଳ ଗଲା ଗଳି
ଗିରି ପ୍ରସବଣ ସମ ରୁଧିର ନିକିଳି ।
ସେ ଘାଏଣ ମତ୍ତଗଜ ପଡ଼େ ମୁହଁ ମାଡ଼ି
କି ଅବା ମନ୍ଦରଗିରି ପଡ଼ିଲା ଉପୁଡ଼ି ।
ପାଦଗତି ହୋଇଲେ ଯେ ଧର୍ମଙ୍କ ନନ୍ଦନ
ବଜ୍ରଶର ମାଇଲେ ଯେ ହୋଇ କୋପମନ ।
ଯେଉଁପରି ବର୍ଷାକାଳେ ପଡ଼ଇ ନିର୍ଘାତ
ସେହିପରି ପଡ଼ି ଶଲ୍ୟ ରଥ ଭୂମିଗତ ।
ଶଲ୍ୟଙ୍କର ସେହ୍ନା ଫୁଟି ଗଲା ଗଳି
ଝର ଝର ହୋଇ ରକ୍ତ ପଡ଼ିଲା ନିକିଳି ।
ଘାଏ କୁପିତ ହୋଇଲେ ସେ ଭାରତମଲ୍ଲ
ଫୁଲିଯାଇ ପଶିଲେ ସେ ଗିରିବର ତୁଲ୍ୟ ।
ତିନି ନାରାଚ ବିନ୍ଧିଲେ ଅଗ୍ନିବାଣ ଜାଣି
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ଧନୁ ଦ୍ରୋଣ ପକାଇଲେ ହାଣି ।
ଶୂନ୍ୟହସ୍ତ ହୋଇଲେ ସେ ଧର୍ମଙ୍କର ବଳା
ଶ୍ରୀକରେ ଧଇଲେ ଅତିବେଗେ ଖଡ୍‌ଗଫଳା ।
କୁମ୍ଭାର ଚକ ପରାୟ ବୁଲାଇ କୃପାଣ
ଶଲ୍ୟଙ୍କର ଉପରକୁ ମାଇଲେ ତତ୍‌କ୍ଷଣ ।
ତ୍ରିଅମ୍ବକ ଶର ଘେନି ଶଲ୍ୟ ମହାରଥୀ
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ଖଡ୍‌ଗଫଳା ଛେଦିଲେ ତଡ଼ତି ।
ଶୂନ୍ୟହସ୍ତ ହୋଇଲେ ଯେ ଧର୍ମଦେବ ବଳା
ଧାମଇଁ କ୍ଷତ୍ରିୟକୁଳ ଷଣ୍ଢ ଅନର୍ଗଳା ।
ଯେସନେକି ମତ୍ତଗଜ ଧାମଇଁ ମୁକୁଳା
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କି ଘୋଟିଲା ସେ ବୀରସେନ ବଳା ।
ରାହୁ ଯେସନେ ଘୋଟଇ ଦେଖି ଶଶଧର
ଅତି କୋପେ ଧାମଇଁ ତା ତେଜ ଅନିର୍ବାର ।
ଅନଳ ପରି ବିରାଜେ ତାଙ୍କ ବେନି ଡୋଳା
ବାମକରେ ଧଇଲେକ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଗଳା ।
ଡାହାଣ ହାତେ ଚାପୋଡ଼ କଲେକ ପ୍ରହାର
ଘାଏ ଅସାକ୍ଷମ ହେଲେ ଦେବ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ଧଇଲେକ ପୁଣି ଶଲ୍ୟ ଯୁଧିଷ୍ଠିର କେଶ
ଛାଡ଼ ଛାଡ଼ ବୋଇଲେକ ଧର୍ମଙ୍କର ଶିଷ୍ୟ ।

କିମ୍ପାଇ ଏତେ କଟାଳ କରୁଛ ମାତୁଳ
ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ଭଣଜା ମୋତେ ନ କର ବ୍ୟାକୁଳ ।
ଅତି କୋପେ ଶଲ୍ୟ କରି ବହୁତ ତର୍ଜନ
କେଶ ଛାଡ଼ି ଦାଢ଼ି ମୁଛ ଧଇଲେ ବହନ ।
ଶ୍ରୀଖଣ୍ଡ କସ୍ତୁରୀ ରେଖ ସମ ଯେଉଁ ଦାଢ଼ି
ସେ କି ସହିବ ଶଲ୍ୟଙ୍କ ହସ୍ତ ଭିଡ଼ାଭିଡ଼ି ।
ବାମକରେ ଧରି ଶଲ୍ୟ ରାଗେଣ ଝିଙ୍କନ୍ତି
କାଳାନଳ ପ୍ରାୟ ଶଲ୍ୟ ସେ କାଳେ ଦିଶନ୍ତି ।
ରୋମେରୋମେ ଯେ ବାହାର ହୋଏ ରକ୍ତଫୁଟି
ଆତ୍ମାବୈକୁଲ୍ୟ ହୋଇଲେ ଦେବ ଯେ ଯୁଧିଷ୍ଠି ।
କାଳ ଅନଳ ବ୍ୟାପିତ ହେଲା ତାଙ୍କ ଗାତ୍ର
ମଦନ ଦହନକାଳେ ଯେହ୍ନେ ରୁଦ୍ରନେତ୍ର ।
ବିହନ୍ତା ପୁରୁଷମାନେ ଥାଇଣ ଆକାଶେ
ନୟନ ବୁଲାଇ ସର୍ବେ ଚାହିଁଲେକ ରୋଷେ ।
ଆଦିତ୍ୟ ଦେବତା ତହୁଁ ହୋଇ କୋପମନ
ଶଲ୍ୟଙ୍କୁ ଚାହିଁଲେ କ୍ରୋଧେ ବୁଲାଇ ନୟନ ।
ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥେ ଥାଇ ଦେଖନ୍ତି ଗୋବିନ୍ଦ
ଅର୍ଜ୍ଜୁନଙ୍କୁ ବୋଲନ୍ତି ଏ ଶଲ୍ୟ ବଡ଼ ମନ୍ଦ ।
ଦେଖ ଦେଖ ଧର୍ମଙ୍କୁ ଯେ କରୁଛି କଟାଳ
ନିଶ୍ଚୟ ଏବେ ଏହାର ପୂରିଲାଣି କାଳ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନଙ୍କ ଆତ୍ମା ହେଲା ଅତି ବଇକୁଲ୍ୟ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଚାହିଁ ବୋଲେ ଧନ୍ୟ ମାମୁଁ ଶଲ୍ୟ ।
ତୁମ୍ଭଯୋଗୁ ସଂଗ୍ରାମରେ ଯଶ ଅଛି ମୋତେ
ବହୁତ ପ୍ରଶଂସା କଲା ନୃପତି ଏମନ୍ତେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ମାମୁଁ ଜଳିଲା ଜଳିଲା
ଜଳୁ ଜଳୁ ବୋଲି କହୁ ଶଲ୍ୟ ଜଳିଗଲା ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ଦାଢ଼ି ଛାଡ଼ି ଶଲ୍ୟ ମହାରାଜ
ନିମିଷକ ମଧ୍ୟେ ତହିଁ ହୋଇଲେ ଦହିର୍ଯ୍ୟ ।
ଆତ୍ମା ବୈକୁଲ୍ୟ ନ ଧରି ସେ କ୍ରୋଧ ଅନଳ
ଜଳୁଅଛି ଯେସନକ ରୁଦ୍ର କାଳାନଳ ।
ଶଲ୍ୟଙ୍କୁ ଦଗଧେ କରନ୍ତେ କାଳାନଳ ବୃଷ୍ଟି
ପଳାନ୍ତି କୁରୁଥାଟେ ନ ଚାହାନ୍ତି ଲେଉଟି ।
ସଞ୍ଜୟ ବୋଇଲେ ପୁଣ ରାଜା ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର
ବୃଦ୍ଧକାଳେ ଆସି ତୋତେ ହେଲା ପୁତ୍ର କଷ୍ଟ ।
ଫାଲଗୁନ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ସପତମୀ ଦିନ
ଭୀଷ୍ମ ମହାରଥୀ କଲେ ଶରରେ ଶୟନ ।
ନବମୀରେ ଜୁଆଇଁ ସେ ଜୟଦ୍ରଥ ମଲା
ଦଶମୀରେ ଭଗଦତ୍ତ ବୀର ସେ ପଡ଼ିଲା ।
ଦ୍ୱାଦଶୀ ମଧ୍ୟରେ ଗଲେ ଦ୍ରୋଣଗୁରୁ କ୍ଷୟ
ଅଠାଣୋଇ ପୁତ୍ର ତୋର ଗଲେ ଯମାଳୟ ।

ତ୍ରୟୋଦଶୀ ମଧ୍ୟାହ୍ନରେ ମଲା ଦୁଃଶାସନ
ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟରେ ମଲା ସେନାପତି କର୍ଣ୍ଣ ।
ଯା ନାମ ଶୁଣିଲେ ଭୟ କରନ୍ତି ପାଣ୍ଡବେ
ଯା ବଳରେ ତେଜୋବନ୍ତ ସର୍ବ କଉରବେ ।
ମୁଖ ଚକ୍ଷୁ କର୍ଣ୍ଣହୀନ ହୋଇଲେ ଯେସନ
ଅଶୋଭା ଦିଶନ୍ତି ଜନେ କୌରବ ତେସନ ।
ଅମାବାସ୍ୟା ଦିନ ମଲେ ଉଲୁକ ଶକୁନି
ଏ ତିନି ପଡ଼ିଲେ ଶଲ୍ୟ ସାରଥିକି ଘେନି ।
କର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍ତାରେ ଶକୁନି ଉଲୁକ ପଡ଼ିଲା
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ କୋପାନଳେ ଶଲ୍ୟ ଦଗ୍ଧ ହେଲା
ସମସ୍ତେ ପଡ଼ିଲେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ତ ଏକା
ସଖା ସୋଦର ନ ଦେଖି ହୋଇଲା ନାଟକା ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ବୋଇଲେ ହୋ ବିଦୂର ସଞ୍ଜୟେ
ଅନ୍ଧାରବେଳେ ଘୁଞ୍ଚାଇ ଆଣ ତାଙ୍କୁ ଦୁହେଁ ।
ସଞ୍ଜୟ ବୋଇଲେ ନାହିଁ ପଶିବାକୁ ବାଟ
ଚଉକତି ଘୋଟିଲେଣି ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ଥାଟ ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ବୋଇଲେ ମୁଁ ହୋଇଲି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ
ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟ ଜିଣି ପାଇଲୁ ଶଲ୍ୟ ମହାରାଜ ।
ସେ ବୀର ଧନୁ ଧଇଲେ ତ୍ରାସ କରେ ସ୍କନ୍ଦ
କରେ ଶସ୍ତ୍ର ଥିଲେ ଭୟ କରନ୍ତି ଗୋବିନ୍ଦ ।
ଗଦାଯୁଦ୍ଧେ ପ୍ରଶଂସଇ ଯାହାକୁ ବାସବ
ଯାହାକୁ ଦେଖି ଡରନ୍ତି ଦେବ ବଳଦେବ ।
ଅଜାତଶତ୍ରୁ ଯେ ଦେବ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ରାୟ
ତାର କୋପାନଳେ ଦଗ୍ଧ ଶଲ୍ୟ ମହାକାୟ ।
କେମନ୍ତେ ହୋଇଲା ଏହା ଲାଗେ ଆଚମ୍ବିତ
ହେ ମନ୍ତ୍ରୀ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଦୃଶ୍ୟ ଭୂତ ଭବିଷ୍ୟତ ।
ସଞ୍ଜୟ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଅମ୍ବିକାର ସୁତ
ଶଲ୍ୟଙ୍କର ଶିକ୍ଷାଗୁରୁ ଭାର୍ଗବ ପଣ୍ଡିତ ।
ଭୀଷ୍ମ ଆଉ ଭୁରିଶ୍ରବା ସୋମଦତ୍ତ ଶଲ୍ୟ
ଶର ସନ୍ଧାନେ ଏମାନେ ଜାଣ ମହାମଲ୍ଲ ।
ମାନଧାତାଙ୍କର ତିନି ଅୟୁତ ଅଙ୍କରେ
ଅନୁଭବ ବୋଲି ଜାଣ ଏକ ସମ୍ବତ୍ସରେ ।
ଏମାନେ ବିଦ୍ୟା ଶିଖିଲେ ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥେ ରହି
ଚୈତ୍ରକୃଷ୍ଣ ପ୍ରତିପଦା ଦିନ ରୁଣ୍ଡ ହୋଇ ।
ସଉରିବାର ନକ୍ଷତ୍ର ପୂର୍ବାଫାଲଗୁନୀ
ଭାର୍ଗବ ଗଲେ ତ ତାଙ୍କୁ ସଙ୍ଗତରେ ଘେନି ।
ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟ ହେଲେ ତହୁଁ ଯମୁନାକୁ ପାରି
ସୁରନଦୀର ଦକ୍ଷିଣ ତୀରେ ବିଜେ କରି ।
ଉତ୍ତର ତୀରରେ ନୀଳଗିରିର କନ୍ଦର
ତିନିକୋଶ ଉଚ୍ଚ ପାଞ୍ଚଯୋଜନ ବିସ୍ତାର ।
ଭାର୍ଗବ ବୋଇଲେ ପିମ୍ପି ମାର ଜଣେ ଜଣେ
ପର୍ବତ ଫୁଟି ନିକିଳିଯାଉ ଆରକୋଣେ ।
ପ୍ରଥମେ ଭୀଷ୍ମ ମାଇଲେ ଚାପି ପିମ୍ପିଗୋଟି
ପର୍ବତ ଭିତରେ ବେନି ଯୋଜନ ଯେ ଫୁଟି ।
ଦ୍ୱିତୀୟରେ ଭୁରିଶ୍ରବା ପିମ୍ପିଏ ମାଇଲା
ବେନି ଯୋଜନ ଫୁଟିଣ କ୍ରୋଟରେ ରହିଲା ।
ତୃତୀୟ ପିମ୍ପି ମାଇଲେ ପୁଣି ସୋମଦତ୍ତ
ପର୍ବତ ଭିତରେ ପଶିଗଲା କୋଶ ସାତ ।
ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠି ଚାପି ମାଇଲେ ଶଲ୍ୟ ପିମ୍ପି ଗୋଟି
ପର୍ବତ ଭିତରେ ବେନି ଯୋଜନ ଯେ ଫୁଟି ।
ସୁରନଦୀ ଜିଣି ତିନିକୋଶ ଗଲା ବଳି
ତିନିଯୋଜନ ଆୟତ ପର୍ବତ ନିକିଳି ।
ପର୍ବତ ଉତ୍ତର ତୀର ଋଷିକୁଲ୍ୟା ନଦୀ
ଭୈରବକୋଣ ବିଦାରି ଅଗ୍ନିକୋଣେ ଭେଦି ।
ଅନଷ୍ଟକ ମହାଋଷି ସେ ନଦୀର ତୀରେ
ନବସସ୍ର ବର୍ଷ ତହିଁ ବସି ତପ କରେ ।
ତାହାଙ୍କ ଉପରେ ଯାଇ ସେ ପିମ୍ପି ପଡ଼ିଲା
ଡାହାଣ ପଞ୍ଜରେ ପଡ଼ି ବାମେ ନିକିଳିଲା ।
ଛଇଛାଡ଼େ ପିମ୍ପି ଗଲା ଶରୀରରେ ଫୁଟି
ଅସାଷ୍ଟମେ ତପୋନିଷ୍ଠ ମହୀପରେ ଲୋଟି ।
ଗର୍ଜ୍ଜନ ଶବଦ ଏକ ଶୁଭିଲା ଅଦ୍ଭୁତେ
ଧାଇଁଗଲେ ସେଠାବକୁ ଭାର୍ଗବ ସହିତେ ।
ଋଷିଙ୍କୁ ଯେ ପ୍ରଣିପାତ କଲେ ଯାଇଁ ଶଲ୍ୟ
ଅନଷ୍ଟକ ବୋଇଲେ ମୋ ଶରୀରେ ନିକିଳି ।
ଯେ ମୋତେ ଏହା କଲା ତା ଦେହ ଯାଉ ଜଳି
ବେଳୁବେଳ ଋଷିଙ୍କର କୋପ ଗୁରୁତର
ବିନୟ ବଚନେ ଶାନ୍ତ କଲେ ଶଲ୍ୟବୀର ।
ଆଦ୍ୟପ୍ରାନ୍ତ କରି ସବୁ କହିଲେ ଭାର୍ଗବ
ଋଷି ବୋଇଲେ ମୋ ବାକ୍ୟ ଆନ ନ ହୋଇବ ।
ଥୋକାଏକ ଦିନ ତୋର ଏ ଶରୀର ରହୁ
ଭାରତଯୁଦ୍ଧେ ଯୁଧିଷ୍ଠି କୋପାନଳେ ଦହୁ ।
ସଞ୍ଜୟ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଆହେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର
ଅନଷ୍ଟକ ଋଷି ଶାପେ ଶଲ୍ୟ ହେଲେ ନଷ୍ଟ ।
ଶୁଣି ସ୍ତବଧ ହୋଇଲେ ଅନ୍ଧ ନୃପବର
ମହାଭାରତ ଏ ଶଲ୍ୟପର୍ବ ସୁଧାସାର ।
ମୁଁ ମୂଢ଼ କି ସାମରଥ ଲେଖିବାକୁ ତାହା
ପ୍ରସନ୍ନେ ଶାରଳା ରାତ୍ରେ କହିଦ୍ୟନ୍ତି ଯାହା ।
ଦିବସେ ଲେଖଇ ମୋର ନ ଧରିବୁ ଦୋଷ
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ଶ୍ରୀ ଶାରଳା ଦେବୀର ମୁଁ ଦାସ ।

—o—

କୃପାଚାର୍ଯ୍ୟ ଯୁଦ୍ଧ

ଏଥୁଅନ୍ତେ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ମହାରାଜା
ଭକତିରେ ଅଗସ୍ତିଙ୍କ ପାଦେ କଲେ ପୂଜା ।
ବସନ ଭୂଷଣ ଗନ୍ଧ ପୁଷ୍ପ ରତ୍ନ ଦେଇ
ମୁନିଙ୍କ ଚରଣ ତଳେ ଗଡ଼ଘାଲି ଶୋଇ ।
ତବ ମୁଖୁଁ ଶୁଣି ଶଲ୍ୟପର୍ବର ବାରତା
କଳୁଷ ତେଜିଲି ଦୂର ହେଲା ସର୍ବବ୍ୟଥା ।
ଶଲ୍ୟ ମଲେ କି ବିଚାର କଲା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ
ଅନୁଗ୍ରହ କରି କହ ଆହେ ତପୋଧନ ।
ବୈବସ୍ୱତ ମନୁଙ୍କୁ ଯେ ବୋଲଇ ଅଗସ୍ତି
ଶଲ୍ୟବଧ କାଳେ ହୋଇଥିଲା ନିଶାରାତି ।
ଶଲ୍ୟ ରଣେ ପଡ଼ିବାର ଦେଖି କୃପାଚାର୍ଯ୍ୟ
ସୈନ୍ୟ ହକାରି ବୋଇଲେ ଆହେ କୁରୁରାଜ ।
ଲୋତକରେ ଢଳ ଢଳ ତୋ ବେନି ନୟନ
ଶୋକ କିମ୍ପାଇ କରୁଛ ବଳବପୁ କ୍ଷୀଣ ।
ନୃପତି ବୋଇଲେ ମୋର ବୁଡ଼ିଲା ସମ୍ପଦ
ଜାଣିଲଇଁ ମୋର କର୍ମ ଅଟେ ବଡ଼ ମନ୍ଦ ।
ଶଲ୍ୟର ବାହୁକୁ ଆଶ୍ରା କରିଥିଲି ମୁହିଁ
ତାହା ତୁଲ୍ୟ ବୀର ଜଣେ ପୃଥିବୀରେ ନାହିଁ ।
ଏମନ୍ତ କହି ବହୁତ ଶୋକ କଲା ରାଜା
କେଣେ ଛାଡ଼ିଗଲୁ ମାମୁଁ ମୋତେ କରି ତେଜ୍ୟା ।
କୃପ ବୋଇଲେ ତୁ ଶୋକ ନ କର ନୃପତି
ରହି ଯୁଦ୍ଧ ଦେଖ ମୋତେ କର ସେନାପତି ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବୋଲେ ନାହିଁ ମୋହର ଭରସା
ସବୁ ବୁଡ଼ାଇଲି ଆଉ ସମ୍ପଦେ କି ଆଶା ।
ସଖା ସହୋଦର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମରାଇଲି
ମହାପ୍ରାଣୀ ବଧ ପାପ କେତେ ଆଚରିଲି ।
ରାଜା ବାକ୍ୟ ଶୁଣି କୃପ ବସି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣରଥେ
ବୋଲନ୍ତି ସେ ସର୍ବେ ସେନାପତି କର ମୋତେ ।
ରାଜା ବୋଲେ ତୁମ୍ଭେ ବିଚକ୍ଷଣ ବିପ୍ରବର
ନିଜ ଇଚ୍ଛା ହେଲେ ତୁମ୍ଭେ ଆଚର ସମର ।
ମୁହିଁ ଅର୍ଘ୍ୟଦେଲି ଯେତେ ଲୋକଙ୍କର ଶିରେ
ଜଣେ କେହି ନ ବର୍ତ୍ତିଲେ ପଡ଼ିଲେ ସମରେ ।
ଏକା ଅଛ ତୁମ୍ଭେ ରଣଯାଗ ସମାପନେ
ଆବର କାହାକୁ ଆଶ୍ରା ନାହିଁ ମୋର ମନେ ।
ନୁହଁନ୍ତି କି ପାଣ୍ଡବେ ଯେ ତୁମ୍ଭର ବଇରି
ତୁମ୍ଭ ଭିଣୋଇ ଦ୍ରୋଣକୁ ନାହାନ୍ତି କି ମାରି ।
ତାଙ୍କ ସହ ତୁମ୍ଭ ରଣ ଅଟଇ ଯୁକତେ
ପାଣ୍ଡବ ମଲେ କାରଣ ହେବ ପୁଣି ମୋତେ ।
ରଣେ ବାହାରିଲେ କୃପବୀର ଚୂଡ଼ାମଣି
ରାଜାର ଏମନ୍ତ ସବିନୟ ବାକ୍ୟ ଶୁଣି ।
ଶଙ୍ଖ ତୂରୀ ଭେରୀ ଆଦି ବୀରବାଜା ବାଜେ
ଶେଷ ସୈନ୍ୟ ଘେନି କୃପ ସମରକୁ ବିଜେ ।
ଶିରରେ କର ଦେଇଣ ବୋଲଇ କିରୀଟୀ
ପରମଗୁରୁ ମାତୁଳ ତୁମ୍ଭେ ଆମ୍ଭରଟି ।
ସମରକାଳ ତ ଶେଷ ହୋଇଲାଣି ଆସି
ଆଉ କି ରଣେ ଉପ୍ରୋଧ ଅଛି ବିପ୍ରଶିଷି ।
ଦ୍ରୋଣ ନାଶହେଲେ ଗଲେ ଅଶ୍ୱଥାମା ଘୁଞ୍ଚି
ତୁମ୍ଭର ପ୍ରସାଦେ କିସ ପ୍ରୟୋଜନ ଅଛି ।
ଦ୍ରୋଣ ଯେବେ ମଲେ କିଏ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଉପ୍ରୋଧ
କୃପ ତପେ ବସ ଯାଇ ନ କରିଣ ଯୁଦ୍ଧ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବାକ୍ୟେ କହନ୍ତି କୋପେ କୃପାଚାର୍ଯ୍ୟ
କ୍ଷତ୍ରୀହୋଇ କହିବାକୁ ନ ପାଇଲ ଲାଜ ।
ହାରିବା ଜିଣିବା ଦୁଇ କ୍ଷତ୍ରୀଙ୍କର ବୃତ୍ତ
କିମ୍ପାଇ ବଡ଼ାଇ କରି କହ କୁନ୍ତୀସୁତ ।
ସମ୍ଭାଳ କିନା ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବାନ୍ଧୁଅଛି ବାଣ
କହୁଁ କହୁଁ ରୋଷ ହେଲେ ସେ କୃପ ବ୍ରାହ୍ମଣ ।
ଶ୍ରୀଭୁଜେ ଶୋଭା ଷାଠିଏ ସସ୍ତ୍ରବଳ ଧନୁ
ବିନ୍ଧିଲେ ନାରାଚ ରାଗେ ବୃହଧ୍ୱଜ ସୁନୁ ।
ଧନୁରେ ସେ ପୁରାଇଣ ପଞ୍ଚବିଂଶ ଶର
କୋପେ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଉପରେ କଲେକ ପ୍ରହାର ।
ପୁଣି ଶତେକ ନାରାଚ ପୁରାଇ ଧନୁରେ
ଉତ୍ସର୍ଗେ ବିନ୍ଧିଲେ କପିକେତନ ଉପରେ ।
ପୁଣି ଚାପେ ଚାରିଶତ ପୁରାଇ ନାରାଚ
ରଥର ଚାରି ଖମ୍ବକୁ ବିନ୍ଧି କୃପାଚାର୍ଯ୍ୟ ।
ଶତେକ ବାଣ ଯେ ସେହି ପୁରାଇଣ ପୁଣି
ଚାରି ଅଶ୍ୱକୁ ବିନ୍ଧିଲେ ପୁଣି କୋପେ ଟାଣି ।
ବିନ୍ଧିଲେ ସେ ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ବାଣ କୃପ ଟାଣି
ସମ୍ଭାଳ ପାର୍ଥ ବଦନ୍ତି ଦେଖି ଚକ୍ରପାଣି ।
ଦେଖ ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଶର ସନ୍ଧିଲାଣି କୃପ
ସେ ଶରକୁ ସହିବାକୁ ତୋହର କି ଦର୍ପ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ଥାଅ ଅଶ୍ୱକୁ ସମ୍ଭାଳି
ତୋ ପ୍ରସାଦେ କିଞ୍ଚିତ ମୁଁ ମଣେ ବନମାଳୀ ।
ଦେଖ ଦେଖ ନାରାୟଣ ବୋଲିଣ କିରୀଟୀ
ନାରାଚ ବିନ୍ଧିଲା ଚାରିଶତ ଚଉଷଠି ।
କୃପଙ୍କର ଶରମାନ ପକାଇଲା ଛେଦି
ପୁଣ କୃପାଚାର୍ଯ୍ୟ ତିନିଶତ ବାଣ ବିନ୍ଧି ।
ପଚିଶ ନାରାଚ ବିନ୍ଧେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଉପରେ
ସମସ୍ତ ନାରାଚ ପାର୍ଥ ଛେଦିଲା ତା ଦୂରେ ।

ପୁଣି ନବଶତ ବାଣ ପୁରାଇଣ କୃପେ
ଯେସନେ ଗର୍ଜନ୍ତି ଫେରୁ ଟେକି କାଳସର୍ପେ ।
ନାରାଚ ଆସନ୍ତେଣ ତା ଦେଖଇ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ
ତିନିଶ ନାରାଚେ କଲେ ସମସ୍ତ ଛେଦନ ।
ସହସ୍ରେ ନାରାଚ କୃପ ବିନ୍ଧିଲେକ ଟାଣି
ପଞ୍ଚସ୍ତରୀ ନାରାଚରେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ତା ହାଣି ।
ଏମନ୍ତେ ଲାଘବଯୁଦ୍ଧ ହେଲା ଅପ୍ରମିତ
ରଣ ନ ଛାଡ଼ନ୍ତି ଦେଢ଼ ପ୍ରହର ଯେ ରାତ୍ର ।
ଦୁହିଁଙ୍କର ଶର ବାଜି ହୁଏ ପରିତାଳ
ବାହାରି ଅନେକ ବ୍ୟୋମ କରଇ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ।
ତିମିର ବିଦାରଣ ଯେ ହେଲା ଶରଘାଏ
ସକଳ ଭୂମି ଦିଶୁଛି ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଦେ ପ୍ରାୟେ ।
କୋପେ କୃପଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଯେ ପରିଘେକ ଘେନି
ଅର୍ଜ୍ଜୁନର ଉପରକୁ ବିନ୍ଧିଲେକ ଟାଣି ।
ତୀକ୍ଷ୍ଣ ନାରାଚେ ଛେଦିଲେ ତାହା ଫାଲଗୁନି
କୋପେ ଅଗ୍ନି ପ୍ରାୟ କୃପାଚାର୍ଯ୍ୟ ନେତ୍ର ବେନି ।
ପୁଣି କାଳସର୍ପ ବାଣ ପୁରାଇଲେ କୃପେ
ଶତଯୋଜନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସର୍ପତେଜ ବ୍ୟାପେ ।
ଗରୁଡ଼ ଶସ୍ତ୍ର ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବିନ୍ଧିଲେକ ଟାଣି
ସମସ୍ତ ସର୍ପମାନଙ୍କୁ ପକାଇଲେ ହାଣି ।
ଅଗ୍ନିଶର ବିନ୍ଧିଲେକ ପୁଣି କୃପାଚାର୍ଯ୍ୟ
ଅଗ୍ନିମୟ କରନ୍ତେ ତା ଦେଖିଣ କୁନ୍ତୀଜ ।
ମେଘାଶର ମାରି ତହିଁ କଲେ ଜଳବୃଷ୍ଟି
ଅଗ୍ନିଶର ଲଭିଗଲା ହସିଲେ କିରୀଟୀ ।
ଶତେକ ନାରାଚ ପୁଣି ବିନ୍ଧିଲେ କିରୀଟୀ
ପଚାଶ ନାରାଚ ତାହା କୃପ ଦେଲେ କାଟି ।
ପର୍ବତାଶର ପେଶିଲେ ପୁଣି ଦ୍ୱିତୀଗୁରୁ
ବଜ୍ରଶରେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ତା ନିପାତିଲେ ଦୂରୁ ।
କୃପଙ୍କ ସମର ଦେବେ ଅଟେ ଅଗୋଚର
ତହିଁକି ସମର୍ଥ ଏକା ପାର୍ଥ ଧନୁର୍ଦ୍ଧର ।
ସମର କରନ୍ତେ ପୁଚ୍ଛାକଲେ ବସୁଦେବ
ଏ ଲାଘବ ଯୁଦ୍ଧେ ରାତ୍ର ପ୍ରଭାତ ହୋଇବ ।
ସମର ଆଦ୍ୟେ ସଂକଳ୍ପ କଲୁ ଧନଞ୍ଜୟ
କରିବୁ ସେ ଅଷ୍ଟାଦଶ ଦିନେ ସବୁ କ୍ଷୟ ।
ତୋହର କହିବା କଥା ହୋଇବ କି ଆନ
କୃପ ବଧ ହେଲେ ଶେଷ ହେବ କୁରୁସୈନ୍ୟ ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ବଚନ ଶୁଣି ବୋଲେ ଫାଲଗୁନି
ସ୍ୱାମୀ ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟାକୁ ମୁଁ ଡରୁଅଛି ପୁଣି ।
ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ ଯେଣୁ ପଶିଲେ ବିବାଦେ
ଦ୍ରୋଣ ପରା ଗୁରୁ ଶିରଚ୍ଛେଦ ହେଲେ ଯୁଦ୍ଧେ ।

କୃପ ଆଚାର୍ଯ୍ୟେ ଅଟନ୍ତି ତାହାଙ୍କର ଅନୁ
ଏହାଙ୍କୁ ଉପ୍ରୋଧ ଯେବେ ଧନୁ କିମ୍ବା ଘେନୁ ।
ଏହାଙ୍କୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବୋଲି ଯେବେ ତୁହି ଜାଣୁ
କିପରି ରଣେ ପଶିଲୁ ଘେନି ଶର ଧନୁ ।
କୃଷ୍ଣ ବଚନେ ବିଚିତ୍ରବୀର୍ଯ୍ୟର ଯେ ନାତି
ବୋଇଲେ କୋଟି ପାତକ ଖଣ୍ଡ ତୁ ଶ୍ରୀପତି ।
ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ ଏବେ ବିନ୍ଧ କିନା ବାଣ
ସଂଗ୍ରାମେ ପଶିଲେ ତପୀ କି ଅବା ବ୍ରାହ୍ମଣ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ହୋଇ ତପରେ ଯାର ଥିବ ଇଚ୍ଛା
ସେ କିମ୍ପାଇଁ ସଂଗ୍ରାମକୁ କରିବ ଯେ ବାଞ୍ଛା ।
ନାହିଁ ଆଉ ଧନୁର୍ଦ୍ଧର କୁରୁବଳ ମଧ୍ୟେ
କୃପେ ନ ଜିଣିଲେ ତୁମ୍ଭେ ହାରିବ ଯେ ଯୁଦ୍ଧେ ।
କୃଷ୍ଣର ବଚନେ ପଣ୍ଡୁ ରାଜାର ସନ୍ତତି
ବିନ୍ଧିଲେ ନାରାଚ ମନୁ ଛାଡ଼ିଗଲା ଭ୍ରାନ୍ତି ।
ସହସ୍ରେକ ନାରାଚ ଯେ ବିନ୍ଧିଲେକ ଟାଣି
ପ୍ରତିଶରେ କୃପ ତାହା ପକାଇଲେ ହାଣି ।
ପନ୍ନଗା ଶରେକ ପୁଣି ବିନ୍ଧିଲେ କିରୀଟୀ
ଗରୁଡ଼ ଶରେ ତା କୃପ ପକାଇଲେ କାଟି ।
ପର୍ବତ ଶରେକ ପୁଣି ବିନ୍ଧିଲେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ
ବଜ୍ରବାଣେ କୃପାଚାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ତା ଛେଦନ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଯେତେକ ବାଣ କୋପରେ ବିନ୍ଧନ୍ତି
ପ୍ରତିଶରେ କୃପାଚାର୍ଯ୍ୟ ତା ଛେଦି ପକାନ୍ତି ।
ଜିଣି ନ ପାରିଲେ ପାର୍ଥ କୃପାଙ୍କୁ କାହିଁରେ
ବିଚାରିଲେ ମାରିବି ମୁଁ ଆଦି ଦେବଶରେ ।
ନୀଳବାଣ ଭୁଜବାଣ ତେଣେ ଥିଲା ବେନି
କର୍ଣ୍ଣ ତହୁଁ ଆଣିଥିଲେ ଭୋଜନ ନନ୍ଦିନୀ ।
କାହାକୁ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବିନ୍ଧି ନ ଥିଲେ ସେ ଶର
କଳା ଧଳା ଅଟନ୍ତି ସେ ହରିହରଙ୍କର ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଯାଅ ବେନି ବାଣ
କୃପା ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଶିରଚ୍ଛେଦ ଏହିକ୍ଷଣ ।
କୋଟିଏ ସୂର୍ଯ୍ୟର ତେଜ ସେହି ବାଣ ବେନି
ବିନ୍ଧନ୍ତେ ରଶ୍ମି ଲାଗିଲା ଭୁବନ ଯେ ତିନି ।
ଯେସନକ ବଜ୍ରଶର ଆସଇ ଆକାଶୁଁ
ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟ ତ୍ରାସିଲା ହରିହର ଅସ୍ତ୍ର ଆସୁଁ ।
ଗର୍ଜିଣ କୋପେ ଅଇଲେ ସେ ଦୁଇ ନାରାଚେ
ଯେସନେ ପ୍ରଳୟକାଳେ ସାଗର ଗରଜେ ।
କୃପଙ୍କ ଛାମୁରେ ଆସି ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ
ବିପ୍ରର ଲକ୍ଷଣ ଦେଖି ପାଇଲେ ସେ ତ୍ରାସ ।
ମନେ ବିଚାରିଲେ ଏ ତ ଅଟନ୍ତି ବ୍ରାହ୍ମଣ
କି କରିବା ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ତ ପେଶିଛି ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ।

ଏମନ୍ତ ବିଚାରି ପୁଣି ହେଲେ ମହାତେଜ
କୃପଙ୍କ ହୟ ସାରଥି ହୋଇଲେ ଦହିର୍ଯ୍ୟ ।
ନୀଳବାଣ ବାସୁଦେବ କନିଷ୍ଠ ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠି
ଭୁଜବାଣ ରୁଦ୍ରଙ୍କର ବୃଦ୍ଧାଙ୍ଗୁଷ୍ଠି ଗୋଟି ।
ଦୁଇ ନାରାଚ ଦେଖିଣ କୃପା ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ
ବିଚାରିଲେ କେଉଁରୂପେ ନାଶିବୁ ଦ୍ୱିଜକୁ ।
ଦ୍ୱାଦଶଚିତା ବିରାଜେ ଏ ଦ୍ୱିଜର କାୟେ
ହସ୍ତେ କୁଶବଟୁ ଦିଶେ ତମ୍ବାବର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାୟେ ।
ବେଦରେ ନିପୁଣ ଏ ଯେ ମନ୍ତ୍ରରେ ନିପୁଣ
ଏଡ଼େ ଧାର୍ମିକ ହୋଇ ତୁ କଲୁ କିମ୍ପା ରଣ ।
ନିର୍ଦ୍ଦୟ ଅଟଇ ବଡ଼ ବାସବର ସୁତ
ସମରେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ପେଶିବାର ଅନୁଚିତ ।
ପ୍ରଥମରୁ ପେଶିଥାନ୍ତା ଯେବେ କି ଅର୍ଜୁନ
କ୍ଷଣକେ ଛେଦି ପକାନ୍ତୁ କଉରବ ସୈନ୍ୟ ।
ଆହେ କୃପବ୍ରହ୍ମା ତୁମ୍ଭେ ଅଟ ବଡ଼ କ୍ଷତ୍ରି
ଜିଣିବାକୁ ସଂସାରେ କେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ନାହାନ୍ତି ।
ଆମ୍ଭର ଯୁଦ୍ଧକୁ ତୁହି ଅଟୁ ଯେ ସକ୍ଷମ
ବିଶେଷେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ତୋତେ ମାଇଲେ ଅଧର୍ମ ।
ଆମ୍ଭ ତୁଲ୍ୟ ନାରାଚେକ ପେଶ କିନା ବାବୁ
ପାର୍ଥ ପଛେ କୋପ କରୁ ବାହୁଡ଼ିଣ ଯିବୁ ।
ଅର୍ଜୁନ ବୋଲିଛି ବେଗେ କୃପଙ୍କୁ ଯେ ହାଣ
ଦେଖୁ ଦେଖୁ କେମନ୍ତେ ଯେ ହାଣିବୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ।
କୃପାଚାର୍ଯ୍ୟ ବୋଇଲେକ ତୁମ୍ଭେ ହରିହର
ତୁମ୍ଭର ସଦୃଶ ନାହିଁ ପାଳଟା ଯେ ଶର ।
ମାରିବା ରଖିବା ସିନା ତୁମ୍ଭର ଏ ଧର୍ମ
ତୁମ୍ଭର ତୁଲେ ମୋହର କି ଅଛି ସଂଗ୍ରାମ ।
ନୀଳ ବୋଲେ ଅପାଳଟ ଶର ଅଟୁ ଆମ୍ଭେ
ଅବଶ୍ୟ ଯହିଁକି ଯାଉ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁ ଦମ୍ଭେ ।
କିଞ୍ଚିତ ଲୋକ ଯଦ୍ୟପି ପେଶିବ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ
ଅବଶ୍ୟ ଛେଦିବୁ ହେଲେ ବ୍ରହ୍ମାଦି ଦେବଙ୍କୁ ।
ଏ ମହାଯୁଦ୍ଧେ ଏ ଘାନ୍ତି କାହାକୁ ନ ପେଶି
ତୋହର ବଳେ ପଶିଲୁ ଆମ୍ଭେ ରଣେ ଆସି ।
ଏତେ ବୋଲି ବେନିଶର ପଡ଼ିଲେ ଉପରେ
ବେନିଖଣ୍ଡ ହୋଇଲେ ସେ କୃପ ଦ୍ୱିଜବରେ ।
ଅର୍ଜୁନ ଦେଖନ୍ତେ ମୁଣ୍ଡ ପକାଇଲେ ହାଣି
ପାଞ୍ଚଜନ୍ୟ ଶଙ୍ଖଧ୍ୱନି କଲେ ଚକ୍ରପାଣି ।
କୃପଙ୍କର ତୁଲେ ଥିଲେ ତିନିଲକ୍ଷ ରଥୀ
ନୀଳବାଣ ଭୁଜବାଣ ଛେଦିଲେ ସବୁନ୍ତି ।
ଗଜଯୋଦ୍ଧା ନବଲକ୍ଷ ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ହୟ
ଏକାନ୍ତ ସହ ଛେଦିଲେ ତିନିସସ୍ର ରାୟ ।
ଦଇବେ ଘୋର ଅନ୍ଧାର ରାତ୍ର ନିଶାକାଳ
ଉଭୟ ଥାଟରେ ହେଲା ମହାଗୋଳମାଳ ।
ବିଚାରନ୍ତି ନୀଳବାଣ ଭୁଜବାଣ ବେନି
କୃପ ମରିବା ଦେଖିଲେ କୃଷ୍ଣ ଫାଲ୍‌ଗୁନି ।
ଅର୍ଜୁନ ବଚନେ ଆମ୍ଭେ ମାଇଲୁ ଯେ କୃପ
ଏବେ ଯେ ଜୀଅଇଁ ଦେବା ଛାଡ଼ ମନୁ ପାପ ।
ତୋଳିଣ ମୁଣ୍ଡ ଧଇଲେ ବାଣେ ବାମଭୁଜେ
କନ୍ଧେ ବସାନ୍ତେ ଜୀଇଁଲେ ସେ କୃପଆଚାର୍ଯ୍ୟେ ।
ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି ସେ ବେନି ନାରାଚ
ତାହାଙ୍କ ଆଜ୍ଞା ଅବଜ୍ଞା ହେବ କି କଦାଚ ।
ନୀଳବାଣ ବୋଲେ ପିଠିଆଡ଼େ କରି ମୁଖ
ଆବର ବେଳ ଜାଣିବ ସମରର ଦୁଃଖ ।
କୃପଙ୍କ ମୁଖକୁ କଲେ ସେ ପିଠି କତିକି
ମୃତ ସଞ୍ଜୀବନୀ କହି ଉଠ ବୋଲି ଡାକି ।
ଚେତନା ପାଇ ଉଠିଲେ ସେ କୃପାଆଚାର୍ଯ୍ୟେ
ବାଣେ ବୋଇଲେ ପଳାଇ ଯାଇ ଦ୍ୱିଜରାଜେ ।
ରଣେ ନ ଦେଖା ପ୍ରପଞ୍ଚ ତୋର ରୂପ ଗୋଟି
ପଳା ତୁ ହୋ କୃପ ପିଠିଆଡ଼େ କରି ଦୃଷ୍ଟି ।
ପାଣ୍ଡବମାନେ ନ ପାନ୍ତି ଯହିଁ ତୋର ଲେଶ
ଅଗମ୍ୟ ବନେ ନିର୍ଭୟ ହୋଇ ଯାଇ ପଶ ।
ଦୈବେ ଚାହିଁ ନ ପାରନ୍ତି ଆଗକୁ ଲେଉଟି
ପଛଆଡ଼କୁ ସେ କରିଅଛନ୍ତି ତ ଦୃଷ୍ଟି ।
ପଳାନ୍ତି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କେଶ ବାସ ଅସମ୍ଭାଳେ
ଅରଣ୍ୟେ ରହିଲେ ଯାଇ ପୁଷ୍ୟାନଦୀ କୂଳେ ।
ପ୍ରାଣର ବିକଳେ କୃପ ବନସ୍ତେ ପଶିଲେ
କୃପଙ୍କ ଏ ଦଶା ଦେଖି ଗୋବିନ୍ଦ ହସିଲେ ।
ନୀଳବାଣ ଭୁଜବାଣ ଗଲେ ଅନ୍ତରୀକ୍ଷେ
ଯେ ଯାହା ଭୁବନେ ଯାଇ ରହିଲେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ।
ଜୟ ହରିହର ତୁମ୍ଭେ ଆଦି ବିଶ୍ୱରୂପୀ
ଅନନ୍ତରୂପେ ଅନନ୍ତ ଲୋକ ଅଛ ବ୍ୟାପୀ ।
ଭୀଷ୍ମପର୍ବ ଦ୍ରୋଣପର୍ବ କର୍ଣ୍ଣପର୍ବ ଯୁଦ୍ଧ
ଶଲ୍ୟ କୃପ ଦୁହେଁଯାକ ହୋଇଲେକ ବଧ ।
ଏଣୁ ତୁମ୍ଭର ଅନନ୍ତ ନାମେ ଯେ ବିକାଶ
ଆଦି ନ ଥିବାରୁ ଦୁହେଁ ଅନାଦି ପୁରୁଷ ।
ନୀଳ ଧବଳ ଉତ୍ପଳ ପ୍ରାୟ ତୁମ୍ଭ ବର୍ଣ୍ଣ
ହିଙ୍ଗୁଳ ସ୍ଫଟିକ ପ୍ରାୟ ଓଷ୍ଠହିଁ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ।
ଆସନ ଯାର ବହୁଳ ଖଗବର ପିଠି
ପିନାକୀ ଶାରଙ୍ଗ ଧନୁ ଚକ୍ର ଶୂଳ ମୁଷ୍ଟି ।
କୌମୋଦକୀ ଗଦା ପଦ୍ମ ଖଟ୍ୱାଙ୍ଗ ପରଶୁ
ଶିରରେ ଶୋହେ ମୟୂର ଚନ୍ଦ୍ରିକା ଶୀତାଂଶୁ ।

ଶ୍ରୀଭୁଜେ କମ୍ବୁ ଡମ୍ବରୁ ଶବଦ ଯେ ବାଜେ
ଅମୂଲ୍ୟ ରତ୍ନ ଅନନ୍ତ ସର୍ପ ଅଙ୍ଗେ ସାଜେ ।
ଗନ୍ଧ ଚନ୍ଦନ କସ୍ତୁରୀ ବିଭୂତି ଲେପନ
ରମା ଉମା ବାମା ବେନି ବାମାଙ୍ଗ ଭୂଷଣ ।
କଉତୁକରେ ତାଣ୍ଡବ ନୃତ୍ୟ ରସକଳା
ନରକରୁ ଉଦ୍ଧାରଣ କର କଳା ଧଳା ।
ପାପ କରଷଣ ହେତୁ ନାମ ଯାର କୃଷ୍ଣ
କାଳକୂଟ ଭକ୍ଷିଣ ଯା ନାମ ନୀଳକଣ୍ଠ ।
ଶୟଳଜନ ତାରଣ ସୁଧାରସ ଭୋଗୀ
ଧ୍ୟାନ ଧାରଣା ପୁରୁଷ ଯେ ପରମ ଯୋଗୀ ।
ଭକତ ଜନଙ୍କର ଯେ ଶରଣ ବତ୍ସଳ
ବେନି ଆତ୍ମା ଏକ ଅର୍ଦ୍ଧେ କୃଷ୍ଣ ଯେ ଶୁକଳ ।
ଚମ୍ପା ବକୁଳ ଦୟଣା ପୁଷ୍ପ ଗଳାମାଳି
ସର୍ବଜନ ଉଦ୍ଧାରଣ ରାମ ବନମାଳୀ ।
ସ୍ୱାମୀ ଏ ଭବସାଗର ଅନିତ୍ୟ ସଂସାର
ବୁଡ଼ିଲି ଭୋ ଦେବ ମୋତେ ଉଦ୍ଧରିଣ ଧର ।
ଅଗାଧ ସମୁଦ୍ର ସ୍ୱାମୀ ନାହିଁ ଥଳକୂଳ
ଏକା ନଉକା ଆରେକ ହୁଅ କେରୁଆଳ ।
ଭାସନ୍ତେ ସାଗରେ ତୁମ୍ଭ କୃପାରୁ ନଉକା
ଏଥୁ ପାରି କରିବାକୁ ହରିହର ଏକା ।
ସ୍ୱାମୀ କିଞ୍ଚିତ ଆଜ୍ଞାରେ ଅପାର ସୁଲଭ
ଅକାରଣକୁ କାରଣ କର ଦେବ ଦେବ ।
ସଦା ଆସନ ଯାହାର ଧୀରଜନ ହୃଦେ
ଯମଦଣ୍ଡ ବଞ୍ଚାଇବି ତବ ପରସାଦେ ।
ଉମା ଚରଣ କମଳା ତୁଳସୀ ରମଣ
ଶୂଦ୍ରମୁନି ଏ ଦୁହିଁଙ୍କ ଚରଣେ ଶରଣ ।
ସଞ୍ଜୟ କହିଲେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ଆଗରେ
କୃପା ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ପଡ଼ିଲେ ଆଜର ସମରେ ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ବୋଇଲେ ସେ ଅଟନ୍ତି ଅମର
କିପରି ସେ ରଣେ ତ୍ୟାଗ କଲେ କଳେବର ।
କେବେ ହେଁ ସେ ବିନାଶଟି ନୁହେଁ ତ୍ରିଭୁବନେ
ତାହାଙ୍କୁ କେ ନାଶ କଲା ସମର ପ୍ରାଙ୍ଗଣେ ।
ସଞ୍ଜୟ ବୋଇଲେ ଦେବ ଅର୍ଜୁନର ଦ୍ରୋଣେ
ଥିଲେ ହରିହର ନୀଳ ଭୁଜ ବେନି ବାଣେ ।
ତାଙ୍କୁ ରଣେ ପେଶିଲା ସେ ଦ୍ୱିତୀ ନାରାୟଣ
ସେ ନାରାଚ ସକାଶରୁ ଗଲା କୃପ ପ୍ରାଣ ।
କୃପଙ୍କୁ ମାରି ନୋହିଲା ତାଙ୍କ ମନ ଶାନ୍ତି
ଯୋଦ୍ଧାଙ୍କ ପରେ ପଡ଼ିଲେ ହୋଇ କୋପମୂର୍ତ୍ତି ।
ତିନିଲକ୍ଷ ରଥ ରଥୀ ଦଶଲକ୍ଷ ହସ୍ତୀ
ନବଲକ୍ଷ ଅଶ୍ୱ ତିନି ସହସ୍ର ପଦାତି ।
ଏମାନଙ୍କୁ ଛେଦିଲେ ସେ ବେନିଖଣ୍ଡ କରି
ସମର ଶେଷ କରିଲେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମାରି ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ବୋଇଲେକ ଶୁଣ ହୋ ସଞ୍ଜୟେ
କେମନ୍ତେ ଶସ୍ତ୍ର ହେଲେ ସେ ହରିହର ଦୁହେଁ ।
ସଞ୍ଜୟ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ହୋଇ ସାବଧାନ
ତୋ ରାଜ୍ୟକାଳେ ଏ କଥା ନୁହେଁ ବହୁ ଦିନ ।
ତୋର ରାଜ୍ୟ ପାଞ୍ଚଶତ ପଞ୍ଚସ୍ତରୀ ଅଙ୍କେ
କନ୍ଦୁ ଗୟନ ବୋଲିଣ ଏକ ଅବଦକେ ।
ସେହି ସମ୍ବତ୍ସରେ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ଗୁରୁବାରେ
ରୋହିଣୀ ନକ୍ଷତ୍ର ବୃଷ ଭୋଗ ସେ ଦିନରେ ।
ବାଳବ ନାମେ କରଣ ଅତି ଗଣ୍ଡ ଯୋଗ
ବୃଷ ସଙ୍କରାନ୍ତିରେ ଯେ ନ ଦିନ ଭୋଗ ।
ସେ ଦିନରେ କର୍ଣ୍ଣ ଗଲା ବେଣ୍ଟର ବିନୋଦେ
ହର ଉଦ୍ୟାନେ ଭେଟିଲେ ରୁଦ୍ରହିଁ ଗୋବିନ୍ଦେ ।
ରୁଦ୍ର ବୋଇଲେକ ଶୁଣ ରାଧାସୁତ କର୍ଣ୍ଣ
ଆମ୍ଭେ ହରିହର ଦୁହେଁ ପେଶିଛୁ ଏ ବନ ।
ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ବିରୋଧ କଲା ଶ୍ରବଣ ଦଇତ
ତୁ ତାହାକୁ ବଧ କର ଆହୋ ରାଧାସୁତ ।
କପିବୋଲେ ମୁଁ କିରାତ ରୂପ ଅଛି ଧରି
ଧାମଣା ଧନୁ ଫରିକ ନାରାଚ ମୋହରି ।
ଅସୁର ବଜ୍ର ଶରୀର ଶୁଣୁଛି ଶ୍ରବଣେ
ମୁଁ ତାକୁ ବଧ କରିବି କହ କେଉଁ ବାଣେ ।
ହରିହର ଯେ କନିଷ୍ଠ ଅଙ୍ଗୁଳିର ନଖ
କାଟି ତାହାକୁ ନାରାଚ କଲେ ଅତି ତୀକ୍ଷ୍ଣ ।
ହରିହର ବୋଇଲେ ଏ ଆମ୍ଭର ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠି
ଏହା ଘେନିଣ ଅସୁର ଶିର ପକା କାଟି ।
ଏହାର ନାମ ଯେ ନୀଳବାଣ ଭୁଜବାଣ
କର୍ଣ୍ଣକୁ ସନ୍ତୋଷେ ଦେଲେ ରୁଦ୍ର ନାରାୟଣ ।
ସେ ଶର ଘେନିଣ କର୍ଣ୍ଣ ସମର ଯେ କଲା
ଶ୍ରବଣା ଅସୁରକୁ ଯେ ସଂଗ୍ରାମେ ମାଇଲା ।
ତୋଷେ ହରିହର ତାକୁ ଯାଚିଦେଲେ ବର
ନୀଳବାଣ ଭୁଜବାଣ ହୋଇଲା ତୋହର ।
ଏ ଦୁଇ ନାରାଚ ଗୁପ୍ତକରି ଥୋଇଥିବୁ
ତୋର ଯେ ଅସାଧ୍ୟ ତାକୁ ତୁ ଏଥେ ସାଧିବୁ ।
ଯଦ୍ୟପି ସେ ହୋଇଥିବେ ବ୍ରହ୍ମା ଇନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ
ଆମ୍ଭେ ହରିହର ନିଶ୍ଚେ କରିବୁ ଦହିର୍ଯ୍ୟ ।
ସେ ଶର ଘେନି ଅଇଲା ଗୃହେ ରାଧାସୁନୁ
ନାରାଚ ରଖିଲା ନେଇ ଚିରି ବେନି ଜାନୁ ।
ସଞ୍ଜୟ କହିଲେ ଶୁଣ ହେ କୁରୁ ନୃପତି
ନୀଳବାଣ ଭୁଜବାଣ ଏ ରୂପେ ଅଟନ୍ତି ।

ଯୁଦ୍ଧ ଉଦଯୋଗ କାଳେ ବସି ଦେବୀ କୁନ୍ତୀ
ସହଦେବଠାରୁ ଜାଣି ଏ କଥା ସବୁନ୍ତି ।
କର୍ଣ୍ଣକୁ ଗୁରୁଦକ୍ଷିଣା ମାଗିଲେ ଏ ଶର
ଜାନୁ ଚରିଦେଲା ଦୁଇବାଣ କର୍ଣ୍ଣ ବୀର ।
ନେଇ ତାହା କୁନ୍ତୀ ଦେଲେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନର ହସ୍ତେ
ଯତ୍ନେ ଥୋଇଲା ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥେ ।
ଅନବରତେ ଥାଇ ସେ ରଥର ଭିତର
ତାର ତେଜେ ରାତ୍ର ହୁଏ ଦିବସ ଆକାର ।
ଅନ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ରେ କ୍ଷୟ ଯହୁଁ ନୋହିଲା ଆଚାର୍ଯ୍ୟ
କୋପେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ପେଶିଲେ ଏ ବେନି ନାରାଚ ।
ଅପାଳଟକ ଅଟନ୍ତି ସେହୁ ବେନି ବାଣ
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଆଜ୍ଞାରେ ନେଲେ କୃପଙ୍କର ପ୍ରାଣ ।
ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ଦୋଷ ବୁଝି ଦୁହେଁ କଲେ ବୁଦ୍ଧି
ଜୀଆଁଇଲେ ପଢ଼ି ସଞ୍ଜିବନୀ ମଉଷଧି ।
ସଞ୍ଜୟ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ରାଜା କୁରୁପତି
ସମର ଶେଷ ହୋଇବ ଜାଣ ଆଜି ରାତି ।
ତୁଳସୀର ବଲ୍ଲଭ ଶ୍ରୀହରି ପାଦେ ଆଶ
ନିରନ୍ତରେ ଶୂଦ୍ରମୁନି ଯେ ଶାରଳା ଦାସ ।

—o—

ଗୋଳଯୁଦ୍ଧ

ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ଶୁଣି ବିଲଙ୍କ ରାଜନ
ଶେଷ ସଂଗ୍ରାମର କଥା ହୋଇ ସାବଧାନ ।
କୃପ ପଡ଼ିଲା ଉତ୍ତାରେ ରଣ ମହାଗୋଳ
ପର ଆପଣା ବାରଣ ନୁହେଁ ବେନିବଳ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦୁର୍ଦ୍ଧକ୍ଷ ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମ୍ନ ଭୀମସେନ
ସହଦେବ ନକୁଳ ହେ ସାତ୍ୟକି ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ।
ଏତେ ଯୋଦ୍ଧା ଅଛନ୍ତି ସେ ପାଣ୍ଡବଙ୍କ କତି
ପାଞ୍ଚ ଅୟୁତ ଯେ ରଥୀ ବେନିଲକ୍ଷ ହସ୍ତୀ ।
ଲକ୍ଷେକ ତୁରଗ ତିନି କ୍ଷଉଣୀ ପଦାତି
ସଙ୍ଗେ ସଖା ନାହିଁ ରାଜା ଏକା କୁରୁପତି ।
ଲକ୍ଷ୍ମଣ କୁମର ତୁଲେ ରାଜା ଧାର୍ତ୍ତରାଷ୍ଟ୍ରି
ସୁହସ୍ତୀ ହସ୍ତୀ ଆରୋହିରଣେ ଦେଲା ଦୃଷ୍ଟି ।
ଏକାନ୍ତେ ରାଇ ଲକ୍ଷ୍ମଣ କୁମରକୁ ରାଜା
ବୋଇଲା ତୁ ମନୋହର ବନକୁ ପଳା ଯା ।
ପିତା ଚରଣେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ କୁମର ପ୍ରଣମି
ସବୁ ମରାଇ ନିସତ ହେଉ ଏବେ ସ୍ୱାମୀ ।
ମଧ୍ୟସ୍ଥପଣେ ଅଇଲେ ଦେବ ନରହରି
ଜଣ ଜଣକେ କହିଲେ କେତେ ପୁରଃ ସରି ।
ବହୁତ ଜଣ କହିଲେ ମେଣ୍ଟି ଏକା ଜଣ
କେତେକାଳ ପରିଯନ୍ତେ ଜୀଇଁବ ଆପଣ ।

ଆପେ ଯାହା ଅଜି ତାକୁ କର୍ମ ସିନା ବୋଲି
ଆଜ ନିସତ ହୋଇଲେ ମରିବ ନା କାଲି ।
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲା ବାବୁ ତା ନ ଭାଷ
ଏକା ତୁହି ଥିଲେ ଅଛି ମୋହର ଯେ ବଂଶ ।
ବହୁତ ବୁଝାଇ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲା
ତହୁଁ ଯିବାପାଇଁ ପୁତ୍ର ସନମତ କଲା ।
ପୁଣି ରାଜା ବୋଲେ ମୁଁ ଗାନ୍ଧାରସେନ ବଂଶ
ବିନାଶି ଥିବାରୁ ମନେ ରଖି ସେହି ରୋଷ ।
ଏକା ଜଣେ ଶକୁନି ସେ ବଂଶରୁ ଉବୁରି
ମାଇଲା ମୋ ବଂଶ ଦେଖ କେତେ କୂଟ କରି ।
ବର୍ତ୍ତିଥିଲେ ତୁହି ଏକା କରି ପିତୃକାର୍ଯ୍ୟ
ଲୋକେ ଯଶ ରଖିବାକୁ ଲଭିବୁ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ।
ପିତାର ବଚନ ମାନି ସେହି ବାଳଶିଷି
ବାହନ ତେଜି ପଳାଏ ଗୋଳଯୁଦ୍ଧେ ପଶି ।
ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ତିନିପ୍ରହର ହୋଇଅଛି ରାତି
ପଳାଇ ଯାଏ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଉତ୍ତର ମୂରତି ।
ନିସତ ହୋଇଯାନ୍ତେ ସେ ସମର ଉପେକ୍ଷି
କେଣେ କେହୁ ଯେ ପଳାନ୍ତି ତଦନ୍ତ ନ ଦେଖି ।
ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମନ ସାତ୍ୟକି ଏହି ବେନି ରଥୀ
କଉରବ ସଇନିକି ଆସୁଛନ୍ତି ମଛି ।
ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଯୋଦ୍ଧା ରଣେ ପଡ଼ନ୍ତି ଯେ ମରି
ସେନାପତି ବିହୁନେ କେ ଯୁଦ୍ଧ ନ ଆବୋରି ।
ପଳାନ୍ତି କୁରୁ ସଇନି ନ ହୁଅନ୍ତି ଆଗ
ପାଣ୍ଡବ ସଇନି ତହୁଁ ହେଲେ ଉତ୍ତବ୍ୟାଘ୍ର ।
ଉତ୍ତର ଆଡ଼େ ସାତ୍ୟକି ପୁଣି ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମ୍ନ
ପଶ୍ଚିମରେ ଦୁର୍ଦ୍ଧକ୍ଷ ଯେ ବୀର ଭୀମସେନ ।
ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥ ଆସେ ପୂର୍ବଭାଗେ ଘୋଟି
ବେଢ଼ିଲେ କୁରୁବଳକୁକରି ଶର ବୃଷ୍ଟି ।
ଲକ୍ଷ୍ମଣ କୁମର ତହୁଁ ଯାଇ ନ ପାରିଲା
ଦୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମ୍ନଙ୍କ ହାବୁଡ଼େ ଯାଇଁ ସେ ପଡ଼ିଲା ।
ତିନିପ୍ରହର ହୋଇଛି ଅନ୍ଧାର ରଜନୀ
ଭୟେ ଉପେକ୍ଷିଲେ ଯାନ ବାହନ ସଇନି ।
ଦୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମ୍ନ ବେଢ଼ି ମାରି ଆସନ୍ତେଣ ବଳ
ଏକ ରଥିକେ ପଦାତି ସର୍ବ ହେଲେ ଗୋଳ ।
ଲକ୍ଷ୍ମଣ କୁମର ସେହି ସୈନ୍ୟ ମଧ୍ୟେ ଥିଲା
ପିଟନ୍ତେ ଗଦା ତାହାରି ଶିରରେ ପଡ଼ିଲା ।
ଘାଏ ଘୁମାଏ ପଡ଼ିଲା ଭାନୁମତୀ ବଳା
ତାର ତୁଲେ ହସ୍ତୀ ତିନିସସ୍ର ଅନର୍ଗଳା ।
ଭୀମସେନର ପ୍ରତିଜ୍ଞା କହି ତ କେ ପାରି
ବେନି ହସ୍ତରେ ଦରାଣ୍ଡି ଧରି ସେ କଚାଡ଼ି ।

ମହାମତ୍ତ ହସ୍ତୀ ଧରି ବୁଲାଇଣ କରେ
ଆକ୍ରୋଶି ପ୍ରହାରି ରଥ ଯୋଦ୍ଧାଙ୍କ ଉପରେ ।
ଯେସନେକ ତରୁବର ବାତାଘାତେ ଲୋଟି
ରକତମାଂସେ କର୍ଦ୍ଦମ ହେଲା ପୃଥ୍ୱୀ ପିଠି ।
ନକୁଳ ସହଦେବ ଯେ ଅଛନ୍ତି ଦକ୍ଷିଣେ
କରେ କୁନ୍ତ ଖଡ୍‌ଗ ଧରି ମାରନ୍ତି ସେ ରଣେ ।
ନକୁଳ ପ୍ରହାର କରି ମହାକୋପେ କୁନ୍ତେ
ଚକ୍ର ପରାୟେ ଧରଇ ମାତଙ୍ଗ ମାହୁନ୍ତେ ।
ଅସିପତ୍ର ଘେନିଣ ସେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଚୂଡ଼ାମଣି
ଅବିଚାର କରି ବହୁ ଲୋକଙ୍କୁ ସେ ହାଣି ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବିନ୍ଧିଲା କୋପେ ତିନିଲକ୍ଷ ବାଣ
ଶତ ଶତ ଛେଦି ହୁଏ ଏକ ପ୍ରହାରେଣ ।
ଗଜେକ ଆରୋହୀ ଧର୍ମରାଜ ଯେ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ଖଡ଼ଗେ ସଂହାର କଲେ ଯୋଦ୍ଧା ବେନିକୋଟି ।
ହେଉଅଛି ଅସି ଗଦା କୁନ୍ତେ ଗୋଳ ରଣ
ପର ଆପଣା ବୋଲି ଯେ ନ ଯାଇ ବାରଣ ।
ମତ୍ତହସ୍ତୀ ଚଢ଼ିଣ ସେ ମାନଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ
କୁନ୍ତେ ପ୍ରହାରି ମାରିଲା ଅୟୁତେକ ହସ୍ତୀ ।
ଦୂରେ ଦେଖିଲା ପାଣ୍ଡବକୁଳ ବୀର ଭୀମ
ରେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ତୋର ଦେଖିବା ପ୍ରାକର୍ମ ।
ଗଦାବର ବୁଲାଇଣ ବୃକୋଦର ଉଠି
ରାଜାର ହସ୍ତୀ ଉପରେ ନେଇ କୋପେ ପିଟି ।
ଗଜ ମତ୍ତନାଗ ତଳେ ପଡ଼ିଲାକ ଢଳି
ତାର ତଳେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ପଶିଲାକ ଭଳି ।
ଘଣ୍ଟାବନ୍ଧା ହୋଇଥିଲା ହସ୍ତୀର କନ୍ଧରେ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ପଶିଲା ଯେ ତହିଁର ଭିତରେ ।
ସେ ଘଣ୍ଟ ଉପରେ ହସ୍ତୀ ପଡ଼ିଲା ଘୁମାଇ
ଅସଂଖ୍ୟ ପଦାତି ମଲେ ହସ୍ତୀ ଚାପ ପାଇ ।
ତହିଁ ଉପରେ ବହିଲା ରକତର ନଦୀ
ଯେସନେ କଦଳୀବନ ଜଣେ ଜଣେ ଛେଦି ।
ଉତ୍ତରେ ତେହ୍ନେ ସାତ୍ୟକି ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମ୍ନ ବେନି
ପଶ୍ଚିମ ଆଡ଼େ ଦୁର୍ଦ୍ଧକ୍ଷ ଭୀମ ଦୁହେଁ ହାଣି ।
ପୂର୍ବଆଡ଼ରୁ ସମରେ ଘେନି କୃଷ୍ଣ ପାର୍ଥ
ଦକ୍ଷିଣେ ସହଦେବ ଯେ ନକୁଳ ଦ୍ୱି ଭ୍ରାତ ।
ଯେସନେ ମଣ୍ଡଳାକାର ବେଢ଼ଇ କୁଣ୍ଡଳୀ
ତେସନେ ବେଢ଼ି ମାଇଲେ ଯେହୁ ଆଗେ ମିଳି ।
ରାତ୍ରି ଶେଷ ହୋଇଲାଣି ଆଜ୍ଞା ଯେ ପ୍ରହରେ
ସମସ୍ତେ ଶେଷ ହୋଇଲେ ଏ ଶେଷ ସମରେ ।
ପର ଆପଣା ବାରଣ ନାହିଁ ଗୋଳଯୁଦ୍ଧ
ସମରେ ନାଚନ୍ତି ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଯେ କବନ୍ଧ ।
ରକ୍ତନଦୀ ପ୍ରତି ପଞ୍ଚବିଂଶ ଯୁଣ ଦୀର୍ଘ
ସାତତାଳ ଗଭୀର ଯେ ନ' ତାଳ ଉତ୍ସର୍ଗ ।
ରଥମାନେ ଭାସିଯାନ୍ତି କି ଜାଣି ବୋଇତ
ଅଶ୍ୱ ଗଜମାନେ ତହିଁ ନାବ ଭେଳାବତ ।
ଏ ବିଧି ପାଣ୍ଡବ କଲେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନାଶ
କୁରୁ ସଇନିର ଆଉ କିଛି ନାହିଁ ଲେଶ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ଏଗାର କ୍ଷୌଣୀ ଥିଲେ ଥାଟ
ଅଶୀଲକ୍ଷ ଯୋଦ୍ଧା ଏକ ଅର୍ବୁଦ ସମ୍ରାଟ ।
ବିଶାଶତେ ପଦ୍ମଗଜ ହୟ ତହିଁ ମଲେ
ସହସ୍ରେ ସାଗର ଛତ୍ର ଧ୍ୱଜ ଯେ ଭାସିଲେ ।
ସତାଣୋଇ ସସ୍ର ପୁଣି ବଳ ଯେ ପଦାତି
ଅଠର ଦିନେ ପାଣ୍ଡବେ ଏତେକ ନିପାତି ।
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ କଟି ସାତ ଅକ୍ଷୌହିଣୀ ବଳ
ଦୁଇକ୍ଷଉଣୀ ରହିଲେ ପଡ଼ିଲେ ସକଳ ।
ଅଶୀଲକ୍ଷ ଯୋଦ୍ଧାଥିଲେ ପାଣ୍ଡବଙ୍କ କଟି
ସତୁରି ଲକ୍ଷ ପଡ଼ିଲେ ଦଶଲକ୍ଷ ବର୍ତ୍ତି ।
ପାଞ୍ଚକୋଟି ଅଶ୍ୱାରୋହୀ ଆଉ ଯୋଦ୍ଧାଗଣ
ତିନି ସହସ୍ର ରହିଲେ ମଲେ ସବୁ ସୈନ୍ୟ ।
ଗଜାରୋହୀ ଯୋଦ୍ଧା ପଞ୍ଚଅର୍ବୁଦ ଯେ ଥିଲେ
ସମସ୍ତେ ପଡ଼ିଲେ ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ଯେ ରହିଲେ ।
ଏକ ଊଣା ଚାରିସସ୍ର ରାଜାଥିଲେ କଟି
ସମସ୍ତେ ପଡ଼ିଲେ ଏକା ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମ୍ନ ବର୍ତ୍ତି ।
ଶରଣ ପଶିଲା ବଳ ଘେନି ଯେ ଦୁର୍ଦ୍ଧକ୍ଷ
ସମସ୍ତେ ପଡ଼ିଲେ ରକ୍ଷା ପାଇଲା ସେ ଏକ ।
ଯହୁଁ ନିଶବଦ ହୋଇଗଲା ରଣଭୂଇଁ
ଲୋଡ଼ିଲେକ ଚଉକଟି ଜଣେ ଜୀଇଁନାହିଁ ।
ଚଳନ୍ତି ପାଣ୍ଡବେ କରି ଜୟ ଶଙ୍ଖ ଧ୍ୱନି
ମହାଗୋଳ ଶବଦ ଯେ ହେଲା ପୁର ତିନି ।
ତ୍ରୟୋଦଶ ଘଡ଼ି ଏବେ ହୋଇଲାଣି ନିଶି
ଜୟ ଜୟ ଶବ୍ଦ କରି ପଣ୍ଡୁବଳ ଆସି ।
ରଣ ଜୟ କରି ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥରେ ପଶନ୍ତି
ଏଥି ଉତ୍ତାରେ ଯେ କଥା ଶୁଣ ହେ ନୃପତି ।
ଏ ମହାଭାରତ ଶଲ୍ୟପର୍ବର ଯେ ବାଣୀ
କୃତାର୍ଥ ହୋଇବେ ଜନେ ଏହା ପଢ଼ି ଶୁଣି ।
ଶ୍ରୀହରିର ଖେଳ ଏହୁ ଅମୀୟ ବଚନ
ମୁକତି ଲଭିବେ ପଢ଼ି ଶୁଣି ପାପୀଜନ ।
ଝଙ୍କଡ଼ବାସିନୀ ଦେବୀ ଶାରଳାର ପାଦେ
ଶାରଳା ଦାସର ଚିତ୍ତ ରହୁ ଅପ୍ରମାଦେ ।

—0—

ଯୋଗିନୀଗଣଙ୍କର ପ୍ରବେଶ ଓ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ରକ୍ତନଦୀ ପାର

ଏଥୁ ଉତ୍ତାରେ ବିଲଙ୍କ ଦେଶର ନୃପତି
ଅଗସ୍ତି ମୁନି ଚରଣେ କରିଣ ପ୍ରଣତି ।
ବୋଲେ ତହୁଁ କି କି କଥା ହେଲା କହ ମୁନି
ତ୍ରୟୋଦଶୀ ଘଡ଼ି ହୋଇ ଅଛଇ ରଜନୀ ।
ଅଗସ୍ତି କହନ୍ତି ରାଜା ଶୁଣ ସାବଧାନେ
ରଣ ଜୟ କରି ଗଲେ ପାଣ୍ଡବେ ସଦନେ ।
ଏସନ ସମୟେ ବିଜେ ସକଳ ଯୋଗିନୀ
ତେତିଶକୋଟି ଯେ ନବକୋଟି କାତ୍ୟାୟିନୀ ।
ଭଇରବୀ ଏକାଦଶ କୋଟି ଯେ ରୁଦ୍ରାଣୀ
ଅର୍ବୁଦେକ କୌମାରୀ ଯେ ଲକ୍ଷେକ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ।
ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ଦେବୀ ତିନିଲକ୍ଷ ଯେ ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ
ଚଉଦଲକ୍ଷ ଅଇଲେ ଦେବ ନାରାୟଣୀ ।
ବେନିଲକ୍ଷ ଡାକିନୀ ଯେ କୋଟି ନାରସିଂହୀ
ବୃନ୍ଦେକ ପିଶାଚୀ ପୁଣି ଖର୍ବେକ ବାରାହୀ ।
ବେନିଲକ୍ଷ ଦେବୀମୂର୍ତ୍ତି ଅଇଲେ ଚାମଣ୍ଡା
ମୃତପିଣ୍ଡ ଆବୋରିଲେ କରେ ଧରି ଖଣ୍ଡା ।
ନବକୋଟି ଚଣ୍ଡୀ ନବକୋଟୀ ଯେ କଙ୍କାଳୀ
ପଦ୍ମେକ ଅଇଲେ ଘୋରରାବୀ ଯେ ବେତାଳୀ ।
ଅନନ୍ତା ବିଜୟା ଜୟା ତାରିଣୀ ତ୍ରିପୁରା
ଯକ୍ଷିଣୀ ଭକ୍ଷିଣୀ ମୂର୍ତ୍ତି ଘୋରା ଉଗ୍ରତାରା ।
ଚର୍ଚ୍ଚିକା କରାଳୀ ମୂର୍ତ୍ତି ଶାକିନୀ ଶଙ୍ଖିନୀ
ଏମନ୍ତେ ମାଡ଼ି ଅଇଲେ ଅନ୍ଧାର ରଜନୀ ।
ମର୍ଦ୍ଦଳ ଘୁମୁରା ବିଜିଘୋଷ ଯେ ଦାଉଣ୍ଡୀ
ଆଡ଼ଭଙ୍ଗିରେ ଖେମଟା ନାଚି ନାଟଖଣ୍ଡି ।
ସଂଗ୍ରାମ ଭୂମି ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବଦେବୀ ମିଳି
ଛିଣ୍ଡାନ୍ତି ମେଦମେଦା ଯେ ଦେଇ ହୁଳହୁଳି ।
ସମସ୍ତେ ଦେବୀ ବାରୁଣାବନ୍ତେ ହେଲେ ରୁଣ୍ଡ
ଦଶନ ଚାପନ୍ତେ ଶବ୍ଦେ କମ୍ପଇ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ।
ଯହୁଁ ନିଶବଦ ହେଲା କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ଭୂମି
ରକ୍ତନଦୀରୁ ବାହାରି ଆସେ କୁରୁସ୍ୱାମୀ ।
ଉଭା ହେଲା ସେ ରକତ ନଦୀ ପୂର୍ବଆଡ଼େ
ରଣଭୂମିକୁ ଅନାଇ ସାହା ତାର ଉଡ଼େ ।
ଦେବୀଙ୍କର କୋଳାହଳ ଶବଦକୁ ଶୁଣି
ଭୟେ କାତରେ ଚାହିଁଇ କୁରୁକୁଳମଣି ।
କେହି ଦେବୀ କରତାଳି ଦେଇଣ ନାଚଇ
କେଉଁ ଦେବୀ ଟହ ଟହ ହୋଇଣ ହସଇ ।
କେଉଁ ଦେବୀ ଜିଭ ଲହ ଲହ କରି ଧାଏଁ
କେଉଁ ଦେବୀ ଡିବି ଡିବି ଡମ୍ବରୁ ବଜାଏ ।
କେହି ଭୁଉଁଭୁଉଁ କରି ଶଙ୍ଖବାଦ୍ୟ କରେ
ଅଟ୍ଟହାସ୍ୟରେ କେ ମଡ଼ା କରେ ଧରେ
ଦମଦମ କରି କେହି ଦାଉଣ୍ଡି ବଜାଇ
କଳକଳ ନାଦରେ କେ ମଡ଼ା ସାଉଁଟଇ ।
ଘର ଘର ଧ୍ୱନି କରି ଧାମଇଁ କେ ରଙ୍ଗେ
ରୁଧିର ଲେପଇ ନେଇ ଆନନ୍ଦେ କେ ଅଙ୍ଗେ ।
ରହ ରହ ଆସ ଆସ ଚାଲ ଚାଲ ବାଣୀ
ଶୁଭୁଅଛି ନିରନ୍ତରେ ସିନ୍ଧୁଘୋଷ ଜିଣି ।
ହାଡ଼ମାଳ ଗଳାରେ କେ ଲମ୍ବାଇ ହରଷେ
ମୁଣ୍ଡମାନ ମାଳା କରି ଗୁନ୍ଥଇ କେ ତୋଷେ ।
କଟକଟ କରି ଦନ୍ତେ ରେକଟେ କେ ହାଡ଼
ରଟ ରଟ ଶବଦରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚାରିଆଡ଼ ।
କାହାର କେଶ ମୁକୁଳା ଲୁଖୁରା କାହାର
ପିଙ୍ଗଳ ବରନ ଦିଶେ ଉଡ଼େ ଫରଫର ।
କେହି ଚାରିଭୁଜା କେହି ଆଠଭୁଜା ଦୁଇ
କେଉଁ ଦେବୀର ନୟନ ମୁଣ୍ଡେ ବିରାଜଇ ।
ଦେଖିବାକୁ ଭୟଙ୍କର ଦିଶଇ କା ଦେହ
ଦେବୀଙ୍କର କୁତୂହଳ ଦେଖି କୁରୁରାୟ ।
ମହାଭୟେ ପଳାଇବା ପାଇଁ କରେ ମନ
ରକତ ନଦୀକୁ ଚାହିଁ ହଜିଲା ତା ଜ୍ଞାନ ।
କପାଳରେ ମାରି ହସ୍ତ ଚଉକତି ଚାହିଁ
ବୋଲେ ଏହା ଲିହିଥିଲୁ ମୋ କପାଳେ ବିହି ।
ଏଡ଼େକ ସମ୍ପଦ ଗଲା କର୍ମର ଅବଳେ
ଖୋଜିଲେ ପାଇବି ଆଉ କାହିଁ ଏତେବେଳେ ।
ସନ୍ତାପ କରଇ ତୀରେ ଥାଇ କୁରୁରାୟ
ଦେଖିଲା ଭାସି ଆସଇ ଦୁଃଶାସନ କାୟ ।
କୋଳ କରି ଧଇଲା ତା ମାନଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ
ବାବୁ ଦୁଃଶା ପୃଥ୍ୱୀରେ ତୁ ଥିଲୁ ଏକ କ୍ଷତ୍ରୀ ।
ବୁଦ୍ଧିବନ୍ତ ଶୂରବନ୍ତ ବିବେକୀ ଧାର୍ମିକ
କ୍ଷତ୍ରିୟ ମଣ୍ଡଳେ ତୋର ମହିମା ଯେତେକ ।
ଦ୍ରୌପଦୀର କେଶ ଧରି ଆଣିଲୁ ତୁ ବଳେ
ବିବସନା କଲୁ କୁରୁ ମହାସଭାତଳେ ।
ମଣି ହରିଲୁ ନିଷଦ ପୁରକୁ ତୁ ଭାଜି
କେଶୀ ଦାନବର ସୈନ୍ୟ ବଳଦର୍ପ ଗଞ୍ଜି ।
ବାବୁ ଶତ୍ରୁ ମର୍ଦ୍ଦିବାକୁ ଜାଣୁ କେତେ ବୁଦ୍ଧି
ପରରାଷ୍ଟ୍ର ମଣ୍ଡଳରେ ମହିମା ତୋ ସିଦ୍ଧି ।
ବାବୁ ତୁ କ୍ଷଣେ ନ ସହୁ ମୋର ଅଭିମାନ
ରଣ ମନ୍ଥନ କରି ତୋ ନାମ ଦୁଃଶାସନ ।
ତିନି ଭୁବନରେ ତୋର ବିକାଶଇ ତେଜ
କାମିନୀ ମନମୋହନ ତୁହି ମନସିଜ ।

ବାବୁ ଏତେ ପ୍ରଜ୍ଞା ପୁଣ ଥୋଇଲୁ ତୁ କାହିଁ
ରକ୍ତରେ ଭାସି ଯାଉଛୁ କାଠପରା ହୋଇ ।
ଆରେ ବାବୁ ଜୀବନରେ ମୋର କିସ କାର୍ଯ୍ୟ
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ମରାଇ ବସିଅଛି ମୁଁ ନିର୍ଲ୍ଲଜ ।
ଆକାଶ ଘୋଟୁଛି ଏକି ସମୁଦ୍ର ଲହରୀ
ଏ ରୁଧିର ନଦୀ ହେବି କେମନ୍ତେ ମୁଁ ପାରି ।
ଏମନ୍ତେ ଶୋକ କରିଣ ତାକୁ ଭେଳା କଲା
ଦୁଃଶାସନର ଉପରେ ଶୋଇଣ ପଡ଼ିଲା ।
ସେଠାବରେ ବୁଡ଼ିଲା ସେ ଶବକୁ ଘେନିଣ
ତିନିତାଳ ଗଭୀରକୁ ଗଲା ତତକ୍ଷଣ ।
ଛାଡ଼ି ତାକୁ ଉଠି ପୁଣି ଆକୁଳରେ ଚାହିଁ
ଭାସି ଆସୁଛନ୍ତି ଦେଖ ସତାଣୋଇ ଭାଇ ।
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବେଳେ ବେଳେ ଧରି କୋଳ କରି
ରକତ ନଦୀରେ ମେଲିଦିଏ ଗୁଣ ସ୍ମରି ।
ବାବୁ ତୁମ୍ଭେ ବୀରବର ପ୍ରଜ୍ଞାବନ୍ତ ସଦା
ଯମଦର୍ପ ଭାଜେ ତୁମ୍ଭେ ଧରନ୍ତେଣ ଗଦା ।
ବାବୁ ତୁମ୍ଭେ ଗୁଣବନ୍ତ ମୁହିଁ ଅପରାଧୀ
ରକ୍ତନଦୀ ତରିବାକୁ କୁହ ମୋତେ ବୁଦ୍ଧି ।
ତୁମ୍ଭ ଗୁଣ ସ୍ମରିବାକୁ ମୋତେ ନାହିଁ ବେଳ
ଦେଖେ ଭାସି ଆସୁଅଛି କର୍ଣ୍ଣ ମହାବଳ ।
ରକତ ନଦୀରେ ତାର ତେଜ ପରକାଶେ
ବାଳଅର୍କ ପ୍ରାୟ ତାର ଦେହ ଗୋଟି ଦିଶେ ।
କୋଳ କରି ଧଇଲାକ ରାଜା କୁରୁନାଥ
ହା ହା ମଇତ୍ର ମୋହର ପ୍ରାଣ ପଞ୍ଚଭୂତ ।
କୁନ୍ତୀ ଜ୍ୟେଷ୍ଠପୁତ୍ର ତୁମ୍ଭେ ଅଟ ଯେ ଯୁକତେ
ସୋଦର ହୁଡ଼ି ମଇତ୍ର ଆଶ୍ରା କଲୁ ମୋତେ ।
କୁନ୍ତୀଦେବୀ ବଚନ ତୁ ନ କଲୁ ଯେ ପୁଣି
ଗୁପତେ ସଞ୍ଚିଲେ ତୋର ଦେହେ ଦିନମଣି ।
ଅଭେଦ୍ୟ କବଚ ପୁଣି ଅମୃତ କୁଣ୍ଡଳ
ବଜ୍ରଛଉରୀ ଆବର ନିଜ ତେଜ ବଳ ।
ଯାହାର ପାଦଭରା ନ ସହଇ ମେଦିନୀ
ନିତି ପୂଜା କରେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଶତେ ଭାର ଘେନି ।
ଗାଢ଼େ ପାଦ ପଡ଼ନ୍ତେ ତା ମୁଖୁ ରକ୍ତ ବହେ
ତେଣୁ ପୃଥ୍ୱୀଶତେ ଭାର ରତ୍ନ ଦିଏ ଭୟେ ।
ସେ ଶତେ ଭାର ରତ୍ନ ତୁ ଦାନ ଦେଉ ନିତି
ଦୁଃଖୀଜନଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ବ୍ୟାକୁଳ ତୋ ମତି ।
ଦ୍ୱିଜରୂପେ ମାଗିଲେ ଯେ ତୋତେ ଆଖଣ୍ଡଳ
ଦେଲେ ଅଭେଦ୍ୟ କବଚ ଅମୃତ କୁଣ୍ଡଳ ।
ଗୋବିନ୍ଦ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ଦ୍ୱିଜରୂପ ଧରି
ଭୋଜନ ଦେଲୁ ଆପଣା ପୁତ୍ରକୁ ତୁ ସାରି ।
ଅତି ଦାନୀ ହୋଇ ବୁଡ଼ାଇଲୁ ତୁ ସମୃଦ୍ଧି
ମୁହିଁ ବର୍ତ୍ତିବାକୁ କେତେ କାଢୁଥାଉ ବୁଦ୍ଧି ।
ଅନେକ କାଳ ମଇତ୍ର ସମ୍ଭାଳିଲି ତୋତେ
ଏବେ ଅନାଥ କରିଣ ମିତ୍ର ଗଲୁ ମୋତେ ।
ମରଣବେଳେ କି ବୁଦ୍ଧି ବଣା ହେଲା ମିତ
ଏବେ ରକ୍ତନଦୀ ପାରି ହୋଇବି କେମନ୍ତ ।
ଦାନେ ଶୂରମାନେ ଶୂର ବଳେ ବଳବନ୍ତା
ନବଦ୍ୱୀପ ପୃଥିବୀରେ ପଡ଼ଇ ତୋ କଥା ।
ତୋର ଗୁଣ କହିବାକୁ ନାହିଁ ମୋତେ ବେଳ
ଜାଣିଲେ ମୁଁ ନ ବର୍ତ୍ତଇ ପଣ୍ଡୁର ଦୁଲାଳ ।
କୋଳ କରି କର୍ଣ୍ଣପରେ ପଡ଼େ ମୁହଁ ମାଡ଼ି
ରକତ ନଦୀରେ କର୍ଣ୍ଣ ଶବ ଗଲା ବୁଡ଼ି ।
ଛାଡ଼ିଣ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଗଲେ ଯହୁଁ ବେଗେ
ଦ୍ରୋଣଙ୍କ ପିଣ୍ଡ ଉପୁଚି ଭାସିଆସେ ଆଗେ ।
ଦେଖି ହାହାକାର ବୋଲି କାନ୍ଦେ କୁରୁପତି
ତୋହର ବିଦ୍ୟାରେ ଗୁରୁ ଆମ୍ଭେ ଏଡ଼େ କ୍ଷତ୍ରୀ ।
ପରଶୁରାମଙ୍କ ଦୋଷ କଲୁ ପ୍ରତିଗ୍ରହ
ଇନ୍ଦ୍ରଦେବତା ସମରେ କରେ ତୋତେ ଭୟ ।
କରୁଥିଲୁ ବହୁ ସ୍ନେହ ସେ ଅରଜୁନକୁ
କାଳେ ସେହି ପରାଭବ ଦେଲାଟି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ।
ଭରଦ୍ୱାଜଙ୍କ ନନ୍ଦନ ଉତ୍ତମ ବ୍ରାହ୍ମଣ
ଚାରିବେଦେ ଜିତା ଯଜ୍ଞେ ପାଉତୁ ବରଣ ।
ଆବର ବିଶେଷେ ଅଟୁ ଆମ୍ଭ ବିଦ୍ୟାଗୁରୁ
ବ୍ରହ୍ମା ଶଙ୍କା କରେ ଯାହା ମୁଖୁ ବେଦ ସ୍ଫୁରୁ ।
ଏପରି ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗୁରୁ ମାଇଲେ ପାଣ୍ଡବେ
କିପରି ଧର୍ମ ତାହାଙ୍କୁ ସହିଛି ଏ ଭବେ ।
ଚାରି ପାଣ୍ଡବ ମାରଣେ ନଉସସ୍ର ବଳ
ଧନୁ ବହିଥିଲୁ କିମ୍ପା ହୋଇଲା ନିଷ୍ଫଳ ।
ତବ ଗୁଣମାନ କହିବାକୁ ବେଳ ନାହିଁ
ପାଣ୍ଡବେ ଜାଣିଲେ ମୁହିଁ ବରତିବି କାହିଁ ।
ଅପାର ପ୍ରାର୍ଥନା ବାକ୍ୟେ କୋଳେ ଧରି ବୋଲି
ରକତ ନଦୀରେ ରାଜା ଦେଇ ତାକୁ ପେଲି ।
କୋଳ କରି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ପଡ଼ିଲାକ ମାଡ଼ି
ତିନି ତାଳ ଗଭୀରକୁ ଗୁରୁ ଗଲେ ବୁଡ଼ି ।
ବାହୁଡ଼ି କୁରୁପତି ଯେ ପହଁରି ଆସଇ
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୁଅଇ ମନେ ରକ୍ତନଦୀ ଚାହିଁ ।
ଶୋକେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଯେ ଚଳେ ମାନ ଘେନି
ଦେଖଇ ଉପୁଚିଆଇ ଆସଇ ଶକୁନି ।
କୋଳ କରି ଧରି ତାକୁ ମାନଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ
ଆହା ମାତୁଳ ଭବିଷ୍ୟଜ୍ଞାତା କୁଳମନ୍ତ୍ରୀ ।

ପାଣ୍ଡବ ନାଶନେ କଲୁ ଯେତେଯେତେ ବୁଦ୍ଧି
କାଳେ ହେଁ କିଛି ମାତ୍ର ନୋହିଲାକ ସିଦ୍ଧି ।
ବିଷଲଡୁ ଖୁଆଇଲୁ ଭୋଜନେ ଭୀମକୁ
ବାନ୍ଧି ଜଳେ ପକାଇଲୁ ନାଗେ ଖାଇବାକୁ ।
କେତେ ସ୍ନେହ ମାମୁଁ ତୁହି କରିଥାଉ ମୋତେ
ଏଡ଼େ ଏଡ଼େ ସଙ୍କଟୁ ସେ ତରିଲେ କେମନ୍ତେ ।
ଭିଆଇଲୁ ଜଉଘର ପୁଣି ତୁ କପଟେ
ଜଉସ ଜଳସ ଗୁଆଘୃତ ଛଣପଟେ ।
କପଟରେ ପଠାଇଲୁ ତୁ ପୁରୋଚନକୁ
ପାଣ୍ଡବେ ମରିବେ ବୋଲି ଘର ପୋଡ଼ିବାକୁ ।
କେଉଁ ପୁଣ୍ୟବଳେ ତହୁଁ ଉବୁରି ସେ ଗଲେ
ଏଡ଼େ ଏଡ଼େ ପ୍ରମାଦରୁ ବଞ୍ଚିଣ ରହିଲେ ।
କପଟପଶା ଖେଳିଲୁ ମାମୁଁ ବୁଦ୍ଧି ବଳେ
ବସାଇଲୁ ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ତୁହି ସଭାତଳେ ।
ବୁଦ୍ଧିବଳେ ରାଜ୍ୟଭାର ସମ୍ପଦ ଘେନିଲୁ
ଦ୍ରୌପଦୀକି ମୋର ସଭାମଧ୍ୟେ ଅଣାଇଲୁ ।
ବିବସନା କରାଇଲୁ ସମସ୍ତ ଦେଖନ୍ତେ
ତୋହର ଗୁଣ ମାମୁଁ ମୁଁ କହିବଇଁ କେତେ ।
ଏବେ ବୁଦ୍ଧି ଏକ ମାମୁଁ ଦିଅ କିନା ମୋତେ
ରୁଧିର ନଦୀକୁ ପାର ହୋଇବି କେମନ୍ତେ ।
ଶକୁନି ଉପରେ ରାଜା ପଡ଼ିଲାକ ମାଡ଼ି
ପଞ୍ଚତାଳ ଗଭୀରରେ ଆପେ ଗଲା ବୁଡ଼ି ।
ଅଗାଧ ରୁଧିରେ କୁରୁରାଜା ବୁଡ଼ିଥିଲା
ବାହାର ହୋଇ ଦୈବକୁ ଦୁଃଖେ ସୁମରିଲା ।
ରୋଦଇ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଦିଗ ଯେ ଅନ୍ଧାର
କେମନ୍ତେ ମୁଁ ଏ ରୁଧିର ନଦୀ ହେବି ପାର ।
ମହାଶୋକ ଅବସ୍ଥାରେ ହୋଇ ମହାଦୁଃଖୀ
ପୁରୁଷେକ ଆସେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ତା ଦେଖି ।
ରଜନୀକାଳେ ଦିଶଇ ଚନ୍ଦ୍ରମାର ପ୍ରାୟ
କୁଣ୍ଡଳ କଙ୍କଣ ନାନା ଅଳଙ୍କାର କାୟ ।
କେବଣ ଏ ମହାତମା ବଡ଼ ବିଚକ୍ଷଣ
ଏହି ଅବା ମୋରେ କରି ପାରଇ କାରଣ ।
କୋଳ କରି ଧଇଲା ହେ ମାନଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ
ଉପରେ ଥୋଇଲା ବେନି ଗଦା ନେଇ ଧାଡି ।
ସତୁରି ସତୁରି ଭାର ବେନି ଗଦାବର
ସହିଲା ସେ ମୃତପିଣ୍ଡ ଗଦା ମହାବୀର ।
ଆପେ ନରେନ୍ଦ୍ର ପଡ଼ିଲା ତହିଁପରେ ମାଡ଼ି
ସୋହ୍ଲଭେଳା ପ୍ରାୟ ସେହି ରକତେ ନ ବୁଡ଼ି ।
ପିଠିରେ ପଡ଼ିଣ ବାହିନିଏ ବେନିହସ୍ତେ
ଦୁଇଘଡ଼ି ମଧ୍ୟେ ଗଲା ଯୋଜନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ ।

ଆପଣାର ଭୂମି ଅଟେ ଦକ୍ଷିଣର ଭାଗେ
ପାରିହୋଇ ମୃତପିଣ୍ଡୁ ଉତୁରିଲା ବେଗେ ।
ଦ୍ରୋଣ କର୍ଣ୍ଣ ଶକୁନି ସେ ଶଲ୍ୟ ଭୁରିଶ୍ରବା
ତୋହ ପ୍ରାୟ ମୋତେ କେହି ନ କଲେ ରେ ବାବା ।
କେହି ରକତ ନଦୀରୁ ନ କଲେକ ପାରି
କେବଣ ମହାତ୍ମା ମୋର ଏଡ଼େ ଉପକାରୀ ।
ଲେଉଟାଇ ତା ବଦନ ଦେଖେ କୁରୁରାଣ
ନିରୂପି ଚିହ୍ନିଲା ଏ ମୋର କୁମର ଲକ୍ଷ୍ମଣ ।
ଆହା ପୁତ୍ର ବୋଲି ରାୟେ ଲଗାଇ ହୃଦରେ
ଅସାଷ୍ଟମେ ପଡ଼ିଗଲା ନଦୀର କୂଳରେ ।
ବାବୁରେ ପଳାଯା ବୋଲି ବୋଇଲି ମୁଁ ତୋତେ
ଏ ପ୍ରମାଦ ଭୂମିରେ ତୁ ରହିଲୁ କେମନ୍ତେ ।
ଆହାରେ ମୋର ଲକ୍ଷ୍ମଣ କକ୍ଷା ଜଗଜ୍ଜେଠି
ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ହେତୁ ଏ ତୋ ନାମଗୋଟି ।
ବତିଶ ଲକ୍ଷଣ ଯୁକ୍ତ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିପୁଣ
ସର୍ବଜନ ଚିନ୍ତାମଣି ସର୍ବଗୁଣେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ।
ବାବୁ ଅନୁକ୍ଷଣେ ଦିଶୁ ବାଳଅର୍କ ପ୍ରାୟ
କନକ କଙ୍କଣ ପ୍ରାୟ ଦିଶଇ ତୋ କାୟ ।
ଅନ୍ଧର ଲାଉଡ଼ି ମୋତେ ଅନାଥ ତୁ କଲୁ
ଗଭୀର ସମୁଦ୍ରେ ମୋର ଭେଳା ବୁଡ଼ାଇଲୁ ।
ବାବୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁନ୍ଦର ତୋହର ବଦନ
ସଦାନନ୍ଦ ମାନସ ତୋ ଅମୃତ ବଚନ ।
ବାବୁ ରାଜ୍ୟେ ସାଧୁ ସାଧୁ ବରନ୍ତି ପରଜା
ବାଟିକେ ମାଢ଼େ କରି ତୁ ଭିଆଇଲୁ ସଞ୍ଜା ।
ଦେବ ବିପ୍ର ଭକତିରେ ଅହର୍ନିଶି ଚିନ୍ତା
ଅନାଥ ଜନର ନାମ ବୋଲାଉ ତୁ ଦାତା ।
ଦାନେ ଶୂରବନ୍ତ ପୁତ୍ର ଭଣ୍ଡାର ବଇରୀ
ସମଦଣ୍ଡ ରଖିଲୁରେ ଅତି ଦାନ କରି ।
ବାବୁ ଶତେକ ଭଣ୍ଡାର ଦାନ ଦେଉ ନିତ୍ୟେ
ଶତେକ ବିପ୍ର ମିଳନ୍ତି ରଜନୀ ପ୍ରଭାତେ ।
ଦଇତ୍ୟ ପୁରୁଷ ରାତ୍ର ଦିବା ତୁ ନ ଜାଣୁ
କୃପଣ ଲୋକର ବୋଲ ଶ୍ରବଣେ ନ ଶୁଣୁ ।
ଦୁଷ୍ଟଜନ ନାଶି ସଜ୍ଜନ ରକ୍ଷା ଇଚ୍ଛୁ
ବିକଳ ହେଉଛି ମୁହିଁ ତୁନି ହୋଇଅଛୁ ।
କୌରବେ ସୁନ୍ଦର ତୋର ମୁଖପଦ୍ମ ଗୋଟି
ତୋର ମୃତ୍ୟୁ ଦେଖି ମୋତେ ଅନ୍ଧାର ଯେ ଘୋଟି ।
ସମରେ ନିପୁଣ ତୁହି ଅଟୁ ମହାମଲ୍ଲ
ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ଶୋଇଲୁ ନ ଶୁଣେ ଯେହ୍ନେ କାଲ ।
ଉଠ ଉଠ ମନ୍ଦିରକୁ ଯିବା ବାପ ପୁଏ
ବାଟ ଚାହିଁଥିବେ ତୋର ଭାନୁମତୀ ମାଏ ।

ମାଏ ପୋଏ ମୋତେ କଲ ଅନେକ ଦଇନି
ଶ୍ରୀ ବାସୁଦେବ ନ ଯାନ୍ତୁ ଅପମାନ ଘେନି ।
ପଡ଼ା ପାଞ୍ଚଖଣ୍ଡି ମାଗୁଛନ୍ତି ଶିରୀପତି
ବେନିଖଣ୍ଡ ପଡ଼ା ଦେଇ କରିବା ତୃପତି ।
ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣ କର୍ଣ୍ଣ ଶଲ୍ୟ ଶକୁନି ସାକ୍ଷାତେ
ବୋଇଲ ନ ଦେବି ମୁହିଁ ସୂଚୀ ଅଗ୍ର ଯେତେ ।
ତାହାର ଏ ପ୍ରତିଫଳ ଫଳିଲାରେ ବାବୁ
ଏତେ ବଡ଼ ସମ୍ପଦ ମୁଁ ହରାଇଲି ସବୁ ।
ଏବେରେ ପୁତ୍ର କରିବି ମୁଁ ତୋହର ବୋଲ
ଅଧେ ରାଜ୍ୟ ଦେବି ମୁହିଁ ଆସ ମୋର ତୁଲ ।
ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚନ୍ଦ୍ର ବଦନ ଦେଖୁଥିଲି ତୋର
ଏ ଆପଦ ଦେଖି କେହ୍ନେ ଧରିବି ଶରୀର ।
କସ୍ତୁରୀ ଚନ୍ଦନ ତୋର ଅଙ୍ଗେ ବୋଳା ହୁଏ
ରକତେ କର୍ଦ୍ଦମ ହେଲା ଏବେ ତୋର କାୟେ ।
ମଣିଗଣ ମାଣିକ୍ୟରେ ହୃଦ ତୋର ଜଳି
ମୁଣ୍ଡମାଳ ସଙ୍ଗେ ଏବେ ହୋଇଲା ସେ ମେଳି ।
ନବସହସ୍ର ରାଜନ ଖଟନ୍ତି ଆସ୍ଥାନେ
ଏବେ ବେଢ଼ିଛନ୍ତି ତୋତେ ଭୂତପ୍ରେତମାନେ ।
ହୃଦୁ ଭିନ୍ନ ନ କରନ୍ତି ତୋତେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର
ତୋର ମୁଖ ଚାହିଁ ପାଶୋରିଲି ପୁତ୍ର କଷ୍ଟ ।
ହୃଦେ ଧରିଅଛି ତୋର ମୃତ ଶବ ଗୋଟି
ଏ ମୋର ଶରୀର କିମ୍ପା ନ ଯାଉଛି ଫାଟି ।
ଦୟାର ସାଗର ଦୁଃଖୀଜନ ଉଦ୍ଧାରଣ
ଅକାରଣ କାରଣ ତୁ ଶରଣ ରକ୍ଷଣ ।
ଧର୍ମକାର୍ଯ୍ୟ ଲାଗିଥାଇ ସଦା ତୋର ଚିତ୍ତେ
ସେ ଧର୍ମଦେବତା ତୋତେ ଛାଡ଼ିଲେ କେମନ୍ତେ ।
ଏକାଳେ କିମ୍ପାଇ ତୋତେ ନ କଲେ ସେ ରକ୍ଷା
ଅନେକ ଦେବ ବ୍ରାହ୍ମଣେ କରୁ ଭକ୍ତି ଭିକ୍ଷା ।
ବାବୁରେ ଯେତେକ ଗୁଣ ଅଛଇ ତୋହର
କହିବାକୁ ବେଳ ଆଜି ନାହିଁ ତ ମୋହର ।
ତୋତେ ଧରି ଶୋକ କରୁ ରଜନୀ ପାହିଲେ
ମୁହିଁ ନାଶଯିବି ନିଶ୍ଚେ ପାଣ୍ଡବେ ଜାଣିଲେ ।
ଗଦା ଘେନି କଲା ବୀର ଭୂମିରେ ପ୍ରହାର
ହାତେକ ଗଭୀର ହେଲା ତାଳେକ ଓସାର ।
ସେ ଗର୍ଭରେ ଲକ୍ଷ୍ମଣକୁ ଶୁଆଇଲା ନେଇ
ଉଚ୍ଚରେ ରୋଦନ କଲା ପୁତ୍ର ମୁଖ ଚାହିଁ ।
କେହୁ ଏହି ମେରୁଗିରି ଚାଳିଲାରେ ବାପ
ହୃଦେ ଆଭରଣ କଲା କେହୁ କାଳସର୍ପ ।
ଏ ସୋମବଂଶରେ ତୁହି ଏକା ପୁତ୍ର ଗୋଟି
ବଂଶ ବୁଡ଼ାଇଲା ମୋର କାଟିଦେଲା ତୋଟି ।

ଜନ୍ମଠାରୁ ଆଜଯାଏ ଚାହିଁ ତୋର ମୁଖ
ବଞ୍ଚିଥିଲୁ ଏବେ ମୁହିଁ ହୋଇଲି ନିରେଖ ।
ନେତ ପାଟ ପତନୀ ଯେ ନାନା ପୁଷ୍ପଗଭା
ରକତେ କର୍ଦ୍ଦମ ଏବେ ହୋଇଲାରେ ବାବା ।
ଅମରାବତୀର ପ୍ରାୟେ ତୋ ଭୁବନ ଗୋଟି
ତାହା ତୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ରକ୍ତମାଂସେ ଲୋଟି ।
ମୃଗନାଭି କସ୍ତୁରୀ ମୁଁ ତୋ ଦେହେ ଲେପଇ
ଏବେ ପୋତି ଯାଉଅଛି ମାଟିରେ ମିଶାଇ ।
ଅତି ସୁକୁମାର ତୁରେ କୁମର ଲକ୍ଷ୍ମଣ
ବର୍ଷେ ବାହୁନିଲେ ତୋର ନ ସରିବ ଗୁଣ ।
ବାବୁ ନବସୃଷ୍ଟି ଚିନ୍ତା ଛାଡ଼ି ପ୍ରଜାପତି
କେତେକାଳ ବସି ଯତ୍ନେ ଗଢ଼ିଲା ତୋ ମୂର୍ତ୍ତି ।
ମୋହର ପରାୟ ପିତା ତୋର ଆଉ ନୋହୁ
ତୋହର ପରାୟ ପୁତ୍ର ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ହେଉ ।
ଅପାର ଶୋକ କରଇ ରାଜା ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରି
ଲକ୍ଷ୍ମଣ କୁମର ଦେହେ ପକାଇଲା ମାଟି ।
ମୃତପିଣ୍ଡ ଲୋଚାଏ ତା ପରେ ଦେଲା ଫିଙ୍ଗି
ତହୁଁ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଯେ ଚାଲେ ବେଗି ବେଗି ।
ସତୁରି ସତୁରି ଭାର ବେନି ଗଦା ହସ୍ତେ
ବିଜେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଯେ ଭୀଷ୍ମଙ୍କ ଅଗ୍ରତେ ।
ମାନଗୋବିନ୍ଦକୁ ଦେଖି ପୁଚ୍ଛନ୍ତି ଗାଙ୍ଗେୟ
ଏ କାଳେ ଅଇଲୁ କିମ୍ପା ରାତ୍ରେ କୁରୁରାୟ ।
ଶଲ୍ୟ ଶକୁନି ବାହ୍ଲୀକି କର୍ଣ୍ଣ କୃପାଚାର୍ଯ୍ୟ
ଥାଟ ସୈନ୍ୟ ନାହିଁ କିମ୍ପା ଏକା କଲୁ ବିଜେ ।
ମୂର୍ଚ୍ଛିତ ହୋଇଣ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ
ଭୋ ଭୀଷ୍ମ କର୍ଣ୍ଣ ଶକୁନି ସମରେ ପଡ଼ିଲେ ।
ଲକ୍ଷ୍ମଣ କୁମର ଆଦି ସର୍ବ ମରାଇଲି
ପୁତ୍ରବଳେ ମୁଁ ରୁଧିର ନଦୀ ପାର ହେଲି ।
ରଣ ଜୟ କରି ତହୁଁ ଗଲେ ପଣ୍ଡୁସୁତ
ଏକା ଉବୁରି ଅଇଲି ଶୁଣିମା ତଦନ୍ତ ।
ଭୋ ଭୀଷ୍ମଦେବ ମୁଁ ଏବେ ତୁମ୍ଭର ଶରଣ
ମୋତେ ରକ୍ଷା ନ କଲେ ମୁଁ ଲଭିବି ମରଣ ।
ଏବେ ମୋତେ ରକ୍ଷା କର ଶାନ୍ତନୁ ଆତ୍ମଜ
ଭୋଗ କରିବ ଏ ପଞ୍ଚରାଜ୍ୟ ଅଇଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ।
ଭୀଷ୍ମ ବୋଇଲେରେ ବାବୁ ନିସତ ହୋଇଲୁ
ରଣଅର୍ଥେ ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ସିନା ନ ଛାଡ଼ିଲୁ ।
ଏବେ ନିସତ ହୋଇଲେ ପାରିବୁ କି ବର୍ତ୍ତି
କ୍ଷଣେ ଆୟୁଷ ଥିବାରୁ ବଞ୍ଚିଲୁ ନୃପତି ।
ଦିନେ ଅଧେ ଅବା ବେଳେ ହୋଇପାରୁ ରକ୍ଷା
କିମ୍ପାଇ ନ ଘେନିଲୁ ତୁ ରଣେ ରଣଦୀକ୍ଷା ।

ଆଉ କେବେ ନ ଫଳିବ ତୋର ମନୋବାଞ୍ଛା
ସଫଳ ହୋଇଲା ଜାଣ ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ।
ପଳାଇ ଯାଆନ୍ତୁ ଅବା ଗଗନ ମଣ୍ଡଳ
ଅର୍ଜୁନର ପିତା ତହିଁ ଅଛି ଆଖଣ୍ଡଳ ।
ପଳାଇ ପଶନ୍ତୁ ଅବା ପାତାଳ ଭିତର
ଅନନ୍ତ ନାଗରାଜା ତା ଅର୍ଜୁନ ଶ୍ୱଶୁର ।
ଅର୍ଜୁନ ବନ୍ଧୁ ଅଟନ୍ତି ଅଷ୍ଟକୁଳା ନାଗେ
ପଶିବାକୁ କ୍ଷମ ନୋହୁ ପାତାଳେ ବା ସ୍ୱର୍ଗେ ।
ମର୍ତ୍ତ୍ୟମଣ୍ଡଳର ରାୟେ ମଲେଣି ସମସ୍ତେ
ସବୁରି ଶତ୍ରୁ ତୋତେ ନ ସହନ୍ତି ଜଗତେ ।
ପୁଣି ପବନ ଭୀମର ଅଟଇ ଯେ ପିତା
ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟର ମଧ୍ୟେ ନାହିଁ ତୋତେ କେ ରଖନ୍ତା ।
ଅତି ଗୁପତ ସ୍ଥାନେକ ଅଛି ଆରେ ବାବୁ
ତହିଁରେ ପଶିଲେ ଅବା ତୁ ବର୍ତ୍ତି ପାରିବୁ ।
ବ୍ୟାସ ସରୋବରେ ଛନ୍ତି ଦୁର୍ବାସା ମହର୍ଷି
ରହି ପାରିବୁ ବା ତହିଁ ପାରୁ ଯେବେ ପଶି ।
ପଳାଇ ଯାଅ ନିକଟ ହେଲାଣି ପାହାନ୍ତି
ଏକ୍ଷଣି ପାଣ୍ଡବେ ଆସି ଚିହ୍ନିବେ ସବୁନ୍ତି ।
ଏମନ୍ତ କହି ଗାଙ୍ଗେୟ ହୋଇଲେ ମଉନ
ଶ୍ରୀଚଣ୍ଡୀ ଶାରଳା ପାଦେ ରହୁ ମୋର ମନ ।
ଜୟ ଜୟ ଜାହ୍ନବୀ ଗୋ ଜହ୍ନୁର ତନୟା
ପରମା ସାଧବୀ ଦେବୀ କର ମୋତେ ଦୟା ।
ମୁଁ ମୂଢ଼ ଅଜ୍ଞ ଶାରଳା ଦାସ ଶୂଦ୍ରମୁନି
ଉଦ୍ଧାର କର ଗୋ ବାରେ ପତିତପାବନୀ ।

—o—

ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ହସ୍ତିନାରେ ପ୍ରବେଶ, ବ୍ୟାସସରୋବର ଗମନେ ଭାନୁମତୀ ରାଣୀ ଓ ପିତାମାତାଙ୍କ ସହିତ ପରାମର୍ଶ

ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ଶୁଣ ମନୁ ଦଣ୍ଡଧାରୀ
ରୁଧିର ନଦୀକୁ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ହେଲା ପାରି ।
ଭୀଷ୍ମଙ୍କଠାରୁ ଏମନ୍ତ ପାଇ ଉପଦେଶ
ହସ୍ତିନା ନଗରେ ରାଜା ହୋଇଲା ପ୍ରବେଶ ।
ସର୍ବେ ଆଉ ତିନିଘଡ଼ି ମାତ୍ର ଥିଲା ରାତି
ଅର୍ଘ୍ୟ ଘେନି ଉଭା ହୋଇଅଛି ଭାନୁମତୀ ।
ଏମନ୍ତ ବେଶ ଦେଖିଣ ମାନଗୋବିନ୍ଦର
ବିରସେ ସୁନ୍ଦରୀ କପାଳରେ ଦେଲା କର ।
ପତିକୁ ଦେଖି ରମଣୀ ବିଷାଦେ କହଇ
ତୁଲେ ସଖା ସହୋଦର କିମ୍ବା କେହି ନାହିଁ ।
ଊନଶତ ସୋଦର ଯେ ଦୁଃଶାସନ କର୍ଣ୍ଣ
ଶଲ୍ୟ ଶକୁନି ନାହିଁ ତ କୁମର ଲକ୍ଷ୍ମଣ ।
କାଲି ଘେନିଗଲ ଏକାଦଶ ଅକ୍ଷୌହିଣୀ
ସଙ୍ଗେ କାହିଁପାଇଁ ଜଣେ ନାହିଁ ନୃପମଣି ।
ଲକ୍ଷ୍ମଣ କୁମର ସ୍ୱାମୀ ନାହିଁ ତୁମ୍ଭ ତୁଲେ
ପୃଥ୍ୱୀରେ ଚହଳ ପଡ଼େ ଯେହୁ ବିଜେ କଲେ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବୋଇଲା ଗୋ ସବୁ ମରାଇଲି
ଏକାକୀ ଏ ଦେହ ଘେନି ପଳାଇ ଅଇଲି ।
ଏଣୁ ସଖା ସହୋଦର ନାହାନ୍ତି ମୋ ତୁଲେ
କର୍ମର ବିପାକେ ମୋର ସମସ୍ତେ ପଡ଼ିଲେ ।
ଶୁଣି ଭାନୁମତୀ ରାଣୀ ହେଲା ମୋହଗତ
ଯେସନେ ଆକାଶୁଁ ଖସି ପଡ଼ଇ ନିଘାତ ।
ବୋଇଲା ନୃପତି ଗୋକ ନ କର ଗୋ ରାଣୀ
ଶୋକ ସମ୍ଭାଳ ଯେମନ୍ତ ପାଣ୍ଡବେ ନ ଜାଣି ।
ଯଦ୍ୟପି ପାଣ୍ଡବେ ମୋର ପାଇବେ ଖବର
ଚଉକତି ବେଢ଼ି ମୋତେ କରିବେ ସଂହାର ।
ଆଜ ଦିବସକ ଯେବେ ପାରିବୁ ଗୋ ରଖି
ପୁଣି ଏକା ରାଜ୍ୟ ଭୋଗ କରିବୁରେ ସଖୀ ।
ଗାନ୍ଧାରୀକୁ ଘେନି ଯହିଁ ଛନ୍ତି ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ବିଜୟ ପିତାର ନିକଟ ।
ସଞ୍ଜୟ ବୋଇଲା ଶୁଣ ରାଜା କୁରୁପତି
ଛାମୁରେ ବିଜୟ ତୋର ମାନଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ।
ଦରାଣ୍ଡଇ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର କାହିଁ ଅଛୁ ବାବୁ
ସଖା ସହୋଦର ସୈନ୍ୟ ମରାଇଲୁ ସବୁ ।
ଅନେଶ୍ୱତ ଭାଇ ବାବୁ କାହାକୁ ତୁ ଦେଲୁ
ଏକହୋଇ ତୁହି ତ ଏ କଟକେ ପଶିଲୁ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବୋଲେ ଯେଣୁ କଲୁ ମୋତେ ଜାତ
ତେଣୁ ବଳିଭୋଜା ଦେଲି ତବ ସବୁ ସୁତ ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ବୋଲେ ଭାଇ ଭାଗ ତୁ ନ ଦେଲୁ
କୁଳକ୍ଷୟ ମନ୍ତ୍ରୀର ତୁ ବଚନେ ଚାଲିଲୁ ।
ବିଦୁର ଯେ ପୁରୋହିତ ଭୀଷ୍ମଙ୍କ ସହିତେ
ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ଜଣେ ଜଣେ କହିଗଲେ କେତେ ।
ମଧ୍ୟପାତ୍ରପଣେ ପୁଣି ଆସି ଯଦୁସାଇଁ
ପଡ଼ା ଦ୍ୱିଖଣ୍ଡ ମାଗିଲେ ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ପାଇଁ ।
ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣ ଆଦି କରି ବୁଝାଇଲେ ଯେତେ
ବୋଇଲୁ ଯେ ବିନା ଯୁଦ୍ଧେ ନ ଦେବି କିଞ୍ଚିତେ ।
ଚଉଦ ଭୁବନ ନାଥ ଦେବ ଦାମୋଦର
ଯାହାକୁ ଭୟ କରନ୍ତି ଧାତା ପୁରନ୍ଦର ।
ତାହାକୁ ଗଉଡ଼ ବୋଲି ମଣିଲୁରେ ଛାର
ବସାଇ ନ ଦେଲୁ ତାଙ୍କୁ ସଭାର ମଧ୍ୟର ।

ଗୋପପୁରେ ଥାଇ ଏହି ଗୋପାଳଙ୍କ ମେଳେ
ଯାବତ ଅନୀତି କର୍ମ କଲେ କୁତୂହଳେ ।
ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ଛିଦ୍ର କହିଲୁ ଝିଙ୍ଗାସି
ବିଚାରିଲେ ଆମ୍ଭେ ଯାକୁ ପାରିବା ବିନାଶି ।
ଯେହୁ ମୀନରୂପେ ଶଙ୍ଖାସୁରକୁ ବଧିଲେ
ଯୁଝିବା ନିମନ୍ତେ ହରି ଏ ରୂପ ଧଇଲେ ।
କଚ୍ଛପରୂପେ ସେ ଧରିଥିଲେ ହେ ମନ୍ଦର
ଜ୍ଞାନ ଦେବାପାଇଁ ଦେଖାଇଲେ ସେ ଶରୀର ।
ବରାହରୂପେ ସେ ଅବନୀକୁ ଧରିଥିଲେ
ଜାଣିବା ପାଇଁ ଅନାଦି ସେ ରୂପ ଧଇଲେ ।
ଡରାଇବା ପାଇଁ ହେଲେ ନରସିଂହ ମୂର୍ତ୍ତି
ମୂର୍ଖ ପାମର ତୁମେରେ ନ କଲ ଯା ଭୀତି ।
ପୁଣି ସେହି ବିକାଶିଲେ ବାମନ ସ୍ୱରୂପ
ଶାନ୍ତ ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖାଇଣ ପୁଣି କଲେ କୋପ ।
ଜ୍ଞାନ ଦେବାପାଇଁ ପର୍ଶୁରାମ ରୂପ ଧରି
ଦୁର୍ଭର ପାମର ତୁମ୍ଭେ ତଥାପି ନ ଡରି ।
ଆରେ ପାତକ ତୁମ୍ଭର ଧ୍ୱଂସିବା ନିମନ୍ତେ
ରାମ ଅବତାର ହରି ଧଇଲେ ତ୍ୱରିତେ ।
ପୁଣି କହ୍ନା ଅବତାର ହେଲେ ପୀତବାସ
ନଟକାର ବୋଲି ତାଙ୍କୁ କଲ ଉପହାସ ।
ଆପେ ତ ଯାହା ଅରଜି ତାକୁ କର୍ମ ବୋଲି
ଶତେପୁତ୍ର ଉପୁଜାଇ ଅପୁତ୍ରିକ ହେଲି ।
ଆଗେ ନାସ୍ତି କଲୁ ଯେବେ ବାକ୍ୟ ନିରାଧାର
ରଣଯଜ୍ଞ ତୁ କିମ୍ପାଇଁ ନ କଲୁ ସେଠାର ।
ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦା ପଦ୍ମ ଚତୁର୍ଭୁଜ ଦେଖି
ବୈକୁଣ୍ଠ ଯାଆନ୍ତୁ କିମ୍ପା ଅଇଲୁ ଉପେକ୍ଷି ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ବୋଲେ ସାଧୁ ସାଧୁରେ ବିଦୂର
ପରମ ପଣ୍ଡିତ ତୁହି ସୁଗୁଣ ଆଧାର ।
ତୁ ମହାତ୍ମା ଏହା ମୋତେ ତିଆରି କହିଲୁ
ଦୁର୍ବାସାଙ୍କ ବରେ ଶତେ କୁମର ପାଇଲୁ ।
ବୋଇଲୁ ଜ୍ୟେଷ୍ଠପୁତ୍ରକୁ ମାର ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର
ଏ ପୁତ୍ର ଥିଲେ ପାଇବୁ ପୁତ୍ରନାଶ କଷ୍ଟ ।
ବଡ଼ କର୍କଶ ସ୍ୱଭାବ ଏ ମଧୁପିଙ୍ଗଳ
ଏହାଯୋଗୁ ନାଶଯିବେ କୁରୁ ପଣ୍ଡୁକୁଳ ।
ବିଦୂର ବଚନ ମୁଁ ନ କଲି ଯେତେବେଳେ
ଜାଣୁ ଜାଣୁ ବୁଡ଼ାଇଲୁ ବଂଶକୁ ସମୂଳେ ।
ଶୁଣି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବୋଲେ ଯା ହେଲା ହେବାର
ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାହା ହେବ ସେ କଥା ବିଚାର ।
କେମନ୍ତେ ମୁଁ ଆଉ ଏକଦିନ ହେଲେ ରକ୍ଷା
ପୁଣି ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ପୂରାଇବି ବାଞ୍ଛା ।

ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବଇକୁଲ୍ୟ ଶୁଣି
ବୋଲଇ କାହିଁରେ ଲୁଚି ରହିବୁ ତୁ ପୁଣି ।
ବାବୁ ମନ୍ତ୍ର ଚୂଡ଼ାମଣି ସହଦେବ ଥାନ୍ତେ
ତୁ କାହିଁ ଲୁଚି ରହିବୁ ଏ ତିନି ଜଗତେ ।
କ୍ଷଣକ ଆୟୁଷ ତୋର ସିନା ଆରେ ବାବୁ
ଦଣ୍ଡେ ଘଡ଼ିଏ ଜୀଇଁଣ ଅବସ୍ଥା ପାଇବୁ ।
ଏକା ବର୍ତ୍ତିବାକୁ ଯେବେ କଲୁ ପ୍ରତିଆଶ
ପଳାଇଯା ବେଗେ ବ୍ୟାସ ସରୋବରେ ପଶ ।
ଶରଣବତ୍ସଳ ସେହି ବ୍ୟାସ ସରୋବର
ନାନା ପାତକ ହରଇ ସର୍ବ ହୋଇ ଦୂର ।
ଶରଣ ପଶିଲେ ସେ ନ ଦିଅଇ ଭସାଇ
ବଳାତ୍‌କାରେ ପଶିବାକୁ କ୍ଷମ କେହି ନାହିଁ ।
ମାନଗୋବିନ୍ଦକୁ କହେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜା
ଦେଖା ନ ଦେଇ କାହାକୁ ପଳାଇ ପଶ ଯା ।
ଅମ୍ବିକାସୁତ କହନ୍ତେ ଏହି ଦୃଢ଼ ବାଣୀ
ପଳାଏ ରାଜା ଦ୍ୱିଦଣ୍ଡ ଅଛଇ ରଜନୀ ।
ଯାଏ ସେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ପବନ ତୁରିତେ
ସତୁରି ସତୁରି ଭାର ଗଦା ବେନି ହସ୍ତେ ।
ଚଇତ୍ୟ ନାମରେ ବନ ପର୍ବତ କୃପାଙ୍ଗ
ଶୁଦ୍ଧ ସ୍ଫଟିକ ପ୍ରବାଳ ଦ୍ୱିତୀ ମୋକ୍ଷ ସ୍ୱର୍ଗ ।
ହସ୍ତିନା ରାଜ୍ୟ ଉତ୍ତର ପଶ୍ଚିମର କୋଣେ
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ପ୍ରବେଶ ବିଶାଶତ ଯୁଣେ ।
ଯୁଦ୍ଧସ୍ଫଟିକ ପର୍ବତ ଉପରେ ଦୁର୍ବାସା
ରହିଛନ୍ତି ଶ୍ରୀହରିଙ୍କ କରିଣ ଭରସା ।
ରୁଧିର କାୟେ ପ୍ରଣାମ କରି କୁରୁରାୟେ
କରପତ୍ର ଯୋଡ଼ି ଉଭା ହୋଇଲେ ବିନୟେ ।
ଦେଖି ଦୁର୍ବାସା ବୋଇଲେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର କାଳେ
ଶତେପୁତ୍ର ଜାତ ହେଲେ ଆମ୍ଭ ମନ୍ତ୍ରବଳେ ।
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ହରାଇଲୁ ନିଜ ଦୋଷ ଫଳେ
ଭ୍ରାତା ପୁତ୍ର ମରାଇଲୁ ତୁହି ଏକାବେଳେ ।
କୃଷ୍ଣର ମୁଖ ଦେଖି ନ ଦେଲୁ ରଣେ ଝାସ
ସମସ୍ତ ମରାଇ କଲୁ ଜୀବନକୁ ଆଶ ।
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲା ତୁମେ ମୋ ଭରସା
ଶରଣ ପଶିଲି ମୋତେ ରଖସି ଦୁର୍ବାସା ।
ଦୁର୍ବାସା ବୋଇଲେ ଯାହା କହିଲୁ ନୃପତି
ବଡ଼ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ପାଣ୍ଡବେ ପାରିବୁ କି ବର୍ତ୍ତି ।
ରୁଦ୍ରଗର୍ଭ ବୋଲି ଏକ ଲିଙ୍ଗ ସତ୍ୟଯୁଗେ
ବ୍ୟାସ କୈଳାସୁ ଆଣିଲେ ତାହା ମଧ୍ୟେ ସ୍ୱର୍ଗେ ।
କହିଲେ ନ ସରଇ ସେ ଲିଙ୍ଗର ମହିମା
ପଛଘୁଞ୍ଚା ଦେଇ ତହିଁ ପଶ ମହାତମା ।

ଅତି ମାନେ ବୁଡ଼ାଇଲୁ ଏଡ଼େକ ସମୃଦ୍ଧି
ସବୁ ହରାଇଲୁ ଘେନି ଶକୁନିର ବୁଦ୍ଧି ।
ହଂସୁଲି ତୁଳି ଅଛଇ ଶେଯ ସେ ସୁପାତି
ତା ପରେ ଶୟନ ଯାଇ କର କୁରୁପତି ।
ଜୟ ବ୍ୟାସ ସରୋବର ମହାଦେବ କାଶୀ
ଅଭୟ ବରଦନାଥ ଜୟ ଶୂନ୍ୟବାସୀ ।
ନିର୍ମଳ ନିରାକାର ଯେ ନିରଞ୍ଜନ ଜ୍ୟୋତି
ଶରଣ ରକ୍ଷଣ ନାଥ କାଳାନ୍ତକ ମୂର୍ତ୍ତି ।
ସତ୍ୟଯୁଗେ ପୂଜା କଲେ ଯାକୁ ବ୍ୟାସଯତି
ଯେଣୁ ବ୍ୟାସ ସରୋବର ହେଲେ ପଶୁପତି ।
ସ୍ୱାମୀ ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ମୁହିଁ ତବ ପଦ୍ମପାଦେ
ଶରଣ ପଶିଲୁ ଦେବ ରଖ ଅପ୍ରମାଦେ ।
ବିଶାଶତ ଯୋଜନ ଯେ ଉତ୍ସର୍ଗର ଜଳ
ଏତେ ତେଜ ବିକାଶଇ ଯେସନେ ଅନଳ ।
ଶରଣ ପଶିଲେ ସ୍ୱାମୀ ଲୋକଙ୍କୁ ସମ୍ଭାଳି
ସକଳ ଭୟ ଆପଦ ଖଣ୍ଡ ହେ କପାଳି ।
ଅନାଥର ନାଥ ଦୁଃଖୀଜନର ଶରଣ
ଯାବଚନ୍ଦ୍ର ଦିବାକର ବିପଦ ତାରଣ ।
ହରଣ ପାଳନ ଦେବ ଉଦ୍ଧାରଣ ଏକ
ତ୍ରିପୁର ବିଧ୍ୱଂସି ନାଥ ନାମ ତୋ ତ୍ର୍ୟମ୍ବକ ।
ଭୋ ସ୍ୱାମୀ ଅନ୍ଧକ ଦୈତ୍ୟ ସର୍ପ ନିସୂଦନ
ଭୁବନ ଭୂଷଣ ନାଥ ଜୟ ତୁ ଈଶାନ ।
କପାଳ ମୋଚନ ତୀର୍ଥ ଗୁପ୍ତ ବାରଣସୀ
ବ୍ୟାସ ସରୋବର ନାଥ ମହାଲିଙ୍ଗ କାଶୀ ।
ଯମୁନା ସରସ୍ୱତୀ ଯେ ଗଙ୍ଗା ତିନିଧାର
ବହଇ ତ୍ରିବେଣୀ ନଦୀ ମସ୍ତକୁ ତୁମ୍ଭର ।
ସୁରସିଦ୍ଧ ମୁନି ଯାର ଚରଣରେ ବନ୍ଦେ
ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମ ଲଭିଲି ପରମ ଆନନ୍ଦେ ।
ସ୍ୱାମୀ ତୋର ବିଳାସିନୀ ଚଉଷଠି କୋଟି
ନିରତେ ତାଣ୍ଡବ ନୃତ୍ୟ ରସେ ଥାନ୍ତି ଖଟି ।
ସ୍ୱାମୀ ନୀଳକଣ୍ଠ ଶିରେ ଧବଳ ତରଙ୍ଗ
ବୃଷଭ ବାହନ ନାଥ ମଉଳି ଶଶାଙ୍କ ।
ଦୁରନ୍ତ ଭୟ ନିବାରି ସର୍ବେ ବୃନ୍ଦାରକେ
ତୋର ପାଦେ ଆରାଧନା କରନ୍ତି ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟ ।
ଅନ୍ଧକାରେ ବିରାଜଇ ପୁର ବାରସ୍ୱତୀ
ବାରିଧି ଘେନି ବରୁଣ ଆରାଧଇ ନିତି ।
ଭୂତନାଥ ପୁରୁଷ ତୁ ଅଟୁ ମହାତମୀ
ଯୁଗାନ୍ତ ପ୍ରଳୟ କରୁ ନିମିଷକେ ସ୍ୱାମୀ ।
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ଭାବେ ବ୍ୟାସ ସରୋବର ଲିଙ୍ଗ
ଶାରଳା ଦାସ ମୁଁ ତବ ପାଦପଦ୍ମେ ଭୃଙ୍ଗ ।
ବ୍ୟାସ ସରୋବରେ ଜନେ ପଶ ହେ ଶରଣ
ଖଣ୍ଡିବ ସକଳ ପାପ ହେବ ପରିତ୍ରାଣ ।

—୦—

ଇତି ଶ୍ରୀ ମହାଭାରତେ ଶଲ୍ୟପର୍ବ

ସମାପ୍ତ

ଅକ୍ଷରସଜ୍ଜା : ଟେକ୍ନୋସଫ୍ଟ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ସର୍ଭିସ୍, କଟକ, ଫୋନ୍ - ୬୦୮୩୦୨

ଶୂଦ୍ରମୁନି ଵ ଶାରଳା ଦାଶଙ୍କ ବିରଚିତ

ଗଦାପର୍ବ

ପ୍ରକାଶକ : ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର

(ନୂତନ ମୁଦ୍ରଣ)

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ - ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର

ପରିଚାଳକ - ବିଦ୍ୟାଧର ସାହୁ

ଅଲିଶା ବଜାର, କଟକ - ୨

ଦୂରଭାଷ : ୦୬୭୧-୨୬୦୮୨୯୬

ମହାଭାରତ - ଗଦାପର୍ବର

ସୂଚୀପତ୍ର

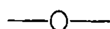
ବିଷୟ **ପୃଷ୍ଠାଙ୍କ**

ମହାଭାରତ ଗଦାପର୍ବର ସୂଚୀପତ୍ର

ସମାପ୍ତ

ମହାଭାରତ

ଗଦାପର୍ବ

ନାରାୟଣଂ ନମସ୍କୃତ୍ୟଂ ନରଂଚୈବ ନରରୋତ୍ତମଂ
ଦେବୀଂ ସରସ୍ୱତୀଂ ବ୍ୟାସଂ ତତୋଜୟ ମୁଦୀରୟେତ୍ ।

ବେଦେ ରାମାୟଣେ ଚୈବ ପୁରାଣେ ଭାରତେ ତଥା
ଆଦୌ ଚାନ୍ତେ ଚ ମଧ୍ୟେ ଚ ହରିଃ ସର୍ବତ୍ର ଗୀୟତେ ।

ତଂ ବେଦଶାସ୍ତ୍ର ପରିନିଷ୍ଠିତ ଶୁଦ୍ଧବୁଦ୍ଧିଂ
ଚର୍ମାମ୍ବରଂ ସୁରମୁନୀନ୍ଦ୍ରନୂତଂ କବୀନ୍ଦ୍ରଂ ।
କୃଷ୍ଣତ୍ୱିଷଂ କନକପିଙ୍ଗଜଟାକଲାପଂ,
ବ୍ୟାସଂ ନମାମି ଶିରସା ତିଳକଂ ମୁନିନାମ୍ ।

ଆଦୌ ତଦ୍ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରପାଣ୍ଡୁ ଜନନଂ ଲାକ୍ଷାଗୃହେ ଦାହନଂ,
ଦ୍ୟୁତେ ହରଣଂ ବନେ ବିଚରଣଂ ମତ୍ସ୍ୟାଳୟେ ଗୋପନଂ ।

ଲୀଳା ଗୋହରଣଂ ହ୍ୟନେନ ତରଣଂ ସନ୍ଧିକ୍ରିୟା ଜୃମ୍ଭଣଂ,
ଭୀଷ୍ମଦ୍ରୋଣ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନାଦି ଦଳନଂ ଏତନ୍ମହାଭାରତଂ ।

ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣତଥାଜୟଦ୍ରଥଜଳା ଗାନ୍ଧାରନୀଳୋତ୍ପଳା,
ଶଲ୍ୟଗ୍ରାହବତୀ କୃପେଣ ବହନୀ କର୍ଣ୍ଣେନ ବେଳାକୁଳା ।

ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ବିକର୍ଣ୍ଣ ଘୋର ମକରା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବର୍ତ୍ତିନୀ,
ସୋଽତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣା ଖଳୁ ପାଣ୍ଡବୈ ରଣନଦୀ ଯକ୍ରର୍ଣ୍ଣୋଧାରୋହରିଃ ।

ଆଦ୍ୟପର୍ବଂ ସଭାପର୍ବଂ ପର୍ବମାରଣ୍ୟକଂ ତଥା,
ବିରାଟ ପର୍ବଂ ବିଜ୍ଞେୟଂ ଚତୁର୍ଥଂ ତଦନନ୍ତରଂ ।
ଉଦ୍‌ଯୋଗ ପଞ୍ଚମଂ ପର୍ବଂ ଭୀଷ୍ମପର୍ବଂ ତତଃପରଂ ।
ସପ୍ତମଂ ଦ୍ରୋଣପର୍ବଂ ସ୍ୟାତ୍ କର୍ଣ୍ଣପର୍ବଂ ତଥାଷ୍ଟମଂ ।
ନବମଂ ଶଲ୍ୟପର୍ବଂ ସ୍ୟାତ୍ ଗଦାପର୍ବଂ ତତଃପରଂ,
ଐଷିକଂ ତୁ ତଥା ପ୍ରୋକ୍ତଂ ଗର୍ଭନାଶନମେବ ଚ ।
ତ୍ରୟୋଦଶଂ ତୁ ସ୍ତ୍ରୀପର୍ବଂ ପ୍ରଦାନ ମୁଦକସ୍ୟ ତୁ
ଶାନ୍ତି ପର୍ବଂ ତତଃ ପ୍ରୋକ୍ତଂ ଅଶ୍ୱମେଧକମେବ ଚ ।
ସ୍ୱର୍ଗାରୋହଣକଂ ଚୈବ ହରିବଂଶ ତଥୈବ ଚ
ଇତ୍ୟଷ୍ଟାଦଶପର୍ବାଣାଂ ସଂଖ୍ୟା ଦ୍ୱୈପାୟନେ ରତା ।
ହେମନ୍ତେ ପ୍ରଥମେ ମାସି ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷେ ତ୍ରୟୋଦଶେ
ପ୍ରବୃତ୍ତଂ ଭାରତ ଯୁଦ୍ଧଂ ନକ୍ଷତ୍ରେ ଯମଦୈବତେ ।
ଭାରତ ଶ୍ରୁତି ମାତ୍ରେଣ ଗଙ୍ଗାସ୍ନାନେନ ମାନବଃ
ବିଷ୍ଣୁ ସ୍ମରଣ ମାତ୍ରେଣ ସର୍ବ ପାପ ପ୍ରମୁଚ୍ୟତେ ।
ବ୍ୟାସ ବଶିଷ୍ଠନପ୍ତାରଂ ଶକ୍ତେଃ ପୌତ୍ରମକଲ୍ମଷଂ
ପରାଶରାତ୍ମଜଂ ବନ୍ଦେ ଶୁକତାତଂ ତପୋନିଧିଂ ।
ତତ୍ରୈବ ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ଚ ତତ୍ର ଗୋଦାବରୀ ତତ୍ର ସରସ୍ୱତୀ ଚ
ସର୍ବାଣି ତୀର୍ଥାନିବସନ୍ତି ତତ୍ର ଯତ୍ରାଚ୍ୟୁତୋଦାରକଥା ପ୍ରସଙ୍ଗଃ ।

ଶାରଳା ବନ୍ଦନା

ନମସ୍ତେ ଶାରଳା ମାଗୋ ଝଙ୍କଡ଼ବାସିନୀ
ଅକ୍ଷୟ ବରଦାୟିନୀ ଦୁର୍ଗତି ତାରିଣୀ ।
ତବ ପରସାଦେ ମା'ଗୋ ଶ୍ରୀମହାଭାରତ
ଶଲ୍ୟପର୍ବ ଶେଷଯାଏ କଲି ମୁଁ ବ୍ୟକତ ।
ଏ ଅନ୍ତେ ଯେ ଗଦାପର୍ବ କରିବି ଲିଖନ
କଣ୍ଠତଟେ ବସି ପଦ କହସି ବହନ ।
ଜନ୍ମରୁ ମୂରୁଖ ମୁଁ ଯେ ନ ଜାଣଇ କିଛି
ପ୍ରାରମ୍ଭରୁ ତବ ପାଦ ଆଶ୍ରେ କରିଅଛି ।
ଏଣୁ ମୋଠାରେ ଗୋ ମାତ ହୋଇବ ପ୍ରସନ୍ନ
ଶୂଦ୍ରମୁନି ଶ୍ରୀ ଶାରଳା ଦାସର ଜଣାଣ ।

—o—

ଦ୍ୱୈପାୟନ ହ୍ରଦେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ପ୍ରବେଶ ଓ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ସହିତ କଥୋପକଥନ

ଏଥୁଅନନ୍ତରେ ପୁଣ ବିଲଙ୍କାର ରାଜା
ଅଗସ୍ତିଙ୍କ ପାଦତଳେ କଲେ ଦିବ୍ୟପୂଜା ।
ବସନ କୁଣ୍ଡଳମାନ ଧୂପ ନଇବେଦ୍ୟ
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ବୃଷ୍ଟି କରିଲା ଅଗସ୍ତିଙ୍କ ପାଦ ।
ଶୁଣିବି ଏ ଗଦାପର୍ବ ତୁମ୍ଭ ପରସାଦେ
ତରିବି ଭବସାଗରୁ ଅତି ଅପ୍ରମାଦେ ।
କିସ ଦେଇ ଦଇନୀ ମୁଁ ହୋଇବି ଶୟଳେ
ସମୁଦ୍ର ଗଣ୍ଡୁଷ କଲ ଖେଳ କୁତୂହଳେ ।
ଶତ ଶତ ଦଣ୍ଡବତ ବିନୟ ଯୁକତେ
ବ୍ୟାସସରେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ପଶିଲା କେମନ୍ତେ ।

କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ମୁନି ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ଗୁରୁ
ଶୁଣ ତୁ ମହାତ୍ମା ମୋତେ ଯାହା ପୁଚ୍ଛାକରୁ ।
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଦଇନୀ ଦେଖିଣ ଦୁର୍ବାସା
ବୋଇଲେ ପୁଣି ଜୀବନେ କଲୁ ଯେତେ ଆଶା ।
ପଛଘୁଞ୍ଚା ଦେଇ ସରେ ପଶ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ
ଅତିମାନେ ବୁଡ଼ାଇଲୁ ଏଡ଼େକ ସମ୍ପତ୍ତି ।
ହେମମୟ ସୁପାତିରେ ହଂସୁଲି ଯେ ତୁଳି
ତହିଁ ଉପରେ ପଡ଼ିଛି ପାଟର ମୁଟୁଳି ।
ପଲ୍ୟଙ୍କ ଛାତେ ଚାନ୍ଦୁଆ ହୋଇଛି ମଣ୍ଡିତ
ଝୀନବସନ ମଶାରି ତହିଁରେ ଆବୃତ ।
ଦୁର୍ବାସା ବୋଇଲେ ଗୁପ୍ତେ ରହିବୁ କେମନ୍ତେ
ପାଣ୍ଡବେ ଜାଣିପାରିବେ ସହଦେବ ଥାନ୍ତେ ।
ଲୋଡ଼ି ନ ପାଇଲେ ତୋତେ ଆସିବେ ଏ ସ୍ଥାନ
ମାତ୍ର ଜଳେ ପଶିବାକୁ ନୋହିବେ ଭାଜନ ।
ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ଇନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ଆବର ତପନ
ବଳାତ୍କାରେ ଯେ ପଶିବ ହୋଇବ ଦହନ ।
ଭୀମସେନ ସିଂହରଡ଼ି ସହିବୁ ମାତର
ବାହାର ନୋହିବୁ କିବା ନୋହିବୁ କାତର ।
ତିନିରଡ଼ି ସହିବୁ ତୁ ଯେବେ କୁରୁପତି
ଏ ପଞ୍ଚକଟକେ ପୁଣି ହେବୁ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ।
ଦୁର୍ବାସା ବଚନ ଶୁଣି ବୋଲେ ଦଣ୍ଡଧାରୀ
ତିନିରଡ଼ି ଛାଡ଼ି ଭୀମ ଦେଉ ପାଞ୍ଚରଡ଼ି ।
ଦୁର୍ବାସାଙ୍କୁ ବହୁରୂପେ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଦେଖାଇ
ଶରଣ ବୋଲି ପଶିଲା ପଛଘୁଞ୍ଚା ଦେଇ ।
ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁର୍ଗମ ସେହୁ ପାତାଳ ଭୁବନ
ଦିବାରାତ୍ର ନାହିଁ ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଆଗମନ ।
ସସ୍ର ଯୋଜନ ଗଭୀର ବ୍ୟାସ ସରୋବର
ଅନନ୍ତ ନାଗ ଅଛି ସେ ଲିଙ୍ଗର ଉପର ।
ତା ପରେ ଜଳ ବିସ୍ତାର ଅୟୁତେ ଯୋଜନ
ତହିଁ ଅଭ୍ୟନ୍ତରେ ଅଛି ଏକଇ ଭୁବନ ।
ସେ ଭୁବନ ମହିମା ଯେ କେ କହି ପାରିବ
ଅନନ୍ତ କହି ବସିଲେ ଆୟୁ ଶେଷ ହେବ ।
ସେ ସ୍ଥାନରେ ପଡ଼ିଥିଲା ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସୁପାତି
ତହିଁ ଉପରେ ବସିଲା ମାନଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ।
ଯଥା କ୍ଷୀର ସମୁଦ୍ରରେ ଅନନ୍ତ ଶୟନ
ଶୋଇଲା ଦକ୍ଷିଣେ ଶିର କରି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ।
ନେତ ଚନ୍ଦ୍ରାତପ ଟଣା ହୋଇଛି ଉପରେ
ପଡ଼ଇ କର୍ପୂର ଧୂଳି ଅନବରତରେ ।
ଅଠର ଦିନ ସମରେ ଅନିଦ୍ରିତ ଥିଲା
ସବୁଦିନ ନିଦ୍ରାଯାକ ନେତ୍ରରେ ଘାରିଲା ।

ବ୍ୟାସ ସରୋବରେ ରାଜା ପାଶୋରିଲା କଷ୍ଟ
ସେ ପନ୍ନଗ ନାରାୟଣ ନିଦ୍ରାରେ ଅଚେଷ୍ଟ ।
ଏହିକାଳେ ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ପ୍ରବେଶିଲେ ଯାଇ
ଦେଖିଲେ ଅଚେଷ୍ଟା ହୋଇ ରାଜା ଅଛି ଶୋଇ ।
ତହୁଁ ରାଜାଙ୍କ ମସ୍ତକ ଧୀରେ ଧୀରେ ତୋଳି
ଆପଣା ଜାନୁ ଉପରେ ରଖିଲେ ସମ୍ଭାଳି ।
ରାଜାର ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଦେବୀ ଲୋକମାତ
ବିଷାଦିତ ହେଉ ନେତ୍ରେ ହେଲା ଅଶ୍ରୁ ଜାତ ।
ରାଜାଙ୍କ ଉପରେ ଯହୁଁ ପଡ଼ିଲା ସେ ଲୁହ
ଧାଡିକାରେ ଚେଇଁଉଠେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ପୁଅ ।
ନୟନ ମଳି ଦେବୀଙ୍କ ବଦନକୁ ଦେଖି
ବୋଲେ କିମ୍ପା ଶୋକ କଲୁ ଆଗୋ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖୀ ।
ବନ୍ଧୁ ସୋଦର କରାଇ ହେଲି ହତପାଟ
ପ୍ରାଣଭୟେ ଲୁଚିଅଛି ମୋର ଏତେ କଷ୍ଟ ।
କିଏ ତୋର ପିତାମାାତା କେଉଁଠି ବସତି
କିଏ ତୁମ୍ଭର ବଲ୍ଲଭ କହ ଗୋ ଯୁବତୀ ।
ହତଶ୍ରୀ ଲୋକ ମୁଁ ମୋତେ କିସ ପାଇଁ ବନ୍ଧୁ
ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟ ମୋହୁଛୁ ମାଗୋ କିସ ପାଇଁ କାନ୍ଦୁ ।
ବଦନ୍ତି ଯେ ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ଆଦି ନାରାୟଣୀ
ମୁହିଁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବଲ୍ଲଭୀ ଶୁଣ କୁରୁମଣି ।
ତୁ ଯେତେହେଲେ ରକତ ନଦେ ଗଲୁ ବୁଡ଼ି
ମୁହିଁ ତୋହର କନ୍ଧରୁ ହାତେ ଗଲି ଛାଡ଼ି ।
ବୁଲିଲି ସ୍ଵର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟାଦି ନବଖଣ୍ଡ ମହୀ
ତୋପରା ଲକ୍ଷଣବନ୍ତ ନ ଦେଖିଲି କାହିଁ ।
ଜନମକାଳୁ ତୋ କନ୍ଧେ ଥିଲି ପାଦ ଦେଇ
ତୋହର ଅଭାବେ ଏବେ ରହିବି ମୁଁ କାହିଁ ।
ଏଣୁ କରି ମନ ମୋର ବଡ଼ଇ ବ୍ୟାକୁଳ
ବେନି ଲୋଚନରୁ ମୋର ବହେ ଅଶ୍ରୁଜଳ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବୋଲେ ମାତ ତୁ ଯେବେ ସଦୟ
ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟେ ଅଛି କେ ମୋର କରିବାକୁ ଜୟ ।
ପନ୍ନଗନାରାୟଣ ତୁ ବୋଇଲେ କମଳା
ତୋତେ ଜିଣିବାକୁ କ୍ଷମ ଭବେ କେହୁଥିଲା ।
ତୋତେ କି କ୍ଷମ ହୁଅନ୍ତେ ସହସ୍ରେ ପାଣ୍ଡବ
ଏତେ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ଭିଆଇଲେ ସିନା ବାସୁଦେବ ।
ରାଜା ବୋଲେ ଯେବେ ତୁ ଗୋ ଦୟାର ବାରିଧି
ମୋତେ ରଖିବାକୁ ମାଗୋ ଅଛି କି ତୋ ବୁଦ୍ଧି ।
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବୋଲେ କୃଷ୍ଣ ସହ ପାଣ୍ଡବେ ଆସିବେ
ତାହାଙ୍କ ବଳେ ଏ ପୁରେ ପଶି ନ ପାରିବେ ।
ଭୀମ ତିନି ସିଂହରଡ଼ି ଯେବେ ତୁ ସହିବୁ
ଏକାଙ୍ଗ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ତୁ ପୁଣି ହିଁ ହୋଇବୁ ।

ରାଜା ବୋଲେ ଭୀମରଡ଼ି ସକଳ ସହିବି
କିମ୍ବା ବ୍ୟାସ ସରୋବରୁ ବାହାର ହୋଇବି ।
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବୋଲେ ତିନିରଡ଼ି ପାରିଲେ ସମ୍ଭାଳି
ଏଠାରେ ଭୀମ ମରିବ ନିଶ୍ଚେ ଅଗ୍ନି ଜାଳି ।
ଶୁଣି ସନ୍ତୋଷ ହୋଇଲା ସେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ତିଆରି ବୋଲନ୍ତି ଯାଅ ବାବୁ ନିଦ ।
ଯେଉଁପରି ପୁରୁଷଙ୍କୁ ଖଟେ ସୁଭାରିଯା
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନଙ୍କୁ ସେପରି କଲେ ପରିଚର୍ଯ୍ୟା ।
ନିଜ ଜାନୁରେ ରଖିଲେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଶିର
କପାଳ ଆଉଁସି ସୁଖେ ଢାଳିଲେ ଚାମର ।
ନିଦ୍ରାରେ ସେ ଅସାକ୍ଷମ ମାନଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ
ମହାସୁଖେ ନିଦ୍ରାଗଲା ଅଚେତନ ମତି ।
ଜୟ ତୁ ଶାରଳା ମାଗୋ ଝଙ୍କଡ଼ ବାସିନୀ
ଶୂଦ୍ରମୁନି ଶାରଳାର ଘେନିବୁ ଦଇନୀ ।

—୦—

କୁନ୍ତୀଙ୍କର ଧିକ୍କାର ଓ ଭୀମଙ୍କର ପ୍ରତିଜ୍ଞା

ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ମୁନି ଶୁଣ ମହୀପତି
ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ କଥା ହେଲା ଯେଉଁ ରୀତି ।
ରଣ ଜୟ କରିଗଲେ ସକଳ ପାଣ୍ଡବେ
ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥରେ ପଶିଲେ ବଡ଼ାଇ ସମ୍ଭବେ ।
ବାଟେ ବୀରତୁର ବାଦ୍ୟ ଶତ୍ରୁଜିତ ଧ୍ୱନି
ଅର୍ଘ୍ୟ ଘେନି ଉପସ୍ଥିତ କୁନ୍ତୀ ଯାଜ୍ଞସେନୀ ।
ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଭୋଜର କୁମାରୀ
ବିଦୁର ଘରେ ବୋଇଲ କଥା ଯେଉଁପରି ।
ସେଦିନର କଥାଯାକ ଅଛି ନା ମନରେ
ଏକ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ହେଲେ ଏବେ ଏ ରାଜ୍ୟରେ ।
ଭୀଷ୍ମ ଶରଶଯ୍ୟା କଲେ ଦ୍ରୋଣ ନାଶ ଗଲେ
କର୍ଣ୍ଣ ଶିରଚ୍ଛେଦ ହେଲା ଶଲ୍ୟ ଜଳିଗଲେ ।
ଅଠାଣୋଇ ଭାଇ ପୁଣି ଦୁଃଶାସନ ମୂଳେ
ସମଦଣ୍ଡ ଘେନି ସୈନ୍ୟ ପଡ଼ିଲେ ସକଳେ ।
କୋଇନ୍ତା ବୋଇଲେ ହରି ଏ ବଡ଼ ସୁଲଭ
ତୋର ପ୍ରସାଦେ ଏ ଶିରୀ-ସିନା ବାସୁଦେବ ।
ସମରେ କେ ବଧ କଲା ମାନଗୋବିନ୍ଦଙ୍କୁ
କହ ତାର ଶିରେ ମୁହିଁ ଦେବଇଁ ଅର୍ଘ୍ୟକୁ ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ସକଳେ ହେଲେ ଚାହାଁ ଚାହିଁ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ କେ ମାଇଲା ନ ଜାଣନ୍ତି କେହି
କରପତ୍ରକୁ ଯୋଡ଼ିଣ ବୋଲେ ବୃକୋଦର ।
ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କଲି ମାତ ମୁହିଁ ତ ସମର ।

ନବ ଅଇବ୍ରତ ରଥୀ ପାଞ୍ଚକୋଟି ହସ୍ତୀ
ସାତକୋଟି ଯୋଦ୍ଧା ଅଶ୍ୱ ଅସଂଖ୍ୟ ପଦାତି ।
ଆଦିତ୍ୟ ଅସ୍ତଗଲା ଗୋ ଏତେକ ମାଇଲି
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ବୋଲିଣ ଜାଣି ନ ପାରିଲି ।
କୁନ୍ତୀ ବୋଇଲେ ତୁ ଅଟୁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଦ୍ଧି
ମୂର୍ଖ ପାଷାଣ୍ଡ ସିନାରେ କିସ ତୋର ବୁଦ୍ଧି ।
ଧାର୍ମିକ ଶୂରବନ୍ତ ତୁ ଧୀମନ୍ତ ପଣ୍ଡିତ
ତୁ ମାଇଲୁ କି ଅର୍ଜୁନ ଗାନ୍ଧାରୀର ସୁତ ।
କହେ କରପତ୍ର ଯୋଡ଼ି ବୀର ସବ୍ୟସାଚୀ
ଆଜର ସମର ମାତ ବହୁତ ହୋଇଛି ।
ଶୁଣ ସାବଧାନେ ମାଗୋ ଭୋଜର ଦୁହିତୀ
ମୁଁ କାଟିଲି ଆଜି ପାଞ୍ଚ ଅଇବ୍ରତ ରଥୀ ।
ଗଜ ଅଶ୍ୱ ଆଦିଙ୍କୁ ମୁଁ ମାଇଲି ପରାର୍ଦ୍ଧେ
ପଞ୍ଚସାଗର ଯୋଦ୍ଧାଙ୍କୁ ମାଇଲଇଁ ଯୁଦ୍ଧେ ।
କେମନ୍ତେ ଚିହ୍ନିବି ମୁହିଁ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବୋଲି
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ସମ୍ମୁଖେ ମୁହିଁ ନ ଦେଖିଲି ।
ଶୁଣି କୋଇନ୍ତା ଦେବୀର କମ୍ପିଲା କପାଳ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ମାରିଛୁ କି କହରେ ନକୁଳ ।
ମାଦ୍ରୀନନ୍ଦନ କହଇ କର ଯୋଡ଼ି କରି
ମୁହିଁ ମାଇଲି ସମରେ ରଥୀ ସସ୍ତ୍ରଚାରି ।
ତିନି ଅୟୁତ ଯୋଦ୍ଧାଙ୍କୁ ମାଇଲି ଗୋ ମାୟେ
ପାଞ୍ଚ ଅୟୁତ ମାଇଲି ପୁଣ ଗଜ ହୟେ ।
ଅସଂଖ୍ୟ ଅସଂଖ୍ୟ ମାଗୋ ପଡ଼ିଲେ ସଇନି
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବୋଲି ମୁହିଁ ନ ପାରିଲି ଚିହ୍ନି ।
କୁନ୍ତୀ ବୋଇଲେ ମୋହର ସର୍ବଜ୍ଞ ପଣ୍ଡିତ
ତୁହି ମାରିଅଛୁ କିରେ ସହଦେବ ପୁତ୍ର ।
ସହଦେବ ବୋଇଲେ ଗୋ ଶୁଣ ମାହେଶ୍ୱରୀ
ମୁହିଁ ମାଇଲି ସମରେ ରଥୀ ସସ୍ତ୍ରଚାରି ।
ଲକ୍ଷେକ ମାଇଲି ଆଗେ ଗଜ ଯୋଦ୍ଧାମାନ
ବେନିଲକ୍ଷ ଅଶ୍ୱ ରଥୀ କଲଇଁ ନିଧନ ।
କ୍ଷଉଣୀଏ ମାଇଲି ମୁଁ ପଦାତିକ ରଣେ
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ମଲା କି ନ ମଲା ନ ଜାଣେ ।
ବାବୁ ତୁ ଅସଂଖ୍ୟ ରଣ କଲୁରେ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ତୁ ମାଇଲୁ କିରେ ବାବୁ ରଣେ ଧାର୍ତ୍ତରାଷ୍ଟ୍ରି ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ମାଗୋ ସମର କଲଇଁ
ସହସ୍ରେକ ରଥି ରଣେ ବଧ କଲି ମୁହିଁ ।
ପଞ୍ଚସହସ୍ର ଯୋଦ୍ଧାଙ୍କୁ ମାଇଲି ମୁଁ ଧରି
ଅୟୁତେ ଅଶ୍ୱ ଛାମୁରେ ପଡ଼ିଲେ ମୋହରି ।
ଲକ୍ଷେକ ପଦାତି ମାଗୋ ରଣେ କଲି ବଧ
ମୁହିଁ ନ ପାରିଲି ଚିହ୍ନି କେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ।

କୁନ୍ତୀ ବୋଇଲେ ତୋହର ଆଶ୍ରେ ଅଛୁ ବତ୍ତି
ଏହା ତୁ ନ ଜାଣୁ କି ହୋ ଦେବ ଶିରୀପତି ।
ତୋତେ ଅବା କେଉଁ କଥା ଅଟେ ଅଗୋଚର
ପାଣ୍ଡବ ରକ୍ଷକ ବୋଲି ନାମଟି ତୋହର ।
ଦେଖିଛୁ କି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ରଣେ ହେଲା ହତ
ସେହି କଥା ଜାଣିଥିଲେ କହ ତୁ ତୁରିତ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ଆଜ ହେଲା ଯେ ସମର
ମାନବଙ୍କ କଥା ଛାଡ଼ ଦେବେ ଅଗୋଚର ।
ଅଶ୍ୱାରୋହୀ ଗଜାରୋହୀ ମରିଲେ ଅଗଣା
କେତେ ରଥୀ ମଲେ ତାହା ନୋହିବ କଳଣା ।
ପଦାତିକ କେତେ ମଲେ କିଏ ସେ ପଚାରେ
ରକ୍ତନଦୀ ବହିଗଲା ଯୋଜନ ବିସ୍ତାରେ ।
ଏକେତ ଅନ୍ଧାର ରାତି ଅଗୋଚର ରଣ
କିଏ ସେ ଚିହ୍ନିବ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ବୋଲିଣ ।
ଶୁଣି ଅଧର କମ୍ପାଇ ଭୋଜର ଦୁଲାଳୀ
ଧାଡିକାରେ ପକାଇଣ ଦେଲେ ଅର୍ଘ୍ୟଥାଳୀ ।
ପୁଣି ବୋଇଲେ କୋଇନ୍ତା ଶୁଣ ଆଦିମୂଳ
କେହି ସିଂହ ନୁହନ୍ତି ଏ ସମସ୍ତେ ଶୃଗାଳ ।
ଏହାଙ୍କୁ ଯେ ଜାତ କଲି ଗର୍ଭ ମୋର ପୋଡୁ
ଏ ନିର୍ଲ୍ଲଜ ଆତ୍ମା ମୋର ଶରୀରରୁ ଛାଡୁ ।
ରେ ପାଣ୍ଡବ ଧିକ ହେଉ ତୁମ୍ଭର ଗାରିମା
ତୁ କେବଣ ରୂପେ ତାକୁ ପାଶୋରିଲୁ ଭୀମା ।
ଭୁଞ୍ଜାଇ ବସାଇ ତୋତେ ଦେଲା ବିଷଲଡୁ
ତୁ କେମନ୍ତେ ପାଶୋରିଲୁ ମନ ତୋର ପୋଡୁ ।
ବିଶେଷ ଅସାଷ୍ଟମ ହୋଇ ପଡ଼ିଲୁ ତୁ ଯହୁଁ
ବାନ୍ଧି ଅଗାଧ ସାଗରେ ପକାଇଲା ତହୁଁ ।
ନାଗୁଣୀ ଖାଉ ବୋଲି ରେ ପକାଇଲା ଜଳେ
ତୁ ତହୁଁ ପାରିହୋଇଲୁ ତୋର ପୁଣ୍ୟବଳେ ।
କପଟ ପଶାର କାଳେ ଦେଲା ଯେତେ ଶାସ୍ତି
ଗଳଥା ମାରି ସଭାରେ ବସାଏ ସବୁନ୍ତି ।
ଶତ ଭାଇଙ୍କୁ ମାରିବୁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ତୁ କଲୁ
ଶୃଗାଳ ମାରି ସିଂହକୁ ଦେଖି ପଳାଇଲୁ ।
ନିତାନ୍ତ ବଇରି ଯେହୁ ଛାଡ଼ିଦେଲୁ ରଣେ
ମଧ୍ୟ ବଇରି ମାଇଲୁ ତୁହି ଅକାରଣେ ।
ଧିକ ହେଉ ମୋତେ ଆରେ ଗର୍ଭେ ଠାବ କଲି
ସିଂହପୁତ୍ର ଜାତ କରି ଶୃଗାଳ ପାଇଲି ।
ଧିକ ଧିକ ହେଉ ତୋର ବୀର ଶୁରପଣ
ଧିକ ବୃକୋଦର ନାମ ଧରିବାର ଜାଣ ।
ଧିକ ତୋର କାଳଦଣ୍ଡ ସମ ବେନି ଗଦା
ଧିକ ହେଉ ତୋ ବିକ୍ରମ ରୂପକୁ ସର୍ବଦା ।

ଧିକ ହେଉରେ ଅର୍ଜୁନ ବୀରପଣ ତୋର
ଧିକ ଧିକ ଦଶନାମ ବୃଥା କହିବାର ।
ଧିକ ହେଉ ତୋର ନୃପପଣକୁ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ପାଶୋରିଲ ବନେ ଯେତେ ପାଇଲୁ ଅରିଷ୍ଟି ।
ଅମାତ୍ୟ ଫଳ ଯେ କନ୍ଦମୂଳକୁ ଖାଇଲୁ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ପାଇଁ କେତେ କଷ୍ଟ ନ ସହିଲୁ ।
କେତେ ଦୁଃଖ ନ ପାଇଲୁ ବିଶ୍ୱାବସୁ ପୁରେ
ସମସ୍ତେରେ ଭିକ୍ଷାପାତ୍ର ଧରିଥାଅ କରେ ।
ସମସ୍ତେରେ ଭିକ୍ଷା ମାଗି ମାଗି ବୁଲୁଥାଅ
ପାଞ୍ଚଜଣ ଚାରିମାଣ ତଣ୍ଡୁଳକୁ ପାଅ ।
ତାକୁ ରାନ୍ଧି ଅଧେ ମୁହିଁ ଦିଅଇ ଭୀମାକୁ
ଅଧିକ ବାଣ୍ଟି ଦିଅଇ ତୁମ ଚାରିହିଁଙ୍କୁ ।
ତହିଁରୁ ଯେ ପେଜତକ ବାକୀ ରହିଥାଏ
ତାହାକୁ ଖାଇ ମୁଁ କଷ୍ଟେ କାଳକାଟି ନିଏ ।
ପୁଣି ଭୀମା ଯେଉଁଦିନ କରଇ କଟାଳ
ପେଜତକ ଦେଇ ରହେ ଉପାସେ କେବଳ ।
ବିଚାରିଲି ଭୀମକୁ ମୁଁ ବକ ମୁଖେ ଦେବି
ୟାକୁ ବକ ଦୈତ୍ୟ ଖାଉ ଚାରିଙ୍କି ପୋଷିବି ।
ସେ ଦୈତ୍ୟ ଯେବେରେ ଭୀମ ଖାଇଥାନ୍ତା ତୋତେ
ଏ ଅବସ୍ଥା କାହିଁପାଇଁ ପାଆନ୍ତି ମୁଁ ଏତେ ।
ତୋତେ ଯେଣୁ ଆଶ୍ରେ କରିଅଛି ଦେବ ହରି
ତୋର ଦର୍ପେ ଏବେ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ କେବଣ ଆମ୍ଭରି ।
ଏ ମୂର୍ଖ ପାମର ସିନା ହେଲେ ମୂଢ଼ମତି
ତୁ କିମ୍ପାଇଁ ଏତେ ହେଳା କଲୁ ଶିରୀପତି ।
ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦା ପଦ୍ମ କରେ ଧରିଥାଉ
ଏମନ୍ତ କରିଲୁ ଯେବେ ତାହା ଧିକ ହେଉ ।
ଜଗନ୍ନାଥ ନାଥ ତୋର ଜଗତ କାରଣ
ସେହି ନାମଗୋଟି ଧିକ ହେଉ ନାରାୟଣ ।
କୋଇନ୍ତା ମୁଖରୁ କୃଷ୍ଣ ନିନ୍ଦାବାଣୀ ଶୁଣି
ଭୀମସେନ ଚଳି ହୋଇ ଉଠେ ଶିରଝୁଣି ।
ଅଧରକୁ ପୁଷ୍ଟ କରି କୋପରେ କହଇ
ତୋହର ବଚନ ଶୁଣି ପାଷାଣ ଝଡ଼ଇ ।
କର ଉଞ୍ଚାଇଣ ମାରି ଲୋଡ଼ଇ ସେ ଭୀମ
କୋଳ କରିଣ ଧଇଲେ ପୁରୁଷ ଉତ୍ତମ ।
ବୋଇଲେ ଏହା ଉଚିତ ନୁହଇ ତୋହରି
ଗୁରୁଠାରୁ ମହାଗୁରୁ ଅଟେ ଗର୍ଭଧାରୀ ।
ଭୀମ ବୋଇଲେ ଯେତେ ଗୋ ଝିଙ୍ଗାସିଲ ଆସି
ଏହିକ୍ଷଣି ଲୋଡ଼ିବି ମୁଁ ରଣଭୂଇଁ ପଶି ।
ମୃତପିଣ୍ଡ ଲୋଡ଼ି ଯେବେ ନ ପାଇବି ତହିଁ
ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟରେ ଲୁଚିଥିଲେ ମାରିବି ମୁଁ ଯାଇ ।

ଉଦେଠାରୁ ଅସ୍ତ ମଧ୍ୟେ ନ ମାରିଲେ ଆଜ
ଅଗ୍ନି ଜାଳି ସେ ଭୂମିରେ ହୋଇବି ଦହିର୍ଯ୍ୟ ।
ରଖନ୍ତି ଯଦ୍ୟପି ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମା ହର
ନିଶ୍ଚୟ ମାରିବି ଆଜ କୌରବ ଈଶ୍ୱର ।
ମାନଗୋବିନ୍ଦକୁ ଆଜ ନ କଲେ ସଂହାର
ନ ଚାହିଁବି ଆଉ ଆସି ମୁଖକୁ ତୋହର ।
ଆଜି ଯେବେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ରଣେ ନ ମରଇ
ନିରଞ୍ଜନ ଥାଳେ ମୁହିଁ ବିଷକୁ ଭରଇ ।
ଆଜି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ମୁହିଁ ନ ପାରିଲେ ନାଶି
କୃଷ୍ଣ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ପାଦେ ହୋଇବଇଁ ଦୋଷୀ ।
ଏତେକ କହି ବାହାର ହେଲ ପଞ୍ଚବୀରେ
କୃଷ୍ଣ ସାତ୍ୟକି ଦୁର୍ଦ୍ଧକ୍ଷ ଚଳିଲେ ସଙ୍ଗରେ ।
ପଞ୍ଚଲକ୍ଷ ରଥ ପୁଣି ବେନିଲକ୍ଷ ହସ୍ତୀ
ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ଅଶ୍ୱ ଦୁଇ କ୍ଷଉଣୀ ପଦାତି ।
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ଦଳରେ ଯେ ଏତେକ ସଇନି
ରଣ ଭୂମିରେ ପ୍ରବେଶ ନିକଟ ରଜନୀ ।
ଦୂରେ ରହିଣ ଶୁଣିଲେ କିଳିକିଳା ନାଦ
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ଥାଟେ ଶୁଭିଲା ଜୟର ଶବଦ ।
ରଟମଟ କଟମଟ ଶୁଭେ ଝଣ ଝଣ
ଯେସନେକ ଆକାଶରୁ ପଡ଼େ ଇନ୍ଦ୍ରବାଣ ।
ମେଦ ମାଂସକୁ ଭକ୍ଷନ୍ତେ ଉକୁଟେ ଶୋଣିତ
ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ଯାଇ ପଡ଼ଇ ବୃଷ୍ଟି ଜଳବତ ।
ରୁଧିର ମାଂସ ଦେବୀଏ କରନ୍ତି ଆହାର
ଡିବିଡିବି ଡମ୍ବରୁ ଯେ ବାଜେ ଘୋରତର ।
ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଜିହ୍ୱା କରି ତହିଁ ଦେବୀଗଣ
ସମସ୍ତ ରଣଭୂମିରେ ଅଛନ୍ତି ବ୍ୟାପିଣ ।
ମେଦମାଂସ ଦେବୀଗଣ କରନ୍ତି ଭକ୍ଷଣ
ଉଲଗ୍ନ ହୋଇ ନାଚନ୍ତି ପ୍ରଚଣ୍ଡ ହୋଇଣ ।
କିଏ ତୁଣ୍ଡ ବିସ୍ତାରିଣ ପିଅନ୍ତି ଶୋଣିତ
କେହୁ ହାଡ଼ମାଳ ଗଳେ ହୋଇଛି ଭୂଷିତ ।
ବଜାବନ୍ତି ବିଜିଘୋଷ ଘୁମୁରା ଦାଉଣ୍ଡି
ଗାଇ ନାଚନ୍ତି ଖେମଟା ତାଳେ ନାଟଖଣ୍ଡି ।
ଆକାଶେ ଓଷ୍ଠ ପୃଥ୍ୱୀରେ ଲାଗିଅଛି ପାଟି
ଏକ ଗ୍ରାସକେ ଗିଳନ୍ତି ଶବ କୋଟି କୋଟି ।
ନାଚନ୍ତି ଗାବନ୍ତି କେହି ଅତି ରଙ୍ଗ ରସେ
କେ ମୃତପିଣ୍ଡ ଫିଙ୍ଗନ୍ତି ଅତ୍ୟନ୍ତ ହରଷେ ।
ଉପରକୁ ଫିଙ୍ଗିଦେଇ ତଳେ ତୁଣ୍ଡ ପାତି
ଯେ ମୁଖେ ପଡ଼ନ୍ତେ ରଡ଼ମଡ଼ରେ ଚୋବାନ୍ତି ।
ଅନନ୍ତ ବିଜୟା ରୂପ ଅକାଳ ଅଶାନ୍ତି
ହସ୍ତରେ ଖଣ୍ଡା ଖର୍ପର ଅଛଇ ସବୁନ୍ତି ।
ବିକଟ ଭୈରବୀ ମୂର୍ତ୍ତି ଆବର କଙ୍କାଳୀ
ଟହ ଟହ ନାଦ କରି ଦ୍ୟନ୍ତି ହୁଳହୁଳି ।
ଭୂତ ପ୍ରେତ ପିଶାଚ ଯେ କରୁଛନ୍ତି ଖେଳ
ଏ ରୂପେ ରଣଭୂଇଁରେ ହୋଇଛନ୍ତି ମେଳ ।
ଜୟ ତୁ ଶାରଳା ମାଗୋ ପରମ ବୈଷ୍ଣବୀ
ଗଦାପର୍ବ ଲେଖିଲି ମୁଁ ତୋର ପାଦ ସେବି ।
ତୁ ମାତ ସଦୟ ହୋଇ ପୂରା ମନୋବାଞ୍ଛା
କାଳ କବଳରୁ ମୋତେ ବାରେ ମାତ୍ର ବଞ୍ଚା ।
ଅଭୟ ବର ଦାୟିନୀ ଶରଣ ରକ୍ଷଣୀ
ଶରଣ ପଶେ ଶାରଳା ଦାସ ଶୂଦ୍ରମୁନି ।

—୦—

ପଞ୍ଚପାଣ୍ଡବଙ୍କର ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନକୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ୍

ଶୁଣ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି
ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ଦେଖି ବୀର ପଳାଇ ଯାଆନ୍ତି ।
ଦେବୀଗଣ ତହିଁ ଥିଲେ ହୋଇ ଉଲଗନ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଦେଖି ସର୍ବେ ହେଲେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ।
ଅନେକ ଦିହୁଡ଼ି ହୁଳା ପାଣ୍ଡବେ ଯେ ଘେନି
ମାନଗୋବିନ୍ଦକୁ ଲୋଡୁଛନ୍ତି ରଣଭୂମି ।
ମୃତ ପିଣ୍ଡମାନଙ୍କୁ ଯେ ଜଣ ଜଣ ହୋଇ
ଖୋଜୁଛନ୍ତି ଏଣେ ତେଣେ ବୁଲି ଲେଉଟାଇ ।
ରାତ୍ର ପ୍ରହରକ ଥାଉଁ ଖୋଜି ମୃତପିଣ୍ଡ
ଦିନକର ନାଥ ଆସି ହେଲେ ପାଞ୍ଚଦଣ୍ଡ ।
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ରାଜାଙ୍କୁ ନ ପାଇଲେ ଲୋଡ଼ି
ଭୀଷ୍ମଙ୍କ ଆଗେ ମିଳିଲେ ସର୍ବେ କରଯୋଡ଼ି ।
ପାଣ୍ଡବ ପାଞ୍ଚଭାଇ ଯେ ଚରଣେ ପ୍ରଣମି
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ କେଣେ ଗଲା ଦେଖିଛ କି ସ୍ୱାମୀ ।
ଅନେକ ବିନୟୀ ହୋଇ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି ପାଣ୍ଡବେ
କିଛି ନ କହି ରହିଲେ ଭୀଷ୍ମ ମୌନଭାବେ ।
ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ ଏବେ ଜାଣିଲୁ ତଦନ୍ତ
ଏହାଙ୍କୁ ଜଣାନ୍ତେ ରାଜା ହୋଇଲେ ଗୁପତ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ସ୍ୱାମୀ ତୋର ଦୟା ମୋତେ
ଶସ୍ତ୍ର ଛାଡ଼ିଲ ତୁମ୍ଭେ ଯେ ଆମ୍ଭର ନିମନ୍ତେ ।
ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ଶତ୍ରୁ ମାରି ହୁଅ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ
ମହତ ବଚନ ଦେବ ହେଉଛି ଅନୀତି ।
ଯାକୁ ସ୍ଥାପି ତାହାକୁ କି ନାଶ କଦାଚିତେ
ଦୁଃସହ ସଙ୍କଟ ଆସି ପଡ଼ିଲାଣି ମୋତେ ।
ଭୀମ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କଲାକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗରିଷ୍ଠ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ନ ମାଇଲେ ଆଜ ହେବ ନଷ୍ଟ ।

ଏତେକ କଷ୍ଟ ପଡ଼ିଲା ଆସିଣ ଆମ୍ଭକୁ
କହ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଗଲା କେବଣ ଠାବକୁ ।
ଅନେକ ବିନୟୀ ହେଲେ ପାଣ୍ଡବ ଅଚ୍ୟୁତ
ନ ଦେଲେ ସମସ୍ୟା କିଛି ତାଙ୍କୁ ଗଙ୍ଗାସୁତ ।
ଭୀଷ୍ମଙ୍କ ମଉନ ଦେଖି ଦେବ ହୃଷୀକେଶ
ଜାଣିଲେ ଏ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନେ ପୁଣ କଲେ ଆଶ ।
ତହିଁ ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କି ଗୁପ୍ତେ କହନ୍ତି ଅଚ୍ୟୁତ
ମାନଗୋବିନ୍ଦର ଏ ଯେ ଜାଣନ୍ତି ତଦନ୍ତ ।
ସହଦେବଙ୍କ ବଦନ ଚାହିଁ ଚକ୍ରପାଣି
କହନ୍ତି ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଗଲା କାହିଁ ପୁଣି ।
ସହଦେବ ବୋଲେ ଶୁଣ ଦେବ ଜଗନ୍ନାଥ
ସର୍ବଶେଷେ ମହାଭୟ ଲଭି କୁରୁନାଥ ।
ଭୀମ ହସ୍ତରେ ସୁହସ୍ତୀ ହସ୍ତୀ ନାଶଗଲା
ତା ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଲୁଚିଲା ।
ତହିଁ ଉପରେ ପଡ଼ିଲା ସେହି ମତ୍ତଗଜ
ତହିଁ ଉପରେ ପଡ଼ିଲା ବାଜି ରଥ ଧ୍ୱଜ ।
ତହିଁ ଉପରେ ପଡ଼ିଲେ ଅନେକ ସଇନି
ତହିଁ ଉପରେ ବହିଲା ରକ୍ତ ତାଳ ତିନି ।
ରଣ ଶେଷେ ସେଠାବକୁ ଯହୁଁ ସର୍ବେ ଗଲେ
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ସେ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟୁ ବାହାରିଲେ ।
ମୃତ ପିଣ୍ଡମାନେ ଧରି ବହୁତ କାନ୍ଦିଲା
ରକତ ନଦୀକି ପାରି ହୋଇ ନ ପାରିଲା ।
ଲକ୍ଷ୍ମଣ କୁମର ପୁତ୍ର ଉପରେ ପଡ଼ିଲା
ରୁଧିର ନଦୀକୁ ରାଜା ପାରି ହୋଇଗଲା ।
ଗଦାକୁ ଘେନିଣ ତହୁଁ ଗାତେକ ଖୋଳିଲା
ସପତ ତାଳ ଗହୀରେ କୁମରେ ପୋତିଲା ।
ତିନିପ୍ରହର ରାତ୍ରିରେ ହେଲା ଯାଙ୍କ କତି
ଜୀବନଦାନ ମାଗିଲା କରି ବହୁ ସ୍ତୁତି ।
ଏ ବୋଇଲେ ଯେବେ ପୁଣି ପ୍ରାଣେ କଲ ଆଶ
ବ୍ୟାସ ସରୋବରେ ଯାଇ ବେଗେ ରାତ୍ରେ ପଶ ।
ଏହାଙ୍କ ବଚନ ଘେନି ଅତି ବେଗେ ଧାଇଁ
ହସ୍ତିନା ରାଜ୍ୟେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେକ ଯାଇଁ ।
ଦେଖି ଅପାର ବୈକୁଲ୍ୟ ହେଲା ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର
ତୋହର ପାଇଁ ବାବୁରେ ପାଇଲି ମୁଁ କଷ୍ଟ ।
ବହୁ କଥାପରେ ପିତା କହିଲା ପୁତ୍ରରେ
ପ୍ରାଣ ଘେନି ପଶ ଶୀଘ୍ର ବ୍ୟାସ ସରୋବରେ ।
ତାହାଙ୍କ ବଚନ ଶୁଣିଯାଏ କୁରୁବୀର
ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ଯାଇଁ ଦୁର୍ବାସା ଛାମୁର ।
ଅନେକ ବିନୟ ଯାଇ ହେଲା ଦୁର୍ବାସାଙ୍କୁ
ଶରଣ ମାଗିଲା ନିଜ ପ୍ରାଣ ପାଇବାକୁ ।

ଋଷି ଆଜ୍ଞାଦେଲେ ପଶ ବ୍ୟାସ ସରୋବରେ
ତହିଁ ସେ ପଶିଛି ଯାଇ ତାହାର ଭିତରେ ।
ଅନ୍ତରୀକ୍ଷ ପୁରେ ଯାହା ଶିବ ଥିଲେ ସଞ୍ଚି
ସେ ପୁରରେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଯାଇ ଶୋଇଅଛି ।
ଉପରେ ରହିଛି ତହିଁ ଏକ କାଳସର୍ପ
ଅଚେଷ୍ଟାରେ ନିଦ୍ରା ତହିଁ ଯାଇଅଛି ନୃପ ।
କମଳାଙ୍କ ଜାନୁ ଦେଶେ ଦେଇଅଛି ଶିର
ଡାହାଣ କରରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ତାଳନ୍ତି ଚାମର ।
ମନ୍ତ୍ରୀ ଚୂଡ଼ାମଣି ଯହୁଁ କହିଲା ଏ ବାଣୀ
ଭୀଷ୍ମ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଲେ ଏହି କଥା ଶୁଣି ।
ଧାମନ୍ତି ପାଣ୍ଡବମାନେ ପବନହୁଁ ଖରେ
ରେ ରେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ତୁ ଯିବୁ କେଉଁଆଡ଼େ ।
ବେଳ ହୋଇଲାଣି ଆସି ଦେଢ଼ ଯେ ପ୍ରହର
ବିଶାଶତେ ଯୋଜନ ସେ ଗଲେ ଅତି ଖର ।
ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଯାଇଁ ବ୍ୟାସ ସରୋବରେ
ଦେଖିଲେ ଲେଉଟିପାଦ ପଡ଼ିଛି ବାଲିରେ ।
ନକୁଳ ବୋଇଲେ ଦେବ ଏଥି ପଶିଗଲା
ରହି ନ ପାରିଣ ପୁଣି ପଳାଇଣ ଗଲା ।
ଦୁର୍ବାସାଙ୍କ ପାଶେ ଯାଇ ପୁଛନ୍ତି ପ୍ରଣମି
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ କେଣେ ଗଲା ଦେଖିଲ କି ସ୍ୱାମୀ ।
ଦୁର୍ବାସା ମୁନି ଶୁଣିଣ ନ କହିଲେ ବାଣୀ
ବସିଛନ୍ତି ମହାତମା ମୌନବ୍ରତ ଜାଣି ।
ଧାମନ୍ତି ପାଣ୍ଡବ ଆଦି ଖୋଜି ଘୋରବନେ
ଡାକନ୍ତିରେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଅଛୁ କେଉଁସ୍ଥାନେ ।
ବନଗିରି କନ୍ଦରେ ସେ ଲୋଡ଼ି ଚଉକତି
ଦେଖି ନ ପାରିଲେ ରାଜା ମାନଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପାଣ୍ଡବ ପୁଣି ସରଠାକୁ ଗଲେ
ଏକା ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମ୍ନ ରହି ବନେ ଖୋଜୁଥିଲେ ।
ବିଧୁତ ନାମରେ ତହିଁ ଏକ ଗୋଟି ବ୍ୟାଧ
ଡାଳ ଆବର ଶିଳାରେ କରିଣ ସେ ସଧ ।
ନଳଗୁଡ଼ିକ ଡାହାଣେ ବାମେ ଅଠାକାଠି
ପକ୍ଷୀଙ୍କି ଯେ ନିରେଖଇ କରି ଏକ ଦୃଷ୍ଟି ।
ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମ୍ନ ପଚାରିଲେ ତାର ପାଶେ ଯାଇ
କହ ବେଣ୍ଟକାରେ ତୁହି ଆସିଛୁ କିମ୍ପାଇଁ ।
ବ୍ୟାଧ ବୋଲେ ଭୀମଙ୍କର ମୁଁ ଅଟେ ନିଯୋଗୀ
ଚକୁଆ ଚକୋଇ ମାରି ନିତ୍ୟେ କରେ ଲାଗି ।
କାଲି ଘେନିଗଲା ପକ୍ଷୀ ଆଠଗୋଟି ଧରି
ମଡ଼ଫୁଲ ଘରେ ଦେଲି ଅତି ଯତ୍ନ କରି ।
ଭୀମସେନ ଠାକୁର ଯେ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଲେ
ମଣୋହି ନୋହିବ କୁରୁ ରାଜା ନ ମାଇଲେ ।

ତେଣୁ କରି ମଣୋହି ଯେ ନ ହୋଇଲା କାଲି
ସେଥିକି କାଠପେଡ଼ିରେ ପୂରାଇ ରଖିଲି ।
ଯହୁଁ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ଆସି ଘୋର ରାତି
ସେ ଚକୁଆ ସୁମରିଲେ ପ୍ରଭୁ ଦାଶରଥି ।
ସ୍ୱାମୀ ଆମ୍ଭେ ଥିଲୁ ଯେବେ ପମ୍ପାସର ତୀର
ତୋହର ସୀତାକୁ ନେଇ ଲଙ୍କାର ଈଶ୍ୱର ।
ଭୋସ୍ୱାମୀ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ ପୁଚ୍ଛିଲେ ଆମ୍ଭକୁ
ସୀତାକୁ କେ ହରିନେଲା ଦେଖିଲ କି ତାକୁ ।
ବହୁତ ବେଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୁଚ୍ଛାକଲୁ ତୁହି
ଆମ୍ଭେ ବୋଇଲୁ ତୋ ସୀତା କିଏ ସେ ଜାଣଇଁ ।
ତାହା ଶୁଣି କୋପ କଲ ଆହେ ରାମଚନ୍ଦ୍ର
ପକ୍ଷୀ ହୋଇକରି ତୁମ୍ଭେ ଅଟ ଏଡ଼େ ମନ୍ଦ ।
ଜାଣ କି ନ ଜାଣ କହି ହୋଇଥାନ୍ତ ତୁନି
ବହୁତ ଝିଙ୍ଗାସ କିମ୍ପା କଲ ତୁମ୍ଭେ ବେନି ।
ମୁହିଁ ବୁଲୁଛି ଯେସନେ ହୋଇ ପତ୍ନୀଭ୍ରଷ୍ଟ
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ହେଉରେ ମୁହିଁ ପାଉଛି ଯେ କଷ୍ଟ ।
ଦିବସରେ ପତି ପତ୍ନୀ ଏକ ଯୋଗ ହେଉ
ରାତ୍ରେ ଏକଯୋଗ ହେଲେ ମୂର୍ଦ୍ଧା ଫାଟିଯାଉ ।
ସ୍ୱାମୀ ତୁମ୍ଭର ଶାପ ତ ନୋହିଲା ଆମ୍ଭରେ
ପତି ପତ୍ନୀ ଏକତ୍ରରେ ରହିଲୁ ପେଡ଼ିରେ ।
ତ୍ରେତୟା ଯୁଗର ଶାପ ପକ୍ଷୀୟ ସୁମରୁ
ଦୁଇଫାଳ ହେଲା ପେଡ଼ି ସେକ୍ଷଣି ତହିଁରୁ ।
ଉଡ଼ି ପଳାଇଲେ ସବୁ ଚକୁଆ ଚକୋଇ
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଲି ଦେଖି ଏକପକ୍ଷୀ ନାହିଁ ।
ଭୀମ ଠାକୁର ମାରିବେ ଆଜ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ
ମଣୋହି ବେଳକୁ ପକ୍ଷୀ ହୋଇବ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ।
ତେଣୁ କରି ସ୍ୱାମୀ ମୁହିଁ ବୁଲଇ ନିରୋଳେ
ଖୋଜଇ ମୁଁ ନଦୀକୂଳେ ଲୋଡ଼ିଡାଳେ ଡାଳେ ।
ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମନ ବୋଇଲେ ନୁହଁ ତୁ ବିମନ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନେ ଲୋଡୁଛନ୍ତି ବୀର ଭୀମସେନ ।
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ପଳାଇଗଲା କେଉଁ କତି
ଦେଖିଲୁ କି ଆରେ ବ୍ୟାଧ କହ ତେଜି ଭୀତି ।
ସେ ବ୍ୟାଧ ବୋଇଲା ମୁହିଁ ଘେନି ଅଠାକାଠି
ପକ୍ଷୀଙ୍କି ଖୋଜଇ ସଦାକରି ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱଦୃଷ୍ଟି ।
ମାନଗୋବିନ୍ଦ କିଏ ସେ ମୁହିଁ ନ ଚିହ୍ନଇ
ଜଣେ ହେ ପଶିଲା ସରେ ପଛଘୁଞ୍ଚା ଦେଇ ।
ବାଳାର୍କ ପ୍ରାୟ ମୁକୁଟ ଶୋଭଇ ତା ମାଥେ
ଗିରିବର ସମାନରେ ବେନି ଗଦା ହାତେ ।
ରୁଧିରେ ତ୍ରିପଣ୍ଡ ଦିଶେ ଦେହ ମହାଶ୍ରମୀ
ବ୍ୟାସସରେ ପଶିଲା ସେ ପଛୋଇଣ ସ୍ୱାମୀ ।
ଶୁଣି ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମ୍ନ ହେଲେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ହରଷ
ଜଣାଇଲେ ସର୍ବକଥା ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ପାଶ ।
କାଳଚକ୍ର ପ୍ରାୟ ଭୀମ ବୁଲାଇଲା ଆଖି
ରାଗେ ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତର ଦିଏ ଦୁର୍ବାସା ପକ୍ଷୀଙ୍କି ।
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ରାଜାକୁ ବୁଦ୍ଧି ଦେଲୁ ଯତି
ପଛଘୁଞ୍ଚା ଦେଇ ଏଥି ପଶେ କୁରୁପତି ।
ବିନୟରେ ପୁଚ୍ଛାକଲୁ ନ କହୁ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ
ରକ୍ଷା କରି ପାରିବୁ ନା ମାନଗୋବିନ୍ଦକୁ ।
ଆରେ ରେ କୌରବା ବୋଲି ଧାଏଁ ବୃକୋଦର
ଉଦ୍ୟତ ହେଲା ପଶିବ ବ୍ୟାସ ସରୋବର ।
କୋଳ କରିଣ ଧଇଲେ ତାକୁ ଚକ୍ରପାଣି
ବୋଇଲେ ଅଜ୍ଞାନୀ ତୁହି ଅଟୁ ମନ୍ଦପ୍ରାଣୀ ।
ବ୍ୟାସ ସରୋବରେ ରହି ଅଛନ୍ତି ଓଡ଼ପା
ଶରଣ ଉଦ୍ଧାରଣ ସେ ତୋର ଦର୍ପ କିମ୍ପା ।
ଶରଣ ପଶିଲେ ନିଶ୍ଚେ ନିଅନ୍ତି ସମ୍ଭାଳି
ବଳାତ୍କାରେ ଯେ ପଶିବ ନିଶ୍ଚେ ଯାଏ ଜଳି ।
ଏହାକହି ରମାନାଥ ହୋଇଲେ ଭାବିତ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ କେଉଁରୂପେ ହେବ ବିହର୍ଗତ ।
ଆହେ ଦୟାମୟ ହରି ଶରଣ ପଞ୍ଜର
ତବ ପାଦପଦ୍ମେ ମତି ରହୁ ନିରନ୍ତର ।
ନ ବାଧୁ ମୋତେ ଏ କଳିକଲୁଷର ଦାଉ
ନିରନ୍ତରେ ସତ୍ୟପଥେ ମୋର ଦିନ ଯାଉ ।
କ୍ଷଣେ ନ ରଖିବ ମୋତେ କୁସଙ୍ଗୀର ସଙ୍ଗେ
ସାଧୁ ପଦରଜ ସଦା ପଡୁ ମୋର ଅଙ୍ଗେ ।
ହେ ମହାବାହୁ ମୁଁ ସର୍ବ ବିଷୟେ ବଞ୍ଚିତ
ଶାରଳା ଦାସକୁ ଦୟା କରିବ କିଞ୍ଚିତ ।

—୦—

ଦକ୍ଷଯଜ୍ଞ ଓ ବ୍ୟାସ ସରୋବର ବିବରଣ

କହୁଛନ୍ତି ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ନୃପରାଣ
ହେ ଅଗସ୍ତି ମୁନି ମନେ କରିଲ କାରଣ ।
ତୁମ୍ଭ କୃପାରୁ ଭାରତ ଶୁଣି ପ୍ରତିଦିନ
ଦେହରୁ ପାତକମାନ ହେଉଛି ଖଣ୍ଡନ ।
ବ୍ୟାସ ସରୋବର କଥା ଅତି ଆଚମ୍ୱିତ
ତହିଁ ଯେ ବଳେ ପଶଇ ହୁଏ ଭସ୍ମୀଭୂତ ।
ଏଥିର କାରଣ ମୋତେ କହ ତପୋଧନ
ଶୁଣି ସନ୍ତୋଷ ହୋଇବ ମୋର ପଞ୍ଚମନ ।
କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ଶୁଣ ସ୍ଥିର କରି ମତି
ସହଦେବଙ୍କୁ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି ଯାଦବର ପତି ।

ଆହେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଚୂଡ଼ାମଣି ଶୁଣ ସହଦେବ
ବ୍ୟାସସରୋବର କଥା ବଡ଼ଇ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ।
ଜାଣିଥିଲେ ସେହିକଥା କର ତୁ ପ୍ରକାଶ
ଯେଉଁକଥା ଶୁଣି ମନୁ ଫିଟିବ ସନ୍ଦେଶ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବଚନ ଶୁଣି ସହଦେବ ଭଣି
ଯାହା ପୁଚ୍ଛାକଲୁ ଶୁଣ ଦେବ ଚକ୍ରପାଣି ।
ସ୍ୱାମୀ ଶୂଦ୍ରକ ନାମରେ ଏକ ସତ୍ୟଯୁଗ
ଦକ୍ଷ ପ୍ରଜାପତି କଲେ ଏକ ବ୍ରହ୍ମଯାଗ ।
ଯଜ୍ଞ ଆହୁତିରେ ତୁଷ୍ଟ ହୋଇଲେ ବିଧାତା
ଉତ୍ପତ୍ତି କଲେ ତହିଁରୁ ଷାଠିଏ ଦୁହିତା ।
ଉମାନାମେ ଯେଉଁକନ୍ୟା ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଦେଲା
ହେମା ଦୁହିତା ପରମା ଯୋଗିନୀ ହୋଇଲା ।
ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ ପୁଣି କରିଲା ସାବିତ୍ରୀ
ରତ୍ନାକର ରାଜାକୁ ଯେ ଦେଲା ନୀରବତୀ ।
କୁବେରକୁ ସମ୍ପ୍ରଦାନ କଲା ହାରାବତୀ
ବୈଶ୍ୱାନରେ ସ୍ୱାହାସ୍ୱଧା ଦୁଇଟି ଦୁହିତୀ ।
ଆଦିତ୍ୟ ଦେବଙ୍କୁ ସେ ଯେ ଛାୟା ଦାନ କଲା
ବିଶ୍ୱଦେବଙ୍କୁ ପନ୍ନଗ କନ୍ୟା ସମର୍ପିଲା ।
ଅଶ୍ୱିନୀ ଦ୍ୱିଜା କୃତ୍ତିକା ବିଶାଖା ରୋହିଣୀ
ଆର୍ଦ୍ରା ପୁନର୍ବସୁ ପୁଷ୍ୟା ଉତ୍ତରାଫାଲଗୁନୀ ।
ମୃଗଶିରା ହସ୍ତା ଚିତ୍ରା ଆବର ଅଶ୍ଳେଷା
ପୂର୍ବାଫାଲଗୁନୀ ସ୍ୱାତୀମୂଳା ଶତଭିଷା ।
ଅନୁରାଧା ପୂର୍ବାଷାଢ଼ା ଶ୍ରବଣା ଧନିଷ୍ଠା
ଉତ୍ତରାଷାଢ଼ା ରେବତୀ ମଘା ପୁଣି ଜ୍ୟେଷ୍ଠା ।
ଉତ୍ତର ଭାଦ୍ରପଦ ଯେ ପୂର୍ବଭାଦ୍ରପଦ
ସତାଇଶ କନ୍ୟାସହ ବହୁତ ସମ୍ପଦ ।
ଚନ୍ଦ୍ର ଦେବତାଙ୍କୁ ଦକ୍ଷ କରିଲେ ବରଣ
ସେ କନ୍ୟାମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କୁ କଲେ ସମର୍ପଣ ।
ସେହି ସତାଇଶ କନ୍ୟା ନକ୍ଷତ୍ର ରୂପରେ
ରହିଅଛନ୍ତି ଅବଧି ଚନ୍ଦ୍ର ନିକଟରେ ।
ତନୁ ଭାନୁ ମେଧା ଧୃତି ଶ୍ରୁତି ସିଦ୍ଧି ବୁଦ୍ଧି
ସୃତା ମାତା କାନ୍ତି ଦଶକର୍ମେ ଦେଲେ ବୋଧି ।
ତାଳ ଅନଳ ରୂପସୀ ଧନ୍ଦଜା ଗୃହୀଜା
ଶଙ୍ଖତୋଳା ବିରୂପାକ୍ଷୀ ସୁରେଖା ସୁରେଜା ।
ସିଂହିକା ଦିତି ଅଦିତି କଦ୍ରୁ ଯେ ବିନତା
ଏ ତେରକନ୍ୟା କଶ୍ୟପେ ଦେଲେ ଦକ୍ଷଧାତା ।
ହରିତା କନ୍ୟା ବିହନ୍ତା ପୁରୁଷକୁ ଦେଲା
ଏକାର କ୍ୱାଇଁକି କନ୍ୟା ଅଣଷାଠି ହେଲା ।
ହେମା କନ୍ୟା ତ ପରମାଯୋଗ୍ନୀ ହୋଇଥିଲା
ବିବାହ ନୋହି ଶୃଙ୍ଗାର ରସ ନ ଇଚ୍ଛିଲା ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଯାଗକାଳରେ ଦକ୍ଷ ପ୍ରଜାପତି
ଦଶଜୁଆଇଁକି ସେହୁ ଆଣିଲା ନିମନ୍ତି ।
ବ୍ରହ୍ମା ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅଗ୍ନି କୁବେର ବରୁଣ
କଶ୍ୟପ ବିହନ୍ତା ବିଶ୍ୱଦେବ ଜନ୍ତୁରାଣ ।
ଏ ଦଶକ୍ୱାଇଁ ବରିଲା ଦକ୍ଷ ପ୍ରଜାପତି
ଯୋଗୀ ବୋଲି ହରଙ୍କୁ ସେ ନ ଆଣେ ନିମନ୍ତି ।
ଯାଗର ବାରତା ଯହୁଁ ପାଇଲେକ ଉମା
ଅନେକ ବେଶ ଭୂଷଣ ହେଲେ ଶିବବାମା ।
ବାରାନିଧିରୁ ଆଣିଲେ ଅଳଙ୍କାରମାନ
ଯଥା ଯୋଗ୍ୟସ୍ଥାନେ ତାହା କଲେ ପରିଧାନ ।
ପରିବାରୀମାନଙ୍କୁ ଯେ ଘେନିଣ ହରଷେ
ବିଜୟ କରିଲେ ଉମା ସଦାଶିବ ପାଶେ ।
ଈଶ୍ୱର ବୋଇଲେ ଆଜ କିମ୍ପା ଉଦବେଗ
ଉମା ବୋଇଲେ ମୋ ପିତା କରୁଛନ୍ତି ଯାଗ ।
ଈଶ୍ୱର ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ବଡ଼ଇ ନିର୍ଲ୍ଲଜା
ଦୂତ ନ ଆସୁଣୁ କିମ୍ପା ତୁମ୍ଭର ଏ ସଜା ।
ଉମା ବୋଇଲେ ତାଙ୍କର ମୁଁ ଜ୍ୟେଷ୍ଠା ଦୁହିତା
ତୁମ୍ଭେ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଜୁଆଇଁ ଯେ ବିଶେଷେ ଦେବତା ।
ସ୍ୱାମୀ ମୁଁ ଜାଣେ ଏକ୍ଷଣି ଆସିବ ଯେ ଦୂତ
ତୁମ୍ଭେ ସଜହୋଇଥାଅ ଆହେ ପ୍ରାଣନାଥ ।
ଉତ୍ସବ କାଳରେ ଯେବେ ଜୁଆଇଁକି ବରି
କୋଟି ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ ସଙ୍ଗେ ସେହୁ ସରି ।
ଈଶ୍ୱର ହସିଲେ ଉମାଦେବୀ ବାକ୍ୟ ଶୁଣି
ପିତାଘର ଯିବାପାଇଁ ଆନନ୍ଦ ଦୁଲଣୀ ।
ଦୁଇଦିନ ତିନିଦିନ ଚାରିଦିନ ଗଲା
ନିତ୍ୟ ସଜ ହେଉଥାନ୍ତି ଦୂତ ନ ଅଇଲା ।
ଉମା ସଜ ଦେଖି ହାସ୍ୟ କଲେ ଦେବରାଜ
ଆପଣେ ଆପଣେ ଦେବୀ ପାଇଲେକ ଲାଜ ।
ଉମା ବୋଇଲେ ଯାଇଣ ଈଶ୍ୱର ଦେବଙ୍କୁ
ମୁହିଁ ଆଜି ଯିବି ସ୍ୱାମୀ ପିତା ନବରକୁ ।
ଈଶ୍ୱର ବୋଇଲେ ଉମା ଅବରଣେ ଗଲେ
ପୂର୍ବସ୍ନେହ ଭାଜିଯାଏ ବିଳମ୍ବେ ରହିଲେ ।
ଅବରଣେ ମଧ୍ୟପ୍ରାନ୍ତ ହୋନ୍ତି ଯେଉଁଜନ
ସପତ ପୁରୁଷେ ତାର ନରକ ପତନ ।
ଅବରଣେ ଅକାରଣେ ଯାନ୍ତି ଯେଉଁ କ୍ୱାଇଁ
କୁପୁରୁଷ ଅଟେ ଜୀବେ ଗଣିତା ନୁହଇ ।
ଅଯୋଗରେ ଯେବେ କେହି ଯିବ ମହାତୀର୍ଥେ
ଧର୍ମ ତାହାକୁ ପ୍ରାପତ ନୁହଇ ଯୁକତେ ।
ବନ୍ଧୁଘର ହେଉ ଅବା ହେଉ ପିତାଘର
ଅବରଣରେ ନ ଯିବ ବଦନ୍ତି ଶ୍ରୀହର ।

ଉମା ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭର ନ ଶୁଣଇ ବାଣୀ
ମୋତେ ବରଣ ନ ହେଉ ଯିବି ଏହିକ୍ଷଣି ।
ଈଶ୍ୱର ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଅଟ ବଡ଼ ରାଗୀ
ତୁମ୍ଭେ ଯାଉଅଛ ନିଶ୍ଚେ ଯାଗ ଯିବ ଭାଙ୍ଗି ।
ସଙ୍ଗରେ ଘେନିଲେ ଉମା ଲକ୍ଷେ ପରିବାରୀ
ଯାନ ବାହନାଦି ତେଜି ପାଦେ ଗତି କରି ।
ଗୋଡ଼ାଇ ଈଶ୍ୱର ତାଙ୍କୁ କହିଲେ ବୁଝାଇ
ରାଗେ ମହାଦେବୀ ଗଲେ ତାଙ୍କୁ ପେଲିଦେଇ ।
ଈଶ୍ୱର ବୋଇଲେ ନନ୍ଦିକେଶ୍ୱରକୁ ରାଇ
ରତ୍ନ ଅଳଙ୍କାର ଘେନି ପଛେ ଯାଅ ତୁହି ।
କନକର ହାନ୍ଦୋଳରେ ପାଟଛତ୍ରମାନ
ଘେନି ପଛେ ଗୋଡ଼ାଇଲେ ସର୍ବ ପରିଜନ ।
ଅନେକ ସମ୍ଭାର ନନ୍ଦିକେଶ୍ୱର ଯେ ଆସି
ଉମାଙ୍କ ପଛେ ଗୋଡ଼ାଇଛନ୍ତି ଦାସଦାସୀ ।
ଚାଲୁଛନ୍ତି ମାହେଶ୍ୱରୀ ଅତି ବେଗେ ବେଗେ
ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଦେବୀ ପ୍ରଜାପତି ଆଗେ ।
ତେତିଶକୋଟି ଦେବତା ଉମାଦେବୀ ଦେଖି
ଧାତିକାରେ ସମସ୍ତେ ହେଁ ଆସନ ଉପେକ୍ଷି ।
ବ୍ରହ୍ମା ଇନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ କୁବେର ବରୁଣ
ଦୂରେ ଥାଇ ପ୍ରଣିପାତ ହେଲେ ସୁରଗଣ ।
ଯାଗତିକମାନେ ଭୟେ ଆସନରୁ ଉଠି
ପ୍ରଣିପାତ ହେଲେ ସର୍ବେ ଚରଣରେ ଲୋଟି ।
ଯହୁଁ ମାହେଶ୍ୱରୀ ବିଜେ କଲେ ଯାଗଶାଳେ
ଦେଖି ଦକ୍ଷ ପ୍ରଜାପତି ଉଠିଲେ ବିକଳେ ।
ଉମା ବୋଇଲେକ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣିମା ଭୋ ତାତ
ଏ ତୋହର ଯାଗ ସବୁ କେବଳ ଅନର୍ଥ ।
ଅଠାବନ ଦୁହିତା ତୋ ଏ ଦଶ ଜୁଆଇଁ
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବରିଲୁ ତୁ ଯାଗରେ ବସାଇ ।
ବ୍ରହ୍ମ କୁବେର କଶ୍ୟପ ପୁଣି ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ
ଯମାଳୟର ଦେବତା ଦେବ ଯମରାଜ ।
ଅଗ୍ନି ବିଶ୍ୱଦେବତା ଆଉ ବିହନ୍ତା ବରୁଣ
ଏ ଦଶଙ୍କୁଇଁକି ତୁହି କଲୁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ ।
ମୋ ସ୍ୱାମୀକୁ ନ ବରିଲୁ ମନେ କି ବିଚାରି
ଏମାନେ ତୋହର ଯଜ୍ଞ ଦେବେ କି ଉଦ୍ଧରି ।
ମୁହିଁ ଅଟଇ ତୋହର ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଯେ ଦୁହିତା
ମୋର ସ୍ୱାମୀ ତୋର ମଧ୍ୟ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଯେ ଜାମାତା ।
ଯଜ୍ଞେ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଜୁଆଇଁ କି ନ କରିଣ ପୂଜା
ପୁରୁଷଙ୍କ ଉତ୍ତମ ସେ ଦେବଗଣ ରାଜା ।
ଉମାଙ୍କ ବଚନ ଶୁଣି କହେ ପ୍ରଜାପତି
ମାଗୋ ସ୍ଥିରହୋଇ ଶୁଣ ମୋହର ଭାରତୀ ।

ତୋହର ସ୍ୱାମୀ ଯେ କାଳେ ଅଟେ ମହାଯୋଗୀ
ଉତ୍ସବ ଯାତ୍ରାରେ ସେହୁ ଅଟଇ ଅଲାଗି ।
ଦେଖିଲେ ଅଯାତ୍ରା ହୁଏ ଛୁଇଁଲେ ତ ପାପ
ବରିଲେ ଅଧର୍ମ ହୁଏ ନାଶଯାଏ ତପ ।
ପ୍ରଜାପତି ବାଣୀ ଶୁଣି ବୋଲନ୍ତି ଯେ ଉମା
ମୋତେ ତେବେ ନ ବରିଲୁ କିମ୍ପା ଦକ୍ଷବ୍ରହ୍ମା ।
ଚଳି ହୋଇଣ କହଇ ପ୍ରଜାପତି ବାଣୀ
ଯୋଗୀର ଭାରିଜା ତୁହି ଅଟୁ ଯୋଗିଆଣୀ ।
ଦେଖୁ ଦେଖୁ ବରିବିକି ଅଯାତ୍ରା ଲୋକକୁ
ଅବରଣେ କିମ୍ପା ତୁହି ଅଇଲୁ ଯାଗକୁ ।
ଉମା ବୋଇଲେ ମୋ ସ୍ୱାମୀ ପଡ଼େ ପାପୀ ଯେବେ
ମୋତେ କିମ୍ପା ଦେଲୁ ତୁହି ସନ୍ନ୍ୟାସୀକି ତେବେ ।
ମୋହର ସ୍ୱାମୀକି ଯେବେ ଯଜ୍ଞରେ ନ ବରି
ଦୁହିତା ନୋହିଲେ ତୋର ହୋଇକି ବଇରୀ ।
ଆବର ଜୀବନେ ମୋର କିସ ଅଛି କାର୍ଯ୍ୟ
ଏ ଦେବସଭା ମଧ୍ୟରେ ଦେଲୁ ଏଡ଼େ ଲାଜ ।
କାନ୍ଦନ୍ତି ଯେ ମାହେଶ୍ୱରୀ କଇଁ କଇଁ ହୋଇ
ଆଉ ଏ ଜୀବନେ ମୋର ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ ।
କହୁଁ କହୁଁ ଦେବୀ ହେଲେ କୋପେ ପରଚଣ୍ଡ
ରାଗେ ଡେଇଁଣ ପଡ଼ିଲେ ଯାଇ ଯାଗକୁଣ୍ଡ ।
ବୈଶ୍ୱାନର ତେଜ ଜାତ ହୋଇଲା ପିଙ୍ଗଳ
ସହସ୍ର ଯୋଜନ ଶିଖା ତେଜ ଅନର୍ଗଳ ।
ମହାଗ୍ନିରେ ଡେଇଁ ଯହୁଁ ପଡ଼ିଲେକ ଉମା
ଦହନ ହୋଇଲେ ବିଶ୍ୱନାଥଙ୍କର ବାମା ।
ଯେତେ ଥିଲେ ଉମାଙ୍କୁ କେ ଧରି ନ ପାରିଲେ
ଦେଖି ତା ନନ୍ଦିକେଶ୍ୱର ବାହୁଡ଼ି ଯେ ଗଲେ ।
ଉମାଙ୍କୁ ନିମିଷେ ହର ମୂର୍ଚ୍ଛି ନ ପାରନ୍ତି
କି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଗ ହେବ ଆଜି ବସି ଭାଳୁଛନ୍ତି ।
ଏକାଳେ ପ୍ରବେଶ ନନ୍ଦି କୈଳାସ ଭବନେ
ଉମାର ବାରତା ନେଇ ଦେଲେ ତ୍ରିଲୋଚନେ ।
ସ୍ୱାମୀ ଯୋଗିଆଣୀ ବୋଲି ଦକ୍ଷ ଯେ ଝିଙ୍ଗାସୁ
ଯଜ୍ଞକୁଣ୍ଡେ ଡେଉଁପଡ଼ି ଦେବୀ ହେଲେ ପାଂଶୁ ।
ମୋହର ଦେଖନ୍ତେ ଦହ୍ୟ ହେଲେ ଯୋଷାମଣି
ଉମା ଉମା ବୋଲି ବେଗେ ଗଲେ ଶୂଳପାଣି ।
ଗଳଇ ଯେ ଶ୍ରମଝାଳ ଅସମ୍ଭାଳ ଜଟା
ଧାମନ୍ତି ଯେ ପାଦଗତି ହୋଇଣ ଲାଙ୍ଗଟା ।
କାଳାନଳ ରୂପ ଦେଖି ସର୍ବ ଦେବଲୋକେ
ପଳାଇ କ୍ଷୀର ସାଗରେ ଲୁଚିଲେ ସେ ଥୋକେ ।
କୋପେ ଶିବ ଦଉଡ଼ିଲେ ହୋଇ ଗଳଗାଜି
ଦକ୍ଷରାଜା ଯଜ୍ଞଶାଳ ପକାଇଲେ ଭାଜି ।

ପଳାଇ ନ ପାରି ଭୟେ ଦକ୍ଷ ପ୍ରଜାପତି
କୁଶହସ୍ତ ହୋଇଣ ସେ କଲେ ବହୁ ସ୍ତୁତି ।
ପତ୍ନୀର ବିହୁନେ କୋପାନଳ ତ୍ରିଅମ୍ବିକ
କୋପେଣ ଧଇଲେ ଦେବ ପ୍ରଜାପତି ବେକ ।
ପରମ ଯୋଗୀ ପୁରୁଷ କୋପେଣ ପ୍ରଚଣ୍ଡ
କରେ ଧରିଣ ମୋଡ଼ିଲେ ପ୍ରଜାପତି ମୁଣ୍ଡ ।
ରୁଦ୍ରକୋପ ଦେଖି କରି ପ୍ରଜାପତି ପତ୍ନୀ
ଛାମୁକୁ ଅଇଲେ କରେ ଅର୍ଘ୍ୟଥାଳି ଘେନି ।
ପତ୍ନୀର ବିହୁନେ ଦେବ କୋପେ ପରଚଣ୍ଡ
ରାଗେ ଶାଶୁଙ୍କୁ ଈଶ୍ୱର ଦେଖାଇଲେ ଅଣ୍ଡ ।
କୋପେଣ ଗର୍ଜନ୍ତି ଦେବ କାଳସର୍ପ ଜିଣି
ଶାଶୁଙ୍କୁ ବୋଇଲେ ଏହା ବନ୍ଦାଅ ତୁ ଆଣି ।
ଈଶ୍ୱର ବଚନେ ଦକ୍ଷ ପ୍ରଜାପତି ପତ୍ନୀ
ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଅଣ୍ଡପୂଜା କଲେ ଅର୍ଘ୍ୟ ଘେନି ।
ଗୁରୁପତ୍ନୀ ଅର୍ଘ୍ୟଦ୍ୟନ୍ତେ ହର ପାଇ ଲଜ୍ଜା
ପତ୍ନୀର ବିହୁନେ କୋପ କରି ଦେବରାଜା ।
ବୋଇଲେ ତୋ ସ୍ୱାମୀ ବଧି ଶାନ୍ତ ନୋହେ କୋପ
ବିଚାରି ମାହେଶ୍ୱରୀ ଗୋ ମୋତେ ଦେବ ଶାପ ।
ପ୍ରଜାପତି ପତ୍ନୀ ତହୁଁ କୋପରେ ପ୍ରକାଶି
ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଈଶ୍ୱର ତୁ ଅଣ୍ଡପୂଜା ପାସି ।
ଶାନ୍ତ ହୋଇଣ ଈଶ୍ୱର ଯାନ୍ତି ଯାଗକୁଣ୍ଡେ
ଅଗ୍ନିରେ ହସ୍ତ ପୂରାଇ ଦରାଣ୍ଡନ୍ତି ବେଗେ ।
ଉମାଙ୍କ ଶରୀର ହୋଇଥିଲା ଯେ ଦହିର୍ଯ୍ୟ
ପାଦର ତଳିପା ଦୁଇ ପାଇ ଦେବରାଜ ।
ଦକ୍ଷଙ୍କର ଅପମୃତ୍ୟୁ ଦେଖି ଦେବଗଣ
ବହୁତ ସ୍ତୁତି କରିଲେ ଦୂରରେ ରହିଣ ।
ଦେବଗଣେ ତହିଁ ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ମହେଶ୍ୱର
ଯଜ୍ଞ ଛାଗ ଏକ ଘେନି କରିଲେ ସଂହାର ।
ସେ ଛାଗ ମସ୍ତକ ଦକ୍ଷ ସ୍କନ୍ଧରେ ଯୋଖିଲେ
ମୃତ୍ୟୁ ସଞ୍ଜୀବନୀ ମନ୍ତ୍ରେ ପୁଣି ପ୍ରାଣ ଦେଲେ ।
ପ୍ରଜାପତି ମାରି ହର ଅଙ୍ଗେ ହେଲା ଜ୍ୱାଳା
କେବେ ହେଁ ଶୀତଳ ଆଉ ନୋହିଲେ ପିଙ୍ଗଳା ।
ସହଦେବ ବୋଲେ ଦେବ ଶୁଣ ନରନାଥ
ଈଶ୍ୱର ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲେ ଏ ଓଡ଼ପା ତୀର୍ଥ ।
ଅଷ୍ଟ ଓଡ଼ପାକୁ ବ୍ରହ୍ମା ସାଜି ସତ୍ୟଯୁଗେ
ପୁଣ୍ୟତୋୟା ନଦୀ ଏଥେ ଥୋଇ ମଧ୍ୟଭାଗେ ।
ଆଦି ବ୍ରହ୍ମାର କପାଳେ ରହୁ ଆଠଖଣ୍ଡେ
ପ୍ରାଗନଦୀ ପଟେ ଓଡ଼ପା ଏହି ଆଠକୁଣ୍ଡେ ।
କୋଟିଏ ତୀର୍ଥକୁ ଘେନି ପୁଷ୍କର ଦେବତା
ଅଷ୍ଟ ଓଡ଼ପା ଭିତରେ ହୋଇଲେ ସଙ୍ଗତା ।

ମଧୁମଳୟ ହୋଇଲା ସତ୍ୟଯୁଗ କାଳେ
ବ୍ୟାସେ ପ୍ରବେଶିଲେ ଯାଇ ବିଷ୍ଣୁ ବକ୍ଷସ୍ଥଳେ ।
ଉଦର ଭିତରେ ପଶି ଦେଖିଲେ ସେ ସର୍ବ
ତେଣୁ କରି ବ୍ୟାସ ଏହା ସବୁ କଲେ ଠାବ ।
ସେଥିପାଇଁ ବ୍ୟାସଦେବ ହେଲେ ସର୍ବଜ୍ଞାନୀ
ବିଷ୍ଣୁ ଗୁଣ ଗାଇବାକୁ କ୍ଷମ ହେଲେ ମୁନି ।
ବିଶ୍ୱମୁଖ ଗଣପତି ସହସ୍ର ବଦନ
ପୃଥିବୀରେ ସୁରପତି ସେମାନେ ଲେଖନ ।
ସେହି ବିଶ୍ୱ ଗଣପତି ହୋଇଲେ କରଣ
ବ୍ୟାସଦେବ କବି ହୋଇ କରନ୍ତି ଅର୍ପଣ ।
ନିଦ୍ରା ଆହାର ତେଜିଣ ନିରଳସ ତନୁ
ଏକ ଲୟରେ ବସିଲେ ଧ୍ୟାନେ ସାତମନୁ ।
ଏମନ୍ତ ଷାଠିଏ ଲକ୍ଷ ସମ୍ପାଦି ପୁରାଣ
ଅଷ୍ଟାଦଶ ଭାବେ ପୁଣି ତା କଲେ ଘଟଣ ।
ଏହା କହିଣ ସନ୍ତୋଷ ମନରେ ନୋହିଲେ
ବିଷ୍ଣୁ ପୁରାଣ ମାର୍କଣ୍ଡ ପୁରାଣ ରଚିଲେ ।
ଶିବପୁରାଣ ନାରଦ ପୁରାଣ ଉଚ୍ଚାରି
ଏ ବିଧିରେ ଅଷ୍ଟାଦଶ ଯୋଗେଶ୍ୱର କରି ।
ସାତମନୁ ବସିଲେ ସେ ସର୍ବ କରି ତେଜ୍ୟା
ଓଡ଼ପା ଭିତରେ ବ୍ୟାସ କଲେ ମହାଶଯ୍ୟା ।
ସାତମନୁ ଆହାରାଦି ମୈଥୁନ ବିହୀନେ
ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ନିଦ୍ରାଗଲେ ଏ ଓଡ଼ପାସ୍ଥାନେ ।
ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୋଇ ମହାତ୍ମା ରହିଲେ ସେ ଜଳେ
ଅଳସ ବହୁତ ମୁନି ନିଦ୍ରା ଯୋଗବଳେ ।
ଦକ୍ଷ ମୁଣ୍ଡ ମୋଡ଼ି ହର ଅତି କୋପାନଳେ
ଓଡ଼ପା ଜଳେ ପଶିଲେ ଦେବ ମହାଜଳେ ।
ଶିବ ପଶନ୍ତେ ମନ୍ଥନ ହୋଇଲା ସେ ଜଳ
ତେଜିଲେ ନିଦ୍ରା ଯେ ବାସ ଆଉ ଯୋଗବଳ ।
ଉଠି ଚୌକତି ଚାହାନ୍ତି ସେହି ବେଦବ୍ୟାସ
ସନ୍ନିଧିରେ ପ୍ରବେଶିଲେ ଯାଇ କାଶୀଈଶ ।
ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ବ୍ୟାସମୁନି କଲେ ପାଦପୂଜା
ଶରୀର ଶୀତଳ କଲେ ତହିଁ ଦେବରାଜା ।
ଏ ଓଡ଼ପା ତୀର୍ଥେ ହର ଅଣ୍ଡପୂଜା ଦେଲା
ଶାପ ବିହିଥିଲେ ଯାହା ଦକ୍ଷର ଅବଳା ।
ଲିଙ୍ଗ ରୂପରେ ରହିଲେ ତହୁଁ ପଶୁପତି
ମହାଳୟରେ ପୂଜିଲେ ବ୍ୟାସ ମହାଯତି ।
ସହଦେବ ବୋଲେ ଶିବ ପଶିଲେ ପଳାଇ
ଶରୀର ଶୀତଳ ହେଲା ମହାସୁଖ ପାଇ ।
ଅନାଥ ହୋଇ ପଶିବ ଏଥେ ଯେଉଁ ଜନ
ଈଶ୍ୱର ବୋଇଲେ ବ୍ୟାସ ହେଲି ମୁଁ ପ୍ରସନ୍ନ ।

ଶରଣ ମାଗି ପଶିଲେ ପାଇବ ସେ ଠାବ
ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ହେଲେ ଏଥେ ବଳେ ନ ପଶିବ ।
ଅଥବା ବଳେ ପଶିବ ଯେହୁ ଏଥେ ଆସି
ଶରୀର ଦହନ ହେବ କହିଲେ ୟା କାଶୀ ।
ଦେହ ଜ୍ୱାଳାରେ ପଶିଲେ ଏଥେ ଆସି ହର
ବ୍ୟାସ ପୂଜିଲେ ଓଡ଼ପା ନାମେ ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱର ।
ସତ୍ୟଯୁଗରେ ନାରକା ଭୟେ ଦେବଲୋକେ
ଏଥି ଭିତରେ ପଶିଲେ ଆସି ବୃନ୍ଦାରକେ ।
ସମୁଦ୍ର ଭିତରେ ପଶି ଲୋଡ଼ିଲା ତାରକା
ଏ ଭୁବନ ମଧ୍ୟେ ପଶି ନ ପାରିଲା ଏକା ।
ତାରକା ଭାଇ ନାରକା କଉଣପ ବୋଲି
ଦେବତାଙ୍କୁ ଗୋଡ଼ାଇଣ ପଶେ ଏଥେ ପେଲି ।
ନ ମାନି ପଶନ୍ତେ ସେହି ଏହାର ଭିତର
ଶରୀର ଦହନ ହେଲା ଦୁଷ୍ଟ ରାକ୍ଷସର ।
ରକ୍ଷ ଭକ୍ଷଅଂଶେ ଜାତ ହେତି ଯେ ପ୍ରହେତି
ଇଚ୍ଛେଇନ୍ଦ୍ର ମାରିନେବ ସେ ଅମରାବତୀ ।
ଇନ୍ଦ୍ର ଦେବତାଙ୍କୁ ସେହୁ ମାରିଯାନ୍ତେ ଯଦି
ସ୍ୱର୍ଗେ ରହି ନ ପାରିଲେ ଦେବ ଜମ୍ଭଭେଦୀ ।
ଆକାଶୁ ପଳାଇ ଯାଇ ପଶିଲେ ପାତାଳେ
ତହିଁ ପଶିଣ ଖୋଜିଲେ ସେ ବେନି ଚାଣ୍ଡାଳେ ।
ସମୁଦ୍ରେ ପଶିଲେ ଯାଇ ପୁଣ ସୁରପତି
କ୍ଷଣେ ନ ଛାଡ଼ି ଗୋଡ଼ାନ୍ତି ହେତି ଯେ ପ୍ରହେତି ।
ଚଉଷଠି କୋଟି କାଠି ସେ ଲବଣ ପାଣି
ହେତୁ ପ୍ରହେତିକୁ ହେଲା ସେହୁ ଆଣ୍ଠୁ ଆଣି ।
ଇକ୍ଷୁ ସର୍ପି ଦଧି ଦୁଗ୍ଧ ଆବର ଲବଣ
ସାତ ସମୁଦ୍ରେ ଗୋଡ଼ାନ୍ତି ଦୈତ୍ୟ ବେନି ଜନ ।
ଇନ୍ଦ୍ର ମାରି ଅମରରେ ହେବ ଅଧିକାରୀ
ନବସହସ୍ର ବରଷ ଗଲା ଏହିପରି ।
ହେତି ପ୍ରହେତି ଗୋଡ଼ାଇ ଅଛନ୍ତି ଯେ ବେନି
କ୍ଷଣେ ନ ରହି ଗୋଡ଼ାନ୍ତି ଦିବସ ରଜନୀ ।
ପ୍ରହେତି ବୋଇଲା ତହୁଁ ହେତିକି ହକାରି
ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ଇନ୍ଦ୍ର ହୁଅ ତୁହି ଯାଇକରି ।
ଗୋଡ଼ାଇ ମାରିବି ମୁହିଁ ଇନ୍ଦ୍ରକୁ ସତ୍ୱରେ
ଇନ୍ଦ୍ରପଦେ ହେତି ଯାଇ ବସିଲା ସୁଖରେ ।
ପ୍ରହେତି ଗୋଡ଼ାଇ ଅଛି ଇନ୍ଦ୍ର ଦେବତାଙ୍କୁ
ଇନ୍ଦ୍ର ପଳାଇ ଯାଆନ୍ତି ନାନାଦି ସ୍ଥାନକୁ ।
ସୁତଳ ଭୂତଳ ତଳାତଳ ରସାତଳ
ତହିଁ ତଳେ ଅଛି ପୁଣି କାଦମ୍ବରୀ ଜଳ ।
କୌଣସି ପୁରରେ ଇନ୍ଦ୍ର ନ ପାରିଲେ ପଶି
ବ୍ରହ୍ମା ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦେଖି ପଳାଇଲେ ତ୍ରାସି ।

କଷ୍ଟେ ମଷ୍ଟେ ପଳାଇଲେ ଦେବ ସୁନାସୀର
ବ୍ୟାସଙ୍କୁ ଭେଟିଲେ କୃଷ୍ଣାବେଣୀ ନଦୀ ତୀର ।
ଝାଳରେ ତ୍ରିପଣ୍ଡ ଇନ୍ଦ୍ର ହୋଇ ମହାଶ୍ରମୀ
ବ୍ୟାସଙ୍କୁ ବୋଲେ ଲୁଚିବି ଯାଇ କେଉଁ ଭୂମି ।
ବ୍ୟାସ ବୋଇଲେ ତୋହର ନାହିଁ ଆନଠାବ
ବ୍ୟାସ ସରୋବରେ ଯାଇ ପଶ ହୋ ବାସବ ।
ପବନ ବେଗେ ପଳାଇଗଲା ସୁରପତି
କ୍ଷଣେ ହେଁ ନ ଛାଡ଼ଇ ଯେ ଗୋଡ଼ାଏ ପ୍ରହେତି ।
ବ୍ୟାସ ସରେ ଇନ୍ଦ୍ର ପଶେ ବୋଲିଣ ଶରଣ
ପ୍ରହେତି ପେଲି ପଶିଲା ତହିଁରେ ଯାଇଣ
ବ୍ରହ୍ମାବରେ ସେ ଅସୁର ଅଟେ କୋଟୀକଳ୍ପୀ ।
ତକ୍ଷଣେ ଭସ୍ମ ହୋଇଲା ସେହି କାମରୂପୀ ।
ସହଦେବ ବୋଲେ ସ୍ୱାମୀ ପୂର୍ବୁ ଅଛି କଥା
ବ୍ରହ୍ମା ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ବଳେ ନୁହଇ ପଶନ୍ତା ।
ଯମକୁ ଗୋଡ଼ାଇଥିଲା ଦୈତ୍ୟ କୃତକେଶୀ
ଯମ ପଳାଇ ପଶିଲା ଏଥେ ବେଗେ ଆସି ।
ଯମକୁ ଗୋଡ଼ାଇ ଏଥେ ପଶିଲା ଦାନବ
ସେହିକ୍ଷଣି ଭସ୍ମ ହେଲା ବୋଲେ ସହଦେବ ।
କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣ ଦୈତ୍ୟ ସୁତ କୃତ ମହୀଭେଦୀ
ଅଳକାପୁର କୁବେର ଆଣିଲା ସେ ଖେଦି ।
ଅସୁର ଭୟରେ ଏଥେ ପଶିଲେ କୁବେର
ତା ସଙ୍ଗେ ଗୋଡ଼ାଇ ମଧ୍ୟ ପଶିଲା ଅସୁର ।
କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣର ନନ୍ଦନ ହୋଇଲା ଦହିର୍ଯ୍ୟ
ପୁଣି ସହଦେବ କହେ ଶୁଣ ଦେବରାଜ ।
ବିରାଳ ବଂଶର ରାଜା ଥିଲା ଚନ୍ଦ୍ରନେମୀ
ଅନେକ ଜଞ୍ଜାଳ କଲା ସଦାଶିବ ସ୍ୱାମୀ ।
ତପେ ସନ୍ତୋଷ କରାଇ ପାର୍ବତୀଙ୍କ ସାଇଁ
କୈଳାସ ଉପାଡ଼ି ନେବାପାଇଁ କି ଲୋଡ଼ଇ ।
ଏହି ମତେ ପ୍ରତିଦିନ ଦିଅଇ ସେ ଧାଡ଼ି
ଚାରିସହସ୍ର ବରଷ ଗଲା କ୍ରମେ ପଡ଼ି ।
ଦିନିଦିନ ଧାଡ଼ି କଷ୍ଟ ଦେବ ହର ଦେଖି
ପଳାଇଣ ଗଲେ ତହୁଁ କୈଳାସ ଉପେକ୍ଷି ।
ଭୟରେ ପଶିଲେ ହର ବ୍ୟାସ ସରୋବରେ
ଏ ଦନୁଜ ଗୋଡ଼ାଇଣ ପଶିଲା ତହିଁରେ ।
ମହାପ୍ରତାପୀ ଅଟଇ ସେହି ତ ଦନୁଜ
ବଳାତ୍କାରେ ପଶୁଁ ତହିଁ ହୋଇଲା ଦହିର୍ଯ୍ୟ ।
ଶରଣପଞ୍ଚର ବାନା ଲିଙ୍ଗଙ୍କ ମହାତ୍ମ୍ୟ
ବଳାତ୍କାରେ ପଶିବାକୁ କେହି ନୁହେ କ୍ଷମ ।
ଶ୍ରୀଚଣ୍ଡୀ ଶାରଳା ମାଗୋ ହରଙ୍କ ମହିଷୀ
ଶୂଦ୍ରମୁନି ଶାରଳାର ଦଇନୀ ଘେନସି ।

ତୋହରି ପ୍ରସାଦେ ଗଦାପର୍ବ ମୁଁ ଲେଖଇ
ପଦ ନ ସ୍ଫୁରିଲେ ପଦ କହିଦେବୁ ଥାଇ ।
ଅରକ୍ଷ ଜନର ମାଗୋ ତୁହି ରକ୍ଷାକାରୀ
ମହାସଙ୍କଟ ପଡ଼ିଲେ ନେଉ ତୁ ଉଦ୍ଧାରି ।
ଦାନବକୁଳକୁ ମାରି ରକ୍ଷାକରୁ ମହୀ
ସଦା ତୋ ପାଦେ ଶରଣ ପଶିଲଇଁ ମୁହିଁ ।

—o—

ଅଶ୍ଳେଷା ଦୈତ୍ୟବଧ, ଭୀମଙ୍କର ସିଂହନାଦ ପ୍ରାପ୍ତି, ସିଂହରଡ଼ି ଓ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ଅବଜ୍ଞା

କହୁଛନ୍ତି ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ନୃପବର
ହେ ଅଗସ୍ତି ତୁମ୍ଭ ପାଦେ କୋଟି ନମସ୍କାର ।
ପ୍ରତିଦିନ ଶୁଣାଉଛ ଭାରତ ଆଖ୍ୟାନ
ସେ କଥା ଶୁଣି ସନ୍ତୋଷ ମୋର ପଞ୍ଚମନ ।
କିସ ଦେଇ ପୂଜା ମୁହିଁ କରିବି ଆପଣେ
ସର୍ବଦା ଶରଣ ମୋର ତୁମ୍ଭ ଶ୍ରୀଚରଣେ ।
ବ୍ୟାସସରେ ପଶିବାକୁ କ୍ଷମ ନାହିଁ କାର
କେଉଁରୂପେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ହୋଇବବାହାର ।
ସେ କଥା ଏବେ ମୋ ଆଗେ କରନ୍ତୁ ପ୍ରକାଶ
କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ମୁନି ଶୁଣ ହେ ନରେଶ ।
ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ କ୍ଷମ ନାହିଁ ପଶିବାକୁ
କି ବୁଦ୍ଧି ଅଛଇ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଆସିବାକୁ ।
ଅର୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଶୁଣ ଦେବରାଜ
ବ୍ୟାସସରେ ମାରିବି ମୁଁ ମନଭେଦୀ ଆଜ ।
ଭାରତ ସମରେ ପେଶିନାହିଁ ମନଭେଦୀ
ବିନ୍ଧିବି ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଶିର ଆଶୁ ଛେଦି ।
ଭୀମ ବୋଲେ ସତ୍ୟ କଲି ମାତାଙ୍କ ଅଗ୍ରତେ
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ମାରିବି ମୁହିଁ ଗଦାଘାତେ ।
ବାଚାବିଚଳିତ ହୁଏ ଯେବଣ ପୁରୁଷ
ଜୀବ ଥାଉଁ ଥାଉଁ କରେ ନର୍କକୁ ସେ ଆଶ ।
ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ ତହୁଁ ଶୁଣ ସହଦେବ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ କେଉଁରୂପେ ବାହାର ହୋଇବ ।
ସହଦେବ ବୋଲେ ଦେବ ବୁଦ୍ଧି ଏକ ଅଛି
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ରାଜାକୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନ ଛାଡ଼ନ୍ତି ।
ଭୀମ ସ୍ମରଣ କରନ୍ତୁ ଦେବ ସଦାନନ୍ଦ
ପ୍ରସନ୍ନନାଥଙ୍କୁ ସେହୁ ମାଗୁ ସିଂହନାଦ ।
ସିଂହନାଦ ତିନିଥର ଠାକୁରେ କରନ୍ତୁ
ତାହା ଶୁଣି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବାହରିବ ଏଥୁ ।
ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ ତାହା ଥାଏ ରୁଦ୍ରହାତେ
ଈଶ୍ୱର କାହିଁକି ଦେବ ଏହୁ ଅଭକତେ ।
ଗୋବିନ୍ଦଙ୍କୁ ସହଦେବ ପୁଣି କହୁଅଛି
ପୂର୍ବେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଭୀମ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛି ।
ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ ଏ ତ ବଢ଼ଇ ସନ୍ଦେହ
ଛେଦନ ହେଉ ଯେ ତାହା ବେଗ କରି କହ ।
ମନ୍ତ୍ରୀ ଚୂଡ଼ାମଣି କହେ ଦୃଢ଼ କରି ବାଣୀ
ସାବଧାନେ ଶୁଣିବାକୁ ଦେବ ଚକ୍ରପାଣି ।
ଜମ୍ବୁ ଦଇତ ବୋଲିଣ ଥିଲା ସତ୍ୟଯୁଗେ
ଇନ୍ଦ୍ରଦେବ ବଧ କଲେ ତାହାକୁ ଯେ ସ୍ୱର୍ଗେ ।
ଜମ୍ବୁ ଦଇତକୁ ରଣେ ପକାବନ୍ତେ ଛେଦି
ତହୁଁ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ନାମ ହେଲା ଜମ୍ବୁଭେଦୀ ।
ଜମ୍ବୁ ଦୈତ୍ୟର କୃତ୍ତିକା ନାମରେ କୁମର
କୃତ୍ତିକା ଦୈତ୍ୟର ପୁତ୍ର କାମ୍ୟକ ଅସୁର ।
କାମ୍ୟକର ନନ୍ଦନ ଯେ ଅଟଇ ଗୋରେଖ
ଏହାର ନନ୍ଦନ ନାମ ହୋଇଲା ଅମ୍ବକ ।
ଅମ୍ବକର କାଳକେତୁ ନାମରେ କୁମର
ଜଳଦକେତୁ ସନ୍ତାନ ହୋଇଲା ତାହାର ।
ଜଳତରଙ୍ଗ ନାମରେ ଏହାର ସନ୍ତତି
ଅରଣ୍ଡକ ନାମେ ପୁତ୍ର ଏହାର ଉତ୍ପତ୍ତି ।
ଅରଣ୍ଡକ ସୁତ ନାମ ହେଲା ସୁରାଖ୍ୟାନ
ଯାଠାରୁ ଜାତ ହୋଇଲା ଦୈତ୍ୟ ବୈଲୋଚନ ।
ବୈଲୋଚନ ପୁତ୍ର ନାମ ଶ୍ରବଣା ଦଇତ
ଶ୍ରବଣାଠାରୁ ଅଶ୍ଳେଷା ନାମେ ହେଲା ସୁତ ।
ଶ୍ରବଣା ଅସୁରକୁ ତ କର୍ଣ୍ଣ ନାଶ କଲା
ଅଶ୍ଳେଷା କପିଳାସକୁ ଯାଇ ଧାଡ଼ିଦେଲା ।
ଅଶ୍ଳେଷା ଦୈତ୍ୟକୁ ଦେଖି ସର୍ବେ କଲେ ଭୟେ
ଆକାଶ ତେଜି ପଳାଇ ଗଲେ ଦେବତାଏ ।
ବ୍ୟୋମକେଶ ଛାଡ଼ିଗଲେ କୈଳାସ ପର୍ବତ
ଶିବ ନ ଦେଖି କୈଳାସ ଉପାଡ଼ିଲା ଦୈତ୍ୟ ।
ମଥାରେ ବସାଇ କରି କୈଳାସ ଗିରିକୁ
ଘେନି ଯାଉଅଛି ତାର ନିଜର ଦେଶକୁ ।
ଈଶ୍ୱର ଗୋଡ଼ାଇଛନ୍ତି ତାର ପଛକତି
ଗୋଡ଼ାଇ ପିଟନ୍ତି ଦେବ ଶୂଳ ଯେ ଶକତି ।
ତାହାର ପିଠିରେ ପଡ଼ି ଉପୁଜିଲା ଶୂଳ
ତାହା ଦେଖିଣ ଧାମଇଁ ଶ୍ରବଣାର ବାଳ ।
କୈଳାସ କନ୍ଦର ଧରିଅଛି ବାମହସ୍ତେ
ଟେଳାଧରି ଦଉଡ଼ନ୍ତି ଯେହ୍ନେ ବାଳସୁତେ ।
ଶୁଣ ସ୍ୱାମୀ ନାରାୟଣ ଈଶ୍ୱର ପଳାନ୍ତେ
ପର୍ବତ ଉଞ୍ଚାଇ ଧାଏଁ ଅଶ୍ଳେଷା ଦଇତେ ।

ସେଦିନ ଭୀମ ଠାକୁର ମୃଗୟା ବିନୋଦେ
ଋଷ୍ୟମୂକ ପର୍ବତରେ ବସିଛନ୍ତି ହାଦେ ।
ଈଶ୍ୱର ପଳାଇଲେ ସେ ପର୍ବତରେ ଉଠି
ଦେଖି ଭୀମସେନ ବୋଲେ ରହ ହେ ଧୂର୍ଜଟି ।
ଈଶ୍ୱର ବୋଇଲେ ରଖ ରଖ ବୃକୋଦର
କପିଳାସ ନେଉଅଛି ଅଶ୍ଳେଷା ଅସୁର ।
ଦେବଙ୍କ ବଇରୀ ଏହୁ ଆସୁଛି ଦଉଡ଼ି
କପିଳାସ କନ୍ଦରକୁ ଧରିଛି ଉପାଡ଼ି ।
ଶୂଳ ଶକତି ମାରନ୍ତେ ଗୋଡ଼ାଏ ଲେଉଟି
ପାଞ୍ଚଯୋଜନ ହୋଇଲା ପଳାଉଛି ଫୁଟି ।
ସଦାଶିବଙ୍କୁ ସେଠାରେ ରଖାଇଲେ ଭୀମ
ଅସୁର ସଙ୍ଗରେ ଯାଇ କରିଲେ ସଂଗ୍ରାମ ।
ଦୁଃସହ ସମର ହେଲା ଅଗୋଚର କଥା
କରନ୍ତି ସମର ଦୁହେଁ ଅତି ବଳବନ୍ତା ।
ସାତଦିନ ସାତରାତି ହୋଇଲା ସମର
ଲୁହା ବେନି ଗଦା ଧରି ପିଟଇ ଅସୁର ।
ବାମ ଅଙ୍ଗ ପାତିଲେ ଯେ ଭୀମ ମହାବଳୀ
ଶତେଭାର ବେନି ଗଦା ହୋଇଗଲା ଧୂଳି ।
ଶୂନ୍ୟହସ୍ତ ହୋଇଲା ସେ ଛାଡ଼ି କଇଳାସ
ବୃକୋଦର ରୂପ ଦେଖି ଦୈତ୍ୟ କଲା ତ୍ରାସ ।
ଭୀମସେନ ଗଦା ଧରି ପ୍ରହାରିଲା ତୋଳି
ଅଶ୍ଳେଷା ଅସୁର ଦେହ ହୋଇଗଲା ଧୂଳି ।
ଅସୁର ନିଧନେ ତୋଷ ହୋଇ ସଦାଶିବ
କପିଳାସ କନ୍ଦରକୁ ଥୋଇ ନିଜ ଠାବ ।
କୋଳ କରିଣ ଭୀମକୁ ଧରି ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱର
ବୋଇଲେକ ତ୍ରିଅମ୍ବକ ମାଗ ମୋତେ ବର ।
ଭୀମସେନ ବୋଲେ ନାଥ ତୁ ପରମ ଯୋଗୀ
ବର କାହାକୁ କହନ୍ତି ନ ଜାଣଇ ମାଗି ।
ଯେବେ ଇଚ୍ଛା କଲ ବର ଦେବାପାଇଁ ମତେ
ମୋର କାର୍ଯ୍ୟକାଳେ ତାହା ମାଗିବଇଁ ତତେ ।
ସୁମରିଲେ ମୋତେ ଦେବ ଆହେ ବିଶ୍ୱବାସି
ଭୀମଙ୍କ ବଚନ ଶୁଣି ହସିଲେ ଯେ କାଶୀ ।
ଅଲୋକିତ ବର ମୁହିଁ ଦେବି ଏତେବେଳେ
ଆବର କିସ ମାଗିବୁ ତୁହି କେତେବେଳେ ।
ଈଶ୍ୱର ପଦ ମାଗିଲେ ଦେବି ସତ୍ୟ ସତ୍ୟ
ଦେବ ଦେବ ମହାଦେବ ବୋଇଲେ ଏମନ୍ତ ।
ମନ୍ତ୍ରୀ ସହଦେବ ବୋଲେ ଶୁଣ ଜଗନ୍ନାଥ
ପୂର୍ବରୁ ସକଳ କଥା ରହିଛି ଏମନ୍ତ ।
ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ସିଂହନାଦ ମାଗିଲେ ପାବନୀ
ଉମା ମହେଶ୍ୱର ଦେବେ ପୂର୍ବକଥା ଘେନି ।
ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ ଯେବେ ଏକା ଅଛି ଭୀମ
ଜାଣୁ ଜାଣୁ ଏବେ କିମ୍ପା ହେଉ ମତିଭ୍ରମ ।
ବହନ ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ତୁ ସିଂହନାଦ ମାଗ
ରଡ଼ିଘାତେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବାହାରିବ ବେଗ ।
ଧ୍ୟାନରେ ଚିନ୍ତିଲେ ଯହୁଁ ପାଣ୍ଡବ ସୁନ୍ଦର
ଆସନ କମ୍ପିଲା ତହୁଁ ମହେଶ୍ୱରଙ୍କର ।
ଧ୍ୟାନରେଜାଣିପାରିଲେ ଦେବ ପଶୁପତି
ନିକଟେ ଡାକି ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଗୋ ପାର୍ବତୀ ।
ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଯେ ସିଂହନାଦ ମାଗିଅଛି ଭୀମା
ଏଥିକି ବିଚାର କିସ କହ ଆଗେ ଉମା ।
ପାର୍ବତୀ ବୋଇଲେ ଭୀମ ଆମ୍ଭ ଉପକାରୀ
କେବଳ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ସେହି ଦେଇଛି ଉଦ୍ଧରି ।
ଅବିଳମ୍ବେ ଦିଅ ନାଥ ନ ବିଚାରି ଆନ
ବର୍ତ୍ତିବୁ ନାହିଁ ପାଣ୍ଡବ କୋପେ ତ୍ରିଲୋଚନ ।
ଘନ ଘନ ଆସନ ଯେ କମ୍ପେ ସଦାନନ୍ଦ
ଚିରକୁଟିରୁ କାଢ଼ିଲେ ଦେବ ସିଂହନାଦ ।
ଈଶ୍ୱର ବୋଇଲେ ତୁହି ବହନରେ ଯିବ
ତିନିଘାନ୍ତି ଶବଦ ତୁ ଭୀମସେନେ ଦେବ ।
ସିଂହନାଦ ଆସନ୍ତେ ଯେ କମ୍ପଇ ପବନ
ଶବଦଘାତେ କମ୍ପଇ ଚଉଦ ଭୁବନ ।
କାଳାନଳ ଜିଣି ଦିଶେ ସିଂହନାଦ ଜ୍ୟୋତି
ଆଦିତ୍ୟହୁଁ ଶତଗୁଣେ ଦିଶେ ରୂପକାନ୍ତି ।
ଅନ୍ତରୀକ୍ଷରେ ଆସିଲା ବ୍ୟାସସର ତୀରେ
ପାଣ୍ଡବସୁନ୍ଦର ଯାଇ ଧରେ ବାମକରେ ।
ନିସତ ହୋଇଲୁ କିମ୍ପା ରେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ
କରେ ଧରିଣ ପାଣ୍ଡବ ଚୁମ୍ବେ ସିଂହନାଦ ।
ଆକର୍ଷିଣ ବୃକୋଦର ଗାଢ଼େ କଲା ନାଦ
ମହୀମଣ୍ଡଳ କମ୍ପିଲା ହୋଇଲା ସ୍ତବନ୍ଦ ।
ପଦ୍ମପତ୍ରେ ଢଳ ଢଳ ଯେହ୍ନେ ହୁଏ ପାଣି
ତେସନେ ଟଳମଟଳ ହୋଇଲା ଧରଣୀ ।
ପୃଥିବୀ ଛାଡ଼ି ଶୂନ୍ୟରେ ଉଡ଼ିଲେ ଭୂଧରେ
ମାନଗୋବିନ୍ଦର ନିଦ୍ରା ଭାଜେ ଧାତିକାରେ ।
ପୁଣି ଆଉ ରଡ଼ି ଏକ ଦେଲ ବୀର ଭୀମ
ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ଯୁଣ ଦୂରେ ଥାଇ କମ୍ପେ ଯମ ।
ପାତାଳେ ଅନନ୍ତ ନାଗ କମ୍ପାଇଲେ ଫେରୁ
ନବଦ୍ୱୀପ ସପ୍ତସିନ୍ଧୁ କମ୍ପିଗଲା ମେରୁ ।
ଆଦିତ୍ୟ ଧ୍ରୁବମଣ୍ଡଳ ଅମର ମଣ୍ଡଳ
ଆକାଶରୁ ଉଛୁଳୁଛି ସପ୍ତସିନ୍ଧୁ ଜଳ ।
ରେରେକାର ଶୁଣିକରି ରାଜା ଧାର୍ତ୍ତରାଷ୍ଟ୍ରି
ବାହାସ୍ଫୋଟ ମାରିଣ ସେ ଗର୍ଜିକରି ଉଠି ।

ପ୍ରଖର ନିଶ୍ୱାସ ବହେ ବୁଲେ ବେନିଡୋଳା
ବେନି କରରେ ଆକର୍ଷି ଧଇଲେ କମଳା ।
ବୋଇଲେ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ତୁହି କରିଅଛୁ ବାବୁ
ଭୀମ ସାତରଡ଼ି ଦେଲେ ତାହାକୁ ସହିବୁ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ କମଳାଙ୍କୁ ଭୁଜେ ଦେଇ ପେଲି
ଅଧରକୁ ପୁଷ୍ଟ କରି ବୋଲେ ପଳା ବୋଲି ।
ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ବୋଇଲେରେ ପଳାଉଛି ମୁହିଁ
ତୋହର ଭର୍ତ୍ସନାକୁ ମୁଁ ବାଟଥିଲି ଚାହିଁ ।
ଆଉ ରଡ଼ିଏ ଯଦ୍ୟପି ସହିବୁ ପାମର
ତେବେ ମହୀମଣ୍ଡଳେ ତୁ ହୋଇବୁ ଅମର ।
ଏତେ କହି ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ କରିଲେ ଗମନ
ବାତେ ରମ୍ଭାପତ୍ର ପ୍ରାୟେ କମ୍ପେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ।
ସତୁରି ସତୁରି ଭାର ଗଦା ବେନି କରେ
ଚଳଇ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ପବନହୁଁ ଖରେ ।
ଈଶ୍ୱର ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ଗୋ ପାର୍ବତୀ
କପିଳାସ କନ୍ଦର ନ ରହିବ ଏ ଘାନ୍ତି ।
ପୁଣି ହିଁ ବୋଇଲେ ମୁହିଁ ମନ୍ଦକର୍ମ କଲି
ଡରେ ଭୀମସେନକୁ ଯା ସିଂହନାଦ ଦେଲି ।
ଶୁଣ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି
ପୁଣି ରଡ଼ି ଏକ କୋପେ ଦେଲା ସେ ମାରୁତି ।
ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ପାତାଳ ସୁତଳ ରସାତଳ
ବିତଳ ଅତିତଳ ଯେ ପୁଣି ମହାତଳ ।
ଏତେକ ଭୁବନ ଦଳଦଳ ହୋଇ କମ୍ପି
ଚଉଦ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡଯାକ ଶବ୍ଦ ଗଲା ବ୍ୟାପୀ ।
ଜଳଛାଡ଼ି ଜଳଚର ପଡ଼ିଲେ ଶୁଷ୍କରେ
ସ୍ୱର୍ଗ ଛାଡ଼ିଣ ପଳାନ୍ତି ଭୟରେ ଅମରେ ।
ମେରୁ କୁଣ୍ଢାଇ ଧଇଲେ ସର୍ବ ଦେବଲୋକେ
ଅସାକ୍ଷମରେ ପଡ଼ିଲେ କେତେ ବୃନ୍ଦାରକେ ।
ବିହନ୍ତା ପୁରୁଷ ବିଶ୍ୱଦେବାଦି ସକଳେ
ପବନ ବିଘାତେ ରମ୍ଭା ତରୁ ଯେହ୍ନେ ଟଳେ ।
ତେସନକ ପରକାରେ ସକଳେ ପଡ଼ିଲେ
କେହି କାହାରି କଥାକୁ ଜାଣି ନ ପାରିଲେ ।
ଚାରିଖାନି ଚଉରାଶି କୋଟି ଜୀବଜନ୍ତୁ
ସମସ୍ତେ ହେଁ ମୋହଗଲେ କାର ନାହିଁ ହେତୁ ।
ଜୟ ଜୟ ଜଗନ୍ନାଥ ଶରଣ ସୋଦର
ଏ ଦାସ ବିନତି କରେ ବାରେ ଘେନାକର ।
ପଡ଼ିଛି ନାନା ଜଞ୍ଜାଳେ ନାହିଁ ମୋର ଗତି
ତୁମ୍ଭେ କେବଳ ଭରସା ହେ ଅଖିଳ ପତି ।
ତୁମ୍ଭ ଛଡ଼ା କେହି ନାହିଁ ଶରଣ ସୋଦର
ଶାରଳା ଦାସକୁ ବାରେ ଏ ସଙ୍କଟୁ ତାର ।

—୦—

ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବ୍ୟାସ ସରୋବରରୁ ବାହାର, ଭୀମଙ୍କୁ ରାଜା ବୋଲି ସମସ୍ତଙ୍କର ମାନ୍ୟ ଓ ତ୍ୱଷ୍ଟା ଋଷିଙ୍କର ବିବରଣ

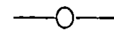
ଏଥୁଅନ୍ତେ ବିଳଙ୍କ ଦେଶର ନୃପବର
ଅଗସ୍ତି ମୁନିଙ୍କୁ କରି ବହୁତ ଆଦର ।
ଧୂପ ଦୀପ ନଇବେଦ୍ୟେ ତାହାଙ୍କୁ ପୂଜିଣ
ପୁଣ ନାନା ଅଳଙ୍କାରେ କରିଲେ ଭୂଷଣ ।
ବୋଇଲେ ହେ ମୁନିବର ତୁମ୍ଭ ପ୍ରସାଦରେ
ନିତି ଗଙ୍ଗାସ୍ନାନ ଫଳ ପାଉଛି ମୁଁ ଘରେ ।
ତୁମ୍ଭ ମୁଖରୁ ନିଃସୃତ ଭାରତ ଚରିତ
ପ୍ରତିଦିନ ଶୁଣି ମନ ହେଉଛି ତୃପତ ।
ଭୀମସେନ ସିଂହନାଦ କଲେ ତିନି ଘାନ୍ତି
ଚଉଦ ଭୁବନ ପ୍ରାଣୀ ଅଜ୍ଞାନ ହୁଅନ୍ତି ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବ୍ୟାସସର ମଧ୍ୟରେ ତ ଥିଲା
ଭୀମ ସିଂହନାଦ ଶୁଣି କେମନ୍ତ କରିଲା ।
ସେହିକଥା କହି କର ସନ୍ଦେହ ଛେଦନ
କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ମୁନି ଶୁଣ ହେ ରାଜନ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ମୁଥେ ମାରି କପାଟକୁ ଭାଜି
ଆରେରେ ପାଣ୍ଡବ ବୋଲି ଧାମେ ଗଳ ଗାଜି ।
ଦେବର୍ଷି ପୁରାଣ ଶୁଣୁଥିଲେ ଯେ ଆକାଶେ
ଅସାକ୍ଷମ ହୋଇ ପୋଥି ପକାଇଲେ ବ୍ୟାସେ ।
ବିଷ୍ଣୁ ପୁରାଣ ମାର୍କଣ୍ଡ ପୁରାଣର ପୋଥି
ଶିବ ନାରଦ ପୁରାଣ ଏହି ଚାରିଜାତି ।
ଏ ଚାରି ପୋଥି ପଡ଼ିଲା ଭୀମର କନ୍ଧରେ
କୁମ୍ଭମାସ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ସପ୍ତମୀ ତିଥିରେ ।
ଭୀମକୁ ସେଦିନ ଥିଲା ସମ୍ପଦ ଯେ ତାର
ଚିତ୍ରା ନକ୍ଷତ୍ର ଅଟଇ ପୁଣ ସେ ଦିନର ।
ବିଷ୍ଟି ନାମରେ କରଣ ବ୍ୟତିପାତ ଯୋଗ
ଧର୍ମବେଳା ଯାଉଅଛି ମଙ୍ଗଳର ଭୋଗ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବାହାରିଲା ବ୍ୟାସସରୋବରୁ
ଆସରେ ପାଣ୍ଡବେ ଏବେ କୃଷ୍ଣ ରକ୍ଷା କରୁ ।
ବଦନ୍ତି କେଶବ ଶୁଣ ଆହେ କୁରୁସାଇଁ
ତୁମ୍ଭରି ଅଧର୍ମ ପରି ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ପାଇଁ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ କୁମର ନାମ ଅଟେ ଅଭିମନ୍ୟୁ
ତାହାକୁ ବେଢ଼ି ମାଇଲ ସର୍ବେ ଜାଣୁ ଜାଣୁ ।
ଆଗେ ନିଜେ ସଜ ହୋଇ ଆସ କୁରୁପତି
ତୋହର ଯାହାକୁ ଇଚ୍ଛା ଡାକ ଶୀଘ୍ର କତି ।
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲା ଆମ୍ଭର ଏ ମତ
ରଥି ରଥି ଗଜେ ଗଜ ସମାନ ସଂଯୁକ୍ତ ।

ରାଜା ରାଜା ମନ୍ତ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ରୀ ପଦାତି ପଦାତି
ମୋର ସଙ୍ଗେ ରଣ କରୁ ତୁମ୍ଭର ନୃପତି ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବୋଇଲା ଏ ସମରର ଧର୍ମ
କୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ରଖିଛୁଟିକି ଏ ନିୟମ ।
ଦୁଃଶାସନ ମାଇଲା ଯେ ଶିଶୁ ଅଭିମନ୍ୟୁ
କର୍ଣ୍ଣ ମାରେ ଘଟୋତ୍କଚ ଭୀମଙ୍କର ସୁନୁ ।
ଦ୍ରୋଣଗୁରୁ ନାଶ କଲେ ଶ୍ୱେତ କୁମରକୁ
ଶଙ୍ଖକୁ ମାଇଲେ ଦ୍ରୋଣ ଯୁଦ୍ଧ ଅପାତ୍ରକୁ ।
ଚାରିପାଦେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଅଛି ତୁମ୍ଭ ଧର୍ମ
ଆମ୍ଭ ଥାଟ ରାଜା ଅଟେ ବୀରବର ଭୀମ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବୋଲେ ହରି ତୁମ୍ଭେ ତ ମଧ୍ୟସ୍ଥ
ଧର୍ମ ଲଙ୍ଘି କିମ୍ପା କହୁଅଛ ପରମାର୍ଥ ।
ଆଦ୍ୟରୁ ବହୁତ ରୂପେ କପଟ ମୁଁ କଲି
ତୋର ଯୋଗୁଁ ମରାଇଣ ଏକାକୀ ରହିଲି ।
ଗାନ୍ଧାରୀ ଶତେକ ପୁତ୍ର କଲେ ଉପଜାତ
କୁନ୍ତୀ ପାଞ୍ଚପୁତ୍ରେ କିମ୍ପା ହୋଇଲେ ଉଦିତ ।
ଆଦ୍ୟରୁ ଧର୍ମକୁ ଆଶ୍ରା କରନ୍ତି ପାଣ୍ଡବେ
ଶେଷକାଳକୁ କେମନ୍ତେ ଧର୍ମକୁ ଲଙ୍ଘିବେ ।
ସତ୍ୟ ଧର୍ମ ସବୁବେଳେ ଆଶ୍ରୟ ତାଙ୍କର
ପୁଣି କୂଟ କରି କିମ୍ପା କହ ଚକ୍ରଧର ।
ତୁମ୍ଭର ଥାଟରେ ଯେବେ ରାଜା ଅଟେ ଭୀମ
ସମସ୍ତେ ତାହାକୁଟିକୁ କରିବେ ପ୍ରଣାମ ।
ଭୀମର ଚରଣେ ତୁମ୍ଭେ ହୁଅ ପରଣାମି
ପଞ୍ଚକଟକରେ ଯେବେ ହେଲା ତୁମ୍ଭ ସ୍ୱାମୀ ।
ଏଥୁଅନ୍ତେ ଶୁଣ ତୁମ୍ଭେ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ
ତହୁଁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଆପଣେ ଉଠିଲେ ଆସନୁ ।
ଭୀମସେନର ମଥାରେ ବାନ୍ଧିଲେକ ପାଟ
ଆପଣେ ଶ୍ରୀକରେ ପୁଣି ଦେଲେ ଯେ ମୁକୁଟ ।
ତ୍ରିଶାଖାରେ ଶ୍ୱେତ ଦୁବ ଶୁକ୍ଳ ପୁଷ୍ପମାଳେ
ହରି ଚନ୍ଦନର ଚିତା ଦେଲେ ଭୀମଭାଲେ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବାକ୍ୟେ କ୍ରମେ ତହୁଁ ବନମାଳୀ
ଭୀମସେନର ଛାମୁରେ କଲେ ନିଉଛାଳି ।
ପୁଣି ଭୀମ ପାଦଦେଶେ ହେଲେ ପରଣାମି
ବୋଇଲେ ପଞ୍ଚକଟକେ ହେଲୁ ଦେବସ୍ୱାମୀ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପାଦତଳେ ପଡ଼ିଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଚରଣତଳେ ପଡ଼ିଲେ କିରୀଟୀ ।
ନକୁଳ ସହଦେବ ଯେ ପାର୍ଥ ପାଦତଳେ
ଦୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମ୍ନ ଆଦି କରି ନମିଲେ ସକଳେ ।
ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଲା ସେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ
ମନେ କରଇ ବିଚାର କୃଷ୍ଣ କଲେ ଛନ୍ଦ ।

ଆସ ଆସ ଆରେ ଭୀମା ଡାକେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ
ଯୁଝିଣ ପଞ୍ଚକଟକେ ହୋଇବୁ ରାଜନ ।
ପଚାରିଲେ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ନୃପବର
ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କହିଲ ଆହେ ମୁନିବର ।
କୃଷ୍ଣ ପ୍ରଣାମ କରନ୍ତି ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେବଙ୍କୁ
ଯୁଧିଷ୍ଠି ପ୍ରଣାମ କଲେ କିପରି ଭୀମକୁ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମନ ପୁଣି ଦେବରାଜ
ଏହାଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମେ ଭୀମ ନୋହିଲା ଦହିର୍ଯ୍ୟ ।
ଏଥିର ଚରିତ ମୋତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗଇ
ଏହା ମୋତେ ସଂକ୍ଷେପିଣ କହ ମୁନିସାଇଁ ।
ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ମୁନି ମହା ତପୋବନ୍ତ
ଶୁଣ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ଏଥିର ଚରିତ ।
ବୈଶାଖ ମାସ ଶୁକଳ ତୃତୀୟାର ତିଥି
ରୋହିଣୀ ନକ୍ଷତ୍ର ପୁଣି ବାର ବୃହସ୍ପତି ।
ମହାସମ୍ଭର୍ବେ ଆସନେ ବିଜୟ ବାସବ
ଅମର ହୋଇଣ ଅଛି ବସନ୍ତ ଉତ୍ସବ ।
ସେହିଦିନ ଇଚ୍ଛାକରି ତ୍ୱଷ୍ଟା ମହାଯତି
ଅଭିଷେକ ଦେଖିବାକୁ ଅମରେ ଯାଆନ୍ତି ।
ଦେବ ସଭାତଳେ ଋଷି ଯାଇ ଠିଆହେଲେ
ଇନ୍ଦ୍ରଦେବ ବସିବାକୁ ତାଙ୍କୁ ନ କହିଲେ ।
ଉଭା ହୋଇଲେ ଆହୁତି ସରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ
ଅପମାନେ ଗଲେ ହର ଉଦ୍ୟାନ ବନସ୍ତେ ।
ଭୂତନାମେ ତାହାଙ୍କର ଅଟଇ ସନ୍ତାନ
ସେ ଭୂତଋଷିଙ୍କୁ ତ୍ୱଷ୍ଟା ବୋଇଲେ ବଚନ ।
ତୁ ଏବେ ଈଶ୍ୱର ପାଶେ ଯାଇ ସେବା କର
ଅମରେ ଇନ୍ଦ୍ର ହେବାକୁ ତାଙ୍କୁ ମାଗ ବର ।
ପିତାଙ୍କ ବଚନ ଶୁଣି ଭୂତ ମହାଋଷି
ସତ୍ୱରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ କପିଳାସେ ଆସି ।
ରାତ୍ର ପ୍ରହରକେ ଆଉଁ ହୋଇ ଶୌଚବନ୍ତ
କପିଳାସ ଭୁବନକୁ ପହଁରଇ ନିତ୍ୟ ।
ନିତି ଛେରାପହଁରା ଯେ କରୁଥାନ୍ତି ମୁନି
ଚବିଶ ବର୍ଷ ଖଟିଲେ ଦିବସ ରଜନୀ ।
ଛେରାପହଁରା କରନ୍ତି ଚତୁଃସମ ଗୋଳି
ଛିଞ୍ଚିଦେଇ ଗଡ଼ି ଗଡ଼ି ଯାନ୍ତି ବେନି ଓଳି ।
ବୃଷର ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ଯେ ଚୌଠି ସୌରୀବାର
ଅଶ୍ଳେଷା ନକ୍ଷତ୍ର ଅଟେ ପୁଣି ସେଦିନର ।
ଗଡ଼ିଗଲାଣି ଆସିଣ ରାତ୍ର ବେନି ଘଡ଼ି
ଶିବ ଶିବ ବୋଲି ମୁନି ଯାଉଛନ୍ତି ଗଡ଼ି ।
କାଳିଞ୍ଜନ ନାମେ ସର୍ପ ତହିଁ ଭ୍ରମୁଥିଲା
ଗଡ଼ିଯାନ୍ତେ ଭୂତ ମହାଋଷିଙ୍କି ଦଂଶିଲା ।

ତାହାର ବିଷ ଜ୍ୱାଳାରେ ମଲା ବାଳଶିଷ୍ୟ
ହରପାର୍ବତୀ ତକ୍ଷଣେ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ ।
ପାର୍ବତୀ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ହେ ଧୂର୍ଜଟି
ଚୌବିଂଶ ବରଷ ତପ କଲା ଏ ପୁତ୍ରଟି ।
ଅକାରଣେ ମଲା ଏହି ମହାଦୁଃଖ ପାଇ
ସ୍ୱାମୀ ତୋର ସେବା କଲେ ଏହା କି ହୁଅଇ ।
ମୃତପିଣ୍ଡ ଦେଖି ଶିବ ହୋଇଲେ ଚିନ୍ତିତ
ନାରଦ ଋଷିଙ୍କ ଚାଇ ବୋଇଲେ ଏମନ୍ତ ।
ଏ ମୃତପିଣ୍ଡଟି ନେଇ ବ୍ରହ୍ମାପାଶେ ଦେବ
ତୁମ୍ଭଠାରୁ ଭଲ ସ୍ଥାନେ ବସାଅ କହିବ ।
ତହୁଁ ମୃତପିଣ୍ଡ ଗୋଟି ଘେନିଣ ନାରଦେ
ବ୍ରହ୍ମା ଭୁବନେ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ଅପ୍ରମାଦେ ।
ସେ ମୃତପିଣ୍ଡଟି ନେଇ ପିତାପାଶେ ଦେଲେ
ମହେଶ କହିବା କଥା ସବୁ ଜଣାଇଲେ ।
ତହୁଁ ବେଦପତି ତାକୁ ଜୀବନ୍ୟାସ ସାରି
ବୋଇଲେ ମୋଠାରୁ ଭଲ ଅଟେ ସ୍ୱର୍ଗପୁରୀ ।
ଏ ପୁତ୍ର ଘେନି ନାରଦ ଏହିକ୍ଷଣି ଯାଅ
ସ୍ୱର୍ଗକୁ ନେଇଣ ଇନ୍ଦ୍ରପୁରରେ ବସାଅ ।
ପିତାର ବଚନ ଘେନି ଚଳିଲେ ନାରଦେ
ସେ ଋଷିଙ୍କି ବସାଇଲେ ନେଇ ଇନ୍ଦ୍ରପଦେ ।
ଜମ୍ଭୁଭେଦୀ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ ରାଜା ହୋଇଥିଲା
କଣୟ ଗିରିକି ଯାଇ ଧ୍ୟାନରେ ବସିଲା ।
ନବସହସ୍ର ବରଷ ବସେ ଏକଧ୍ୟାୟେ
ବୈନତେୟ ପୃଷ୍ଠେ ହରି କରିଲେ ବିଜୟେ ।
ଇନ୍ଦ୍ର ଦେବତାଙ୍କୁ ତହୁଁ ଦେଖି ନାରାୟଣ
ତାହାଙ୍କୁ ପୁଚ୍ଛା କରିଲେ ପୂର୍ବର କାରଣ ।
ମଘବା ବୋଇଲେ ମୁହିଁ ହେଲି ହତରାଜ୍ୟ
ଭୂତ ଋଷି ଶିବ ସେବିନେଲା ମୋ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ।
ହତରାଜ୍ୟ ହୋଇ କରେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ମୁଁ ସେବା
ଅନୁଗ୍ରହ କରି ମୋତେ ନିଜ ରାଜ୍ୟ ଦେବା ।
ନାରାୟଣ ବୋଇଲେ ତୁ ଭୂତ ଋଷି ମାରି
ତୋ ନିଜ ରାଜ୍ୟରେ ତୁହି ବସ ଯାଇ କରି ।
ଇନ୍ଦ୍ର ବୋଲେ ମୋର ହାତେ ନାହିଁ ଧନୁଶର
କି ଘେନି ଋଷି ସଙ୍ଗରେ କରିବି ସମର ।
ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ ତୁଙ୍ଗଭଦ୍ରା ନଦୀତୀରେ
ଦଧୀଚି ଅନଳ ବଟ ତଳେ ତପ କରେ ।
ତାହାକୁ ବୋଲିବୁ ସେହୁ ନିଜ ପ୍ରାଣ ଛାଡୁ
ଶିର କର ପାଦ ତାର ଭୂମିରେଣ ପଡୁ ।
ତାହାର ଚର୍ମ ହୋଇବ ତୋ ଅଙ୍ଗରେ ସେହ୍ନା
ଦେବ ଶରମାନ ତହିଁ ପଡ଼ି ହେଉ ଚୂନା ।
ବଜ୍ର କରିବୁ ତୁ ନେଇ ତାର ଯେଉଁ ମୁଣ୍ଡ
ପଞ୍ଜରା ହାଡ଼ ସବୁକୁ କରିବୁ କୋଦଣ୍ଡ ।
ତାର ଯେଉଁ ନାଡ଼ି ଗୋଟି ତହିଁ କର ଗୁଣ
ତାହାର ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠି ହେଉ ତୋର ତୀକ୍ଷ୍ଣବାଣ ।
ସେ ନାରାଚମାନଙ୍କୁ ତୁ ଧନୁରେ ପୂରାଇ
ତେବେ ଭୂତ ମହର୍ଷିଙ୍କି ମାରିବୁ ତୁ ଯାଇଁ ।
ନାରାୟଣଙ୍କ ବଚନେ ଗଲା ସୁରପତି
ତୁଙ୍ଗଭଦ୍ରା ନଦୀତୀରେ ଭେଟିଲା ଯେ ଯତି ।
ଇନ୍ଦ୍ରଦେବତା ତାହାଙ୍କୁ ବହୁତ ବିନୋଇ
ନବସସ୍ର ବର୍ଷ ବସେ ଲୟ ଭଗ୍ନ ନାହିଁ ।
ତେକେ ହେଁ କାଳକେ ଲୟ ଭଗନ ହୁଅନ୍ତେ
କହିଲେ କିମ୍ପା ବସିଛ କହ ସୁରନାଥେ ।
ଇନ୍ଦ୍ର ବୋଇଲେ ଶୁଣିବା ହେଉ ତପୋବନ୍ତ
ନାରାୟଣଙ୍କର ଆଜ୍ଞା ହୋଇଛି ଏମନ୍ତ ।
ତୁମ୍ଭେ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଣ ମୋତେ ବର ଦେବ
ମୋହର ନିମନ୍ତେ ତୁମ୍ଭେ ଶରୀର ତେଜିବ ।
ତୁମ୍ଭ ଚର୍ମ ଅସ୍ଥିରେ ମୁଁ କବଚ କମାଣ
କରି ଭୂତଋଷି ସଙ୍ଗେ କରିବଇଁ ରଣ ।
ଇନ୍ଦ୍ରର ବଚନ ଶୁଣି ଋଷି ମହାତମା
ଶରୀରରୁ ବିସର୍ଜିଲା ଆପଣାର ଆତ୍ମା ।
ଦେହରୁ ଚର୍ମ ସକଳ ଛେଲି କାଢ଼ି କରି
ସେହ୍ନା କରିଣ ଦେହରେ ଘେନେ ବଜ୍ରଧାରୀ ।
ଋଷିର ମୁଣ୍ଡକୁ ଆଣି କରିଲା କବଚ
ପଞ୍ଜରା ହାଡ଼ କୋଦଣ୍ଡ କଲା ସହସ୍ରାକ୍ଷ ।
ଋଷିର ନାଡ଼ୀକୁ ନେଇ କଲା ଧନୁଗୁଣ
ଦଶଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠିମାନଙ୍କୁ କଲା ତୀକ୍ଷ୍ଣବାଣ ।
ବେନି ଗଦା କଲା ନେଇ ବାହା ବେନି ହାଡ଼
ଶକ୍ତି ମୁଦ୍ଗର କଲା ନେଇ ବେନି ଗୋଡ଼ ।
ଏମାନ ଧରିଣ ଚଳିଗଲା ସସ୍ରଯୋନି
ଭୂତଋଷି ସଙ୍ଗେ ରଣ କଲା ଶସ୍ତ୍ରଘେନି ।
ଭୂତଋଷି ଶତଧାରା ଶକତି ମାଇଲା
ଦଧୀଚି ଚର୍ମରେ ପଡ଼ି ଚୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଗଲା ।
ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରହାର କରିଲେ ଧରିଣ ଶକତି
ମୋହଗତ ହୋଇପଡ଼େ ଐରାବତ ହସ୍ତୀ ।
ପୁଣି ଇନ୍ଦ୍ର ପ୍ରହାରିଲେ ଋଷିର ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠି
ଭୂତ ମହାଋଷିଙ୍କର ଦେହେ ଗଲା ଫୁଟି ।
ଭୂତଋଷି ପଡ଼ିଗଲେ ଅସାଷ୍ଟମ ହୋଇ
ଜାଣିଲେ ଏପଦ ମୋତେ ଆଉ ଭୋଗ ନାହିଁ ।
ବାହୁଡ଼ିଲା ପୁଣି ଇନ୍ଦ୍ର ପାଇବ ଏ ସ୍ଥାନ
ତ୍ୱଷ୍ଟାକୁ ନାରଦ ଏହା କହିଲେ ବଚନ ।

ତୋହର ପୁତ୍ରକୁ ଇନ୍ଦ୍ର ପକାଇଲା ମାରି
ଅମରେଶ ପଦେ ପୁଣି ବସେ ଯାଇ କରି ।
ଆନ ଦୁଇ ପୁତ୍ର ତୋର ପଠାଅ ସତ୍ୱର
ଇନ୍ଦ୍ର ମାରି ଇନ୍ଦ୍ରପଦ କର ଅଧିକାର ।
ତ୍ୱଷ୍ଟାର ବଚନ ଘେନି ବେନିପୁତ୍ର ଗଲେ
ଇନ୍ଦ୍ର ସଙ୍ଗତେ ବହୁତ ସମର କରିଲେ ।
ଅନେକ ମତେ ପ୍ରହାର କଲେ ଦେବଶର
ଋଷିର ଚର୍ମରେ ପଡ଼ି ହୋଇଯାଏ ଚୁର ।
ପର୍ବତ ବାଣ ମାଇଲେ ଋଷିଙ୍କ ନନ୍ଦନ
ଋଷି କବଚରେ ପଡ଼ି ହୋଇଗଲା ଚୂର୍ଣ୍ଣ ।
ଋଷିପାଦେ ହୋଇଥିଲା ଯେ ଶକ୍ତି ନିର୍ମିତ
ତାହାକୁ ମାରନ୍ତେ ମଲେ ତ୍ୱଷ୍ଟା ବେନିସୁତ ।
ତ୍ୱଷ୍ଟା ଋଷି ପାଶେ ପୁଣି ନାରଦ ମିଳିଲେ
ତୋର ବେନିପୁତ୍ର ଇନ୍ଦ୍ର ମାଇଲା ବୋଇଲେ ।
ଶୁଣି କୋପେ ତ୍ୱଷ୍ଟାଋଷି ଧାଇଁଲେ ଆପଣ
ତହୁଁ ନାରଦ ମହର୍ଷି ହେଲେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ।
ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ କହିଲେ ତାର ପୁତ୍ର କଲୁ ନଷ୍ଟ
ତେଣୁ କୋପରେ ଆସଇ ତ୍ୱଷ୍ଟା ତପୋନିଷ୍ଠ ।
ଶଙ୍କର ବ୍ରହ୍ମା ଶଙ୍କିତ ଯାର କୋପାନଳେ
ସ୍ୱର୍ଗ ତେଜି ନ ପଳାଉ କିମ୍ପା ଆଖଣ୍ଡଳେ ।
ତ୍ୱଷ୍ଟାଋଷି ଅଟନ୍ତି ଯେ ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟର ଶ୍ରେଷ୍ଠ
ଦହନ କରିବେ ନିଶ୍ଚେ ତୋତେ ତପୋନିଷ୍ଠ ।
ଦେହରୁ କାଢ଼ିଲେ ଇନ୍ଦ୍ର ନିଜେ ପଞ୍ଚଆତ୍ମା
ପାପ ଆତ୍ମାଙ୍କୁ ଘେନିଣ ବସିଛି ମହାତ୍ମା ।
ପୁତ୍ରର ନିଧନେ ତ୍ୱଷ୍ଟାଋଷି ମହାକୋପ
ଯେସନକ ଗରଳକୁ ଛାଡ଼େ କାଳସର୍ପ ।
ଘନ ଘନ ନିଃଶ୍ୱାସ ଯେ ଛାଡ଼େ ଅତି ବେଗେ
ତ୍ୱଷ୍ଟା ବିଜେ କଲେ ଯାଇଁ ଇନ୍ଦ୍ରଦେବ ଆଗେ ।
ଆରେ ଇନ୍ଦ୍ର ତୁ ମାଇଲୁ ମୋର ପୁତ୍ର ତିନି
ଶରୀର ଦହିର୍ଯ୍ୟ ତୋର ହେଉ ଏହିକ୍ଷଣି ।
ତ୍ୱଷ୍ଟାର କୋପେ ଦହନ କଲା ଇନ୍ଦ୍ରକାୟେ
ତେତିଶକୋଟି ଦେବତା ଦେଖନ୍ତି ସଭିଏଁ ।
ତହୁଁ ତ୍ୱଷ୍ଟା ମହାଋଷି ନେଲେ ଇନ୍ଦ୍ରପଦ
ସଂସାର ପାଳନେ ମାତ୍ର ଘଟିଲା ପ୍ରମାଦ ।
ଶୁଣ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି
ଶରୀରୁ ପଞ୍ଚାତ୍ମା କାଢ଼ିଥିଲା ସୁରପତି ।
ପ୍ରଥମ ଆତ୍ମାକୁ ନେଇ ଧର୍ମରେ ଥୋଇଲେ
ଧର୍ମ ତେଜରୁ ଯୁଧିଷ୍ଠି ଜନମ ହୋଇଲେ ।
ଦ୍ୱିତୀୟ ଆତ୍ମା ଥୋଇଲେ ନେଇଣ ପବନେ
ସେ ଆତ୍ମାକୁ ଘେନି ଜାତ ହେଲେ ଭୀମସେନେ ।
ତୃତୀୟ ଆତ୍ମା ଥୋଇଲେ ଶୂନ୍ୟେ ସସ୍ରଯୋନି
ତହିଁରୁ ଜାତ ହୋଇଲେ ବୀର ଫାଲଗୁନି ।
ବାକୀ ଦ୍ୱିଆତ୍ମା ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାରଙ୍କୁ ଦେଲେ
ନକୁଳ ସହଦେବ ଯେ ତହୁଁ ଜାତ ହେଲେ ।
ଭାରା ନିବାରଣ ପାଇଁ ଏ ଦ୍ୱାପର ଯୁଗେ
ଏକାତ୍ମାରୁ ପାଞ୍ଚରୂପ ହେଲେ ମଧ୍ୟସ୍ୱର୍ଗେ ।
ଏହାଙ୍କୁ ଅନ୍ତର ବୋଲି ନ ଭାବ ନୃପତି
ଏ ପାଞ୍ଚଜଣର ଆତ୍ମା ଅଟେ ଏକ ମୂର୍ତ୍ତି ।
ଯାହା ଅବା ସଂସାରକୁ ଥିଲା ମନେ ଭ୍ରାନ୍ତି
ଭୀମକନ୍ଧେ ଅଛି ବିଷ୍ଣୁ ପୁରାଣର ପୋଥି ।
ଆକାଶେ ଥାଇ ଯେ ବ୍ୟାସ ପୋଥି ପଢୁଥିଲେ
ଭୀମ ରଡ଼ିଘାତେ ହସ୍ତେ ଧରି ନ ପାରିଲେ ।
ଛାଡ଼ିଦେଉ ଭୀମକନ୍ଧେ ପୋଥି ପଡ଼ିଲାକ
ତେଣୁ ପବନ ନନ୍ଦନ ହୋଇଛି ଅଧିକ ।
ତୁଯେ ବୋଲୁ ଭୀମସେନ ରହିଲା କେମନ୍ତେ
ଏକ ଆତ୍ମା ଅଟନ୍ତି ଯେ ପଣ୍ଡୁ ପଞ୍ଚଭ୍ରାତେ ।
ସାଂସାରିକ ମତେ ସିନା ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଯେ କନିଷ୍ଠ
ଆଗେ ଜନ୍ମ ହେବାରୁ ଯେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ।
ବୋଇଲେ ଯା ତା ଶରୀର କେମନ୍ତେ ରହିଲା
ଚିତା ବିଷ୍ଣୁ ପୋଥି ଯୋଗେ କିଛି ନ ହୋଇଲା ।
ଦ୍ରୌପଦୀ ବିବାହକାଳେ ଏହି ବିବରଣ
କହିଥିଲି ମନେ କିମ୍ପା ନ ରଖ ରାଜନ ।
ଶୁଣି ସନ୍ତୋଷ ହୋଇଲେ ବିଲଙ୍କ ନରେଶ
ଭକ୍ତିଭରେ ପୂଜା କଲେ ମୁନିଙ୍କୁ ବିଶେଷ ।
ଜୟ ଜୟ ଜଗନ୍ନାଥ ଜଗତ କାରଣ
ଜୟ ହେ ଚତୁର୍ଦ୍ଧାମୂର୍ତ୍ତି ଶରଣ ରକ୍ଷଣ ।
ତୁମ୍ଭ ନାମାମୃତ ପାନ କରେ ଯେଉଁ ନର
କୋଟିଜନ୍ମ ପାପଧ୍ୱଂସ ହୁଅଇ ତାହାର ।
ଯମ ଯନ୍ତ୍ରଣା ବୋଲିଣ ନ ଜାଣଇ ଆଉ
ଶାରଳାଦାସ ହୃଦରେ ତୁମ୍ଭ ନାମ ଥାଉ ।

ଭୀମ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ରଣ ଓ ଭୀମଙ୍କର କ୍ଷୀରସମୁଦ୍ରେ ପତନ

ଏହା ଶୁଣିଣ ସନ୍ତୋଷ ବିଲଙ୍କର ରାଜା
ଅଗସ୍ତିଙ୍କ ପାଦପଦ୍ମେ କଲା ଦିବ୍ୟପୂଜା ।
ଆସନେ ବସାଇ ପୂଜେ ଦେଇ ଧୂପ ଦୀପ
ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ପୂଜା କରିଲା ଯେ ନୃପ ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଥାଳିରେ ଲକ୍ଷେ ମାଢ଼ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ନେଇ
ମୁନିଙ୍କୁ ସେହି ସକଳ ଅର୍ପଣ କରଇ ।

ପୁଣ ଷାଠିଏ ସହସ୍ର କରି ପ୍ରଣିପାତ
ବୋଲେ ଗଦାଯୁଦ୍ଧ କଥା କହ ହେ ପଣ୍ଡିତ ।
ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ମୁନି ଶୁଣ ମହାରାୟ
ଗର୍ଜଇ ମାନଗୋବିନ୍ଦ କାଳସର୍ପ ପ୍ରାୟ ।
ସତୁରି ସତୁରି ଭାର ଗଦା ଘେନି କର
ଉଠିଣ ଆସଇ ଯେହ୍ନେ ପର୍ବତ ମନ୍ଦର ।
ବାଉନ ବାଉନ ଭାର ଗଦା ଭୀମ କରେ
ବୁଲାଏ ସେ ବନି ଗଦା ପବନହୁଁ ଖରେ ।
ଭୀମ ବୋଲେ ନ ଦେଲୁ ତୁ ତିଳାର୍ଦ୍ଧେକ ଭୂମି
ଏବେ କିମ୍ପାଇ ନିସତ ହେଉ ଦେବସ୍ୱାମୀ ।
ଗଦା ଧରି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଠିଆ ହୋଇଥିଲା
ସମ୍ଭାଳ ବୋଲି ଭୀମକୁ ନେଇଣ ପିଟିଲା ।
ଦେଖି ଭୀମ ବାମଅଙ୍ଗ ତାକୁ ଦେଲା ପାତି
ଅଙ୍ଗେ ବାଜି ଗଦାବର ପଡ଼ିଲାକ କ୍ଷିତି ।
ଆରେକ ଗଦାକୁ ଧରି ପିଟେ ବୀର ପୁଣି
ପୁଣି ଭୀମ ବାମଅଙ୍ଗ ଦେଖାଇଲା ଜାଣି ।
ଭୀମସେନ ଅଙ୍ଗେ ବାଜି ସେହି ଗଦାବର
ଉଛୁଳି ପଡ଼ିଲା ପୁଣି ଭୂମିର ଉପର ।
ବାଉନ ବାଉନ ଭାର ଗଦା ଧରି ଭୀମ
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ରାଜାକୁ ପିଟେ କରି ତମ ।
ଗଦା ପଡ଼ନ୍ତେ ପାତିଣ ଦେଲା ବକ୍ଷସ୍ଥଳ
ବକ୍ଷସ୍ଥଳେ ଗଦା ବାଜି ପଡ଼ିଲା ଭୂତଳ ।
କିଛି ନିସ୍ତେଜ ହୋଇଲା ରାଜା ଧାର୍ତ୍ତରାଷ୍ଟ୍ରି
ଆରେକ ଗଦା ପିଟନ୍ତେ ପଡ଼ିଲା ଓଲଟି ।
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ପ୍ରହାର କରିଲାକ ମୁଥ
ଶବଦ ଶୁଭିଲା ଯେହ୍ନେ ପଡ଼ିଲା ନିର୍ଘାତ ।
ଭୀମ ପ୍ରହାର କରି ତୋଳିଲା ଭୁଜଦଣ୍ଡେ
ଅଗ୍ନି ବାହାର ହୋଇଲା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ମୁଣ୍ଡେ ।
ହବୋଡ଼ା ହାବୋଡ଼ି ହେଲେ ପୁଣି ପେଲା ପେଲି
ଅଧରେ ଦନ୍ତକୁ ଚାପି ହୁଅନ୍ତି ବୋଲାବୋଲି ।
ରେ ରେ କାର କରି ଦୁହେଁ ବୁଲାବନ୍ତି ଡୋଳା
ମାରନ୍ତି ଯେ ବଜ୍ରମୁଥ କୋପେ ଅନର୍ଗଳା ।
ପୁଣି ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଯେ ଭୀମ ପଡ଼େ ତଳେ
ପୁଣି ପୁଣି ହିଁ ପହିଜ କରେ ଅବହେଳେ ।
ଭୁଜେ ଭୁଜେ ଦୁହେଁଯାକ ହୁଅନ୍ତି ଛନ୍ଦାଛନ୍ତି
ହୃଦେ ଭିଡ଼ାଭିଡ଼ି ହୋଇ ପାଦ ପାଦ ଛନ୍ଦି ।
ଭୀମ ହସ୍ତକୁ ଛାଡ଼ଇ କୁରୁ ମହାବଳ
ରେ ରେ ଭୀମା ବୋଲି ମାଡ଼ିବସେ ବକ୍ଷସ୍ଥଳ ।
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କଲାକ ଅପାର
ଆରେ ରେ ପାଣ୍ଡବା କାଳ ପୂରିଲା ତୋହର ।

କୋପେ ଲେଉଟାଇ ଦେଲା ବୀର ବୃକୋଦର
ମାନଗୋବିନ୍ଦକୁ ମାଡ଼ି ବସିଲା ସତ୍ୱର ।
କାଳଚକ୍ର ପ୍ରାୟେ ବୁଲେ ଭୀମ ବେନି ଡୋଳ
ଆରେରେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ପୂରିଲା ତୋ କାଳ ।
ପୁଣି ପୁଣି ପହିଜ ଯେ କରେ ଅବହେଳେ
ପୁଣି ହିଁ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଭୀମ ପଡ଼େ ତଳେ ।
ନୟନ ଛଟକେ ଭୀମ ପଡ଼ଇ ଲେଉଟି
କେ ତଳରେ ପଡ଼େ କେହି ଉପରକୁ ଉଠି ।
ବେନି ଜନ ସମରରେ ନୁହନ୍ତି ନିଉନ
କେଶବାସ ଅସମ୍ଭାଳେ ବିକଟ ବଦନ ।
ଡାକନ୍ତି ହାକନ୍ତି ଦୁହେଁ ଦ୍ୟନ୍ତି ଘୋରରଡ଼ି
ରଡ଼ିଘାତେ ମେରୁଗିରି ପଡ଼ିଲାକ ଝଡ଼ି ।
ଧରନ୍ତି ଗର୍ଜନ୍ତି ପୁଣ କରନ୍ତି ପହିଜ
ନିର୍ଧୂମ ଅଗ୍ନି ପରାୟେ ଦୁହିଁଙ୍କର ତେଜ ।
ବାହାନାଦ କରି ଚାପିଦ୍ୟନ୍ତେ କୋପାନଳେ
ରଣଝଣ ହୋଇ ଅଗ୍ନି ଉଳେ ମହାରୋଳେ ।
ଲେଉଟ ପାଉଟ ହୋଇ ପଡ଼ି କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣ
ମୁଥଘାତ ଶବ୍ଦ ଶୁଭେ ଯେହ୍ନେ ବଜ୍ରବାଣ ।
ପର୍ବତ ପ୍ରାୟେ ପଡ଼ନ୍ତି ଦୁଇ ମହାବୀର
ତହିଁ ଥିବା ଗିରି ବୃକ୍ଷ ହେଉଛନ୍ତି ଚୂର ।
ରଟରଟ ମଟ ମଟ ଶୁଭେ ବେନି ପାଟି
ଚିପାଚିପିରେ ଶରୀରେ ଚର୍ମ ଯାଏ ଫାଟି ।
ଦୁହେଁଯାକ ପିଟାପିଟି ହୁଅନ୍ତି ମହାଶ୍ରମେ
ଝରିଣ ରୁଧିର ବହେ ତାଙ୍କ ରୋମେ ରୋମେ ।
ମୁଥ ପ୍ରହାରେ ବହଇ ନାସାରୁ ଶୋଣିତ
ଦୁହେଁ ଜଡ଼ିତ ହେବାରୁ ନ ଦିଶଇ ଗାତ୍ର ।
ସତ୍ୟଯୁଗରେ ଯେପରି କେତୁକା ମଙ୍ଗଳ
ସମର କରୁ ପୃଥିବୀ ହେଲା ଟଳମଳ ।
ସେହିପରି ଏ ଦୁହିଁଙ୍କ ସମର ପ୍ରବଳ
ପୃଥ୍ୱୀ ଟଳମଳ ଯେହ୍ନେ ପଦ୍ମନେତ୍ରେ ଜଳ ।
ଗିରିବରମାନେ ଭାଙ୍ଗି ହେଉଛନ୍ତି ଧୂଳି
ସେ ଧୂଳି ଉଡ଼ି ଅଦୃଶ୍ୟ ହେଲେ ଅଂଶୁମାଳି ।
ଶତଶୃଙ୍ଗ ସୁମରିଲା ପବନର ବାଳ
ଏକୋତ୍ତର ଶତସିଂହ ଲଭିଲା ସେ ବଳ ।
ଦେବଙ୍କୁ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଅଟେ ଦୁହିଁଙ୍କ ସମର
ଅଧା ସ୍ୱର୍ଗରେ ଦେଖନ୍ତି ସକଳ ଅମର ।
ପାଞ୍ଚକ୍ରୋଶ ଆୟତନ ବେଧାତ୍ରର ବନ
ଭାଙ୍ଗି ଗୁଣ୍ଡା ହୋଇଗଲା ଗିରି ବୃକ୍ଷମାନ ।
ସମରେ ନିର୍ଭୟ ଅଟେ ରାଜା ଧାର୍ତ୍ତରାଷ୍ଟ୍ରି
ବିମୁଖ ହୋଇଲେ ଯହୁଁ ଦେହଯାକ ଫୁଟି ।

ନଖେ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହୋଇ ଭୀମସେନ କାୟ
ରୁଧିର ବହଇ ଗିରି ଝରଣାର ପ୍ରାୟ ।
ଏହା ଦେଖି ଅରଜୁନ ବୋଲେ ପଦ୍ମମୁଖ
ଭୀମସେନ ମଲେ ଆମ୍ଭେ ହୋଇବୁ ନିରେଖ ।
ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ ତୁହି ଶୁଣ ସହଦେବ
ସମରେ କ୍ଷୟ କିମ୍ପାଇ ନୁହେଁ କଉରବ ।
ସହଦେବ ବୋଲେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଜନ୍ମକାଳେ
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଦେଲା ନେଇ ଦୁର୍ବାସାଙ୍କ କୋଳେ ।
ଦୁର୍ବାସା ମୁନି ବୋଇଲେ ତୋ ଜୀବନ ସାଧୁ
କୋଟିପାଦେ ନ ଛାଡ଼ିବେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ତୋର ବନ୍ଧୁ ।
ଆପଣା କରେ ଦୁର୍ବାସା ତାହାକୁ ସେକିଲେ
ଶରୀରଯାକ ତାହାର ବଜ୍ରାଙ୍ଗ କରିଲେ ।
ମନ୍ତ୍ରସହ ସେକୁ ସେକୁ ସୁତେ ଜ୍ୱାଳା ହେଲା
ତହୁଁ ଦୁର୍ବାସା ଜାନୁରେ ମଳ ତ୍ୟାଗ କଲା ।
ତାହା ଦେଖିଣ ଅସୁଖ ପାଇ ତପୋନିଷ୍ଠି
ବୋଇଲେ ତୋ ବଳଯାଉ ମଳଦ୍ୱାର ଫାଟି ।
ସମସ୍ତ ଦେହ ସେକିଲେ ଦୁର୍ବାସା ପଣ୍ଡିତ
ମଳଦ୍ୱାରକୁ ତାଙ୍କର ନ ଗଲାକ ହସ୍ତ ।
ପାଶୁପତ ଆସି ଚକ୍ରେ ନ ହୋଇବ ଛେଦ
ଏହି ମଳଦ୍ୱାର ବାଟ ତାର ମୃତ୍ୟୁଭେଦ ।
ଦୁର୍ବାସା ଏହି ପ୍ରକାରେ କହିଛନ୍ତି ପୂର୍ବେ
ଭୀମସେନକୁ ଚେତାଇ କହିଦିଅ ଏବେ ।
ମନ୍ତ୍ରୀ କହନ୍ତେ ହସିଲେ ଶୁଣି ବନମାଳୀ
ତାଳି ମାରନ୍ତେ ଉଛୁଳି ପଡ଼େ ମହୀସ୍ଥଳୀ ।
ଭୀମସେନ ଅନାଇଣ ଦେଲା ହାସ୍ୟ ଶୁଣି
ଜାନୁରେ ଚାପୋଡ଼ା ମାରି ଦେଖାଇଲେ ପୁଣି ।
ରାଜା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଚାହେଁ ବାସୁଦେବ ମୁଖ
ବିଚାରେ ମୃତ୍ୟୁଭେଦ ଏ ଜାଣିଛି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ।
ଏହି ଅବସର ଦେଖି କୁରୁ ନୃପରାଣ
ମାଲବନ୍ଧ ଛାଡ଼ି ଗଦା ଧରେ ସେହିକ୍ଷଣ ।
ଚକ୍ରାକାର କରି ଗଦା ଦୃଢ଼େ ବୁଲାଇଲା
ଅଣଚାଶ ମହାବାତ ପରାୟେ ବହିଲା ।
ସେ ମହାବାତ ବହନ୍ତେ ପର୍ବତ କମ୍ପିଲା
ଗଦା ବାତଘାତେ ଭୀମସେନ ଉଡ଼ିଗଲା ।
କ୍ଷୀରକୁ ଜିଣି କ୍ଷୀରୋଦ ସମୁଦ୍ର ଭିତରେ
ଭୀମସେନ ପଡ଼ିଲାକ ଅଗାଧ ଗଭୀରେ ।
ପଡ଼ି ଅସାଷ୍ଟମ ହେଲା ପବନର ବଳା
ଦେଖି କରି ସିନ୍ଧୁରାଜା ଭୟେ ଘୁଞ୍ଚିଗଲା ।
ଶୁଣ ଚଇତନ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ମହିମା
ଗଦାର ବାତଘାତରେ ପଡ଼ିଲାକ ଭୀମା ।

ଏହି କାଳରେ ଅନାଇଁ ଦେଲେ ଦାମୋଦର
ଦେଖିଲେ ସମରେ ନାହିଁ ବୀର ବୃକୋଦର ।
ତହୁଁ ମାୟା ଭୀମା ଏକ ଦେଲେ ମାୟାଧର
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ତା ସଙ୍ଗେ କରିଲା ସମର ।
ଜୟ ଦୟାର ସାଗର ଦୀନ ଦଇତ୍ୟାରୀ
ଦିନେ ଶୁଭିଲା କର୍ଣ୍ଣେ ଗରିବ ଗୁହାରି ।
ଆହୋ ଚକାଡୋଳା ଭବେ ଲଗାଇଛ ଖେଳ
ସେ ଖେଳ ଦେଖି ଜୀବନ ହେଉଛି ବିକଳ ।
ମାୟାମୋହ ଜଳଧିରେ ପଡ଼ି ନିରନ୍ତର
ତୁମ୍ଭର ନାମ ମହିମା ହେଉଛି ପାଶୋର ।
କେଉଁ ରୂପରେ ତରିବି ତାରିବ ହେ ହରି
ମୋ ବୁଦ୍ଧି ଅଗମ୍ୟ ଅଟେ ଯା କର ବିଚାରି ।
ଶରଣପଞ୍ଜର ନାଥ ଘେନ ମୋ ଆରତ
ଶାରଳା ଦାସକୁ ଦୟା କରିବ କିଞ୍ଚିତ ।

—o—

ଭୀମ ଅଦର୍ଶନେ ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କ ଶୋକ, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କଦ୍ୱାରା ଭୀମର ପୁନର୍ଜ୍ଜୀବନ ପ୍ରାପ୍ତି ଓ ପୁନରାଗମନ

ପଚାରନ୍ତି ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ନୃପବର
ଏଥୁଅନ୍ତେ କେଉଁକଥା କଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ସେହି କଥା କହି ମୋତେ କରାଅ ତୃପତି
କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ମୁନି ଶୁଣ ହେ ନୃପତି ।
ମାୟାଧରଙ୍କର ବିଶ୍ୱମାୟା ପ୍ରଭାବରେ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଛଡ଼ା ଭୀମ ନ ଦିଶଇ କାରେ ।
ବୃକୋଦର ନ ଦେଖିଣ ବିକଳ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ଆହେ ଭାଇ ଭୀମସେନ ପ୍ରାଣନାଥ ଗୋଟି ।
ବାବୁରେ ସରିଲା ଯୁଦ୍ଧ କଥା ରୁହାଇଲୁ
ଭୀମ ନାମକୁ କେମନ୍ତେ ଏବେ ବୁଡ଼ାଇଲୁ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ମାରିବାକୁ ତୁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରି
କେଉଁଆଡ଼େ ଚାଲିଗଲୁ ଏକା ହୋଇକରି ।
ତୋ ବିହୁନେ ମୋ ବଞ୍ଚିବା ଆଉ କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ
କାହାର ବଦନ ଆଉ ଚାହିଁବଇଁ ମୁହିଁ ।
ଅନାଥର ବନ୍ଧୁ ତୁରେ ମୋ ଭାଇ ମାରୁତି
କିସ ବୋଲିଣ ବୋଲିବେ ମୋତେ ଦେବୀ କୁନ୍ତୀ ।
ବାବୁ ତୁହି ନାଶଗଲୁ ବିନା ସମରରେ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ରାଜା ଏବେ ହୋଇଲା ରାଜ୍ୟରେ ।
ପୋଡୁ ପୋଡୁ ରାଜ୍ୟଭାର କିସ ହେଲା ସୁସ୍ଥ
ରାଜ୍ୟଠାରୁ ଭଲ ଥିଲା ମୋହର ବନସ୍ତ ।

ମିଛରେ ଦହିଯ୍ୟ ମୁହିଁ ହେଲି କାହିଁପାଇଁ
ତୋ ପରାୟ ଭାଇ ଆଉ ପାଇବି ମୁଁ ନାହିଁ ।
ବାବୁରେ ଅନାଥ କରି କେଉଁଆଡ଼େ ଗଲୁ
ଗଭୀର ସମୁଦ୍ରେ ମୋର ଭେଳା ବୁଡ଼ାଇଲୁ ।
ରୋଦନ କରି ଭୂମିରେ ପଡ଼ିଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠି
କେଣେ ଗଲେ ଭାଇ ମୋର ଅନ୍ଧ ଲଉଡ଼ିଟି ।
କୀଚକ ଶତେଭାଇଙ୍କୁ ମାଇଲୁ ତୁ ହେଳେ
ବିରାଟକୁ ଉଦ୍ଧାରିଲୁ ତୋର ଭୁଜବଳେ ।
ବାବୁରେ ଅନେକ କଷ୍ଟ ବନେ ପାଇଲଇଁ
ସବୁ ମୁଁ ପାଶୋରିଥିଲି ତୋର ମୁଖ ଚାହିଁ ।
ଅର୍ଘ୍ୟ ଘେନି ମାତା ବାଟ ଚାହୁଁଥିବେ ଥାଇ
କେଣେ ଛାଡ଼ିଗଲୁ ବାବୁ ପଥରେ ବସାଇ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କ ଶୋକ ଯେ ଦେଖିଣ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ
ଅରୁଣ ଉଲ୍ଲୋଳ ପ୍ରାୟେ ଲୋତକ ନୟନ ।
ଅନେକ ଶୋକ କରିଣ ବୀର ଫାଲଗୁନି
କେଣେ ଛାଡ଼ିଲ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଠାକୁର ପାବନି ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଦେଇ ଶିରୀହରି
ମନରେ ସନ୍ତାପ ଜାତ ହୋଇଲାକ ଭାରି ।
ନକୁଳର ଶୋକ କଥା କହୁ ନ ସରଇ
ଚାରିଦିଗଯାକ ଘୋର ଅନ୍ଧାର ଦିଶଇ ।
ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ଶୋକ ଯୁଧିଷ୍ଠି କରନ୍ତି
ହେ ଭ୍ରାତ ବୋଲିଣ ଯାଇ ଭୂମିରେ ଲୋଟନ୍ତି ।
ଜତୁଘରୁ ବାହାରିଲୁ ତୋର ବୁଦ୍ଧି ବଳେ
କୁମ୍ଭୀର ଦୈତ୍ୟ ମାଇଲୁ ତୁହି ଅବହେଳେ ।
ମହାଅରଣ୍ୟରେ ସର୍ବେ ଚାଲି ନ ପାରିଲୁ
କାନ୍ଧେ ମୁଣ୍ଡେ ବହି କରି ତୁହି ଘେନିଗଲୁ ।
ହେଳେ ବିନାଶିଲୁ ତୁହି ଅସୁର କିନ୍ନରୀ
ହିଡ଼ିମ୍ବ ବକାକୁ ହେଳେ ଦେଲୁ ଯମପୁରୀ ।
ଓଡ଼ାଶିବପୁରେ ତୁହି ଚାଣ୍ଡାଳଙ୍କୁ ନାଶି
ବିଷ୍ଣୁ କରେ ରାଜ୍ୟ ଦେଲୁ ହୋଇଣ ଉଦାସୀ ।
ବାବୁ ଏକଚକ୍ରୀ ନଗ୍ରେ ବକାସୁର ମାରି
ଦେବଶ୍ରବଣ ପଣ୍ଡାକୁ କଲୁ ଅଧିକାରୀ ।
ଦ୍ରୌପଦୀର ସ୍ୱୟମ୍ବରେ ଲକ୍ଷେ ରାଜା ମିଳି
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜିଣି ରଣେ ଆଣିଲୁ ପାଞ୍ଚାଳୀ ।
କଳେବର ଗଦା ଦେଖି ସର୍ବେ ଭୟ କରି
ଯମ ଛାଡ଼ି ପଳାଏ ଯେ ସଂଯମନୀ ପୁରୀ ।
ବାବୁ ଅନାଥର ନାଥ ମୋର ଭାଇ ଗୋଟି
କେଣେ ଲୁଚିଲା ଏଥର ତୋ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖଟି ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ଶୋକ ଦେଖି ହସେ ସହଦେବ
କିମ୍ପାଇ ଶୋକ କରୁଛ ଆହେ ଧର୍ମଦେବ ।

ବୋଲନ୍ତି ଯୁଧିଷ୍ଠି ଶୁଣ ଆହେ ଦେବ ହରି
ସାବତ ମାଆର ପୁଅ ଅଟେ ଯେଣୁ କରି ।
ଆମ୍ଭର ଭାଇ ଅଥବା କେଣେ ଗଲା ନାଶ
ଦୁଃଖ ନ କରି ଆବର କରୁଅଛି ହାସ୍ୟ ।
ଶୁଣି ଭଗବାନ କିଛି ଉତ୍ତର ନ କରି
ସହଦେବଙ୍କୁ ଚାହିଁଣ ବଚନ ପଚାରି ।
କହ ସହଦେବ ଭୀମସେନ କାହିଁ ଅଛି
ସହଦେବ କହିଲେକ ଶୁଣିମା ଶ୍ରୀବତ୍ସି ।
କ୍ଷୀରସିନ୍ଧୁ ଜିଣି କ୍ଷୀର ସମୁଦ୍ର ପଡ଼ିଛି
ଅସାକ୍ଷମ ହୋଇ ତହିଁ ପବନର ବତ୍ସି ।
ଶୁଣି ନାରାୟଣ ଚିନ୍ତା କଲେ ବୈନତେୟେ
ରମ୍ୟକଦ୍ୱୀପୁ ଅଇଲେ ବିନତା ତନୟ ।
ଖଗବରର ପିଠିରେ ବିଜେ ଦେବ ହରି
ଭୀମକୁ ଲୋଡ଼ିବା ପାଇଁ ଗଲେକ ବାହାରି ।
ଯାଇ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ କ୍ଷୀର ସମୁଦ୍ରରେ
ଦେଖିଲେ ଭୀମ ପଡ଼ିଛି ସମୁଦ୍ର ଭିତରେ ।
ତାଙ୍କ ଶରୀର କରିଲେ ଯାଇ ଆଶ୍ୱାସନା
ଦେଖିଲେ କିଛି ହିଁ ନାହିଁ ଶରୀରେ ଚେତନା ।
ଦେଖିକରି ବିକଳ ଯେ ହେଲେ ମଧୁହାରୀ
ନିଶ୍ଚୟ ଏ ନାଶଗଲା ବଞ୍ଚିବ କିପରି ।
ଗରୁଡ଼ ବଦନ ଚାହିଁ ବୋଲନ୍ତି ରମେଶ
ଯାଅ ସ୍ୱର୍ଗରୁ ଅମୃତ ବେଗେ ଘେନି ଆସ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବଚନ ଶୁଣି ବିନତାର ସୁତ
ଅମର ସ୍ୱର୍ଗରେ ଯାଇ ମିଳିଲା ତୁରିତ ।
ହା ହା ହୁ ହୁ ତିନିକୋଟି ଗନ୍ଧର୍ବ ରକ୍ଷକ
ଗରୁଡ଼ ସଙ୍ଗରେ କଲେ ସମର ଅନେକ ।
କୋପେ ଗରୁଡ଼ ମାଇଲା ତାଙ୍କୁ ପକ୍ଷଘାତେ
ଉଡ଼ିଲେ ଗନ୍ଧର୍ବ ସବୁ ପବନ ବିଘାତେ ।
ପଶିଲା ଗରୁଡ଼ ଯାଇ ସୁଧାଭାଣ୍ଡସ୍ଥାନେ
ଅମୃତ ରଖିଲା ଆଣି ଆପଣା ନୟନେ ।
ତାହା ଘେନିଣ ସେଠାରୁ ଉଡ଼ିଲା ବହନ
ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ଆସି କୃଷ୍ଣ ସନ୍ନିଧାନ ।
ସେ ଅମୃତ ନେଇ ବୃଷ୍ଟି କଲା ଖଗରାୟେ
ସାକ୍ଷାମ ହୋଇ ବସିଲା ପବନ ତନୟେ ।
ବଦନ୍ତି କେଶବ ତୁହି ଶୁଣ ଭୀମସେନ
କେବଣ କାରଣେ ତୋର ଘଟିଲା ଏମାନ ।
ଭୀମ ବୋଲେ କରତାଳି ମାଇଲ ଯେ କାଳେ
ତେଣିକି ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଲା ମୋର ତେତେବେଳେ ।
ଏତିକି ଛିଦ୍ର ପାଇଲା ଯହୁଁ କୁରୁବୀର
ମାଳବନ୍ଧ ଛାଡ଼ି ସେହୁ ହୋଇଲା ବାହାର ।

ବେନି ଗଦା ବୁଲାଇଲା ଧରି ବେନିକରେ
ସେ ଗଦା ପବନ ଘାତେ ପଡ଼ିଲା ଏଠାରେ ।
ତୁମ୍ଭ କୃପାରୁ ବଞ୍ଚିଲି ଆହେ ଜଗନ୍ନାଥ
ବହନ ହୋଇଣ ଚାଲ ନ ରହିବା ଏଥ ।
ପୁଣି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଯଦି ପଶେ ବ୍ୟାସସରେ
ମାରି ନ ପାରିବା ସ୍ୱାମୀ ଆଜ ଦିବସରେ ।
ତହୁଁ କୃଷ୍ଣ ଭୀମସେନ ବସି ଗରୁଡ଼ରେ
ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ବ୍ୟାସସରୋବର ତୀରେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କ ଛାମୁରେ ପ୍ରଣମିଲେ ହରି
ଦେଖି ଯୁଧିଷ୍ଠି ଭୀମଙ୍କୁ କୋଳ କଲେ ଧରି ।
ଅନେକ ପୌରୁଷ କରି ବୋଲନ୍ତି ଯୁଧିଷ୍ଠି
କାହିଁ ଥିଲୁ ଆରେ ବାବୁ ଅନ୍ଧ ଲଉଡ଼ିଟି ।
ମାୟାଭୀମେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ମୁଖେ ପ୍ରହାରିଲା
ମୁଥାଘାତେ ତଳେ ପଡ଼ି ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଲା ।
ଜୟ ଜୟ ଜଗବନ୍ଧୁ ଜଗତ କାରଣ
ଶାରଳା ଦାସ ମାଗଇ ସର୍ବଦା ଶରଣ ।

—o—

ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ଉରୁଭଙ୍ଗ, ବଳରାମଙ୍କର ପ୍ରବେଶ, ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କର ଶୋକ ଓ ଦ୍ୱାରକା ଗମନ

ଅଗସ୍ତିଙ୍କ ପାଦତଳେ ମନୁ ନୃପବର
ଅନେକ ବିନୟ ହୋଇ ପଚାରିଲେ ଗିର ।
ମାୟାଭୀମ ଘେନି ଯୁଦ୍ଧ କଲେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ
ଏ କାଳରେ ପ୍ରବେଶିଲା ବୀର ଭୀମସେନ ।
ତଦୁପରେ କେଉଁରୂପେ ତହିଁ ହେଲା ରଣ
ସେହିକଥା କହ ଶୁଣି ପାଇବି କାରଣ ।
କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ମୁନି ହେ ମନୁ ନରେଶ
ସାବଧାନ ହୋଇ ଶୁଣ କରୁଛି ପ୍ରକାଶ ।
ବଦନ୍ତି ଯାଦବଈଶ ଶୁଣ ବୃକୋଦର
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ପଶୁଅଛି ବ୍ୟାସସରୋବର ।
ଶୁଣି ଭୀମସେନ ଦିଏ କୋପେ ଘୋର ରଡ଼ି
ପର୍ବତ କନ୍ଦର କିବା ପଡ଼ିଲାକ ଝଡ଼ି ।
ମୋର ସରିସମ କେହି ନାହିଁ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ
ଭୀମ ପାଶେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ମିଳେ କୋପମୂର୍ତ୍ତି ।
ସତୁରି ସତୁରି ଭାର ବେନି ଗଦା ଧରି
ଉଭା ହେଲା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ରେ ରେକାର କରି ।
ଉଭା ହେଲା ଭୀମସେନ ଦେହକୁ ବଞ୍ଚାଇ
ବାଉନ ବାଉନ ଭାର ବେନି ଗଦା ନେଇ ।
କାଳଚକ୍ର ପ୍ରାୟ ଭୀମ ଡୋଳା ବୁଲାଇଲା
ମୋର ଗଦାଘାତ ଏବେ ସମ୍ଭାଳ ବୋଇଲା ।
ଆରେରେ ମାରୁତି ବୋଲି ଗଦା ପ୍ରହାରିଲା
ଦେଖି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ତାହା ଗଦା ଆଡ଼ିଦେଲା ।
ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ରଣ କରିଲେ ସେ ବେନି
ରଡ଼ି ଶବଦ ଘାତରେ କମ୍ପୁଛି ମେଦିନୀ ।
କେହି କାହାକୁ ସମରେ ନୁହନ୍ତି ନିଉନ
ତାହା ଦେଖି କୋପ କଲେ ବୀର ଅରଜୁନ ।
ସମରେ ପଶି ଛେଦିବି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଶିର
ନାହିଁ ନାହିଁ ବୋଲି ମନା କଲେ ଦାମୋଦର ।
ଯାହା ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଛି ବୀର ଭୀମସେନ
ସେହି ନିଶ୍ଚୟ ମାରିବ ରାଜା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ।
ଏହା ଶୁଣିଣ ମଉନ ଧନଞ୍ଜୟ ବୀର
ଭୀମ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ରଣେ ନାହିଁ ଅବସର ।
ସତୁରି ଭାରର ଗଦା ପ୍ରହାରିଲାବେଳେ
ଦେଖିଣ ଭୀମ ଧଇଲା ତାକୁ କୁତୂହଳେ ।
ପୁଣି ଗଦାବର ଧରି ପିଟେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ
ଦେଖି ଭୀମସେନ ଦେହ ବଞ୍ଚାଏ ବହନ ।
ଚହଟି ମାରୁତି ଗଦା କରନ୍ତେ ପ୍ରହାର
ଅଗ୍ନି ଝଳକିଲା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ଶରୀର ।
ଅନେକ ସମର ତହିଁ କରିଲେକ ବେନି
କାହରି ତେଜ କଦାପି ନ ହୋଇଲା ହାନି ।
ଅନେକ ରଣେ ବିମୁଖ ହୋଇ କୁରୁପତି
ସାଧୁ ଭୀମସେନ ବୋଲି କରଇ ସୁଖ୍ୟାତି ।
ଆହେ ଚଇତନ ସ୍ୱର୍ଗ ତେଜି ଦେବଗଣ
ଅଧାସ୍ୱର୍ଗେ ଦେଖୁଥିଲେ ଦୁହିଁଙ୍କର ରଣ ।
ତାହାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ନାରଦ ତହିଁ ଥିଲେ ବସି
କୁତୂହଳେ ଦେଖିବାକୁ ହେଲେ ଅଭିଳାଷୀ ।
ତହୁଁ ନାରଦ ମହର୍ଷି ଚଢ଼ି ମନଯାନେ
ଯାଇଁ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଅମର ଭୁବନେ ।
ବିଚାରିଲେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ହଳୀ ଶିଷ୍ୟ ସୁତ
ପାଣ୍ଡବେ ତାହାଙ୍କୁ କଷ୍ଟ ଦେଲେଣି ବହୁତ ।
ତୀର୍ଥ କରି ଯାଇଥିଲେ ଦେବ ହଳପତି
ଏବେ ପ୍ରୟାଗ ତୀର୍ଥରେ ଆସି ରହିଛନ୍ତି ।
ନ କହିଲେ କୋପ ପଛେ କରିବେ ଅପାର
ଏହା ଭାଳି ପ୍ରୟାଗକୁ ଗଲେ ମୁନିବର ।
ହଳଧର ଦେଖି ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଣିପାତ ହେଲେ
ବସିବା ପାଇଁକି ପୁଣି ଦିବ୍ୟାସନ ଦେଲେ ।
ପୁଚ୍ଛିଲେ ତାହାଙ୍କୁ ସର୍ବକୁଶଳ ବୃତ୍ତାନ୍ତ
କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ଯୁଦ୍ଧକଥା ହୋଇଲା କେମନ୍ତ ।

ଶୁଣି ନାରଦ କହିଲେ ଶୁଣ ହଳପାଣି
ବହୁତ ଦୁଃଖ ଲଭୁଛି ଏବେ କୁରୁମଣି ।
ସାହା ଭରସା ମରାଇ ଏକା ପଠାଇଲା
ବ୍ୟାସସରୋବର ମଧ୍ୟେ ଯାଇଣ ଲୁଚିଲା ।
ତଥାଚ ଗୋଡ଼ାଇ ମାରି ଲୋଡ଼ନ୍ତି ପାଣ୍ଡବେ
ବ୍ୟାସସରୋବର ଯାଇ ଠାବ କଲେ ଏବେ ।
ମୁହିଁ ଦେଖିଲି ବାହାର ହେଲା କୁରୁବୀର
ଅନେକ ସମର ତହିଁ ହେଲା ଘୋରତର ।
ସ୍ୱାମୀ ତୋତେ ଆଶ୍ରା କରି ହେଲା ସେ ନିର୍ମାଖି
ସମସ୍ତ ମରାଇ ଏବେ ହୋଇଲାଣି ଦୁଃଖୀ ।
ପାଣ୍ଡବେ ଆଶ୍ରା କରିଲେ ତେଣୁ ବାସୁଦେବ
ରାଜ୍ୟ ସମ୍ପଦାଦି କରିନେଲେ ସର୍ବ ଏବେ ।
ରକ୍ଷାକର ଆହେ ସ୍ୱାମୀ ରେବତୀ ରମଣ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନଙ୍କୁ ରଖିଲେ ଅଛିଟି କାରଣ ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣିଣ କୋପ କଲେ ହଳପତି
ଆଜ ପାଣ୍ଡବେ କରିବି ମୁହିଁ ବିନଶ୍ୟତି ।
ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ମହେଶ୍ୱର ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଆଦି
ରହି ନ ପାରିବେ ହେଲେ ମୋ ସଙ୍ଗେ ବିବାଦୀ ।
ନିଶ୍ଚେ ନାଶଗଲେ ଜାଣ ସେହି ପାଞ୍ଚଭାଇ
ଶ୍ରୀହରି ସହିତେ ହତ କରିବି ମୁଁ ଯାଇ ।
ଏତେକ ବୋଲି ବାହାର ହେଲେ ହଳପତି
ହଳମୂଷଳ ଧରିଣ ହୋଇ କୋପ ମୂର୍ତ୍ତି ।
ବଳରାମଙ୍କର କୋପ ଦେଖିଣ ନାରଦ
ବିଚାରିଲେ ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ପଡ଼ିଲା ପ୍ରମାଦ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସହିତେ ଆଜ ନ ବର୍ତ୍ତିବେ କେହି
କୋପେ ମୂଷଳୀ ଧାଇଁଲେ ବେଗ ବେଗ ହୋଇ ।
ଅନ୍ତରୀକ୍ଷ ମାର୍ଗରେ ଯେ ଚଳିଲେ ନାରଦ
ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ କୃଷ୍ଣ ପାଣ୍ଡବ ସନ୍ନିଧ ।
ଦେଖିକରି ପଚାରିଲେ ତାଙ୍କୁ ଦେବରାଜ
କାହିଁ ଥିଲ ଆହେ ମୁନି ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ତନୁଜ ।
ବୋଲନ୍ତି ଦାରଦ ଶୁଣ ଆହେ ଦେବ ହରି
ବଳରାମ ଆସୁଛନ୍ତି ମହାକୋପ କରି ।
ହେ ଦେବ ପାଣ୍ଡବଗଣେ ରକ୍ଷାକର ଆଜ
ତାହା ନ କଲେ ମରିବେ ଏଥେ ନାହିଁ ବ୍ୟାଜ ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣିଣ ଚିନ୍ତା କଲେ ଚିନ୍ତାମଣି
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ପାଇଁ ଚିନ୍ତା କଲେ ହଳପାଣି ।
ଶୁଣ ଚଇତନ ଆହେ ହଳୀଙ୍କ ମହିମା
କୋଟିଏ ସିଂହର ବଳ ତାହାଙ୍କର ସୀମା ।
ରଡ଼ିଘାତେ କମ୍ପୁଅଛି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ସପତ
ତାହା ଦେଖିଣ କେଶବ ହୋଇଲେ ଶଙ୍କିତ ।
ମହା କୋପମୂର୍ତ୍ତି ହୋଇ ବିଜେ ବଳରାମ
ସମ୍ମୁଖରେ ବିଜେ ହେଲେ ପୁରୁଷ ଉତ୍ତମ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ତାହାଙ୍କୁ କଲେ ଶତେ ପ୍ରଣିପାତ
ବାଞ୍ଛା ସିଦ୍ଧି ହେଉ ଆଜ୍ଞା କଲେ ହଳହସ୍ତ ।
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ନରେନ୍ଦ୍ର ହାତ ନ ଟେକିଲା
ଅଭିମାନେ ଅଧୋମୁଖ ହୋଇଣ ରହିଲା ।
ପଞ୍ଚପାଣ୍ଡବେ ଯାଇଣ ଚରଣେ ଭେଟିଲେ
ଦେଖି ବଳରାମ କିଛି ସମସ୍ୟା ନ ଦେଲେ ।
ବଦନ୍ତି କେଶବ ଶୁଣ ଦେବ ହଳଧର
କାହାକୁ ଏଡ଼େକ କୋପ ଅଟଇ ତୁମ୍ଭର ।
ସ୍ୱାମୀ ପାଣ୍ଡବେ ତୁମ୍ଭର ସଦା ଭୃତ୍ୟାଧୀନ
ଏହାଙ୍କୁ କିମ୍ପା ତୁମ୍ଭର ଏଡ଼େ କୋପମନ ।
ଅନେକ ବିନୟଭାବେ କହନ୍ତି ଯୁଧିଷ୍ଠି
ଜୟ ତୁମ୍ଭେ ବଳରାମ ଆଦି ପୁରୁଷଟି ।
ଜୟ ତୁମ୍ଭେ ବଳରାମ ଶରଣ ରକ୍ଷଣ
ଜୟ ତୁମ୍ଭେ ବଳରାମ ଭକ୍ତ ଉଦ୍ଧାରଣ ।
ଜୟ ତୁମ୍ଭେ ବଳରାମ ସର୍ବ ମୁନିମାନେ
ସଦା ଜପୁଥାନ୍ତି ତୁମ୍ଭ ନାମକୁ ହିଁ ଧ୍ୟାନେ ।
ଜୟ ତୁମ୍ଭେ ବଳରାମ ଅନାଥର ନାଥ
ଜୟ ତୁମ୍ଭେ ବଳରାମ ସଦା ହଳହସ୍ତ ।
ଜୟ ତୁମ୍ଭେ ବଳରାମ ଉଦ୍ଧାର ଆମ୍ଭନ୍ତ
ଜୟ ତୁମ୍ଭେ ବଳରାମ ଶରଣ ମୋ ନିତ୍ୟ ।
ଜୟ ତୁମ୍ଭେ ବଳରାମ ପୁରୁଷ ଉତ୍ତମ
ମାନବ ହୋଇ ମୋହର କିସ ଅଛି କ୍ଷମ ।
ବଳରାମଙ୍କର ପଦ୍ମଚରଣେ ଦଇନୀ
ସଦା ମାଗଇ ଶାରଳା ଦାସ ଶୂଦ୍ରମୁନି ।
ଏହି ପ୍ରକାରେ ଯୁଧିଷ୍ଠି କରିବାରୁ ସ୍ତୁତି
ଶାନ୍ତିକି ଭଜିଲେ ତହୁଁ ଦେବ ହଳପତି ।
ବୋଇଲେକ ବଳଦେବ ସାଧୁରେ ପାଣ୍ଡବେ
ନିଶ୍ଚୟ ଏ ପଞ୍ଚରାଜ୍ୟେ ରାଜା ହେଲ ଏବେ ।
ନମସ୍କାର ନ କରିଲା ଯହୁଁ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ
ତହୁଁ ରେବତୀ ରମଣ ପାଇ ଅପମାନ ।
ବୋଇଲେ ପାଣ୍ଡବେ ଏବେ ସୁଖେ କର ରଣ
ଏହା କହି ପ୍ରୟାଗକୁ ଗଲେ ବାହୁଡ଼ିଣ ।
ହେ ମନୁ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ନମିଥିଲେ ଆଜ
ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ମାରି ହଳୀ ଦ୍ୟନ୍ତେ ଅଇଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ।
ଯଦି ଅନୁରୋଧ କରି କହନ୍ତି କେଶବ
ଅବଶ୍ୟ ତାହାକୁ ମଧ୍ୟ ଦ୍ୟନ୍ତି ପରାଭବ ।
ବୋଲେ ନିଃଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ିଣ ଭୀମ ଘନ ଘନ
ମିଳିଲା ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ରାହୁ ଘୋଟିଲା ସମାନ ।

ବାଉନ ବାଉନ ଗଦା ଘେନି ଭୀମସେନ
ପିଟନ୍ତେ ଦେଖାଏ ଛାତି ରାଜା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ।
ପୁଣି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଯାଇ ପିଟେ ଗଦାବର
ଦେଖି ମାରୁତି ଧଇଲା ତାକୁ ବାମକର ।
ପୁଣି ଗଦାବର ଭୀମ ପିଟିଲାକ ତୋଳି
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଘୁଞ୍ଚିଗଲା ଦେହକୁ ସମ୍ଭାଳି ।
ଗଦା ଗଦା ପଡ଼ି ତାଳ କରନ୍ତେ ସେ ବେନି
ଝଲକି ବାହାରି ଉଠେ ତହିଁରୁ ବହନି ।
ବେଳୁବେଳ ସମର ଯେ ହେଲା ଘୋରତର
ପିଟାପିଟି ହେଲେ ଗଦା ନ କରି ବିଚାର ।
କେହି କାହାରିକୁ ରଣେ ନୁହନ୍ତି ନିଉନ
ଦୁହିଁଙ୍କର ପରାକ୍ରମ ଏକଇ ସମାନ ।
ଏ ରୂପେ ଅନେକ ରଣ ହେଲା ପରସ୍ପରେ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ତେଜ ନାଶ ନୁହେଁ କିଞ୍ଚିତରେ ।
ଯୁଦ୍ଧ କଠୋର ଦେଖିଣ ପବନର ସୁତ
ବାସୁଦେବଙ୍କର ମୁଖ ଚାହିଁଲେ ତୁରିତ ।
ଭୀମସେନ ଚାହିଁବାରୁ ଜାଣି ବନମାଳୀ
ଆପଣା ଜାନୁରେ କର ମାରିଲେକ ତୋଳି ।
ଗୋବିନ୍ଦ ଠାରରେ ତାହା ଜାଣି ବାତସୁତ
ମହାଘୋର ସଂଗ୍ରାମ ଯେ କଲେ ଅବିରତ ।
ଶତଶୃଙ୍ଗଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କଲେ ବୃକୋଦର
ଶତସିଂହ ପରାକ୍ରମ ହୋଇଲା ଅଙ୍ଗର ।
ଶଏ ଏକ ସିଂହ ବଳ ଯେଉଁ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ
ତାକୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱଗତି କରି ଧରେ ଭୀମସେନ ।
ପୃଥିବୀକି ହେଠମୁଣ୍ଡ କରିଣ ଥୋଇଲା
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବେନି ଜାନୁ ବିରଳ ଦିଶିଲା ।
ପାଣ୍ଡବ ସୁନ୍ଦର ଧରେ କୁରୁ ବେନି ଜାନୁ
ରାଗେ ମାଡ଼ିଣ ବସିଲା ପୁଣି ତାର ତନୁ ।
କୌମୋଦକୀ ଗଦା ଚିନ୍ତା କଲେ ଶିରୀବତ୍ସ
ଭୀମସେନ ହାତେ ଆସି ପଡ଼ିଲା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ।
ଗଦା ବୁଲାଇଣ ଭୀମ କୋପେ ଦେଲା ପିଟି
ଗଦା ବାଜି ତାର ମଳଦ୍ୱାର ଗଲା ଫାଟି ।
ପାଣ୍ଡବ ସୁନ୍ଦର ପୁଣି ଧରେ ବେନି ଜାନୁ
ଟାଣିଦେଉ ନାଭିଯାଏ ଫାଟିଗଲା ତନୁ ।
ଯେସନ ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ବହେ ଗିରିଫୁଟି
ତେହ୍ନେ ଆକାଶ ଉଚ୍ଛୁଳି ରକ୍ତ ହୁଏ ବୃଷ୍ଟି ।
ପଡ଼ିଲା ମାନଗୋବିନ୍ଦ ହୋଇ ଅସାଷ୍ଟମ
ମଣିମୁକୁଟ ମର୍ଦ୍ଦିଲା ବାମପାଦେ ଭୀମ ।
ପୁଣି ହିଁ ଆକ୍ରୋଶି ଭୀମ ଯୋଡ଼ି ଲୋଡ଼େ ମୁଣ୍ଡ
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେବ ଧଇଲେ ଯାଇ ଭୁଜଦଣ୍ଡ ।
ଭୀମସେନକୁ ପେଲିଣ ପକାଇ ଯୁଧିଷ୍ଠି
କୋଳରେ ଧଇଲେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ମୁଣ୍ଡ ଗୋଟି ।
ଭୀମ ବୋଲେ ଛାଡ଼ ଦେବ ବିଦାରିବି ବୁକୁ
କେତେ କେତେ ଅବସ୍ଥା ଏ ଦେଇଛି ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ତୋତେ ଆମ୍ଭ ରାଣ ଭୀମ
ସରିଲା କଥାରେ ଆଉ କେତେ କରୁ ତମ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିର କୋଳେ ଧରି ସେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ
ମୁଖକୁ ଚାହିଁ କପାଳେ ମାରି କର ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ।
ଗଳେ ଝର ଝର ହୋଇ ଲୁହ ବେନିଡୋଳେ
ରୋଦନ୍ତି ଧର୍ମ ଯୁଧିଷ୍ଠି ହୋଇ ଅସମ୍ଭାଳେ ।
ବାବୁରେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ଅତି ମାନପଣେ
ସମ୍ପଦ ବୁଡ଼ାଇଲୁ ତୁ ନ ଜାଣିବା ଗୁଣେ ।
କାଳକଯାକ ସମ୍ପଦ ଦେଲି ମୁହିଁ ତୋତେ
ଏହି ତୋହର କଷ୍ଟ ନ ଦେଖିବା ନିମନ୍ତେ ।
ବହୁତ କଷ୍ଟ ସହିଲୁ ଆମ୍ଭେ ପାଞ୍ଚଭ୍ରାତେ
ରାଜ୍ୟ ଛାଡ଼ିଲୁ ବୁଲିଲୁ ବନସ୍ତେ ବନସ୍ତେ ।
ଠାବେ ଠାବେ ଦେଖିଲୁ ତୁ ବଳ କ୍ଷତ୍ରୀଙ୍କର
ପୁଣି ତାଙ୍କ ତୁଲେ କିମ୍ପା କରିଲୁ ସମର ।
ପଞ୍ଚାଳଦେଶେ ଦ୍ରୌପଦୀ ସ୍ୱୟମ୍ବର କାଳେ
ଭୀମାର୍ଜ୍ଜୁନ ଯାହାକଲେ ଦେଖିଛୁ ତ ଡୋଳେ ।
ଆମ୍ଭେ ଯେତେବେଳେ ଥିଲୁ କାମ୍ୟକ କାନନେ
ଘୋଷଯାତ୍ରା କରିଗଲୁ ତୁ ପୁଣି ସେ ସ୍ଥାନେ ।
ଇନ୍ଦ୍ର ପୁଅ ଚିତ୍ରସେନ ତୋତେ ଯାହା କଲା
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ମୋ କଥା ମାନି ଉଦ୍ଧାରି ଆଣିଲା ।
ଗୋଧନ ହରଣ ପାଇଁ ଗଲୁ ବିରାଟକୁ
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଧ୍ୱଂସିଲା ତୋର ସମୂହ ଥାଟକୁ ।
ବାବୁ ଅନେକ ଅବସ୍ଥା ପାଇ ଠାବେ ଠାବେ
ତାହା ଜାଣି ନ ଜାଣିଲରେ ମୂର୍ଖ କୌରବେ ।
ଶରେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ସାଗରେ ବନ୍ଧକୁ ବାନ୍ଧିଲା
ତ୍ରେତାଯୁଗ ମଲ୍ଲ ହନୁ ଦର୍ପକୁ ଗଞ୍ଜିଲା ।
ଧନୁରେ ଧଇଲା ପାର୍ଥ ସପ୍ତଦୀପା ପୃଥ୍ୱୀ
ତାହା ଦେଖି ନ ବୁଝିଲ ଆରେ ଦୁଷ୍ଟମତି ।
କିରାତ ବେଶେ ହରଙ୍କୁ ଜିଣିଲା ସେ ବଳେ
ଅକ୍ଷତୂଣ ପାଶୁପତ ତ୍ରିଲୋଚନ ଦେଲେ ।
ନିର୍ବାତ କବଚ ଭୟେ ଇନ୍ଦ୍ର ପଳାଇଲା
ଚାରିଯୁଗ ଅମର ସେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ମାଇଲା ।
ବାବୁ ଦ୍ୱାରକାରେ ପଶି ସୁଭଦ୍ରା ହରିଲା
ବଳରାମଙ୍କର ତୁଲେ ବହୁ ଯୁଦ୍ଧ କଲା ।
ଖାଣ୍ଡବେ ଦହି ଅଗ୍ନିକୁ ଦେଲ ମହୌଷଧି
ଅଗ୍ନି ଦେବତାର ଗଲା ଲୁଦୁବୁଦୁ ବ୍ୟାଧି ।

ଭୀମସେନର ମହିମା ନ ସରେ କହନ୍ତେ
ଯମ ଆସନ ଛାଡ଼ଇ ସେ ଗଦା ଧରନ୍ତେ ।
ବାବୁ ସହଦେବ ବୋଲି ଯେଉଁ ସାନଭ୍ରାତ
ଜାଣଇ ସେ ମୃତ୍ୟୁଭେଦ ଯାହାର ଯେମନ୍ତ ।
କୋଟିଏ ଯୁଗ ଆଗତ ବାରତା ଜାଣଇ
ଯାହାର ତୁଳରେ ସଖା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅଟଇ ।
ତାହାଙ୍କର ତୁଳେ କିସ କରିଲୁ ସଂଗ୍ରାମ
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ପଣରେ ବୁଡ଼ାଇଲୁ ଧର୍ମ ।
ବାବୁ ମୁଁ ପ୍ରବେଶ ହେଲି ଯେ ବାରୁଣାବନ୍ତେ
ମଧ୍ୟସ୍ଥ ପାତ୍ର କରିଲେ ଧୌମ୍ୟ ପୁରୋହିତେ ।
ସମସ୍ତଙ୍କୁ କହିଲେ ସେ ବିନୟରେ ବାଣୀ
ଉପହାସ କଲୁ ବାବୁ ସବୁକଥା ଶୁଣି ।
ପୁଣି ହିଁ ତୁମ୍ଭର ମନ ଜାଣିବା ନିମନ୍ତେ
ଆପଣେ ମଧ୍ୟସ୍ଥପାତ୍ର ହେଲେ ଜଗନ୍ନାଥେ ।
ସେ ହରିକି ତୁମ୍ଭେମାନେ ଉପହାସ କଲେ
ଆବର କୁବୁଦ୍ଧି କରି ମାରି ତ ଲୋଡ଼ିଲେ ।
ସଭା ତଳରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପାଇ ଅପମାନ
ତୁମ୍ଭର ତହୁଁ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କି ଆଣିଲେ ବହନ ।
ବାବୁ ମୁଁ ବୋଇଲି ତୋତେ ଲକ୍ଷେରାଜା ଥାଇ
ପଡ଼ା ଖଣ୍ଡିଏକ ମୋତେ ଦିଅ କୁରୁସାଇଁ ।
ଅନେକ ବିନୟ ହୋଇ ଧଇଲି ତୋ ହାତ
ସମର ତୁ ତୁଚ୍ଛାକଲୁ ନ ହେଲୁ ସମ୍ମତ ।
ଏବେ ହେଁ ତୋତେରେ ମୁହିଁ ବୋଲୁଅଛି ଭାଇ
ହସ୍ତିନା ରାଜ୍ୟରେ ତୋତେ ବସାଇବି ନେଇ ।
ତୁହି କେବଳ ବଇଠା ରାଜା ହେବୁ ବାବୁ
ଦୈତ୍ୟ ଦାନବଙ୍କୁ ମାରି ଧନ ଦେଉଥିବୁ ।
ଭୀମ ହସିଲା ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେବ ବାକ୍ୟ ଶୁଣି
ତୁମ୍ଭ ବୋଲେ ରାଜ୍ୟେ ରାଜା ହେବ ଏହିକ୍ଷଣି ।
ବାପତ ଜନ୍ମରୁ ଅନ୍ଧ ପୁଅ ଭଗ୍ନ ଜାନୁ
ଏ ଦୁହେଁ ରାଜ୍ୟ କରନ୍ତୁ ତୁମ୍ଭର ବଚନୁ ।
ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ ବାବୁ ଶୁଣ ଭୀମସେନ
ପୋଡ଼ିଲା ଘାଆରେ କେତେ ଦେଉଥାଉ ଚୂନ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିଦେବ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଜଗନ୍ନାଥେ
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଜନ୍ମ ଅନ୍ଧ ହୁଅନ୍ତେ ଯୁକତେ ।
ପଣ୍ଡୁ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କୁ ଯେ ରାଜଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେଇ
ରହିଲେ ସେ ଶତଶୃଙ୍ଗ ପର୍ବତରେ ଯାଇ ।
ଦୈତ୍ୟ ଦାନବ ମାରନ୍ତି କରି ଦିଗବିଜେ
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କୁ ନୃପତି କରି ପଞ୍ଚରାଜ୍ୟେ ।
ଏବେ ତ ଏହାଙ୍କୁ ମୁହିଁ ରାଜ୍ୟଭାର ଦେବି
ଭାଇଙ୍କି ଘେନି ବନସ୍ତେ ଯାଇ ବୁଲୁଥିବି ।
ମୋହର ଏ ସତ୍ୟ ସତ୍ୟ ଅଟେ ଦୃଢ଼ବାକ୍ୟ
ଦିଅ ମୋତେ ଏହି ଆଜ୍ଞା ହେ ସାଧୁ ବିବେକ ।
ଭୀମସେନ ବୋଲେ ଦେବ ଶୁଣ ଶିରୀବତ୍ସି
ଏ ବୋଲେ ଶୁଣିଣ ଯାହା ଯା ପ୍ରାଣ ରହିଛି ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବୋଲେ ସାଧୁ ସାଧୁ ତୋତେ ଭୀମା
ଶରୀରୁ ନ ଛାଡ଼େ କିମ୍ପା ଏ ନିର୍ଲ୍ଲଜ ଆତ୍ମା ।
ସେହିକ୍ଷଣି ପ୍ରାଣ ମୋର କିମ୍ପାଇ ନ ଗଲା
ବାମପାଦେ ମୋ ମୁକୁଟ ଭୀମାଟା ମର୍ଦ୍ଦିଲା ।
ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ ସ୍ୱାମୀ ବେଗେ ଯିବା ଆସ
ବିଳମ୍ବ ଦେଖି କୋଇନ୍ତା ପ୍ରାଣେ ହେବେ ନାଶ ।
କୋମଳ ପତ୍ରରେ କରି ତହିଁ ଏକ ଶଯ୍ୟା
ତାହାଉପରେ ଶ୍ୱାଇଲେ ନେଇ କୁରୁରାଜା ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟରେ ବିଧାତା
କେବେ ସୁଖ କେବେ ଦୁଃଖ ଦେବତା ଆୟତ୍ତ ।
ହଂସୁଳୀ ତୁଳିରେ ଯାକୁ ନ ଆସଇ ନିଦ
ଏବେ ପତ୍ର ଶଯ୍ୟା କଲୁରେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ।
କିଏ ଆନ କରିପାରେ ଦୈବ ଲିଖନକୁ
ଯାହା ତାହା ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଭୁଞ୍ଜିବ ତାହାକୁ ।
ଏମନ୍ତ କହିଣ ଧର୍ମ ଶିରେ ମାରି କର
ବୋଇଲେରେ ଭାଇ କର୍ମ ଭୋଗ କର ତୋର ।
ପୁଣି ଆଦେଶ କରିଲେ ଶୁଣ ହେ ଦୁର୍ଦ୍ଧକ୍ଷ
ଆସୁଛି ରଜନୀ ମାନଗୋବିନ୍ଦକୁ ରଖ ।
ଦୁର୍ଦ୍ଧକ୍ଷକୁ ଶତେ ହସ୍ତୀ ତିନିଅସ୍ତ୍ର ରଥୀ
ପାଞ୍ଚସହସ୍ର ତୁରଗ ଶତେକ ପଦାତି ।
ଲକ୍ଷେକ ସଇନ୍ୟ ଦେଇ ଦୁର୍ଦ୍ଧକ୍ଷ ସଙ୍ଗରେ
ରଣ ଜୟ କରି ସର୍ବେ ଗ୍ଲଲେ ଆନନ୍ଦରେ ।
ବ୍ୟାସସର ନିକଟରେ ଜଇନ୍ତା ନଗର
ହେ ନରେଶ ଚାରିଯୁଣ ଅଟଇ ସେ ଦୂର ।
ପଞ୍ଚପାଣ୍ଡବ ସହିତେ ସଇନ୍ୟକୁ ଘେନି
ଅତି ବେଗରେ ଅଇଲେ ପ୍ରଭୁ ଚକ୍ରପାଣି ।
ଜଇନ୍ତା ନଗରେ ଆସି ହେଲେ ଉପସ୍ଥିତ
ଶତ୍ରୁକୁ ବିନାଶି ମନେ ଆନନ୍ଦ ଅତ୍ୟନ୍ତ ।
ତେଣେ ଅର୍ଘ୍ୟ ଘେନି ଦ୍ୱାରେ କୁନ୍ତୀ ମହାସତୀ
ଏମାନଙ୍କ ଆସିବାକୁ ଚାହିଁ ବସିଛନ୍ତି ।
ଆଗେ କୃଷ୍ଣ ତାଙ୍କ ପାଶେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ
ତାଙ୍କୁ ଦେଖି କୁନ୍ତୀଦେବୀ ଏମନ୍ତ ବୋଇଲେ ।
କହ ହରି କେ ବଧିଲା ମାନଗୋବିନ୍ଦକୁ
ଅର୍ଘ୍ୟ ଘେନି ବନ୍ଦାଇବି ଆଗେ ମୁଁ ତାହାକୁ ।
ଦେବତା ରାକ୍ଷସ ଅବା ହେଉ ସେ ଚାଣ୍ଡାଳ
ନିଶ୍ଚୟ ଅର୍ଘ୍ୟ ବନ୍ଦିବି ତାକୁ ଆଦିମୂଳ ।

ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ନ ମରିବା ଯଦ୍ୟପି ଶୁଣିବି
ଏକ୍ଷଣି ହରି ତୋ ଆଗେ ଜୀବନ ତେଜିବି ।
କୁନ୍ତୀଙ୍କ କଠୋରବାଣୀ ଶୁଣି ନାରାୟଣ
କୋମଳ ବଚନେ ସେହୁ କହିଲେ ଏସନ ।
ଶୁଣ ଆଗୋ ମାତା ତୁମ୍ଭେ ମୋହର ବଚନ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ନାଶ କଲେ ଆଜି ଭୀମସେନ ।
ଧନ୍ୟ ମାତ ଜାତ କଲ ତୁମ୍ଭେ ପାଞ୍ଚପୁତ୍ର
ତାଙ୍କ ହାତେ ମହୀଭାରା ହୋଇଲା ନିପାତ ।
ଏବେ ମାତ ଅର୍ଘ୍ୟ ଦିଅ ଭୀମସେନ ଶିରେ
ଶୁଣି କୋଇନ୍ତା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦ ମନରେ ।
ଅଙ୍ଗ ପୁଲକି ଉଠିଲା ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ବଦନ
ସ୍ନେହରେ ଡାକିଲେ ଆସି ଆରେ ଭୀମସେନ ।
ମାରୁତି ଯାଇଣ ତାଙ୍କ ଚରଣେ ନମିଲେ
କୁନ୍ତୀ ଭୀମସେନ ଶିରେ ଅର୍ଘ୍ୟ ବନ୍ଧାଇଲେ ।
ବୋଇଲେକ ସାଧୁ ସାଧୁ ତୁ ମୋହର ପୁତ୍ର
ସେ ବଚନେ ତୁଷ୍ଟ ହେଲେ ଭୀମ ବଳବନ୍ତ ।
ଏ ସମୟେ ଭୀମ ବୋଲେ ଗୋବିନ୍ଦଙ୍କୁ ଚାହିଁ
ମୋ ପରି ବୀର ନ ଥିବେ ତ୍ରିଭୁବନେ କେହି ।
ମୁହିଁ ଯେ ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କୁ କରିଲଇଁ କ୍ଷୟ
ମୋ ହସ୍ତେ ମଲେ ଗାନ୍ଧାରୀ ଶତେକ ତନୟ ।
ସମରେ ବେନି ଗଦା ମୁଁ ଧରିଣ ନ ଥିଲେ
ଚାରିଭାଇ ଶତ୍ରୁଠାରୁ ନ ବର୍ତ୍ତନ୍ତେ ଭଲେ ।
ଭୀମ କାକ୍ୟ ଶୁଣି ରାଗେ ବୋଇଲେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ
ମୋହର ବଚନ ଶୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ।
ବାଳକ କାଳରେ ବିଦ୍ୟା ପରୀକ୍ଷାର ବେଳେ
ଦ୍ରୋଣଗୁରୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଘେନିକରି ଗଲେ ।
କୁଣ୍ଡଳୀ ପର୍ବତଠାକୁ କରିଲୁ ଗମନ
ସେ ପର୍ବତଠାକୁ ଦ୍ରୋଣ ଆଗହୁଁ ଯାଇଣ ।
ତା ଉପରେ ଥିଲା ଏକ ବୃକ୍ଷ କୃଷ୍ଣାଗରୁ
ନାରାଚେ ଅର୍ଦ୍ଧେକ ତାକୁ ଛେଦି ଦ୍ରୋଣଗୁରୁ ।
ତହିଁର ଉପରେ ଏକ ଖଡ଼ିକା ପୋତିଲେ
ଏକ ଗରଗଡ଼ ନେଇ ତା ପରେ ଥୋଇଲେ ।
ଶୃଙ୍ଗଧାନ ରଖିଲେକ ଗରଗଡ଼ ପରେ
ସୋରିଷ ଏକ ରଖିଲେ ତହିଁର ଉପରେ ।
ଏ ରୂପେ ସେଠାରେ ରହି ଭରଦ୍ୱାଜ ଶିଷ୍ୟ
ଆଖଡ଼ା ଶାଳରେ ଆସି ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଶତେ ଭାଇ କର୍ଣ୍ଣ ସହିତରେ
ଆମ୍ଭ ପାଞ୍ଚଭାଇଙ୍କି ସେ କହିଲେ ସତ୍ୱରେ ।
ନିଅ ଧନୁଶର ତୁମ୍ଭେ ଚାହିଁ ପର୍ବତକୁ
ସେଠାରେ କି ଦିଶେ ଫେଡ଼ି କହ ହେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ।
ଶୁଣି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଆଗେ ଧନୁଶର ନେଲା
ପର୍ବତ ସ୍ତମ୍ଭ ଖଡ଼ିକା ଦିଶେ ଯା କହିଲା ।
ଆଉ କି ଅଛଇ ଗୁରୁ ନ ଦିଶଇ ମୋତେ
ଏହିରୂପେ ଅନାଇଣ କହିଲେ ସମସ୍ତେ ।
ଖଡ଼ିକା ଗର୍ଗଡ଼ ଯାଏ ସମସ୍ତେ କହିଲେ
ଆଉ ତେଣିକି ବଳିଣ କହି ନ ପାରିଲେ ।
ସର୍ବଶେଷେ ଧନୁଶର ଦେଇ ଗୁରୁ ମୋତେ
ବୋଇଲେ କହରେ ବାବୁ କି ଦିଶିଛୁ ତୋତେ ।
ଗୁରୁଙ୍କ ଆଜ୍ଞାରେ ମୁହିଁ ଧନୁଶର ଧରି
ବୋଇଲି ଏଠାରୁ ଚାରିଯୁଣେ ଅଛି ଗିରି ।
ତା'ପରେ ଗୋଟିଏ ବୃକ୍ଷ କଟା ହୋଇଅଛି
ତହିଁର ଉପରେ ଏକ ଖଡ଼ିକା ରହିଛି ।
ଖଡ଼ିକା ପରେ ଗର୍ଗଡ଼ ପରେ ଶୃଙ୍ଗଧାନ
ତା ପରେ ସୋରିଷ ଅଛି କହିଲି ପ୍ରମାଣ ।
ଏହା ମୁଁ କହନ୍ତେ ଗୁରୁ ହୋଇଲେ ହରଷ
ଆନନ୍ଦେ ବୋଇଲେ ମତେ ବେଗେ ଶର ପେଶ ।
ଖଡ଼ିକା ଗର୍ଗଡ଼ ଧାନ ନ ପଡ଼ି କେବଳ
ସୋରିଷ ଗୋଟି ମଧ୍ୟରୁ ହେବ ବେନିଫାଳ ।
ଗୁରୁଙ୍କ ଆଜ୍ଞାରେ ମୁହିଁ ନାରାଚ ପେଶିଲି
ସୋରିଷ ଗୋଟିକି ଯହୁଁ ବେନିଫାଳ କଲି ।
ତାହା ଦେଖି ଦ୍ରୋଣଗୁରୁ ବହୁ ପ୍ରଶଂସିଲେ
ତ୍ରିପୁରେ ତୋ ସମବୀର ନ ହେବେ ବୋଇଲେ ।
ବାଳୁତ କାଳରୁ ମୁହିଁ ଏମନ୍ତ କ୍ଷତ୍ରିୟ
କିରାତ ରୂପେ ଜିଣିଲି ଦେବ ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ ।
ତରେ ପାଶୁପତ ମୋତେ ସମର୍ପିଲେ ହର
ସନ୍ତୋଷେ ପାର୍ବତୀ ଦେଲେ ଅକ୍ଷୟ ତୂଣୀର ।
ଖାଣ୍ଡବ ବନକୁ ଦେଇ ତୋଷିଲି ଅନଳ
ତେଣୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲା ମୋତେ ଦେବାସ୍ତ୍ର ସକଳ ।
ସେ ସମୟେ ଇନ୍ଦ୍ରସହ ହାରିଗଲେ ଦେବେ
କି କ୍ଷମ ଥିଲା ତୁମ୍ଭର ଜିଣନ୍ତା କୌରବେ ।
ଧନୁ ମନଭେଦୀ ଶର ଧରିଥିଲେ ମୁହିଁ
ଭାରତ ଯୁଦ୍ଧେ କେ ମୋତେ ଜିଣିବାକୁ ନାହିଁ ।
ସପ୍ତରଥୀ ମୋ ଶରକୁ ଦେଖିଲେ ଡରନ୍ତି
ମୋ ଶରେ କୌରବଦଳ ହେଲେ ବିନଶ୍ୟତି ।
ପାର୍ଥଙ୍କ ଏ ବାଣୀ ଶୁଣି ନକୁଳ କମ୍ପିଲା
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପାଦେ ପ୍ରଣମି ଏମନ୍ତ ବୋଇଲା ।
ମୁଁ ଯଦ୍ୟପି କୁନ୍ତ ଧରି ନ ଥାନ୍ତି ସମରେ
କୌରବ ସୈନ୍ୟଙ୍କୁ କିଏ ଜିଣନ୍ତା ବଳରେ ।
ମୁହିଁ ବାହୁବଳେ ଧର୍ମ ଯଜ୍ଞ ହେଲା କାଳେ
କୁନ୍ତମୁନେ ପୃଥିବୀକି ଧଇଲି ପାତାଳେ ।

କେତେ ଟାଣ ଦେଖାଇଣ କହିଗଲେ ପାର୍ଥ
କି ଜିଣନ୍ତେ ମୁଁ ନ ଧରିଥିଲେ ଏହି କୁନ୍ତ ।
ନକୁଳ ବାକ୍ୟରେ କମ୍ପି କହେ ସହଦେବ
ମୋ କଥା ଘେନା କରନ୍ତୁ ହେ ଦେବକେଶବ ।
ବିଚାର ନ ଦେଇଥିଲେ ମୁଁ ଏହିମାନଙ୍କୁ
କିସ ଜିଣନ୍ତେ ଏମାନେ କୌରବ ଆଦିଙ୍କୁ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ମୃତ୍ୟୁଭେଦ ମୁଁ ତ ଥିଲି କହି
ଜିଣିଥାଆନ୍ତେ ଆଜି କି ଭୀମସେନ ଭାଇ ।
ନିଶ୍ଚୟ କରି କହୁଛି ବୁଝ ଯଦୁରାୟ
ମୋ ବିଚାରେ କୌରବାଦି ସର୍ବ ହେଲେ କ୍ଷୟ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ କୃଷ୍ଣ ଶୁଣ ମୋର କଥା
ଏମାନେ ଯାହା କହିଲେ ନୁହଁଇ ଅନ୍ୟଥା ।
କପଟ ମୁଁ ଜାଣେ ନାହିଁ ମିଛ ନ କହଇ
ସବୁବେଳେ ଧର୍ମପଥ ଆଶ୍ରା କରିଥାଇ ।
ଧର୍ମ ଆଶ୍ରିତ ଜନର ସଦା ହୁଏ ଜୟ
ସେ ପ୍ରାଣୀକି ନ ପଡ଼ଇ କେବେ ଅପଚୟ ।
ମୋ ସତ୍ୟ ଧର୍ମବଳରୁ ମରିଲେ ସକଳ
ଏ କଥା ନିଶ୍ଚୟ ତୁମ୍ଭେ ବୁଝ ଆଦିମୂଳ ।
ଏ ପାଞ୍ଚଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ବୋଇଲେ ପାଞ୍ଚାଳୀ
ମୋହର ବଚନ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ବନମାଳୀ ।
ଯେଉଁଦିନ ଦୁଃଶାସନ ଧଇଲା ମୋ କେଶ
ସେହିଦିନ କରିଥାନ୍ତି କୁରୁବଂଶ ଧ୍ୱଂସ ।
ଅନଳୁ ଜନ୍ମି ବୋଲାଏ ମୁଁ ପରମା ସତୀ
ମୋ କୋପେ କୌରବ ଆଦି ହେଲେ ବିନଶ୍ୟତି ।
ସୁଭଦ୍ରା ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କ କଥା
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯା କହିଲ ସବୁ ଅଟେ ବୃଥା ।
ମୋର ପୁତ୍ର ଅଭିମନ୍ୟୁ ଯେଣୁ ସେ ମାଇଲେ
ତେଣୁ ମୋ ଭାଇ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ତାଙ୍କୁ ବିନାଶିଲେ ।
କୁନ୍ତୀ ବୋଇଲେ ମୋ କଥା ଶୁଣ ନାରାୟଣ
ବନେ ଗଲାବେଳେ ଯେତେ ଲଭିଲ କଷଣ ।
ସର୍ବଦା ସେ ଆତ୍ମା ଗୋଟି ଆକୁଳ ହୁଅଇ
ସେ ଦିନର ଶାପ ଏବେ ଫଳିଲା କହ୍ନାଇ ।
ଧର୍ମକୁ ସଦା ଜଣାଏ କରିଣ ବିନତି
ଏତେଦିନେ ଧର୍ମ ତାଙ୍କୁ କଲେ ବିନଶ୍ୟତି ।
ଏ ରୂପେ କଥା ହୁଅନ୍ତେ ଯେଝା ପଉରୁଷେ
କାହାରି କଥା କାହାରି ମନକୁ ନ ଆସେ ।
ସମସ୍ତଙ୍କ ଦୁଃଖ ସୁଖ ଭାବ ଜାଣି ହରି
ବୋଇଲେ ଝଗଡ଼ା ତୁମ୍ଭେ ନ କର ଏପରି ।
ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କର କଥା ମୁହିଁ ନ ଜାଣଇ
ଶତ୍ରୁ ଏକ ନାଶଗଲେ ବିରସ କିମ୍ପାଇଁ ।
ଏହିରୂପେ କହି ହରି ସବୁଙ୍କୁ ତୋଷିଲେ
ପାଞ୍ଚପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ଚାହିଁ ଏମନ୍ତ କହିଲେ ।
ଚାଲ ଏହିକ୍ଷଣି ଯିବା ସମର ଭୂମିକୁ
ଯୁଦ୍ଧକଥା ପଚାରିବା ବେଲାଲସେନକୁ ।
ସେ କାଳେ ଶିର କମଳ ତାହାକୁ ମାଗିଲି
ସେ ମାଗିବା ଦିବ୍ୟଚକ୍ଷୁ ତାକୁ ଦେଇଥିଲି ।
ସେ ନେତ୍ରେ ସବୁଙ୍କ ଯୁଦ୍ଧ ତହିଁ ଦେଖିଥିବ
ତାକୁ ପୁଚ୍ଛିଲେ ସବୁଙ୍କ ସନ୍ଦେହ ତୁଟିବ ।
ଏହା ଶୁଣିକରି ସର୍ବେ ବାହାର ହୋଇଲେ
ସମର କ୍ଷେତ୍ର ମଣ୍ଡଳେ ଯାଇଁ ପ୍ରବେଶିଲେ ।
ଶୁଭସ୍ତମ୍ଭଠାରେ ମିଳି ଦେବ ନାରାୟଣ
ବେଲାଲସେନକୁ ଚାହିଁ ପୁଚ୍ଛିଲେ ଏସନ ।
କହ ବୀର କି କି ତୁହି ଦେଖିଲୁ ସମରେ
ବହୁ ସନ୍ଦେହ ଜନ୍ମିଛଇ ଆମ୍ଭର ମନରେ ।
କିଏ କାହାକୁ ମାଇଲା କି କି ଅସ୍ତ୍ର ମାରି
କେ କେତେ ମାଇଲା ଗଦା ମଲ୍ଲଯୁଦ୍ଧ କରି ।
ଉଚ୍ଚସ୍ଥାନେ ଥିଲୁ ତୁହି ଦେଖିଥିବୁ ସବୁ
ସଂଶୟ ଫିଟିବ ଫେଡ଼ି କହ ଆରେ ବାବୁ ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ବାକ୍ୟେ କହଇ ସେ ବେଲାଲସେନ
ମୋହର ବଚନ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ଭଗବାନ ।
ଯୁଦ୍ଧ ଦେଖିବାକୁ ଦିବ୍ୟ ଲୋଚନ ମାଗିଲି
କି ରୂପେ ହୋଇବ ଯୁଦ୍ଧ ଦେଖିବି ମୁଁ ବୋଲି ।
ସତରଦିନ ସମର ହୋଇଲା ଏଠାରେ
ନ ଦେଖିଲି ପ୍ରଭୁ ମୁହିଁ କେ କାହାକୁ ମାରେ ।
ରଥ ରଥୀ ଗଜ ଅଶ୍ୱ ସୈନ୍ୟ ଅସୁମାର
ଅଶ୍ୱ ଚକାଚଳି ହୁଏ ମୁଖେ ମାରଧର ।
କିନ୍ତୁ କେ କାରେ ମାରଇ ନ ଦେଖିଲି ଦେବ
ଆଉ ଯାହା ଦେଖିଅଛି ଶୁଣ ହେ କେଶବ ।
ଗୋଟିଏ ଚକ୍ର ଆସଇ ହୋଇ ପରଖର
ସମର ପ୍ରାଙ୍ଗଣେ ସେହି କରଇ ବିହାର ।
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ଥାଟୁ ଯାଇଁ କୁରୁସୈନ୍ୟ ନାଶେ
ତେଣୁ ଫେରି ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ସୈନ୍ୟ ମାରି ଆସେ ।
ସେହି ଚକ୍ରଟି ଚୌଦିଗେ ଖେଦି ମାରୁଥାଏ
କୁରୁ ପାଣ୍ଡବ ସୈନ୍ୟଙ୍କୁ ସେହି କଲା କ୍ଷୟେ ।
ଏହାଛଡ଼ା କେ କାହାକୁ ଯୁଦ୍ଧେ ମାରିଅଛି
ମୁହିଁ ଏହା ଦେଖିନାହିଁ ଜାଣ ହେ ଶ୍ରୀବତ୍ସି ।
ଏହିକଥା ଶୁଣି ସର୍ବେ ହୋଇଲେକ ତୁନି
ଶିର କମ୍ପାଇ ରାଗରେ ଉଠିଲେ ପାବନି ।
ଭାଳଇ ସବୁଙ୍କୁ ଯାହା ନିନ୍ଦା କଲା କଲା
ମୋ ପୁତ୍ର ହୋଇ ମୋ ଟେକ ଟିକେ ନ ରଖିଲା ।

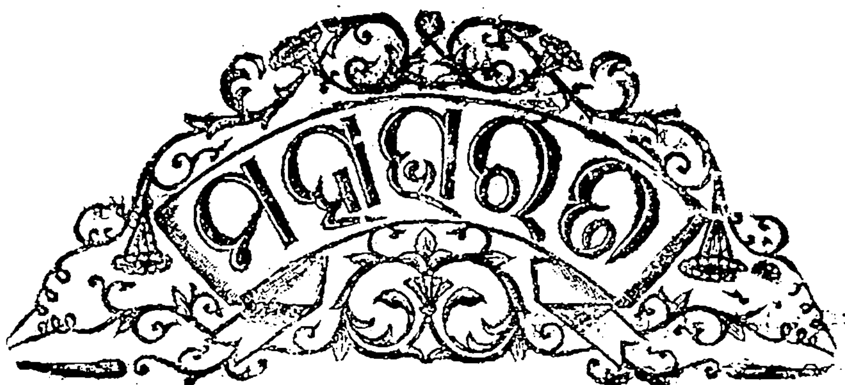
ରେ ଅନ୍ଧ କହୁଛି କିଛି ମାରି ନାହିଁ ମୁହିଁ
ଏହା କହି ଏକବିଧା ମାଇଲା ନିଠାଇ ।
ସେ ଆଘାତେ ବେଲାଳର ଶିର ଚୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା
ତା ଆତ୍ମା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଦେହେ ଲୀନ ହୋଇଗଲା ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ହାୟ ଭୀମ ତୁ କି କଲୁ
ବେଲାଳ ଜୀଆଇ ଥାନ୍ତୁ ମନେ ଭାଳିଥିଲୁ ।
କପଟ କରିଣ ହରି ଏମନ୍ତ କହିଲେ
ଶୁଣି କରି ସମସ୍ତେ ଯେ ବିରସ ହୋଇଲେ ।
ମାୟାଧର ପ୍ରଭୁଙ୍କର କେ ମାୟା ବୁଝିବ
ଏହିରୂପେ ଭାଙ୍ଗିଲେ ପ୍ରଭୁ ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ଗର୍ବ ।
ସଂସାରେ ଲଗାଇଥନ୍ତି ଯେହୁ ଖେଳଘର
କେ ଜାଣିବ ତାଙ୍କ ମାୟା ଦେବେ ଅଗୋଚର ।
ଶୁଣ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ
ପଞ୍ଚପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ହରି ଘେନି ସଙ୍ଗତରେ ।
ଜଇନ୍ତା ନଗରେ ଯାଇ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ
ଜୟ ପତାକା ସବୁରି ପୁରେ ଉଡ଼ାଇଲେ ।
କୁନ୍ତୀଙ୍କ ପାଶେ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତେ ପ୍ରଣାମ
କଲ୍ୟାଣ ବାଞ୍ଛିଲେ କୁନ୍ତୀ ପୁରୁ ମନସ୍କାମ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ହରି ଚାଲ ସର୍ବେ ଯିବା
ସ୍ନାନ ଦେବାର୍ଚ୍ଚନ ସାରି ଭୋଜନ କରିବା ।
ତହୁଁ ସର୍ବେ ଯାଇ ସ୍ନାନ କରିଣ ଅଇଲେ
ଦେବାର୍ଚ୍ଚନ ଭୋଜନାଦି କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ କଲେ ।
ସଭାଗୃହରେ ପ୍ରବେଶ ହ୍ୱନ୍ତେ ଧର୍ମଶିଷ୍ୟ
ତାଙ୍କୁ ଚାହିଁ ବୋଇଲେ ହେ ଦେବ ପୀତବାସ ।
ଏବେ ଆପଣଙ୍କ ଶତ୍ରୁ ସର୍ବେ ନାଶଗଲେ
ଆପଣ ମନରେ ଏବେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୋଇଲେ ।
ଏବେ ସକଳ ଚାଲନ୍ତୁ ଦ୍ୱାରକାକୁ ଯିବା
ବଳରାମଙ୍କୁ ଯାଇଣ ସମସ୍ତ କହିବା ।
ଆବର କଥାଏ କହେ ବୁଝ ଦେବ ମନେ
ଦଣ୍ଡେ ରହି ନ ଯୋଗାଏ ଜୟ କଲା ସ୍ଥାନେ ।
ଏଥିର କାରଣ ପୂର୍ବୁ ଅଛି ଜାଣି ସ୍ୱାମୀ
ପଞ୍ଚରାତ୍ର ଉପେକ୍ଷିତ ଜୟ କଲା ଭୂମି ।
ଏହା ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିର କଲେ ସନମତ
ଯେ ଆଜ୍ଞା ତୋହର ମୁହିଁ ପାଳିବି ଅଚ୍ୟୁତ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କି ଏହା କହି କମଳଲୋଚନ
ଦୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମନ ପାଶେ ଯାଇ ମିଳିଲେ ବହନ ।

ପାଞ୍ଚାଳୀଙ୍କ କୁମରକୁ ଶୁଆଇ ଭିତରେ
ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମନକୁ ନେଇ ଜଗାଇଲେ ଦ୍ୱାରେ ।
ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ପାଞ୍ଚାଳର ରାୟେ
ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ନେଉଅଛୁ ଦ୍ୱାରାବତୀ ଯାଏ ।
ପାଞ୍ଚାଳୀ କୁମର ଛନ୍ତି ତୁମର ଭଣଜା
ଯତ୍ନେ ରଖ ପଞ୍ଚରାଜ୍ୟେ ହେବେ ମହାରାଜା ।
ଦୁଇ ଅକ୍ଷୌହିଣୀ ସୈନ୍ୟ ରଖି ସିଂହଦ୍ୱାରେ
ଭୈରବ ପିତୁଳା ଏକ ସ୍ଥାପିଲେ ବାହାରେ ।
ପାଣ୍ଡବେ ପଞ୍ଚସୋଦର ଦ୍ରୌପଦୀ ସୁନ୍ଦରୀ
ଆବର କୁନ୍ତୀ ସୁଭଦ୍ରା ଉତ୍ତରାକୁମାରୀ ।
ଏହାଙ୍କୁ ବସାଇ ହରି ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥେ
ପ୍ରବେଶିଲେ ଦ୍ୱାରକାରେ ଯାଇଣ ତୁରିତେ ।
ଉଗ୍ରସେନ ବିଜେ କୃଷ୍ଣ ଆସିବାର ଶୁଣି
ସାତବଂଶ ଯଦୁ ଘେନି ବିଜେ ହଳପାଣି ।
ଦ୍ୱାରାବତୀରେ ଉତ୍ସବ କଲେ ଦେବହରି
ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାରିଣ ଦୁଷ୍ଟଙ୍କୁ ସଂହାରି ।
ଅନେକ ପ୍ରାର୍ଥନା ତହିଁ କରିଲେ ଯାଦବ
ଶୟଳ ଉଦ୍ଧାର କର୍ତ୍ତା ଅଟ ବାସୁଦେବ ।
ଦୁଃଖୀଜନ ଉଦ୍ଧାରଣ ନାଥ ଜଗତବନ୍ଧୁ
ପୃଥ୍ୱୀଜନ ଉଦ୍ଧାରଣ ନାଥ ସତ୍ୟସିନ୍ଧୁ ।
ଭକ୍ତ ଉଦ୍ଧାରଣ ନାଥ ଭକତ ବତ୍ସଳ
ଭାରା ଉଦ୍ଧାରଣ ନାଥ ତାରଣ ଶୟଳ ।
ତୁ ଦେବ ଆଦି ପୁରୁଷ ତୁ ଦେବ ନିୟନ୍ତା
ତୁ ଦେବ ନର୍କଗତିରୁ ଉଦ୍ଧାର କରତା ।
ତୁ ଦେବ ମନ୍ତ୍ର ସାଧନ ତୁ ପରମଯୋଗୀ
ତୁ ଦେବ ଅଣାକାର ତୁ ପରଂବ୍ରହ୍ମ ଭୋଗୀ ।
ତୁହି ଦେବ ଜଳସ୍ଥଳ ତୁ ଦେବ ଅନଳ
ତୁ ଦେବ ଆକାଶ ପୁଣି ସପତ ପାତାଳ ।
ତୁହି ଦେବ ରାତ୍ର ଅଟୁ ତୁ ଦେବ ଦିବସ
ତୁହି ଦେବ ବ୍ରହ୍ମା ଅଟୁ ତୁହି ବିଶ୍ୱବାସ ।
ତୁ ଦେବ ଯାବତ ଜୀବ ଅଟୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠମୂଳ
ତୁହି ଦେବ ଧର୍ମାଧର୍ମ ତୁହି ଯେ ସକଳ ।
ଅନିତ୍ୟ ଶରୀର ଏହୁ ଲାଗୁଅଛି ଲୟ
ଚବାଗ୍ରେ ରହିଲେ ଅନୁଭବକୁ ନ ଦିଅ ।
ତୁଳସୀ ବଲ୍ଲଭ ପାଦେ ଅନୁବ୍ରତେ ସେବି
ଶ୍ରୀ ଶାରଳା ଦାସ କବି କହେ ଏହା ଭାବି ।
ଏହିଠାରେ ଗଦାପର୍ବ ହେଲା ସମାପତ
ପଢ଼ି ଶୁଣି ନରେ ହୁଅ ସଂସାରୁ ମୁକତ ।

ମହାଭାରତ ଗଦାପର୍ବ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ

—০—

ଶୂଦ୍ରମୁନି ୰ ଶାରଳା ଦାଶଙ୍କ ବିରଚିତ

କାଇଁଶିକା ବା ଐଷିକ ପର୍ବ

ପ୍ରକାଶକ : ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର

(ନୂତନ ମୁଦ୍ରଣ)

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ - ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର
ପରିଚାଳକ - ବିଦ୍ୟାଧର ସାହୁ
ଅଲିଶା ବଜାର, କଟକ - ୨
ଦୂରଭାଷ : ୦୬୭୧-୨୬୦୮୨୯୬

ମହାଭାରତ କାଇଁଶିକା ବା ଐଷିକ ପର୍ବର

ସୂଚୀପତ୍ର

ବିଷୟ **ପୃଷ୍ଠାଙ୍କ**

— କାଇଁଶିକା ବା ଐଷିକ ପର୍ବର ସୂଚୀ ପତ୍ର —

ସମାପ୍ତ

ମହାଭାରତ

କାଇଁଶିକା ବା ଐଷିକ ପର୍ବ

ନାରାୟଣଂ ନମସ୍କୃତ୍ୟ ନରଂଚୈବ ନରରୋତ୍ତମଂ
ଦେବୀଂ ସରସ୍ୱତୀଂ ବ୍ୟାସଂ ତତୋଜୟ ମୁଦୀରୟେତ୍ ।
ବେଦେ ରାମାୟଣେ ଚୈବ ପୁରାଣେ ଭାରତେ ତଥା
ଆଦୌ ଚାନ୍ତେ ଚ ମଧ୍ୟେ ଚ ହରିଃ ସର୍ବତ୍ର ଗୀୟତେ ।
ଖର୍ବଂ ସ୍ଥୂଳତନୁ ଗଜେନ୍ଦ୍ର ବଦନଂ ଲମ୍ବୋଦର ସୁନ୍ଦରଂ,
ପ୍ରସ୍ୟନ୍ଦନ୍ ମଧୁଗନ୍ଧଲୁବ୍ଧମଧୁପବ୍ୟାଲୋଳ ଗଣ୍ଡସ୍ଥଳଂ ।
ଦନ୍ତାଘାତ ବିଦାରିତାରୁଧିରୈଃ ସିନ୍ଦୂର ଶୋଭାକରଂ,
ବନ୍ଦେ ଶୈଳସୁତାସୁତଂ ଗଣପତିଂ ସିଦ୍ଧିପ୍ରଦ କାମଦଂ ।

କ୍ଷୀରେନ୍ଦୁ କୁନ୍ଦଧବଳଂ ଶଶୀଖଣ୍ଡ ଚୂଡ଼ଂ,
ସ୍ୱକୀୟଂ-ଜନତାପ-ବିନାଶ-ଦକ୍ଷଂ ।
ଗିରିନ୍ଦ୍ର ରାଜତନୟଯୁତାବାମଭାଗଂ,
ନମାମି ଏବଂଭୂତ ବାମଦେବଂ ।

ଆଦୌ ତଦ୍ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରପାଣ୍ଡୁ ଜନନଂ ଲାକ୍ଷାଗୃହେ ଦାହନଂ,
ଦ୍ୟୁତେ ସ୍ତ୍ରୀ ହରଣଂ ବନେ ବିଚରଣଂ ମତ୍ସ୍ୟାଳୟେ ଗୋପନଂ ।
ଲୀଳା ଗୋ ହରଣଂ ହ୍ୟନେନ ତରଣଂ ସନ୍ଧିକ୍ରିୟା କୃନ୍ତ୍ରଣଂ,
ଭୀଷ୍ମଦ୍ରୋଣ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନାଦି ଦଳନଂ ଏତନ୍ମହାଭାରତଂ ।
ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣତଥାଜୟଦ୍ରଥଜଳା ଗାନ୍ଧାରନୀଲୋତ୍ପଳା,
ଶଲ୍ୟଗ୍ରାହବତୀ କୃପେଣ ବହନୀ କର୍ଣ୍ଣେନ ବେଳାକୁଳା ।
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ବିକର୍ଣ୍ଣ ଘୋର ମକରା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବର୍ତ୍ତିନୀ,
ସୋଽତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣା ଖଳୁ ପାଣ୍ଡବୈଃ ରଣନଦୀ ଯକ୍ରର୍ଣ୍ଣୋଧାରୋହରିଃ ।

ବନ୍ଦନା

ଜୟ ଜୟ ଜଗନ୍ନାଥ ଜଗତ କରତା
ଜୟ ପ୍ରଭୁ ଚକାଡୋଳା ତ୍ରଇଲୋକ୍ୟ ପିତା ।
ଜୟ ଜୟ ମହାପ୍ରଭୁ ଭକ୍ତ ଉଦ୍ଧାରଣ
ଜୟ ପ୍ରଭୁ ନାରାୟଣ ପାପାଦି ମୋଚନ ।
ଜୟ ପତିତପାବନ ପାପୀ ତ୍ରାଣକର୍ତ୍ତା
ଜୟ ପ୍ରଭୁ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ତ୍ରଇଲୋକ୍ୟ ପିତା ।
ଜୟ ପ୍ରଭୁ ଲକ୍ଷୀପତି ଦୁଷ୍ଟ ନିସୂଦନ
ଅନନ୍ତ ଅଚ୍ୟୁତ ପ୍ରଭୁ ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟକାରଣ ।
ଜଗତହିତ ନିମନ୍ତେ ନାନା ମୂର୍ତ୍ତି ଧର
କେତେ କେତେ କଷ୍ଟୁ ଦେବଗଣଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର ।
ଜୟ ନୀଳାଦ୍ରି ବିହାରୀ ହେ ଜଗତନାଥ
ଶଙ୍ଖାସୁର ମାରି ବେଦ ଆଣିଲ ନିୟତ ।
କଚ୍ଛପ ରୂପରେ ପୃଥ୍ୱୀ ଜଳୁ ଉଦ୍ଧରିଲ
ଜଗତଜନମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିଲ ।
ମହାବଳଶାଳୀ ଦୈତ୍ୟ ହିରଣ୍ୟ ଅସୁର
ତା ପ୍ରତାପେ କମ୍ପମାନ ହେଲା ସ୍ୱର୍ଗପୁର ।
ଯଜ୍ଞ ବରାହ ରୂପରେ ତାକୁ ସଂହାରିଲ
ଦନ୍ତଅଗ୍ରେ ପୃଥିବୀକି ଉଦ୍ଧାର କରିଲ ।
ବୈକୁଣ୍ଠରେ ଦ୍ୱାରୀ ଜୟ ବିଜୟ ଯେ ବେନି
ଶାପ ପାଇ ଜନ୍ମହେଲେ ସେ ଅସୁର ଯୋନି ।
ପ୍ରହଲାଦ ଛଳେ ସ୍ତମ୍ଭୁ ନୃସିଂହ ରୂପରେ
ବାହାରିଣ ହିରଣ୍ୟକୁ ବଧିଲ ସତ୍ୱରେ ।
ମହାପ୍ରତାପୀ ସେ ମୁର ଦାରୁଣ ଅସୁର
ବ୍ରହ୍ମାବରେ ସଂସାରକୁ କଲେ ନାରଖାର ।
ଦେବସ୍ତିରୀମାନଙ୍କୁ ସେ ବଳେ ହରିନେଲେ
ସକଳ ଦେବଙ୍କୁ ଆଣି ପାଦେ ଖଟାଇଲେ ।
ଦେବଙ୍କ ବିକଳ ପ୍ରଭୁ ସହି ନ ପାରିଲେ
ବଦରିକା ନଗ୍ରେ ଯାଇ ଜନମ ହୋଇଲେ ।
ଶେଷ ନୃସିଂହ ନାମରେ ହୋଇଲେ ବିଖ୍ୟାତ
ମୁର ଦାରୁଣକୁ ମାରି ରଖିଲେ ଦୈବତ ।
ଦେବାସୁର ଯେତେବେଳେ ସମୁଦ୍ର ମନ୍ଥିଲେ
ସୁଧା ନିମନ୍ତରେ ଦୁହେଁ ଅନ୍ୟୋଅନ୍ୟ ହେଲେ ।
ମୋହିନୀ ରୂପ ଧରିଣ ସୁଧାକୁ ବାଣ୍ଟିଲ
ଈଶ୍ୱର ପରା ଯୋଗୀଙ୍କି ମୋହିତ କରିଲ ।
ବୈଲୋଚନ ନାମେ ଏକ ପ୍ରତାପୀ ଦଇତ
ମାଳତୀ ରୂପରେ ତାର ପ୍ରାଣ କଲ ହତ ।
କପିଳ ରୂପରେ ସଂସାରରେ ଜ୍ଞାନ ଦେଲ
ବିଷ୍ଣୁ ନାମ ଜଗତରେ ପ୍ରଚାର କରିଲ ।
ପୁଣି ବାମନ ରୂପରେ ବଳି ନୃପତିକୁ
ଦାନ ମାଗି ଦେବ ହିତେ ଚାପିଲ ତଳକୁ ।
ପର୍ଶୁରାମ ରୂପେ ପ୍ରଭୁ ପର୍ଶୁ ଏକ ଧରି
ଏକବିଂଶବାର କ୍ଷତ୍ରିୟକୁଳକୁ ସଂହାରି ।
କ୍ଷତ୍ରିୟ ରୁଧିରେ ପିତୃ ତର୍ପଣ କରିଲ
ମହୀତଳେ ବୀରବର ବାନା ଉଡ଼ାଇଲ ।
ତ୍ରେତୟାରେ ରାମରୂପେ ଚତୁର୍ଦ୍ଧା ମୂରତି
ଦଶରଥ ଘରେ ଜାତ ହେଲ ଲକ୍ଷ୍ମୀପତି ।
ବାଳି ବୀରକୁ କାଣ୍ଡରେ ନିଧନ କରିଲ
ରାବଣକୁ ସଗୋତ୍ର ସହିତେ ବଧ କଲ ।
ବିଭୀଷଣ ତବ ପାଦେ ପଶିଲା ଶରଣ
ଅମର କରି ଲଙ୍କାରେ ଦେଲ ରାଜପଣ ।
ଅଯୋଧ୍ୟାରେ ଆସି ପ୍ରଭୁ ଅଭିଷେକ ହେଲ
ରାଜନୀତି ଧର୍ମନୀତି ସଂସାରେ କରିଲ ।
ପୁଣି ପାପୀ ଉଦ୍ଧାରିଣ ଗଲ ବୈକୁଣ୍ଠରେ
ଦ୍ୱାପର ଯୁଗେ ଜନମ ହୋଇଲ ପୃଥ୍ୱୀରେ ।
କଂସ ନାମେ ମହାବୀର ରାକ୍ଷସ ଦୁର୍ମତି
ଦେବତାମାନଙ୍କୁ ଖଟାଇଲା ପାଦେ ସେଟି ।
ତାହା ପଦଭାରା ପୃଥ୍ୱୀ ସହି ନ ପାରିଲା
ଦେବସହ ମିଳି ଆପଣଙ୍କୁ ଜଣାଇଲା ।
ଦେବଙ୍କ ବିକଳ ପୃଥ୍ୱୀଦେବୀ ଦୁଃଖ ଦେଖି
ଜନମ ହୋଇଲେ କ୍ଷୀରସିନ୍ଧୁକୁ ଉପେକ୍ଷି ।
ବସୁଦେବ ଘରେ କୃଷ୍ଣ ବଳରାମ ରୂପେ
ଜନ୍ମହୋଇ ବେନିଭାଇ ଚଳିଲେ ଗୋପେ ।
ଲୀଳା ବିନୋଦେ କଂସକୁ କରିଲ ସଂହାର
ଗୋପୀଙ୍କ ସହିତେ କ୍ରୀଡ଼ାକଲ ଦାମୋଦର ।
ଦ୍ୱାରକାରେ କୁଟୁମ୍ବ ସ୍ଥାପିଣ ନାରାୟଣ
ମହାଭାରତ କରିଲ ପାଣ୍ଡବ ଘେନିଣ ।
ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ଘେନି କୁରୁକୁଳକୁ ନାଶିଲ
ଅନେକ ଦୁଷ୍ଟ ରାକ୍ଷସ ନିସୂଦନ କଲ ।
ଶେଷେ ଆପଣା କୁଟୁମ୍ବ ନାଶି ନାରାୟଣ
ମହାଯୋଗେ ଗଲ ପ୍ରଭୁ ବୈକୁଣ୍ଠ ଭୁବନ ।
କଳିଯୁଗେ ପାପୀଙ୍କର ଉଦ୍ଧାର ନିମିତ୍ତ
ନୀଳଶୈଳେ ବୌଦ୍ଧରୂପେ ବିଜେ ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ।
ତୁମ୍ଭର ମହିମା ପ୍ରଭୁ ବ୍ରହ୍ମା ନ ଜାଣଇ
ଏକା ତୋର ଭକ୍ତମାନେ ଜାଣନ୍ତି ଯେ ସେହି ।
ଯୋଗଋଷି ମୁନିମାନେ ଯେତେ ତପ କରି
ତୋ ମହିମା ଅନ୍ତ ନ ପାଇଲେ ଚକ୍ରଧାରୀ ।
ତୁହି ପ୍ରଭୁ ଦୀନବନ୍ଧୁ ପରମ ପୁରୁଷ
ଶାରଳା ଅଟଇ ପ୍ରଭୁ ତୋ ଦାସର ଦାସ ।

ହେ ଶାରଳାକାନ୍ତ ମୋତେ ଅନୁଗ୍ରହ କର
ଶ୍ରୀ ମହାଭାରତ ଲେଖେ ଭାଷା ପ୍ରବନ୍ଧର ।
ଜୟ ମାତା ଶାରଳା ଗୋ ବିଷ୍ଣୁ ପାଟରାଣୀ
ଅପର୍ଣ୍ଣା ମହାମାୟା ତୁ ଆଦି ସନାତନୀ ।
ସଂସାର ରକ୍ଷଣୀ ମାତା ଅନନ୍ତ ତୋ ଗୁଣ
ମୁହିଁ ଛାର କହିବାକୁ ହେବି କି ଭାଜନ ।
କେଉଁ ଜନ୍ମେ ତୋତେ ମୁହିଁ ସେବା କରିଥିଲି
ସଂସାରରେ ମାତା କରି ତୋତେ ମୁଁ ପାଇଲି ।
ତୋ ଦୟାରେ ଗଦାପର୍ବ କଲି ମୁଁ ଲେଖନ
କାଇଁଶିକା ପର୍ବ ପାଇଁ ବଳିଲା ମୋ ମନ ।
ତୋର ଦୟା ହେଲେ ମାତା ଏକେତେ ମାତର
ଅଗାଧ ସମୁଦ୍ର ଲଙ୍ଘେ କଦଳୀ ଭେଳାର ।
ପାଠଶାଠ ନ ଜାଣେ ମୁଁ ଜନ୍ମରୁ ମୂରୁଖ
ଏ ଲଜ୍ଜା ସମୁଦ୍ର ମାତା ଉଦ୍ଧାରିଣ ରଖ ।
ଯାହା ତୁ ପ୍ରସନ୍ନେ ମାତା କଣ୍ଠେ ବସି କହୁଁ
ତାହା ମୁଁ ଲେଖଇ ଦିବା ହୋଇଯାଏ ଯହୁଁ ।
ଆହେ ସାଧୁ ସୁଜ୍ଞଜନେ ନ ଧରିବ ଦୋଷ
ମାତା ଶାରଳା ଦେବୀଙ୍କ ଦାସର ମୁଁ ଦାସ ।
କାହାଙ୍କ ଆଜ୍ଞାରେ ମୁହିଁ କରଇ ଲେଖନ
ସକଳ ଦୋଷ ମୋର କ୍ଷମିବ ସାଧୁଜନ ।
ଜୟ ମାତା ବୀଣାପାଣି ଅଭୟ ହେଙ୍ଗୁଳା
ଶାରଳା ଦାସ କଣ୍ଠରେ ବସି କର ଖେଳା ।

—o—

ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା କର୍ତ୍ତୃକ ଦ୍ରୌପଦୀର ପଞ୍ଚପୁତ୍ର ଶିରଚ୍ଛେଦ ଓ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ଦୁଃଖ ସୁଖେ ମୃତ୍ୟୁ

ଅଗସ୍ତିଙ୍କ ପାଦ ପଡ଼ି ବିଳଙ୍କ ରାଜନ
ନାନାପୁଷ୍ପେ ପାଦପଦ୍ମ କରିଣ ପୂଜନ ।
ଉଠି ହସ୍ତଯୋଡ଼ି ରାଜା କହେ ବିନୟରେ
ଭାରତ କହି ପବିତ୍ର କର ମୁନିବରେ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନେ ନାଶ କରି ପାଣ୍ଡବେ ଯେ ଗଲେ
ତହିଁପରେ କେଉଁ କୃତ୍ୟ ହୋଇଲା ସେଠାରେ ।
ତାହା ମୋତେ ଫିଟାଇଣ କୁହ ମୁନିବର
ତବ ମୁଖୁଁ ଶୁଣି ମୋର ପାପ ହେବ ଦୂର ।
ରାଜାଙ୍କ ବିନୟ ଭକ୍ତି ଅଗସ୍ତି ଦେଖିଣ
ବୋଇଲେ ଶୁଣ ରାଜନ ହୋଇ ସାବଧାନ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ନାଶି ପାଞ୍ଚଜଣ ଚାଲିଗଲେ
କୃଷ୍ଣସହ ହସ୍ତିନାରେ ଯାଇଣ ରହିଲେ ।

ଏଣେ ଭୀମର ସେବକ ବ୍ୟାଧ ବୁଲୁଥିଲା
ହୁଙ୍କା ଉହାଡ଼ରେ ତାକୁ ଦ୍ରୋଣୀ ଯେ ଦେଖିଲା ।
ଦେଖି ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ପୁଚ୍ଛରେ ଭୀମ ନିଯୋଗୀ
ବନସ୍ତରେ ବୁଲୁଅଛୁ କିମ୍ପା ବେଗ ବେଗି ।
ପିଲାପରି ବ୍ୟାଧ ତହିଁ ଇତସ୍ତତଃ ହୋଇ
କିଛି ନ କହିଣ ପେଡ଼ା ଦେଲାକ ଦେଖାଇ ।
ପେଡ଼ା ଦେଖାଇଣ ସେ ବୋଇଲେ ଛନ୍ନଛନ୍ନ
ଆହେ ଦ୍ରୋଣୀ ମୋ ବଚନ ଶୁଣ ସାବଧାନ ।
ଭୀମବୀର କାଲି ମୋତେ ଡାକି କହିଥିଲେ
ପକ୍ଷୀ ଆଣିଲେ ମଣୋହି ହେବ ମୋର ଭଲେ ।
ବହୁ କଷ୍ଟେ ଚକୁଆ ଚକୋଇ ପକ୍ଷୀ ଦୁଇ
ଧରି କାଠପେଡ଼ି ମଧ୍ୟେ ରଖିଥିଲି ନେଇ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନକୁ ମାରିବା ପାଇଁ ଭୀମବୀର
କାଲିକି ମଣୋହି ଦେବ ନୋହିଲା ତାଙ୍କର ।
ରାତ୍ରେ ଚକୁଆ ଚକୋଇ ଏଥେ ରହିଥିଲେ
ରାମ ନାମ ସୁମରନ୍ତେ ପେଡ଼ା ଫାଟେ ଭଲେ ।
ପେଡ଼ା ଫାଟନ୍ତେଣ ଉଡ଼ିଗଲେ ପକ୍ଷୀ ବେନି
ଆଜି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ନାଶ କରିଲେ ପାବନୀ ।
ତାଙ୍କ ମଣୋହିର ପାଇଁ ମୁହିଁ ଛନ୍ନ ଛନ୍ନ
ବନସ୍ତରେ ବୁଲୁଅଛି ଶୁଣ ବିବରଣ ।
ବେଣ୍ଟକାର ବାକ୍ୟ ଶୁଣି ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ବୋଲେ
ରାତ୍ରେ ଏକତ୍ର ନୋହିବ ରାମ ଶାପ ଦେଲେ ।
ଯେ ଏକଠାବେ ରହିଲେ ମୂର୍ଦ୍ଧନା ଫାଟିବ
କି ଦୁଷ୍ଟ କିମ୍ପାଇଁ କଲୁ ତାଙ୍କୁ ଏକ ଠାବ ।
ସେ ପକ୍ଷୀମାନେ ରାମଙ୍କୁ ସୁମରଣା କଲେ
ପେଡ଼ା ଫାଟନ୍ତେ ଆକାଶମାର୍ଗେ ଉଡ଼ିଗଲେ ।
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ବୋଲେ ତୁ କି ଦେଖିଲୁ ଶବର
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ କେଉଁଠାରେ ମରିଛି ଆବର ।
ଶବର ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ କଥା
ବ୍ୟାସସରେ ପଡ଼ିଅଛି ପୋତିକରି ମଥା ।
ଶୁଣି ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ଗଲା ଅତି ଖରତରେ
ବ୍ୟାସସରେ ମିଳେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ପାଶରେ ।
ଦେଖିଲେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ତହିଁ ପଡ଼ିଅଛି
ଦୁର୍ଦ୍ଧକ୍ଷ ପାଖରେ ବସି ଜାନୁ ଆଉଁସୁଛି ।
ଜାନୁ ଭାଙ୍ଗିଯାଇ ଅଙ୍ଗେ କିଛି ନାହିଁ ବଳ
ବେନି ନୟନୁ ବହୁଛି ରୁଧିରର ଧାର ।
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମାକୁ ଦେଖିଣ ବୋଲେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ
ବାବୁ ତୋତେ ଆଶ୍ରା କରି ହୋଇଲି ପ୍ରସନ୍ନ ।
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ବୋଲେ ମୁଁ ପ୍ରଥମେ କହିଥିଲି
ସେନାପତି ପଦରେ ତୁ ମୋତେ ବର ବୋଲି ।

ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କୁ ମୁହିଁ ମାରିଣ ଥାଆନ୍ତି
ଶୁଣି ଉପହାସ ମୋତେ କଲୁ ତୁ ନୃପତି ।
ଏଡ଼େ ବଡ଼ପଣ ମୋର ହେଲା ଅକାରଣ
ମୁହିଁ ପୁଣି ତୋ ଅବସ୍ଥା ଦେଖିଲି ନୟନ ।
ଏତେବେଳେ ଯେବେ ଶାଢ଼ୀ ଦେବ ମୋର ମାଥେ
ପାଣ୍ଡବ ମାରି ନିଶ୍ଚିତ କରାଇବି ତୋତେ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବୋଲେ ଏବେ ସବୁ ରସିଲାଣି
ଏତେବେଳେ ଆଶ୍ରା ତୋତେ କଲି କାଳ ଜାଣି ।
ଏବେ ଯେବେ କରିବି ମୁଁ ତୋତେ ସେନାପତି
ରଥ ଗଜ ଅଶ୍ୱ କାହିଁ ପାଇବି ପଦାତି ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣବଳା ବାହୁଟି କୁଣ୍ଡଳ କଙ୍କଣ
ନାହିଁ ମାଣିକ୍ୟ ମୁକୁଟ ଆବର ଭୂଷଣ ।
ଏତେବେଳେ ଏ ସକଳ ପାଇବି ମୁଁ କାହିଁ
ସବୁ ହରାଇ ପଡ଼ିଛି ଏ ଅବସ୍ଥା ହୋଇ ।
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ବୋଲେ ଆଗେ ଅନୁମତି ଦିଅ
କାର୍ଯ୍ୟ ସଫଳ ହୋଇଲେ ଭୂଷଣ କରାଅ ।
ତାହା ଶୁଣି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ହୋଇଲେ ହରଷ
ହସ୍ତରେଣ ଦୁବ ଧରି ବୋଲେ ବାବୁ ଆସ ।
ଶ୍ୱେତଦୁବ ନେଇ ବାନ୍ଧେ ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ଶିରେ
ତହୁଁ ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ଚଳେ ଧନୁ ଧରି କରେ ।
ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗେ ଘୋଟିଅଛି ଅନ୍ଧକାର ରାତ୍ରି
ନବମ ସିଂହଦ୍ୱାରରେ ପ୍ରବେଶ ତଡ଼ତି ।
ଦ୍ୱାରେ ମିଳି ଦେଖିଲେ ସେ ଭଇରବ ମୂର୍ତ୍ତି
ତାହା ସଙ୍ଗେ ବେନିଘଡ଼ି ଯୁଝେ ମହାରଥି ।
ଭଇରବ ମୂରତିକୁ ଜିଣି ନ ପାରିଲା
ପଛଆଡ଼େ କାନ୍ଥ ଭାଙ୍ଗି ଭିତରେ ପଶିଲା ।
ନିଦ୍ରା ନ ଥିଲା ରଥୀଙ୍କୁ ଅଷ୍ଟାଦଶ ଦିନ
ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ଶୋଇଥିଲେ ହୋଇ ଅଚେତନ ।
ଦଇବେ ଭିତରେ ପଶି ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ବୀର
ଦୁଇ ଅକ୍ଷୌହିଣୀ ସୈନ୍ୟ ମାରିଲେ ସେଠାର ।
ଅଚେତନେ ଶୋଇଥିଲେ ବୀର ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମ୍ନ
ତାହାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡକୁ କ୍ରୋଧେ କରିଲେ ଛେଦନ ।
ତହୁଁ ଯାଇ ପ୍ରବେଶିଲେ ଚନ୍ଦ୍ରଶାଳା ପୁରେ
ପାଞ୍ଚାଳୀସୁତେ ନିଦ୍ରିତ ଥିଲେ ସେହିଠାରେ ।
ଚନ୍ଦ୍ରକେଶରୀ ନାମରେ ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ସୁତ
ବୀରକେଶରୀ ବୋଲିଟି ଭୀମଠାରୁ ଜାତ ।
ନରକେଶରୀ ଅଟଇ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ କୁମର
ମହୀକେଶରୀ ଯେ ପୁତ୍ର ଅଟେ ନକୁଳର ।
ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟ କେଶରୀ ବୋଲି ସହଦେବ ସୁତ
ଏ ବିଧିରେ ପାଞ୍ଚାଳୀଙ୍କ ଅଟେ ପାଞ୍ଚପୁତ୍ର ।

ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା କ୍ରୋଧଭରେ ସେ ସ୍ଥାନରେ ଭେଟି
ଏକ ଏକ ପ୍ରହାରକେ ପାଞ୍ଚମୁଣ୍ଡ କାଟି ।
ହର୍ଷଭରେ ପାଞ୍ଚମୁଣ୍ଡ ଭାର କରି ଘେନି
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ଗଲେ ରାତ୍ର ଅଛି ଘଡ଼ି ତିନି ।
ଲେଉଟି ଆସଇ ଦ୍ରୋଣୀ ବହୁତ ହରଷେ
ତ୍ୱରିତେ ଯାଇ ମିଳିଲା ବ୍ୟାସସର ପାଶେ ।
ରାତ୍ର ଶେଷ ହୋଇଣ ପ୍ରଭାତ ଆସି ହେଲା
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ବ୍ୟାସସର ପାଶେ ପ୍ରବେଶିଲା ।
ଦୁର୍ଦ୍ଦକ୍ଷ ବୋଇଲା ସ୍ୱାମୀ ଶୁଣ ଦଣ୍ଡଧାରୀ
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ବାହୁଛନ୍ତି ମୁଣ୍ଡଭାର କରି ।
ନୟନ ଫେଡ଼ି ଚାହିଁଲା ସେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଗଣି ହୋଇଲା ଆନନ୍ଦ ।
ସାଧୁ ସାଧୁ ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ବୋଲିଣ କହଇ
ସେନାପତି ନ କରି ମୁଁ ହୀନସ୍ତା ହେଲଇଁ ।
ସମସ୍ତ ହରାଇ କରି ଶିଖିଲି ଏ ବୁଦ୍ଧି
ପାଦେ ପେଲିଦେଲି ମୁହିଁ ଏଡ଼େକ ସମୃଦ୍ଧି ।
ବାଳୁତକାଳୁ ଯାହାକୁ କରିଥିଲି ଆଶା
ଚିହ୍ନି ନ ପାରିଲି ତାହାକୁ କରିଲି ନିରାଶା ।
ଏପରି ସନ୍ତାପ ବହୁ କଲେ ଧାର୍ତ୍ତରାଷ୍ଟ୍ରି
ଛାମୁରେ ଦ୍ରୋଣୀ ଥୋଇଲେ ମୁଣ୍ଡ ପାଞ୍ଚଗୋଟି ।
ମୁଣ୍ଡ ଦେଖି ମୂର୍ଚ୍ଛାତୀତ ହୋଇଲେ ରାଜନ
ହା ହା ଦଇବ ବୋଲିଣ କଲେକ ରୋଦନ ।
ଆଦ୍ୟରୁ ମୁଁ ଜାଣେ ଦ୍ରୋଣୀ ଅଟୁ ତୁହି ମନ୍ଦ
ତେଣୁ କରି ନ ଦେଲି ମୁଁ ସେନାପତି ପଦ ।
କି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଗେ ଶେଷକାଳେ ସେନାପତି କଲି
ବଂଶ ବୁଡ଼ାଇ ବାଳକହତ୍ୟା ଦୋଷୀ ହେଲି ।
ଅଭିମନ୍ୟୁ ଘଟୋତ୍କଚ ସବୁ ହେଲେ ନାଶ
ଲକ୍ଷ୍ମଣ କୁମାର ମରି କୁଳ ହେଲା ଶେଷ ।
ଯାଙ୍କୁ ଆଶା କରିଥିଲି ବଂଶ ରକ୍ଷା ପାଇଁ
ଏହାଙ୍କୁ ମାରିଣ କୁଳ ବୁଡ଼ାଇଲୁ ତୁହି ।
ଭୋ ଦଇବ ସନ୍ତାନ ଯେ କଳ୍ପତରୁ ବୋଲି
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମାର ପ୍ରସାଦେ ସବୁ ବୁଡ଼ାଇଲି ।
ତୋର ମୁଖ ନ ଚାହିଁବି ଆରେରେ ଚଣ୍ଡାଳ
ବଂଶ ନାଶ କଲୁ ମୋର ପାଶୁ ବେଗେ ଚଳ ।
ଆହା ବାପ ତୁମ୍ଭ ମୁଣ୍ଡ ଦେଖି ମୋର ପ୍ରାଣ
ଦହନ ନ ହୋଇ କିମ୍ପା ରହିଛି ପିଣ୍ଡେଣ ।
ଆରେ ଦୁର୍ଦ୍ଦକ୍ଷ ତୁ ମୋତେ ସମ୍ଭାଳିଣ ଧରି
ପାଞ୍ଚଗୋଟି ମୁଣ୍ଡ ଦିଅ କୋଳରେ ମୋହରି ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ବଚନ ଦୁର୍ଦ୍ଦକ୍ଷ ଶୁଣିଣ
ତାଙ୍କ କୋଳେ ପାଞ୍ଚମୁଣ୍ଡ ଦେଲା ତତକ୍ଷଣ ।

ପାଞ୍ଚଗୋଟି ମୁଣ୍ଡ କୋଳେ ଧରି ଧାର୍ତ୍ତରାଷ୍ଟ୍ରି
ପ୍ରାଣ ବିସର୍ଜନ କଲା ମୂର୍ଦ୍ଧାଗଲା ଫାଟି ।
ଲଜ୍ଜା ପାଇ ବନସ୍ତକୁ ଗଲା ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା
ଦେଖିଲା ତୁଙ୍ଗଭଦ୍ରାରେ କୃପ ମହାତମା ।
ଦ୍ରୋଣୀ ତାହାକୁ କହିଲେ ସମସ୍ତ ଚରିତ
ପାଣ୍ଡବ ବୋଲି ମାଇଲି ପାଞ୍ଚାଳୀର ସୁତ ।
ଜୟ ଜୟ ଜଗନ୍ନାଥ ହୋ କଲା ବନ୍ଦନ
ନରନାରୀ ଦେଖି ପାପୁ ହୁଅନ୍ତି ମୋଚନ ।
ଚଉଦ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡନାଥ ତୁ ମଙ୍ଗଳମୟ
ସ୍ଥାବର କୀଟ ପତଙ୍ଗ ତୋହର ଆଶ୍ରୟ ।
ତୁ ପ୍ରଭୁ ସର୍ବ ଜୀବନେ କରିଛୁ ବିଶ୍ରାମ
ଜୟ ତୁ ମହାମହିମା ପୁରୁଷ ପୁରାଣ ।
ଶାରଳା ଦାସ ତୋହର ଚରଣେ ଶରଣ
ପାଦପଦ୍ମେ ଠାବ ଦିଅ ଆହେ ନାରାୟଣ ।
କାଇଁଶିକା ପର୍ବ ଏହି ଶ୍ରୀ ମହାଭାରତ
ତୁମ୍ଭ ପ୍ରସନ୍ନେ ଶାରଳା କରୁଛି ବ୍ୟକତ ।

—o—

ଦ୍ରୌପଦୀ ପାଞ୍ଚପୁତ୍ରଙ୍କ ପୂର୍ବଜନ୍ମ ବିଷୟ, ପର୍ଶୁରାମ ଓ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଙ୍କ ଜନ୍ମ, ବଶିଷ୍ଠ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଙ୍କ ଦାନ, କାମଧେନୁଙ୍କର ଯୁଦ୍ଧ, ଅଷ୍ଟବସୁଙ୍କ ଶାପ ଓ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଙ୍କ ତପସ୍ୟା

ଏଥୁଅନ୍ତେ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ଦଣ୍ଡଧର
ଅଗସ୍ତି ମୁନିଙ୍କ ପାଦେ କରି ନମସ୍କାର ।
ବୋଇଲେ ହେ ମହାରଷି ମୋତେ ଦୟା କରି
ଶ୍ରୀ ମହାଭାରତ ମୋତେ କହନ୍ତୁ ବିସ୍ତାରି ।
ସାତବରଷର ମାତ୍ର ପାଞ୍ଚାଳୀ କୁମର
ଅକାରଣେ କିମ୍ପା ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଲା ତାଙ୍କର ।
ଶାସ୍ତ୍ରରେ ହୋଇଛି ଲେଖା ଶତ୍ରୁର ନିଧନ
ଅଦୋଷୀ ଲୋକର ନାଶ କିମ୍ପା ହେଲା ପୁଣ ।
ଏସବୁ କାରଣ ମୋତେ କହ ମୁନିବର
ତବ ମୁଖୁ ଶୁଣି ମୁହିଁ ହୋଇବି ନିସ୍ତାର ।
ରାଜାଙ୍କ ବଚନ ଶୁଣି ଅଗସ୍ତି ବୋଲନ୍ତି
ମନ ସ୍ଥିର କରି ତୁହି ଶୁଣ ହେ ନୃପତି ।
ପାଞ୍ଚାଳୀ କୁମରଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁର କାହାଣୀ
ବିସ୍ତାରି କହୁଛି ମନେ ରଖ ନୃପମଣି ।
ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରସାଦ ବୋଲିଣ ଏକ ସତ୍ୟଯୁଗେ
ଗୋରେଖ ଇନ୍ଦ୍ରଦେବତା ଥିଲା ମଧ୍ୟସ୍ୱର୍ଗେ ।
ସେ ସତ୍ୟଯୁଗରେ ବିଷ୍ଣୁଭଦ୍ର ରାଜା ଥିଲା
ମର୍ତ୍ତ୍ୟମଣ୍ଡଳରେ ବହୁ ନାମ ସେ ଅର୍ଜିଲା ।
ବିଷ୍ଣୁଭଦ୍ର ରାଜା ଅଟେ ମହା ଜ୍ଞାନବନ୍ତ
ବିଶ୍ୱାବସୁ ନାମେ ତାର ହୋଇଲାକ ସୁତ ।
ରୁକ୍ମବସୁ ବିଶ୍ୱାବସୁ ନନ୍ଦନ ଅଟଇ
ରୁକ୍ମ ବସୁର ନନ୍ଦନ ଅନଙ୍ଗ ବୋଲାଇ ।
ଅନଙ୍ଗ ସୁତ ତୋରଣ ଆଉ ମନସିଜ
ତାହାର ନନ୍ଦନ ନାମ ଶୁଣ ମହାରାଜ ।
ତୋରଣ ନନ୍ଦନ ନାମ ଆରାଅକ୍ଷଶିବ
ଏହାର ନନ୍ଦନ ନାମ ଅରୁଣାମାଧବ ।
ମାଧବ ନନ୍ଦନ ନାମ ଅଟେ ଅରବିନ୍ଦ
ଏହାର ନନ୍ଦନ ଅଟେ ରାଜା ମକରନ୍ଦ ।
ନିର୍ମଳତନୁ ବୋଲିଟି ତାହାର ତନୁଜ
ତାହାର ନନ୍ଦନ ନାମ ଅଟଇ ସରୋଜ ।
ଏ ମହୀପତି ନନ୍ଦନ ମକର ନୃପତି
ତାହାଙ୍କ ତନୟ ନାମଗାଧି ନାମେ ଖ୍ୟାତି ।
ତିନିଲକ୍ଷ ବର୍ଷ ଭୋଗ କଲେ ଗାଧିରାଜା
ତାହାଙ୍କର ଥିଲା ଜାଣ ନଅଗୋଟି ଭାର୍ଯ୍ୟା ।
ଉମାବସୁ କନ୍ୟା ରେଣୁକା ଯେ ସଉନିକା
ତହୁଁ ଗାଧିରାଜା ବିଭା ହୋଇଲେ ସୈନିକା ।
ରେଣୁକାକୁ ପରିଣୟ କଲେ ଯମଦଗ୍ନି
ପୁତ୍ରଜାତ ନ କରିଲେ ସେହି ଦୁଇ ଭଗ୍ନୀ ।
ଗାଧିରାଜା ବୋଇଲେକ ସଉନିକା ରାଇ
ଯମଦଗ୍ନି ପୁରକୁ ତୁ ଯାଅ ବେଗହୋଇ ।
ସନ୍ତାନ ନିମନ୍ତେ ତୁହି ଶୀଘ୍ର ଚଳିଯାଅ
ବେନି ଭଗ୍ନୀ ଯାଇ ଯମଦଗ୍ନିକୁ ଜଣାଅ ।
ଗାଧି ନୃପତି ବଚନେ ସଉନିକା ଗଲା
ମଳୟ ପର୍ବତେ ଯମଦଗ୍ନିପୁରେ ହେଲା ।
ଅନେକ ଅର୍ଚ୍ଚନା ତାକୁ ଦଣ୍ଡବତ କଲେ
ଶାଶୁ ସାମନାରେ ତାକୁ ସମ୍ମାନ କରିଲେ ।
ସୌନିକା କହିଲେ ରହି ରେଣୁକାର ପାଶ
ସନ୍ତାନ ବିହୁନେ ଆମ୍ଭେ ହୋଇଲୁ ନିରାଶ ।
ଜୁଆଇଁ ଯମଦଗ୍ନିଙ୍କୁ କୁହ ତୁମ୍ଭେ ଯାଇ
ମୁହିଁ ଧନ ଦେବି ଯାଗ ଯେତେକ ଲାଗଇ ।
ରେଣୁକା ଯାଇ କହିଲେ ଯମଦଗ୍ନି ଆଗ
ସନ୍ତାନ ଅର୍ଥେ ଅଇଲେ ଶୁଣ ମହାଭାଗ ।
ଯମଯଗ୍ନି ବୋଇଲେ ମୁଁ ଯାଗ କରିବଇଁ
ସେ ବୋଇଲେ ଦେବୁ ଧନ ଯେତେକ ଲାଗଇ ।
ସଉନିକା ବୋଲେ ପାଞ୍ଚଗୋଟି ଯେ ରତନ
ସନ୍ତାନ ନିମନ୍ତେ ଯାଗ କଲେ ତପୋଧନ ।

ଶୁଭକ୍ଷଣେ ସେ ଭୂମିରେ ତିଳ ବୁଣାଇଲେ
ଫଳ ଝଡ଼ିଯାନ୍ତେ ତହିଁ ଯଜ୍ଞଶାଳ କଲେ ।
ଋଷିକୁଲ୍ୟା ବୋଲି କରି ତହିଁ ନଦୀଗୋଟି
ସରସ୍ୱତୀ ଧାରରୁ ସେ ଉତ୍ତରକୁ ଫୁଟି ।
ସମ୍ପୁଟ ବଟର ତଳେ ଆରମ୍ଭିଲେ ଯାଗ
ମହାମନ୍ତ୍ର ଉଚ୍ଚାରିଣ ଦେଲେ ହବିର୍ଭାଗ ।
ଆପଣେ ବସିଲେ ମନ୍ତ୍ରେ ସ୍ଥାପିଲେ ମହାତ୍ମା
ପ୍ରାଣପାନ ବ୍ୟାନେଦାନ ସମାନ ପଞ୍ଚାତ୍ମା ।
ପଞ୍ଚଦଶ ବର୍ଷ ମୁନି ବସିଲେକ ଯଜ୍ଞେ
ବାମାବର୍ତ୍ତ ଦେଖି ମୁନି ଦ୍ୟନ୍ତେ ହବିର୍ଭାଗେ ।
ଏହିପରି ପଞ୍ଚଦଶ ବର୍ଷ ଯଜ୍ଞ କଲେ
ଆହାର ମୈଥୁନ ନିଦ୍ରା ସମସ୍ତ ଛାଡ଼ିଲେ ।
ପବନ ଜଳରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଣ ଜୀବନ
ଏପରି ଯାଗ କରିଲେ ସେହି ତପୋଧନ ।
ମାନ୍ଧତା ପନ୍ଦର ଲକ୍ଷ ପାଞ୍ଚସସ୍ର ଅଙ୍ଗ
ଇନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଭୁ ବୋଲି ଜାଣ ସମ୍ବସରେ ଏକ ।
ସେ ବର୍ଷ ମକର ମାସ କୃଷ୍ଣ ପଞ୍ଚମୀରେ
ଉତ୍ତରାଫାଲଗୁନୀ ଋଷି ବୃହସ୍ପତି ବାରେ ।
ସେହିଦିନ ସମାପନ ପାଞ୍ଚଦଣ୍ଡ ଗତି
ସେହି ଦିବସରେ ଯଜ୍ଞେ ଦେଲେକ ଆହୁତି ।
ଦକ୍ଷିଣାବର୍ତ୍ତକ ଯହୁଁ ଦେଖିଲେ ବହନି
ହବିର୍ଭାଗ ଦେଲେ ମହାଋଷି ଯମଦଗ୍ନି ।
ଜପ ମନ୍ତ୍ର ଏକ କରି ଦିଅନ୍ତି ଆହୁତି
ପ୍ରଚଣ୍ଡେ ଶିଖା ଉଠିଲା ବିକଶିଲା ଜ୍ୟୋତି ।
ମନ୍ତ୍ର ଜପ କରି ଅନ୍ୟ ଭାବେ ଦ୍ୟନ୍ତି ଭାଗେ
ଏକ ଏକ ତପୀ ଘୃତ ଦେଉଥାନ୍ତି ଯାଗେ ।
ବେନି ମନ୍ତ୍ରେ ମହାମୁନି ଚରୁ ଫୁଟାଇଲେ
ବ୍ରହ୍ମ କ୍ଷତ୍ରି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ କରିଣ ରଖିଲେ ।
ଯମଦଗ୍ନି ବୋଇଲେ ଯେ ଡାକି ରେଣୁକାକୁ
ଅଗ୍ନିକୋଣ ଚରୁ ଦେବ ଗାଧି ଭାରିଯାକୁ ।
ଐଶାନ୍ୟରେ ସ୍ଥାପିଅଛି ଯେଉଁ ଚରୁଅନ୍ନ
ତୁମ୍ଭେ ଶୌଚହୋଇ ତାହା କରିବ ଭକ୍ଷଣ ।
ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ଯମଦଗ୍ନି ଆହାନିକେ ଗଲେ
ବେନିଭଗ୍ନୀ ଶୁଣି ତାହା ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ ।
ସଉନିକା ମହାସତୀ ଗାଧିରାଜା ରାଣୀ
ସ୍ନାନ ସାରିଣ ଆଗରେ ଅଇଲେ ସେ ପୁଣି ।
ଯେଉଁ ଚରୁ ରହିଥିଲା ଐଶାନ୍ୟ ଭାଗରେ
ତାହାକୁ ଭକ୍ଷଣ କଲା ସୌନିକା ସତ୍ୱରେ ।
ଯମଦଗ୍ନିଙ୍କର ଜାୟା ରେଣୁକା ସୁନ୍ଦରୀ
ପଛରେ ଅଇଲେ ସତୀ ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରି ।

ଆସି ଦେଖିଲେ ଐଶାନ୍ୟକୋଣ ଚରୁଅନ୍ନ
ଆଗରୁ ସୌନିକା କରିଅଛନ୍ତି ଭକ୍ଷଣ ।
ରେଣୁକା ବୋଲେ ଐଶାନ୍ୟଦିଗ ଚରୁ ଅପା
ବଦଳାଇ କରି ତୁମ୍ଭେ ଗ୍ରାସ କଲ କିମ୍ପା ।
ବାଣ୍ଟି ଦେଇଥିଲେ ଋଷି ବିପରୀତ କଲ
ଋଷିଙ୍କର କଥା ତିଳେ ଭାବି ନ ପାରିଲ ।
ଏହା କହି ଯେଉଁ ଚରୁ ଅଗ୍ନିକୋଣେ ଥିଲା
ତାହାକୁ ରେଣୁକା ଯାଇ ଭକ୍ତିରେ ଭକ୍ଷିଲା ।
ସୌନିକା କପଟ ଭାବି ଏହିପରି କଲେ
ବ୍ରହ୍ମ କ୍ଷତ୍ରୀ ଚରୁ ଦୁହେଁ ପାଲଟ ହୋଇଲେ ।
ଶୁଣ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି
କ୍ଷତ୍ରି ଅର୍ଥେ ଯେଉଁ ଚରୁ ଦେଇଥିଲେ ଯତି ।
ତାକୁ ନେଇ ଗ୍ରାସକଲେ ଶ୍ରୀମତୀ ରେଣୁକା
ଋଷି ଭାଗ ଚରୁ ଗ୍ରାସ କଲେ ସଉନିକା ।
ଗାଧିରାଜ ପୁତ୍ର ହେଲେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ନାନ
ଯମଦଗ୍ନି ଔରସରେ ହେଲେ ପର୍ଶୁରାମ ।
ଋଷିଘରେ ଉତପତ୍ତି ହୋଇଲେ ଯେ କ୍ଷତ୍ରୀ
କ୍ଷତ୍ରିଘରେ ଜନ୍ମହେଲେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଯତି ।
ଗାଧିରାଜା ତନୟକୁ ଯୁଦ୍ଧ ଶିଖାଇଲେ
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ବନେ ପଶି ଦାନବ ମାରିଲେ ।
ନବସସ୍ର ରାଜା ଥିଲେ ଯେତେକ ଦୁରନ୍ତ
ବାହୁବଳେ ସାଧ୍ୟ କଲେ ତାହା ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ।
ଚୌରାଅଶୀ କ୍ଷୌଣୀବଳ ସଙ୍ଗରେ ଘେନିଣ
ଅନୁବ୍ରତେ ଦିଗବିଜେ କରନ୍ତି ସେ ପୁଣ ।
ସର୍ବସାଧି ଜଗଜ୍ଜିତା ନାମ ଭିଆଇଲେ
ଯାଗଯଜ୍ଞ କରି ସର୍ବଦେବେ ତୋଷ କଲେ ।
ଏ ରୂପେ ସୁଖେ ପାଳିଲେ ତାଙ୍କୁ ସବୁ ପ୍ରଜା
ସର୍ବେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ କଳସରେ ନିତି କଲେ ପୂଜା ।
ଆହେ ଚଇତନ ଶୁଣ କଟକର ସ୍ଥଳୀ
ପାଞ୍ଚସସ୍ର ଯୋଜନ ଯେ ପାଞ୍ଚଶ ଆଙ୍ଗୁଳି ।
ମକର ଶୁକଳପକ୍ଷ ନବମୀର ଦିନ
ଗୁରୁବାରେ ଯେ ରୋହିଣୀ ରୁକ୍ଷ ବିଦ୍ୟମାନ ।
ତୁଙ୍ଗଭଦ୍ରା ନଦୀ ଦେଇ ପ୍ରାଚୀକୂଳ ମୋଡ଼ି
ହିମଗିରିକି ଯୋଜନ ସାତ ମାତ୍ର ଛାଡ଼ି ।
ବଳିଦାନବ ମାଇଲେ ଯାଇଁ ରଣ କରି
ଅନ୍ୟ ବନେ ବନଫଳ ଯାଇ ଭକ୍ଷ କରି ।
ମାଘମାସ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ଦ୍ୱାଦଶୀର ଦିନ
ଆପଣା ରାଜ୍ୟେ ଲେଉଟି ଆସନ୍ତି ବହନ ।
ପାତାଳ ଗଙ୍ଗାକୂଳରେ ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରି
ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ଗଣ୍ଡୁକୀ ନଦୀ ହୋଇ ପାରି ।

ସେ ନଦୀତୀରେ ବଶିଷ୍ଠ ଋଷିଙ୍କ ଆଶ୍ରମ
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ସେହିଠାରେ କରିଲେ ବିଶ୍ରାମ ।
ବଶିଷ୍ଠ ଋଷି ଦେଖିଣ ତାହାଙ୍କ ବଦନ
ବହୁତ ହରଷଯୁକ୍ତ ହେଲା ତାଙ୍କ ମନ ।
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ବଶିଷ୍ଠଙ୍କ ଚରଣେ ପ୍ରଣମି
ବୋଇଲେ ପଞ୍ଚଦିବସ ଅଇଲି ମୁଁ ଭ୍ରମି ।
ନବମୀ ଦଶମୀ ଏକାଦଶୀ ଦୁଆଦଶୀ
ଚାରିଦିନ ହେଲା ମୋର ସୈନ୍ୟ ଉପବାସୀ ।
ବଶିଷ୍ଠ ବୋଇଲେ ଏବେ ସର୍ବେ ସ୍ନାନ କର
କ୍ଷଣେ ବସ ଅନ୍ନ ଭୁଞ୍ଜିବା ହେ ଶତବୀର ।
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ବୋଲେ ଥାଟଯାକ ଉପବାସ
କେମନ୍ତ ଅନ୍ନ ଭୁଞ୍ଜିଣ ଆମ୍ଭେ ହେବା ତୋଷ ।
ବଶିଷ୍ଠ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ସମସ୍ତେ ହେଁ ବସ
ଏକ ପାତ୍ର ଚରୁଅନ୍ନେ ସର୍ବେ ହେବେ ତୋଷ ।
ସମସ୍ତେ ହେଁ ଏକ ଏକ ପାତ୍ର ପାତି ବସ
ଦେଉଛୁ ଅନ୍ନ ପେଟ ଭରିଣ କର ଗ୍ରାସ ।
ତହୁଁ ସେ ସୈନ୍ୟ ବସିଲେ ତିନିଯୁଣ ମାଡ଼ି
ବନସ୍ତ ଭିତରେ ଏକ ଏକ ପତ୍ର ବାଢ଼ି ।
ବଶିଷ୍ଠ ମହର୍ଷିଙ୍କର ଅଶୀସସ୍ର ଛାତ୍ର
ସକଳେ ପର୍ଷନ୍ତି ଅନ୍ନ ହୋଇଣ ପବିତ୍ର ।
ବଶିଷ୍ଠଙ୍କର ଭାରିଯା ଅଟେ ଅରୁନ୍ଧତୀ
ପତିଭକ୍ତା ସ୍ତିରୀ କୋଟିକରେ ମହାସତୀ ।
କୁଡୁଆ ଗୋଟିକେ ଏକା ଭାତ ରାନ୍ଧିଛନ୍ତି
ତହୁଁ ଢାଳି ଅନ୍ନ ନିଜ ସ୍ୱାମୀ କରେ ଦ୍ୟନ୍ତି ।
ବଶିଷ୍ଠ ଆଶ୍ରମୁ ଆଣିଦ୍ୟନ୍ତି ଶିଷ୍ୟ କରେ
ଛାତ୍ରମାନେ ପରଷନ୍ତି ଅତି ଖରତରେ ।
ବଶିଷ୍ଠଙ୍କ ପୁତ୍ରମାନେ ସୁସଞ୍ଚ ବ୍ରାହ୍ମଣ
କାମଧେନୁ ଗାଈଗୋଟି କରିଲେ ଦୋହନ ।
ଗୋଟିଏ ଧେନୁର ଦୁଗ୍ଧ କୋଡୁଆଏ ଭାତ
ରାଜାଙ୍କର ସୈନ୍ୟ ଖାଇ ହୋଇଲେ ତୃପତ ।
ସବିନୟ ହୋଇକରି ବୋଲନ୍ତି ବଶିଷ୍ଠ
ତୃପତ ହୋଇ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତୁ ପୁରାଇଣ ପେଟ ।
ଅଦ୍ୟ ଯାଗଅନ୍ନ ଭୁଞ୍ଜି ହୋଇବ ତୃପତି
ନ ଅଣ୍ଟିବ ବୋଲି ମନେ ନ କରିବ ଭୀତି ।
ଏକରୁ ଦ୍ୱିତୀୟଥର ନାହିଁ ଯେ ଦେବାକୁ
ଯାହା ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ମିଳିଲା ଅର୍ପିଲୁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ।
ଯଜ୍ଞଅନ୍ନ ବୋଲି କରି ବିରକ୍ତ ନ ହେବ
ଘରେ ଯାହା ମିଳେ ତାହା କାହୁଁ ତ ମିଳିବ ।
ପୁଣି ବୋଇଲେ ବିନୟେ ତୁମ୍ଭେ ରାଜା ପୁଅ
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଗରିବ ଋଷି କିସ ଦେବ କୁହ ।

ସର୍ବେ ସାତଘଡ଼ିଠାରୁ ଭୋଜନେ ବସିଲେ
କ୍ଷୁଧା ଶାନ୍ତି କରୁ କରୁ ରବି ଅସ୍ତ ଗଲେ ।
ଯେ ଯାହାର ଯେତେ ଇଚ୍ଛା ଭୋଜନ କରିଲେ
କୁଡୁଆଏ ଭାତ ଦୁଧ ସାରି ନ ପାରିଲେ ।
ଭକ୍ଷଣ କରିଣ ଉଠି ନ ପାରନ୍ତି ବଳେ
ଆଚମନ କଲେ ଯାଇ ଗଣ୍ଡୁକୀର ଜଳେ ।
ଯେ ଯାହାର ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟକୁ ତହିଁ ଦେଲେ ଫିଙ୍ଗି
ଆଚମନ ସାରି ହେଲେ କଷାଫଳ ଲାଗି ।
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ବଶିଷ୍ଠଙ୍କୁ ବୋଲନ୍ତି ବଚନ
ବଡ଼ ଆଚମ୍ବିତ ତଥା ଦେଖିଲି ଏ ସ୍ଥାନ ।
କୁଡୁଆଏ ଅନ୍ନ ଆଉ ଏକ ଗାଈ ଦୁଧ
ସାରି ନ ପାରି ଯେ ସୈନ୍ୟମାନେ ହେଲେ ବୋଧ ।
ବଶିଷ୍ଠ ବୋଇଲେ ଏବେ ତୃପ୍ତହେଲେ ରାୟ
ଗହଳ ଲାଗିବ ବନେ ଗୃହେ ଚଳିଯାଅ ।
ଗାଧିସୁତ ବୋଲେ ଯେବେ ଦୟା ଅଛି ମୋତେ
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ମାଗିବି ମୁହିଁ ଏକଇ ପଦାର୍ଥେ ।
ବଶିଷ୍ଠ ବୋଇଲେ ତୋତେ କିସ ଅପୁରୁବ
ମାଗ ଯେବେ ଦେଇ ମୁଁ ପାରିବି ତୁମ୍ଭେ ନେବ ।
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ବୋଲେ ମୋତେ ନାହିଁ ନ କରିବ
ତୁମ୍ଭର ଗାଈ ଗୋଟିକି ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଯେ ଦେବ
ବଶିଷ୍ଠ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଏଡ଼େ ରାଜା ହୋଇ
ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଗାଈ ମାଗିବା ଉଚିତ ନୁହଇ ।
ଏଡ଼େକ ଧାର୍ମିକ ହୋଇ ହେଲ ଅବିଚାରୀ
ରାଜା ହୋଇ ହରିବ କି ବ୍ରାହ୍ମଣର ଶିରୀ ।
ଗାଧିସୁତ ବୋଲେ ଦେବି ଏକଲକ୍ଷ ଗାଈ
ଏକ ତୁମ୍ଭଠାରୁ ସିନା ନେବି ବଦଳାଇ ।
ବଶିଷ୍ଠ ବୋଇଲେ ଆମ୍ଭେ ଲକ୍ଷେ କି କରିବୁ
କାହିଁ ଖାଇବାକୁ ଦେବୁ ଗୃହ କାହିଁ ବାବୁ ।
ଗାବ ଗୋଟିଏ ଘେନିଣ ଆଶ୍ରମରେ ଥାଉଁ
ଫଳେ ପ୍ରସବିଲେ ଏକ ମନୁ ଦୁଧ ଦୁହୁଁ ।
କଷ୍ଟେ ହୋଇଅଛି ଆମ୍ଭ କାମଧେନୁ ଗୋଟି
ଚିରେକ ଦୁହିଁଣ ତିନିଭୁବନକୁ ବାଣ୍ଟି ।
ଆହେ ଗାଧିସୁତ ତୁମ୍ଭେ କଟାଳ ନ କର
ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗାବ ହରିଲେ ଦୋଷଟି ଅପାର ।
ଲଜ୍ଜାଭରେ ରାଜା ଆଉ ମାଗି ନ ପାରିଲେ
ସୈନ୍ୟମାନେ ପରସ୍ପରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲେ ।
ଯୋଦ୍ଧା ବୋଇଲେ ବଶିଷ୍ଠ କଲେ ମନ୍ଦପଣ
ଏତେ ବଡ଼ ରାଜା ବାକ୍ୟ କରନ୍ତି ଲଙ୍ଘନ ।
ଦୁର୍ଜ୍ଜନ କହିଲେ ଆମ୍ଭେ ବନେ ଥିବା କିଛି
ଚରିଅଇଲେ ଅଡ଼ାଇ ନେବା ସେ ଗାଈକି ।

ଶୁଣ ସାଧୁଜନେ ରାଜା ଏଡ଼େ ଅବିଚାରୀ
ଉପବାସେ ଋଷି ଦେଲେ ଅନ୍ନ ପେଟଭରି ।
ତେବେ ଋଷି ଗାବଗୋଟି ନେବାକୁ ଇଚ୍ଛିଲେ
ଲଜ୍ଜା ଭୟ କୃତଜ୍ଞତା ସବୁ ଉପେକ୍ଷିଲେ ।
ପଣ୍ଡିତଜନ ବିଚାର ପୁରାଣର ବାଣୀ
ମୁନିବଙ୍କୁ ଦେଖାଇଲେ ଭଲ ଦ୍ରବ୍ୟ ଆଣି ।
ଦେଖିଣ ସେ ଶ୍ରଦ୍ଧାଲୋଭ କରିଣ ମାଗନ୍ତି
ନ ଦେଲେ ମନରେ ମହାକ୍ରୋଧ ସେ କରନ୍ତି ।
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଯହୁଁ ଗଲେ ଅତି କ୍ରୋଧଭରେ
ବଶିଷ୍ଠ ଛାଡ଼ିଲେ ଧେନୁ ବନସ୍ତ ଭିତରେ ।
ବୋଇଲେ ଗୋ ମହାମତି ଥିବ ସାବଧାନେ
ବଳାତ୍କାରେ ନ ଯିବଟି ରଖିଥାଅ ମନେ ।
ବନେ ଗାଈ ଦେଖି ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ସୈନ୍ୟଗଣେ
ଲଉଡ଼ି ନେଇ ଚଳିଲେ ଆନନ୍ଦିତ ମନେ ।
ବନସ୍ତ ଭିତରେ ଯାଇ ଗାଈ ଅଡ଼ାଇଲେ
ଏହା ଦେଖି କାମଧେନୁ ଅତିକ୍ରୂର ହେଲେ ।
ମହାକ୍ରୋଧେ ଚାହିଁଲେ ଯେ ଅନେକ ନୟନେ
ସହସ୍ରେକ ଯୋଦ୍ଧା ଜଳି ମଲେ ତତକ୍ଷଣେ ।
ପୁଣି ହିଁ ଅନେକ ଯୋଦ୍ଧା ଆସି ବେଢ଼ିଗଲେ
ଶୃଙ୍ଗଘାତେ ସେମାନଙ୍କୁ ଯମାଳୟେ ଦେଲେ ।
ଅନେକ ସମାନ ଅଟେ କାମଧେନୁ କାୟ
ଲୋମୁ ଶର ବାହାରିଣ ସୈନ୍ୟ କଲା କ୍ଷୟ ।
ଶିଙ୍ଗର ଆଘାତେ ବାଜି ଅଶ୍ୱମାନେ ମଲେ
ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ସୈନ୍ୟ ତହିଁ ଜୀବନ ତେଜିଲେ ।
ପୁଣି ଭୈରବ ହୁଂକାର ଶବ୍ଦେ ଦେଲେ ରଡ଼ି
ସେ ଶବଦେ ସୈନ୍ୟମାନେ ତହୁଁ ଗଲେ ଉଡ଼ି ।
ଝଞ୍ଜାବାତେ ଯେଉଁପରି ଉଡ଼ନ୍ତି ପତଙ୍ଗେ
ସେହି ରୂପେ କେହି ପଡ଼େ ଧରଣୀର ଅଙ୍ଗେ ।
କ୍ରୋଧେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଧେନୁ ସଙ୍ଗେ ରଣ କଲେ
ରଣେ ହାରି ସୈନ୍ୟସହ ଭୂମିରେ ପଡ଼ିଲେ ।
ଧେନୁ ସଙ୍ଗେ ରଣ କରି ରାଜା ନ ପାରିଲେ
ମାନସରେ ଅତିଶୟ ସନ୍ତାପିତ ହେଲେ ।
ତହୁଁ ଅଷ୍ଟବସୁ ଡାକି ବୋଲେ ନୃପରାଣ
ଚୋରି କରି ବଶିଷ୍ଠଙ୍କ ଗାଈ ତୁମ୍ଭେ ଆଣ ।
ଏହା କହି ନାନା ଅଳଙ୍କାର ତାକୁ ଦେଲେ
ଲକ୍ଷେ ମାଢ଼ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଦେଇ ବିନୟେ କହିଲେ ।
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଙ୍କ ବଚନ ଭାଙ୍ଗି ନ ପାରିଣ
ଗାଈ ଚୋରି କରିବାକୁ ଗଲେ ତତକ୍ଷଣ ।
ଗାଈ ଦୁହିଁ ବନେ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ତପୋବନ୍ତ
ଗଣ୍ଡୁକୀ ନଦୀର ତୀରେ ଚରଇ ସେ ନିତ୍ୟ ।
ଜାଣନ୍ତି ଧେନୁ ହରଣ ମନ୍ତ୍ର ଅଷ୍ଟବସୁ
ମନ୍ତ୍ରଧୂଳି ପକାଇଣ ବୋଲେ ଗାଈ ଆସୁ ।
ମନ୍ତ୍ରବଳେ ତାଙ୍କ ପଛେ ଗୋଡ଼ାଇଲା ଗାଈ
କାମଧେନୁ ଘେନିଗଲେ ସେହୁ ଅଷ୍ଟଭାଇ ।
ବସୁଧା ଭୟ କରିଲେ ସେ ଗାଈ ଆସନ୍ତେ
ବିହନ୍ତା ପୁରୁଷ ହସେ ଥାଇ ଶୂନ୍ୟପଥେ ।
ଧେନୁ ହରି ଘେନିଗଲେ ସେହୁ ଆଠଭାଇ
ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତଗଲେ ଗୃହେ ନ ଅଇଲେ ଗାଈ ।
ତହୁଁ ସୁମନ୍ତକ ଋଷି ଗାଈ ଘୋଜିଗଲେ
ଗଣ୍ଡୁକୀ ନଦୀତୀରରେ ଖୋଜି ନ ପାଇଲେ ।
ବାହୁଡ଼ି ଆସି କହିଲେ ହେ ବଶିଷ୍ଠ ଶୁଣ
ଗାଈ ଲୋଡ଼ି ନ ପାଇଲି ବନସ୍ତ ମଧ୍ୟେଣ ।
ଧ୍ୟାନ କରିଣ ଜାଣିଲେ ସେହୁ ତପଚାରୀ
ନେଲେ ମୋର ଅଷ୍ଟବସୁ ଗାଈ ଚୋରି କରି ।
ତହୁଁ ବଶିଷ୍ଠ ମହର୍ଷି ସନ୍ତାପିତ ହୋଇ
ଅଷ୍ଟବସୁ ପଛେ ପଛେ ଆସନ୍ତି ଗୋଡ଼ାଇ ।
ଋଷିକୁଲ୍ୟା ନଦୀତୀରେ ମଧୁବନ ଗିରି
ଗୋମାତାଙ୍କୁ ରଖିଥିଲେ ତହିଁର ଉପରି ।
ମନ୍ତ୍ରବଳେ କାମଧେନୁ ପାଶୋରି ବତ୍ସାକୁ
ଏକାକୀ ରହିଛି ନାହିଁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ।
ଗଣ୍ଡା ଗୋଟିଏ ବସୁଏ ଆଣିଲେକ ମାରି
ପର୍ବତ ଉପରେ ଅଗ୍ନି ଉଦ୍ଦିପନ କରି ।
ସଯତନରେ ବୋଇଲେ ତହୁଁ ଗଣ୍ଡାମାଂସ
ନେଇଣ ପୋଡ଼ିଲେ ଫଳ ପକାଇ ବିଶେଷ ।
ପତ୍ର ଚଉପଦୀ କରି ବାନ୍ଧିଣ ସେମାନ
ଶଉରୀ ବିଧିରେ ତାକୁ କଲେକ ରନ୍ଧନ ।
ଗାଈକି ଦୁହିଁଣ ଦୁଗ୍ଧ ଯତ୍ନେ ଆଉଟିଲେ
ଗଣ୍ଡା ମାଂସ ଦୁଗ୍ଧ ଅଷ୍ଟଭାଗ କରି ନେଲେ ।
ବନସ୍ତରୁ ସୋମରସ ଠୁଳ କରି ଆଣି
ଭୋଜନ କରନ୍ତି ସେହୁ ମିଷ୍ଟରସ ଜାଣି ।
ବଶିଷ୍ଠ ମହର୍ଷି ଗାଈ ଖୋଜି ଖୋଜି ଗଲେ
ମଧୁବନ ପର୍ବତରେ ଗାଈଙ୍କୁ ଭେଟିଲେ ।
ନିମ୍ବଗଛ ଚେରରେ ସେ ଅଛି ବନ୍ଧାହୋଇ
ଉଠ ଗୋମାତା ବୋଲିଣ ଧରି ଶିଙ୍ଗ ଦୁଇ ।
ଆଶ୍ୱାସନା କରି ମୁନି ବୋଇଲେ ତାହାକୁ
ବନେ ଚରି ଚରି ତୁ କି ଅଇଲୁ ଏଠାକୁ ।
ଶାର୍ଦ୍ଦୁଳ ଭଲ୍ଲୁକ ଏଠି ଅଛନ୍ତି ବହୁତ
ମାରି ଖାଇଥାନ୍ତେ ତୋତେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ଅସ୍ତ ।
ଅଷ୍ଟବସୁଙ୍କୁ ଶୁଭିଲା ସମାଧାନେ ବୋଲୁ
ପର୍ବତ କମ୍ପିଲା ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଗାଈ ଚାଲୁ ।

ବଶିଷ୍ଠ ମହର୍ଷି ଗାଈ ଘେନି ଆସୁଥିଲେ
ଅନୀଳବସୁ ପର୍ବତୁ ଦଉଡ଼ି ଆସିଲେ ।
କ୍ରୋଧଭରେ ସେହୁ ଦେଇ କରି ଘୋର ରଡ଼ି
ସଜୋରେ ପିଟିଲା ଧରି ବଶିଷ୍ଠଙ୍କୁ ବାଡ଼ି ।
ଯଷ୍ଟିଘାତେ ଋଷିଙ୍କର ନେତ୍ରୁ ପଡ଼େ ଲୁହ
କୋପରେ ସେ ଶାପ ଦେଲେ ତୁହି ଅନ୍ଧ ହୁଅ ।
ଆକୁଳରେ ଶାପ ତାକୁ ବଶିଷ୍ଠ ଦିଅନ୍ତେ
ଅନୀଳ ବସୁର ଚକ୍ଷୁ ଫୁଟିଲା ତୁରିତେ ।
ଋଷି କୋପେ କାମ୍ୟକ ଦ୍ୱୀପରେ ଯେ ପଡ଼ିଲା
ତ୍ରାହି କର ଋଷି ବୋଲିଣ ସେ ଡାକ ଦେଲା ।
ଭକତବତ୍ସଳ ଯେଣୁ ସେହି ତପୋନିଧି
ବୋଇଲେ ତୁ ନିଜେ ନିଜେ ନାଶକଲୁ ବୁଦ୍ଧି ।
ଦ୍ୱାପରେ ସୋମବଂଶରେ ଜନ୍ମିବେ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ଅରଣ୍ୟେ ଆସି କାମ୍ୟକବନେ ତାଙ୍କୁ ଭେଟି ।
ତାହାଙ୍କ ଦର୍ଶନେ ତୋତେ ହେଉ ଚକ୍ଷୁ ପ୍ରାପ୍ତ
ଦୋଷ କରି ଯେବେ ତୁହି ହେଲୁ ଆକୁଳିତ ।
ପୁଣି କୋପରେ ଧାଇଁଲା ପ୍ରାୟେ ନାମେ ବସୁ
ବଶିଷ୍ଠଙ୍କୁ ଓଗାଳିଲା ଗାଈ ଘେନିଆସୁ ।
ନାନାଦି ଭର୍ତ୍ସନା ବାକ୍ୟ କ୍ରୋଧଭରେ ବୋଲି
ବଶିଷ୍ଠ ଋଷିଙ୍କୁ ଯାଇ ପକାଇଲା ପେଲି ।
ଉତ୍ତାନଶାୟୀ ହୋଇଣ ପଡ଼ିଲେ ବଶିଷ୍ଠ
କୋପରେ ବୋଇଲେ ତୁହି ଆରେରେ ପାପିଷ୍ଠ ।
ବିହନ୍ତା ପୁରୁଷ ହୋଇ ଏଡ଼େ ମନ୍ଦ ଅଟ
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ହେଉଥାଅ ତୋର ମୁଣ୍ଡ କାଟ ।
ପ୍ରାୟବସୁ ବଶିଷ୍ଠଙ୍କୁ କୋଳ କରି ତୋଳେ
ଶାଳପତ୍ରେ ପାଣି ଆଣି ଋଷି ମୁଖେ ଢାଳେ ।
ପ୍ରାୟବସୁର ବଶିଷ୍ଠ ଘେନିଲେ ଭକତି
ତୁ ହୋ ରକ୍ଷା ହୁଅ ବୋଲି ତାକୁ କଲେ ମୁକ୍ତି ।
ଉମାବସୁ ବୋଲେ ମୁନି ଶାପ ଦେଲେ କୋପେ
ମୁକତି ହେବା କାରଣ କହନ୍ତୁ ସ୍ୱରୂପେ ।
ବଶିଷ୍ଠ ବୋଇଲେ ତୁହି ଶୁଣ ଉମାବସୁ
ଗଙ୍ଗାଗର୍ଭୁ ଜାତ ହୁଏ ସେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ନାଶୁ ।
ମୁକତ ହୋଇବୁ ତୁହି ଜାହ୍ନବୀକି ଦେଖି
ଶାନ୍ତନୁ ବଚନେ ଗଙ୍ଗା ଏକ ଆସୁ ରଖି ।
ଗଙ୍ଗାଙ୍କଠାରୁ ସେ ଜନ୍ମ ଭୀଷ୍ମ ନାମ ପାଉ
ଭାରତ ଯୁଦ୍ଧରେ ତୋର ଶରଶଯ୍ୟା ହେଉ ।
ଷଡ଼ବସୁ ଗଙ୍ଗାଗର୍ଭୁ ଜନମ ହୋଇଣ
ତାଙ୍କ ହସ୍ତେ ମୁକ୍ତି ପାଅ ଲଭିଣ ନିଧନ ।
ଜଇନ୍ତା ଉପରେ ପାଞ୍ଚଜଣ ଜନ୍ମ ପାଉ
ଉମାବସୁ ପୁରୋଚନ ପଣ୍ଡା ପୁଣି ହେଉ ।
ଏହିରୂପେ ଜନ୍ମି ଜତୁଘରେ ଥିବ ଶୋଇ
ଅନଳ ଲାଗିଣ ତୁମ୍ଭେ ସର୍ବେ ହେବ ଦହି ।
ଏହିରୂପେ ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ଉପକାର କର
ଗୋରୁ ଚୋର ନାମ ଆଝୁଁ ହେଉରେ ତୁମ୍ଭର ।
ଏଥୁଅନ୍ତେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଗାଧିର ସନ୍ତତି
ବଶିଷ୍ଠଙ୍କ ଆଶ୍ରମରେ ମିଳିଲେ ତଡ଼ତି ।
ପୁଚ୍ଛିଲେ କେମନ୍ତେ ଜପ କରନ୍ତି ହେ ଯତି
ତପୋନିଷ୍ଠ ହେବା ପାଇଁ ବଳାଇଛି ମତି ।
ବଶିଷ୍ଠ ବୋଇଲେ ତୋର ତପ ହେଉ ସିଦ୍ଧ
ସେ କହିଲେ ମୁଁ ତୋ ପରି ହୋଇବି ପ୍ରସିଦ୍ଧ ।
ରାଜା ବୋଲେ ତୋ ଦହନେ ମୋହରତ ଇଚ୍ଛା
ତାହାହେଲେ ପୂର୍ଣ୍ଣହେବ ଜାଣ ମନୋବାଞ୍ଛା ।
ରାଜ୍ୟଭାର ତ୍ୟାଗକରି ତହୁଁ ଗଲେ ରାଗେ
ଯାଇଁ ବସିଲେ ହିମାଦ୍ରି ପଶ୍ଚିମର ଭାଗେ ।
ଧବଳାଙ୍ଗ ମାଳତୀ ଯେ ସିଦ୍ଧ ମହାନଦୀ
ଐଶାନ୍ୟ ବାହିନୀ ତୋୟା ସରସ୍ୱତୀ ଭେଦୀ ।
ହିଙ୍ଗୁଳା ଗିରି ମାଳତୀ ମହାନଦୀ ତଟ
ତା ପଛଭାଗେ ପର୍ପଟୀ ନାମେ ଏକ ବଟ ।
ସେ ବଟତଳରେ ରାଜା କରିଣ ଆସନ
ନିରାହାର ହୋଇଣ ସେ ଭକ୍ଷିଲେ ପବନ ।
ନିରଞ୍ଜନ ଲୟ କରି ବସିଲେ ନିରାଶେ
ଏକାସନେ ଅଷ୍ଟୋତ୍ତର ଶତେକ ବରଷେ ।
ଏହା ଦେଖିଣ ନାରଦ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ କହନ୍ତି
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ବଶିଷ୍ଠଙ୍କ କଳହର ରୀତି ।
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ରାଜ୍ୟ ସିଂହାସନ ତ୍ୟାଗ କରି
ଅନାହାରେ ତପ କଲେ ସର୍ବ ପରିହରି ।
ବ୍ରହ୍ମା ଇନ୍ଦ୍ରପଦ ନେବ ଯେ ତପ ବଳରେ
ଉପାୟ କରିଣ ରକ୍ଷା ହୁଅ ପୁରନ୍ଦରେ ।
ନାରଦଙ୍କ ବଚନରେ ଇନ୍ଦ୍ର ଭୟ କଲା
ନିକଟକୁ ମେନକା ଅପସରା ଡକାଇଲା ।
ମଳୟ ପବନ ମଦନକୁ ସେ ଦେଇଣ
ମେନକାକୁ ଚାହିଁ ଇନ୍ଦ୍ର ବୋଲନ୍ତି ବଚନ ।
ବଶିଷ୍ଠ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଙ୍କ ହୋଇଲା ବିବାଦ
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ତପ କରେ ନେବ ମୋର ପଦ ।
ଋଷି ବିପ୍ରମାନଙ୍କେ ସେ ଅଟେ ବଡ଼ ଦାନୀ
ତାହାର ତପ ବିନାଶ ଏ ଦୁହିଁଙ୍କି ଘେନି ।
ମୋହର ନିମନ୍ତେ ତୁହି ପାଅ ଏବେ କଷ୍ଟ
ତୁ ଦୁଃଖ ନ କଲେ ମୋର ସୁଖ ହେବ ନଷ୍ଟ ।
ଏହା ଶୁଣି ଭୟରେ ଯେ କମ୍ପଇ ମେନକା
ବୋଲେ ବ୍ରହ୍ମା ରୁଦ୍ର ଯାକୁ କରିଥାନ୍ତି ଶଙ୍କା ।

ମନ୍ତ୍ରବଳେ ଯାହାକୁ ନ ପାରିଲେ କନ୍ଦର୍ପ
ମୁହିଁକି ପାରିବି ତାର ଭଗ୍ନ କରି ତପ ।
ତୁ ଦେବ ଅଟୁ ଜଗତ ଜୀବ ହିତକାରୀ
ମହାପ୍ରଭୁ ଦଣ୍ଡ ଦିଅ ଦୋଷକୁ ବିଚାରି ।
ମୁଁ ତୋର କେଉଁଣ ଦୋଷ କରିଥିଲି ପୂର୍ବେ
ତହିଁକି ବିହିଲେ ମୋତେ ଏଡ଼େ ଶାସ୍ତି ଏବେ ।
ଚଉଷଠି କୋଟି ମଧ୍ୟେ ମୁହିଁ ଅପରାଧୀ
ମୋତେ ନାଶ କରି କିବା ପାଇବୁ ତୁ ସିଦ୍ଧି ।
ଇନ୍ଦ୍ର ବୋଇଲେ ମୋହର ଦୁଃଖେ ହୁଅ ଦୁଃଖୀ
ମୋତେ ଏ ସଙ୍କଟୁ ପାରିକର ଶଶିମୁଖୀ ।
ଆସନୁ ଉଠିଣ ଇନ୍ଦ୍ର ଧରି ତାର ହସ୍ତ
ବୋଇଲେ ମୋ ପାଇଁ ନାଶ ହୋଇବୁ ସଙ୍ଗାତ ।
ଅନେକ ବିନୟ ଯହୁଁ କଲେ ପୁରୁହୁତ
ଶୁଣିଣ ମେନକା ନାରୀ କଲା ସନମତ ।
ନାନାଜାତି ଅଳଙ୍କାର କୁବେର ଯେ ଦେଲେ
ଅମ୍ଳାନ ବସ୍ତ୍ର ଆଦିତ୍ୟ ଦେବ ଯୋଗାଇଲେ ।
ଦିବ୍ୟବେଶ ହୋଇଣ ସେ ଜଗତମୋହିନୀ
ସେଠାରୁ ମଳୟ ମଦନକୁ ସଙ୍ଗେ ଘେନି ।
ପୁଣି ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି
ଇନ୍ଦ୍ର ବାକ୍ୟରେ ମେନକା ଛାଡ଼େ ବାରସ୍ୱତୀ ।
ଏଣେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ମହାତପେ ବସିଛନ୍ତି
ଏକଧ୍ୟାନେ ନିରାକାର ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ଭଜନ୍ତି ।
ଏମନ୍ତକାଳେ ମେନକା ଗଲା ସନ୍ନିଧାନ
ମଧୁର ବୀଣା ଝଙ୍କାରି କରିଲା ଗାୟନ ।
ତାନମାନେ ଗାନ କଲା କୋମଳ କଣ୍ଠରେ
ଅଣ୍ଡିର କୋକିଳ ସ୍ୱନ ତୁଚ୍ଛ ତା ସ୍ୱରରେ ।
ସ୍ତମ୍ଭନ ମୋହନ ଆଉ ବଶ୍ୟ ଉଚ୍ଚାଟନ
ଧରିଣ କୁସୁମବାଣ ରହିଛି ମଦନ ।
ପଞ୍ଚମ ତାନରେ ଲୟ କରି ଗାଏ ବାମା
ସେହି ଲଳିତ ଗାନକୁ ନାହିଁ ତ ଉପମା ।
ଅବସନ୍ତେ ବହିଲାକ ବସନ୍ତ ପବନ
ମୃଗନାଭି ଗନ୍ଧେ ଆମୋଦିତ ସେହି ବନ ।
ମଧୁରେ ଗାଇଣ ବାମା ଦେଇ କରତାଳି
ତହିଁ ଭଙ୍ଗି ନୃତ୍ୟକଲା ହରଷରେ ଭୋଳି ।
ବହଇ ସରସ ହୋଇ ମଳୟ ଅନିଳ
ବାତ ବିଘାତରେ କିବା ଟଳିବ ଅଚଳ ।
ମଦନରେ ଅସମ୍ଭାଳ ନିଜେ ନିଜେ ହୁଏ
କ୍ଷଣେ ବସେ କ୍ଷଣେ ନାଚେ କି ସୁନ୍ଦର ଶୋହେ ।
ଓଲଟ ରମ୍ଭା ସଦୃଶ୍ୟ ତାର ଜାନୁ ବେନି
ସୁନ୍ଦର ଦିଶଇ ଫୁଟି ସେ ଝୀନବସନୀ ।
ବସନ୍ତ ପବନ ଯହୁଁ ବହିଲା ସେ ବନେ
ପଲ୍ଲବିତ ହେଲେ ତହୁଁ ଶୁଷ୍କ ବୃକ୍ଷମାନେ ।
କ୍ଷିତି ଆପ ତେଜ ଆଉ ମରୁତ ଆକାଶ
ପଞ୍ଚଭୂତ ଆନନ୍ଦରେ ଧର୍ମ ଗଲା ନାଶ ।
ପାଷାଣ ତରଳି ଧୀରେ ଧୀରେ ଯେ ବହଇ
ଗିରିରୁ ଖସଇ ଶିଳା ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହୋଇ ।
ପିକ କୁହ କୁହୁ ବହେ ବସନ୍ତ ଅନଳ
ଅକାଳରେ ମୁକଳିତ ହେଲା ଚୂ୍ୟତଡାଳ ।
ବନ ଜୀବଜନ୍ତୁମାନେ ହରିଣ ହରିଣୀ
ବସନ୍ତ ବହନ୍ତେ ସବୁ ହେଲେ ବିରହିଣୀ ।
ଏକାକାର ହୋଇଲେ ଯେ ମାନି ତା ଗୌରବୀ
ଧରାଧରି ଟଣାଟଣି ଖୁସି ଭୂମିଦେବୀ ।
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଙ୍କ ସନ୍ନିଧେ ପ୍ରବେଶ ମେନକା
ନିର୍ଜ୍ଜନ ବନେ ସୁନ୍ଦରୀ ଅଛି ତହିଁ ଏକା ।
ଏବେ ତରୁଣୀ ସୁନ୍ଦରୀ ପୁଣି ବିରହିଣୀ
ମଦନମୋହିନୀ ଜାଣେ ସୁସଙ୍ଗୀତ ପୁଣି ।
ଅତି ହରଷ ହୋଇଣ ଗାଏ ସୁସଙ୍ଗୀତ
ସେ ଗୀତ ଶୁଣି ନାରଦ ହୋଇଲେ ଲଜ୍ଜିତ ।
ଶରମୂନେ ପଞ୍ଚଶର ବସାଇ ମଦନ
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଶରୀରକୁ ବିନ୍ଧେ ଘନ ଘନ ।
ମଦନଶରେ ମହାତ୍ମା ଶରୀର ବିକୃତି
ମଉନ ହୋଇ ସମସ୍ୟା ନ ଦିଅନ୍ତି ଯତି ।
ସନ୍ନିଧେ ସୁନ୍ଦରୀ ଆସି କରଇ ସୁ ସେବା
ବୋଲେ ଦେହଶୂନ୍ୟ ବୋଲି ଭକତି ଘେନିବା ।
ରାଗ ମାୟା ମୋହ ମୁହିଁ ସବୁ କଲି ତେଜ୍ୟା
ତପକୁ ଇଚ୍ଛିଲି ମୁହିଁ କରି କୁଶଶଯ୍ୟା ।
ମହାପୁଣ୍ୟତୋୟା ଏହି ଅତି ସାର ଭୂମି
ସନ୍ନିଧେ ଖଟିବି ତୋର ଆଜ୍ଞା ଦିଅ ସ୍ୱାମୀ ।
ମଉନେ ଥିବାରୁ ମୁହିଁ ନ କହି ବଚନ
କରରେ ଠାରିଲେ ଥାଅ ଆମ୍ଭ ସନ୍ନିଧାନ ।
ଦୂରେ ନ ଯା ଏଥେ ଛନ୍ତି ବ୍ୟାଘ୍ର ଯେ ଭଲ୍ଲୁକ
ରାକ୍ଷସ ପିଶାଚ ଆଦି ଦାନବ ଅନେକ ।
ଏମାନେ ପାଇଲେ ତୋତେ କରିଦେବେ ଭକ୍ଷ
ବାନ୍ଧବ ସୋଦର ନାହିଁ ଅଟୁ ତୁ ନିରେଖ ।
ମାୟାପଟଳ କୌଶଳେ ବାନ୍ଧିଲା ସୁନ୍ଦରୀ
ମତିଭ୍ରମ କରାଇଲେ ଏଡ଼େ ତପଚାରୀ ।
ଏ ମହୀରେ ନାରୀଜାତି ବଡ଼ ମୋହକାରୀ
ଯେଡ଼େ ଯତି ହେଉ ତାର ନ୍ୟନ୍ତି ଚିତ୍ତହରି ।
ମହାଭୟେ ଧ୍ୟାନ କଲ ଅଷ୍ଟଶତ ବର୍ଷ
ମେନକା ଯେ ଖଟିଥାଏ ରଜନୀ ଦିବସ ।

ଦିନେ ନିଶାକାଳେ ଋଷି ତପରୁ ଉଠିଲେ
ମେନକାକୁ କୋଳ କରି ଚାଟୁ ସେ ବୋଇଲେ ।
ସଲଜ୍ଜ ଭାବରେ ବାମା ତାଙ୍କୁ ପେଲିଦେଇ ।
ଧର୍ମପଥ ଦେଖାଇଣ ବିନୟେ ବୋଲଇ ।
ଆହେ ମହତମା ତୁମ୍ଭେ ତେଜି ରାଜ୍ୟଭାର
ତପ କରିବାକୁ ପୁଣି ଅଇଲ ବନର ।
ପୁଣି କିମ୍ପା ମୁନି ମୋତେ କୁହ ଚାଟୁଭାଷ
ତୁମ୍ଭ କୋପରେ ହେବି ମୁଁ ଜୀବନେ ବିନାଶ ।
ମୋତେ କି ଗୋଚର ଆହେ କି ଇଚ୍ଛା ତୁମର
ମୁହିଁ ତ ଅନାଥ ନାରୀ ମୋତେ ରକ୍ଷା କର ।
ସଂସାର କରି ରହିବା ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର କହି
ମେନକା ବୋଲେ ଏ ଦେହେ ହୋଇ ନ ପାରଇ ।
ଏଡ଼େକ ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ବାସ ମଳିନ ତୁମ୍ଭର
ବେଗେ ଫିଟାଇ ଶରୀରୁ ଏହି ଜଟାଭାର ।
ତା ଶୁଣି ନଦୀରେ ତହୁଁ ପଶିଲେ ସେ ମୁନି
ମେନକା ଜଟା ଫେଡ଼ଇ ଗନ୍ଧତୈଳ ଘେନି
ନାନା ସୁଗନ୍ଧ ପଦାର୍ଥ ମୁନି ଦେହେ ବୋଳି
ଘଷି ଘାଷି ଧୌତ କଲା ସେ ମେନକାବାଳୀ ।
ସ୍ନାନ ସାରି ତହୁଁ ଉଠି ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଯତି
ନାନା ଉପଭୋଗ କଲେ ଛାଡ଼ି ତପବୃତ୍ତି ।
କଷାୟ ବସନ ତାଙ୍କ ଦୂରେ ଫିଙ୍ଗିଦେଲେ
କ୍ଷୀନବସନ ସଜାଡ଼ି ଅଙ୍ଗରେ ମଣ୍ଡିଲେ ।
ଅମୃତ ଲଡୁ ନେଇଣ ପରଷେ ଚତୁରୀ
ହରଷେ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ତପଚାରୀ ।
ଭୋଜନ ସାରି ତପୀଷ୍ଟ ମେନକାର ମେଳେ
ବିହାର କରିଲେ ଯାଇ ପର୍ଣ୍ଣଟୀର ମୂଳେ ।
ରାତ୍ରଅର୍ଦ୍ଧେ ଅନ୍ତରୀକ୍ଷେ ଗଲାକ ମେନକା
ମାତଙ୍ଗିନୀ ନଦୀତୀରେ ମୁନି ହେଲେ ଏକା ।
ନିଦ୍ରାରୁ ଉଠିଲେ ମୁନି ପାହିଯାନ୍ତେ ରାତି
ମେନକା ମେନକା ବୋଲି ଡାକନ୍ତି ଚୌକତି ।
ମେନକା ନ ପାଇ ମୁନି ଲୋଡ଼ି ଘୋର ବନେ
ଏଣେ ତେଣେ ବୁଲନ୍ତି ସେ ବାତୁଳ ସମାନେ ।
ସ୍ୱର୍ଗେ ଅପସରା ଗଲା ହୋଇଣ ସାନନ୍ଦ
ଅମରେ ଯାଇ ଦର୍ଶନ କଲା ଦେବ ଇନ୍ଦ୍ର ।
ଘଟିଥିବା କଉତୁକ କହିଲା ଚତୁରୀ
ଅନେକ ସାନନ୍ଦ ହେଲେ ଶୁଣି ବଜ୍ରଧାରୀ ।
ମେନକା ନ ପାଇ ମୁନି ମନେ ବିଷାଦିତ
ହୃଦଗତେ ଜାଣିଲେ ଏ ଦେବତାଙ୍କ କୃତ୍ୟ ।
ବ୍ରହ୍ମା ଯେବେ ମୋହଠାରେ କଲାକ ଏସନ
ବ୍ରହ୍ମାପଦ ଘେନିବି ମୁଁ ଏ ଦୃଢ଼ ବଚନ ।
ଏତେ ବୋଲି ମହାତମା କରିଲେ ସଂକଳ୍ପ
ପୁଣି ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେତା ହୋଇ ଆଚରିଲେ ତପ ।
ବେନିସ୍ତମ୍ଭ ପୋତି ବାମ ଡାହାଣ ଦ୍ୱିକତି
ଉପରେ ଧାରଣ କାଠ ବାନ୍ଧିଲେକ ଯତି ।
ତହୁଁ ଦୁଇପାଦ ବାନ୍ଧି ତଳକୁ ଝୁଲିଲେ
ହୋମକୁଣ୍ଡ ତଳେ ରଖି ଆହୁତି ସେ ଦେଲେ ।
ପୁଣି କୁଣ୍ଡପରେ ରଖି ତମ୍ବାର ଖପରା
ଅନଳ ଜଳନ୍ତେ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱେ ହେଲା ତେଜଭରା ।
ତେଜରାଶି ନାସା କର୍ଣ୍ଣ ତାଳୁକାରେ ଫୁଟି
ନୀରଧାର ପ୍ରାୟ ରକ୍ତ ତହିଁ ହେଲା ବୃଷ୍ଟି ।
ସେ ବୃଷ୍ଟି ଶୋଣିତ ପାଶେ ଯାଇ ତମ୍ବାଭାଣ୍ଡେ
ତାହାକୁ ଆହୁତି କଲେ ମୁନି ଅଗ୍ନିକୁଣ୍ଡେ ।
ଅଗ୍ନିରେ ଦହିଯାଁ ହେଲା ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର କାୟେ
ମାଂସ ମିଳାଇ ପଡ଼ିଲା ରକତର ପ୍ରାୟେ ।
ଏ ବିଧିରେ ଶତେବର୍ଷ ଘୋର ତପ କଲେ
ବୈଶ୍ୱାନର ମୁଖରୁ ଯେ ତହୁଁ ଉବୁରିଲେ ।
ହତ ହେଲା ସେ ବେଳରେ ପାତକ ତାହାରି
ତାହା ଜାଣି ମହାତମା ଅନଳୁ ଉତୁରି ।
ପୁନଃ ପୁନଃ ପୋଡୁ ପୋଡୁ ରହିଲାକ ଅସ୍ଥି
ସେ ଅଗ୍ନିରୁ ମାଂସ ପୁଣି ହୁଅଇ ଉତ୍ପତ୍ତି ।
ସ୍ୱଭାବ ସଦୃଶ ପୂର୍ବପରି ହେଲା କାୟ
ପାପଆତ୍ମା ଛାଡ଼ି ରାଜା ନିରାକାରେ ଲୟ ।
ବାୟୁ ନାହିଁ ନୀର ନାହିଁ ଆହାର ହିଁ ନାହିଁ
ଦଶଦ୍ୱାର ରୁନ୍ଧି ସେହୁ ବସିଛି ବିଦେହୀ ।
ନିଜର ପବନ ନିଜ ଅଙ୍ଗରେ ମାଇଲା
ଉଜାଣି ଟେକିଣ ବଜ୍ର ସେହ୍ନାରେ ଛନ୍ଦିଲା ।
ଖେଚରୀ ଛନ୍ଦେ ବାନ୍ଧିଲା ପଞ୍ଚଆତ୍ମା ମୁଦ୍ରା
ନବମ ଦୁଆରେ ଚାପି ତୋଳି ଦଶମୁଦ୍ରା ।
ନିରାକାର ଭଜିଲା ସେ ଦୃଢ଼େ ତପୋବନ୍ତ
ଏକଲୟେ ଲକ୍ଷେ ବର୍ଷ ବସିଲା ଏମନ୍ତ ।
ତା ଶରୀରଯାକ ଉଇ ପୋକ ଚରିଗଲେ
କିଛିଦିନେ ମୁନି ଉଇହୁଙ୍କା ପାଲଟିଲେ ।
ପୁଣି ବସିଲା ମହାତ୍ମା ହୋଇଣ ବାଲ୍ମୀକ
ଏହିପରି କଟାଇଲେ ବର୍ଷ ନବଲକ୍ଷ ।
ବାହାର ହୋଇଲା ଜଟା ସେ ବାଲ୍ମୀକ ଫୁଟି
ପାତାଳକୁ ଲମ୍ବେ ତାହା ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରେ ଘୋଟି ।
ବର୍ଷା ଶୀତ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଆଦି ଏ ଋତୁ ସମସ୍ତ
ଅକ୍ଳେଶରେ ଭୋଗ କରେ ସଦା ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ।
ଏମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ମୁନି ରହି ଏକାସନେ
ଦଶଲକ୍ଷ ବରଷ ସେ ବସିବେକ ଧ୍ୟାନେ ।

ବ୍ରହ୍ମା ଦିନେ ବଶିଷ୍ଠଙ୍କୁ ବୋଇଲେ ତୁ ଯାଅ
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରେ ଏ ଠାବକୁ ବେଗେ ଆଣିଦିଅ ।
ପିତାର ବଚନେ ଶୀଘ୍ର ଚଳେ ବ୍ରହ୍ମବେତ୍ତା
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଙ୍କୁ କହିଲେ ଆକାଶର କଥା ।
ଡାକନ୍ତି ହେ ଆସ ଆସ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ରାୟେ
ସ୍ୱର୍ଗଧାମେ ବସ ଯାଇ ମହାଋଷି ପ୍ରାୟେ ।
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ବୋଇଲେ ତୁ ଶୁଣ ହେ ବଶିଷ୍ଠ
ତୋହର ପରାୟ ମୁଁ କି ହେଲି ତପୋନିଷ୍ଠ ।
ବଶିଷ୍ଠ ବୋଇଲେ ତୋର ଏଡ଼େ ତପ କାହୁଁ
ରାଜର୍ଷି ପଦ ପାଇଲୁ ମେନକାର ତହୁଁ ।
ପୁଣି ଯେତେ ତପ କଲୁ ହୋଇଲି ମହର୍ଷି
ବ୍ରହ୍ମଋଷି ହେଲେ ସିନା ଆମ୍ଭ ସଙ୍ଗେ ବସି ।
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ବୋଇଲେ ମୁଁ କାହିଁପାଇଁ ଯିବି
ତୋହର ସମାନ ହେଲେ ତପରୁ ଉଠିବି ।
ବଶିଷ୍ଠ ଫେରାଇଦେଇ ନିରାଶେ ରହିଲେ
ପୁଣି ଦଶଲକ୍ଷ ବର୍ଷଯାଏ ତପ କଲେ ।
ମହାଅନଳରେ ଦେହ ମାଂସ ଦିଏ କର୍ତ୍ତି
ଖପରାରେ ନିଜ ରକ୍ତ କରନ୍ତି ଆହୁତି ।
ଶରୀରରୁ ମାଂସ ସବୁ ଯହୁଁ କାଟିଦେଲେ
ବଶିଷ୍ଠେ ସମ ହେବାକୁ ଅନଳେ ଝାସିଲେ ।
ଅନଳ ଦେବତା ଦେହ ଦହନ ନ କଲେ
ଏହିପରି ଶତେବର୍ଷ ଅଗ୍ନିରେ ପଡ଼ିଲେ ।
ପୁନଶ୍ଚ ସେ ଅନଳରୁ ହେଲେ ଉତପତ୍ତି
ନଖ ମୁଖ ନାସା ପୂର୍ବୁ ତେଜସ୍କର ଅତି ।
ମହାମୂର୍ତ୍ତି ହୋଇ ଯହୁଁ ଅଗ୍ନିରେ ଜନ୍ମିଲେ
ନିରାକାର ଧ୍ୟାୟି ପୁଣି ଅନଳେ ପଶିଲେ ।
ଅଗ୍ନିଦେବ ବେଢ଼ି ଜଳେ ତାହାର ଶରୀର
ଯୋଗଲୟେ ବସିଅଛି ଅଗ୍ନିର ମଧ୍ୟର ।
ପୁଣି ହିଁ ଅନେକ କାଳ ହୁଅନ୍ତେ ଅତୀତ
ବଶିଷ୍ଠେ ହକାରି ଆଜ୍ଞାଦେଲେ ବିଶ୍ୱତାତ ।
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଘେନିଆସ ଆମ୍ଭର ଆଜ୍ଞାରେ
ଦେବର୍ଷି ପଣେ ତାହାଙ୍କୁ ବସାଅ ପାଖରେ ।
ବଶିଷ୍ଠ ଡାକି ବୋଇଲେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଆସ
ଦେବର୍ଷି ହୋଇଣ ସ୍ୱର୍ଗେ ଆମ୍ଭ ତୁଲେ ବସ ।
ବଶିଷ୍ଠଙ୍କ ବଚନେ ସେ ଛାଡ଼ିଲେ ଆସନ
ଆସନକୁ ଘେନିଗଲେ ସେହି ତପୋଧନ ।
ଦେବର୍ଷି ପଣେ ସ୍ୱର୍ଗରେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଯତି
ଦଶଲକ୍ଷ ବର୍ଷଯାଏ କରିଲେ ବସତି ।
ଏକଦିନେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ମନରେ ବିଚାରି
ବ୍ରହ୍ମାପୁରେ ଗଲେ ଦଣ୍ଡ କମଣ୍ଡଳୁ ଧରି ।

ପିତାର ଦ୍ୱାରୀ କଲ୍ମଷପାଦ ନାମେ ରାଜା
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଙ୍କୁ ବୋଇଲା ଭିତରକୁ ନ ଯା ।
ଦ୍ୱାରେ ପଶନ୍ତେ ସେ ଦ୍ୱାରୀ ପକାଇଲା ପେଲି
ମୁହାଁ ମୁହିଁ ପଡ଼ିଗଲେ ଧର୍ମ ଧର୍ମ ବୋଲି ।
ଦଣ୍ଡ କମଣ୍ଡଳୁ କରେ ଧରି ମହାତମା
ଚେତନା ପାଇ ବୋଲନ୍ତି ଏଡ଼େ ତୋ ଗାରିମା ।
ଆରେ ଆମ୍ଭେ ଯେବେ ଥିବୁ ବ୍ରହ୍ମସମ ଋଷି
ଯାଅରେ କଲ୍ମଷ ବ୍ରହ୍ମରାକ୍ଷସ ହୁଅସି ।
ଅନ୍ୟଥା ନ ହେଲା ସେ ଯେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଶାପ
ତକ୍ଷଣେ କଲ୍ମଷରାଜା ହେଲା କଉଣପ ।
ଗୋଡ଼ାଇଲା ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରେ ରାକ୍ଷସ ସେ ହୋଇ
ବୋଇଲା ତୁ ରହ ରହ ଯାଉଅଛୁ କାହିଁ ।
କଟାକ୍ଷେ ଚାହିଁଲେ ମୁନି ଏଡ଼େ ରୂପ ବୋଲି
ଚାହାଁନ୍ତେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଙ୍କୁ ପକାଇଲା ପେଲି ।
ଅସାଷ୍ଟମ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲେ ତପୋନିଷ୍ଠୀ
ମୁହଁ ମାଡ଼ି ପଡ଼ି ପୁଣି ଚେତାପାଇ ଉଠି ।
କଲ୍ମଷ ରାକ୍ଷସେ ମୁନି ଦେଖାଇଣ କର
ବଶିଷ୍ଠଙ୍କ ଶତେପୁତ୍ର କର ତୁ ଆହାର ।
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଙ୍କ ବଚନେ କଲ୍ମଷ ରାକ୍ଷସ
ବଶିଷ୍ଠଙ୍କ ଶତେପୁତ୍ର ଧରି କଲା ଗ୍ରାସ ।
ତହୁଁ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ବ୍ରହ୍ମା ସଦନେ ମିଳିଲେ
ତାଙ୍କ ଆସନେ ବସିବା ମାନସ କରିଲେ ।
ପୌଲସ୍ତ୍ୟ ଭୀଷ୍ମକ ମୁନି ସୁମନ୍ତ ଅଗସ୍ତି
ମାରକଣ୍ଡ ସହିତରେ ଉଦ୍ଦାଳକ ଯତି ।
ଭରଦ୍ୱାଜ କଶ୍ୟପ ଯେ ଅଙ୍ଗିରା ମହର୍ଷି
ଏମାନେ ବ୍ରହ୍ମା ଆସନେ ଅଛନ୍ତି ଯେ ବସି ।
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଙ୍କୁ କେହି ତ ନ କହିଲେ ବସ
ବାହୁଡ଼ିଲେ ମହାକୋପ କରି ତପୋଈଶ ।
ବସ ବୋଲି ନ ବୋଇଲେ ଯହୁଁ ବେଦବ୍ରହ୍ମା
ମାନେ ବାହୁଡ଼ିଲେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ମହାତମା ।
ବୋଇଲେ ବ୍ରହ୍ମା ପଦବୀ ହେବ ନବଖଣ୍ଡ
ମୋର ତେଜ ବିକାଶିବ ସପତ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ।
ଏହାକହି ସେ ସ୍ଥାନରୁ କରନ୍ତେ ଗମନ
ବାଟରେ ଦେଖିଲେ ଏକ ପୁରୁଷ ରତନ ।
ଲମ୍ବାଇଣ ଜଟାଜୁଟ ପିନ୍ଧି ଚିରକୁଟି
ହସ୍ତରେ ଶୂଳେକ ଧରି କଟିରେ କାଛୋଟି ।
ସେ ପୁରୁଷ ଦେଖିକରି ଆସୁଛନ୍ତି ଖେଦି
ଏହାକୁ ଜିଣିଲେ ସୃଷ୍ଟି ପାରିବ ସମ୍ପାଦି ।
ଏମନ୍ତ ବିଚାରି ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଗୋଡ଼ାଇଲେ
କ୍ଷଣମାତ୍ର କାହିଁ ତାଙ୍କୁ ବିଶ୍ରାମ ନ ଦେଲେ ।

ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ପାତାଳାଦି ଏହି ତିନିପୁର
କାହିଁ ରହି ନ ପାରିଲେ ସେହି ଦିବ୍ୟବର ।
ସ୍ୱାୟମ୍ଭୁବ ମନୁକାଳେ ଏକ ସତ୍ୟଯୁଗ
ସେହି ବିଦ୍ୟାବର ତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ ସ୍ୱର୍ଗ ।
ସତ୍ୟବାଦୀ ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର ସେ ସତ୍ୟଯୁଗେଣ
ଦାନ ଦ୍ୟାନ ଧର୍ମ ଆଦି ସମ୍ପାଦେ ଶରଣ ।
ଗୋଡ଼ାନ୍ତେ କୌଶିକ ବିଦ୍ୟାବର ପଳାଇଲେ
ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର ରାଜାଠାରେ ଶରଣ ପଶିଲେ ।
ବିଦ୍ୟାବର ବୋଇଲେ ହୋ ରକ୍ଷାକର ରାୟେ
ଲକ୍ଷେ ବର୍ଷ ପଳାଇଲୁ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଭୟେ ।
ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଧରିଣ ଯେବେ ତରିବ ସେ ସିଦ୍ଧି
ତବ ସୃଷ୍ଟି ଭିଆଇବ ବ୍ରହ୍ମାରେ ବିବାଦୀ ।
ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର ରାଜା ତାଙ୍କୁ ଶରଣ ସମ୍ଭାଳି
ଏମନ୍ତ ସମୟେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଯାଇ ମିଳି ।
ବେଦ ପଠନ କରନ୍ତି ସେହି ତପୀ ଗୋଟି
ବେଦ ଶବଦେ ସପତ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଯେ ଘୋଟି ।
ବେଦ ଅଧ୍ୟୟନ ଶୁଣି ରାଜା ଦଉଡ଼ିଲେ
ତେଜୋପୁଞ୍ଜ ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖି ତାହାଙ୍କୁ ବୋଇଲେ ।
ରହ ଦ୍ୱିଜବର ବହୁ ମହିମା ତୋହର
ଯେ ତୋହର କାର୍ଯ୍ୟ ମାଗ ଦେବି ତତପର ।
କୁଶ ହସ୍ତେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ତାହାଙ୍କୁ ବୋଇଲେ
ଦାନ ଘେନିବି ଉପରେ ହସ୍ତେ ତୁହି ଦେଲେ ।
ଡାହାଣବର୍ତ୍ତକ ଶଙ୍ଖେ ଜଳ ତିଳ ଭରି
କୌଶିକ ଘେନଇ ଦାନ ତଳହସ୍ତ କରି ।
ବୋଲେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ରାଜା ଛାଡ଼ନ୍ତେଣ ପାଣି
ସର୍ବ ରାଜ୍ୟଯାକ ତୋଷେ ଦେବୁ ନୃପମଣି ।
ଧନକୋଷ ଗଜ ଅଶ୍ୱ ରଥ୍ ଯେ ପଦାତି
ନବସହସ୍ର ଯୋଜନେ ଅଟୁ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ।
ଗୋଧନ ଯେ ଧନଧାନ୍ୟ ସର୍ବ ଗୃହ ବାସ
ଘେନିଲା ସେ ମହାଦାନ ହୋଇଣ ସନ୍ତୋଷ ।
ରାଜାରାଣୀ ରୋହିତାଶ୍ୱ ନାମେ ତାଙ୍କ ପୁତ୍ର
ତିନିଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟ ବାହାର କଲେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ।
ପୁଣି ବୋଇଲେ ରାଜାଙ୍କୁ ଶୁଣ ମୋ ବଚନ
ମୁଁ ଯାହା କହୁଛି ତାହା ନ କରିବୁ ଆନ ।
ଅନ୍ନଜଳ ନ ଖାଇବୁ ତୋର ରାଜ୍ୟ ଯେତେ
ନବସହସ୍ର ଯୋଜନ ଅଟଇ ଯୁକତେ ।
ରାଜ୍ୟରୁ ବାହାର ହେଲେ ପୁତ୍ର ରାଜାରାଣୀ
ଚଳନ୍ତେ ଅଶକ୍ତ ସେ ନ ଖାଇ ଅନ୍ନପାଣି ।
ରୋହିତାଶ୍ୱ ଏକାବେଳେ ନ ପାରଇ ଚାଲି
ଚାଲ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ପକାଇଲା ପେଲି ।

ସେ କୁମାର ପଡ଼ିଲାକ ତହୁଁ ମୁହଁ ମାଡ଼ି
କୋପେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ତାର ପରେ ପିଟେ ବାଡ଼ି ।
ମୁଖବାଟରେ ତାହାର ବହଇ ଶୋଣିତ
ତହିଁର ଉପରେ ମୁନି ପ୍ରହାରିଲା ନାତ ।
ବୃନ୍ଦାରକେ ଦେଖୁଥିଲେ ଥାଇଣ ଆକାଶେ
ସହି ନ ପାରି ମୁନିଙ୍କି କହିଲେ ସରୋଷେ ।
ବିଶ୍ୱଦେବ ବୋଇଲେ ତୁ ଏଡ଼େ ମନ୍ଦ ଅଟୁ
ସୁକୁମାର ରାଜାପୁଅ ତାକୁ ଯଷ୍ଟି ପିଟୁ ।
ଏଡ଼େ ବଡ଼ ତପୀ ହୋଇ ରାଗୀ ତୁ ଏମନ୍ତେ
ସୃଷ୍ଟି ଭେଇବା ମାନସ କରୁ ତ କେମନ୍ତେ ।
ଶୁଣି କୋପେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଚାହିଁଲେ ତରାଟି
ବୋଇଲେ ଯାହା ମୁଁ କରେ ମୋର ଇଚ୍ଛା ଗୋଟି ।
ମୋହର କଥାରେ ତୁମ୍ଭେ କିମ୍ପା କଥା କହ
ପଞ୍ଚବିଶ୍ୱଦେବ ତୁମ୍ଭେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ଜନ୍ମ ହୁଅ ।
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଶାପେ ସେହୁ ପଞ୍ଚ ବିଶ୍ୱଦେବା
ଶତେବର୍ଷ ପରିଯନ୍ତେ ତାଙ୍କୁ କଲେ ସେବା ।
ଶତେବର୍ଷ ପରେ ମୁନି ହୋଇଲେ ସଦୟ
ବୋଇଲେ କୋପକୁ ମୋର ଯେବେ କଲ ଭୟ ।
ତୃପତି ହୋଇଲି ଏବେ ମାଗ ମୋତେ ବର
ବିଶ୍ୱଦେବାଏ ବୋଇଲେ ଅନୁଗ୍ରହ କର ।
ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେଣୁ ଅଟୁ ବିହନ୍ତା ପୁରୁଷ
କଳ୍ପ କଳାନ୍ତରେ ସୁଦ୍ଧା ନ ହେଉ ବିନାଶ ।
ଯଜ୍ଞାଦି କର୍ମେ କରଣ ଆମ୍ଭେ ହେଉ ଯେଣୁ
ନରରୂପେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ରହି ନ ପାରିବୁ ତେଣୁ ।
ଅଳପ ଦୋଷକୁ ମୁନି ବହୁ କଲ ରାଗ
ଅନୁଗ୍ରହ କର ସ୍ୱାମୀ ଶୀଘ୍ରେ ଆସୁ ସ୍ୱର୍ଗ ।
ନୀଚକୁଳେ ନ କରାଅ ଜନମ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ
ଏତେ ମାତ୍ର କର ଆମ୍ଭେ ମାଗୁଛୁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ।
ଦୟା କଲେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଭକ୍ତଙ୍କ ବିକଳେ
ସୋମବଂଶେ ଜାତ ହୁଅ ପାଣ୍ଡବଙ୍କ କୋଳେ ।
ସାତବରଷେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ପଡ଼ିବ ପ୍ରମାଦ
ଭାରତ ଯୁଦ୍ଧରେ ଦ୍ରୋଣୀ କରୁ ଶିରଚ୍ଛେଦ ।
ଶୁଣ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ଅଗସ୍ତି ବୋଇଲେ
ଏହି ହେତୁ ଶିରଚ୍ଛେଦ ପାଞ୍ଚଭାଇ ହେଲେ ।
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଶାପେ ନରଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲେ
ଶିରଚ୍ଛେଦ ହୋଇ ପୁଣି ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଚଳିଲେ ।
ତୁ ଯେ ପୁଚ୍ଛିଲୁ ପାଞ୍ଚାଳୀ କୁମରଙ୍କ କଥା
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଶାପେ ସେହୁ ହେଲେ ଏ ଅବସ୍ଥା ।
ନମସ୍ତେ ଶ୍ରୀ ନିରାକାର ପ୍ରଭୁ ବାସୁଦେବ
ତବ ଶ୍ରୀପୟରେ ସେବି ମୋର ଦୁଃଖ ଯିବ ।

ଜପ ମନ୍ତ୍ରେ ଧ୍ୟାନେ ଆଉ ଶାସ୍ତ୍ର ଅନୁକ୍ରମେ
ଅନୁବ୍ରତେ ସ୍ଫୁରୁ ନାମ ମମ ହୃଦେ ଧର୍ମେ ।
ଶ୍ରୀରାମ ବେନି ଅକ୍ଷର ଯେଉଁ ମନ୍ତ୍ରଗୋଟି
କିଞ୍ଚିତେ ଜପିଲେ କୋଟି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ଘୋଟି ।
ତବ ଲୟେ ଅନୁବ୍ରତେ କଲି ମୁହିଁ ଆଶା
ଯମଦଣ୍ଡ ବଞ୍ଚିବାକୁ କରଇ ଭରସା ।
ଦିବାରାତ୍ର ଘୋଷୁଥାଅ ଶ୍ରୀରାମ ନାମକୁ
ଅଗାଧ ସାଗରେ ଭେଳା ଅଟେ ତରିବାକୁ ।
ମାୟାମୋହ ବନ୍ଧନକୁ ବହୁ ଅଶରଧା
ରାଗ ଲୋଭ ଅହଙ୍କାର ବଢ଼ାଏ ସେ ସଦା ।
ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଅଟେ ଯାର ନାମ ସାର
ସଦୟ ଥାଆନ୍ତୁ ତାଙ୍କ କନିଷ୍ଠ ସୋଦର ।
ଯୋଗୀଜନଙ୍କ ରଞ୍ଜନ ଜୟ ନାରାୟଣ
ତବ ଲୟେ ପ୍ରାପ୍ତି ହେଉ ଭକ୍ତି ମୁକ୍ତି ପୁଣ ।
ଯାବତ ଅଛନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ର ଦିବାକର ଆଦି
ଚରଣେ ଶରଣ ଗଲି ରଖ ଦୟାନିଧି ।
କଳିକାଳ ଦେଖିଣ ମୁଁ ସର୍ବ କଲି ତେଜ୍ୟା
ମନରେ ମୁଁ ଚିନ୍ତାକଲି ସେ ଅନ୍ତର ଶଯ୍ୟା ।
ଅଗାଧ ସମୁଦ୍ରେ ଯହିଁ ଫୁଟିଲା କମଳ
ତବ ନାମ ଧରି ନାଥ ପାଇବଇଁ ସ୍ଥଳ ।
ଅକ୍ଷୟ କୋଷେ ସଞ୍ଚିଲେ ବାକ୍ୟ ବାକ୍ୟଦେବୀ
ବଚନରେ ଥରେ ମାତ୍ର ନ ପାରଇ ସେବି ।
ଯା ହୃଦୟ ପଙ୍କଜେ ଜୟ ରାମନାମ ସ୍ୱାମୀ
ସେହି ଚରଣେ ସର୍ବଦା ମୁହିଁ ପରଣାମି ।
ଜୟ ଜୟ ମାହେଶ୍ୱରୀ ମଙ୍ଗଳା ଅଭୟା
କମଳ ମାଳେକ ହୋଇ ଲମ୍ବ ମୋର ହିଆ ।
ଦୁସ୍ତର ପାତକୁ ମାତା ତୁହି କରୁ ପାରି
ଶାରଳା ଦାସ କହଇ ହରିନାମ ଧରି ।
ଜୟ ତୁ ଦଧିବାମନ ପ୍ରଭୁ ବିଘ୍ନରାଜ
ଭକ୍ତଜନଙ୍କ ବାନ୍ଧବ ଦେଉଛ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ।
ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ପାତାଳାଦି ଅନନ୍ତ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ
ତବପାଦେ ବିରାଜଇ ପୃଥ୍ୱୀ ନବଖଣ୍ଡ ।
ଯମ ଶଙ୍କର ଇନ୍ଦ୍ର ଯା ନାମକୁ ସ୍ମରନ୍ତେ
ଅଗାଧ ପାପ ନାଶଇ ଯେ ନାମ ଧରନ୍ତେ ।
ବିସ୍ତାର ହୃଦୟ ଯାର ଶ୍ରୀକରପଲ୍ଲବ
ଅମର ଲଡୁ ଭକ୍ଷିଲେ ଜୟ ବାମଦେବ ।
ଐରାବତ ନନ୍ଦନ ଯେ ପୁଷ୍ପଦନ୍ତି ହସ୍ତୀ
ପୁଷ୍ପଦନ୍ତ ମହାନାଗ ତାର ପଣନାତି ।
ସେ ଗଜମସ୍ତକ ଗୋଟି ଯାର ଗ୍ରୀବାସ୍ଥଳେ
ମେରୁ ଟଳିଲା ଯାହା ହିଁ ନୃତ୍ୟରସ କାଳେ ।
କୋଟି କନ୍ଦର୍ପ ଯାହାର ପାଦ ପରିମଳେ
ମହା ଅନନ୍ତ ପଇତା ଯାର ବକ୍ଷସ୍ଥଳେ ।
ଯଜନ ଯାଜନ ଯାର ଚିନ୍ତା ମାରତଣ୍ଡ
ଉନ୍ନତ ମଦନେ ଭୋଳା ଭୈରବ ଯା ତୁଣ୍ଡ ।
ପାଶ ଅଙ୍କୁଶ ମୁଦୁଗର ପର୍ଶୁ ତୀକ୍ଷ୍ଣମୁନ
ଭାର ହର ନାୟକ ହେ ତାଣ୍ଡବେ ମୋ ମନ ।
ରୁଣୁ ଝୁଣୁ ନୂପୁର ଯେ ବାଜଇ ତୋ ପାୟେ
ତବ ନାମ ସ୍ମରଣରେ ସର୍ବପାପ ଯାଏ ।
ଜୟ ତୁ ଜୟ ତୁ ଦେବ ହେ ଚନ୍ଦ୍ର ମଉଳି
ଜୟ ତୁ ଜୟ ତୁ ଦେବ ମହାମୁଦ୍ରା ତୋଳି ।
ଜୟ ତୁ ଜୟ ତୁ ଦେବ ସୁରବୃନ୍ଦ ଗୁରୁ
ଜୟ ଜୟ ବିଶ୍ୱନାଥ ଜୟ ମହାମେରୁ ।
ଜୟ ତୁ ଜୟ ତୁ ଦେବ ଭକତ ସୋଦର
ଜୟ ତୁ ଜୟ ତୁ ଦେବ ବାଞ୍ଛା ସିଦ୍ଧ କର ।
ଜୟ ଜୟ ଦେବ ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ବେନିନେତ୍ର
ଜୟ ଜୟ ଦେବ ତୁମ୍ଭ ନାମରେ ପବିତ୍ର ।
ସ୍ୱାମୀ ତବ ପାଦପଦ୍ମେ ବିନୟ ମୋହର
କହି ଏ ଭାରତ କଥା ହୋଇବି ଉଦ୍ଧାର ।
ଝଙ୍କଡ଼ପୁର ବାସିନୀ ଅଭୟା ମଙ୍ଗଳା
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ସେବଇ ଗୋ ମୁଁ ମାତ ଶାରଳା ।
ମହାଶକ୍ତିମୟୀ କାଳିକାର ଦର୍ପ ଧ୍ୱଂସ
ତାରିଣୀ ବୈଷ୍ଣବୀ ମାଗୋ ନାଶ କାଳପାଶ ।
ଅନୁବ୍ରତେ ହରଷ ଗୋ ପରମ ଆନନ୍ଦେ
ସୁରସିଦ୍ଧ ମୁନିମାନେ ବନ୍ଦନ୍ତି ତୋ ପାଦେ ।
ମାଗୋ କୌମାରୀ ରୂପରେ ଖେଳ କୁତୂହଳେ
ଭକ୍ତଜନଙ୍କ ଜନନୀ ସଦା ତୁ ମଙ୍ଗଳେ ।
ଶ୍ରୀ ମହାଭାରତ କାଇଁଶିକା ପର୍ବ ଏହି
ତୋହର ଦୟାରେ ମାତ ଲେଖନ କରଇ ।
ଆଉ ଏଣିକି ଗୋ ମାତ ଅନୁଗ୍ରହ କରି
ପଦ କହି ଶାରଳା ଦାସକୁ ନିଅ ତାରି ।

—o—

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥେ ଗମନ, ପାଞ୍ଚାଳୀ ପଞ୍ଚପୁତ୍ର ସହ ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମ୍ନ ଶିରଚ୍ଛେଦନ ବାର୍ତ୍ତା ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ ଓ ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ଅସ୍ତ୍ର ହରଣ

ଅଗସ୍ତି କହନ୍ତି ଶୁଣ ବିଲଙ୍କ ଈଶ୍ୱର
ଶ୍ରୀ ମହାଭାରତ ଏହା ଶୁଣି ପାପ ହର ।
ସମସ୍ତେ ନିଧନ ଯହୁଁ ହୋଇଲେ ଯୁଦ୍ଧରେ
ପାଣ୍ଡବେ ରହି ଅଛନ୍ତି ଦ୍ୱାରାବତୀ ପୁରେ ।

ପ୍ରଭାତ ହୁଅନ୍ତେ ଧର୍ମ ନାରାୟଣେ ଚାହିଁ
ବୋଇଲେ ଚାଲନ୍ତୁ ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥେ ଯଦୁସାଇଁ ।
ଶୁଣି ଶ୍ରୀହରି ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଧର୍ମରାଜ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ମଲାକଥା ବୁଝିଲେ ମୁଁ ଆଜ ।
ତେବେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥେ ନେବି
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଥିଲେ ଆଉ ନେଇ ନ ପାରିବି ।
ଏପରି ପାଣ୍ଡବେ ବୋଧି ପ୍ରଭୁ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ
ଗରୁଡ଼କୁ ସୁମରନ୍ତେ ମିଳିଲା ବହନ ।
ଗରୁଡ଼ ଆରୋହି ହରି ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥେ ଗଲେ
ବାହନୁ ଉତୁରି ନଗ୍ର ଭିତରେ ପଶିଲେ ।
ଭୈରବୀ ରୂପ ରହିଣ ଯେ ଅଛଇ ଦ୍ୱାରେ
ତହୁଁ ହରି କ୍ରମେ କ୍ରମେ ଚଳିଲେ ଭିତରେ ।
କିଛି ଦୂର ଯାଆନ୍ତେଣ ପ୍ରଭୁ ନାରାୟଣ
ଦେଖିଲେ ଦକ୍ଷିଣ ପ୍ରାଚୀର ହୋଇଛି ଭଗ୍ନ ।
ସେହି ଭଙ୍ଗାବାଟ ଦେଇ ଭିତରେ ପଶିଲେ
ଦୁଇକ୍ଷୌଣୀ ବଳ ତହିଁ ନିଧନ ଦେଖିଲେ ।
ଦେଖି ଶ୍ରୀହରିଙ୍କ ମୁଖୁଁ ବାକ୍ୟ ନ ସ୍ଫୁରଇ
ଆବର ଦେଖିଲେ ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମ୍ନ ପଡ଼ିଛଇଁ ।
ତହୁଁ ହରି କିଛିଦୂର ଅଗ୍ରସର ହେଲେ
ଚନ୍ଦ୍ରଶାଳାପୁର ମଧ୍ୟେ ଯାଇଣ ପଶିଲେ ।
ଦେଖିଲେ ପାଞ୍ଚାଳୀ ପାଞ୍ଚପୁତ୍ର ପାଞ୍ଚଜଣ
ପଡ଼ିଛନ୍ତି ମୁଣ୍ଡହୀନ ହୋଇ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ।
ଏସନ ଦେଖିଣ ହରି ଦୁଃଖେ ଚଳିଗଲେ
ବ୍ୟାସସରୋବର ପାଶେ ଯାଇଣ ମିଳିଲେ ।
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ସେଠାରେ ଜୀବନ ହରାଇ
ପଡ଼ିଛି ତା ସଙ୍ଗେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ପାଞ୍ଚଭାଇ ।
ଏ ପାଞ୍ଚଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ହରି ସେଠାରେ ଦେଖିଣ
ପୁଣି ଦେଖିଲେ ଦୁର୍ଦ୍ଧକ୍ଷ ବସିଛି ସେ ସ୍ଥାନ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଦେଖି ଦୁର୍ଦ୍ଧକ୍ଷ ପ୍ରଣିପାତ କଲା
ବହୁ ସ୍ତବ କରି ହସ୍ତଯୋଡ଼ି ଛିଡ଼ାହେଲା ।
ବୋଇଲା ହେ ହରି ଏବେ ସରିଲା ସଂସାର
ବେନିକୁଳ ବଂଶ ଏବେ ବୁଡ଼ିଲା ଶ୍ରୀଧର ।
ପାଞ୍ଚାଳୀ ପାଞ୍ଚପୁତ୍ରଙ୍କୁ ଦେଖି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ
ହା ଦଇବ ବୋଲି ଦୁଃଖେ ତେଜିଲା ପରାଣ ।
ଶୁଣି ଶ୍ରୀହରି ବୋଇଲେ ଏ ବଡ଼ ବିଚିତ୍ର
କିଏ ସେ ମାରି ଆସିଲା ପାଞ୍ଚାଳୀର ପୁତ୍ର ।
ଦୁର୍ଦ୍ଧକ୍ଷ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଦେବ ନାରାୟଣେ
ଅବରଣେ ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ଆସିଲା ଏ ସ୍ଥାନ ।
ଶ୍ୱେତଦୁବ ନେଇ ରାଜା ସେନାପତି କଲା
କାଲି ରାତ୍ରିକ ମଧ୍ୟରେ ସକଳ ନାଶିଲା ।
ପାଣ୍ଡବ ଭାବିଣ ଏହି ପାଞ୍ଚପୁତ୍ର ମାରି
ଏମାନଙ୍କ ମୁଣ୍ଡକୁ ଆଣିଲା ଭାର କରି ।
ଦେଖି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ମନେ ବହୁ ଦୁଃଖ କଲା
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମାକୁ ଝିଙ୍ଗାସି ପରାଣ ତେଜିଲା ।
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ବୀର ଏଥୁ ଅପମାନ ପାଇ
ଅରଣ୍ୟ ମଧ୍ୟେ ପଶିଲା ଅତି ଦୁଃଖୀ ହୋଇ ।
କୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ଦୁର୍ଦ୍ଧକ୍ଷ ଥାଅ ଏହିଠାରେ
ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ଘେନି ମୁହିଁ ଆସୁଛି ଏଠାରେ ।
ଦୁର୍ଦ୍ଧକ୍ଷେ ବସାଇ ହରି ଗରୁଡ଼େ ଆରୋହି
ଦ୍ୱାରକା ଭୁବନରେ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ଯାଇ ।
ପାଣ୍ଡବ ପାଞ୍ଚଭାଇ ଯେ କରି ଦରଶନ
କୁଶଳବାର୍ତ୍ତା ପୁଚ୍ଛନ୍ତି ହୋଇ ତୋଷ ମନ ।
ଆହେ ବାସୁଦେବ ଗଲ ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥ ପୁରୀ
କୁହନ୍ତୁ ଶୁଭ ବାରତା ଶୁଣିବା ସବୁରି ।
ସମସ୍ତ ଭଲ କହିଲେ ତାଙ୍କୁ ନାରାୟଣ
ଚାଲ ଯିବା ସର୍ବେ ଏବେ ଇନ୍ଦପ୍ରସ୍ଥ ସ୍ଥାନ ।
ଏସନ କହି ପ୍ରବେଶ କରି ଜନାର୍ଦ୍ଦନ
ଏକାନ୍ତେ ସହଦେବଙ୍କୁ ବୋଲନ୍ତି ବଚନ ।
ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ ବାବୁ ଶୁଣ ସହଦେବ
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ସେନାପତି ହତ କଲା ସର୍ବ ।
ଦୁଇକ୍ଷୌଣୀ ବଳ ଆଉ ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମ୍ନକୁ
ନାଶ କଲା ପାଞ୍ଚାଳୀଙ୍କ ପଞ୍ଚ କୁମରକୁ ।
କୃପାଚାର୍ଯ୍ୟ ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ଛନ୍ତି ଏକସ୍ଥାନେ
ତାହାଙ୍କୁ ଲାଗଇ ବଡ଼ ଭୟ ମୋର ମନେ ।
ଆଜଦିନ ରହିଥାଅ ଏହି ଦ୍ୱାରକାରେ
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ପାଶକୁ ମୁଁ ଯାଉଛି ସତ୍ୱରେ ।
ପାଞ୍ଚପୁତ୍ର ମୃତ୍ୟୁ ଶୁଣି ପାଣ୍ଡବ କାନ୍ଦିଲେ
ଉଭୟକୁଳ ବୁଡ଼ିଲା ବୋଲିଣ ବୋଇଲେ ।
କେ କହି ପାରିବ ଆହା ଦ୍ରୌପଦୀ ବିକଳ
ପଥେ ଆସି ଆଶ୍ୱାସନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ଆଦିମୂଳ ।
ସାନ୍ତ୍ୱନା କରିଣ ତହୁଁ ଦେବ ଚକ୍ରପାଣି
ଗରୁଡ଼କୁ ସୁମରଣା କଲେକ ତକ୍ଷଣି ।
ରମ୍ୟକ ଦ୍ୱୀପୁଁ ଗରୁଡ଼ ସତ୍ୱରେ ଆସିଲା
ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଚରଣେ ଆସି ଦରଶନ କଲା ।
ଗରୁଡ଼ ବାହନେ ଚଢ଼ି ପ୍ରଭୁ ଦେବରାୟ
ନନ୍ଦୀ ନାମକ ବନକୁ କରିଲେ ବିଜୟ ।
ନନ୍ଦିକେଶ୍ୱର ବନରେ ହୋଇ ପରବେଶ
ବୁଲନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରୂପ ଧରି ପୀତବାସ ।
ଶ୍ରୀବତ୍ସ ଲାଞ୍ଛନ ଚିହ୍ନ ହସ୍ତେ କୁଶବିଡ଼ି
ସ୍କନ୍ଧରେ ପଇତା ବେଦ ଯାନ୍ତି ପଢ଼ି ପଢ଼ି ।

ଶୁକ୍ଳବସ୍ତ୍ର ପିନ୍ଧି ବେଦ ଅଧ୍ୟୟନ ପୋଥି
ତପୋଧନ ବେଶ ହୋଇ ବନସ୍ତେ ଭ୍ରମନ୍ତି ।
ଅନ୍ଧକ ନାମରେ ଖ୍ୟାତ ଏକନଦୀ ଗୋଟି
ତହିଁ ଯାଇଁ ହରି କୃପ ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ଭେଟି ।
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ପଚାରନ୍ତି ପଣ୍ଡା କେଉଁ ଦେଶୀ
ଆମ୍ଭର ତୁଲେ ତ ତୁମ୍ଭେ ହେଲ ବନବାସୀ ।
ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ ଆମ୍ଭେ ଥାଉଁ ସର୍ବ ତୀର୍ଥେ
ସୁସଙ୍ଗ ସୁକଥା ଦେଖି ରହୁ ପଞ୍ଚରାତ୍ରେ ।
କୃପ ବୋଇଲେ ଆମ୍ଭେ ତ ନୋହୁ ସେ ସୁସଙ୍ଗ
ଅନେକ ପାତକ କଲା ଆମ୍ଭର ଏ ଅଙ୍ଗ ।
ଭାରତ ଯୁଦ୍ଧରେ ଆମ୍ଭେ ହୋଇ ସେନାପତି
ଗୋ ବ୍ରାହ୍ମଣେ ହତ୍ୟା କଲୁ ରଣେ ଅପ୍ରମିତି ।
ଦ୍ରୋଣଙ୍କ ଶାଳକ ଆମ୍ଭେ କୃପ ମହାତମା
ଆମ୍ଭର ଭଣଜା ଏହା ନାମ ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ।
ପର୍ଶୁରାମ ପ୍ରସାଦେ ଏ ହୋଇଲା ଚ୍ରିଜୀବୀ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବୋଲେ ସେନାନାୟକ କରିବି ।
ଏହାଙ୍କ ପିତା ନିଧନ ଭାରତ ସମରେ
ଅସ୍ତ୍ର ତ୍ୟାଗ କରି ଏହୁ ଦ୍ରୋଣଙ୍କ ଶୋକରେ ।
ଅଦ୍‌ଭୁତେ ଗଲେ ଏହୁ ପରଦିନ ରାତ୍ରେ
ସାତ ସାତ ବରଷର ପାଞ୍ଚାଳୀଙ୍କ ପୁତ୍ରେ ।
ସେମାନଙ୍କୁ ବିନାଶିଲେ ବିନା ଅପରାଧେ
କୁମ୍ଭୀପାକ ନର୍କ ଯୋଗ୍ୟ ହେଲେ ବାଳ ବଧେ ।
ଏତେକ ପାତକ ଏବେ ଅର୍ଜିଅଛୁ ଆମ୍ଭେ
କେମନ୍ତ ଆମ୍ଭର ତୁଲେ ରହିବଟି ତୁମ୍ଭେ ।
କୃପଙ୍କ ବଚନ ଶୁଣି ବୋଲନ୍ତି ଶ୍ରୀପତି
ବେଦମନ୍ତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନେ ପାରଙ୍ଗମ ଅତି ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ହୋଇ ଶିଖିଲେ ଯେବେ ଶସ୍ତ୍ରବିଦ୍ୟା
ଶିରଛେଦ କଲେ ତେବେ କିସ ଅବା ବାଧା ।
ଏବେ ଆମ୍ଭର ବଚନ ଶୁଣ ତୁମ୍ଭେ ବେନି
ମନ୍ତ୍ର ଅର୍ଥରେ ପେଶିବା ଶସ୍ତ୍ରକୁ ନ ଘେନି ।
ଅନୁବ୍ରତେ ହସ୍ତେ ଶସ୍ତ୍ର ଥିଲେ ରାଗବଳ
ରାଗ ଥିଲେ ଯେ ବଢ଼ଇ ପ୍ରମାଦ ସକଳ ।
ପୁଣି ଗୋବିନ୍ଦ ତାହାଙ୍କୁ କହନ୍ତି କପଟେ
ତୁମ୍ଭ ଧନୁଶର ଧରି ଥୁଅ ବୃକ୍ଷ କ୍ରୋଟେ ।
ଗମିବା ପ୍ରୟାଗ ଗଙ୍ଗା ଗୟା କୃଷ୍ଣା ବେଣୀ
ନର୍ମଦା କାବେରୀ ଗଉତମୀ ନାରାୟଣୀ ।
ହେମ ବୈତରଣୀ ଆଉ କେଦାର ଗଣ୍ଡୁକୀ
ଆଦିନାଥ ସେତୁବନ୍ଧ ଚାଲ ଯିବା ଦେଖି ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ବଚନେ ସେହୁ ହେଲେ ମୋହ ବଶ
ସର୍ବଶସ୍ତ୍ର ବୁଡ଼ାଇଲେ କପିଳେଶ ପାଶ ।

ମହାଓଡ଼ପା ଗଣ୍ଡୁକୀ ସରିତ ଭିତରେ
ଶସ୍ତ୍ରମାନ ବୁଡ଼ାଇଲେ ମହା ଆନନ୍ଦରେ ।
ଛାଡ଼ିଲେ ଅସ୍ତ୍ର କରିଣ କପିଳେଶ ସାକ୍ଷୀ
ଗୋମତୀ ତୀର୍ଥେ ତୋଷନ୍ତି ମାତା ପିଙ୍ଗଳାକ୍ଷୀ ।
ଦିନେକ ପଶିଲେ ସେହୁ ଗଣ୍ଡୁକୀର ତୀର୍ଥେ
ଲୋଡ଼ି ଶ୍ରୀଳଗ୍ରାମ ଶିଳା ବାଛି ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତେ ।
ସେ ଗଣ୍ଡୁକୀ ନୀରେ ରତ୍ନଗିରି ନାମେ ଗିରି
ବଜ୍ର କୀଟ ନାମେ ପୋକ ଥାଏ ବାସ କରି ।
ହୀରା ନୀଳା ମାଣିକ୍ୟ ଯେ ଅଷ୍ଟରତ୍ନ କାୟ
ନୟନ ଦିଶଇ ତାର ମରକତ ପ୍ରାୟ ।
ଦନ୍ତ ପ୍ରବାଳ ସଦୃଶ ଦେହ ହୀରା ଜିଣେ
ସହସ୍ର ବରଷେ ସେହୁ ମୂର୍ତ୍ତିଟି ନିର୍ମାଣେ ।
ମହାପ୍ରତାପୀ ଅଟଇ ସେ ଯେ ବଜ୍ରକୀଟ
ମହାପ୍ରଳୟ କାଳରେ ଥାଏ ଗିରିକ୍ରୋଟ ।
ଜଳସ୍ଥଳ ଅନଳ ଯେ ଅଟେ ତାର କାୟ
ମହାପ୍ରଳୟକୁ ମଣେ ଏକଦିନ ପ୍ରାୟ ।
ଶିଳା ନିବିଡ଼େ ଅନନ୍ତ କୋଟି କୋଟି ମୂର୍ତ୍ତି
ସେହି ସେ ଜାଣଇ ସିନା ଶିଳାର ସଙ୍ଗତି ।
ସେ ନଦୀରେ କୃପ ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମାଙ୍କୁ ଶ୍ରୀବତ୍ସି
ରାତ୍ରିରେ ଛାଡ଼ି ଅଇଲେ ନ ଜାଣନ୍ତି କିଛି ।
ଗଣ୍ଡୁକୀ ନଦୀ ଐଶାନ୍ୟ କୋଣେ ରହିଥିଲେ
ସଙ୍ଗୁ ଛାଡ଼ିଣ ପର୍ବତରେ ହରି ବିଜେ କଲେ ।
ଗରୁଡ଼କୁ ସୁମରଣା କଲେ ଚକ୍ରଧର
ରାତ୍ରି ପାଞ୍ଚଘଡ଼ିଠାରେ ମିଳିଲା ଛାମୁର ।
ବିଜେ କଲେ ନାରାୟଣ ବୈନତେୟ ପିଠି
କପାଳ ବିମୋଚନେ ସେ ମିଳିଲେ ଲେଉଟି ।
କୃପ ଦ୍ରୋଣ ଅସ୍ତ୍ର ଯହିଁ ଥିଲେକ ବୁଡ଼ାଇ
ଆଣିଲେ ଜଳରେ ବୁଡ଼ି ତାହା ଯଦୁସାଇଁ ।
ଗରୁଡ଼ ପିଠିରେ ତାହା ଥୋଇଲେ ସତ୍ୱରେ
ରାତ୍ରେ ବିଜେ କଲେ ଯାଇ ଦ୍ୱାରାବତୀ ପୁର ।
କୃଷ୍ଣ ବିଜେ କରିବାର ଜାଣିଣ ଦ୍ରୌପଦୀ
କାନ୍ଦ କାନ୍ଦି ହୋଇ ଆସି ପ୍ରବେଶିଲେ କତି ।
ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ ପୁଣ ଦ୍ରୁପଦ କୁମାରୀ
ଅସ୍ତ୍ର ଆଣିଲି ତୋ ପୁତ୍ର ବୈରୀ ଠକି କରି ।
ଦ୍ରୌପଦୀ ଛାମୁରେ ନେଇ ଥୋଇଲେ ଗୋବିନ୍ଦ
ତାହା ଦେଖି ଯାଜ୍ଞସେନୀ ହୋଇଲେ ଆନନ୍ଦ ।
ଜୟ ଜୟ ଜଗନ୍ନାଥ ଜଗତ କାରଣ
ଚଉଦ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡନାଥ ବୋଲାଅ ଆପଣ ।
ଛପନକୋଟି ଜୀବର ଅଟ ପଡ଼ି ଦାତା
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସୁଖ ଦୁଃଖ ଲାଗଇ ସର୍ବଥା ।

ମୁଁ କି ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଅଛଇ ବାହାରେ
ମୋହର ଗୁହାରି ପ୍ରଭୁ ନ ଶୁଭେ କର୍ଣ୍ଣରେ ।
ପାପ ପଙ୍କେ ପଡ଼ି ମୁହିଁ ହେଉଅଛି ନାଶ
ନାମ ମାଳା ଦେଇ ତାହା କରିଦିଅ ଧ୍ୱଂସ ।
ଏହି ଭିକ୍ଷା ସଦାବେଳେ ଆହେ ନାରାୟଣ
ଶାରଳା ଦାସକୁ ପୁଣି ପାଦେ ଦିଅ ସ୍ଥାନ ।

—o—

ନନ୍ଦ ଓ ବସୁଦେବ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କଠାରୁ ଭାରତ ଯୁଦ୍ଧ ଶ୍ରବଣ

ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ଅଗସ୍ତିଙ୍କ ପାଦେ ପଡ଼ି
ଭକ୍ତିଭରେ ପଚାରନ୍ତି ବେନିକର ଯୋଡ଼ି ।
କହ ମହାମୁନି ମୋତେ ସଦୟ ହୋଇଣ
ଅସ୍ତ୍ର ହରଣ ଉତ୍ତାରୁ କି ହେଲା ଘଟଣ ।
ଅଗସ୍ତି କହନ୍ତି ଶୁଣ ଆହେ ଦଣ୍ଡଧର
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱାରାବତୀରେ ମିଳନ୍ତେ ସତ୍ୱର ।
ନନ୍ଦ ଉଗ୍ରସେନ ବସୁଦେବ ଆଦି କରି
ଶ୍ରୀହରିଙ୍କ ପାଶେ ଯାଇ ବଚନ ଉଚ୍ଚାରି ।
କହ ବାବୁ କି ନିମନ୍ତେ ଏତେ ଦୁଃଖ ଚିତ୍ତ
କିସ ଅବା ବିପତ୍ତି ତୋ ହୋଇଛିରେ ସୁତ ।
ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ସପକ୍ଷ ହୋଇଣ ତୁ ଗଲୁ
ଭାରତ ଯୁଦ୍ଧ କିପରି ହେବାର ଦେଖିଲୁ ।
ତାହା ସବୁ ବିସ୍ତାରିଣ କହ ମୋ ଆଗରେ
ଶୁଣିବାକୁ ବହୁ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଜନ୍ମିଛି ଚିତ୍ତରେ ।
ପ୍ରଥମରୁ ଆଜିଯାଏ ତୁହି ତହିଁ ଥିଲୁ
କିଏ ସେ ମଲା କିଏ ସେ ବର୍ତ୍ତିଲେ ଦେଖିଲୁ ।
ଶ୍ରୀହରି ବୋଲନ୍ତି ତାତ କର ଅବଧାନ
ଆଦ୍ୟ ଯୁଦ୍ଧ ମାଘ ଶୁକ୍ଳ ପ୍ରତିପଦା ଦିନ ।
ବୁଧବାର ସେହିଦିନ ଧନିଷ୍ଠାର ଭୋଗ
ବାଳବ ନାମେ କରଣ ଶୁଭନାମେ ଯୋଗ ।
ତିନିଉଣା ଲକ୍ଷେରାଜା ମାନଗୋବିନ୍ଦର
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ପକ୍ଷେ ଏକଉଣା ତ୍ରିହଜାର ।
ବିଶାଶତ ପଦ୍ମ ତିନିକ୍ଷଉଣୀ ପଦାତି
ଏତେକ ସୈନ୍ୟ ହୋଇଲେ କୌରବ ସଙ୍ଗତି ।
ସତୁରି ସହସ୍ର ରାଜା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଭାଗେ
ତିନିଉଣା ତ୍ରିଂଶସସ୍ର ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ।
ବିଶାଶତେ ପଦ୍ମ ଚାରି ଅରବୁଦ ରଥୀ
ଏତେକ ସୈନ୍ୟ ହୋଇଲେ କଉରବ କତି ।
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ବାଅସ୍ତରୀ କ୍ଷୌଣୀ ଆଟ ସର୍ବେ
କହନ୍ତି ଗୋବିନ୍ଦ ଶୁଣୁଅଛନ୍ତି ସରବେ ।
ଅରବୁଦ ରଥ ଦୁଇ ଅରବୁଦ ହସ୍ତୀ
ଚାରି ଅର୍ବୁଦ ପଦାତି ପାଣ୍ଡବଙ୍କ କତି ।
ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣ କର୍ଣ୍ଣ ଶଲ୍ୟ ଆଉ ଅଶ୍ୱଥାମା
ଭୂରିକଶ୍ରବା ବାହ୍ଲିକ ଯେ ସୋମ କୃପବର୍ମା ।
କୌରବଙ୍କ ହେଲେ ତାତ ନବ ମହାରଥି
କେବଳ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ରଥି ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ସାଥି ।
ଦୁର୍ଦ୍ଦକ୍ଷ ସଙ୍ଗରେ ଘେନି ଦୁଇକ୍ଷୌଣୀ ସୈନ୍ୟ
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ପକ୍ଷେ ଆସି ପଶିଲା ଶରଣ ।
ପ୍ରଥମଦିନ ଯୁଦ୍ଧରେ ଭୀଷ୍ମ ସେନାପତି
ପାଣ୍ଡବଙ୍କର ମାରିଲେ ଦଶସସ୍ର ରଥି ।
ପନ୍ଦର ସହସ୍ର ମଲେ ଦନ୍ତା ମତ୍ତହସ୍ତୀ
ବିଂଶସସ୍ର ଅଶ୍ୱ ଚାରିକ୍ଷଉଣୀ ପଦାତି ।
ଆଦ୍ୟଦିନ ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ଏତେ ସୈନ୍ୟ ମଲେ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ପକ୍ଷ ରଥୀ ଅର୍ବୁଦେ ପଡ଼ିଲେ ।
ଦ୍ୱିଅର୍ବୁଦ ହସ୍ତୀ ପଞ୍ଚ ଅରବୁଦ ହୟ
ଦଶକ୍ଷଉଣୀ ପଦାତି ତାଙ୍କ ଗଲେ କ୍ଷୟ ।
ପୁଣି ଯୁଦ୍ଧ ହେଲା ଶୁକ୍ଳ ଦ୍ୱିତୀୟାର ତିଥି
ଶତଭିଷା ନକ୍ଷତ୍ରକୁ ବାର ବୃହସ୍ପତି ।
କୌଳବ ନାମେ କରଣ ଶୁକ୍ଳ ନାମେ ଯୋଗ
ସେହିଦନି ଘୋରତର ହୁଏ ରଣ ରଙ୍ଗ ।
ଦ୍ୱିତୀୟା ଦିନରେ ଭୀଷ୍ମ କୋଟି କୋଟି ରଥୀ
ପାଞ୍ଚ ଅଇବ୍ରତ ତିନି କ୍ଷଉଣୀ ପଦାତି ।
ତିନି ଅଇବ୍ରତ ଅଶ୍ୱ ମାଇଲେ ସମରେ
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଏତେ ଗଲେ ଯମଘରେ ।
ମାନଗୋବିନ୍ଦର ମଲେ ତିନିକୋଟି ରଥୀ
ନବକୋଟି ଅଶ୍ୱ ଆଉ ପାଞ୍ଚକୋଟି ହସ୍ତୀ ।
ଷୋଳକ୍ଷଉଣୀ ପଦାତି ବଳ ତାର ମଲେ
ଯୁଦ୍ଧ ହେଉ ହେଉ ରବି ଅସ୍ତମିତ ହେଲେ ।
ଭୋ ତାତ ମକରଶୁକ୍ଳ ତୃତୀୟାରଦିନ
ଭୃଗୁବାର ପୂର୍ବଭାଦ୍ର ତାର ବିଦ୍ୟମାନ ।
କିସ୍ତୁଘ୍ନ ନାମେ କରଣ ଅମୃତ ନାମେ ଯୋଗ
ସେଦିନ ସମରେ ବାହି ପଡ଼ିଲେ ମାତଙ୍ଗ ।
କୌରବଙ୍କ ପକ୍ଷେ ଥିଲା ଭୀଷ୍ମ ମହାରଥୀ
ପାଣ୍ଡବଙ୍କର ହୋଇଲା ଶ୍ୱେତ ସେନାପତି ।
ଏକଲକ୍ଷ ରଥ ପୁଣି ବେନିଲକ୍ଷ ହସ୍ତୀ
ଚାରିଲକ୍ଷ ଅଶ୍ୱ ଚାରିକ୍ଷଉଣୀ ପଦାତି ।
ଭୀଷ୍ମ ବଧିଲେ ପାଣ୍ଡବ ପକ୍ଷ ଏତେ ବଳ
ବହୁତ ସମର କଲା ବିରାଟର ବାଳ ।
ମାନଗୋବିନ୍ଦର ମଲେ ଚାରି ଲକ୍ଷ ରଥୀ
ଷଡ଼ଲକ୍ଷ ଅଶ୍ୱେ ଯୋଦ୍ଧା ନବଲକ୍ଷ ହସ୍ତୀ ।

ଷୋଳକ୍ଷଉଣୀ ପଦାତି ସମରେ ପଡ଼ିଲେ
ଆଦିତ୍ୟ ଅସ୍ତ ହୁଅନ୍ତେ ରଣ ବନ୍ଦ କଲେ ।
ଭୋ ତାତ ଚଉଠି ଦିନ ସୌରିବାର ଜାଣ
ଉତ୍ତରଭାଦ୍ର ନକ୍ଷତ୍ର ବିଷ୍ଟି ଯେ କରଣ ।
ମହାଗୋଳ ରଣ ଯୋଗ ହେଲା ସେ ଦିନର
ଅଷ୍ଟାଦଶ କ୍ଷୌଣୀ ମଲେ କଉରବଙ୍କର ।
ପାଣ୍ଡବଙ୍କର ପଡ଼ିଲେ ପାଞ୍ଚକ୍ଷୌଣୀ ବଳ
ଶ୍ୱେତକୁମାର ପଡ଼ିଲା ତିନିଘଡ଼ି ବେଳ ।
ମକରଶୁକ୍ଳ ପଞ୍ଚମୀ ଦିନ ଅର୍କବାର
ରେବତୀ ନକ୍ଷତ୍ରକୁ ଯେ ଭୋଗ ସେ ଦିନର ।
ବିଷ୍ଟି ନାମରେ କରଣ ଯୋଗ ପ୍ରୀତିନାମେ
ସେଦିନ ଉଭୟବଳ ପଡ଼ିଲେ ସଂଗ୍ରାମେ ।
ପାଣ୍ଡବଙ୍କର ପଡ଼ିଲେ ପଞ୍ଚାଶ ନୃପତି
ଅଶୀସସ୍ର ରଥୀ ସହ ବେନିଲକ୍ଷ ହସ୍ତୀ ।
ଚାରିଲକ୍ଷ ଅଶ୍ୱଯୋଦ୍ଧା ଚାରିଲକ୍ଷ ବଳ
ପାଣ୍ଡବଙ୍କର ପଡ଼ିଲେ ଏତେକ ସକଳ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ପଡ଼ିଲେ ନବଶତ ଯୋଦ୍ଧା
ନବଲକ୍ଷ ରଥୀବର ଫାଟିଗଲା ମୁର୍ଦ୍ଧା ।
ଷୋଳ କ୍ଷଉଣୀ ସଇନି ତହିଁ ଗଲେ ନାଶ
ବେଳ ତିନିପ୍ରହରକେ ରଣ ହେଲା ଶେଷ ।
ମକର ଶୁକଳ ପକ୍ଷ ଷଷ୍ଠୀ ଚନ୍ଦ୍ରବାର
ଦଶକ୍ଷୌଣୀ ବଳ ମଲେ କଉରବଙ୍କର ।
ପାଞ୍ଚ ଅଇବ୍ରତ ହସ୍ତୀ ବେନିଲକ୍ଷ ହୟେ
ପନ୍ଦର କ୍ଷୌଣୀ ପଦାତି ତିନିସସ୍ର ରାୟେ ।
ଏତେକ ସଇନି ନାଶ କଉରବଙ୍କର
ତିନିକ୍ଷୌଣୀ ସର୍ବେ ମଲେ ପାଣ୍ଡବ ପକ୍ଷର ।
ସେଦିନ ସମର କଲେ ଭୀଷ୍ମ ସେନାପତି
ପାଣ୍ଡବଙ୍କର ମାଇଲେ ଦଶସସ୍ର ରଥୀ ।
ସପ୍ତମଦିନ ସଂଗ୍ରାମ ଶୁଣ ମନଦେଇ
କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରେ ଦୁଇବଳ ଭେଟାଭେଟି ହୋଇ ।
ଲକ୍ଷେ ମତ୍ତହସ୍ତୀ ସଙ୍ଗେ ବେନିଲକ୍ଷ ରଥୀ
ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ଅଶ୍ୱ ଚାରି କ୍ଷଉଣୀ ପଦାତି ।
ଏତେ ସୈନ୍ୟ ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ଭୀଷ୍ମ ନାଶ କଲେ
ଲକ୍ଷେ ଯୋଦ୍ଧା କୌରବଙ୍କ ସେଦିନ ପଡ଼ିଲେ ।
ଚାରିଲକ୍ଷ ଅଶ୍ୱଗଜ କୋଟିଏ ପଦାତି
ଆହୁରି ପଡ଼ିଲେ ତହିଁ ସହସ୍ରେ ନୃପତି ।
ହେ ତାତ ଅଷ୍ଟମଦିନ ମଲେ ଅଗଣତି
ସେଦିନ ଭୀଷ୍ମ ମାଇଲେ ବାରସସ୍ର ରଥୀ ।
ଶତସସ୍ର ପାରିଦଣ୍ଡ ତ୍ରିଅର୍ବୁଦ ନାଗ
ବାରକ୍ଷଉଣୀ ସଇନି ଲକ୍ଷେକ ତୁରଙ୍ଗ ।
କୌରବ ପକ୍ଷରୁ ମଲେ ବାରସସ୍ର ଗଜ
ନ ଲକ୍ଷ ରଥ ପନ୍ଦରଲକ୍ଷ ପୁଣି ଗଜ ।
ତିନିକୋଟି ହୟବର କୋଟିଏ ପଦାତି
ଏତେ ମାରି ଜୟ କଲେ ଭୀଷ୍ମ ସେନାପତି ।
ନବମ ଦିନରେ ହେଲା ଘୋର ରଣ ରଙ୍ଗ
ସେଦିନ ଭୀଷ୍ମ ମାଇଲେ ନ ଲକ୍ଷ ତୁରଙ୍ଗ ।
ତିନି ସହସ୍ର ରାଜନ ଚାରିସସ୍ର ହସ୍ତୀ
ଅଶ୍ୱଯୋଦ୍ଧା ଲକ୍ଷେ ଚାରି କ୍ଷଉଣୀ ପଦାତି ।
ଦଶମ ଦିନରେ ଭୀଷ୍ମ ଯୁଦ୍ଧ କରି ତେଜ୍ୟା
ରଣ ଭୂଇଁରେ ଶୋଇଲେ ଶର କରି ଶଯ୍ୟା ।
ମକର ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ଏକାଦଶୀ ଦିନ
ପୂର୍ବଫାଲଗୁନୀ ନକ୍ଷତ୍ର ଅଟେ ବିଦ୍ୟମାନ ।
ଏହିଦିନ ସେନାପତି ହୋଇଲେକ ଦ୍ରୋଣ
ଚକ୍ରବ୍ୟୂହ ଗୋଟିଏ ଯେ କଲେକ ନିର୍ମାଣ ।
ବହୁତ ସମର କଲା ଅଭିମନ୍ୟୁ ବାଳ
ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ରଥୀ ମାରେ ପଲକ ଭିତର ।
ଆଠଲକ୍ଷ ଗଜ ଯୋଦ୍ଧା ଦଶଲକ୍ଷ ହୟେ
ଅଲେଖା ବଳ ପଡ଼ିଲେ ଅଭିମନ୍ୟୁ ଘାଏ ।
ନ ପାରିଣ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ତାକୁ କଲା କଟ
ଗୋଳ କରି ଯୁଦ୍ଧ କଲେ ତହୁଁ ବାଟ ଥାଟ ।
ଜଳଧର ଯୁଦ୍ଧେ ଗଲା ଘେନି ଅର୍ଜ୍ଜୁନକୁ
ଦୁଃଶାସନ ନାଶ କଲା ସେ ଅଭିମନ୍ୟୁକୁ ।
ଚଉଦ ଲକ୍ଷ ମେଳଛ ଯୋଦ୍ଧା ଦଳବଳ
ଏକା ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ସମରେ କରିଲେ ନିର୍ମୂଳ ।
ଭୋ ତାତ ମକର ଶୁକ୍ଳ ଦୁଆଦଶୀ ବାର
ଉତ୍ତରାଫାଲଗୁନୀ ତାରା ଅଟେ ସେ ଦିନର ।
ଶକଟବ୍ୟୂହ ରଚିଲେ ଦ୍ରୋଣ ସେନାପତି
ଗଲେ ସେ ବ୍ୟୂହକୁ ଭେଦି ପାର୍ଥ ମହାରଥୀ ।
ସାତ୍ୟକି ଭୀମ ଚଳିଲେ ପଛେ ପଛେ ତାର
ମୁକୁଟ ଯୋଦ୍ଧା ପଡ଼ିଲେ ତହିଁ ଲକ୍ଷେଥର ।
ଗଜ ଯୋଦ୍ଧା କୋଟିଏ ଯେ ଅଶ୍ୱ ପାଞ୍ଚକୋଟି
ଭୂରିଶ୍ରବା ତୁଲେ ଏବେ ହୋଇଗଲେ ମାଟି ।
ବତିଶଦ୍ୱାରେ ବତିଶ ସସ୍ର ଥିଲେ ରାୟ
ଏକା ଏବେ ନାଶକଲେ ବୀର ଧନଞ୍ଜୟ ।
ଜୟଦ୍ରଥ ପଡ଼ିଲା ଯେ ରବିଅସ୍ତ କାଳେ
ଷୋଳକ୍ଷଉଣୀ ପଡ଼ିଲେ ସେ ଦିନର ରୋଳେ ।
ସେହି ରାତ୍ରରେ ପୁନଶ୍ଚ ସମର ହୋଇଲା
କର୍ଣ୍ଣ ବଜ୍ର ଶକ୍ତି ହାତେ ଘଟୋତ୍କଚ ମଲା ।
ଘଟୋତ୍କଚର ନନ୍ଦନ ଘଟୁକ ଯେ କ୍ଷତ୍ରୀ
ଏହାର ତୁଲେ ପଡ଼ିଲେ ଦଶସସ୍ର ରଥୀ ।

ଦ୍ରୁପଦ ନାମରେ ଥିଲେ ପାଞ୍ଚାଳର ରାୟେ
ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ଯୋଦ୍ଧା ସହ ମଲେ ଦ୍ରୋଣଯାଏ ।
ମଘ ଦେଶର ରାଜନ ଅଟଇ ବିରାଟ
ସମରେ ପଡ଼ିଲେ ତିନିକ୍ଷୌଣୀ ଘେନି ଥାଟ ।
ମରୁତ ଦେଶର ରାଜା ଭୀମ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ
ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ହସ୍ତୀସହ ଗଲେ ଯମ କତି ।
ମଙ୍ଗଳ ଦେଶର ରାଜା ନାମ ଅରଜୁନ
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ହୋଇଲା ନିଧନ ।
ପଦ୍ମବଳ ଦେଶ ରାଜା ପଦ୍ମନକେଶରୀ
ଦୁଃଶାବାଣେ ନାଶ ହେଲା ଘେନି ଅଶ୍ୱକାରୀ ।
ବୃନ୍ଦାଅର୍କ ଦେଶ ରାଜା ନାମ ମାନସିଜ
ଦୁର୍ଜ୍ଜୟଚେତା ମାଇଲା ନବସସ୍ର ଗଜ ।
ମହ୍ଲାର ଦେଶର ରାଜା ଅଟଇ ତ୍ରିଗର୍ତ୍ତ
କର୍ଣ୍ଣ ମାଇଲା ତା ତୁଲେ ରଥୀ ଅଇବ୍ରତ ।
ନିର୍ଝର ଦେଶର ରାଜା ନାମ ଗଣପତି
ଦୁଃଶା ନାଶିଲା ତା ଦେହ ସାତସସ୍ର ରଥୀ ।
ଅର୍ବୁଦେକ ରଥ ପାଞ୍ଚ ଅର୍ବୁଦେ ସେ ଗଜ
ନବ ଅର୍ବୁଦ ତୁରଙ୍ଗ ପାଞ୍ଚକ୍ଷୌଣୀ ଗଜ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ତାତ ଏତିକି କହିଲି
ପାଣ୍ଡବ ପକ୍ଷରୁ ଏବେ ମରିଥିଲେ ବୋଲି ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ପକ୍ଷରୁ ମଲେ ବହୁସୈନ୍ୟ
ଥୋକାଏ କହିବି ତାତ ସାବଧାନେ ଶୁଣ ।
ଘଟୋତ୍କଚ ସମରେ ଯେ ମଲା ଅଳମ୍ବୁଷ
ଅଳାୟୁଧ ତୁଲେ ମଲେ ଅର୍ବୁଦେ ରାକ୍ଷସ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ଶ୍ୱଶୁର ଅଟେ ଭୁତମନ୍ୟୁ
ସାତସସ୍ର ସହ ମଲେ ଦିଗାନ୍ତର ସୁନୁ ।
ମାଳବ ଦେଶର ରାଜା ନାମ କୃତବର୍ମା
ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ସହ ମଲା ହସ୍ତୀ ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ।
ବିଡ଼ଙ୍ଗ ଦେଶର ରାଜା ବଡ଼ଙ୍ଗ ସୁମାଳି
ଲକ୍ଷେ ଯୋଦ୍ଧା ସହ ସେହୁ ପଡ଼ିଲାକ ଢଳି ।
କୁମୁଦ ଦେଶର ରାଜା ଅଟେ ଚନ୍ଦ୍ର ମୌଳି
ନବକ୍ଷୌଣୀ ରାଜାସହ ପଡ଼ିଲାକ ଭୂମି ।
ଚନ୍ଦ୍ର ସୁବାହୁ ଅଟଇ ବଙ୍ଗଦେଶ ରାୟେ
ପାଞ୍ଚକ୍ଷୌଣୀ ବଳ ତୁଲେ ସେହୁ ନାଶଯାଏ ।
ପ୍ରଭାତରେ ଅସ୍ତ୍ର ତ୍ୟାଗ କଲେ ଦ୍ରୋଣଗୁରୁ
ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମ୍ନ ତାଙ୍କ ଶିର ଛେଦିଲାକ ଦୂରୁ ।
ତାହା ଶୁଣି ବାସୁଦେବ କରନ୍ତି ଉତ୍ତର
ଭାର୍ଗବ ସମାନେ ସେହୁ ଅଟେ ବୀରବର ।
ବିନା ରଣେ କିମ୍ପା ହେଲା ତାଙ୍କ ଶିର ହାଣ
ସନ୍ଦେହ ହେଉଛି ବାପ କହ ସେ କାରଣ ।

ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ କଲେ ବହୁଶର ବୃଷ୍ଟି
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ଗଜକୁ ଯେ ଭୀମ ଦେଲା ପିଟି ।
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ହତ ବୋଲି ଶୁଭିଲାକ ବାଣୀ
ଦ୍ରୋଣଗୁରୁ ଅସ୍ତ୍ରତ୍ୟାଗ କଲେ ଏହା ଶୁଣି ।
ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମ୍ନଙ୍କର ସେ ଯେ ପିତାର ବଇରି
ଧାତିକାରେ ଦ୍ରୋଣଙ୍କୁ ସେ ପକାଇଲା ମାରି ।
ସେ ମାରନ୍ତେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ହୋଇଲା ବ୍ୟାକୁଳ
ସେନାପତିରେ ବରିଲା କର୍ଣ୍ଣ ମହାବୀର ।
ମାଘ ଶୁକ୍ଳ ତ୍ରୟୋଦଶୀ ପୁଣି ଚନ୍ଦ୍ରବାର
ପୂର୍ବ ଫାଲଗୁନୀ ନକ୍ଷତ୍ର ହୁଏ ସେଦିନର ।
ବାଳବ ନାମେ କରଣ ଶୁଭ ନାମେ ଯୋଗ
ମକର ସଂକରାନ୍ତିକି ଅଷ୍ଟଦିନ ଭୋଗ ।
ପଞ୍ଚଦଶ ଦିନ ଯୁଦ୍ଧ ହୋଇଲାକ ଏବେ
ଆରଦିନ ସେନାପତି ହୋଇଲେ ରାଘବେ ।
ଷୋଳଦିନେ ସେନାପତି ହେଲେ କର୍ଣ୍ଣବୀର
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ଭାକୁ ମାରେ ବୃକୋଦର ।
ପାଞ୍ଚ ଅରବୁଦ ରଥୀ ଦଶର୍ବୁଦ ହସ୍ତୀ
ବାଇଶ କ୍ଷଉଣୀ ତାର ପଡ଼ିଲେ ପଦାତି ।
ପାଣ୍ଡବଙ୍କର ପଡ଼ିଲା ତିନିସସ୍ର ରଥ
ପାଞ୍ଚ ଅରବୁଦ ଅଶ୍ୱ ଗଜ ତ୍ରିଅୟୁତ ।
ଆରେକ ଦିନ ସମର କରଇ ଯେ କର୍ଣ୍ଣ
ମକର ଶୁକଳପକ୍ଷ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ଦିନ ।
ନବଲକ୍ଷ ହସ୍ତୀ ଘେନି କଳିଙ୍ଗ ଯେ ଥିଲା
ଭୀମ ଗଦା ବୁଲାନ୍ତେ ସେ ଗଗନେ ଉଡ଼ିଲା ।
ସାତକ୍ଷୌଣୀ ବଳ ନବଲକ୍ଷ ଯେ ମାତଙ୍ଗ
ଗଗନ ମଣ୍ଡଳେ ଯାଇ ଉଡ଼ିଲେକ ବେଗ ।
ସୁହସ୍ତା ହସ୍ତୀର ପୃଷ୍ଠେ ଭୃଗୁଦତ୍ତ ରାଜା
ଲକ୍ଷେ ରାଜା ତୁଲେ ସେହୁ କଲା ଭୂମିଶଯ୍ୟା ।
ଗୁଞ୍ଜୀର ମଗଧ ସଉରାଷ୍ଟ୍ର କଉଶିକ
କନାଉଜ ରାଜା କ୍ଷତ୍ରୀ ପଡ଼ିଲେ ଅନେକ ।
ଏମନ୍ତ ସମୟେ ହେଲା ବେଳ ପାଞ୍ଚଘଡ଼ି
ଭୀମ ଦୁଃଶାସନ ହେଲେ ହାବୁଡ଼ା ହାବୁଡ଼ି ।
ଦୁଃଶା ଭୁଜ ଉପାଡ଼ିଣ ବୀର ବୃକୋଦର
ରୁଧିର ଦେଲାକ ନେଇ ଦ୍ରୌପଦୀର ଶିର ।
ବାସୁଦେବ ବୋଇଲେ ଯେ ସେ ଅତି ମହତ
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସମା କିମ୍ପା ତାର ରୁଧିରରେ ଚିତ୍ତ ।
ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ମନ୍ତ୍ର ବୋଲେ
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କୁ ନେଇ କୂଟପଶା ଖେଳାଇଲେ ।
ପଶାଖେଳେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ହାରିଲେ ସକଳ
ପାଞ୍ଚଭାଇ ଯାଇଣ ବସିଲେ ସଭାତଳ ।

ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କୁ ଆଣ ବୋଲି ଦୁଃଶାକୁ ବୋଇଲା
ଦୁଃଶାସନ ପବନହୁଁ ବେଗେ ଚଳିଗଲା ।
ପାଞ୍ଚାଳୀ ଲୁଚନ୍ତେ ସେହୁ ଧଇଲା ତା ବାଳ
ଶୂନ୍ୟରେ ଟେକିଣ ତାକୁ ଆଣିଲା ଚଣ୍ଡାଳ ।
ଜାନୁ ସ୍ତନ ଦେଖିବାକୁ ରାଜା କରି ମନ
ଦୁଃଶା ହାତେ କରାଇଲା ତାଙ୍କୁ ବିବସନ ।
ବିରଞ୍ଚି ନାରାୟଣ ତା ଦେଖିଲେ ଗଗନେ
ସତୀଙ୍କୁ ଝିଙ୍ଗାସ ବୋଲି ଭୟ କରି ମନେ ।
ଏକବର୍ଣ୍ଣ ପାଟବସ୍ତ୍ର ପଞ୍ଚାବନ କୋଟି
ଛାୟାକନ୍ୟା ବେଢ଼ାଇଲେ ଦ୍ରୌପଦୀ ଦେହଟି ।
ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣ ଏକା ଦେଖି ହୋଇଲେ ବ୍ୟାକୁଳ
କେହୁ ବସ୍ତ୍ର କୁଢ଼ାଇଲେ ମେରୁସମ ତୁଲ ।
ସେ ପାମର ମୂର୍ଖେ କେହି ନ ପାରିଲେ ବାରି
ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କୁ ବହୁ କଷ୍ଟେ ଦେଲେ ଅବିଚାରି ।
ବହୁତ ଝିଙ୍ଗାସି ବାକ୍ୟ ତାହାଙ୍କୁ ବୋଇଲେ
ତହୁଁ କୋପେ ନେତ୍ର ଟେକି ଦେବୀ ଚାହିଁଦେଲେ ।
ଦୋହରା ଘରୁ ତାହାର ଉଠିଲା ବହନି
ତ୍ରାସ କରି ପଳାଇଲେ କୌରବ ସଇନୀ ।
କେଶ ଧରି ଯେଦିନୁ ଆଣିଲା ଦୁଃଶାସନ
ସେହିଦିନୁ ସତୀ କେଶ ନ କଲେ ବନ୍ଧନ ।
ଦ୍ରୌପଦୀ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରି କହିଲେ ରେ ଦୁଃଶା
କାଳସର୍ପ ଧଇଲୁ ତୁ ଏଡ଼େକି ଭରସା ।
ମୋହର କେଶ ଧଇଲୁ ଯେବଣ ଭୁଜରେ
କରିବି ସ୍ନାହାନ ସେହି ଭୁଜ ଶୋଣିତରେ ।
ତେବେ ତ ବାନ୍ଧିବି ମୁହିଁ କେଶକୁ ମୋହର
ଚୌଦବର୍ଷ ସାତମାସ କେଶ ତା ମୁକୁଳ ।
ଭୋ ତାତ ଦ୍ରୌପଦୀ ବୋଲି ଯେଉଁ ଯାଜ୍ଞସେନୀ
ଅଗ୍ନିରୁ ଜାତ ତାହାକୁ କଲେ ବ୍ୟାସମୁନି ।
ଭୋ ତାତ ପଞ୍ଚପାଣ୍ଡବେ ତାଙ୍କୁ ହୁନ୍ତି ଲାଗି
ଏକ ଶବର ପାଞ୍ଚକୁ ଦ୍ୟନ୍ତି ଅଙ୍ଗଲାଗି ।
ଭୋ ତାତ ପଞ୍ଚପାଣ୍ଡବେ ତାହାଙ୍କର ପତି
ତେବେ ହେଁ ଦ୍ରୌପଦୀ ଦେବୀ ବୋଲାନ୍ତିରେ ସତୀ ।
ଯେ ପଞ୍ଚଭ୍ରାତାଙ୍କୁ ଭୋଗ ଦିଏ ପଞ୍ଚରାତି
ପ୍ରଥମ ଦିନ ଶୟନ ଯୁଧିଷ୍ଠିର କତି ।
ଯେଉଁ ରାତ୍ରୀ ଏକ ସ୍ୱାମୀ ସଙ୍ଗେ କଲେ ଭୋଗ
ପ୍ରଭାତୁ ଉଠିଣ ଯାଇ ଅନଳରେ ଯୋଗ ।
ସେ କାୟାକୁ ଦାହ କରି ଶୋଧେ ମହାସତୀ
ପୁଣି ଅନ୍ୟ କାୟେ ଭୋଗେ ଅନ୍ୟ ଏକ ପତି ।
ଅନ୍ୟ କାୟେ ଘେନି ପୁଣି ଭୀମସେନ ଲାଗି
ସେ ରାତ୍ରକ ଭୀମସେନ ହୁଅଇ ଯେ ଭୋଗୀ ।
ପ୍ରଭାତେ ବହ୍ନିରେ ପୁଣି ପଶଇ ସେ ଯାଇ
ସେ କାୟା ତେଜିଣ ନବକାୟା ସେ ବହଇ ।
ଦିନକୁ ଦିନ ଧରିଣ ଅଭିନବ ଅଙ୍ଗ
ପାଞ୍ଚଦିନେ କରଇ ସେ ପାଞ୍ଚପତି ସଙ୍ଗ ।
କୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ପାଣ୍ଡବ ଜାଣ ପଞ୍ଚଭୂତ
ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ଶିବ ଇନ୍ଦ୍ର ଅଟଇ ମରୁତ ।
ସବୁ ସତୀ କରିଥାନ୍ତି ଜଳରେ ସ୍ନାହାନ
ଦ୍ରୌପଦୀ ଅଗ୍ନିରେ ସ୍ନାନ କରେ ପ୍ରତିଦିନ ।
ଏକେ ରମିଲେ ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ଆନେ ହୁଏ ବୋଲି
ଅଗ୍ନିରେ ବାହୁଡ଼ି ଦେବୀ କରେ ପାଞ୍ଚଓଳି ।
ଆହେ ତାତ ଦ୍ରୌପଦୀର ଏମନ୍ତ ମହିମା
ଯାହାର କୋପକୁ ଭୟ କରିଥାନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମା ।
ତାହାର କେଶ ଧଇଲା ମୂର୍ଖ ଦୁଃଶାସନ
ବୁଝ କଉରବଙ୍କର ଭରସା କେସନ ।
ତେଣୁ କରି ଭୀମ ତାର ଉପାଡ଼ିଲା ବାହୁ
ସେ ରକତେ ସ୍ନାନ କରି ତୃପ୍ତ ହେଲେ ସେହୁ ।
କୃଷ୍ଣ ତାତ ମାତା ଶୁଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଲେ
ବୋଇଲେ ମୂର୍ଖପଣରେ କୁରୁବଂଶ ମଲେ ।
ଭୋ ତାତ ଦୁଃଶା ପଡ଼ନ୍ତେ ହେଲା ମହାଗୋଳ
ସେଦିନୁ ପଡ଼ିଲେ ପୁଣି କର୍ଣ୍ଣଙ୍କର ବଳ ।
କର୍ଣ୍ଣର ତୁଲେ ପଡ଼ିଲେ ତିନିକୋଟି ରଥୀ
ପାଞ୍ଚକୋଟି ଅଶ୍ୱ ଚାରିକୋଟି ମତ୍ତହସ୍ତୀ ।
ପଡ଼ିଲେ ପଦାତି ପାଞ୍ଚକୋଟି କର୍ଣ୍ଣ ତୁଲେ
ଆରଦିନ ସେନାପତି ଶଲ୍ୟବୀର ହେଲେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କି ଶଲ୍ୟବୀର ବହୁ ଦୁଃଖ ଦେଲେ
ତାହାଙ୍କ କୋପରେ ସେହୁ ପୋଡ଼ିହୋଇ ମଲେ ।
ତିନିଶ ରାଜା ପଞ୍ଚାଶ ହସ୍ତୀ ଯେ ପଡ଼ିଲେ
ଆହୁରି ଅନେକ ସୈନ୍ୟ ମଲେ ତା ସଙ୍ଗରେ ।
ସହସ୍ରେକ ତୁରଙ୍ଗମ ଚାରିକ୍ଷୌଣୀ ବଳ
ଶଲ୍ୟ ତୁଲେ ଆହେ ତାତ ପଡ଼ିଲେ ସକଳ ।
ମକର ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାର ତିଥି
ପୂର୍ବ ଫାଲଗୁନୀ ନକ୍ଷତ୍ରେ ମଲେ ଶଲ୍ୟରଥୀ ।
ଶୁଣ ତାତ ସାବଧାନେ ଯୁଦ୍ଧ ଶେଷକଥା
ଶଲ୍ୟପରେ ସେନାପତି କୃପ ମହାରଥା ।
ଅପାର ସମର ସେହି ହେଲା ସେ ଦିନର
ଏକୋଇଶ କ୍ଷୌଣୀବଳ ମଲେ ପାଣ୍ଡବର ।
ବିଶେଷେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ସେହୁ ଯୁଦ୍ଧେ କାମରଥ
ସଂଗ୍ରାମ କରନ୍ତେ ତାକୁ ନ ଜିଣିଲେ ପାର୍ଥ ।
ନୀଳବାଣ ଭୁଜବାଣ ବୋଲି କରି ବେନି
କୋପରେ ପେଶିଲେ ତାହା ବୀରଫାଲଗୁନୀ ।

ହରିହର ଅଟନ୍ତି ସେ ଦୁଇଗୋଟି ବାଣ
କୃପଙ୍କର ଶିରଚ୍ଛେଦ କଲେ ସେ ଯାଇଣ ।
ଅର୍ଜୁନ ଆଜ୍ଞାରେ ତାକୁ କଲେ ବେନିଖଣ୍ଡ
ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ଯୋଗୁ ପୁଣି ଲଗାଇଲେ ମୁଣ୍ଡ ।
ମହାମନ୍ତ୍ର ଉଚ୍ଚାରିଣ ମୃତ୍ୟୁ ସଞ୍ଜୀବନୀ
କୃପଙ୍କୁ ଜୀଆଇଲେ ସେ ମହାବାଣ ବେନି ।
ପଳାଇଲେ କୃପ ତହିଁ ନ ରହି ସମରେ
ପଶିଲେ ସେଠାରୁ ଯାଇଁ ନିର୍ଜନ ବନରେ ।
ସେଦିନ ସମର ତାତ ହେଲା ଗୁରୁତର
ପଡ଼ିଣ ଅସଂଖ୍ୟ ବଳ ଗଲେ ଯମପୁର ।
କଉରବଙ୍କର ଥିଲା ନବଲକ୍ଷ ହସ୍ତୀ
ତିନିକୋଟି ତୁରଙ୍ଗମ ପାଞ୍ଚକୋଟି ରଥୀ ।
ବତିଶସସ୍ର ପଦାତି ସସ୍ରେ ପାରିଦଣ୍ଡ
ଗଦା ସମରେ ପଡ଼ିଲେ ଶେଷେ ସର୍ବ ପିଣ୍ଡ ।
ସାତଅକ୍ଷୌଣୀ ବଳ ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ଥବଲେ
ପାଞ୍ଚକ୍ଷୌଣୀ ମରି ଦୁଇକ୍ଷଉଣୀ ରହିଲେ ।
ସେଦିନ ସମର ହେଲା ଅର୍ଦ୍ଧରାତ୍ରଯାଏ
ଲେଉଟିଲେ ପାଞ୍ଚମୂର୍ତ୍ତି କରି ରଣେ ଜୟେ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ରକ୍ତ ନଦୀ ମଧ୍ୟେ ଲୁଚିଥିଲା
ନିଃଶବ୍ଦ ବେଳରେ ତହୁଁ ପଳାଇଣ ଗଲା ।
ବ୍ୟାସସରୋବରେ ଯାଇ ପଶିଲେ ଶରଣ
ଯେ ମହାଲିଙ୍ଗ ତାହାକୁ କରିଲେ ରକ୍ଷଣ ।
ଜୟ କରିଣ ପାଣ୍ଡବେ ଗଲେ ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥେ
ଅର୍ଘ୍ୟଘେନ ବୋଲି କୁନ୍ତୀ ବୋଇଲେ ଯେ ମୋତେ ।
କେ ମାଇଲା କହ ବାବୁ ମାନଗୋବିନ୍ଦକୁ
ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ବା କନିଷ୍ଠ ହେଉ ଅର୍ଘ୍ୟ ଦେବି ତାକୁ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନକୁ ମାରିବା ନ ଜାଣିଲେ କେହି
ପୁଣି ହିଁ ଧାଇଁଲେ ସର୍ବେ ରଣ ରଙ୍ଗଭୂଇଁ ।
ମଡ଼ାମାନ ଲେଉଟାଇ ଚିହ୍ନିଲେ ସମସ୍ତ
ଲୋଡ଼ି ନ ପାଇଲେ କେହୁ ରାଜା କୁରୁନାଥ ।
ସହଦେବ ବୋଲେ ବ୍ୟାସସରେ ଅଛି ପଶି
ଭୀମସେନ ମାଗୁଁ ସିଂହନାଦ ଦେଲେ କାଶୀ ।
ତହୁଁ ଭୀମ ସେ ନାଦକୁ ଦେଲେ ଗଳଗାଜି
ସହି ନ ପାରି ରାଜନ ଆସେ ସର ତେଜି ।
ଅନେକ ଯୁଦ୍ଧ ହୋଇଲା ବ୍ୟାସସର ତୀର
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଜାନୁଭଗ୍ନ କଲା ବୃକୋଦର ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ରାଜା ଜାନୁ ଯହୁଁ ହେଲା ଭଗ୍ନ
ପାଦେ ମୁକୁଟ ମର୍ଦ୍ଦିଲା ତହୁଁ ଭୀମସେନ ।
ପାଣ୍ଡବେ ଚଳିଲେ ତହୁଁ ରଣ ଜୟ କରି
ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଯାଇ ଜଇନ୍ତା ନଗରୀ ।

ମାତାଙ୍କୁ କହିଲେ ଯାଇ ଧର୍ମଦେବ ସ୍ୱାମୀ
ପାଞ୍ଚରାତ୍ର ନ ରହନ୍ତି ଜୟ କଲା ଭୂମି ।
କୁନ୍ତୀ ଦ୍ରୌପଦୀ ସୁଭଦ୍ରା ପାଣ୍ଡବ ସହିତେ
ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥେ ବସି ଆସିଲେ ସେ ଏଥେ ।
ବାଳୁତ ବୋଲି ପାଞ୍ଚାଳୀ କୁମରଙ୍କୁ ଶ୍ୱାଇ
ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମ୍ନର ପୁରରେ ଅଇଲୁ ଜଗାଇ ।
ତିନିସସ୍ର ରଥୀ ନବସସ୍ର ଗଜସିଂହ
ଦ୍ୱିସସ୍ର କ୍ଷୌଣୀ ସେନା ବତିସସ୍ର ରାୟ ।
ଯାଙ୍କଦ୍ୱାରା ଜଗାଇଣ ପଞ୍ଚକୁମରଙ୍କୁ
ଆମ୍ଭ ସଙ୍ଗେ ଅଇଲେ ସେ ଦ୍ୱାରକାପୁରକୁ ।
ଏକାଳେ ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମାକୁ ରାଜା କୁରୁପତି
ପାଣ୍ଡବ ବିନାଶ ପାଇଁ କରେ ସେନାପତି ।
ସେ ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ଆସିଲା ମହାନିଶାକାଳେ
ଦୁଇକ୍ଷୌଣୀ ପଦାତିକ ମାରେ ଏକାବେଳେ ।
ଗଜ ଅଶ୍ୱ ଯୋଦ୍ଧା ଆଉ ସର୍ବ ପରିଦଣ୍ଡ
ଖଡ଼ଗ ଘେନି ଛେଦିଲା ସବୁରିଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ।
ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମ୍ନେ ଦେଖି ତାର ପିତାର ବଇରୀ
ଭିତର ଦ୍ୱାରେ ପଶିଣ ତାହାକୁ ସଂହାରି ।
ଦେଖିଲା କୁମାରେ ଶୋଇଥିଲେ ପଲ୍ୟଙ୍କର
ପାଣ୍ଡବ ବୋଲି ଛେଦିଲା ସବୁରିଙ୍କ ଶିର ।
ପଞ୍ଚମୁଣ୍ଡ ଭାର କରି ଘେନିଣ ରାତ୍ରରେ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ପାଶେ ଚଳେ ପାହାନ୍ତି ପହରେ ।
ଦେଖି ବହୁତ ହରଷ ହେଲା କୁରୁନାହା
ବୋଲେ ସାଧୁ ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ସାଧୁ ତୋର ବାହା ।
ଅପାର ପ୍ରଶଂସା କରୁ ପାହିଲା ରଜନୀ
ପାଞ୍ଚାଳୀ କୁମର ବୋଲି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଚିହ୍ନି ।
ହରଷ ଛାଡ଼ି ରାଜନ ବିରସ ହୋଇଲା
କୁମରଙ୍କୁ ଦେଖି ଶୋକେ ପରାଣ ଛାଡ଼ିଲା ।
ସାବଧାନେ ଶୁଣ ତାତ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହନ୍ତି
ଅତି କର୍କଶ ଅଟଇ ମାନଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ।
ବରବେଶ ହୋଇ ସେହୁ ଥାଇ ନିରନ୍ତର
ଦେବାସୁର ବ୍ରହ୍ମାକୁ ହିଁ ନ କରେ ଜୁହାର ।
ଭୋ ତାତ କୁରୁପାଣ୍ଡବ ଏଡ଼େ ବଡ଼ ବଂଶ
ଏକା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଲାଗି କୁରୁବଳ ନାଶ ।
ଉତ୍ତରରେ ଏକ ଊଣା ସହସ୍ର ଚତୁର
ନୃପତିମାନେ ବସନ୍ତି ନୁଆଇଣ ଶିର ।
ବସନ୍ତି ତିନି ସହସ୍ର ରାଜା ପୂର୍ବକତି
ଏକଊଣା ସାତ ସସ୍ର ଦକ୍ଷିଣେ ବସନ୍ତି ।
ଦୁଇଊଣା ପାଞ୍ଚସସ୍ର ପଶ୍ଚିମେ ନୃପତି
ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗେ ସେହିଭାବେ ବେଢ଼ିଣ ବସନ୍ତି ।

ବ୍ରହ୍ମା କ୍ଷତ୍ରି ବୈଶ୍ୟ ଶୂଦ୍ର ଦାନବ ରାକ୍ଷସ
ବନ୍ଧ ଲୁବଧକ ମହ୍ଲାର ଆଦି ଅଷ୍ଟବଂଶ ।
ନିମନ୍ତ୍ରଣେ ଆସି ତିନି ଊଣା ଲକ୍ଷେ ରାଜା
ଯେ ଯାହାର ଅନୁଯାୟୀ କଲେ ପାଦପୂଜା ।
ଚାରିଦିଗେ ସତାଣୋଇ ସହସ୍ର ନୃପତି
ଏତେକ ହୋଇଲେ ମାନଗୋବିନ୍ଦର କତି ।
ବାଆସ୍ତରୀ ପଦ୍ମ ହସ୍ତୀ ପାଞ୍ଚପଦ୍ମ ରଥ୍
ବିଶାଶତ ସିନ୍ଧୁ ଯୋଦ୍ଧା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ କତି ।
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ପକ୍ଷେ ତିନି ଅରବୁଦେ ରଥ୍
ବତିଶ ସହସ୍ର ଅଶ୍ୱ ଅରବୁଦେ ହସ୍ତୀ ।
ବାସ୍ତିରିକ୍ଷୌଣୀ ପଦାତି ଅର୍ଦ୍ଧଲକ୍ଷ ଯୋଦ୍ଧୀ
ଏତେକ ଘେନି ପାଣ୍ଡବେ ହୋଇଲେ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ।
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଯେ ଗଲେ ଏତେ ବଳ
ଦୁଇସସ୍ର ବାଆସ୍ତରି କ୍ଷୌଣୀ କୁରୁବଳ ।
ପୂର୍ବରେ ପାଣ୍ଡବ ଥିଲେ ପଶ୍ଚିମେ କୌରବେ
ପ୍ରଥମରେ ସେନାପତି ହୋଇଲେ ଗାଙ୍ଗବେ ।
ଦଶଦିନ ଭୀଷ୍ମ ଶରଶଯ୍ୟା କଲେ ଯୁଦ୍ଧେ
ଦ୍ରୋଣ ନାଶହେଲେ ପାଞ୍ଚ ଦିବସର ମଧ୍ୟେ ।
କର୍ଣ୍ଣ କୃପ ଶଲ୍ୟ ତିନିଦିବସେ ନିଧନ
ଅଷ୍ଟାଦଶ ଦିବସରେ ସର୍ବେ ହେଲେ ଲୀନ ।
ଭୋ ତାତ ଏତେକ ବଳ ଉଭୟରୁ ମଲେ
ସେଥିମଧ୍ୟୁ ତେରଜଣ ବର୍ତ୍ତିଣ ରହିଲେ ।
ବସୁଦେବ ବୋଇଲେ ରେ କହ ନାରାୟଣ
ଏଡ଼େ ସମରେ ରହିଲେ କେକେ ତେରଜଣ ।
ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ ତାତ ସାବଧାନେ ଶୁଣ
ଆଦ୍ୟେ ବଞ୍ଚିଲେ ପାଣ୍ଡବ ଭ୍ରାତା ପାଞ୍ଚଜଣ ।
ଦ୍ରୋଣ କୁମର ସଞ୍ଜୟ କୃପ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର
ବିଦୁର ସାତ୍ୟକି ମାନଗୋବିନ୍ଦ କନିଷ୍ଠ ।
ଦୁର୍ଦ୍ଦକ୍ଷ ଯୁଧିଷ୍ଠିଠାରେ ପଶିଲା ଶରଣ
ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ମିଶାଇ ତେଣୁ ହେଲା ତେରଜଣ ।
ଆଉମାନେ ସମସ୍ତେ ଯେ ମଲେ ଘୋର ଯୁଦ୍ଧେ
ତେରଜଣ ମାତ୍ର ବର୍ତ୍ତିଗଲେ ରଣ ମଧ୍ୟେ ।
ଏହା ଶୁଣି ଉଗ୍ରସେନ କଲା ବହୁ ସ୍ତୁତି
ତୁହି ପ୍ରଭୁ ଚରାଚର ଲୋକଙ୍କର ଗତି ।
ସ୍ଥାବର ଜଙ୍ଗମ କୀଟ ପତଙ୍ଗ ଏ ଜାତି
ଚାରିଖାନି ଚୌରାଶୀକି ଏକା ତୁହି ଗତି ।
ଦେବଲୋକେ ନବଲକ୍ଷ ପାରୁ ତୁ ଏ ବିଧି
ସତୁରିଲକ୍ଷ ଜୀବ ଯେ ଶୂନ୍ୟରେ ସମ୍ଭବି ।
ପରବତମାନଙ୍କୁ ଯେ ଆଠଲକ୍ଷ ଗଣି
ଏକୋଇଶ ଲକ୍ଷେ ତେଜ ନାମକୁ ବଖାଣି ।
ପାତାଳରେ ନବଲକ୍ଷ ଛଡ଼ ନାଗଲୋକ
ଚତୁଲକ୍ଷ ଯମଲୋକେ ଜୀବନ ଦର୍ଶକ ।
କ୍ଷୀର ପାନରେ ଅଛନ୍ତି ଆଠଲକ୍ଷ ଜୀବ
ଏକୋଇଶ ଲକ୍ଷ ଅଣ୍ଡ ଜୀବଙ୍କର ଧ୍ରୁବ ।
ଏକଲକ୍ଷ ଜୀବଜନ୍ତୁ ଜଳରେ ବଞ୍ଚନ୍ତି
ତୁମ୍ଭପାଇଁ ବିପଦରୁ ସର୍ବଦା ତରନ୍ତି ।
ତୀରରେ ରହି ବର୍ତ୍ତନ୍ତି ଜୀବ ଚାରିଲକ୍ଷ
ଏକଲକ୍ଷ ଚାରିଖାନି ଅଟଇ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ।
ନବଲକ୍ଷ ବୃକ୍ଷର ଯେ ନାହିଁ ଗନ୍ଧବାସ
ଚାରିଲକ୍ଷ ବୃକ୍ଷଙ୍କର ସୁଗନ୍ଧ ବିଶେଷ ।
ମୂଳରେ ଫଳନ୍ତି ଫଳ ଆଠ ଲକ୍ଷ ବୃକ୍ଷ
ଡାଳରେ ଫଳନ୍ତି ଫଳ ଏକୋଇଶ ଲକ୍ଷ ।
ସ୍ୱାମୀ ଏକୋଇଶ ଚାରିଖାନି ଜୀବଜନ୍ତୁ
ସ୍ୱେଦ ଅଣ୍ଡଜ ତା ତହୁଁ ଉତ୍ପତ୍ତି କଲୁ ତୁ ।
ଆପ ତେଜ ପୃଥିବୀ ଯେ ବାୟବ୍ୟ ଆକାଶ
ଏ ପଞ୍ଚମହାଭୂତ ତୋ ଶରୀରୁ ପ୍ରକାଶ ।
ସ୍ଥାବର ଜଙ୍ଗମ କୀଟ ପତଙ୍ଗାଦି କରି
ତୁମ୍ଭର ଭିଆଣ ସବୁ ଅଟେ ଦେବହରି ।
ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ପାତାଳ ଯେ ଶୂନ୍ୟ ରସାତଳ
ନିତଳ ବିତଳ ମହୀତଳ ସପ୍ତତଳ ।
ସତାଇଶ ବଇକୁଣ୍ଠ ତୋ ତହୁଁ ଉତ୍ପତ୍ତି
ତୋ ଲୋମକୂପରେ କେତେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ସ୍ଥିତି ।
ମତ୍ସ୍ୟ କଚ୍ଛପ ବରାହ ନୃସିଂହ ବାମନ
ପର୍ଶୁରାମ ଶ୍ରୀରାମ ଯେ ତୁହି ଭଗବାନ ।
ବଉଦ୍ଧ କଳକୀ ଆଦି ଯେତେ ଅବତାର
କାଳର ଉଦରରୂପେ ବହୁ ତୁ ସଂସାର ।
ସ୍ୱାମୀ ଖ୍ୟାତ ଅନ୍ତ ମଧ୍ୟେ ଅକାଳ ଅନାମ
ପୁରୁଷଙ୍କର ଉତ୍ତମ ଯେଉଁ ସ୍ୱାମୀ ନାମ ।
ତୁଳସୀର ବଲ୍ଲଭ ଯେ ସହଦେବ ପାଦେ
ମୁଁ ଶୂଦ୍ରମୁନି ଶାରଳାଦାସ ସଦା ବନ୍ଦେ ।

—o—

ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ବାଇଁଶିକାଶର ମାରିବା ଓ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ପ୍ରତିଅସ୍ତ୍ର

ଏଥୁଅନ୍ତେ ଅଗସ୍ତିଙ୍କୁ ମୁନି ନୃପବର
ବିନୟ ଭାବେ ବୋଇଲେ ଯୋଡ଼ି ବେନି କର ।
କହ ମହାମୁନି ମୋତେ ସଦୟ ହୋଇଣ
ଏହାପରେ କେଉଁ କଥା ହୋଇଲା ଘଟଣ ।
ଶ୍ରୀହରି କୃପ ଦ୍ରୋଣଙ୍କୁ ଠକାଇଣ ଦେଲେ
ତହିଁପରେ କୃପଦ୍ରୋଣ କେଉଁ କୃତ୍ୟ କଲେ ।

ଏହା ଶୁଣିବାକୁ ମୋର ହୋଇଅଛି ମନ
କହିଣ ସନ୍ଦେହ ଦୂର କର ତପୋଧନ ।
ରାଜାର ବିନୟ ଭକ୍ତି ଶୁଣି ମୁନିବର
ବୋଇଲେ ଶୁଣ ହେ ରାଜା ମନ କରି ସ୍ଥିର ।
ନାରାୟଣ କୃପ ଦ୍ରୋଣ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଭଣ୍ଡିଣ
ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ନେଇଗଲେ ଦ୍ୱାରକା ଭୁବନ ।
କୃପ ଅଶ୍ୱଥାମା ଭୟେ ଦେବ ନାରାୟଣ
ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ଦ୍ୱାରକାରେ ରଖିଲେ ଗୁପ୍ତେଣ ।
ଶୁଣ ସାଧୁଜନେ ଏବେ ମନକର୍ଣ୍ଣ ଦେଇ
ଯେଉଁ ମହାଋଷି କଳ୍ପଜୀବୀ ସେ ଅଟଇ ।
ବାଳକାଳେ ସାତସମୁଦ୍ରକୁ ଯେ ଲୀଳାରେ
ସହଜରେ ଯୋଗବଳେ ଶୋଷିଲେ ଗର୍ଭରେ ।
ମହାପ୍ରଳୟରେ ନାରାୟଣ ଗର୍ଭେ ଥାଇଁ
ସଂସାରର ସର୍ବ ଘଟଣାମାନ ଦେଖଇ ।
ମହାଯୋଗାଧି ପୁରୁଷ ବ୍ରହ୍ମ ପରାୟଣ
ବ୍ରହ୍ମ ପ୍ରଳୟକୁ ମଣେ ଦିବସ ସମାନ ।
ଯାହାଙ୍କ ମହିମା ଯେ ଦେବଙ୍କୁ ଅଗୋଚର
ସତ୍ୟ ତ୍ରେତା ଦ୍ୱାପର କଳି ଚାରିଯୁଗର ।
ମହାଯୋଗେ ବସିଥାନ୍ତି ମୃତ୍ୟୁଙ୍କୁ ଜିଣିଣ
ସେ ଅଗସ୍ତି ମୁନି ପାଦେ ମୋର ନିବେଦନ ।
ନ ପଢ଼ି ପଣ୍ଡିତ ମୁହିଁ ଶାରଳା ପ୍ରସନ୍ନେ
ଜନ୍ମରୁ ମୂରୁଖ ଅଟେ ନ ପାରେ ଲେଖନେ ।
ତାହାଙ୍କ ପ୍ରସାଦେ ମୋତେ ଯାହା ହୁଏ ଦୃଶ୍ୟ
ତାହା ମୁହିଁ ଲେଖୁଅଛି କରିଣ ସାହସ ।
ସେ ବେନି ପଦ୍ମପାଦକୁ ସଦା କରି ଆଶ
ତୁଳସୀ କାନ୍ତକୁ ସେବେ ଶାରଳାର ଦାସ ।
ଭକ୍ତ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ଶ୍ରୋତା ହୋଇଛନ୍ତି
ବ୍ରହ୍ମା ପଣ୍ଡିତ ଅଗସ୍ତି ତାହାଙ୍କୁ କହନ୍ତି ।
ଧର୍ମ ଅର୍ଥ କାମ ମୋକ୍ଷ ମିଳେ ଚଉବର୍ଗ
ଯମଦଣ୍ଡ ନ ରହଇ ପ୍ରାପ୍ତ ସୁଖସ୍ୱର୍ଗ ।
ଦାରା ପୁତ୍ର ଧନଦ୍ରବ୍ୟ ସବୁ ଅଟେ ମିଛ
ବିଷ୍ଣୁଲୋକେ ବସିବାକୁ ହୃଦଗତେ ଇଚ୍ଛ ।
କୃପ ଅଶ୍ୱଥାମାଙ୍କର ଭୟରେ ଶ୍ରୀହରି
ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ଦ୍ୱାରକାରୁ ବାହାର ନ କରି ।
ଆଗରୁ କପଟ କରି ଦେବ ନରହରି
ଆଣିଲେ ତାଙ୍କର ଅସ୍ତ୍ର ସବୁ ଚୋରି କରି ।
ରଜନୀ ପ୍ରଭାତ ହେଉ କୃପ ଅଶ୍ୱଥାମା
ପର୍ବତେ ଡାକନ୍ତେ କେଣେ ଗଲ ହେ ମହାତ୍ମା ।
ଲୋଡ଼ିଣ ନ ପାଇ ତାଙ୍କୁ ଚାହାଁନ୍ତି ଚୌକତି
ବାଘ ଭାଲୁ ଖାଇଲେ ବା ମନରେ ଚିନ୍ତନ୍ତି ।
ଦୈତ୍ୟ କିନ୍ନର-ପିଶାଚ ଅଛନ୍ତି ବିଶେଷ
ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗୋଟିକୁ ବନେ କରିଲେ ବିନାଶ ।
ଗହନ ବନସ୍ତେ ଯାଇ ନ ପାବନ୍ତେ ଲୋଡ଼ି
କପାଳ ମୋଚନ ପାଶେ ଅଇଲେ ବାହୁଡ଼ି ।
ଓଡ଼ପା ତୀର୍ଥକୁ ଆସି ଦେଖନ୍ତି ଅନ୍ୱେଷି
ପଦଚିହ୍ନ ପଡ଼ିଅଛି ଥିଲା କିଏ ପଶି ।
ପୁଣି ଦେଖିଲେ ବାହୁଡ଼ି ଯିବା ପାଦଚିହ୍ନ
ବିକଶିତ ପଦ ପ୍ରାୟ ହୁଏ ଶୋଭମାନ ।
ବିଚାରିଲେ କେଉଁ ରାଜା ଏଥେ ଗଲା ପଶି
ଆମ୍ଭ ଅସ୍ତ୍ରମାନଙ୍କୁ କେ ଘେନିଗଲା ଆସି ।
ଧ୍ୟାନରେ ଜାଣିଲେ ତହୁଁ କୃପ ଦ୍ୱିଜବର
କପଟେ ଅସ୍ତ୍ର ହରଣ କଲେ ଚକ୍ରଧର ।
ଏକେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ଜାଣିଲେ ଦ୍ୱିଜ ଅଶ୍ୱଥାମା
ଅଜ୍ଞାନ ବାଳକ ବଧ ପାପ ନୁହେଁ କ୍ଷମା ।
କୃପାଚାର୍ଯ୍ୟ ବୋଇଲେ ତୁ ଶୁଣ ଆରେ ଦ୍ରୋଣୀ
ପାଞ୍ଚାଳୀ ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ତୁହି ପକାଇଲୁ ହାଣି ।
ତେଣୁ କରି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ହେଲା ମହାଭୟ
ଜଗତ ବନ୍ଦନନାଥ ରଚିଲେ ଉପାୟ ।
ଆମ୍ଭେ ତୁଲେ ଥିଲେ କୃଷ୍ଣ ମାୟାରୂପ ଧରି
କପାଳମୋଚନ ଅସ୍ତ୍ର ନେଲେ ଚୋରି କରି ।
ଧ୍ୟାନ କରିଣ କହିଲେ ଯହୁଁ କୃପବ୍ରହ୍ମା
ଅଧରକୁ କମ୍ପାଇଲେ ରାଗେ-ଅଶ୍ୱଥାମା ।
ଏତେକ କୃତ୍ୟ ଯଦ୍ୟପି କଲା ଦେବରାଜ
କେମନ୍ତେ ପାଣ୍ଡବେ ରକ୍ଷା କରିବଟି ଆଜ ।
ମାରିବି ପାଣ୍ଡବ ଆଜ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ସହିତ
ଦ୍ୱାରକା ଭୁବନ ନିଶ୍ଚେ କରିବି ନିପାତ ।
ଶୁଣି କୃପ ବୋଇଲେ ତୁ ଶୁଣ ଅଶ୍ୱଥାମା
କୃଷ୍ଣ ତୁଲେ କିସ ତୋର ଏଡ଼େକ ଗାରିମା ।
ଦ୍ରୋଣ ବୋଇଲେ ମାମୁଁ ହେ ଦେଖ ମୋର ଜିତା
ମୋର ସଙ୍ଗେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ଏଡ଼େ ଦର୍ପ କଥା ।
ଏପରି ପଣ କହନ୍ତେ ଦ୍ରୋଣୀ ମହାକ୍ଷତ୍ରୀ
କୃପ ବୋଲେ କିସ ଘେନି କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଅପ୍ରୀତି ।
ତୋହର ହସ୍ତରେ ନାହିଁ କୌଣସି ଆୟୁଧ
କିସ ଘେନି ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ କରିବୁ ତୁ ବଧ ।
କୃପଙ୍କ ବଚନ ଶୁଣି ଭରଦ୍ୱାଜ ନାତି
କାଇଁଶିକା ବୃକ୍ଷ ଏକ ଦେଖିଲେ ସେ କତି ।
ଆକର୍ଷି ଉପାଡ଼ିଲେ ସେ ବୃକ୍ଷରୁ ଗୋଟିଏ
ଅତି କୋପେ ଥରହର ହୁଏ ତାର କାୟେ ।
ନଖରେ ଚିରିଣ ତାହା ବେନିଫାଳ କରି
ଏକ ଫାଳକରେ ଧନୁ କରିଲେ ତିଆରି ।

ଆନ ଫାଳକରୁ ଅନ୍ତ ଯତନ୍ତେ ଛଡ଼ାଇ
ତାହାକୁ ମୋଡ଼ିଣ ଗୁଣ ଦେଲାକ ଚଢ଼ାଇ ।
ନାରାଚ କଲେ କାଂଶିକା ଅଗ୍ରଭାଗ ଗୋଟି
ଧନୁରେ ପୂରାନ୍ତେ ତେଜ ଦିଶିଲା ଚହଟି ।
ତଦୁତ୍ତାରୁ ମହାମନ୍ତ୍ରେ ଅଭିଷେକ କଲେ
ଦୁଇଗୁଣ ତେଜ ବଢ଼େ ସୂର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରକାରେ ।
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ବୋଇଲା ତୁ ଶୁଣ ବ୍ରହ୍ମଶର
ଏକ୍ଷଣି ଶିର ଛେଦିବୁ ପଞ୍ଚପାଣ୍ଡବର ।
ଯେବେ ଚକ୍ର ଆବୋରିବେ ଅବା ଚକ୍ରଧର
ପାଣ୍ଡବ ସହିତ ନେବୁ ତାହାଙ୍କର ଶିର ।
ପୁଣି ବୋଇଲେ ଯାଦବ ହରି ସାତବଂଶ
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଛେଦିବୁ ତୁ ନ ରଖିଣ ଲେଶ ।
ଏମନ୍ତ ତିଆରି କରି ମହାମନ୍ତ୍ର ବଳେ
ଛାଡ଼ିଲା କାଂଶିକା ଶର ଗଗନ ମଣ୍ଡଳେ ।
ଛାଡ଼ନ୍ତେ ଆକାଶେ ମହାବାୟୁ ବେଗେ ଉଠି
ଦ୍ୱାରକା ଆକାଶେ ଯାଇ ଶର ଗଲା ଘୋଟି ।
ଯେସନେ ଉଲକାପାତ ହୁଅଇ ଆକାଶୁ
ମହୀ ହେଲା ଟଳମଳ କାଇଁଶିକା ଖସୁ ।
ଶୂନ୍ୟକୁ ଭେଦୀ ଯେସନ ଆସଇ ଅରୁଣ
ଦିବ୍ୟଭୁବନ ଘୋଟିଲା ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ବାଣ ।
ବାଣ ତେଜେ ହତ ହେଲା ଆଦିତ୍ୟର ଜ୍ୟୋତି
ଦ୍ୱାରକା ଲୋକେ ଭୟରେ ଥରହର ହୁନ୍ତି ।
ଭୋ କୃଷ୍ଣ ଶରଣ ରଖ ଶୂନ୍ୟେ ଶୁଭେ ବାଣୀ
ଆଉଟି ହୁଅନ୍ତି ଲୋକେ ଯେହ୍ନେ ସିନ୍ଧୁପାଣି ।
କୃଷ୍ଣ ପଚାରିଲେ ଆହେ ଶୁଣ ସହଦେବ
ଯୁଗାନ୍ତକ ପ୍ରାୟେ ମୋତେ ଦିଶେ ଏହି ଭାବ ।
ସହଦେବ ବୋଲେ ସ୍ୱାମୀ ଶୁଣ ମଧୁରିପୁ
ତୁ ଦେବ ସକଳ ସ୍ଥାନେ ସଂସାରକୁ ସ୍ଥାପୁ ।
କୃପ ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମାଙ୍କର ନେଲୁ ଧନୁଦ୍ରୋଣ
କୋପେ ଦ୍ରୋଣି ପେଶିଅଛି କାଇଁଶିକାବାଣ ।
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ମହାମନ୍ତ୍ରେ ତେଜସ୍ୱୀ ଅଟଇ
ପେଷନ୍ତେ ମେରୁ ପର୍ବତ ଫୁଟାଇ ପାରଇ ।
ଯଦି ବା ତୋ ଦ୍ୱାରକାରେ ପଡ଼ିବ ଏକ୍ଷଣି
ଛପନକୋଟି ଯାଦବ ଯିବଟି ସେ ହାଣି ।
ଶୁଣି କରି ମହାକୋପ କରିଲେ ଅଚ୍ୟୁତ
ଏହାକୁ ଯେ ପ୍ରତିଶର କରିବା ଉଚିତ ।
ଶ୍ରୀକରେ କୋଦଣ୍ଡକାଣ୍ଡ ଧରି ଦେବ ହରି
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ଶରେ ଶର ପ୍ରତି କଛ କରି ।
ବିନ୍ଧିଲେ ପର୍ବତାଶର ତହୁଁ ବନମାଳୀ
କାଂଶିକା ଶର ତେଜରେ ସେହୁ ଗଲା ଜଳି ।
ଲକ୍ଷେକ ପର୍ବତ ଯହୁଁ ହୋଇଗଲା ଭସ୍ମ
ଦେଖିଣ ବିସ୍ମୟ ହେଲେ ପୁରୁଷ ଉତ୍ତମ ।
ଲକ୍ଷେ ଯୋଜନ କାଶିକା ମହାଶର ଥିଲା
ଅଶୀସହସ୍ର ଯୋଜନେ ଆସିଣ ମିଳିଲା ।
କୋପେଣ ନିର୍ଘାତଶର କେଶବ ପେଶିଲେ
କାଇଁଶିକା ଶରେ ବାଜି ଶତଖଣ୍ଡ ହେଲେ ।
ପୁଣି ହିଁ ପେଷିଲେ ଦେବ ଶତଧାରା ଶକ୍ତି
କାଇଁଶିକା ଶରେ ପଡ଼ି ହେଲା ଭସ୍ମଗତି ।
ଅଶୀ ସହସ୍ର ଯୋଜନେ କାଇଁଶିକା ଥିଲା
ଷାଠିଏ ସହସ୍ର ଯୁଣେ ଆସିଣ ମିଳିଲା ।
ପୁଣି ହିଁ ପେଷିଲେ ଦେବେ ଅମୋଘ ଶକତି
କାଇଁଶିକା ଶରେ ପଡ଼ି ହେଲା ଭସ୍ମଗତି ।
ଷାଠିଏ ସସ୍ର ଯୋଜନେ କାଇଁଶିକା ଥିଲା
ଚାଳିଶ ସସ୍ର ଯୋଜନେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ।
ପୁଣି ନାରାଚ ପେଷିଲେ ହରି ତୀକ୍ଷ୍ଣମୁନା
କାଇଁଶିକା ଶରେ ବାଜି ହୋଇଗଲା ଚୂନା ।
ଚାଳିଶସସ୍ର ଯୋଜନେ କାଇଁଶିକା ଥିଲା
ବିଂଶସହସ୍ର ଯୋଜନେ ଆସିଣ ମିଳିଲା ।
କୋପେ ପେଶିଲେ କେଶବ ତେଜାନଳ ବାଣ
କାଇଁଶିକା ପରେ ପଡ଼ି ଲିଭିଲା ତକ୍ଷଣ ।
ବିଂଶ ସହସ୍ର ଯୋଜନେ କାଇଁଶିକା ଥିଲା
ଦଶସହସ୍ର ଆସିଣ ନିକଟ ହୋଇଲା ।
ମହୀସ୍ଥଳେ ଥିଲା ଯେତେ ତୃଣ କାଷ୍ଠାବଳି
ଶସ୍ତ୍ର ତେଜ ଲାଗି ସର୍ବେ ଗଲେ ତହୁଁ ଜଳି ।
ସହଦେବ ବୋଲେ ସ୍ୱାମୀ ନ ଘୁଞ୍ଚଇ ତେଣେ
ଦ୍ୱାରକା ଭୁବନ ତୋର ଦହିବ ଏକ୍ଷଣେ ।
ଅପାଲଟ ଶର ଅଟେ ସେଇ କାଇଁଶିକା
ସମସ୍ତ ଦହନ କରି ଚଳଇ ସେ ଏକା ।
ଦ୍ରୋଣି କହିଛି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପାଣ୍ଡବ ସହିତେ
ଯଦୁ ସାତବଂଶ ଛେଦି ଆସ ତୁ ତୁରିତେ ।
ନ ପାରିବ ଆତ୍ମରକ୍ଷା କରି ନାରାୟଣ
ବିଚାର କାହାକୁ ବଳି ଦେବା ଏକଜଣ ।
ତୁ ଦେବ ଜଗଜ୍ଜୀବନ ଚକ୍ରକୂଟ ବୁଦ୍ଧି
ତୋହର ବିଚାରେ ସର୍ବ ହୋଇପାରେ ସିଦ୍ଧି ।
ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ମୋର ପଞ୍ଚଆତ୍ମା
ବିଚାର କାହାକୁ ବଳି ଦେବା ହେ ମହାତ୍ମା ।
ମନ୍ତ୍ରୀ ବୋଇଲେ ଯାହାକୁ ତୋହର ବିଚାର
ଏକ୍ଷଣି ଦିଅ ତୁ ଶୀଘ୍ର ବିଳମ୍ବ ନ କର ।
ଜଣେ ହେଲେ ରକ୍ଷା ଯେବେ ହେବେ ସର୍ବପ୍ରାଣୀ
ହେଳା ନ କରିଣ ନାଥ ଦିଅ ଏହିକ୍ଷଣି ।

ଆମ୍ଭେ ତୋର ବନ୍ଧୁ ବୋଲି ନ କର ଉପ୍ରୋଧ
ବଂଶରକ୍ଷା ହେବ ଦେବ ଏକ ହେଲେ ବଧ ।
ନିରାକାର ପୁରୁଷ ତୁ ସର୍ବ ଜୀବଆତ୍ମା
ସର୍ବ ଜୀବ ଚିନ୍ତାମଣି ଅଟୁ ତୁ ମହାତ୍ମା ।
ତୋହର ଆଜ୍ଞାରେ ସଦା ଚାଲୁଅଛି ବିଧି
ସକଳ ଜୀବନ ନାଥ ଅଟୁ ତୁ ମୌଷଧି ।
ବିଳମ୍ବ ନ କରି ବେଗେ ଉପାୟ ତୁ କର
ଦ୍ୱାରକା ଭୁବନ ପ୍ରଭୁ ନୋହୁ ଛାରଖାର ।
ସର୍ବ ଜୀବଙ୍କର ପ୍ରଭୁ ଅଟୁ ତୁ ନିୟନ୍ତା
ତାର କେଉଁ କଥା ପାଇଁ ପୁଣି କରୁ ଚିନ୍ତା ।
କ୍ଷଣକେ ସଂସାର ରଖ କ୍ଷଣକେ ସଂହାର
ଚଉଦ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ତୋର ଅଟେ ଖେଳଘର ।
ତୁହି ସ୍ୱାମୀ ରକ୍ଷାକାରୀ ଦେବ ଜଗନ୍ନାଥ
ଶାରଳା ଦାସ ସେ ପଦେ ଶରଣ ନିୟତ ।

—o—

କାଇଁଶିକା ଶରକୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ସ୍ତୁତି, ଉତ୍ତରା ଗର୍ଭସ୍ଥ ବାଳକ ବଳିଦାନ ଓ ଉତ୍ତରାର ଅଚେତନରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଶୋକ

ଏତୁଅନ୍ତେ ବିଲଙ୍କ ଦେଶର ନୃପବର
ଅଗସ୍ତି ମୁନିଙ୍କ ପାଦେ ପଡ଼ିଣ ସତ୍ୱର ।
ଗନ୍ଧ ପୁଷ୍ପ ଧୂପଦୀପେ ପାଦ ପୂଜା କରି
ବିନୟେ ବୋଲନ୍ତି ସେ ବିଲଙ୍କ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ।
ଆହେ ମହାମୁନି ମୋତେ ସଦୟ ହୋଇଣ
ଶ୍ରୀମହାଭାରତ କହି କର ପରିତ୍ରାଣ ।
କାଇଁଶିକା ଶରେ ହରି ପ୍ରତିଶସ୍ତ୍ର କଲେ
କିପରି ଘଟଣା ତହିଁ ହେଲା ଦ୍ୱାରକାରେ ।
ରାଜାଙ୍କ ବିନୟ ଭକ୍ତି ଦେଖି ମୁନିବର
ବୋଇଲେ ଶୁଣ ରାଜନ ମନ କରି ସ୍ଥିର ।
ଯେଉଁପରି ଦ୍ୱାରକାକୁ ରକ୍ଷା କଲେ ହରି
ସେ ସବୁ ଘଟଣା ମୁହିଁ କହୁଛି ବିସ୍ତାରି ।
ସହଦେବ କଥା ଶୁଣି କୃଷ୍ଣ ଚିନ୍ତା କଲେ
ପ୍ରତିଅସ୍ତ୍ର ନ କରିଣ ସ୍ତୁତି ଆରମ୍ଭିଲେ ।
ଜୟ ଜୟ ବ୍ରହ୍ମଶର ଅଟୁ ତେଜୀୟାନ
ତୋହର ତେଜେ ସଂସାର ହୋଇବ ଦହନ ।
ନିରାକାରଙ୍କର ମନ୍ତ୍ରେ ଅଭିଷେକ ତୋର
ମହାପ୍ରଳୟରେ ତୁହି ଅଟୁ ଅନିର୍ବାର ।
ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ରସାତଳ ଆଦି ପୁର ତିନି
ଅକ୍ଳେଶରେ ଭେଦିପାରୁ ତୁହି ମହାଜ୍ଞାନୀ ।
ଅନୀତି ଅନ୍ୟାୟମାନ ତୁହି ଯେ ନ ସହୁ
ଅଣାକାର ରୂପ ତୁହି ଶୂନ୍ୟେ ଭେଦି ରହୁ ।
ଯାବତ ଶସ୍ତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ତୁହି ଆଦି ଗୁରୁ
ଅଣାକାର ରୂପ ତୁହି ଶୂନ୍ୟେ ଅବତରୁ ।
କାଳାନଳ ରୂପ ତୋର କାଳକର୍ମ ଭେଦି
ଯେ ପେଶେ ଦୁଷ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ କରୁ ତାର ସିଦ୍ଧି ।
ଅକ୍ଷୟ ଅଜେୟ ତୁହି ଅଟୁ ମହାବାହୁ
ତୁମ୍ଭର ତେଜକୁ କାର ଅଛଇ ଯେ କହୁ ।
ଅଭୁତେ ଉତ୍ପତ୍ତି ତୋର ଆକାଶ ମଣ୍ଡଳୁ
ଅଣଧନୁ ଆଗମନ ବ୍ରହ୍ମ ଭେଦି ଚଳୁ ।
ଦ୍ରୋଣର ନନ୍ଦନ ଏବେ ମହାବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାତା
ତୋହର ପ୍ରସନ୍ନେ ସେହୁ ହୁଏ ଜଗଜ୍ଜିତା ।
ନମସ୍ତେ ବ୍ରହ୍ମଶର ହେ ଶୂନ୍ୟ ମହୀଭେଦି
ଆଉ ମାନେ ପୃଥୁଳ ତୁ କରୁ ସର୍ବସିଦ୍ଧି ।
ମୁହୂର୍ତ୍ତକେ ପାରୁ କୋଟି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡକୁ ଜାଳି
ତୋହର କୋପ କିଏରେ ପାରିବ ସମ୍ଭାଳି ।
ଯାହାର କୋପକୁ ସହି ନ ପାରନ୍ତି ଦେବେ
ମାନବ ହୋଇଣ କିଏ ସହିବ ଏ ଭବେ ।
ଆଦି ଉତପତ୍ତି ତୋର ବ୍ରହ୍ମାର ଅନଳୁ
ଶତକୋଟି ମନ୍ତ୍ର ଘେନି ଶୂନ୍ୟେ ମଧ୍ୟେ ଚଳୁ ।
ଅଜେୟ କ୍ଷତ୍ରିୟ ଅଟେ ଭରଦ୍ୱାଜ ନାତି
ଦେବଶରକୁ ପେଷିଛି ମାନବଙ୍କ ପ୍ରତି ।
କୃଷ୍ଣ ଅବତାରେ ମୁହିଁ ନରଦେହେ ଜନ୍ମି
ଭାରା ନିବାରଣ ଏବେ କରିବି ଅବନୀ ।
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ଉତପତ୍ତି ଭାରା ନିବାରଣେ
ସେ ହେତୁ ପାଣ୍ଡବେ ଜାତ କଲେ ଦେବଗଣେ ।
ଏହାଙ୍କୁ ଘେନି ମାଇଲୁ ଦୁଷ୍ଟଜନମାନେ
ଏହି ସଂସାରେ ଅଛନ୍ତି ବହୁ ଯାତୁଧାନେ ।
ସବୁରି ଠାକୁର ଆମ୍ଭେ ତୋର ନିରିମାକ୍ଷୀ
ତୋହର ବିନୁ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ କେ ପାରିବ ରଖି ।
ଦାବାନଳ କାଳାନଳ ପୁଣି ମହାଜ୍ୱାଳା
ପ୍ରାଣାନଳ ବୈଶ୍ୱାନଳ ଅଟୁ ତୁ ପିଙ୍ଗଳା ।
ବ୍ରହ୍ମଅଗ୍ନି ବିଷ୍ଣୁଅଗ୍ନି ରୁଦ୍ରାଗ୍ନି ଦହତି
ଜୀବାନଳ ବଡ଼ବାନଳ ଦାବାନଳ ମୂର୍ତ୍ତି ।
ଆଦିଅନ୍ତ ଅବକାଶ ତୋର ମଧ୍ୟେ ନାହିଁ
ଚଉବିଂଶ ଅଗ୍ନି ମଧ୍ୟେ ତେଜୀୟାନ ତୁହି ।
ତୁ ପୁଣି ଜାତ ହୋଇଛୁ ପ୍ରଳୟ ନିକଟେ
ସମସ୍ତ ଦହିବୁ ଅନୁକୂଳ କଳ୍ପବଟେ ।
ଯେତେବେଳେ ଆଜ୍ଞା ତୋତେ ଦିଏ ପ୍ରଜାପତି
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦହନ ତୁ କରୁ ଯେ ଝଟତି ।

ବହୁ ବିନୟରେ ସ୍ତୁତି କଲେ ନାରାୟଣ
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ସହ ମୁଁ ଯେ ତୋହର ଶରଣ ।
ଆରେ ଶର ଦୟା ନାହିଁ ତୋରେ ଚିତ୍ତେ ଯେବେ
ଯେ ଇଚ୍ଛା ତୋହର ବୋଲି ଉଭା ହେଲେ ସର୍ବେ ।
ନାରାୟଣଙ୍କର ଯହୁଁ ବିନୟ ଦେଖିଲା
ଅପାଲଟ ଶର ଶୂନ୍ୟେ ପ୍ରତିବାକ୍ୟ ଦେଲା ।
କାଇଁଶିକା ଶର ବୋଲେ ଶୁଣ ନାରାୟଣ
ମୋତେ ଯେ ପେଶିଲା ଦ୍ରୋଣ ନାମକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ।
ତା ବାକ୍ୟେ ଯାଦବ ସାତବଂଶ ରଖିଗଲି
ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ଭୁଞ୍ଜିବି ମୁଁ ଆଜ୍ଞା ଅଛି ବୋଲି ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ମୁହିଁ ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ଘେନି
ଦୁଃସହ ଭାରା ନିବାର କରିବି ମେଦିନୀ ।
ମୋଢ଼ା ପ୍ରଳମ୍ବା କଦମ୍ବାସୁର ଛନ୍ତି ତିନି
ଏହାଙ୍କୁ ମାରି ଉଶ୍ୱାସ କରିବି ମେଦିନୀ ।
ଯେବେ ନିତାନ୍ତ କଟାଳ କରୁ ବ୍ରହ୍ମବାଣ
ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ମୋତେ କର ତୁ ଭକ୍ଷଣ ।
ଶୁଣି କାଂଶ ବୋଲେ ତୁହି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଠାକୁର
ତୋତେ ଦେବାକୁ ଶକତି କାହିଁ ଅଛି ମୋର ।
ତୁହି କରିବାରେ ମୁହିଁ ଅପାଲଟ ଶର
ଏହାକୁ ନ ଦେଲେ ପାପ ହୋଇବ ତୋହର ।
ଶୁଣି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ସହଦେବ
କାକୁ ଦେବ କାଇଁଶିକା କରୁ ପରାଭବ ।
ସହଦେବ ବୋଲେ ଦେବ ଶୁଣ ଯଦୁମଣି
ଯେଉଁ କଥା କହୁଛି ମୁଁ ଅଟେ ଗୁପ୍ତବାଣୀ ।
ଅଭିମନ୍ୟୁ ସୁତ ବୀର୍ଯ୍ୟେ ଉତ୍ତରାର ଗର୍ଭେ
ପୁତ୍ରେକ ଅଛଇ ରହି ତାକୁ ଦେବା ଏବେ ।
ସହଦେବଙ୍କ ବଚନ ଶୁଣି ନାରାୟଣ
ସେ ବ୍ରହ୍ମଶରକୁ ଚାହିଁ ବୋଇଲେ ଏସନ ।
ବିରାଟ କନ୍ୟା ଉତ୍ତରାବଳୀ ନାମେ ବାଳୀ
ତା ଗର୍ଭେ ଯେ ଅଛି ତାକୁ ଦେଲୁ ତୋତେ ବଳି ।
ଶର ପଡ଼ିଲା ଉତ୍ତରା ଗର୍ଭ ବ୍ରହ୍ମଦ୍ୱାର
ବାଳକର ପ୍ରାଣ ନାଶି ହୋଇଲା ବାହାର ।
ବ୍ରହ୍ମଶର ମାଇଲା ଯେ ବାଳ ପୁଅ ଗୋଟି
ଉତ୍ତରାର ପାଦବାଟେ ବାହାରିଲା ଫୁଟି ।
ସୁଭଦ୍ରା କୋଳରେ ନିଦ୍ରା ଯାଇଥିଲା ବାଳୀ
ଅସାଷ୍ଟମ ଦେଖି ତାକୁ ଧଇଲେ ସେ ଟୋଳି ।
ଉତ୍ତରା ଉତ୍ତରା ବୋଲି ଡାକନ୍ତି ସୁଭଦ୍ରା
ନ ଦିଏ ସମସ୍ୟା ହୋଇ ଅସାଷ୍ଟମ ନିଦ୍ରା ।
ଧାତିକାରେ ଉଠିଣ ସେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ହିଆଳୀ
ଦେଖିଲେ ସେ ସୁନ୍ଦରୀକୁ ଦୁଇହସ୍ତେ ଟୋଳି ।

ବିରାଟ ରାଜନନ୍ଦିନୀ ହୋଇ ମତିଭ୍ରମ
ଶରୀରରେ ଜୀବ ନାହିଁ ମୃତ ପ୍ରାଣୀସମ ।
ଉଭୟ କୁଳବଧୂର ହତପ୍ରାଣ ଦେଖି
ମୋହେ ଢଳିପଡ଼ିଲେ ସେ ପାର୍ଥ ପ୍ରାଣସଖୀ ।
ଅନ୍ତଃପୁରରେ ଚହଳ ମୁଖରାବ ଶୁଣି
ସତ୍ୟଭାମା ବିଜେ କଲେ ସଙ୍ଗରେ ରୁକ୍ମିଣୀ ।
ରୁକ୍ମିଣୀ ବୋଇଲେ ମାଗୋ କିସ କଲୁ ପାପ
ଏ ବିଷ୍ଣୁ ବଂଶକୁ କଥା ରହିଲା ଅମାପ ।
ବିଷ୍ଣୁର ବଲ୍ଲଭୀ ତାକୁ କୋଳରେ ଧରନ୍ତେ
ସାଷ୍ଟାମ ହୋଇ ଉତ୍ତରା ଉଠିଲା ତ୍ୱରିତେ ।
କୁମାରୀ ସାଷ୍ଟାମ ହେଉଁ ହେଲା ରଜଭାର
ନିଜସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ିଲା ସେ ଗର୍ଭର କୁମର ।
ଫାଲଗୁନ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ଦଶମୀର ତିଥି
ଅର୍କବାର ଶ୍ରବଣା ଯେ ନକ୍ଷତ୍ର ଯୁକତି ।
ତୈତିଳ କରଣ ରାଜଯୋଟକ ଯେ ଯୋଗ
ନବଘଡ଼ି ରାତ୍ରେ ପୁତ୍ର ଜନ୍ମିଗଲା ସ୍ୱର୍ଗ ।
ମୃତଶବ ହୋଇ ଯହୁଁ ଗର୍ଭରୁ ପଡ଼ିଲା
ପୁତ୍ରକୁ ଚାହିଁ ଉତ୍ତରା ପ୍ରାଣ ବିସର୍ଜିଲା ।
ତନୟକୁ କୋଳ କରି ଧରିଣ ସୁଭଦ୍ରା
ବୋଇଲେ କିମର୍ଥେ ପୁତ୍ରଭଗ୍ନ କଲୁ ମୁଦ୍ରା ।
ସୁଭଦ୍ରା ଦେବୀ କହନ୍ତି ଚାହିଁ ପୁତ୍ର ମୁଖ
କାହିଁପାଇଁ ବିହି ତୁରେ ଦେଲୁ ଏତେ ଦୁଃଖ ।
ଉତ୍ତରାକୁ କୋଳ କରି ଧଇଲେ ରୁକ୍ମିଣୀ
ମତ୍ସ୍ୟଦେଶ କନ୍ୟା ସୋମବଂଶର ମଣ୍ଡଣି ।
ମୃତଗତ ହୋଇଅଛି ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ମୁଖୀ
ବିଚାରିଲେ କିମ୍ପା ମଲା ପୁତ୍ର ମୁଖ ଦେଖି ।
ମୃତଗତ ନନ୍ଦନର ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ରାନନ
କେବଣ ମତେ ଏ ପୁରେ ମୃତ୍ୟୁ ଆଗମନ ।
କେବଣ ପାପରେ ପ୍ରାଣ ଛାଡ଼ିଲୁରେ ବଳା
ସୋମବଂଶର ନନ୍ଦନ ଅନାଥର ବଳା ।
ବେନି କୁଳରେ ବାବୁ ତୁ ଲଗାଇଲୁ କଳା
ଅଥଳ ସମୁଦ୍ରେ ଏବେ ବୁଡ଼ାଇଲୁ ଭେଳା ।
ବାବୁ ତୋହଠାରୁ ଏହି ବଂଶ ଯେ ବୁଡ଼ିଲା
କେଉଁ ପାତକ ଦେଖିଣ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଛାଡ଼ିଗଲା ।
ବାବୁ ତୋ ବଦନେ ଇନ୍ଦ୍ର ଦିଶେ ନିଉଛୁଣା
ତୁ ଥିଲୁ ମୋର ଉଭୟ କୁଳର ଦୁଲଣା ।
ବାବୁ ଚୌଦିଗ ଅନ୍ଧାର କଲୁ ମୋତେ ବଳା
ଅଗାଧ ସମୁଦ୍ରେ ମୋର ବୁଡ଼ାଇଲୁ ଭେଳା ।
ମୋ କତିରେ ଥାଇ ତୋର ହୋଇଲା ଏସନ
ତୋ ହୃଦେ ପଡ଼ିଲା କିବା ଅଶ୍ୱଥାମା ବାଣ ।

କେଉଁ ଗୁରୁଜନଙ୍କର ଶାପ ବା ପଡ଼ିଲା
କିମ୍ପାଇ ମୋର ନନ୍ଦନ ପ୍ରାଣେ ହତ ହେଲା ।
ସୁଭଦ୍ରା ରୁକ୍ମିଣୀ ସତ୍ୟଭାମା ଜମ୍ବୁବତୀ
କାଳିନ୍ଦୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସହିତେ ସର୍ବେ ବିଳପନ୍ତି ।
ଆରେ ଦୁଃଖୀର ସଙ୍ଗାଳି ଅନାଥର ବନ୍ଧୁ
ମଉନ ହୋଇ ରହିଛୁ କିମ୍ପାଇ ନ କାନ୍ଦୁ ।
କି ଅବିଗୁଣେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ତୁହି କଲୁ ତେଜ୍ୟା
ଆମ୍ଭ କର୍ମ ଦେଖି କିବା କଲୁ ମୃତଶଯ୍ୟା ।
ବାଳୁତ ହୋଇଣ ତୋର ଏଡ଼େକ ନିର୍ଦ୍ଦୟା
କା ମୁଖ ନ ଚାହୁଁ କରି ପାଷାଣର ହିୟା ।
କେହି ମୁଖେ କେହି କର୍ଣ୍ଣେ ଦେଉଥାଇ ଫୁଙ୍କି
ବାବୁ ସୋମବଂଶ ତେଜିଗଲୁ ତୁ କାହିଁକି ।
ରସାଣିଲା ପତ୍ର ପ୍ରାୟ ତୋ ଲଲାଟ ପାଟି
ତରଳ ରଙ୍ଗ ପ୍ରାୟ ତୋ ଚକ୍ଷୁ ଦୁଇଗୋଟି ।
ବାବୁ ପକ୍ୱବିମ୍ବ ଜିଣି ତୋର ଓଷ୍ଠ ବେନି
ଆମ୍ଭେ ନ ମରୁ କିମ୍ପା ତୋ ଏ ଆପଦ ଘେନି ।
ରୋଦନ ଶୁଣିଲେ ତୋର ପିକକୁ ଜିଣନ୍ତା
ତୋ ବାକ୍ୟ ଶୁଣି ଦ୍ୱାରକାପୁର ଉଚ୍ଛୁଳନ୍ତା ।
ବିସ୍ତାର ବକ୍ଷ ତୋ ଜିଣି ବିକ୍ରମ କେଶରୀ
ଉଠିନାହୁଁ କିମ୍ପା ବାବୁ କୁଆଁ କୁଆଁ କରି ।
ଶରଣଜନ ତାରଣ ଅଟନ୍ତି ଯୁଧିଷ୍ଠି
ତାଙ୍କ ପୁଣ୍ୟ ଘେନି କିମ୍ପା ନଫେଡୁ ତୁ ଦୃଷ୍ଟି ।
ଏକ ଆତ୍ମା ଅଟନ୍ତି ଯେ କୃଷ୍ଣ ଫାଲଗୁନି
ତାଙ୍କ ଆତ୍ମା ଘେନି ଉଠ କିମ୍ପା ହେଲ ତୁନି ।
ପଦ୍ମନାଡ଼ ଜିଣି ତୋର ଭୁଜ ବେନିଗୋଟି
ଚମ୍ପାକଢ଼ିକି ଜିଣନ୍ତା ତୋହର ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠି ।
ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁନ୍ଦର ଦିଶେ ପୁତ୍ର ତୋର କାୟ
ଆମ୍ଭ ଦୁଃଖ ଦେଖି କନ୍ୟା ନ ହେଉ ସଦୟ ।
ଓଲଟା ରମ୍ଭା ଜିଣିବ ଏ ତୋହର ଜାନୁ
ନୀଳରେଖା ରୋମାବଳି ଶୋଭେ ତାର ତନୁ ।
ମୃତପିଣ୍ଡ ହୋଇ ମଧ୍ୟ କେନେ ସୁଶୋଭିତ
ତୋତେ ନେବାପାଇଁ ଯମ ବଳାଇଲା ଚିତ୍ତ ।
ରୁକ୍ମିଣୀ ଭଦ୍ରା ଆଦିଙ୍କ ବାହୁନିବା ଶୁଣି
ବିଜେ କଲେ ତହିଁ ଆସି ଦେବ ଚକ୍ରପାଣି ।
ପୁତ୍ରକୋଳେ ଧରି ଦେବୀ କୃଷ୍ଣ ମୁଖ ଦେଖି
ବଜ୍ରହତ ପ୍ରାୟ ମୂର୍ଚ୍ଛଗଲେ ଶଶିମୁଖୀ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ରହ ରହ ଗୋ ସୁଭଦ୍ରା
ମୃତାହତ ନୁହେଁ ପୁତ୍ର ଅସାଷ୍ଟମ ନିଦ୍ରା ।
ସଦା ମଙ୍ଗଳ ଅଟଇ ଏ ମୋହର ପୁର
ଆନନ୍ଦ ଛାଡ଼ି କିମ୍ପାଇ ବୃଥା ଶୋକ କର ।
ସୁଭଦ୍ରା ପ୍ରଣାମ କଲେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପାଦେ
ଯାବତ ଅବସ୍ଥା ହରି ତୋହର ପ୍ରସାଦେ ।

ମୁଁ କାହିଁ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ କାହିଁ ଏକ ଯୋଗ କଲୁ
କିଅର୍ଥେ ଯଦୁବଂଶକୁ ବହୁ ଗଞ୍ଜାଇଲୁ ।
ଆଜହୁଁ ଭାଙ୍ଗିଲେ ଏହା ବଳରାମ ଦେବା
ତାର କଥା ଭାଙ୍ଗି ମୋତେ ପାର୍ଥ କଲ ବିଭା ।
ତୁ ବୋଇଲୁ ମୋ ଗର୍ଭରୁ ହେବ ଯେ ପୁତ୍ରଟି
ସେହି ତ ରକ୍ଷା କରିବ ସମୁଦାୟ ସୃଷ୍ଟି ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନକୁ ସମର୍ପିଲୁ ଏସନକ ଭାଳି
ଅନ୍ତେ ବୁଡ଼ାଇଲୁ ମୋର ବଂଶ ବନମାଳୀ ।
ଏବେ ଜାଣିଲି ତୋହର ଅର୍ଜ୍ଜୁନେ ଅଭାବ
କି ଦୋଷ ତୋଠାରେ କଲେ ସେ ପଞ୍ଚପାଣ୍ଡବ ।
କୌରବଙ୍କ ବଂଶ ହରି ନାଶ କଲୁ କୂଟେ
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ବଂଶ ତୁହି କରୁଛୁ କପଟେ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ମାଗୋ କିମ୍ପା ବୋଲ ଏହା
ଶୁଣି ମୋଠାରେ କୁପିତ ହେବେ ତୋର ନାହା ।
ସୁଭଦ୍ରା ବୋଇଲେ ତାଙ୍କୁ ଯେବେ ଏଡ଼େ ଡର
ତେବେ କିମ୍ପା ତାହାଙ୍କର ବଂଶ ନାଶ କର ।
ସୁଭଦ୍ରା ବଚନ ଶୁଣି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ
ଯେଝା ପାପ ଅନୁସାରେ କାଳେ ନାଶଗଲେ ।
ଶୁଣି ସୁଭଦ୍ରା ବୋଲନ୍ତି ତୁ ଜଗତ୍ତାରଣ
ତେଣୁ ତୋତେ ପାଣ୍ଡବେ ଯେ ପଶିଲେ ଶରଣ ।
ସୁଦର୍ଶନ ଚକ୍ରର ଯେ ସହସ୍ରେକ ଧାର
ଦିବାରାତ୍ର ଭ୍ରମଇ ଯେ ଦ୍ୱାରକା ନଗର ।
ମାଛି ତିରଣ ପଡ଼ିଲେ ହୁଏ ସସ୍ତ୍ରଖଣ୍ଡ
ତେଣୁ ଏହିପୁରେ ଆସେ ଯମ କାଳଦଣ୍ଡ ।
ନିରୋଗରେ ପୁର ଏଥି କାକୁ ନାହିଁ ମୃତ୍ୟୁ
ନାତିଗୋଟି ନାଶହେଲା କହ କେଉଁ ହେତୁ ।
ଅନନ୍ତ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ତୁ ଅଟୁ ଅଧିକାରୀ
ତୋର ଆଜ୍ଞା ବିନା ଯମ ପାରଇ କି କରି ।
ଚଉଦ ବରଷ ମୋର ପୁତ୍ର ଅଭିମନ୍ୟୁ
ରଣଗୋଳେ ମରାଇଲୁ ତାହାଙ୍କୁ ଜୀବନୁ ।
ସମସ୍ତେ ସୁଖେ ରହିଲେ ଦ୍ୱାରକାର ଜନ
କେବଣ ପାତକ ମୁହିଁ କଲି ଭଗବାନ ।
ଏଠା ସ୍ତିରୀମାନେ ଛନ୍ତି ହୋଇ ସୁଲକ୍ଷଣୀ
ହୀନ ସ୍ତିରୀ ମଧ୍ୟେ ଏକା ହୋଇଲି ମୁଁ ଗଣି ।
ପୁତ୍ର ନାଶ ହେବାରୁ ମୋ ପ୍ରାଣେ ନାହିଁ ଆଶ
ନାତିଟିକି ଆଶ୍ରା କଲି ସେ ହେଲା ବିନାଶ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଭୀମାର୍ଜ୍ଜୁନ ଦୁଇ ମାଦ୍ରୀ ସୁତ
ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ପାଞ୍ଚ ଯାଇଣ ତ୍ୱରିତ ।
ଦେଖିଣ ପୌତ୍ର ସହିତ କୁଳବଧୂ ହତ
ସୁଭଦ୍ରାର କାନ୍ଦ ଶୁଣି ହେଲେ ମୂର୍ଚ୍ଛାଗତ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ଏହା ଦଇବ ତୋ ଗତି
ଧର୍ମେ ଥାଇ ନ ଦେଖିଲେ ମୋର ପୁତ୍ର ନାତି ।

ସହୋଦର ନାଶ କଲୁ ରାଜ୍ୟର ନିମନ୍ତେ
ବଂଶ ବୁଡ଼ିଲା ଜୀବନ ଅଛି କିସ ଅର୍ଥେ ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ନର ନାରାୟଣ
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ଆମ୍ଭେ ଅଟୁ ତୁମ୍ଭର ଶରଣ ।
ହରି ଦୟାସାଗର ତୁ ଭକତ ବତ୍ସଳ
ତୋର ଆଶ୍ରାରୁ ଆମ୍ଭର ସବୁ ଦର୍ପବଳ ।
କେବଣ ପାପ ଦେଖିଣ ହୋଇଲୁ ନିର୍ଦ୍ଦୟ
ତେଣୁ କରି ଆମ୍ଭର ଏ ବଂଶ ହେଲା କ୍ଷୟ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ବଂଶ ରକ୍ଷାର କାରଣ
ଏଥେ ଆଣିଥିଲ ଏବେ ହୋଇଲା ମରଣ ।
ମୃତପିଣ୍ଡ ଗୋଟି କୋଳେ ଧରି ଦେବୀ କୁନ୍ତୀ
ଦ୍ରୌପଦୀ ସହିତେ ବସି ବାହୁନି କାନ୍ଦନ୍ତି ।
ଦେବକୀ ଯଶୋଦା ଆଦି କାନ୍ଦନ୍ତି ଦୁଃଖିତେ
ନନ୍ଦ ବସୁଦେବ ଉଗ୍ରସେନର ସହିତେ ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ବତ୍ରିଶସସ୍ର ଅଷ୍ଟପାଟବଂଶୀ
ଅତି ଶୋକେ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ମିଳିଲେକ ଆସି ।
ସର୍ବେ ବସି ବିଚାରନ୍ତି ମନେ ମନେ ଗୁଣି
କେବଣ ବିଚାରେ ଏହା କଲେ ଚକ୍ରପାଣି ।
ଯେବଣ ଭୁବନେ ନାହିଁ ଜରା ଶୋକବ୍ୟାଧି
ଏତେକାଳେ ଯମ କିମ୍ପା କଲାକ ଅବିଧି ।
ସମସ୍ତେ ମିଳି ରୋଦନ କରନ୍ତି ବିକଳେ
ଦ୍ୱାରକାପୁରକୁ ଧର୍ମ ଛାଡ଼େ ଏତେକାଳେ ।
ବହୁତ କୁଟୁମ୍ବ ଯହୁଁ ଦ୍ୱାରକାରେ ହେଲେ
ତେଣେ ଦ୍ୱାରକାରୁ କୃଷ୍ଣ ମମତା ଛାଡ଼ିଲେ ।
କି ଅବା କପଟ କଲେ ଶ୍ରୀପୁରୁଷୋତ୍ତମ
ପୁତ୍ରେ ବଞ୍ଚାଇବେ ଅବା ଉଦେ କରି ଧର୍ମ ।
କେ ବୋଲେ କୃଷ୍ଣର କୋପ ଅଛି ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ
କେ ବୋଲେ ମାୟା କରନ୍ତି ମନ ବିଡ଼ିବାକୁ ।
କେ ବୋଲେ କୃଷ୍ଣ କରିଛି ଅର୍ଜ୍ଜୁନକୁ କୋପ
ଶତଧନୁ ପାଇଁ ପାର୍ଥ ହରିଲା ତା ଦର୍ପ ।
କେ ବୋଲଇ ସୁଭଦ୍ରାକୁ ହରିନେଲାବେଳେ
ବହୁତ ଅପମାନିତ ହେଲେ କାମପାଳେ ।
ସେ ରାଗ ଖଣ୍ଡିବ ହରି ଧରିଅଛି ଏବେ
ତେଣୁ କରି ପୁତ୍ର ପଡ଼ି ମରିଲା ସମ୍ଭବେ ।
ସୁଭଦ୍ରା ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଆଦି ଯେତେ ଥିଲେ ତଥି
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ନାମ ସମସ୍ତେ କଲେ ଅପଖ୍ୟାତି ।
ସୁଭଦ୍ରା ବୋଇଲେ ଦେବ ସାବଧାନେ ଶୁଣ
ତୋହର କଳା ଏ କୃତ୍ୟ ନୁହଇଟି ଆନ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ଚିତା କର ଆରୋପଣ
ପୁତ୍ରେ ଘେନି ଦାହ ଆମ୍ଭେ ଦେବୁଁ ପାଞ୍ଚଜଣ ।
ନମୋ ବେଦବ୍ୟାସ ପରାଶରଙ୍କ ନନ୍ଦନ
ଯାହାଙ୍କ ମହିମା ବ୍ୟାପିଅଛି ତ୍ରିଭୁବନ ।
ଭୂତ ଭବିଷ୍ୟତ ଜ୍ଞାତା ମହାଯୋଗେ ସାର
ନିମିଷକେ ବୁଲନ୍ତି ସେ ସମସ୍ତ ସଂସାର ।
ଅଷ୍ଟାଦଶ ପୁରାଣକୁ ରଚନା କରିଲ
ଗଣେଶଙ୍କୁ ଲେଖକ ପଣରେ ରଖାଇଲ ।
ଆହୋ ମହାମୁନି ମୋତେ ହୋଇଣ ପ୍ରସନ୍ନ
ଭାରତ ସମ୍ପନ୍ନ ହେଉ ଦିଅ ଆଜ୍ଞାଦାନ ।
ଜୟମାତ ଶାରଳା ଗୋ ଶଙ୍କର ମୋହିନୀ
ଅଗତି ଗତିଦାୟିନୀ ଦେବୀ ଗୋସାମଣି ।
ତୋହର ପ୍ରସନ୍ନେ ମାତ କରଇ ଲେଖନ
କଣ୍ଠେ ବସି ପଦ କହିଦିଅ ମାତା ପୁଣ ।
ଜୟ ମାତ ଶାକମ୍ଭରୀ ଏତିକି ବିନତି
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ଶାରଳାକୁ ପାଦେ ଦିଅ ଗତି ।

—o—

ପରୀକ୍ଷିତର ପୂର୍ବଜନ୍ମ

ବିଲଙ୍କଦେଶ ରାଜନ ଅତି ବିନୟରେ
ଅଗସ୍ତି ମୁନିଙ୍କ ପାଦେ ପଡ଼ିଣ ସତ୍ୱରେ ।
ବିଧିମତେ ମୁନିଙ୍କ ଚରଣେ ପୂଜା କରି
ବୋଇଲେ ହୋ ମହାମୁନି ଶୁଣ ମୋ ଗୁହାରି ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଲୀଳା ଏହି ଅତି ଅଗୋଚର
କହିଣ ହୃଦୟକୁ ପବିତ୍ର କର ମୋର ।
ସମସ୍ତେ ନିନ୍ଦା କରିଣ କହିଲେ ହରିଙ୍କୁ
ତହୁଁ କି ଉପାୟ କଲେ କହନ୍ତୁ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ।
ଅଗସ୍ତି ବୋଲନ୍ତି ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ମୁନିବର
ଏଥୁ ଅନ୍ତେ ଯାହା କଲେ କମଳାରବର ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମୁଖକୁ ଚାହିଁ ଦେବକୀ ବୋଇଲେ
ହେ ଶ୍ରୀହରି ତୋର ନାମେ ଅପଖ୍ୟାତି ଦେଲେ ।
ଏ ବାଳକ ବଞ୍ଚାଇଣ ଦିଅ ମୋର ଧନ
ତୋ ମାୟା ବଳରେ ପୃଥ୍ୱୀ ଚଳେ ଅନୁକ୍ଷଣ ।
ତୁ ଯେବେ ଅମୃତ ନୟନରେ ଅନାଇବୁ
ଅକ୍ଳେଶରେ ଏ ବାଳକେ ଜୀବଦାନ ଦେବୁ ।
କି ପାଇଁ ବିଳମ୍ବ କରୁ ଆରେ ବାପଧନ
ବିଳମ୍ବେ ନାଶ ହୋଇବେ ସର୍ବ ପାଣ୍ଡୁଗଣ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଆଦି ପାଞ୍ଚପାଣ୍ଡବେ ସତ୍ୱରେ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବିନୟରେ ବୋଇଲେ ସେଠାରେ ।
ତୁମ୍ଭରି ଆଶ୍ରାରେ ହରି ଆମ୍ଭେ ବଡ଼ ଜାଣ
ବିଳମ୍ବ କିପାଇଁ ଅବା କରୁ ତୁ ବହନ ।
ସଂସାରେ ହେବ ବିଖ୍ୟାତ ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ନାଥ
ପାଣ୍ଡବ ବନକୁ ଶେଷେ କରିଲେ ନିହତ ।
ସମସ୍ତଙ୍କ ବିନୟକୁ ଶୁଣି ନାରାୟଣ
ମନମଧ୍ୟେ ଦୟା କଲେ କମଳଲୋଚନ ।
ନିଜ ନାମ ସୁମରିଣ ବାଳକକୁ ଧରି
କପାଳକୁ ଆଉଁଷିଣ ବୋଇଲେ ଶ୍ରୀହରି ।

ବୋଇଲେ ହେ ପିତାମହ ବାରେ ଏଣେ ଚାହଁ
ସୋମବଂଶ ବୁଡ଼ିଲେ ତୁ କି ସ୍ଥାପିବୁ ଦେହ ।
ମୁହିଁ ଯେବେ ସତ୍ୟ ତୋର ବାକ୍ୟେ ପ୍ରଜାପତି
ଦିଗପାଳ ହୋଇ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ହୋଇଲି ଉତ୍ପତ୍ତି ।
ମୁହିଁ ଯେବେ ଉତପତ୍ତି ଭାରା ନିବାରଣେ
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ଜାତ ହୁଏ ନର ନାରାୟଣେ ।
ଯେବେ ଧରେ ମତ୍ସ୍ୟ କଚ୍ଛ ବରାହ ଶରୀର
ନୃସିଂହ ବାମନ ପର୍ଶୁରାମ ଧନୁର୍ଦ୍ଧର ।
ଯେବେ ମୁହିଁ ମହୀଭାରା ନିବାରଣ ପାଇଁ
ନିଜ ଅଂଶ ନାନାରୂପେ ଅବତାର ହୋଇ ।
ନିଜ ପିତା ବୋଲି ଯେବେ ନିରାକାର ଧ୍ୟାନ
କରୁଥାଏ ନିରିମଳ କରି ନିଜ ମନ ।
ସାଧୁ ଯୋଗୀଙ୍କର ମୁହିଁ ଯେବେ ମୋକ୍ଷଦାତା
ଯୋଗୀଜନ ଯେବେ ମୋତେ କରୁଥିବେ ଚିନ୍ତା ।
ଯେବେ ଅନୁବ୍ରତେ ମୋର ବ୍ରହ୍ମେ ଥାଏ ଭକ୍ତି
ଯେବେ ସଂସାରଜନଙ୍କୁ ପାଳଇ ମୁଁ ନିତି ।
ମୁହିଁ ଯେବେ ନିବାରଣ ପୃଥ୍ୱୀ ଜୀବ ଚିନ୍ତା
ମୁହିଁ ଯେବେ ଇହଲୋକ ସଦ୍‌ଗତି ଦାତା ।
ଧର୍ମରେ ବର୍ତ୍ତନ୍ତି ଜପ ମନ୍ତ୍ରେ ଯେତେ ପ୍ରାଣୀ
ଯେବେ ତାଙ୍କ ଦୁଃଖ ଖଣ୍ଡେ ବେଳକାଳ ଜାଣି ।
ସାଧୁ ଯୋଗୀଙ୍କ ରକ୍ଷଣେ ଥାଏ ଯେବେ ଚିତ୍ତ
ଯେବେ ଯୋଗୀମାନେ ମୋର ନିଶ୍ଚୟ ଭକତ ।
ଯେବେ ମୁହିଁ ଥାଏ ସର୍ବ ଜନଙ୍କର ହୃଦେ
ସକଳେ ନାଶନ୍ତି ଦୁଃଖ ଯଦି ମୋ ପ୍ରସାଦେ ।
ଯେବେ ମୁଁ ନ ମାରେ ବଳହୀନ ଧର୍ମଯୁଦ୍ଧେ
ହେତି ପ୍ରହେତି ନାଶିଲେ ଯେବେ ପିତା କ୍ରୋଧେ ।
ଆକାଶ ମଛିଲେ ଯହୁଁ ମାଳି ଯେ ସୁମାଳି
ମୁହିଁ ଯେବେ ବଧ କରି ଉଦ୍ଧରିଲି ସ୍ଥଳୀ ।
ଜଗଜ୍ଜନ ତାରି ଯେବେ ଜଗନ୍ନାଥ ନାମ
ଯଦି ମୋ ଆୟତ୍ତେ ଥାଏ ଧର୍ମ ଅର୍ଥ କାମ ।
ଧରଣୀ ଉଶ୍ୱାସ ପାଇଁ ଯେବେ ଜନ୍ମେ ମୁହିଁ
ଶରଣଜନଙ୍କୁ ଯେବେ ମୁଁ ରକ୍ଷା କରଇ ।
କ୍ଷିତି ଆପ ତେଜ ଆଉ ବାୟବ୍ୟ ଆକାଶ
ଏ ପଞ୍ଚଭୂତ ଯଦ୍ୟପି ଅଟେ ମୋର ବଂଶ ।
ଯେବେ ମୁଁ ଆଶ୍ରିତ ରଖେ ଦୁଷ୍ଟ ଦର୍ପ ଗଞ୍ଜି
ମୋ ଭକ୍ତଜନର ମନ ଯେବେ କରେ ରାଜି ।
ମୁହିଁ ଯେବେ ନିଷ୍କାମଟି ଏକାଦଶ ଭେଦି
ମମ ଭକ୍ତ ଯେହୁ ତାର କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ସିଦ୍ଧି ।
ଯେବେ ମୁହିଁ ଏକମାତା ପିତାଠାରୁ ଜାତ
ଯଦି ପିତା ମାତା ଗୁରୁ କରଇ ପୂଜିତ ।
ନରକକୁ ତାରେ ଯେବେ ମୁହିଁ ନାରାୟଣ
ଅନାଥର ଭକ୍ତି ଘେନି କରେ ମୁଁ କାରଣ ।
ଜୀବଜନ୍ତୁଙ୍କୁ କରନ୍ତି ହିଂସା ଯେବେ ପ୍ରାଣୀ
ତାଙ୍କ ଚିନ୍ତା ଘେନି ଯେବେ ନାମ ଚିନ୍ତାମଣି ।
ମୁହିଁ ଯେବେ ପିତା ବାକ୍ୟେ ଶିବଧନୁ ଭାଙ୍ଗି
ରାବଣ କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣର ଦର୍ପ ଥିବି ଗଞ୍ଜି ।
ମୁହିଁ ଯେବେ ପାତାଳକୁ ଚାପିଥିଲି ବଳି
ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଧରି ଯେବେ ନାମ ବନମାଳି ।
ମୁହିଁ ଯେବେ ପର୍ଶୁ ହୋଇ ଦାନବ ଗଞ୍ଜିଲି
ଯେବେ କି ସତ୍ୟ ହିରଣ୍ୟକଶିପୁ ବଧିଲି ।
ମହୀଭାରା ନିବାରଣ ଅର୍ଥେ ଯେବେ ମୁହିଁ
କଂସ କେଶୀ ଅଷ୍ଟମଲ୍ଲ ନାଶକଲି ଯାଇଁ ।
ଯେବେ ମୋତେ ଯୋଗୀ ମୁନି କରୁଥାନ୍ତି ଧ୍ୟାନ
ବୈକୁଣ୍ଠରେ ତାଙ୍କୁ ଯେବେ ଦିଅଇ ସୁସ୍ଥାନ ।
ଯେବେ ମୋତେ ଚିହ୍ନିଥାନ୍ତି ନିରତେ ମହାତ୍ମା
ଯେବେ ପାଣ୍ଡବ ଅଟନ୍ତି ମୋର ପଞ୍ଚଆତ୍ମା ।
ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ଯେବେ ମୋର ନ ଥାଏ କପଟ
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ମୋହର ଯେବେ ଅଟେ ଭକ୍ତଶ୍ରେଷ୍ଠ ।
ସ୍ୱଚ୍ଛେ ବିଭା କରାଇଲି ଯେବେ ସୁଭଦ୍ରାକୁ
କପଟ ନ କରେ ଯେବେ ମୁଁ ବଳରାମଙ୍କୁ ।
ଶ୍ରୀମନ୍ତ ଲୋକକୁ ଯେବେ ମୋର ଦୟା ଅଛି
ତେଣୁ ନାମ ଯଦ୍ୟପି ମୁଁ ଶ୍ରୀବତ୍ସ ବହିଛି ।
ଜନଜନ୍ତୁ ଆରତ ମୁଁ ଶୁଣେ ଯେବେ କର୍ଣ୍ଣ
ଯଦ୍ୟପି ମୋହର ନାମ ଅଟେ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ।
ଯେବେ ତୁଳସୀକୁ ଭାବେ ସଦା ମନ ମଧ୍ୟେ
ସପ୍ତସିନ୍ଧୁ ନବଦ୍ୱୀପ ଘୋଟି ଏକପାଦେ ।
ଭକ୍ତଜନଙ୍କ ନାଶଇ ହୃଦୟ ବିଷାଦ
ଯେବେ ମୋର ଭୁବନକୁ ନାହିଁଟି ପ୍ରସାଦ ।
ଏ ମୋହର ବାକ୍ୟ ଯଦି ଅଟେ ସତ୍ୟ ସତ୍ୟ
ସାକ୍ଷୀ ଏଥିକି ବିହନ୍ତା ପୁରୁଷ ନିୟତ ।
ଆହେ ଦିଗପାଳମାନେ ସର୍ବେ ମୋର ସାକ୍ଷୀ
ପର ଦୁଃଖ ଯଦି ନେତ୍ରେ ନ ପାରେ ମୁଁ ଦେଖି ।
ପରନିନ୍ଦା ପରିହିଂସା ଯେ କରଇ ହୃଦେ
ତାହା ମୁଁ ନ ସହଇଟି ଯଦି ମନମଧ୍ୟେ ।
ଭାରତ ଯୁଦ୍ଧରେ ମୋର ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ହିତେ
ବ୍ରହ୍ମ କ୍ଷତ୍ରୀ ବୈଶ୍ୟ ଶୂଦ୍ର ବଧିଲା ନିରତେ ।
ଏ ବଚନମାନ ଯେବେ ମୋର ଅଟେ ସତ୍ୟ
ତେବେ ମମ ଆୟୁ ଘେନି ଉଠୁ ଏ ବାଳୁତ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମୁଖୁ ଏସନ ସତ୍ୟବାଣୀ ଶୁଣି
ଜୀବନ ପ୍ରାପତ ହେଲା ସେ କୁମରମଣି ।
ଜୀବନ୍ୟାସ କରି ଯହୁଁ କୃଷ୍ଣ କଲେ ଦୃଷ୍ଟି
କର ମୋଡ଼ିଦେଇ ପୁତ୍ର କାନ୍ଦିଲା ତଡ଼ିତି ।
ଦେଖି ଚକିତ ହୋଇଲେ ସେଠା ସର୍ବଲୋକ
ସର୍ବେ ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ ଛାଡ଼ି ସବୁ ଶୋକ ।

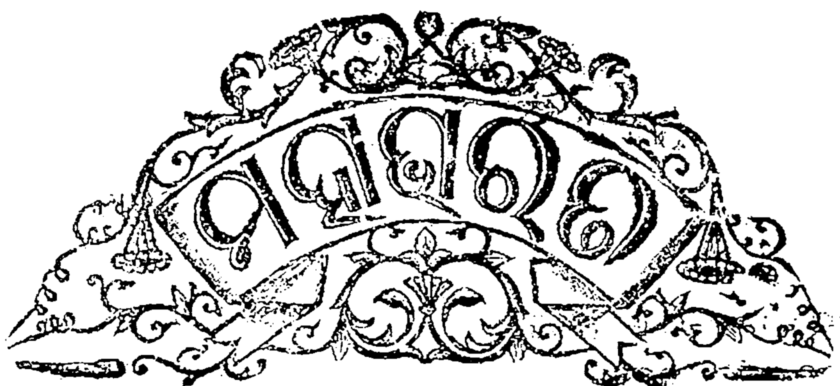
ସାଧୁ ସାଧୁ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଭାଷିଲେ ସମସ୍ତେ
ଦୁଃଖ ପାଶୋରିଣ ହର୍ଷ ଉଠିଲା ତ୍ୱରିତେ ।
ଜୀବନ ପାଆନ୍ତେ ସର୍ବେ ହୋଇଲେ ଆନନ୍ଦ
ସୁଭଦ୍ରାର ମୁଖ ଦିଶେ ଯେହ୍ନେ ପୂର୍ଣ୍ଣଚାନ୍ଦ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପାଦେ ଭଦ୍ରା ପ୍ରଣାମ କରିଣ
ବୋଇଲା ହେ ଭାଇ ତୋର ମାୟା ଅଟେ ଧନ୍ୟ ।
ମୁହିଁ ଛାର ନାରୀ ଜାତି କାହୁଁ ତୋର ଗୁଣ
ଜାଣିବି ହେ ନାରାୟଣ ପାଣ୍ଡବ ରକ୍ଷଣ ।
କେଉଁ ଜନ୍ମେ ମୁହିଁ କେତେ ତପ କରିଥିଲି
ତେଣୁ ତୋର ଭଉଣୀ ହୋଇଣ ଜନ୍ମ ହେଲି ।
ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଏହି ଦ୍ୱାରାବତୀ ନାରୀ
କେତେ ତପେ ମନାଇଲେ ତୋତେ ବଂଶୀଧାରୀ ।
ଯୋଗୀ ଋଷି ଯା ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଭାବୁଥାନ୍ତି
ପୁତ୍ର ସ୍ୱାମୀ ରୂପେ ଏହିମାନେ ଯେ ସେବନ୍ତି ।
ଆହେ ଭାଇ ଯେବେ ଅଛି ଦୟା ମୋହଠାରେ
ଦୀର୍ଘାୟୁ କରିଣ ଯାକୁ ରଖ ଏ ସଂସାରେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଭୀମ ଆଦି ପାଞ୍ଚବୀରେ
ଭକ୍ତିଭରେ ବୋଇଲେ ସେ ଚାହିଁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣରେ ।
କି ଅବା ନ ଜାଣୁ ନାଥ ଜଗତର ସ୍ୱାମୀ
ଅକାରଣେ କିମ୍ପା କଷ୍ଟ ଦେଉ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ।
କିବା ମନ ବିଡ଼ିବାକୁ ମାୟା ଆରମ୍ଭିଲୁ
ମନ ଦେଖି ହୃଦୟରେ ସୁଦୟା ବହିଲୁ ।
ଆହେ ପତିତପାବନ ମାନ ଉଦ୍ଧାରଣ
କେତେ କେତେ ବିପତ୍ତିରୁ କରିଛ ତାରଣ ।
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ନାମ ବୋଲି ଜଗତେ ବିଦିତ
ତୋହର ଆଶ୍ରାରେ ବର୍ତ୍ତିଥାଇ ପଞ୍ଚଭ୍ରାତ ।
ବ୍ରହ୍ମମୟ ଅଟୁ ତୁହି ତୋତେ ଆମ୍ଭେମାନେ
ମାମୁଁ ପୁଅ ଭାଇ ବୋଲି କହୁ ଅକାରଣେ ।
ଜାଣିବାରେ ତୋ ଚରଣେ କରିନାହିଁ ଦୋଷ
ଅଜଣାରେ କରିଥିଲେ କ୍ଷମ ପୀତବାସ ।
ଏହିପରି ଶୁଣି ହରି ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲେ
ଦ୍ୱାରକା ଭୁବନରେ ମଙ୍ଗଳଘୋଷ ଦେଲେ ।
ସତ୍ୟଭାମା ରୁକ୍ମିଣୀ ଆଦି ଯେ ନାରୀମାନେ
ଭ୍ରୂଭଙ୍ଗୀ କଟାକ୍ଷେ ଚାହିଁକରି ନାରାୟଣେ ।
ବୋଇଲେ ହେ ନାଥ ତୁମ୍ଭେ ଅଟ ମାୟାଧର
ପର ଘରବୁଡ଼ା ନାମ ଗୋପୀ ଚିତ୍ତ ଚୋର ।
ସହଜରେ ଆମ୍ଭେ ନାରୀଜାତି ବୁଦ୍ଧିହୀନ
ତୋହର ସଙ୍ଖୁଳା ଅଟେ ଆହେ ପ୍ରାଣଧନ ।
ଏହିପରି ସର୍ବେ କୃଷ୍ଣେ ପ୍ରଶଂସା କରିଣ
ଆନନ୍ଦରେ ହରିଧ୍ୱନି କଲେ ନାରୀଗଣ ।
ଶୁଣି ବଳଦେବ ତହିଁ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ
ପୁତ୍ରକୁ ଦେଖିଣ ବଡ଼ ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲେ ।
ବଡ଼ ବିଚିତ୍ର ଅଟଇ ମାୟାଧର ମାୟା
ଜଗତ ଜନକ ନାଥ କଲେକ ସୁଦୟା ।
ମୃତପିଣ୍ଡେ ଜୀବଦେଇ ସୋମବଂଶ ସ୍ଥାପି
ତେଣୁ ଅରକ୍ଷିତ ନାମ ଦେଲେ ପଦ୍ମ ଆଖି ।
ଜଗତ ବନ୍ଦନ ନାଥ ଜୟ ପୀତବାସ
ଜଗତଜନ କାରଣ ଜୟ ଶ୍ରୀନିବାସ ।
ଜୟ ଜୟ ନାରାୟଣ ଜଗତ ତାରଣ
ଜୟ ପ୍ରଭୁ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ଭକ୍ତ ଉଦ୍ଧାରଣ ।
ଜୟ ହେ କପିଳରୂପୀ ପ୍ରଭୁ ଦଇତ୍ୟାରୀ
ଜୟ ହେ ନୃସିଂହ ହରିଣାକ୍ଷ ନାଶକାରୀ ।
ଜୟ ହେ ପରଶୁରାମ କ୍ଷତ୍ରିୟ ମର୍ଦ୍ଦନ
ଜୟ ହେ ଶ୍ରୀରାମ ଦଶକନ୍ଧ ବିନାଶନ ।
ଜୟ ହେ ମାତଳୀରୂପା ବୈଲୋଚନ ହନ୍ତା
ଜୟ ନାରାୟଣ କର ପୃଥ୍ୱୀ ଉଦ୍ଧାରନ୍ତା ।
ଜୟ ହେ ବାମନରୂପୀ ଦେବ ରକ୍ଷାକାରୀ
ଜୟ ତ୍ରିବିକ୍ରମ ପ୍ରଭୁ ଅବନୀ ଉଦ୍ଧାରି ।
ଜୟ ହେ ବରାହରୂପୀ ଧରଣୀ ଉଦ୍ଧାରି
ଜୟ ହେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କଂସ କେଶୀ ଦର୍ପହାରୀ ।
ଜୟ ହେ ମଧୁସୂଦନ ଭକ୍ତ ଉଦ୍ଧାରଣ
ଜୟ ନୀଳାଦ୍ରିବିହାରୀ ପାପୀଙ୍କ ତାରଣ ।
ଶ୍ରୀନୀଳ କନ୍ଦରେ ପ୍ରଭୁ ଏ କଳିକାଳରେ
ବିଜେ କରିଅଛ ରତ୍ନସିଂହାସନ ପରେ ।
ବ୍ରହ୍ମା ଶିବ ତୋ ଚରଣେ କରନ୍ତି ଦୟିନୀ
ସ୍ୱର୍ଗେ ଇନ୍ଦ୍ରପଦ ଦେଲୁ ଭକ୍ତ ଭାବ ଘେନି ।
ପକ୍ଷୀଜନ୍ମ ମାତ୍ରେ ସେ ଭୂଷଣ୍ଡ ନାମ ଯାର
ତୋ ନାମ ଧରନ୍ତେ ସେହୁ ହେଲା ଅକ୍ରାମର ।
ଶ୍ରୀବସ୍ତ ବ୍ରାହ୍ମଣ ତୋତେ ନାତେକ ମାଇଲା
ତା ଭକ୍ତିରେ ତୁଷ୍ଟ ତୁହି ହେଲୁ ନନ୍ଦବଳା ।
ତୋର ନାମେ ଅଜାମିଳ ହୋଇଲା ନିସ୍ତାର
ଏ ଶାରଳା ଦାସ ସଦା କିଙ୍କର ତୋହର ।
ନ ଜାଣଇ ଜପ ତପ ଅତି ମୂଢ଼ଜନ
ଶ୍ରୀରଙ୍ଗାଚରଣ ତଳେ ପଶିଲି ଶରଣ ।
ତାର ଅବା ମାର ପ୍ରଭୁ ଯେ ଇଚ୍ଛା ତୋହର
ସଦା ମୁଁ ତୋ ପାଦପଦ୍ମେ ଯୋଡ଼ିଥିବି କର ।
ତୁମ୍ଭର ପ୍ରସନ୍ନେ କାଇଁଶିକ ପର୍ବ ମୁହିଁ
ଶେଷକଲି ସାଧୁଜନେ ଦୋଷ ଧର ନାହିଁ ।
ଜୟ ମାତା ଶିବଧବ ଶିବଙ୍କ ଘରଣୀ
ସତ୍ୟ ତୋ ସେବକ ଅଟେ ଏ ଶାରଳା ମୁନି ।
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ମାତ ମୋତେ କରୁଥାଅ ଦୟା
ଏ ନର ଜନ୍ମୁ ଉଦ୍ଧର ମାତ ମହାମାୟା ।

—o—

କାଇଁଶିକା ବା ଐଷିକ ପର୍ବ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ

—o—

ଶୂଦ୍ରମୁନି ୰ ଶାରଳା ଦାଶଙ୍କ ବିରଚିତ

ନାରୀ ଓ ଶାନ୍ତିପର୍ବ

ପ୍ରକାଶକ : ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର

(ନୂତନ ମୁଦ୍ରଣ)

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ - ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର

ପରିଚାଳକ - ବିଦ୍ୟାଧର ସାହୁ

ଅଲିଶା ବଜାର, କଟକ - ୨

ଦୂରଭାଷ : ୦୬୭୧-୨୬୦୮୨୯୬

ମହାଭାରତ ନାରୀ ଓ ଶାନ୍ତି ପର୍ବର

ସୂଚୀପତ୍ର

ମହାଭାରତ ନାରୀ ଓ ଶାନ୍ତି ପର୍ବର ସୂଚୀପତ୍ର

ସମାପ୍ତ

ମହାଭାରତ

ନାରୀ ଓ ଶାନ୍ତି ପର୍ବ

ନାରାୟଣଂ ନମସ୍କୃତ୍ୟଂ ନରଂଚୈବ ନରୋତ୍ତମଂ,
ଦେବୀଂ ସରସ୍ୱତୀଂ ବ୍ୟାସଂ ତତୋଜୟ ମୁଦୀରୟେତ୍ ।
ବେଦେ ରାମାୟଣେ ଚୈବ ପୁରାଣେ ଭାରତେ ତଥା,
ଆଦୌ ଚାନ୍ତେ ଚ ମଧ୍ୟେ ଚ ହରିଃ ସର୍ବତ୍ର ଗୀୟତେ ।

ତଂ ବେଦଶାସ୍ତ୍ର ପରିନିଷ୍ଠିତ ଶୁଦ୍ଧ ବୁଦ୍ଧିଂ,
ଚର୍ମାମ୍ବରଂ ସୁରମୁନୀନ୍ଦ୍ରନୁତଂ କବୀନ୍ଦ୍ରଂ ।
କୃଷ୍ଣତ୍ୱିଷଂ କନକପିଙ୍ଗଜଟାକଳାପଂ,
ବ୍ୟାସ ନମାମି ଶିରସା ତିଳକଂ ମୁନୀନାଂ ।

ଆଦୌ ତଦ୍ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରପାଣ୍ଡୁ ଜନନଂ ଲାକ୍ଷାଗୃହେ ଦାହନଂ,
ଦ୍ୟୁତେ ସ୍ତ୍ରୀ ହରଣଂ ବନେ ବିଚରଣଂ ମତ୍ସ୍ୟାଳୟେ ଗୋପନଂ ।
ଲୀଳା ଗୋହରଣଂ ହ୍ୟନେନ ତରଣଂ ସନ୍ଧିକ୍ରିୟା କୃନ୍ତ୍ରଣଂ,
ଭୀଷ୍ମଦ୍ରୋଣ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନାଦି ଦଳନଂ ଏତନ୍ମହାଭାରତଂ ।

ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣତଥାଜୟଦ୍ରଥଜଳା ଗାନ୍ଧାରନୀଳୋତ୍ପଳା,
ଶଲ୍ୟଗ୍ରାହବତୀ କୃପେଣ ବହନୀ କର୍ଣ୍ଣେନ ବେଳାକୁଳା ।
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ବିକର୍ଣ୍ଣ ଘୋର ମକରା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବର୍ତ୍ତିନୀ,
ସୋଽତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣା ଖଳୁ ପାଣ୍ଡବୈ ରଣନଦୀ ଯକ୍ରୁର୍ଣ୍ଣଧାରୋହରି ।

ଭାରତ ଶ୍ରୁତିମାତ୍ରେଣ ଗଙ୍ଗାସ୍ନାନେନ ମାନବଃ,
ବିଷ୍ଣୁ ସ୍ମରଣ ମାତ୍ରେଣ ସର୍ବପାପୈଃ ପ୍ରମୁଚ୍ୟତେ ।
ବ୍ୟାସଂ ବଶିଷ୍ଠନପ୍ତାରଂ ଶକ୍ତେଃ ପୌତ୍ରମକଳ୍ମଷଂ,
ପରାଶରାତ୍ମଜଂ ବନ୍ଦେ ଶୁକତାତଂ ତପୋନିଧମ୍ ।

ତତ୍ରେ ଚ ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ଚ ତତ୍ର ଗୋଦାବରୀ ତତ୍ର ସରସ୍ୱତୀ ଚ ।
ସର୍ବାଣୀ ତୀର୍ଥାନି ବସନ୍ତି ତତ୍ର ଯତ୍ରାଚ୍ୟୁତୋଦାରକଥାପ୍ରସଙ୍ଗଃ ।

ବନ୍ଦନା

ଜୟ ମା ଶାରଳା କୃପାଜଳର ନନ୍ଦିନୀ
ମହିଷାସୁର ମର୍ଦ୍ଦିନୀ ଝଙ୍କଡ଼ ବାସିନୀ ।
ଅସୁରମାନଙ୍କ ଦର୍ପ ବିନାଶିବା ପାଇଁ
ଭାରା ନିବାରଣେ କଲୁ ଦେବତାଙ୍କ ପାଇଁ ।
ମୁଁ କିସ କହିବି ମାଗୋ ତୋହର ମହିମା
ଦେବଗଣ ଯେ ମହିମା ବର୍ଣ୍ଣନେ ଅକ୍ଷମ
ଛାର ନରଦେହ ବହି ମୁଁ କି ହେବି କ୍ଷମ ।
ତୋର ଅନୁଗ୍ରହ ମାଗୋ ଶ୍ରୀମହାଭାରତ
କିଞ୍ଚିତ ମୁଁ ଲେଖିବାକୁ ହୋଇଲି ସାମର୍ଥ୍ୟ ।
ନାରୀ ଶାନ୍ତିପର୍ବ ଏହୁ ସୁଧାରସ ବାଣୀ
ବର୍ଣ୍ଣନେ ଉଦ୍ୟତ ହେଉଅଛି ଏହିକ୍ଷଣି ।
ତେଣୁ ତୋ ଅଭୟ ପାଦେ ପଶୁଛି ଶରଣ
ଶାରଳା ଦାସକୁ ମାତ ଦିଅ ଦିବ୍ୟଜ୍ଞାନ ।

—o—

ପଞ୍ଚପାଣ୍ଡବଙ୍କର ହସ୍ତିନା ପ୍ରବେଶ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରର ଶୋକ ଓ ଗାନ୍ଧାରୀର ନେତ୍ରାନଳରେ ଦୁର୍ଦ୍ଧର୍ଷର ଦହନ

ବିଲଙ୍କର ଅଧିପତି ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ
ଆସନେ ବସାଇ ପୂଜି କୁମ୍ଭଋଷି ସୁନୁ ।
ବୋଇଲେ ହେ ମୁନି ତୁମ୍ଭେ ତିନିକାଳଜ୍ଞାତା
ଶୁଣିବି ମୁଁ ତବ ମୁଖୁଁ ଭାରତର କଥା ।
ପରୀକ୍ଷିତ ଜନ୍ମକଥା କହିଗଲେ ଯେତେ
ତାହା ଶୁଣି ହର୍ଷଜାତ ହେଲା ମୋର ଚିତ୍ତେ ।
ଏକାଦଶ ଅକ୍ଷୌହିଣୀ ସମରେ ପଡ଼ିଲେ
ତିନିଜଣ ମାତ୍ର ତହୁଁ ନିସ୍ତାର ପାଇଲେ ।
ଏ ଉତ୍ତାରୁ ହୋଇଲାକ ଯେଉଁ ଯେଉଁ କଥା
ତାହା ବିସ୍ତାରି କହିବେ ମୁନି ମହାରଥା ।
ପୁତ୍ର ଶୋକେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର କିପରି ରହିଲା
କାହା ବୋଲେ ସେହୁ ପୁଣି ସାନ୍ତ୍ୱନା ପାଇଲା ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ପ୍ରାୟ ପୁତ୍ର ମଲାଟି ଯାହାର
କିପରି ପ୍ରାଣ ରହିଲା ଶୋକରେ ତାହାର ।
ଗାନ୍ଧାରୀ କେମନ୍ତେ ବଞ୍ଚିଲା ପୁତ୍ରର ଶୋକରେ
ଏକଥା ବିସ୍ତାର କରି କହ ମୋ ଆଗରେ ।
ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ଆଗେ କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି
ମୃତ୍ୟୁ ଲଭି ପଡ଼ିଥିଲା ଅଭିମନ୍ୟୁ ପତ୍ନୀ ।
ବାରାନିଧି ତୀରେ ତାର କଲେ ପ୍ରେତକାର୍ଯ୍ୟ
ଯୁଦ୍ଧ ଶ୍ରାଦ୍ଧଅନ୍ତେ ବିଜେ କଲେ ଦେବରାଜ ।
ପଞ୍ଚଦଶ ଦିବସରେ କୃଷ୍ଣ ପାଶେ ବସି
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଧୀରେ ଧୀରେ ତାହାକୁ ସମ୍ଭାଷି ।
ଦ୍ରୌପଦୀ ପଞ୍ଚପୁତ୍ରେ ତ ହୋଇଲେ ବିନାଶ
କେ ରକ୍ଷା କରିବ ଶିଶୁ ବିନା ସୋମବଂଶ ।
ତେଣୁ ଏ ପୁତ୍ରକୁ ପାଳ କରିଣ ଯତନ
ଏହା ବିନା ରଖିବାକୁ ବଂଶ ନାହିଁ ଆନ ।
ଆହେ ଦେବରାଜ ଯେବେ ତୁମ୍ଭେ ନ ପାଳିବ
ଏହିଠାରୁ ସୋମବଂଶ ରବି ଅସ୍ତହେବ ।
ତୁମ୍ଭେ ସକଳ ଜୀବର ଅଟ ପଞ୍ଚଭୂତ
ତୋତେ ତିଆରିବା ପାଇଁ ମୁହିଁକି ସମର୍ଥ ।
ସବୁବେଳେ ବଞ୍ଚୁ ଆମ୍ଭେ ତୁମ୍ଭ ଆଶ୍ରେ କରି
ଯାଉଛୁ ଦେଖିବୁ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଯେ ଗାନ୍ଧାରୀ ।
ପୁତ୍ରଶୋକେ କରୁଥିବେ କିସ ଦୁଇପ୍ରାଣୀ
ତାଙ୍କୁ ସଙ୍ଗୋଳି ଆସିବୁ ଏହିଠାକୁ ପୁଣି ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ମୁହିଁ ତୁମ୍ଭ ସଙ୍ଗେ ଯିବି
କି କହିବ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ତାହା ମୁଁ ଶୁଣିବି ।
ତହୁଁ ପାଞ୍ଚଭାଇ ପାଞ୍ଚ ରଥକୁ ଆରୋହି
ଗରୁଡ଼ ପିଠିରେ ଗଲେ ଜଗତ ଗୋସାଇଁ ।
କୁନ୍ତୀ ଦ୍ରଉପଦୀ ପଞ୍ଚପାଣ୍ଡବଙ୍କ ତୁଲେ
ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥ ଅଭିମୁଖେ ଗମନ କରିଲେ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଲେ ପଥେ ଭୀମକୁ ଅନାଇ
ତୋ ବିନା ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରର ଅନ୍ୟେ ରାଗ ନାହିଁ ।
ତେଣୁ ତୁ ତାହାର ଶତପୁତ୍ର କଲୁ ନଷ୍ଟ
ତେଣୁ ତୋହଠାରେ ସେହି ହୋଇଅଛି ରୁଷ୍ଟ ।
ବାହ୍ୟରେ ପ୍ରେମ ହୋଇଣ ଡାକିବ ପାଶକୁ
କେଉଁେ ନ ଯିବ ମନରେ ରଖ ଏ କଥାକୁ ।
କ୍ଷତ୍ରିୟ କୁଳର ଷଣ୍ଢ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଚଣ୍ଡା
ମହାପର୍ବତେ ଚାପିଲେ ହେବ ମସିଗୁଣ୍ଡା ।
କୃଷ୍ଣ ଯହୁଁ କହିଲେ ଏ ଚକ୍ରକୂଟ ବୁଦ୍ଧି
ଯେଉଁ ଦେବଙ୍କ ମାୟାରେ ସର୍ବକାର୍ଯ୍ୟ ସିଦ୍ଧି ।
ଏହିପରି କହି କହି ପଥ ଗମିଗଲେ
ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥ କଟକରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ।
ଅଗସ୍ତି କହନ୍ତି ଶୁଣ ହେ ମନୁରାଜନ
ପଞ୍ଚପାଣ୍ଡବ ଆବର ଦେବଙ୍କ ନନ୍ଦନ ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ପୁରଦ୍ୱାରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ
ବିଦୁରଙ୍କୁ ଦେଖି ତହିଁ ନମସ୍କାର କଲେ ।
କହିଲେକ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ବିଦୂର ଅଗ୍ରତେ
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ଛାମୁକୁ ଯିବାକୁ କେମନ୍ତେ ।
ତାହା ଶୁଣିଣ ବିଦୂର ଭିତରକୁ ଗଲେ
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ଆସିବାର ରାଜାଙ୍କୁ କହିଲେ ।

ଶୁଣିଣ ବିଦୂର ବାକ୍ୟ ବୋଲେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର
ଅଇଲେ କି ସୁମରଇ ମୋତେ ପୁତ୍ରକଷ୍ଟ ।
କର୍ଣ୍ଣ ଶଲ୍ୟ ଭୁରିଶ୍ରବା ଆଦିଙ୍କୁ ମାଇଲେ
ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣ ଆବର ଯେ ଶତେପୁତ୍ର ତୁଲେ ।
ବନ୍ଧୁ ସୋଦର ସଖାଙ୍କୁ ସମୂଳେ ନିପାତ
ଆସିଛନ୍ତି ଦେଖିବାକୁ ମୋହର ସମ୍ପଦ ।
ନିଷ୍ଠୁର ସେ ପାଣ୍ଡବେ ମୋଠାରେ କିସ କାର୍ଯ୍ୟ
ନିଷ୍କଣ୍ଟକ ହେଲା ଏବେ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତୁ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ।
ଏପରି ବଚନ ଯହୁଁ ବୋଲେ କୁରୁସାଇଁ
ଭାଷଇ ବିଦୂର କ୍ରୋଧ କର କିସପାଇଁ ।
ପାଣ୍ଡବଙ୍କର ଏଥିରେ ନାହିଁ କିଛି ଦୋଷ
କୁଳକ୍ଷୟ କରାଇଲୁ ତୁହି ହୋ ନରେଶ ।
ଅଗସ୍ତି ହୋଇ ତୁ ଜନ୍ମିଥିଲୁ ଆହୋ ନୃପ
ଶୋଷିବୁ କୁରୁସାଗର ସେ ତ ଜୀର୍ଣ୍ଣକୂପ ।
ଆଦ୍ୟରୁ ନକଲ ନୃପ ଯେ ଯେତେ କହିଲେ
ଏକ ପୁତ୍ର ତେଜିଥିଲେ ସର୍ବେ ଥାନ୍ତେ ଭଲେ ।
ଏକପୁତ୍ର ତେଜିବାକୁ ମନେ କଷ୍ଟ କଲୁ
ଆପେ ଅରଜିଣ କିମ୍ପା ପରେ ଦୋଷ ଦେଲୁ ।
ଯାହାଙ୍କୁ ନନ୍ଦନନ୍ଦନ ଅଟନ୍ତି ସପକ୍ଷ
ତାଙ୍କର ଏ ତିନିଲୋକେ ଅଛି କେ ବିପକ୍ଷ ।
ବିଦୂର ଯହୁଁ କହିଲେ ଉଚିତ ବଚନ
ଶୁଣିକରି ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ହୋଇଲେ ମଉନ ।
ବିଦୂର ବୋଇଲେ ଶତପୁତ୍ରଙ୍କୁ ମରାଇ
ନିର୍ଲ୍ଲଜ ଜୀବନ ତୋର ନଗଲା କିମ୍ପାଇଁ ।
ବଞ୍ଚିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ଯେବେ କରୁ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର
ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ କୋଳ କରି ଛାଡ଼ ପୁତ୍ରକଷ୍ଟ ।
ମୂର୍ଖ ପଣକୁ ଆଚରି କଲୁ କେଉଁ କର୍ମ
ସର୍ବନାଶ ହେଲା ଏବେ ନ ବୁଝି ତା ଧର୍ମ ।
ଏହି ପରକାରେ ଯହୁଁ କହିଲେ ବିଦୂର
କ୍ରୋଧକୁ ସମ୍ଭାଳି ବୋଲେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଗିର ।
ହେ ବିଦୂର ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ଆଣ ଯା ବହନ
କିମର୍ଥେ ଅଇଲେ ତାହା ବୁଝିବା ଏକ୍ଷଣ ।
ଏପରି ଶୁଣି ବିଦୂର ବାହାରକୁ ଗଲେ
ହେ କୃଷ୍ଣ ଯୁଧିଷ୍ଠି ଆସ ରାଜା ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ।
ଆଜ୍ଞା ପାଇ ପାଞ୍ଚଭାଇ ଭିତରକୁ ଗଲେ
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଗାନ୍ଧାରୀର ଚରଣେ ନମିଲେ ।
ପୁତ୍ରଶୋକେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ବିହ୍ୱଳ ମତିରେ
ଏମାନଙ୍କୁ ଦେଖିକରି ପଡ଼ିଲା କ୍ଷିତିରେ ।
ବାୟୁଯୋଗେ ମହାବୃକ୍ଷ ଯେସନେ ପଡ଼ଇ
ସେପରି ପଡ଼ି କାନ୍ଦିଲା ହାହା ପୁତ୍ର କହି ।
ଏକ ଦୁଇ ନୁହେଁ ମଲେ ଶଏ ଏକାବେଳେ
ବୁଢ଼ାକାଳେ ଯା ଦେଖିଲି ଥିଲା ମୋ କପାଳେ ।
ଆରେ ପୁତ୍ର ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ କାହିଁ ତୁ ରହିଲୁ
ଶୋକ ସମୁଦ୍ରରେ ମୋତେ ବୁଡ଼ାଇଣ ଗଲୁ ।
ବିଧାତା ଗଢ଼ି ଅଛଇ ମୋ ହିଆ ପାଷାଣେ
ଏ ପାପପ୍ରାଣ ରହିଛି ଅହିତ କାରଣେ ।
ଉଚ୍ଚସ୍ୱରେ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି କହେ ଏ ପ୍ରକାରେ
ହେ ସଞ୍ଜୟ କି କରିବି କହ ତ ବିଚାର ।
ବୁଢ଼ା ହେଲି ନୟନକୁ କିଛି ନ ଦିଶଇ
କେତେବେଳେ ଯା ସହିତ କେଉଁପରି ମୁହିଁ ।
କେତେ ହିତ ବୁଝାଇଲେ ମୋର ବନ୍ଧୁଜନେ
ସେମାନଙ୍କ କଥା ମୁହିଁ ନ ଶୁଣିଲି କାନେ ।
ହେ ସଞ୍ଜୟ ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣ ହାରିବେକ ରଣେ
ଏକଥା କେଭେ ବିଚାରି ନ ଥିଲି ମୁଁ ମନେ ।
ପୃଥିବୀରେ ନ ଥିଲା କେ ବୀର କର୍ଣ୍ଣ ପରି
ତାହାକୁ ପାର୍ଥ ମାଇଲା କହ କେଉଁପରି ।
ପୁଣି ସଞ୍ଜୟ କହିଲା ଯୋଡ଼ି ବେନିପାଣି
ସବୁ ବିଧିର ଆୟତ୍ତ ଶୁଣ ନରମଣି ।
କେବଣ ଶାସ୍ତ୍ର ନ ଜାଣ ଆହେ ନରପତି
ମୁହିଁ କିସ ବୁଝାଇବି ଅଟେ ମୂର୍ଖମତି ।
ଜୀଇବା ମାରିବା ଦୁଃଖ ସୁଖ ଭୋଗାଭୋଗ
କର୍ମଫଳେ ଏ ସକଳ ହୁଅଇ ସଂଯୋଗ ।
ତୁମ୍ଭ ପୁତ୍ର ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଖଳ ବୁଦ୍ଧି କଲା
ସାଧୁଜନଙ୍କର ହିତ କେଭେ ନ ଶୁଣିଲା ।
ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣାଦି ବିଦୂର ଯେତେ ବୁଝାଇଲେ
କେତେଖଣ୍ଡ ପଡ଼ାଗ୍ରାମ ଦେବାକୁ କହିଲେ ।
ସେଥିପାଇଁ ନିଜେ କୃଷ୍ଣ ଆସିଣ ଏଠାକୁ
ବୁଝାଇଲେ ନ ଶୁଣିଲା ତାଙ୍କର କଥାକୁ ।
କେବଳ କହିଲା ମୋର ସଙ୍ଗତରେ ରଣ
ନ କଲେ ନ ଦେବି ଭୂମି ତିଳେ ପରିମାଣ ।
ଆପଣ ମଧ୍ୟ ତାହାକୁ କହିଲେ ବୁଝାଇ
ତାହା ନ ଶୁଣିଲା ମନେ କୁରୁ ନରସାଇଁ ।
ଏହି ହେତୁରୁ ସେମାନେ ଅକାଳେ ବିନାଶ
ହୋଇଲେ ଏଥିକି ଦେବ କାହାର ଏ ଦୋଷ ।
ଆପଣାର ଦୋଷେ ସର୍ବେ ଗଲେ ଯମଆଳ
ତୁମ୍ଭର କିସ ଆୟତ୍ତ କିମ୍ପା ତୁମ୍ଭେ ଭାଳ ।
ପୂର୍ବାପର ନ ଭାବିଣ କଲା ଯେଉଁ କର୍ମ
ପତଙ୍ଗ ପ୍ରାୟ ଅନଳେ ହୋଇଲା ଦହନ ।
ଏହା ଶୁଣି ପୁଣି ଅନ୍ଧ କଲାକ ରୋଦନ
ନ ଯାଇ କିମ୍ପା ରହିଛି ଏହି ପଞ୍ଚପ୍ରାଣ ।

ଆହା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ପୁତ୍ର ତୁ କାହିଁ ରହିଲୁ
ଆରେ ଦୁଃଶାସନ ମୋତେ ସଙ୍ଗରେ ନ ନେଲୁ ।
ଶକୁନି ଆସିଣ ମୋତେ ଏତେ ଦଶା ଦେଲା
ତାହା ମନ୍ତ୍ରଣାରେ ମୋର ବଂଶ ନାଶ ହେଲା ।
କାହାର ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ଏବେ ମୁଁ ରହିବି
ଦିନ ନ ସରିବ ମୋର ଏହା ଭାବି ଭାବି ।
ପଣ୍ଡିତ ବିଦୂର ପୁଣି କହିଲେ ବୁଝାଇ
ମହାରାଜା ଆଉ ଶୋକ କର କାହିଁପାଇଁ ।
ଯେତେ ଦିନକୁ ନିୟତ ଯାର ହୋଇଥାଏ
ସେଦିନ ନ ଟଳଇ ସେ ପରଲୋକଯାଏ ।
ମହା ମହାବୀର ଯାନ୍ତି ନିତି ଯମପୁର
ଭାବି ଦେଖ ମୃତ୍ୟୁ ଶବ ସକଳ ସଂସାର ।
ମରଣର କାଳାକାଳ ନାହିଁ ହେ ରାଜନ
ତୁମ୍ଭର ଶୋକ କରିବା ଅଟେ ଅକାରଣ ।
କେହି ମରେ ଗର୍ଭେ ଥାଇ ସେହି ଦଶମାସେ
କେ ପୃଥିବୀ ସ୍ପର୍ଶ କରି ଯାଏ ଯମବାସେ ।
କେହି ମରେ ବାଲ୍ୟକାଳେ ଏହା କର୍ମ ଫଳ
କେ କାହାକୁ ନ ପାରଇ ମାରି ରବିତଳ ।
ମୋର ବାକ୍ୟେ ଶାନ୍ତ ହୁଅ ଆହେ ନରସାଇଁ
ଶୋକ କଲେ ଆଉ ଫେରି ଆସିବେକି କେହି
ବିଦୂରଠାରୁ ଏପରି ଶୁଣି ତଥ୍ୟକଥା
ଦୀର୍ଘ ନିଃଶ୍ୱାସ ପକାଇ ପୋତିଲା ସେ ମଥା ।
ପୁଣି ଗାନ୍ଧାରୀ କହିଲା ଆରେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର
କି ଯଶ ଅର୍ଜିଲୁ ମାରି ଶତ ପୁତ୍ରମୋର ।
ଛାର ରାଜ୍ୟପାଇଁ ବାବୁ ଧର୍ମକୁ ଲଙ୍ଘିଲ
ଜ୍ଞାତି ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବଙ୍କୁ ବିନାଶ କରିଲ ।
ଯେବଣ କାଳରେ ବାବୁ ବିଭା ମୁଁ ହୋଇଲି
ସ୍ୱାମୀ ମୋର ଅନ୍ଧ ବୋଲି ଶ୍ରବଣେ ଶୁଣିଲି ।
ମନ ମଧ୍ୟରେ ଭାବିଲି ଭର୍ତ୍ତା ଚକ୍ଷୁହୀନ
ସୁନ୍ଦର ବସ୍ତୁ ଦେଖିବା ମୋର ଅକାରଣ ।
ଅନ୍ଧପଟଳ ବାନ୍ଧିଲି ସ୍ୱାମୀର ନିମନ୍ତେ
ନ ଚାହିଁଲି ପୁତ୍ର ମୁଖ ଆଜ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ ।
ଅନ୍ଧପଟଳ ମୋହର ଫେଡ଼ ଯୁଧିଷ୍ଠିର
ତୁମ୍ଭ ମୁଖ ଚାହିଁ ଯାଉ ପୁତ୍ରଶୋକ ମୋର ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପୁଚ୍ଛିଲେ ଗୁପ୍ତେ କହ ସହଦେବ
ପଟଳ ଫେଡ଼ି ଚାହିଁଲେ କେଉଁ କଥା ହେବ ।
ସହଦେବ ବୋଲେ ଏହି ଚାହିଁବ ଯାହାରେ
ଅବଶ୍ୟ ଦହନ ହେବ ତା ନେତ୍ର ଅଗ୍ନିରେ ।
ପୁଣି ଶ୍ରୀହରି କହିଲେ ଆହେ ସହଦେବ
ଏହାର ଅନ୍ଧପଟଳ କିପରି ଫିଟିବ ।
ବିଚାରେ ଯା ଏକ ପୁତ୍ର ଅଟଇ ଦୁର୍ଦ୍ଧକ୍ଷ
ସେ ଅନ୍ଧପଟଳ ଫେଡୁ ଚାହୁଁ ତାର ମୁଖ ।
ଏହା କହି ଦୁର୍ଦ୍ଧକ୍ଷକୁ ଡାକିଣ ସରାଗେ
ବୋଇଲେ ମାତା ପଟଳ ଫେଡ଼ ବାବୁ ବେଗେ ।
ଶୁଣି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବଚନ ସେ ଦୁର୍ଦ୍ଧକ୍ଷ ବାଳ
ଫେଡ଼ନ୍ତେ ଯାଇ ମାତାର ସେ ଅନ୍ଧପଟଳ ।
ଚକ୍ଷୁ ମଳିଣ ଗାନ୍ଧାରୀ ବଦନକୁ ଟେକି
ଚାହିଁ ଦିଅନ୍ତେ ଦୁର୍ଦ୍ଧକ୍ଷ ଦେହ ଗଲା ଜଳି ।
ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ତହୁଁ ହରି ଆଡ଼ କରିଥିଲେ
କି କର୍ମ କଲୁ ଗାନ୍ଧାରୀ ବିଦୂର କହିଲେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଶରଣେ ବଞ୍ଚିଥିଲା ଯେଉଁ ବସ୍ତ୍ର
ତାକୁ ତୁ ଦହନ କଲୁ ସେ ପରା ଦୁର୍ଦ୍ଧକ୍ଷ ।
ଗାନ୍ଧାରୀ ବୋଇଲେ ମୁହିଁ ଆଦ୍ୟରୁ ଅନ୍ଧୁଣୀ
କିଏ ସେ ମୋ ପୁତ୍ର ବୋଲି ନ ପାରିଲି ଚିହ୍ନି ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ମାଗୋ ତୋର ପୁତ୍ର ଗୋଟି
ଶରଣ ପଶିଲା ତାକୁ ରଖିଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠି ।
ଏକ ନନ୍ଦନ ଥିଲା ତୋ ଅନ୍ଧର ଲଉଡ଼ି
ଧିକ ତୋ ବିଚାର ତାକୁ ମାଇଲୁ ଯା ପୋଡ଼ି ।
ଏବେ ପୂର୍ବପରି ବାନ୍ଧ ଅନ୍ଧପଟଳକୁ
କି ଯଶ ଲଭିବୁ ନାଶ କଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କୁ ।
ଏବେ ବିଚାର ପାଣ୍ଡବେ ତୋର ନିଜ ବାଳ
ନିଜ ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ପାଶୋରି ଯାଙ୍କୁ ପ୍ରତିପାଳ ।
ଗାନ୍ଧାରୀ ହୋଇଲେ ଶାନ୍ତ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ବଚନେ
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର କୋପ କଲା ଦୁର୍ଦ୍ଧକ୍ଷ ନିଧନେ ।
ରେ ଦଇବ ବୃଦ୍ଧକାଳେ ଦେଲୁ ପୁତ୍ର କଷ୍ଟ
ଇନ୍ଦ୍ର ସମ ଶତପୁତ୍ର ମୋର କଲୁ ନଷ୍ଟ ।
ବୁଢ଼ାକାଳେ ମୋତେ ତୁହି କଲୁ ଅପୁତ୍ରିକ
କେଉଁ ଜନ୍ମେ କରିଥିଲି କେବଣ ପାତକ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ପାଞ୍ଚଭାଇ ତୋର ବାଳ
ତାଙ୍କୁ ପାଶୋରି ଏହାଙ୍କୁ ଏବେ ପ୍ରତିପାଳ ।
ଜୟ ମାତା ସରସ୍ୱତୀ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ଘରଣୀ
ଜୟମାତା ସରସ୍ୱତୀ ଜୟ ବୀଣାପାଣି ।
ତୋହର ବୀଣା ଶୁଣିଣ ବିଷ୍ଣୁ ମୋହ ହୋଇ
ସବୁବେଳେ ତୋତେ ପାଖେ ରଖିଥାନ୍ତି ସେହି ।
ତୋ ପାଦ କମଳେ ମୋର ସଦା ରହୁ ଆଶ
କହଇ ଯେ ଶୂଦ୍ରମୁନି ଶ୍ରୀ ଶାରଳା ଦାସ ।

—o—

ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଦ୍ୱାରା ଲୌହଭୀମ ଚୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଗାନ୍ଧାରୀର କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଶାପ ଦେବା

ଏଥୁଅନ୍ତେ ରାଜା ପୁଚ୍ଛେ ଯୋଡ଼ି ବେନିପାଣି
କି ହେଲା ଏଥିଉତ୍ତାରୁ କହ ମୁନିମଣି ।
ରାଜା ବଚନେ କହନ୍ତି କୁମ୍ଭଋଷି ଶିଷ୍ୟ
ମନଦେଇ ଶୁଣ ତୁମ୍ଭେ ବିଲଙ୍କର ଈଶ ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଶୁଣିକରି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ କଥା
ଭୀମସେନକୁ ବୋଇଲେ ଛାଡ଼ ମନୁ ବ୍ୟଥା ।
ଆସ ବାବୁ ଭୀମସେନ ଆସ ମୋର ବାପ
ତୋତେକୋପେ ଧରି ମନୁ ତେଜିବି ସନ୍ତାପ ।
କୋଳ ପ୍ରସାରିଣ ଯହୁଁ ଭୀମକୁ ଡାକିଲା
ଭୀମ ଉଠି ଯିବାପାଇଁ ମାନସେ ଭାଳିଲା ।
ଚକ୍ରଧର ଜାଣିପାରି ମନ ଭୀମଙ୍କର
ପଛକୁ ଘୁଞ୍ଚାଇ ଦେଲେ ଧରି ତାଙ୍କ କର ।
ପୁଣି ଅନ୍ଧ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ବୁଢ଼ା ଛିଡ଼ା ହୋଇ
ଡାକେ ଭୀମସେନ ଚାଟୁ ବଚନକୁ କହି ।
ତହୁଁ ଲୌହଭୀମ ଆଣି ଦେଲେ ନରହରି
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଧରି ତାକୁ କକର୍ଷଣ କରି ।
ମହାବଳବନ୍ତା ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ବଜ୍ରସେହ୍ନା
ଭୁଜେ ଭିଡ଼ନ୍ତେ ଲୁହାର ଭୀମ ହେଲା ଚୂନା ।
ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ପୁଚ୍ଛା କଲେ ହେ ଅଗସ୍ତି
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା କହିଲ ଆହେ ବ୍ରହ୍ମଯତି ।
ଲୌହମୟ ଭୀମମୂର୍ତ୍ତି କେଉଁଠୁ ପାଇଲେ
ଧାତିକାରେ କୃଷ୍ଣ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଆଗେ ଦେଲେ ।
ଅଗସ୍ତି ବୋଇଲେ ଶୁଣ ହେ ମନୁ ରାଜନ
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଶତପୁତ୍ର ଜନ୍ମିଲେ ଯେ ଦିନ ।
ଅନ୍ଧ ନରପତି ବୋଲେ ଶୁଣ ହେ ବିଦୁର
ପୁତ୍ର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆଣି ଦିଅ ମୋ କୋଳର ।
ବିଦୁର ବୋଇଲେ ଦେବ ଜ୍ୟେଷ୍ଠପୁତ୍ର ତୋର
ଏକାଙ୍ଗ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ଏ ହୋଇବ ମହୀର ।
ଶଙ୍ଖନିଧି ପଦ୍ମ ନିଧି ଅଛି ଏକା କରେ
ପଦ୍ମବିକାଶ ହୋଇବ ଚାଲିଲେ ପାଦରେ ।
ଲକ୍ଷେ ନୃପତିରେ ହେବ ଏ ମଉଡ଼ମଣି
ଏହା କନ୍ଧୁ ନ ଛାଡ଼ିବେ କେଭେ କମଳିନୀ ।
ଜଣାଯାଏ ଲେଖାଅଛି ଏହା କପାଳରେ
ଅନ୍ତକାଳେ ବଧ ହେବ ଭୀମର ହସ୍ତରେ ।
କର୍କଶ ମଧୁ ପିଙ୍ଗଳ ପ୍ରକୃତି ଏହାର
ଏହୁ ଥିଲେ ବଂଶ ଭଲେ ନ ରହିବ ତୋର ।
ଏହା ହେତୁ କୁଳକ୍ଷୟ ହେବ ନରସାଇଁ
ତେଣୁ କହିଛି ଏହାକୁ ରଖି ନ ଯୋଗାଇ ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ବୋଲେ ଶୁଣି ବିଦୁର ବଚନ
ଏଡ଼େ ବିଚକ୍ଷଣ ପୁତ୍ରେ ନାଶିବି କେସନ ।
ତହୁଁ ଏକ ଲୁହା ଭୀମ ଗଢ଼ାଇ ଆଣିଲା
ଆଖଡ଼ା ଶାଳରେ ତାକୁ ନେଇ ରଖାଇଲା ।
ଲୌହଗିରି ସମ ତାର ଦିଶଇ ଶରୀର
ନିତି ତା ସଙ୍ଗେ ଲଢ଼ଇ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବୀର ।
ଏପରି ପ୍ରତ୍ୟହ ଲଢ଼ି ଭାନୁମତୀ ଈଶ
ଭୀମକୁ ମାରିବା ପାଇଁ କରଇ ଅଭ୍ୟାସ ।
କୃଷ୍ଣ ଭୀମ ପାର୍ଥ ଯାଇ ତାହାକୁ ଆଣିଲେ
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ କୋଳରେ ନେଇକରି ଦେଲେ ।
ତାହାକୁ ଯେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ସବଳେ ଚାପିଲେ
ମୋଡ଼ାମୋଡ଼ି କରନ୍ତେ ସେ ଗୁଣ୍ଡା ହୋଇଗଲା ।
ଲୁହାର ଆଘାତେ ମୁଖୁଁ ବହନ୍ତେ ରୁଧିର
ଅସାଷ୍ଟ ହୋଇ ରାଜା ପଡ଼ିଲା ଭୂମିର ।
ଭୀମସେନ ଶତସିଂହ ବଳେ ବଳବାନ
ଏକଲକ୍ଷ ସିଂହବଳ ବହଇ ରାଜନ ।
କୋଳରେ ଧରି ବିଦୁର ମୁଖେ ସିଞ୍ଚି ପାଣି
ସଚେତ ନିମନ୍ତେ ବିଞ୍ଚେ ଧରିଣ ବିଞ୍ଚଣି ।
ଯହୁଁ ଚେତନା ପାଇଲା ଅନ୍ଧ ଦଣ୍ଡଧାରୀ
ସଙ୍କଟେ କ୍ରୋନ୍ଦନ କଲା ଭୀମ ନାମ ଧରି ।
କୁଳର ମଣ୍ଡନ ଆରେ ମୋର ବୃକୋଦର
ଗାଢ଼ ଆଲିଙ୍ଗନ କଲି ମୁହିଁ ମୂର୍ଖ ଛାର ।
ତୋରହୀନବଳ ଜାଣି ନ ଥିଲି ମୁଁ ମନ୍ଦ
କେଉଁବଳେ ମାଇଲୁ ତୁ ମୋ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ।
ଜାଣୁ ଜାଣୁ ଏଡ଼େ ବଡ଼ ମନ୍ଦକର୍ମ କଲି
ତୋତେ ମାରି କି ମୋହର ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ପାଇଲି ।
ତୋତେ ମାଇଲି ବାବୁରେ ଲଭିଲି କି ଯଶ
ଏଡ଼େ ମନ୍ଦପଣ କିମ୍ପା କଲି ମୁଁ ବାଳୀଶ ।
ଏପରି କାନ୍ଦିଲା ଯହୁଁ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ରାୟ
ଶୁଣି ଭୀମ କ୍ରୋଧଭରେ କମ୍ପାଇଲା କାୟ ।
ଦୁଇହାତେ ବୁଲାଇଲା ଗଦା ଅତି ରୋଷେ
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ମାରିବାକୁ ଚିନ୍ତିଲା ମାନସେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ନୁହେଁ ଉଚିତ ଏ କର୍ମ
ପୁତ୍ର ପାଇଁ ହୋଇଛନ୍ତି ଏହି ମତିଭ୍ରମ ।
ଜ୍ୟେଷ୍ଠପିତା ଅଟନ୍ତି ସେ ତାଙ୍କ ଦୋଷ ଛାଡ଼
ପୁତ୍ରଙ୍କ ନିଧନେ ରାଗି ହୋଇଛି ସେ ରାଢ଼ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ଆହେ ଶୁଣ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର
ଭୀମକୁ ପ୍ରାଣେ ମାଇଲ ଗଲା ପୁତ୍ର କଷ୍ଟ ।

ଯାହା ଉପରେ ତୁମ୍ଭର ଚିତ୍ତେ କ୍ରୋଧ ଥିଲା
ସେ ମରିଲା ନିଷ୍କଣ୍ଟକ ରାଜ୍ୟ ଏବେ ହେଲା ।
ଭୀମର ନିଧନେ ଏବେ ପାଣ୍ଡବ ନିର୍ମାକ୍ଷୀ
କ୍ରୋଧ ସମ୍ଭାଳ ହେ ରାଜା ହେଲ ମହାସୁଖୀ ।
ପୁଣି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ନରସାଇଁ
ତୁମ୍ଭ ବଳରେ ଭୀମର କିସ ପାରେ ହୋଇ ।
ଭୀମସେନ ବୋଲେ ଶାନ୍ତ ହୋଇଲୁକି ପିତା
ମୁହିଁ ପରା ଭୀମସେନ ତୁମ୍ଭ ପୁତ୍ରହନ୍ତା ।
ଏମନ୍ତ କୂଟ କଲେ କି ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ମାରି
ଯାହାଙ୍କ ସହାୟକର୍ତ୍ତା ଅଛନ୍ତି ଶ୍ରୀହରି ।
ଅନେକ ଝିଙ୍ଗାସ ଯହୁଁ ପାବନୀ କହିଲା
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ବେନି ନେତ୍ରୁ ଲୋତକ ବହିଲା ।
କୋଳେ ଧରି ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ବୋଲଇ ବିଦୂର
ସବୁ ସରିଲାଣି କ୍ରୋଧ ପରିତ୍ୟାଗ କର ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ବୋଲେ ଦେବ କେମନ୍ତେ ଧରିବି
ପୁତ୍ରଙ୍କ ନିଧନେ ଆଉ ଜୀଇ କି ମରିବି ।
ଚାଲ ହେ ବିଦୂର ଦେଖିଯିବା କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର
ରଥରେ ଆରୋହି ତହୁଁ ଚଳିଲେ ତ୍ୱରିତ ।
ସଞ୍ଜୟ ସାରଥି ପଣେ ବାହେ ରହୁବର
କୃଷ୍ଣ ସହିତେ ପାଣ୍ଡବ ପାଞ୍ଚ ସହୋଦର ।
ବିଦୂର ଆବର ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ନରସାଇଁ
ଗାନ୍ଧାରୀ ସହ ବଧୂଏ ରଥକୁ ଆରୋହୀ ।
କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ମଧ୍ୟେ ଯହୁଁ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅଗ୍ରତେ ତହୁଁ ଗାନ୍ଧାରୀ କହିଲେ ।
ଦେଖିବି ବଂଶ ମୋର କେହ୍ନେ ହେଲେ ହତ
ଏହାକହି ପଟଳକୁ ଫେଡ଼ିଣ ତୁରିତ ।
ବୋଇଲା ଦେଖ ହେ କୃଷ୍ଣ ଏହି କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର
ମହାନିଦ୍ରା ଯାଇଛନ୍ତି କେତେ କ୍ଷତ୍ରିପୁତ୍ର ।
ଦ୍ୱାଦଶ ଯୋଜନଯାଏ ମୃତ୍ୟୁପିଣ୍ଡ ପଡ଼ି
ଧରାଧରି ହୋଇ ସର୍ବେ ଗଲେଣି ତ ସଡ଼ି ।
ଅନେକ ରାଜା ସମର କାରଣେ ଅଇଲେ
ରଣ ତେଜି ଶୋଇଛନ୍ତି ଧରଣୀର କୋଳେ ।
ନାନା ରତ୍ନ ଆଭରଣ ଅଙ୍ଗେ ପିନ୍ଧିଛନ୍ତି
ସେ ବାଳ ରବି ପରାୟ ତେଜ ବିକାଶନ୍ତି ।
ଚାରିଆଡ଼କୁ ନିରୀକ୍ଷି ଗାନ୍ଧାରୀ ଚାହିଁଲା
ଅଗଣିତ ସୈନ୍ୟ ପଡ଼ିଅଛନ୍ତି ଦେଖିଲା ।
ଏହିପରି ଦେଖି ଦେଖି ଗଲା ଧୀରେ ଧୀରେ
ପହଞ୍ଚିଲା ଭୀଷ୍ମ ଶରଶଯ୍ୟା ନିକଟରେ ।
ସଞ୍ଜୟ କହନ୍ତି ଦେଖ ଦେଖ ଗୋ ଗାନ୍ଧାରୀ
ଶରଶେଯେ ଶୋଇଛନ୍ତି ଭୀଷ୍ମ କେଉଁପରି ।

ଗାନ୍ଧାରୀ ବୋଲେ ହେ କୃଷ୍ଣ ଏ ଶାନ୍ତନୁସୁତ
ସୁରଗଣେ ଜିଣିବାକୁ ଏକା ସାମରଥ ।
କହି ନିରୀକ୍ଷି ଚାହିଁଲା ଭୀଷ୍ମଙ୍କର ମୁଖ
ମୋର ପୁତ୍ରଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଭୋଗିଲ ଏ ଦୁଃଖ ।
ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଭୀଷ୍ମ କୁରୁବଂଶେ ଉପୁଜିଲ
ପିତାର ନିମନ୍ତେ ଦାରା ଗ୍ରହଣ ନ କଲ ।
ସ୍ୱଇଚ୍ଛାରେ ମରିବାକୁ ମନକୁ ବଳାଇ
ଶରଶଯ୍ୟା କରି ରଣକ୍ଷେତ୍ରେ ଅଛ ଶୋଇ ।
ହେ କୃଷ୍ଣ ନ ଜାଣିଲି ମୁହିଁ ଭୀଷ୍ମଙ୍କ ଚରିତ
ଆପେ ମଲେ ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ନ କରିଲେ ହତ ।
ସର୍ବଦା ଏ ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ନେହ କରିଥାନ୍ତି
କେମନ୍ତେ ନାଶିଲେ ତାଙ୍କୁ ପାଣ୍ଡବ ଦୁର୍ମତି ।
ପୁଣି ପାଣ୍ଡବେ ବୋଇଲେ ମନ୍ଦକୃତ୍ୟ କଲ
ଗତ ଆଗତ ନ ପାଞ୍ଚି ସବୁ ବୁଡ଼ାଇଲ ।
ଭୂରିଶ୍ରବା ଯେ ବାହ୍ଲିକ ବୀର ସୋମଦତ୍ତ
ବଂଶହୀନ ଜନେ ବାବୁ ନାଶିଲ କେମନ୍ତ ।
ତହୁଁ ଗାନ୍ଧାରୀ କ୍ରୋଧରେ ଚଳିଲା ତ୍ୱରିତ
ଦେଖିଲା ପଡ଼ିଅଛନ୍ତି ଭରଦ୍ୱାଜ ସୁତ ।
ଆହେ କୃଷ୍ଣ ଦେଖ ଦେଖ ଦ୍ରୋଣ ଏ ଅଟନ୍ତି
ଏହାଙ୍କୁ ଜିଣନ୍ତା କେହି ନ ଥିଲା ଏ କ୍ଷିତି ।
ଅଚଳ ଚାଳିବା ପାଇଁ କେ ହେଲା ସମର୍ଥ
ପୃଥିବୀକି ତୋଳିଧରି କେ କରିଲା ଛତ୍ର ।
ଅଣଚାଶ ବାୟୁଗତି ରୁନ୍ଧେ ଯେଉଁ ଜନ
ଜାଣିବା ସେ ଦ୍ରୋଣେ ଅବା କରିବ ନିଧନ ।
କେଉଁ କାରଣରୁ ଆହେ ଦେବ ଚକ୍ରଧାରୀ
ପଡ଼ିଲେ ଏ ଦ୍ରୋଣଗୁରୁ ରଣେ ପ୍ରାଣହାରି ।
ଯାହାଠାରେ ବିଦ୍ୟା ଶିଖି ଦେବକାର୍ଯ୍ୟ କଲା
ତାହାକୁ କେମନ୍ତେ ପାର୍ଥ ରଣରେ ମାଇଲା ।
ହେ କୃଷ୍ଣ ଦ୍ରୋଣ ଅଟନ୍ତି ଗୁରୁ ଏହାଙ୍କର
ନାଶିବାକୁ କେହ୍ନେ ସତ ବଳିଲା ତାଙ୍କର ।
ଗୁରୁଜନ ବଧ କଲେ ଛାର ରାଜ୍ୟପାଇଁ
ଏହି ଚାଣ୍ଡାଳଙ୍କ ମୁଖ ନ ଚାହିଁବି ମୁହିଁ ।
ତହୁଁ ଚଳିଲା ଗାନ୍ଧାରୀ କ୍ରୋଧଭର ହୋଇ
ଦେଖିଲାକ କର୍ଣ୍ଣ ଶରାଘାତେ ଅଛି ଶୋଇ ।
ଗାନ୍ଧାରୀ ବୋଲଇ କୃଷ୍ଣେ ଖେଦଭର ହୋଇ
ଦେଖ କର୍ଣ୍ଣ ତ୍ରିଭୁବନ ଅଜୟ ଅଟଇ ।
ମୋର ପୁତ୍ରଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଏହୁ ଯୁଦ୍ଧ କଲା
ଏଡ଼େ ବଡ଼ ବୀର ହୋଇ ରଣେ ପ୍ରାଣଦେଲା ।
ହା ହା କର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି ତାକୁ ଧଇଲା ତୁରିତେ
ଆରେ ତୁମ୍ଭର ଭାଇକି ମାଇଲ କେମନ୍ତେ ।

ଅଭେଦ କବଚ କର୍ଣ୍ଣେ ଅମୃତ କୁଣ୍ଡଳ
କପଟରେ ମାଗି ଦାନ ନେଲେ ଆଖଣ୍ଡଳ ।
ଧୀର କରି ତୁହି ପାଦ ପକାଇବା ପାଇଁ
କ୍ଷିତି ନିତି ଶତଭାର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଦିଅଇ ।
ଇନ୍ଦ୍ରକୁ ତୋଷି ପାଇଲୁ ତୁ ବଜ୍ର ଶକତି
ଏତେବଡ଼ ଅସ୍ତ୍ର ରଖି ନ ପାରିଲୁ ବର୍ତ୍ତି ।
କର୍ଣ୍ଣକୁ କେମନ୍ତେ ନାଶ କଲୁ ଅରଜୁନ
ସକଳ ଭିଆଣ ତୋର ଅଟେ ଭଗବାନ ।
କୁରୁ ସାଗରକୁ କିଏ ପାରନ୍ତା କି ଜିର୍ଣି
ଉପାୟ କରିଣ ମରାଇଲୁ ଚକ୍ରପାଣି ।
ତହୁଁ ରୋଦନ କରିଣ ଚଳଇ ଗାନ୍ଧାରୀ
ଦେଖିଲାକ ଦୁଃଶାସନ ପଡ଼ିଅଛି ମରି ।
ଦେଖ ହେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମୋର ଦୁଃଶାସନ ପୁତ୍ର
ରୁଧିରରେ ଜର ଜର ହୋଇଛି ତା ଗାତ୍ର ।
ଧନ୍ୟ ଭୀମସେନ ଧନ୍ୟ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ତୋହର
ଦୁଃଶା ରକ୍ତେ ବନ୍ଧାଇଲୁ କେଶ ଦ୍ରୌପଦୀର ।
କ୍ଷତ୍ରିୟପଣ କରିଣ ରଣରେ ମାଇଲୁ
ହିଆ ବିଦାରିଣ ତାର ରୁଧିର ପିଇଲୁ ।
ଭୀମସେନ ବୋଇଲା ମୋ ହେଲା କେଉଁ ଦୋଷ
ପ୍ରତିଜ୍ଞା ପାଳନ କରି ନୁହେଁ ଅପଯଶ ।
ଭୀମ ବୋଲେ ଦେହେ ମାତ୍ର ମୁହଁ ଲଗାଇଲି
ଅକୀର୍ତ୍ତିକି ଡରି ରକ୍ତ ଗର୍ଭକୁ ନ ନେଲି ।
ଧଇଲା ଯାଜ୍ଞସେନୀର କେଶ ଯେଉଁ ହସ୍ତେ
ତାହା ଉପାଡ଼ିଲି ମାନଗୋବିନ୍ଦ ସାକ୍ଷାତେ ।
ତହୁଁ ଚଳିଲା ଗାନ୍ଧାରୀ ବିଦୂରକୁ ଘେନି
କିଛିଦୂରେ ଦେଖିଲା ଯେ ପଡ଼ିଛି ଶକୁନି ।
ଆରେ ବାବୁ ମୋ ଗାନ୍ଧାରଦେଶ ଅଧିପତି
ବୁଦ୍ଧି ବିବେକ ଜ୍ଞାନରେ ସମ ବୃହସ୍ପତି ।
ବିନାଦୋଷେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବହୁ ଶାସ୍ତି ଦେଲା
ପଥରଘରେ ଭରି ତୋ ବଂଶ ମରାଇଲା ।
ତହୁଁ ଉବୁରି ଅଇଲୁ ତୋର ବୁଦ୍ଧିବଳେ
ପିତୃଋଣ ପରିଶୋଧ କଲୁ ଏତେକାଳେ ।
ଦେଖ ବିଷ୍ଣୁ ଏ ମୋର ନିଜ ସହୋଦର
ଉପାୟ କରି ମାଇଲା ବଂଶକୁ ମୋହର ।
ଭାଇଏ ଏହାକୁ କି ବୋଲିବି ଯଦୁନାଥ
ଦେଖି ୟାକୁ ଶୋକ ମୋର ନ ହୁଏ କିଞ୍ଚିତ ।
ଭୋ କୃଷ୍ଣ ଏ ଯେବେ କରି ନ ଥାନ୍ତା ଏ କୃତ୍ୟ
କାହିଁପାଇଁ ମରିଥାନ୍ତେ ମୋର ଶତପୁତ୍ର ।
ହେ କୃଷ୍ଣ କୁରୁପାଣ୍ଡବ ଏହି ବେନିଦଳ
ଶକୁନି କୂଟ ନ ବୁଝି ଆରମ୍ଭିଲେ ଗୋଳ ।

ଆରେ ଆରେ ଶକୁନି ତୁ ନର୍କଗତି ପାଥି
ଦୁଷ୍ଟବୁଦ୍ଧି କରି ମରାଇଲୁ ଶତେପୁଅ ।
ଜୟଦ୍ରଥେ ଦେଖିଲା ସେ ତହୁଁ ଚଳିଯାଇ
ପାର୍ଥ ଏହାକୁ ମାଇଲୁ କେଉଁ ଦୋଷ ପାଇଁ ।
ଦୁଃଶୀଳା ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କ ନୁହଇ କି ଭଗ୍ନୀ
ଏ କି ଦୋଷ ତାର ନ ସହିଲୁ ଫାଲଗୁନି ।
ତାହା ଶୁଣି ବୋଲେ ପାର୍ଥ କପଟେ ଗୋ ମାତ
ଜୟଦ୍ରଥ ମୋ ପୁତ୍ରକୁ ମାଇଲା କେମନ୍ତ ।
ବନସ୍ତେ ଚୋରାଇ ନେଉଥିଲା ଦ୍ରୌପଦୀକୁ
ଦୁଃଶୀଳା ସକାଶେ ଥରେ ଛାଡ଼ିଦେଲି ତାକୁ ।
ତହୁଁ କ୍ରନ୍ଦନ କରିଣ ଚଳିଲା ଗାନ୍ଧାରୀ
ଦେଖ ସତାନବେ ପୁତ୍ର ପଡ଼ିଛନ୍ତି ମରି ।
ହା ହା ପୁତ୍ର ଗୁଣମଣି ଛାଡ଼ିଗଲ କେଣେ
ଜୀବନ୍ତେ ତୁମ୍ଭ ମୁଖ ମୁଁ ନ ଦେଖିଲି ଦିନେ ।
ଏବେ ତୁମ୍ଭ ମୃତଦେହ ଦେଖୁଛିରେ ବାବୁ
ଦେଖ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମୋ ବଂଶ ଛାଡ଼ିଲାଣି ସବୁ ।
ଏତେ ପୁତ୍ର ଉପୁଜାଇ ଆଣ୍ଠୁକୁଡ଼ି ହୋଲି
ଏହା କହି ମୂର୍ଚ୍ଛାଯାଇ ପଡ଼ିଲା ସେ ଢଳି ।
ବିଦୂର ସଞ୍ଜୟ ତାକୁ ଧରନ୍ତେଣ ଟେକି
ଚେତନା ପାଇ ବୋଇଲା ଶୁଣ ବନମାଳି ।
ଡାକ ହେ ଭୀମସେନକୁ ଦେଖେ ତାର ମୁଖ
କେହ୍ନେ ପାଶୋରିବି ଶତପୁତ୍ରଙ୍କର ଦୁଃଖ ।
ଖେଦବର ହୋଇ ତହୁଁ ଗାନ୍ଧାରୀ ଚଳିଲା
ଅସାଷ୍ଟମେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ପଡ଼ିଛି ଦେଖିଲା ।
ମଣି ନିର୍ମିତ ମୁକୁଟ ଗଳାରତ୍ନ ହାର
ଦିଶୁଛନ୍ତି ନୀଳମେଘେ ବିଦ୍ୟୁ ପରକାର ।
ଯୁଝିବାକୁ ଆସିଥିଲେ ଯେତେ ଦଣ୍ଡଧାରୀ
ମଣିମୟ ହାର ହୃଦେ ଦେଖୁଥିଲେ ଭରି ।
କିମ୍ପାଇରେ ଭୀମ ଏଡ଼େ ମନ୍ଦକର୍ମ କଲୁ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଜାନୁପରେ ଗଦା ତୁ ପିଟିଲୁ ।
ଦିଶୁଥିଲା ଏ ମୁକୁଟ ମଣି କି ସୁନ୍ଦର
ପାଦରେ ମରଦି ତାକୁ କରିଦେଲୁ ଚୁର ।
ବୋଇଲା ଯେ ଭୀମସେନ ଶୁଣ ଆଗୋ ମାଏ
ଦ୍ରୌପଦୀର ଜାନୁ ଦେଖୁଥିଲେ ତୋର ପୋଏ ।
ତେଣୁ ଦ୍ରୌପଦୀ ତାହାକୁ ଶାପ କଲେ ଦାନ
ରେ ମୂଢ଼କାଳେ ତୋହର ହେଉ ଜାନୁଭଗ୍ନ ।
ଅପାର ଅନ୍ୟାୟ ମାଗୋ ତୋର ସୁତ କଲେ
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କି କୂଟ ପଶା ଭ୍ୟାଇ ଖେଳାଇଲେ ।
ତେରବର୍ଷ ପଠାଇଲେ ବନକୁ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ
ମଗାଇଲୁ ନିଜ ଗ୍ରାମ ପେଷି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ।

ଅପମାନ ଦେଲେ ଫେରି ଅଇଲେ ମୁରାରି
କଳି ନ ଭାଙ୍ଗିଲୁ କିମ୍ପା ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ତିଆରି ।
ତୁହି କି ନ ଜାଣୁ ମୋତେ ଦେଲେ ବିଷଲଡ୍ଡୁ
ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ବିଷ ଦେଉଛୁ ତୋର ମୁହଁ ପୋଡୁ ।
ପୁଣି ଏକ ଜତୁଘର ଭିଆଇଲେ କୂଟେ
ତୋର ପୁତ୍ରମାନେ ପରା ନ ଥାନ୍ତି କପଟେ ।
ସାଧୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଲୋକଙ୍କୁ ଦେଲେ ଏତେ ଶାସ୍ତି
ଏପରି କେତେ ଅନ୍ୟାୟ ସହେ ପ୍ରଜାପତି ।
ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ପୂରାଇ ନ ଦେଲା ରାଜ୍ୟକୁ
ସେ କାଳେ ନ ତିଆରିଲୁ କିମ୍ପା ତୋ ପୁତ୍ରକୁ ।
ପୁଣି ମଧ୍ୟସ୍ଥ ହୋଇଣ ଗଲେ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ
ସଭାରେ ତାଙ୍କୁ ଯେତେକ ଦେଲେ ଅପମାନ ।
ଏକାଳେ କିମ୍ପା ତିଆରି ନ ପାରିଲୁ ମାୟେ
ମନ୍ଦ ବୁଦ୍ଧିରେ ଅବଶ୍ୟ ହୁଅଇ ଅଜୟେ ।
ତୋ ପୁତ୍ରଙ୍କ ଅନ୍ୟାୟକୁ କାହିଁକି ନ ନିନ୍ଦୁ
ବୁଝି ନ ବୁଝିଲା ପରି ବାହୁନି ତୁ କାନ୍ଦୁ ।
ପୁଣି କାନ୍ଦି ଭୀମସେନେ ଗାନ୍ଧାରୀ କହିଲା
ମାଇଲୁ ତେବେ ତୋ ମନ ଶାନ୍ତ ନ ହୋଇଲା ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଗଦାଘାତେ ଅସାକ୍ଷମ ହୋଇ
ପଡ଼ିଲା ପରେ ମୁକୁଟ ମର୍ଦ୍ଦିଲୁ କିମ୍ପାଇଁ ।
ଗୁରୁତର ଶୋକେ ଦେବୀ ହୋଇ ଅସମ୍ଭାଳ
ମାନଗୋବିନ୍ଦ ରାଜାକୁ କଲା ଯାଇ କୋଳ ।
ଉଠ ଉଠ ଆରେ ବାବୁ ମାନଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ
କେତେ ନିଦ୍ରା ଯାଇଅଛୁ ପାହିଲାଣି ରାତି ।
ତୋତେ ଶତେକ ଯୁବତୀ ଚାମର ଢାଳନ୍ତି
ହଂସୁଲୀ ତୁଳିରେ ନିଦ୍ରା ନ ମାଡ଼ଇ ରାତି ।
କସ୍ତୁରୀ ନନ୍ଦନ ନିତି ବୋଳନ୍ତି ତୋ କାୟେ
ଏବେ ଶରୀରକୁ କିମ୍ପା କଲୁ ରକ୍ତମୟେ ।
ଲକ୍ଷେ ରାଜାଙ୍କ ଉପରେ ହେଲୁ ଉଚ୍ଚତମ
ଅତିମାନେ ଦେଲେ ମାନଗୋବିନ୍ଦ ତୋ ନାମ ।
ଗାନ୍ଧାରୀ ଦେବୀ ଏପରି ଶୋକ ଯହୁଁ କଲେ
ତହୁଁ ମନ୍ଦେ ମନ୍ଦେ ହସି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ।
ଯେ ତାହାର କଲା କର୍ମ ସୁଝଇ କି ଆନ
ସେବେଳେ ନ କଲୁ କିମ୍ପା ବିଦୁର ବଚନ ।
ସେ କାଳ କଥା ପଶିଲା ନାହିଁ ତୋର କର୍ଣ୍ଣେ
କାହିଁପାଇଁ ଏବେ ଶୋକ କରୁ ଅକାରଣେ ।
ପୁନଶ୍ଚ ବୋଇଲା ବାବୁ ଦେଖ ହେ କହ୍ନାଇ
ଏ ବୋହୂଙ୍କ ଦୁଃଖ ଦେଖି ମୋ ଅନ୍ତ ଦହଇ ।
କେହି ପତି କେହି ପୁତ୍ର କେହି ଭ୍ରାତା ନାତି
କେହି ବା ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବ ପାଇଁ କାନ୍ଦୁଛନ୍ତି ।
କାକ ଶୃଗାଳ କୁକ୍କୁର ଗୃଧ୍ର ତୋଷ ବହି
ଶତଶତ ମୃତପିଣ୍ଡ ଭକ୍ଷିଛନ୍ତି ଧାଇଁ ।
ରଣନିହତ ବୀରଙ୍କ ଦଶା ନେତ୍ରେ ଚାହିଁ
କେଶବାସ ଅସମ୍ଭାଳେ ଦେଖନ୍ତି ସେ ଧାଇଁ ।
କାନ୍ଦୁଛନ୍ତି ହାହାକାର କରି ଦେଖ ଦେଖ
କେବା ମୃତ ସୁହୃଦର ଦେଖୁଛନ୍ତି ମୁଖ ।
କେବା ତାଙ୍କ ଗୁଣ ଗୁଣି କୁରରୀ ପରାୟ
କାନ୍ଦୁଛନ୍ତି ନୟନରୁ ନୀରକୁ ବୁହାଇ ।
କେବା ବକ୍ଷେ କର ତାଡ଼େ କେ ମହୀରେ ପଡ଼େ
କେବା ପ୍ରାଣନାଥ ବୋଲି ଉଚ୍ଚେ ରଡ଼ିଛାଡ଼େ ।
ଚନ୍ଦ୍ରସୂର୍ଯ୍ୟ ଯାହାଙ୍କର ଛାଇ ଦେଖି ନାହିଁ
ସେମାନେ ଭ୍ରମୁଅଛନ୍ତି ଦେଖି ବାଇହୋଇ ।
ଅଷ୍ଟାଦଶ ଅକ୍ଷୌହିଣୀ ସେନା ମହାପ୍ରାଣୀ
ଯମଘରର ଅତିଥି ହେଲେ ଚକ୍ରପାଣି ।
ଦେଖ ହରି ଭାନୁମତୀ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ନାରୀ
ମୃତପତି ବକ୍ଷେ ଅଛି ମଥାନତ କରି ।
କାନ୍ଦୁଅଛି ମୋତେ ଛାଡ଼ିକରି କେଣେ ଗଲ
ଅମୀୟ ବଚନ ପଦେ ବାରେ ନ କହିଲ ।
ବିରାଟ ରାଜକୁମାରୀ ଉତ୍ତରା ସୁନ୍ଦରୀ
ମୃତ ଅଭିମନ୍ୟୁ ମୁଖ ନୟନେ ନିହାରି ।
ନେତ୍ରନୀରେ ହୋଇଅଛି ଅଙ୍ଗ ଜରଜର
କର୍ଣ୍ଣ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନାଦିଙ୍କୁ କରୁଛି ଧିକ୍କାର ।
କହୁଛି ହେ ନାଥ ଛଅମାସ ହେଲା ମୋତେ
ବିଭାହୋଇ ଏକା ସ୍ୱର୍ଗେ ଚଳିଲ କେମନ୍ତେ ।
ସ୍ୱର୍ଗ ବିଦ୍ୟାଧରୀ ସଙ୍ଗେ ରହିବ ସୁଖରେ
ମୁହିଁ ସିନା ହେଉଥିବି ଘାଣ୍ଟି ଦୁଃଖ ଘୋରେ ।
ମୋର କପାଳେ ବିଧାତା ଏହା ଲିହିଥିଲା
ତୁମ୍ଭ ମୁଖ ଦେଖି ଯା ମୋ ଜୀବନ ନ ଗଲା ।
ଆନ ବଧୂଗଣ ଯେତେ କରୁଛନ୍ତି ଶୋକ
ତାହାତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ଦେଖୁଅଛ ପଦ୍ମମୁଖ ।
ଏହିପରି ବହୁଶୋକ ଗାନ୍ଧାରୀ ଯେ କଲେ
ଶୁଣି ଦରହାସେ ଦେବ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ।
ଯେ ଯାହାର କଲାକର୍ମ ନୁହଇ ଯେ ଆନ
ସେ କାଳେ ନ କଲୁ କିମ୍ପା ବିଦୁର ବଚନ ।
ସେ ବେଳର କଥା ନ ପଶିଲା ତୋର କର୍ଣ୍ଣେ
ଏତେବେଳେ ଶୋକ କାହିଁପାଇଁ କର ମନେ ।
ଚାଲ ଚାଲ ଦେବୀ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ବୁଲିଯିବା
ଦ୍ୱାଦଶ ଯୋଜନ ଭୂମି ବୁଲିଣ ଦେଖିବା ।
ଗାନ୍ଧାରୀ ବୋଇଲେ ଆହେ ଶୁଣ ପୀତବାସ
ଆବର ରାଜାଙ୍କୁ ଦେଖି ପ୍ରୟୋଜନ କିସ ।

ଲକ୍ଷେ ରାଜା ଏ ଠାବରେ ହୋଇଛନ୍ତି ନାଶ
ତା ପରେ ତା ପରେ ପଡ଼ି ନ ଦିଶଇ ଦିଶ ।
ତୋର ପୁତ୍ରେ ସଭାମଧ୍ୟେ ମୋତେ ଦ୍ୟନ୍ତେ ଲାଜ
ମୁଁ ପାଣ୍ଡବପକ୍ଷ ହୋଇ କଲି ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ।
ତାହା ଶୁଣି ବିକଳରେ ବୋଇଲା ଗାନ୍ଧାରୀ
ତୁହି ନାଶ କରାଇଲୁ ବଂଶକୁ ମୋହରି ।
ଅନ୍ୟର ବଳେ ଏହା ତ ହୋଇ ଯେ ନ ପାରେ
ଏକା ତୋହ ଯୋଗୁ ସିନା ହେଲା ଏ ପ୍ରକାରେ ।
ତୋହର କପଟେ ନାଶଗଲା ମୋର ବଂଶ
ହେ କୃଷ୍ଣ ଏପରି ତୋର ବଂଶ ହେଉ ନାଶ ।
ଏକ ସହୋଦରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ କରାଇଲୁ
ଏ ମୋହର ଅଭିଶାପ ତୋତେ ନିଶ୍ଚେ ଫଳୁ ।
ଏ ବଚନ ଶୁଣି କୃଷ୍ଣ ଉଲୁସାଇ ଗାତ୍ର
ବୋଇଲେ ଉଚିତ ଶାପ ଦେଲୁ ଆଗୋ ମାତ ।
ଆନର ଅନିଷ୍ଟ କରିନାହିଁ କେତେବେଳେ
କେ ଅଛି ପ୍ରମାଦ ମୋତେ ଦେବ ରବିତଳେ ।
ଆପଣେ ଆପଣେ ମରାମରି ହୁଅନ୍ତୁ ସତ
ଏ ବଚନ ଗୋଟି କେଭେ ନ ଘଟୁ ଗୋ ମାତ ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ବାକ୍ୟେ ଗାନ୍ଧାରୀ ପାଇଲାକ୍ତ ଲାଜ
ଭଲ ଶାପ ଦେଲି ହେଲା ଦେବତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ।

ଲଜ୍ଜା ପାଇଣ ଗାନ୍ଧାରୀ ହୁଅନ୍ତେ ନିରୁତ୍ତର
କୋମଳ କରି କହିଲେ ତାଙ୍କୁ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ତୁମ୍ଭେ ମାତ ମନ ମଧ୍ୟେ ନ ହୁଅ ଭାବିତ
ମୁହିଁ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କର ବିନୟ ଭକତ ।
ରଥ ଲେଉଟାଇ ଯହୁଁ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଗଲେ
ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କୁ ଅନାଇ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଲେ ।
ଚାଲ ଆମ୍ଭେମାନେ ଯିବା ଏଣେ ନାହିଁ କାର୍ଯ୍ୟ
ରାଜ୍ୟେ ଅଭିଷେକ ହୋଇ ସୁଖେ କର ରାଜ୍ୟ ।
ସେ ସ୍ଥାନରୁ ଷଡ଼ଜଣ କରିଲେ ଗମନ
ତହିଁ ଯାହା ଯାହା ହେଲା ଯୁଧିଷ୍ଠି ରାଜନ ।
ଦ୍ରୌପଦୀ ଆଗରେ ସବୁ ବିସ୍ତାରି କହିଲେ
ତେମନ୍ତ ମାୟାରେ ତାଙ୍କୁ କୃଷ୍ଣ ରକ୍ଷାକଲେ ।
କହୁଥିଲେ ନ ସରଇ ଚରିତ ଯାହାର
ସେହି ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେବଙ୍କୁ ଦେଲେ ରାଜ୍ୟଭାର ।
ବ୍ରହ୍ମା କଳି ନ ପାରିଲେ ମାୟା ଯାହାଙ୍କର
ତାହାର ଚରଣ ତଳେ ଶରଣ ମୋହର ।
ତ୍ରିଲୋକର ଅଧିପତି ଅଟନ୍ତି ଯେ ନାଥ
ମାୟାରେ ସେ ଅସୁରଙ୍କୁ କରନ୍ତି ନିପାତ ।
ସେ ଦେବଦେବ ଚରଣେ ରହୁ ମୋର ମନ
ଶାରଳା ଦାସର ଏହା ଅଟେ ନିବେଦନ ।

ମହାଭାରତ ନାରୀ ପର୍ବ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ

ମହାଭାରତ

ଶାନ୍ତିପର୍ବ

ଭୀଷ୍ମ ଓ କୌରବ ଶତଭ୍ରାତାଙ୍କ ପିଣ୍ଡଦାହ

ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ଆଗେ ଅଗସ୍ତି କହିଲେ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସଙ୍ଗେ ପାଣ୍ଡବ ପଞ୍ଚମୂର୍ତ୍ତି ଗଲେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କୁ କହିଲେ ଦେବକୀ ନନ୍ଦନ
ଅଭିଷେକ ଦ୍ରବ୍ୟମାନ କର ଆୟୋଜନ ।
ତାହା ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିର କହିଲେ ହେ ହରି
ଭୀଷ୍ମେ ନ ବିଚାରି ରାଜା ହେବା କେଉଁପରି ।
ତହୁଁ ଭୀଷ୍ମଙ୍କ ପାଖକୁ କଲେ ସେ ଗମନ
ସୈନ୍ୟଶାଖା ନାହିଁ କେହି ସେହି ଷଡ଼ଜଣ ।
ଯେଉଁଠାରେ ଭୀଷ୍ମ ଶରଶଯ୍ୟା କରିଥିଲେ
ସର୍ବେ ସେ ସ୍ଥାନରେ ଯାଇ ପରବେଶ ହେଲେ ।
ମୌନବ୍ରତେ ଭୀଷ୍ମଦେବ ତହିଁ ଶୋଇଥିଲେ
କିଏ ସେ ଆସିଲା ବୋଲି ଚକ୍ଷୁ ମେଲାଇଲେ ।
ଚକ୍ଷୁ ମେଲି ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ମୁଖକୁ ଅନାଇଁ
ବୋଇଲେ ସୁଖରେ ବାବୁ ରାଜ୍ୟ କର ଯାଇଁ ।
କାହିଁପାଇଁ ଧର୍ମରାଜ ଅଇଲୁ ମୋ ପାଶ
ବୋଇଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠି ଶୁଣ କୁରୁକୁଳ ଈଶ ।
ଆମ୍ଭ ହିତେ ଦେବ ତୁମ୍ଭେ ତେଜିଲ ସଂଗ୍ରାମ
ତ୍ରିଭୁବନେ କିଏ ଅଛି ତୁମ୍ଭର ସମାନ ।
ଯୁଝିଥିଲେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ବା ଜିଣିଥାନ୍ତା କିଏ
ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ତୁମ୍ଭର ସଦା ଚିତ୍ତେ ଦୟା ଥାଏ ।
ପ୍ରଥମ ସମରେ ଆଜ୍ଞା ଦେଇଥିଲ ଦେବ
ଶତ୍ରୁ ମାରି ପଞ୍ଚକଟକରେ ରାଜା ହେବ ।
ମହତ ବଚନ କେଭେ ନୁହଇ ଅନ୍ୟଥା
ହସିଲେ ଭୀଷ୍ମ ଶୁଣିଣ ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ କଥା
ଦରହସିତ ବଦନେ ଦିଅନ୍ତେ ଉତ୍ତର
ଏବେ ନିଷ୍କଣ୍ଟକ ହେଲା ସୁଖେ ରାଜ୍ୟ କର ।
ନାନା ଉପଭୋଗ କର ସୁଖେ ରାଜାହୋଇ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପ୍ରସନ୍ନେ ତୋତେ କିଛି ଭୟ ନାହିଁ ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଶତେପୁତ୍ର ହୋଇବେ ନିପାତ
ବଡ଼ ସନ୍ଦେହ ମୋ ଚିତ୍ତେ ଥିଲା ଧର୍ମସୁତ ।
ରାଜ୍ୟ କର ବାବୁ ଏବେ ଧର୍ମ ପ୍ରତିପାଳି
ଅଧର୍ମ କଲେ ସହିବ ନାହିଁ ମହୀସ୍ଥଳୀ ।

ଏପରି ପ୍ରଜା ପାଳିବୁ ନୋହିବେ କେ ଦୁଃଖୀ
ପ୍ରଜାଙ୍କ ସୁଖରେ ସିନା ରାଜା ହୁଏ ସୁଖୀ ।
ନ୍ୟାୟେ ପ୍ରଜାଙ୍କୁ ପାଳିଲେ ଇନ୍ଦ୍ର କରେ ବୃଷ୍ଟି
ରାଜାର ପାଳନେ ସିନା ରକ୍ଷା ହୁଏ ସୃଷ୍ଟି ।
ପ୍ରଜା ସନ୍ତୋଷେ ରାଜାର ହୁଏ ସର୍ବସିଦ୍ଧି
ପ୍ରଜାଙ୍କ ସୁଖେ ରାଜାର ଆୟ ହୁଏ ବୃଦ୍ଧି ।
ଦୋଷାଦୋଷ ବିଚାରିଣ ଦଣ୍ଡ ଦେଉଥିବୁ
ଦେଖି ତାହା ତୋଷ ହେବେ ପ୍ରଜାମାନେ ସବୁ ।
ଚାର ବରଗି ବୁଝିବୁ ବିଧି କି ଅବିଧି
ଅନୀତି କହିଲେ ଶିର ପକାଇବୁ ଛେଦି ।
ଦୋଷୀଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡିଲେ ତୋର ନ ହୋଇବ ଦୋଷ
ତେବେ ନିଶ୍ଚଳରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଥିବେ ତୋର ଦେଶ ।
ବିଂଶ ହାତରେ କରିବୁ ଏକ ନଳକାଠି
ପଞ୍ଚବିଂଶ ଗୁଣେ ମାଣ ବିଂଶମାଣେ ବାଟି ।
ବାଟି କରେ ଏକ ଚିନା ନେଉଥିଲେ ସଞ୍ଜା
ପ୍ରଜା ବୋଲିବେ ଦୀର୍ଘାୟୁ ହୁଅନ୍ତୁ ଆମ୍ଭ ରାଜା ।
ପ୍ରଜାଙ୍କ ମୁଖରୁ ଯାର ଶୁଭେ ସାଧୁଧ୍ୱନି
ଯମ ଦଣ୍ଡ ନ ପାରଇ ତାକୁ ପାଶ ଘେନି ।
ବିଦ୍ରୋହ ଦମନ ପାଇଁ ଭାଇଙ୍କି ପେଶିବୁ
ଡଗର ମୁଖୁ ରାଜ୍ୟର ଖବର ବୁଝିବୁ ।
ମନ୍ତ୍ରୀପଣେ ସୁଚତୁର ଲୋକଙ୍କୁ ରଖିବୁ
ତାଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଘେନି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବୁ ।
କୃଷିକାରୀଙ୍କୁ କଦାପି ଅର୍ଥେ ନ ଦଣ୍ଡିବୁ
ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀଜନଙ୍କୁ ସଦା କ୍ଷମା ଆଚରିବୁ ।
ବୃଦ୍ଧ ରାଉତଙ୍କୁ ଛୋଟ ଘୋଟକକୁ ଦେବୁ
ପଞ୍ଚାଶବର୍ଷ ପଦାତି ଗଜ କରିଥିବୁ ।
ସତର ବର୍ଷର ଯେଉଁ ଗଜ ହୋଇଥିବ
ବଳିଷ୍ଠ ମାହୁନ୍ତ ତାକୁ ସଜ କରିଥିବ ।
କଟୁଆଳ ଅନୁବ୍ରତେ ହୋଇଥିବେ ସଜ
ପର ରାଜ୍ୟେ ନିଅଳସ ହୋଇଥିବୁ ରାଜ ।
ପଣ୍ଡିତ ମୁଖୁ ଶୁଣିବୁ ପୁରାଣର କଥା
ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ ବିଶ୍ୱାସ ବାବୁ ନ ଯିବୁ ସର୍ବଥା ।

ଅସୁରଭୋଗୀ ତୀର୍ଥେ ନ ବୁଡ଼ାଇ ତୁ କାୟ
ଧନ ସଞ୍ଚିବାକୁ ଲୋଭୀ ନ ହୋଇବୁ ରାୟ ।
ବେଳକାଳ ଜାଣି ଧନ ପ୍ରଜାଙ୍କୁ ଯେ ଦେବୁ
ଅନ୍ଧାରି ବିଜେ ନ କରି ବିଶ୍ୱାସ ନ ଯିବୁ ।
ପାରିଧିକୁ ଏକାବେଳେ ନ ତେଜିବୁ ରାଜା
ଦେବତା ବ୍ରାହ୍ମଣେ ନିତ୍ୟେ କରୁଥିବୁ ପୂଜା ।
ଧାର୍ମିକଙ୍କୁ ଏକାଦଶୀ ବ୍ରତ କରାଇବୁ
ବିଦେଶୀ ଦୂତେ କଟକେ ପ୍ରବେଶି ନ ଦେବୁ ।
ପରଦାରା ପରଧନେ ଲୋଭ ନ କରିବୁ
ବିବାହିତ ନାରୀ ସଙ୍ଗେ କେବଳ ରହିବୁ ।
ସଦା ଯଜ୍ଞ କରି ଦେଉଥିବୁ ଯେ ଆହୁତି
ଦଣ୍ଡ ବିହିବୁ ଯେ ଉପଗତ ଶତ୍ରୁ ପ୍ରତି ।
ଦୁଷ୍ଟ ଦାନବମାନଙ୍କୁ କରିବୁ ତୁ ନାଶ
ଏହାଦ୍ୱାରା ନୃପତିକୁ ନ ଲାଗଇ ଦୋଷ ।
ପରଦାର ପରଦ୍ରବ୍ୟ ବଳେ ନ ହରିବୁ
ପ୍ରାଣୀ ଶରଣ ପଶିଲେ ତାହାକୁ ରଖିବୁ ।
ରାଜ୍ୟଭାର ସମର୍ପିବୁ ମନ୍ତ୍ରୀର ହସ୍ତରେ
ସମୁଦାୟ ଅଧିକାର ନ ଦେବୁ ତାହାରେ ।
କଷ୍ଟ ନ ପାନ୍ତି ଯେପରି ଗୋରୁ ଯେ ବ୍ରାହ୍ମଣ
ଏ କଥାକୁ ସଦା ରଖିଥିବୁ ସାବଧାନ ।
କୃଷି କର୍ମକାରୀଜନେ ନ ଦଣ୍ଡିବୁ ଧନ
ଗୋଚର ନିମନ୍ତେ ଛାଡ଼ିଦେବୁ ବହୁସ୍ଥାନ ।
ତୀର୍ଥରେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଦେବୁ ଅନ୍ନଦାନ
ଉତ୍ତମ ସ୍ଥାନେ ରଖିବୁ ସେନାପତି ଗଣ ।
ଗଜ ଅଶ୍ୱଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଦେଉଥିବୁ ଧନ
ଗୋପାଳେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ଅର୍ପିବୁ ଗୋଧନ ।
ପୁଣି ଗୁଣ ଜାଣିକରି କରୁଥିବୁ ପୂଜା
କବିମାନଙ୍କୁ କୃପଣ ନ ହୋଇବୁ ରାଜା ।
ଏସନକ କହି ଭୀଷ୍ମ ରାଜବିଧିମାନ
କୃଷ୍ଣ ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କର ଚାହିଁଲେ ବଦନ ।
ଭୋ କୃଷ୍ଣ ଭୋ କୃଷ୍ଣ ତୋର ପଶିଲି ଶରଣ
ଏହା କହି ଭୀଷ୍ମଦେବ ତେଜିଲେ ଜୀବନ ।
ପୁଷ୍ପକରଥେ ବସାଇ ନେଲେ ଦେବଗଣ
ବୈକୁଣ୍ଠ ଭୁବନେ ତାଙ୍କୁ ଦେଲେ ଦିବ୍ୟସ୍ଥାନ ।
ଜୟ ଜୟ ଜଗନ୍ନାଥ ଜୟ ଚକ୍ରଧାରୀ
ସକଳ ଭିତରେ ତୁହି ରହିଅଛୁ ପୁରି ।
ମହାଭାଗ ନାଶକଲୁ ଆହେ ଦେବ କୂଟେ
ଅନ୍ତିମ କାଳରେ ସ୍ଥାନ ଦିଅ ବଇକୁଣ୍ଠେ ।

ନମାମି ଶ୍ରୀନାରାୟଣ ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ରଧାରୀ
ଲଭିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ମୋର ପୟର ତୋହରି ।
ତାବତ ଜୀବନ ପିଣ୍ଡେ ପ୍ରାଣ ଅଛି ହରି
ଯାବତ ଗାଉ ତୋ ନାମ ରସନା ମୋହରି ।
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦୟା ଥାଏ ତୋହର ପଦ୍ମାକ୍ଷ
ଶତ୍ରୁପଣେ ଚିନ୍ତି ତୋତେ ପାଇଛନ୍ତି ମୋକ୍ଷ ।
ଯେତେ ଜନମାନେ ରଣଭୂମିରେ ପଡ଼ିଲେ
ଶତ୍ରୁହୋଇ ସ୍ୱର୍ଗସ୍ଥାନ ସେହୁ ଲାଭ କଲେ ।
ଏତେଦିନ ଶବ ରଣଭୂମିରେ ପଡ଼ିଲେ
କାହାରି ଦେହରେ କୃମି ଜନ୍ମ ନ ହୋଇଲେ ।
ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟ କାରଣ ଅଟେ କୃଷ୍ଣ ନାମଗୋଟି
ମମହୃଦେ ମାଳା କଣ୍ଠ ଦେଶେ ହେବ କଣ୍ଠି ।
ଜୀବଙ୍କର ପ୍ରାଣପାନ ଆଦି ପଞ୍ଚଆତ୍ମା
ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ଆନ ବୋଲି ନ ଭାବନ୍ତି ମହାତ୍ମା ।
ବିଭୀଷଣ ବଳୀ ଦକ୍ଷ ପ୍ରହ୍ଲାଦ ଅକ୍ରୂର
ଭକ୍ତିକରି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ ଗଲେ ସ୍ୱର୍ଗପୁର ।
ରକ୍ଷ ଭକ୍ଷ ହେତି ମାଳି ପ୍ରହେତି ସୁମାଳି
ହିରଣ୍ୟ ହିରଣ୍ୟାକ୍ଷ ମଧୁକୈଟଭ ବାଳୀ ।
ବିଂଶମାଥ କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣ ପୁଣି ଶିଶୁପାଳ
ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ହେୟ କରନ୍ତି ଏମାନେ ସକଳ ।
ଶାସ୍ତ୍ର ପୁରାଣମାନଙ୍କୁ କରି ପରିତେଜ୍ୟା
ବାହୁବଳରେ ହରିବେ ତାଙ୍କର ଭାରିଯା ।
ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ମାରିବେ ବୋଲି କରିଥାନ୍ତି ଲୟ
ତେଣୁ କରି ଏ ସମସ୍ତେ ହେଲେ ବିଷ୍ଣୁମୟ ।
ସେହି ନିରାକାର ବିଷ୍ଣୁ ଚରଣ କମଳେ
ଶୂଦ୍ରମୁନି ଶ୍ରୀ ଶାରଳାଦାସ ଶିର ଲୁଳେ ।
ଭୀଷ୍ମ ମୃତ୍ୟୁଶବ ଦେଖି ପାଣ୍ଡବେ ଭାବନ୍ତି
ସଂସ୍କାର ନିମନ୍ତେ ତାକୁ ମନରେ ଭାଳନ୍ତି ।
ଅପୋଡ଼ା ଭୂମି ଯୁଧିଷ୍ଠି ଖୋଜନ୍ତି ବୁଲିଣ
ବିଚାରନ୍ତି ତହିଁ ଶବ କରିବେ ଦହନ ।
ବହୁତ ଦେଶ ପାଣ୍ଡବ ସମୟେ ବୁଲିଲେ
ଅପୋଡ଼ା ଭୂମିଖଣ୍ଡିକ ଲୋଡ଼ି ନ ପାଇଲେ ।
ବହୁତୀର୍ଥେ ଶବ ଘେନି ବୁଲିଲେ ପାଣ୍ଡବ
ମହୋଦଧିକୂଳେ କୃଷ୍ଣ କଲେ ନେଇ ଠାବ ।
ସମୁଦ୍ର ମଧ୍ୟେ ଦେଖିଲେ କୁଦ ଏକ ଅଛି
ଏହି ହେ ଅପୋଡ଼ାଭୂମି ବୋଇଲେ ଶ୍ରୀବତ୍ସି ।
ତହିଁ ନେଇ ଭୀଷ୍ମ ପିଣ୍ଡ କରିଲେ ଦହନ
ସମୁଦ୍ରରେ ମେଲିଦେଲେ ଅସ୍ଥି ଭସ୍ମମାନ ।
ବିଶ୍ୱଦେବ ଶୂନ୍ୟେ ରହି ଏପରି ଭାଷିଲେ
ଭଲ ଅପୋଡ଼ା ଭୂମିକି ପାଣ୍ଡବେ ପାଇଲେ ।

ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କ ଅସ୍ଥି ଭୂମିରେ ପଡ଼ିଛି
ମହୀମଣ୍ଡଳେ ଅପୋଡ଼ା ଭୂମି ଅଳ୍ପ ଅଛି ।
ତିଳମନ୍ଦାକିନୀ ଅଛି ନୀଳ ପର୍ବତରେ
ଅପୋଡ଼ା ଭୂମି ରହିଛି ତାହାର ମଧ୍ୟରେ ।
ଜମ୍ବୁଦ୍ୱୀପର ଉତ୍ତରେ ହିମ ଗିରିମାଳା
ସୂଚୀମୁନେ ବିଜେ କରି ଅଛନ୍ତି ହେଙ୍ଗୁଳା ।
ଭୋଗମଣ୍ଡଳରେ ଅଛି ତିଳମନ୍ଦା ସରି
ତହିଁ ପରେ ବିଜେ କରିଅଛନ୍ତି ବାସେଳୀ ।
ମତ୍ସ୍ୟଦେଶ ରହିଅଛି କେଶନଦୀ ତଟ
ତହିଁ ଲତା ଏକ ଅଛି ନାମ ବାଞ୍ଛାବଟ ।
ଓଡ଼ିଶା ମଣ୍ଡଳ ଚିତ୍ରୋତ୍ପଳା ନଦୀକୂଳେ
ପାରେଶ୍ୱର ଲିଙ୍ଗ ଅଛି ଅପୋଡ଼ା ଭୂମିରେ ।
ଜମ୍ବୁଦ୍ୱୀପ ମଧ୍ୟେ ପାଞ୍ଚଗୋଟି ଅଛି ଠାବ
ଆଉ ମାନେ ପୋଡ଼ାଭୂମି ବୋଲେ ବିଶ୍ୱଦେବ ।
ଚନ୍ଦ୍ରଦ୍ୱୀପେ ଅଛି ମେରୁ ପଶ୍ଚିମ ପାରୁଶେ
ଶବ ସେ ସ୍ଥାନରୁ ନେଇ ଦହନ୍ତି ମନୁଷ୍ୟେ ।
ଯେ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କୁ ହୋଇଥିବ ବିଷ୍ଣୁଜ୍ୱର
ସେମାନଙ୍କୁ ନେଇ ମେଲେ ସାଗର ଭିତର ।
ଯେ ଧର୍ମ ନନ୍ଦନ ଏହିସ୍ଥାନ ନୁହେଁ ପୋଡ଼ା
ଆଉ ମାନ ପୋଡ଼ାଭୂମି ଜାଣ ଏହାଛଡ଼ା ।
କରଞ୍ଚ ଦ୍ୱୀପରେ ନବକୋଟି ସ୍ଥାନ ଅଛି
କୁଶଦ୍ୱୀପରେ ଅପୋଡ଼ା ଭୂମି ନାହିଁ କିଛି ।
ପଦ୍ମଦ୍ୱୀପ ମଧ୍ୟେ ଅଛି ଚଉବିଂଶ ସ୍ଥାନ
ବିଶ୍ୱଦେବ ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ କହିଲେ ଏସନ ।
ତାହା ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ହରଷ ହୋଇଲେ
ଭୀଷ୍ମ ପ୍ରେତକୃତ୍ୟ ବେଗେ ସମାପ୍ତ କରିଲେ ।
ପ୍ରେତକୃତ୍ୟ ସାରି ସର୍ବେ ହୋଇ ହୃଷ୍ଟମତି
ଯାଇଁ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର କତି ।
ଗାନ୍ଧାରୀ ବୋଇଲେ ଆରେ ଶୁଣ ଫାଲଗୁନି
ମୋ ପୁତ୍ରମାନଙ୍କୁ ବାବୁ ଦେବଟିକି ଅଗ୍ନି ।
ଗାନ୍ଧାରୀ ବଚନ ଶୁଣି ପାଣ୍ଡବେ ଚଳିଲେ
କୌରବଙ୍କୁ ଦେବାକୁ ଆୟୋଜନ କଲେ ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଭୀମ ବ୍ୟାସ ସରୋବରୁ ଟୀରୁ
କନ୍ଧରେ ଆଣିଲା ମଣି ଗିରିସମ ଗରୁ ।
ସବୁ ଭାଇଙ୍କ ଉପରେ ତାକୁ ଦେଲେ ଶୁଆଇ
କୃଷ୍ଣ ପାର୍ଥଙ୍କୁ କହିଲେ ପୋଡ଼ ବେଗେ ତୁହି ।
ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗରୁ ବହେ ମନ୍ଦ ସମୀରଣ
ଅଗ୍ନିବାଣ ଗୁଣେ ଭରି ବିନ୍ଧିଲା ଅର୍ଜୁନ ।
ପ୍ରଳୟ କାଳରେ ଅଗ୍ନିସମ ମହାତେଜ
ଦ୍ୱାଦଶ ଯୋଜନଯାଏ କରିଲା ଦହିର୍ଯ୍ୟ ।
ସବୁ ମୃତପିଣ୍ଡମାନେ ହୋଇଲେ ବନ୍ଧନ
ତହିଁ ମୂଳ ଶବ ହେଲା ରାଜା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞେ ଅଗ୍ନି ଯେସନେ ପ୍ରବଳ
ଆକାଶେ ବ୍ୟାପିଲା ତେହ୍ନେ ସେ ଚିତାଅନଳ ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଅଗ୍ନି ଦେଖି ବୋଇଲା ଏସନ
ଆଜିଠାରୁ ରାଜ୍ୟ ବୁଝ ତୁ ଧର୍ମ ନନ୍ଦନ ।
ପୁତ୍ରଙ୍କ ଅଭାବେ କେହ୍ନେ ରଖିବୁ ଜୀବନ
ଏହି ବହ୍ନିରେ ପଶିବୁ ଆମ୍ଭେ ଦୁଇଜଣ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିଦେବ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ତାତ ମାତ
ଆମ୍ଭପ୍ରତି ସଦା ଥାଏ ତୁମ୍ଭ ସ୍ନେହଚିତ୍ତ ।
ଏତେବେଳେ କାହିଁପାଇଁ ହେଉଛ ନିର୍ଦ୍ଦୟ
ଆମ୍ଭେ ପାଞ୍ଚଭାଇ ତୋର ନୋହୁ କି ତନୟ ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଗାନ୍ଧାରୀ ଯେ ବୋଲନ୍ତି ଏ ବାଣୀ
ପୁତ୍ର କଷ୍ଟ ପାଶୋରିଲୁ ତୋ ବଚନ ଶୁଣି ।
ପରମ କଲ୍ୟାଣ ତୋତେ ହେଉରେ ନୃପତି
ମମ ଆୟୁଷ ଘେନିଣ ଥାଅରେ ବରତି ।
ରଖିଲି ମୋହର ଆତ୍ମା ତୋହର ବଚନେ
ତୁମ୍ଭର ସମ୍ପଦ ପୁଣି ଦେଖିବି ନୟନେ ।
ବହୁଦାନ ପୁଣି କରିଣ ଯେ ମହାରାଜ
ଦ୍ୱାଦଶ ଦିବସେ ଶେଷ କଲେ ପ୍ରେତକାର୍ଯ୍ୟ ।
ମକର ମାସ ଶୁକଳପକ୍ଷ ଭୃଗୁବାର
ଶତଭିଷା ନକ୍ଷତ୍ର ଯେ ଅଟେ ସେ ଦିନର ।
ତୈତିଳନାମେ କରଣ ଧୃତିନାମେ ଯୋଗ
ମାଘ ସଂକ୍ରାନ୍ତିକି ଯେ ପନ୍ଦରଦିନ ଭୋଗ ।
ସେହିଦିନଠାରୁ ସମର ହୋଇଲା ପ୍ରଥମ
ଅଷ୍ଟାଦଶ ଦିନେ ଶେଷ ହୋଇଲା ସଂଗ୍ରାମ ।
କୁମ୍ଭ କୃଷ୍ଣ ଚତୁର୍ଥୀରେ ଅଟେ ସୌରୀବାର
ହସ୍ତାନକ୍ଷତ୍ର ହୋଇଛି ଭୋଗ ସେ ଦିନର ।
ସେଦିନ ରାଜା ସମର ହୋଇଲାକ ଶେଷ
ଏ ବିଧିରେ ଗଲା ଉନବିଂଶତି ଦିବସ ।
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ଲାଗି ପଞ୍ଚଦିନ ଗତ ହେଲା
ପ୍ରେତକୃତ୍ୟ ସାରିବାକୁ ବାରଦିନ ଗଲା ।
କୁମ୍ଭଅନ୍ତେ ମୀନମାସ ହେଲା ଉପସ୍ଥିତ
କୁରୁପାଣ୍ଡବ ଯୁଦ୍ଧରୁ ହୋଇଲେ ବିରତ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି କହନ୍ତି ଶୁଣ ଆହେ ପୀତବାସ
ତୋହର କୂଟରେ କୁରୁବଂଶ ଗଲେ ନାଶ ।
ହରି କୌରବଙ୍କ ମୁଖ ନ ଚାହିଁବ ବୋଲି
ଚଉଦ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବନବାସ କଲି ।
ଯେତେବେଳେ ନିଜରାଜ୍ୟେ ହେଲି ପରବେଶ
ଉଭୟକୁଳ ବୁଡ଼ିଲା ସର୍ବେ ଗଲେ ନାଶ ।

ଭୀମ ପ୍ରତିଜ୍ଞାରେ ନାଶକଲା ଶତେ ଭ୍ରାତ
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ମାଇଲା ଦ୍ରୋଣ କର୍ଣ୍ଣ ଗଙ୍ଗାସୁତ ।
ନକୁଳର ପ୍ରତିଜ୍ଞାରେ ମଲେ ବ୍ରହ୍ମକ୍ଷତ୍ରି
ସହଦେବ ପ୍ରତିଜ୍ଞାରେ ଶକୁନି ନିପାତି ।
ମୋର ପ୍ରତିଜ୍ଞାରେ ରଥ ଶଲ୍ୟେ କଲି ନାଶ
ତୋର ପ୍ରତିଜ୍ଞାରେ ନାଶଗଲା କୁରୁବଂଶ ।
ଧୌମ ପୁରୋହିତ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଣପଣେ ଗଲେ
ଗ୍ରାମ ମାଗନ୍ତେ କୌରବେ ଉପହାସ କଲେ ।
ଧୌମ୍ୟ ପୁରୋହିତ କଲେ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଅପାର
ତୁମ୍ଭ କାର୍ଯ୍ୟ ବରିବାକୁ ନାହିଁ ମୋତେ ଡର ।
ତାଙ୍କର ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଏତେକାଳେ ପୂର୍ଣ୍ଣହେଲା
ତୁମ୍ଭ ଦୟାରୁ ଆମ୍ଭର ସର୍ବସିଦ୍ଧ ହେଲା ।
ମୋର ବଚନ ମାନି ଧୌମ୍ୟ ପୁରୋହିତେ
ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରେତକ୍ରିୟାକଲେ ବିଧିମତେ ।
ଆମ୍ଭର ପୂରଣ ହେଲା ପ୍ରତିଜ୍ଞା ସମସ୍ତ
କେବଳ ତୋର ପ୍ରସନ୍ନେ ସିନା ଯଦୁନାଥ ।
ଯେ ନାମ ଧଇଲେ ପ୍ରାଣୀ ଏ ଭବୁ ଉଦ୍ଧରେ
ଶାରଳା ଦାସର ମନ ରହୁ ସେ ପୟରେ ।

—o—

ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କର ଅଭିଷେକ

ଏଥୁଅନ୍ତରେ ବୋଇଲେ ଶ୍ରୀ ନନ୍ଦନନ୍ଦନ
ଅଭିଷେକ ବିଧି ରାଜା କର ଆୟୋଜନ ।
ବିଦୂରସହ ଅଇଲେ ସର୍ବେ ନିଜ ପୁରୀ
ଅଭିଷେକ ଆୟୋଜନ କଲେ ବେଗକରି ।
ମେଷମାସ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ତୃତୀୟା ଯେ ତିଥି
ରୋହିଣୀ ନକ୍ଷତ୍ର ଆଉ ବାର ବୃହସ୍ପତି ।
ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରିଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ଷାଠିସସ୍ର ଶିଷ୍ୟ ଘେନି ବିଜେ ତପୋନିଷ୍ଠି ।
ଧୌମ୍ୟ ପୁରୋହିତ ତୁଲେ ଲକ୍ଷେକ ବ୍ରାହ୍ମଣ
ବଶିଷ୍ଠ ମାର୍କଣ୍ଡ ତୁଲେ ବ୍ରହ୍ମଋଷିଗଣ ।
ଶୁକ ଅଶୀଲକ୍ଷ ଶିଷ୍ୟ ଘେନିଣ ଅଇଲେ ।
ନବଲକ୍ଷ ବାଳଖିଲ୍ୟା ଅଗସ୍ତିଙ୍କ ତୁଲେ
କୋଟିଏ ଯତି ଘେନିଣ ଦୁର୍ବାସା ଅଇଲେ ।
ପରାଶର ଲକ୍ଷେ ଶିଷ୍ୟସହ ବିଜେ କଲେ
ଅର୍ବୁଦେକ ଶିଷ୍ୟ ଘେନି ବିଜେ ବିଭାଣ୍ଡକ ।
ନବସସ୍ର ଶିଷ୍ୟ ଘେନି ବିଜୟେ ଲୋମଶ
ଲକ୍ଷେକ ଶିଷ୍ୟ ଘେନିଣ ସୁମନ୍ତ ପ୍ରବେଶ ।
ବେନିଲକ୍ଷ ଶିଷ୍ୟ ଘେନି ବିଜୟେ ଅଜପା
ଲକ୍ଷେକ ଶିଷ୍ୟ ଘେନିଣ ଅଇଲେ ଇତପା ।
ଅର୍ବୁଦେକ ଶିଷ୍ୟ ଘେନି କଣ୍ୱ ମହାଋଷି
ଋଷ୍ୟଶୃଙ୍ଗ ତୁଲେ ନବଲକ୍ଷ ବାଳଶିଷି ।
ଲକ୍ଷେକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଘେନି ଅତ୍ରି ମହାମୁନି
ଗର୍ଗ ପଞ୍ଚ ଅୟୁବ୍ରତ ଶିଷ୍ୟ ସଙ୍ଗେ ଘେନି ।
ଅଷ୍ଟବକ୍ର ଲକ୍ଷେ ଶିଷ୍ୟ ଘେନି ଉପଗତ
ଅୟୁବ୍ରତେ ଚେଲା ଘେନି ପ୍ରବେଶ ପୌଲସ୍ତ୍ୟ ।
ବାସୁଦେବ ବାମଦେବ ବିଜେ ଦୁଇଜଣ
ଏହାଙ୍କ ତୁଲେ ଅଇଲେ ଲକ୍ଷେକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ।
ଅରୁଣ ତେଜ ଅନଙ୍ଗ ତୁଲେ ସଦାଶିବ
ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ଯୋଗୀ ଘେନି ବିଜେ ବାମଦେବ ।
ଯେତେ ମହାଋଷି ବନ ମଧ୍ୟେ ରହିଥିଲେ
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ଅଭିଷେକେ ସମସ୍ତେ ଅଇଲେ ।
ପିନ୍ଧିଅଛନ୍ତି ସମସ୍ତେ କଷା କଉପୁନି
କମଣ୍ଡଳୁ ଜପାମାଳା ହସ୍ତେ ଛନ୍ତି ଘେନି ।
ପାଉଁଶରେ ସର୍ବେଅଙ୍ଗେ ବୋଳି ହୋଇଛନ୍ତି
ଗୋପୀ ଚନ୍ଦନର ଚିତା ସର୍ବେ ଘେନିଛନ୍ତି ।
ତ୍ରିକଚ୍ଛ ବସନ ବେଦପୋଥି ଯେ କରାଣ୍ଡି
ପୀତ ଉତ୍ତରୀୟ ଧୋତି ହସ୍ତେ କୁଶବିଡ଼ି ।
ଗଳାରେ ଶୋହେ ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ତୁଳସୀର ହାର
କରେ କୁଶବଟ ତମ୍ବାପାତ୍ରୀ କି ସୁନ୍ଦର ।
ନିର୍ଧୂମ ଅଗ୍ନିକୁ ଜିଣି ବିରାଜେ ଶରୀର
ସମସ୍ତଙ୍କ ବଦନରୁ ବାହାରେ ଓଁକାର ।
କର୍ଣ୍ଣରେ କୁଣ୍ଡଳ ବେଦ ପଇତା କାନ୍ଧରେ
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କୁ ଆଶୀର୍ବାଦ କହେ ଆନନ୍ଦରେ ।
ଋକ୍‌ଯଜୁ ଅଥର୍ବ ସାମବେଦ ଚାରି
ଅଜପା ଗାୟତ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ରେ କଲ୍ୟାଣ ଉଚ୍ଚାରି ।
କୋଳାହଳ ଶବଦକୁ ଶୁଣି ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର
ଅତ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟାକୁଳ ଚିତ୍ତେ ପାଏ ମହାକଷ୍ଟ ।
ଆରେ ଦଇବ ପୁରୁଷ ଏହା ମୋତେ କଲୁ
ଚିତ୍ରପଟ ପ୍ରାୟ କରି ଦେଖାଇ ହରିଲୁ ।
ଗାନ୍ଧାରୀ ବୋଇଲେ ସ୍ୱାମୀ ଶୁଣ ମୋ ବଚନ
ଯେତେକାଳ ଥିବା ସହୁଥିବା କଷ୍ଟମାନ ।
ଅଭିଷେକେ ସାରି ଆମ୍ଭେ ଯାଇ ଏଥୁ ଜାଣ
ଗଙ୍ଗା ସାଗରରେ ଝାସି ହାରିବା ଏ ପ୍ରାଣ ।
ଅଭିଷେକ ଯେତେ ଦ୍ରବ୍ୟ ହୁଏ ପ୍ରୟୋଜନ
ବିଦୁର ତା ଆଗୁଁ ଯାଇ କଲେ ସମ୍ପାଦନ ।
ଶ୍ୱେତଅଶ୍ୱ ଶ୍ୱେତହସ୍ତୀ ଶୁକଳ ଚାମର
ଶ୍ୱେତକର୍ଣ୍ଣ ବସ୍ତ୍ର ଶ୍ୱେତବର୍ଣ୍ଣର ଶ୍ରୀଫଳ ।
ଗୁଆଘୃତ ଭରି ଶ୍ୱେତ ଦୀପମାନଙ୍କରେ
ଶ୍ୱେତ ବଳିତା ପୂରାଇ ସ୍ଥାପିଲେ ରୁଖାରେ ।

ଶ୍ୱେତ ଗନ୍ଧ ଚନ୍ଦନ ଯେ ଶ୍ୱେତ ପୁଷ୍ପମାଳ
ଲକ୍ଷେ ଲକ୍ଷେ ସଞ୍ଚିଥିଲେ ଶ୍ୱେତ ଦୁର୍ବାଦଳ ।
ସ୍ଫଟିକ ନିର୍ମିତ ଶ୍ୱେତବର୍ଣ୍ଣ ସିଂହାସନ
ତହିଁରେ ହୋଇଛି ବହୁ କାରୁକାର୍ଯ୍ୟମାନ ।
ଶ୍ୱେତମୃଗ ଶ୍ୱେତଗଣ୍ଡା ଶ୍ୱେତବର୍ଣ୍ଣ ଗାଈ
ସନ୍ନିଧିରେ ଶ୍ୱେତଷଣ୍ଢ ଲକ୍ଷେକ ରଖାଇ ।
ଶ୍ୱେତ ପାଷାଣ ପାବଚ୍ଛ ଶ୍ୱେତ ଶୁକଶାରୀ
ଶ୍ୱେତବର୍ଣ୍ଣ ରମ୍ଭାତରୁ ଦ୍ୱାରେ ପୋତି କରି ।
ବେଦ ମନ୍ତ୍ରରେ ପାରଗ ନୈଷ୍ଠିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ
ଲକ୍ଷେ ଲକ୍ଷେ ଚାରିବେଦୁଁ କଲେକ ବରଣ ।
ବୈଶ୍ୱାନର କଳାନଳ ବହନି ପିଙ୍ଗଳ
କ୍ରୋଧ ଅନଳ ଆହୁତି ବଡ଼ବା ଅନଳ ।
ଭୀଷ୍ମଙ୍କ ଯୋଗ ଅନଳ ଭୋଗ କାଳାନଳ
ବ୍ରହ୍ମଅଗ୍ନି ରୁଦ୍ରଅଗ୍ନି ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରବଳ ।
ଏମାନଙ୍କ ସହିତରେ ଚବିଶ ଅନଳେ
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ଯାଗଶାଳେ ଆସି ବିଜେ କଲେ ।
ଆଚାର୍ଯ୍ୟପଣେ ବରିଲେ ମାରକଣ୍ଡ ଶୁକେ
ବିଶ୍ୱେଦେବା ବିଭାଣ୍ଡକ ପୁଣି କଉଶିକେ ।
ଚାରିହାତକୁ ବରିଲେ ଚାରିକୋଟି ଋଷି
ତାଙ୍କ ସହିତେ ଅଜପା ଚାରିଲକ୍ଷ ଋଷି ।
ଯାଗନିକ ପରାଶର ସୁମନ୍ତ ଅଗସ୍ତି
ବ୍ୟାସଦେବ ବଶିଷ୍ଠ ଯେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଯତି ।
ଶ୍ରୀରାମ ସୁଭଦ୍ରା ମୁଦ୍ରା ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳା
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାରାୟଣ ଶିଳା ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ପିଙ୍ଗଳା ।
ମୀନରୂପେ ବସାଇଲେ ଲକ୍ଷେକ ପ୍ରତିମା
ଲକ୍ଷେ କାମରୂପ ପୁଣି ଲକ୍ଷେ ରମା ଉମା ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣର ସିଂହାସନ ବିଜେ ନରସିଂହ
ମୀନରୂପୀ ନାରାୟଣ ପୁଣି ଯେ ବରାହ ।
ଯୋଗଧ୍ୟାନ ନରସିଂହ ମନୁ ନରସିଂହ
ପ୍ରହ୍ଲାଦ ନରସିଂହ ଯେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନରସିଂହ ।
ଅଭିଷେକ ନରସିଂହ ଶୁକ୍ଳ ନରସିଂହ
ଜଗତ ତାରଣ କାରଣ ସେ ନରସିଂହ ।
ବାମନ ପ୍ରତିମା ଲକ୍ଷେ ସ୍ଥାପିଲେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ
ପରଶୁରାମ ମୂରତି ସ୍ଥାପି ଏକଲକ୍ଷ ।
ସଦାଶିବ ପ୍ରତିମା ଯେ ବାରଲକ୍ଷ ଲିଙ୍ଗ
ତ୍ରିଶାଖା ବିଲ୍ୱପତ୍ରରେ ଲୁଚାଇଲେ ଅଙ୍ଗ ।
ପ୍ରତିଲିଙ୍ଗେ ଲକ୍ଷେ ଦେଲେ ଦୁହାଁଳିଆ ଗାଈ
ଦଶାବତାରେ ତୁଳସୀମାଳମାନ ଦେଇ ।
ସହସ୍ରଭୁଜ ହୋଇଲେ ଦୁର୍ଗାର ପ୍ରତିମା
ବସାଇଲେ ଏକଲକ୍ଷ ଚତୁର୍ମୁଖ ବ୍ରହ୍ମା ।
ଲକ୍ଷେକ ପ୍ରତିମା ସର୍ବମଙ୍ଗଳ ପିତୁଳା
ଲକ୍ଷେକ ପ୍ରତିମା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଅଟନ୍ତି ଧବଳା ।
ଆଦିତ୍ୟ ଦେବ ଆବର ଚନ୍ଦ୍ରମା ପବନ
ନବଗ୍ରହ ତୁଲେ ବିଜେ ଦିଗପାଳମାନ ।
ଶଙ୍ଖପଦ୍ମ ମହାପଦ୍ମ କର୍କୋଟ ଯେ ଶ୍ୱେତ
ତକ୍ଷକମାନଙ୍କ ସହ ଆସିଲେ ଅନନ୍ତ ।
ଗ୍ରାମଦେବତା ଅଇଲେ ଲକ୍ଷେକ ମୂରତି
ଶମନ କାଳ ବିକାଳ ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ ମନ୍ତ୍ରୀ ।
ଦକ୍ଷିଣାବର୍ତ୍ତକ ଶଙ୍ଖ ଗଣି କେ ପାରିବ
ଏକମୁଖା ରୁଦ୍ରାକ୍ଷର ଅନ୍ତ କେ କରିବ ।
ପଡ଼ିଥିଲା ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଧବଳ ଛାଉଣି
ସୁବର୍ଣ୍ଣ କଳସ ଲକ୍ଷେ ଥିଲେ ନିରିମାଣି ।
ବିଦ୍ୟାଧରୀମାନେ ଗୀତ ଗାଇଣ ସୁସ୍ୱରେ
ଭଙ୍ଗି କରି ନାଚୁଥିଲେ ପ୍ରତି ଘରେ ଘରେ ।
ମର୍ଦ୍ଦଳ ତାଳ କଂସାଳ ଶଙ୍ଖ ଭେରୀ ବୀଣା
ତୂରୀ ମଙ୍ଗଳ ମହୁରୀ ନୁହଇ ଗଣନା ।
ମଙ୍ଗଳାଷ୍ଟକ ପଠନ କଲେ ଗ୍ରହପୁତ୍ରେ
ମାହେନ୍ଦ୍ରବେଳକୁ ଗଣି କହିଲେ ତୁରିତେ ।
କୋଟି କୋଟି ତୀର୍ଥନୀର ଘେନିଣ ସଙ୍ଗର
କ୍ଷେତ୍ରାଧିପ ଉପସ୍ଥିତ ଦ୍ରୋଣ ଯେ ପୁଷ୍କର ।
ସିଂହାସନ ଅଷ୍ଟରତ୍ନେ ମଣ୍ଡିତ ହୋଇଛି
ତାହାଉପରେ ଉତ୍ତମ ଆସନ ପଡ଼ିଛି ।
ତଥି ଉପରେ ମହୀନ୍ଦ୍ର ବିଜେ କଲେ ଯାଇଁ
ଶାଳଗ୍ରାମ ଲକ୍ଷେ ଆଠକୋଟି ଥିଲା ତହିଁ ।
ସେ ଶିଳାମାନଙ୍କୁ ବିଧିମତେ ପୂଜା କଲେ
ସେହି ସିଂହାସନେ ଧର୍ମରାଜ ବିଜେ କଲେ ।
ପରମ ଯୋଗୀ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପଇତା ଘେନିଣ
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ଗଳେ ନେଇ କରିଲେ ପ୍ରଦାନ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସଙ୍ଗରେ ଘେନି ବହୁମୂଲ୍ୟ ମାଳା
ଆଭରଣ କଲେ ନେଇ ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ଗଳା ।
ଅମୃତଯୋଗ ମାହେନ୍ଦ୍ରବେଳା ଅନୁକୂଳେ
ପାଞ୍ଚାଳୀ ବିଜେ କରିଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ କୋଳେ ।
ଡାହାଣରେ ବୃକୋଦର ବାମେ ଫାଲଗୁନି
ପୃଷ୍ଠଦେଶରେ ନକୁଳ ରତ୍ନଦଣ୍ଡ ଘେନି ।
ଆସେ ସହଦେବ ହସ୍ତେ ମନ୍ତପୋଥି ଧରି
ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ନାନାରତ୍ନ ତହିଁ ଦେଲେ ହରି ।
ଲକ୍ଷେକ ଧବଳ ଛତ୍ର ଉଡ଼ଇ ଅଗ୍ରତେ
ନେତର ଆଲମ୍ୱ ପଡ଼େ ପାଞ୍ଚ ଅୟୁବ୍ରତେ ।
ମୟୂର ପକ୍ଷୀ ଆଲଟ କେତେ ଯେ ପଡ଼ଇ
ସଂଖ୍ୟା କରିବାକୁ ଶକ୍ତି କାହାର ଅଛଇ ।

ବକ ଶ୍ୟାମଳ ପକ୍ଷୀ ଯେ ଲକ୍ଷେକ ଉଡ଼ଇ
ଶଙ୍ଖଚିଲ ପକ୍ଷୀ ଯେତେ କେ ପାରିବ କହି ।
ଶୁଭ ମହୁରୀ ଅସଂଖ୍ୟ ଘେନିଣ ବଜାନ୍ତି
ମଙ୍ଗଳ ସଙ୍ଗୀତ ବିଦ୍ୟାଧରୀଏ ଗାବନ୍ତି ।
ମଙ୍ଗଳ ହୁଳହୁଳି ଯେ ଦିଅନ୍ତି ଗଣିକା
ଆଗେ ଉଭାହୋଇ ଲକ୍ଷେ ନାଚନ୍ତି ନାୟିକା ।
ଆଗେ ଉଭା ହୋଇ ସ୍ତୁତି କରିଲା ଗୋବିନ୍ଦ
ଐରାବତେ ବସି ପୁଷ୍ପ ବୃଷ୍ଟି କରେ ଇନ୍ଦ୍ର ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣ କଳସେ କୋଟିତୀର୍ଥ ପାଣି ଘେନି
ପୁଷ୍କର ଯେ ଅଭିଷେକ କଲେ ତାହା ଆଣି ।
ଅମୃତ ବୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି ପୁଣି ମେଘମାଳ
ଡାକୁଛନ୍ତି ଚଣ୍ଡପୁତ୍ରେ ଶୁଭଯୋଗ ବେଳ ।
ଅର୍ଘ୍ୟଆଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କୁ କୋଟି କୋଟି ଋଷି
ପାଦେ ବନ୍ଦାଇଣ ପୂଜା କରୁଛନ୍ତି ଆସି ।
କ୍ଷଣେ ପଳ ପଞ୍ଚାମୃତ ହୁଏ ପାଦପୂଜା
ବିଧିମତେ ଅଭିଷେକ ହେଲେ ଧର୍ମରାଜା ।
ବାଜଇ ଟମକ ଭେରୀ ତୁରୀବୀଣାମାନ
ଝାଞ୍ଜ ମୃଦଙ୍ଗ ମର୍ଦ୍ଦଳେ ପୃଥ୍ୱୀ କମ୍ପମାନ ।
ଏହିପରି ଅଭିଷେକ ବିଧିମତେ ସାରି
ପାଟହସ୍ତୀ ପରେ ଧର୍ମରାଜା ବିଜେ କରି ।
ଅଶ୍ୱ ଆରୋହଣ କଲେ ଅନ୍ୟ ଚାରିଭାଇ
ଗରୁଡ଼ ପିଠିରେ ବିଜେ କଲେ ହରି ସାଇଁ ।
ପରମାନନ୍ଦ ପୁରୁଷ ଜୟ ବାସୁଦେବ
ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ କରତା ନାଥ ତୁହି ଦେବଦେବ ।
ମାନଗୋବିନ୍ଦକୁ ମାରି ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ସ୍ଥାପି
ଜଗତ ଉଶ୍ୱାସ କଲୁ ତୁହି ବିଶ୍ୱରୂପୀ ।
ଧର୍ମନନ୍ଦନଙ୍କର ଯେ ଅଭିଷେକ କାଳେ
ବିଜୟରେ ଲୋଟୁଅଛି ତବ ପାଦତଳେ ।
ନୁହଇ ପଣ୍ଡିତ ଜାଣେ ନାହିଁ ଶାସ୍ତ୍ରବିଧି
ତବ ପାଦେ ଆଶ୍ରେ କରିଅଛି ନିରବଧି ।
ଯାହା ଆଜ୍ଞାଦେଲେ କୃପାଜଳର ନନ୍ଦିନୀ
ତାହା ଲେଖୁଅଛି ମୁହିଁ ଧରିଣ ଲେଖନୀ ।
ଦୀନହୀନ ନାଥ କୃଷ୍ଣ ଚରଣ ପଙ୍କଜେ
ଶାରଳାଦାସ ସେ ପାଦ ସର୍ବଦା ଯେ ଭଜେ ।
ଏଥୁଅନ୍ତେ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁରାଜା ଭାଷି
କୋଟିଜନ୍ମ ପାପୁଁ ମୁହିଁ ତରିଲି ମହର୍ଷି ।
ଅଗସ୍ତି ବୋଇଲେ ଧର୍ମରାଜା ନିରଞ୍ଜନ
ଯାହା ପାଦ ଆରାଧନା କଲେ ନାରାୟଣ ।
ତାହାଙ୍କର ଅଭିଷେକ ଶୁଣନ୍ତି ଯେ ଜନ
ଲଭନ୍ତି ବୈକୁଣ୍ଠ ଦଣ୍ଡି ନ ପାରଇ ଯମ ।
ଲୟ ଲଗାଇ ଶୁଣନ୍ତି ଯେତେ ଯେତେ ଲୋକ
ଜରା ରୋଗ କାହିଁ ତାଙ୍କୁ ନ ଲଭନ୍ତି ଶୋକ ।
ଆୟୁ ଧନ ପୁତ୍ର ମନେ ଯେ ଯାହା ପୁଛଇ
ଅକ୍ଳେଶରେ ସେ ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରାପତ ହୁଅଇ ।
କୋଟି ଗୋରୁ ଦାନ ଦେଇ କୋଟି ତୀର୍ଥ କଲେ
ପର୍ବତ ସରି କଣୟ ଅବା ଦାନ ଦେଲେ ।
ଅନ୍ନବସ୍ତ୍ର ଜଳ ଭୂମି ଏ ଦାନ ସକଳ
ଭାରତ ଶୁଣିବା ଫଳେ ନୁହେଁ ସମତୁଲ ।
ବିଷ୍ଣୁରେ ଭକତି ବଇକୁଣ୍ଠେ ଯାର ଇଚ୍ଛା
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ଅଭିଷେକ ଶୁଣି କର ବାଞ୍ଛା ।
ଧର୍ମ ଅର୍ଥ କାମ ମୋକ୍ଷ ଏହି ଚାରିବର୍ଗ
ଏ ଅଭିଷେକ ଶୁଣନ୍ତେ ପାଇ ସ୍ୱର୍ଗ ଭୋଗ ।
ଶରୀରରେ ନ ପୀଡ଼ଇ କାଳ କାମ ନିଦ୍ରା
ରାଜ୍ୟ ସୁତ ଅର୍ଥ ହୁଏ ପ୍ରାପତ ସର୍ବଦା ।
ଧର୍ମରାଜା ଅଭିଷେକ କର୍ଣ୍ଣେ ଯେ ଶୁଣନ୍ତି
ଅମରଗଣଙ୍କ ସହ ସ୍ୱର୍ଗେ ସେ ବସନ୍ତି ।
ରାମ ରାମ ନାମ ଗୋଟି ହୃଦମଧ୍ୟେ ଧର
ବଦନ୍ତି ଶାରଳା ଦାସ ଭାବି ଚକ୍ରଧର ।
ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ପୁଚ୍ଛାକଲେ ଅଗସ୍ତିଙ୍କି
ଏଡ଼େ ଅଭିଷେକେ ସୈନ୍ୟ ନ ଥିଲେ କାହିଁକି ।
ଅଗସ୍ତି ବୋଇଲେ ଶୁଣ ମନୁ ନରନାଥ
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଲକ୍ଷେ ଷାଠିଏ ସହସ୍ର ଅଶୀ ସୁତ ।
ଏମାନେ ଯାନବାହନ ମାନଙ୍କେ ଆରୋହୀ
ଅଭିଷେକ କାଳେ ଆସିଥିଲେ ସର୍ବେ ତହିଁ ।
ଦିବ୍ୟ ଆଭରଣ ପିନ୍ଧି ନାନା ଶସ୍ତ୍ର ଘେନି
ନାନାରଙ୍ଗେ ବିହରନ୍ତି ଯାଦବ ସଇନି ।
ଯାଦବ ବୀରେ ଦିଶନ୍ତି କାମଦେବ ପ୍ରାୟେ
ଆବର ଦିଶନ୍ତି ଯଥା ବୃନ୍ଦାର୍କ ପରାୟେ ।
ବିଦ୍ୟାଧର ମଧ୍ୟେ ଯେହ୍ନେ ଦେଖାଯାନ୍ତି ସ୍କନ୍ଦ
ସେପରି ଶୋଭା ଦିଶନ୍ତି ଧର୍ମ ନରଇନ୍ଦ୍ର ।
ଦେବଋଷି ବ୍ରହ୍ମଋଷି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସହିତେ
ଭ୍ରମନ୍ତି ସେ ଲୀଳାରଙ୍ଗେ ସେହି ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥେ ।
ଆଲଟ ଚାମର ଧରି କୃଷ୍ଣଙ୍କର ସୁତେ
ଉଭାରି ରହିଅଛନ୍ତି ଯୋଜନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ ।
ମହାସମ୍ଭର୍ବେ ଏକାଳେ ପଞ୍ଚରାଜ୍ୟ ଫେରି
ଦର୍ଶନ କରିଲେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଯେ ଗାନ୍ଧାରୀ ।
ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଣ ଗାନ୍ଧାରୀ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜା
ବୋଇଲେ ଏପରି ବାବୁ ପାଉଥାଅ ପୂଜା ।
ଆନନ୍ଦ ହେଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠି ତାଙ୍କ କଥା ଶୁଣି
ପଞ୍ଚଜନ୍ୟ ଶଙ୍ଖନାଦ କଲେ ଚକ୍ରପାଣି ।

ସକଳ ଋଷି ତାହାଙ୍କୁ କଲ୍ୟାଣ କରିଲେ
ବହୁ ଧନବସ୍ତ୍ର ନେଇ ଯେଝାଶ୍ରମେ ଗଲେ ।
ରାଜ୍ୟ ଏକଚ୍ଛତ୍ର କରି ଯୁଧିଷ୍ଠି ଚଳାନ୍ତି
ଦେଖିଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ହେଲେ ସନ୍ତୋଷିତ ମତି ।
କହନ୍ତି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ଆଗେ
ଆମ୍ଭେ ଦ୍ୱାରକାକୁ ଯିବୁ ଆଜ୍ଞାଦିଅ ବେଗେ ।
ଧର୍ମରେ ରାଜ୍ୟକୁ ତୁମ୍ଭେ ପ୍ରତିପାଳୁଥିବ
ପ୍ରଜାଙ୍କୁ ସୁଖୀ କରାଇ ଭୋଗ ଭୁଞ୍ଜୁଥିବ ।
ଏତେକ ତିଆରି ପୁତ୍ରେ ଘେନିଗଲେ ହରି
ଯେଉଁ ଦେବ ମାୟା ତିନି ଭୁବନରେ ପୂରି ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କି ତିଆରିଣ ଗଲେ କୃଷ୍ଣ ବେଗେ
ଦ୍ୱାରକାରେ ପ୍ରବେଶିଲେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସରାଗେ ।
ବଳରାମଙ୍କୁ କହିଲେ ଫେଡ଼ି ସର୍ବକଥା
କୌରବ ପାଣ୍ଡବଙ୍କର ଯୁଦ୍ଧର ବ୍ୟବସ୍ଥା ।
ଏମନ୍ତ ଯହୁଁ ସକଳ ବୃତ୍ତାନ୍ତ କହିଲେ
ଶୁଣି କରି ବଳଦେବ ସନ୍ତୋଷ ହୋଇଲେ ।
ଶ୍ରୀ ଭଗବାନଙ୍କର ମୁଁ ଦାସର ଯେ ଦାସ
କହନ୍ତି ଯେ ଶୂଦ୍ରମୁନି ଶ୍ରୀ ଶାରଳା ଦାସ ।
ଶ୍ରୀ ମହାଭାରତ କଥା ସୁଜ୍ଞଜନେ ଜାଣି
ଶ୍ରୁତିପଥେ ପିଇ ତର ଭବ ତରଙ୍ଗିଣୀ ।

—o—

ଦୁର୍ବାସା ଋଷି କୃଷ୍ଣଙ୍କ ମାୟା ଦର୍ଶନ କରି ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ଜଣାଇବା ଓ କୋଣାର୍କ ତୀର୍ଥ ମହାତ୍ମ୍ୟ

ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ପୁଚ୍ଛାକଲେ ଅଗସ୍ତିଙ୍କି
ଭୋ ମୁନି ଗାନ୍ଧାରୀ ଶାପ ଭୋଗିଲେ କୃଷ୍ଣକି ।
ଏହା ମୋତେ ସଂକ୍ଷେପିଣ କହନ୍ତୁ ଯେ ଯତି
ସେ ଶାପକୁ ଭୋଗିଲେକି ଦେବ ଶିରୀପତି ।
ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ଶୁଣ ମନୁ ମହାରାୟେ
ପୁତ୍ରସହ ହରି କଲେ ଦ୍ୱାରକା ବିଜୟେ ।
ପାଣ୍ଡବେ ପଞ୍ଚକଟକେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ରହିଲେ
ଧର୍ମାଧର୍ମ ବିଚାରିଣ ପ୍ରଜାକୁ ପାଳିଲେ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱାରକାପୁରେ ସୁଖେ ରହିଥାନ୍ତି
ଷୋଳସସ୍ର କନ୍ୟା ସଙ୍ଗେ ବିହାର କରନ୍ତି ।
ପୃଥିବୀର ଭାରାଭର ନିବାରଣ ଅର୍ଥେ
ହଳୀ ହରି ବେନି ଭାଇ ଜନ୍ମିଥିଲେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଚରିତ ବୁଝିବା କାରଣେ
ଅଇଲେ ଦୁର୍ବାସା ଋଷି ତାଙ୍କ ପାଶେ ଦିନେ ।

କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ମୁନି ଶୁଣ ମହାରାୟେ
ଦ୍ୱାରକା ଭୁବନେ ଯାଇ ଦୁର୍ବାସା ବିଜୟେ ।
ଜାଣିପାରି ମାୟାଧର ଦୁର୍ବାସାଙ୍କ ଚିତ୍ତ
ଦ୍ୱାରକା ଭୁବନେ ମାୟା କଲେ ଯଦୁନାଥ ।
ପ୍ରଥମେ ରୁକ୍ମିଣୀଙ୍କର ନବରକୁ ଗଲେ
ତହୁଁ ଯାଇ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଦୁର୍ବାସା ଭେଟିଲେ ।
ଦୁର୍ବାସା ଋଷିଙ୍କୁ ଦେଖି ରୁକ୍ମିଣୀ ନନ୍ଦନ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସହ ପୂଜିଲେ ତାଙ୍କୁ ତିନିଜଣ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଦେଖି ମୁନି ହୋଇଣ ସନ୍ତୋଷ
ତହୁଁ ଯାଇ ଜମ୍ବୁବତୀ ପୁରରେ ପ୍ରବେଶ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ତହିଁ ପୁଣି ଦୁର୍ବାସା ଦେଖିଲେ
ବସିଛନ୍ତି ଦାମୋଦର ଜମ୍ବୁବତୀ ତୁଲେ ।
ଦୁର୍ବାସା ଋଷିଙ୍କୁ ଦେଖି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଉଠିଲେ
ପାଦେ ପ୍ରଣାମ କରିଣ ବହୁ ସ୍ତୁତି କଲେ ।
ପୁଣି ଗମିଲେ ଦୁର୍ବାସା ଶତ୍ରାବତୀ ପୁର
ତହିଁ ଦେଖିଲେ ଅଛନ୍ତି ଦେବ ଚକ୍ରଧର ।
ଭାଳନ୍ତି ସେ ମୁନି ଦେଖି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଚରିତ
ଏପରି ହରନ୍ତି ହରି କନ୍ୟାଙ୍କର ଚିତ୍ତ ।
ଏପରି ବିଚାରି ମୁନି ଗମନ କରିଲେ
ଗୋପ କନ୍ୟାଙ୍କର ପୁରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ।
ସେଠାରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଥିବା ଦୁର୍ବାସା ଦେଖିଲେ
ଋଷିଙ୍କୁ ଦେଖି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବହୁ ପୂଜା କଲେ ।
ତହୁଁ ମୁନିବର ଯଥାବିଧି ପୂଜା ପାଇ
ଆବର କନ୍ୟାର ପୁରେ ପ୍ରବେଶିଲେ ଯାଇ ।
ସେଠାରେ ମିଳି ଦେଖିଲେ ଛନ୍ତି ଦେବହରି
ଋଷିଙ୍କୁ ନମିଲେ କୃଷ୍ଣ କର ଯୋଡ଼ି କରି ।
ଭକ୍ତିଭରେ ପାଦ୍ୟ ଅର୍ଘ୍ୟ ଦେଇ ପୂଜା କଲେ
ଏପରି ସକଳ କନ୍ୟା ପୁରେ ମୁନି ଗଲେ ।
ସର୍ବସ୍ଥାନେ ଦେଖିଲେକ କୃଷ୍ଣ ମହାମୁନି
ଋଷିଙ୍କ ପୂଜା କରନ୍ତି ତଥା ଚକ୍ରପାଣି ।
ଷୋଳସହସ୍ର ଗୋପୀ ଅଷ୍ଟଉତ୍ତର ନାୟିକା
ଷୋଳସସ୍ର ଅପସରା ଯେ ଆଣିଥିଲେ ଏକା ।
ବତିଶ ସହସ୍ର କନ୍ୟା ଅଷ୍ଟ ପାଟବଂଶୀ
ସବୁରି ପାଶେ ଦେଖିଲେ କୃଷ୍ଣ ଛନ୍ତି ବସି ।
ସର୍ବଭୁବନେ ଦୁର୍ବାସା ପୂଜାକୁ ପାଇଲେ
ଆପଣା ମନକୁ ଆପେ ଲଜ୍ଜିତ ହୋଇଲେ ।
ମୁନି ଦେଖିଣ କୃଷ୍ଣର ଏସନ ବିଧାନ
ଭାବିଲେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ସୁଖ ଭୋଗମାନ ।
ତକ୍ଷଣେ ଦୁର୍ବାସା ତହୁଁ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହେଲେ
ପିତାମହଙ୍କ ଛାମୁରେ ତ୍ୱରିତ ମିଳିଲେ ।

ତାହାଙ୍କ ଛାମୁରେ କହେ ମୁନି ଯୋଡ଼ି କର
କୃଷ୍ଣର ଚରିତ ଦେବ ଦେବ ଅଗୋଚର ।
ଶୁଣି କରି ବ୍ରହ୍ମା ଅତି ହରଷେ ବୋଲନ୍ତି
ପୃଥ୍ୱୀଭାରା ନାଶି ସ୍ୱର୍ଗେ କିମ୍ପା ନ ଆସନ୍ତି ।
ଦୁର୍ବାସା କହିଲେ ତହୁଁ ପିତାମହ ଆଗେ
ମହାସୁଖେ ଛନ୍ତି ତେଣୁ ନ ଆସନ୍ତି ସ୍ୱର୍ଗେ ।
ଭୋ ପରମେଷ୍ଠୀ ସେ କିମ୍ପା ଏଠାକୁ ଆସିବେ
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଲି ତାଙ୍କ ରୀତି ଦେଖି ଭବେ ।
ସବୁ କନ୍ୟାଙ୍କ ଗୃହରେ ମୋତେ କଲେ ପୂଜା
ତାହା ଦେଖି ଆପେ ଆପେ ପାଇଲି ମୁଁ ଲଜ୍ଜା ।
ଏହା ଶୁଣି ବୋଲେ ଧାତା ଉଲ୍ଲସାଇ କାୟ
ପୃଥ୍ୱୀ ଭାରା ଉଶ୍ୱାସିବା ପାଇଁ ଦେବରାୟ ।
ରାମ ଅବତାରେ ବହୁ ପାଇଥିଲେ ଦୁଃଖ
ତେଣୁ କହ୍ନା ଅବତାରେ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ସେ ସୁଖ ।
ରୋଦନ କରି ଆମ୍ଭଙ୍କୁ କହିଲାକ ମହୀ
କଂସ ଚାଲନ୍ତେ ମୋ ମୁଖୁ ଶୋଣିତ ବହଇ ।
ଅଷ୍ଟମଲ୍ଲ ଘେନି କଂସ ଅଛି ଅବତରି
ତାର ପାଦଭାର ଆଉ ନ ପାରିବି ଧରି ।
କ୍ଷୀରାର୍ଣ୍ଣବେ ବିଷ୍ଣୁ ଶୋଇଥିଲେ ନିଦ୍ରାବଶେ
ପୃଥ୍ୱୀ ଦେବୀର ଏ କଷ୍ଟ ନିବାରିବା ଆଶେ ।
ତେତିଶକୋଟି ଦେବତା ସହ ତହିଁ ମିଳି
ସ୍ତୁତି କରନ୍ତେ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ବନମାଳି ।
ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ସେ ତହୁଁ ବୋଇଲେ ଏସନ
କାହିଁ ପାଇଁ ଦେବଗଣ କଲ ଆଗମନ ।
ସର୍ବେ ତାହାଙ୍କୁ ବୋଇଲୁ ହୋଇ କୃତାଞ୍ଜଳି
ଦୈତ୍ୟ ପାଦଭାର ପୃଥ୍ୱୀ ନ ପାରେ ସମ୍ଭାଳି ।
ମହୀଭାରା ଆମ୍ଭ ଦୁଃଖ ନିବାରଣ ପାଇଁ
ଭୋ ଦେବ ତୁମ୍ଭ ଛାମୁରେ ଅଇଲୁ ଯେ କହି ।
ପରମବିଷ୍ଣୁ ବୋଇଲେ ତହୁଁ ଆମ୍ଭ ଆଗେ
ଅବତରି ଥିଲୁଁ ରାମରୂପେ ତ୍ରେତାଯୁଗେ ।
ସୀତା ହରାଇଣ ପାଇଥିଲୁ ବହୁ ଦୁଃଖ
ତୁମ୍ଭେ ଦେବଗଣ ତାହା ଦେଖିଛ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ।
ନ ଜାଣି ଦୁଷ୍ଟଙ୍କୁ ବର ଦେଉଥିବ ତୁମ୍ଭେ
ଅସାଧ୍ୟ ହୋଇଲେ ଯାଇ ସଂହାରିବୁ ଆମ୍ଭେ ।
ଏହିପରି ତୁମ୍ଭେମାନେ ପାଳିବ ଏ ପୃଥ୍ୱୀ
ଯୋଗନିଦ୍ରାରେ ଜାଣୁଛୁ ଆମ୍ଭେ ଶୋଇ ଏଥି ।
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଏ ସ୍ଥାନରୁ ଯାଅ ନିଜ ସ୍ଥାନ
ବିନୟରେ ଆମ୍ଭେମାନେ କହିଲୁ ଏସନ ।
ନ କରିବ ଯେବେ ଦେବ ପୃଥ୍ୱୀକୁ କାରଣ
ରସାତଳଗାମୀ ହୋଇଯିବ ଏହିକ୍ଷଣ ।

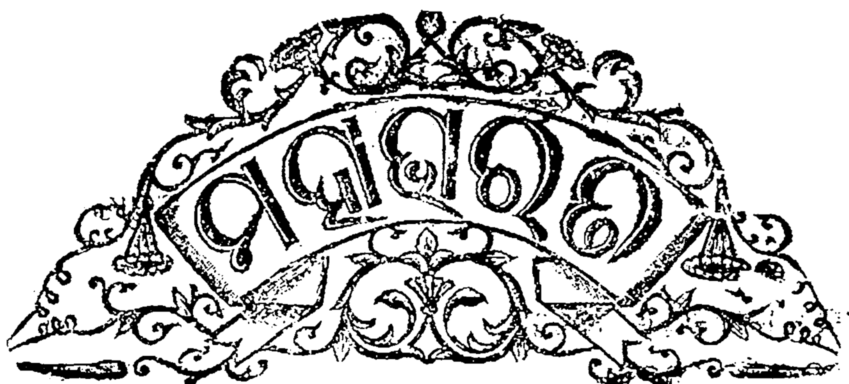
ଅନନ୍ତ ବଚନେ ପୃଥ୍ୱୀ ରୋଦନ କରିଲା
ତା ରୋଦନେ ଅନନ୍ତଙ୍କ ଦୟା ଉପୁଜିଲା ।
ବୋଇଲେ କିମ୍ପା ରୋଦନ କର ଦେବୀ ତୁମ୍ଭେ
ତୋହର ରୋଦନ ଦେଖି ନ ସହିଲୁ ଆମ୍ଭେ ।
ବୋଲନ୍ତି ଆମ୍ଭର ମୁଖ ଚାହିଁ ଯଦୁସାଇଁ
ତୁମ୍ଭର ନିମନ୍ତେ ମଞ୍ଚେ ଜନ୍ମି ହେଲି ମୁହିଁ ।
ଏହିପରି ବାରେ ବାରେ ଜନ୍ମି ମୁଁ ଅନେକ
ଦୁଷ୍ଟ ନିବାରଣେ ପାଇଅଛି ବହୁ ଦୁଃଖ ।
ଏବେ ଦେବଗଣ ତୁମ୍ଭେ ଚିନ୍ତା ପରିହର
ଉଶ୍ୱାସିବି ଗୁପ୍ତେ ଜନ୍ମ ହୋଇ ମହୀଭାର ।
ରାମରୂପେ ପାଇଅଛି ବହୁତର ଦୁଃଖ
ଏଥର ଯେପରି ବହୁ ଭୁଞ୍ଜିବି ମୁଁ ସୁଖ ।
ଏପରି କହିଣ ଦେବେ ଦେବକୀ ଉଦରେ
ଜନମ ହୋଇଲେ ଆସି ବସୁଦେବ ଘରେ ।
ତେଣୁ କରି ବହୁସୁଖ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ମୁରାରୀ
ବିନାଶ କରିଣ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଵୈରି ।
ଲୀଳାରେ ମାଇଲେ ତହୁଁ ଦୁଷ୍ଟ କଂସାସୁର
ସିନ୍ଧୁ ମଧ୍ୟେ ବସାଇଲେ ଦ୍ୱାରାବତୀ ପୁର ।
ଦେଇଛୁ ସୁନ୍ଦରୀଗଣ ସ୍ୱର୍ଗୁ ବାଛି ବାଛି
ତାଙ୍କସହ କ୍ରୀଡ଼ା କରୁଅଛନ୍ତି ଶ୍ରୀବତ୍ସି ।
ଏହିପରି ପୂର୍ବକଥା କହିଲୁ ହେ ଯତି
ବତିଶ ସହସ୍ର କନ୍ୟା ଭୋଗନ୍ତି ଶ୍ରୀପତି ।
ଲକ୍ଷେ ରାଜାଙ୍କର ଅଟେ ଯେତେକ ବିଭବ
ସେ ଭୋଗ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ସୁଖେ ଦେବ ପଦ୍ମନାଭ ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଯାନ୍ତି ବହୁ ଯତି
ତାଙ୍କ ତୃପ୍ତି ପାଇଁ ଧରିଛନ୍ତି ବହୁମୂର୍ତ୍ତି ।
ଭୋ ଦୁର୍ବାସା ମଞ୍ଚପୁରେ ଯାଅ ତୁ ବହନ
କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଚେତାଇ ଆସ ସର୍ବ କଥାମାନ ।
ଏଥୁ ଯାଇ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ଛନ୍ତି ଶିରୀବତ୍ସି
କୁଟୁମ୍ବମାନଙ୍କ ସ୍ନେହେ ନ ଜାଣନ୍ତି କିଛି ।
ଶୁଣ ହୋ ମନୁରାଜନ କେତେକ ସମୟେ ,
ଶାମ୍ବ କୁମରକୁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ଦେବରାୟେ ।
ସତ୍ୟଭାମାଙ୍କ ଦୁଆରେ ତୁହି ରହିଥିବୁ
କାହାରିକୁ ପଶିବାକୁ ଭିତରେ ନ ଦେବୁ ।
ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ଅବକାଶ ଆମ୍ଭେ ବଢ଼ାଇବୁ
ଆଜ୍ଞା ମେଣ୍ଟିଲେ ଶାମ୍ବ ତୁ ଶାପ ଯୋଗ୍ୟ ହେବୁ ।
ଆମ୍ଭେ ଯାଇ ବିଜେ କରିଅଛୁ ରମ୍ୟସ୍ଥାନେ
କେହି ଯେହ୍ନେ ନ ପଶିବେ ଆମ୍ଭର ଭବନେ ।
ଏତେ ବୋଲି ସତ୍ୟଭାମାପୁରେ କୃଷ୍ଣ ଗଲେ
ଶାମ୍ବକୁମରକୁ ଦ୍ୱାରେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ରଖିଲେ ।

ଧାତା ବଚନେ ଦୁର୍ବାସା ଦ୍ୱାରେ ହେଲେ ଆସି
ଶାମ୍ବ ତାହାଙ୍କୁ ଭିତରେ ନ ଦେଲେକ ପଶି ।
ନିଅବକାଶରେ ପିତା ଛନ୍ତି ମାତା ତୁଲେ
ତୁମ୍ଭେ ଭେଟ ନ ପାଇବ ତାଙ୍କର ଏ କାଳେ ।
ସାମାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଲେ ବାହୁଡ଼ିଣ ଯାଅ
ଦେବକାର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ତୁମ୍ଭେ ଏଥିକ୍ଷଣେ ରୁହ ।
ଦୁର୍ବାସା ବୋଲେ ଆକଟ କଥା ଅଛି ବାବୁ
ଏକ୍ଷଣି କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଆମ୍ଭେ ଦର୍ଶନ କରିବୁ ।
ଶାମ୍ବ ବୋଲେ ପିତାମାତା ଛନ୍ତି ଏକସ୍ଥାନେ
ମୁହିଁ ପୁତ୍ର ହୋଇ ତହିଁ ଯିବଇଁ କେସନେ ।
ଦୁର୍ବାସା ବୋଇଲେ ତୁହି ବେଗ ହୋଇଯାଅ
କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଜଣାଇ ମୋତେ ଭିତରକୁ ନିଅ ।
ବୋଇଲା ଶାମ୍ବକୁମର କୃତାଞ୍ଜଳି ହୋଇ
କେବଣ ମତେ ଭିତରେ ପଶିବି ମୁଁ ଯାଇ ।
ଶାମ୍ବର ବଚନେ ମୁନି ବହୁତ କୋପିଲେ
କଟାଳ କରିଣ ବହୁ ବଚନ ବୋଇଲେ ।
ପୁଣି ବୋଇଲେ ତୁ ଯେବେ ନ ଯିବୁ ଭିତର
ଦ୍ୱାରକା ସହିତେ ଭସ୍ମ କରିବି ତୋହର ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ତୁ ଯାଇ ବେଗେ ନ ଆଣିଲେ ଶାମ୍ବ
ଦହନ କରିବି ସାତବଂଶର ଯାଦବ ।
ଭାଳଇ ଶାମ୍ବକୁମର କରିବି କେମନ୍ତ
ଅବକାଶେ ବିଜେ କରିଛନ୍ତି ତାତ ମାତ ।
ତାଙ୍କର ଭେଟ ଦେଖିଲେ ହେବ ମହାଦୋଷ
ନ ଗଲେ ଭସ୍ମ କରିବି ଋଷି ସାତବଂଶ ।
ପିତା କୋପ କଲେ ସିନା ଏକା ନାଶଯିବି
ମୁହିଁ ଏକା ମଲେ ସାତବଂଶ ଉଦ୍ଧାରିବି ।
ଏତେ ଭାବି ଋଷିଙ୍କୁ ସେ ଦ୍ୱାରରେ ରଖାଇ
ଶାମ୍ବକୁମର ଭିତରେ ପଶିଲାକ ଯାଇ ।
କୃଷ୍ଣ ସତ୍ୟଭାମାଙ୍କର କ୍ରୀଡ଼ାରସବେଳେ
ଶାମ୍ବକୁମର ଭିତରେ ପଶନ୍ତେ ସେ କାଳେ ।
ଉଭୟ ଅନ୍ତର ହେଲେ ଦେଖି ନିଜ ପୁତ୍ର
ରସଭଗ୍ନହନ୍ତେ କୃଷ୍ଣ ହେଲେ ରାଗାନ୍ୱିତ ।
ବୋଇଲେ ଶାମ୍ବକୁମରେ ପୁରୁଷ ଉତ୍ତମ
ଲଙ୍ଘିଲୁ ମୋର ବଚନ ନିର୍ଲ୍ଲଜ ଅଧମ ।
ଯେଣୁ କରି ମୋ ବଚନ ହେଲୁ ତୁହି ଭ୍ରଷ୍ଟ
ତେଣୁ ତୋହର ଶରୀରେ ଜାତ ହେଉ କୁଷ୍ଟ ।
ତତକ୍ଷଣେ କୁଷ୍ଟରୋଗ ତା ଦେହେ ଜନ୍ମିଲା
ଶରୀରର ଚର୍ମସବୁ ଧବଳ ଦିଶିଲା ।
ତହୁଁ ଶାମ୍ବ ବୋଇଲାକ ଶୁଣ ଆହେ ବାପ
କି ବିଚାରି ଦେଲ ମୋତେ ଏଡ଼େ ବଡ଼ ଶାପ ।
ସର୍ବଜ୍ଞ ହୋଇଣ ମୋତେ ଏତେ ଶାସ୍ତି ଦେଲ
ନିଜ ପୁତ୍ରପ୍ରତି କିଛି ବିଚାର ନ କଲ ।
ଏହିକ୍ଷଣି ଦ୍ୱାରେ ଆସି ମିଳିଲେ ଦୁର୍ବାସା
ତବ ଦର୍ଶନକୁ ମନେ କରି ବଡ଼ ଆଶା ।
ବୁଝାଇ କହିଲି ତାଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ବୃତ୍ତାନ୍ତ
ତେବେ ମଧ୍ୟ ମୋତେ କୋପ କରି ତପୋବନ୍ତ ।
ବୋଇଲେ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ବେଗେ ନ ଦେଲେ ଦେଖାଇ
ଦ୍ୱାରକାପୁର ଦହନ କରିଦେବି ମୁହିଁ ।
ନ ବିଚାରି ଏଡ଼େ ଦଣ୍ଡ ବିହିଲୁ ତ ସ୍ୱାମୀ
ଯାଇ ଦୁର୍ବାସା ଚରଣେ ହୁଅ ପରଣାମି ।
ଶାମ୍ବ କଥା ଶୁଣି କୃଷ୍ଣ ଚଳିଲେ ବହନ
ମହାଋଷିଙ୍କର ଚରଣେ କରିଣ ପ୍ରଣାମ ।
ବୋଇଲେ ଭୋ ମୁନି ଏଥି କିମ୍ପା ଆଗମନ
ତୁମ୍ଭ ଯୋଗୁଁ ନାଶହେଲା ମୋହର ନନ୍ଦନ ।
ଦୁର୍ବାସା ବୋଇଲେ ଆଜ୍ଞା ଅଛି ଧାତାଙ୍କର
ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଚଳ ଶ୍ରୀବତ୍ସି ତେଜି ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁର ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ଯେବେ ଅଛି ଧାତାଙ୍କର
ତେବେ ଅଳ୍ପଦିନେ ଆମ୍ଭେ ଯିବୁ ସ୍ୱର୍ଗପୁର ।
ପୁଣି ଦୁର୍ବାସାଙ୍କୁ ଚାହିଁ ବୋଲନ୍ତି ଗୋବିନ୍ଦ
ତୁମ୍ଭ ଯୋଗୁ ମୋ ପୁତ୍ରକୁ ପଡ଼ିଲା ପ୍ରମାଦ ।
ଦୁର୍ବାସା ବୋଇଲେ ଶାମ୍ବେ ଶୁଣରେ କୁମର
ଭାସ୍କର ତୀର୍ଥ ଯା ନାମ ତହିଁ ଜପ କର ।
ଦୁର୍ବାସାଙ୍କ ବାଣୀ ଶୁଣି ତହୁଁ ଚଳିଗଲା
ଏକତୀର୍ଥରେ ମିଳିଣ ତପ ଆଚରିଲା ।
ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା ମହୋଦଧି ତୀରେ କରି ସ୍ନାନ
ବଟ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରି ଗଲା ଚନ୍ଦ୍ରକୋଣ ।
ତପ କଲା ବଟପତ୍ର କରିଣ ଆହାର
ଦ୍ୱାରକା ଭୁବନ ତେଜିଗଲେ ମୁନିବର ।
ବ୍ରହ୍ମା ଆଗରେ କହିଲେ ସମସ୍ତ ବିସ୍ତାରି
କିଛିଦିନେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ତେଜି ଆସିବେ ମୁରାରୀ ।
ଏହା ଶୁଣି ପ୍ରଜାପତି ହୋଇଲେ ତୃପତି
ପୁଣି ଅଗସ୍ତିଙ୍କି ପୁଚ୍ଛେ ମନୁ ନରପତି ।
ବୋଇଲେ ହେ ମୁନି ଶାମ୍ବ ତପ କରି ଗଲା
ଅର୍କତୀର୍ଥରେ କିପରି ତପ ଆଚରିଲା ।
ଅଗସ୍ତି ବୋଲନ୍ତି ଜମ୍ବୁଦ୍ୱୀପ ଅଗ୍ନିକୋଣେ
ଅର୍କଦୈତ୍ୟକୁ ନାଶିଲେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ନାରାୟଣେ ।
ଦକ୍ଷିଣ ସମୁଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା ଉତ୍ତରରେ
କୋଟିତୀର୍ଥ ଘେନି ଗଙ୍ଗା ଅଛନ୍ତି ସେଠାରେ ।
ତହିଁ ସ୍ନାହାନ କରି ଯେ ବିରଞ୍ଚି ଦେଖଇ
ଦେହ ନିଷ୍କଳଙ୍କ ହୋଇ ପାପ ନାଶ ଯାଇ ।
ସେଠାବରେ ତପ କଲା କୃଷ୍ଣଙ୍କ କୁମର
କେବଳ ଜଳ ପବନ କରିଣ ଆହାର ।
ଦ୍ୱାଦଶ ବରଷ ଏହିପରି ବହିଗଲା
ନିଷ୍କଳଙ୍କ ହେଲା ତାର ବ୍ୟାଧି ନାଶଗଲା ।
କନ୍ଦର୍ପ ସମାନ ତାର ହେଲା ଅପଘନ
ତପସ୍ୟାରେ ସର୍ବପାପ କରିଣ ଦହନ ।
ତୀର୍ଥସ୍ଥାନରେ ଦୁର୍ବାସା ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ
ତପ କରୁଥିଲେ ଶାମ୍ବ ମୁନିଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ।

ତକ୍ଷଣେ ଶାମ୍ବକୁମର ତାହାଙ୍କୁ ପ୍ରଣମି
ବୋଲେ ଏ ତୀର୍ଥର କଥା କହ ମହାମୁନି ।
ଦୁର୍ବାସା ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଆହେ କୃଷ୍ଣପୁତ୍ର
ଏହି ସ୍ଥାନଟି ଅଟଇ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପବିତ୍ର ।
ଏଠାରେ ଯେ ଦୃଢ଼ ତପ କଲେ ଆଚରଣ
ସହାୟ ହୁଅନ୍ତି ତାକୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ନାରାୟଣ ।
ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କଠାରେ ଅପ୍ରୀତି ହୋଇ ଜଳପତି
ସେ ପଦ ଘେନିବା ପାଇଁ ବଳାଇଲେ ମତି ।
ଏହି ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା ତୀରେ ବସି ତପ କଲା
ସୂର୍ଯ୍ୟରୂପ ନବଲକ୍ଷ ବର୍ଷ ନ ଦେଖିଲା ।
ମକର ଶୁକଳଷଷ୍ଠୀ କୃତ୍ତିକା ନକ୍ଷତ୍ର
ଅର୍କବାର ସେ ଦିନର ଅଟଇ ନିୟତ ।
ବିଷ୍ଟିନାମରେ କରଣ ଅତିଗଣ୍ଡ ଯୋଗ
ଅର୍କଦୈତ୍ୟ ଭ୍ରମୁଥିଲା ଯାଇ ମଧ୍ୟସ୍ୱର୍ଗ ।
ତୀର୍ଥ ବୁଲି ମିଳିଲା ସେ ମହୋଦଧି କୂଳେ
ବିଶ୍ରାମ କରିଲା ଯାଇ ସେ ବଟର ତଳେ ।
ଦେଖଇ ପୁରୁଷ ତହିଁ ବିଦ୍ୟାଧର ରୂପ
ମହୋଦଧି ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା ମଧ୍ୟେ କରେ ତପ ।
ଭାଳେ ଅର୍କଦୈତ୍ୟ ଏ ତ ଅଟେ ମଧୁମାଂସ
ଖାଇବି ମୁଁ ବହୁଦିନ ଅଛି ଉପବାସ ।
ଏତେ ବିଚାରି ବାହାର ହୋଇଲା ସତ୍ୱରେ
ଧୀରେ ଧୀରେ ପ୍ରବେଶିଲା ସେ ବଟ ତଳରେ ।
ପଛରୁ ଆସଇ ଦୈତ୍ୟ ହୋଇ ତୁନି ତୁନି
ଲୁହାର ଯଷ୍ଟି ଏକ ଯେ କରେ ଅଛି ଘେନି ।
ଉଞ୍ଚାଇ ପିଟନ୍ତେ ଯଷ୍ଟି ତାହାର ଉପରେ
ଉଦେ ହୋଇ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଥିଲେ ସାଗର ଭିତରେ ।
ଦୈତ୍ୟ ପ୍ରହାରିବା ଦେଖି କହନ୍ତି ଅରୁଣ
ତପୋଧନଟିକୁ ଦୈତ୍ୟ କରଇ ନିଧନ ।
ଦେଖିଲେ ସୂର୍ଯ୍ୟଦେବତା ରଥ ମଧ୍ୟେ ଥାଇ
ଜାଣିଲେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଧ୍ୟାନ ବସି ଏ କରଇ ।
ଲକ୍ଷେ ଯୋଜନରେ ଥାଇ ବିରଞ୍ଚି ଠାକୁର
କର ବାଙ୍କି ନିବାରିଲେ ଦୈତ୍ୟର ପ୍ରହାର ।
ଲକ୍ଷେ ଯୋଜନରେ ଥାଇ କର ବଢ଼ାଇଲେ
ଅର୍କଦୈତ୍ୟର କରକୁ ସ୍ୱକରେ ଧଇଲେ ।
ରହ ରହ ବୋଲି ଉଚ୍ଚେ ଡାକି ଅଂଶୁମାଳି
ରାଗାନ୍ୱିତ ହୋଇ ଦୈତ୍ୟ ପକାଇଲେ ପେଲି ।
ଉତ୍ତାନଶାୟୀ ହୋଇଣ ଦାନବ ପଡ଼ିଲା
କାଳଚକ୍ର ଘେନି କରେ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଚାହିଁଲା ।
ଅର୍କଦୈତ୍ୟ ବୋଲେ ଅଟୁ କେବଣ ପୁରୁଷ
ମୋଠାରେ ବିବାଦୀ ହୋଇ ପାଇବୁ କି ଯଶ ।
ଅର୍କଦଇତ୍ୟେ କହନ୍ତି ସୂର୍ଯ୍ୟ ନାରାୟଣ
ଆରେ ମୁହିଁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଏହି ତୀର୍ଥ ମୋର ଜାଣ ।
ଅର୍କଦୈତ୍ୟ ହିଁ ବୋଲେ ମୁଁ ତୀର୍ଥ ଅଧିପତି
ମୋର ଆହାର ଅଟଇ ଜାଣ ଏହି ଯତି ।
ଅକାରଣେ ମୋହଠାରେ ହେଉ ତୁ ବିବାଦୀ
ଆଗ ତେବେ ତୋର ଶିର ପକାଇବି ଛେଦି ।
ଏହା କହି ଯୁଝିବାକୁ କହିଲା ଅସୁର
କୋପେ ତହୁଁ କାଳଚକ୍ର ମାଇଲେ ଭାସ୍କର ।
ଅର୍କଦୈତ୍ୟର ଶରୀର ଥିଲା ବଜ୍ରସେହ୍ନା
ବାଜି କାଳଚକ୍ର ତହିଁ ହୋଇଗଲା ଚୂନା ।
ପୁଣି ପରିଘ କୁନ୍ତ ସେ ମାଇଲେ ବହୁତ
ତହିଁରେ ସେ ଅର୍କଦୈତ୍ୟ ନୋହିଲାକ ହତ ।
କେଉଁ ଅସ୍ତ୍ରେ ବଧ ଯହୁଁ ନୋହିଲା ଅସୁର
ତାର ବକ୍ଷସ୍ଥଳେ ମାଡ଼ି ବସିଲେ ଭାସ୍କର ।
କଳ୍ପବଟ ତଳେ ସେହି ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା ସ୍ଥାନେ
ତାହାକୁ ମାଡ଼ିବସିଲେ ସଂଜ୍ଞା ପ୍ରାଣଧନେ ।
ପୃଥ୍ୱୀ ଅଗ୍ନିକୋଣେ ଯହୁଁ ଦୈତ୍ୟ ହେଲା ହତ
ତେଣୁ ସେ କୋଣାର୍କ ନାମେ ହୋଇଲା ବିଖ୍ୟାତ ।
ସେଦିନ ସେଠାରେ ଯେହୁ ହୋଇ ଉଜାଗର
କାଳ ଯାପଇ ତା ପୁଣ୍ୟ ଅଟଇ ଅପାର ।
ସପ୍ତମୀରେ ସ୍ନାନ ଦାନ ଧର୍ମ ଯେହୁ କରେ
ତାହା ସମ ପୁଣ୍ୟାତ୍ମା କେ ନାହିଁ ଏ ସଂସାରେ ।
କୋଣାର୍କ ବୋଲିଣ ଯେହୁ ଅଟେ ତୀର୍ଥଗୋଟି
ତାହାକୁ ସମାନ ନୁହେଁ ତୀର୍ଥ କୋଟି କୋଟି ।
କୋଟି କୋଟି ଗୋରୁ ଦାନ କୋଟି ଅଶ୍ୱ ଗଜ
କୋଟିଏକ କନ୍ୟା ପୁଣି କୋଟିଏକ ରାଜ୍ୟ ।
କୋଟିଏ ପର୍ବତ ସମ ଦାନ ଦେଲେ ହୀରା
ତଥାପି ସମ ନୋହିବ ଅର୍କତୀର୍ଥ ପରା ।
ଜୟ ଜୟ ଭାସ୍କରହେ ଜୟ ମାରତଣ୍ଡ
ଅର୍କ ବିଦାରଣ ନାଥ ପୂଜିତ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ।
ଛାୟାର ବଲ୍ଲଭ ପ୍ରଭୁ କୃତାନ୍ତକ ପିତା
ପାପୀ ପାପହାରୀ ଅଟ ହର୍ତ୍ତା କର୍ତ୍ତା ।
ସକଳ ଲୋକର ଅଟୁ ତୁହି ଦିବ୍ୟ ଚକ୍ଷୁ
ସକଳ ଜଗତ ଭ୍ରମି ତୁହି ଏକା ଦେଖୁ ।
ନମସ୍ତେ ନମସ୍ତେ ପ୍ରଭୁ କମଳ-ଲୋଚନ
ଶନିଶ୍ଚର ପିତା ଅନ୍ଧକାର ବିଧ୍ୱଂସନ ।
ସପ୍ତଦ୍ୱୀପର ତିମିର କରୁ ନିବାରଣ
ତୋ ପ୍ରସନ୍ନେ ସର୍ବପାପ ହୁଅଇ ଧ୍ୱଂସନ ।
ପ୍ରଳୟ ତାରଣ ନାଥ ତୁ କଶ୍ୟପଗୋତ୍ରୀ
ଅରୁଣ ପ୍ରକାଶେ ତୋର ବିକାଶଇ ଜ୍ୟୋତି ।
ମହାତେଜୋବନ୍ତ ନାଥ ଶୂନ୍ୟ ମାରଗରେ
ତୋ ଯୋଗୁ ଦିବସ ହୁଏ ମାନବ ଲୋକରେ ।
ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା କୋଣାର୍କର ମହୋଦଧି ତୀରେ
ଭାବନା ରହୁ ସର୍ବଦା ସେ ବଟ ପାଶରେ ।
ଶ୍ରୀ ବିରଞ୍ଚିନାରାୟଣ ଚରଣେ ଶରଣ
ପଶିଲା ଶାରଳାଦାସ କର ଉଦ୍ଧାରଣ ।

---o---

ଶୂଦ୍ରମୁନି ୰ ଶାରଳା ଦାଶଙ୍କ ବିରଚିତ

ଅଶ୍ୱମେଧ ଓ ଆଶ୍ରମିକପର୍ବ

ପ୍ରକାଶକ : ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର

(ନୂତନ ମୁଦ୍ରଣ)

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ - ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର

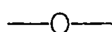
ପରିଚାଳକ - ବିଦ୍ୟାଧର ସାହୁ

ଅଲିଶା ବଜାର, କଟକ - ୨

ଦୂରଭାଷ : ୦୬୭୧-୨୬୦୮୨୯୬

ଅଶ୍ୱମେଧ ପର୍ବ

ସୂଚୀପତ୍ର

ଆଶ୍ରମିକ ପର୍ବ

ଅଶ୍ୱମେଧ ଓ ଆଶ୍ରମିକ ପର୍ବର ସୂଚୀପତ୍ର
ସମାପ୍ତ

ମହାଭାରତ

ଅଶ୍ୱମେଧ ଓ ଆଶ୍ରମିକ ପର୍ବ

ନାରାୟଣଂ ନମସ୍କୃତ୍ୟଂ ନରଂଚୈବ ନରୋତ୍ତମଂ,
ଦେବୀଂ ସରସ୍ୱତୀଂ ବ୍ୟାସଂ ତତୋଜୟ ମୁଦୀରୟେତ୍ ।
ବେଦେ ରାମାୟଣେ ଚୈବ ପୁରାଣେ ଭାରତେ ତଥା,
ଆଦୌ ଚାନ୍ତେ ଚ ମଧ୍ୟେ ଚ ହରିଃ ସର୍ବତ୍ର ଗୀୟତେ ।

ତଂ ବେଦଶାସ୍ତ୍ର ପରିନିଷ୍ଠିତ ଶୁଦ୍ଧ ବୁଦ୍ଧିଂ,
ଚର୍ମାମ୍ବରଂ ସୁରମୁନୀନ୍ଦ୍ରନୂତଂ କବୀନ୍ଦ୍ରଂ ।
କୃଷ୍ଣଦ୍ୱିଷଂ କନକପିଙ୍ଗଜଟାକଳାପଂ,
ବ୍ୟାସ ନମାମି ଶିରସା ତିଳକଂ ମୁନୀନାଂ ।

ଆଦୌ ତଦ୍ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରପଣ୍ଡୁ ଜନନଂ ଲାକ୍ଷାଗୃହେ ଦାହନଂ,
ଦ୍ୟୁତେ ସ୍ତ୍ରୀ ହରଣଂ ବନେ ବିଚରଣଂ ମତ୍ସ୍ୟାଳୟେ ଗୋପନଂ ।
ଲୀଳା ଗୋ ହରଣଂ ହ୍ୟନେନ ତରଣଂ ସନ୍ଧିକ୍ରିୟା ଜୃମ୍ଭଣଂ,
ଭୀଷ୍ମଦ୍ରୋଣ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନାଦି ଦଳନଂ ଏତନ୍ମହାଭାରତଂ ।

ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣତଥାଜୟଦ୍ରଥଜଳା ଗାନ୍ଧାରନୀଳୋତ୍ପଳା,
ଶାଲ୍ୟଗ୍ରାହବତୀ କୃପେଣ ବହନୀ କର୍ଣ୍ଣେନ ବେଳାକୁଳା ।
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ବିକର୍ଣ୍ଣ ଘୋର ମକରା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନା ବର୍ତ୍ତିନୀ,
ସୋଽତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣା ଖଳୁ ପାଣ୍ଡବୈ ରଣନଦୀ ଯକ୍ରର୍ଣ୍ଣଧାରୋହରି ।

ଭାରତ ଶ୍ରୁତିମାତ୍ରେଣ ଗଙ୍ଗାସ୍ନାନେନ ମାନବଃ,
ବିଷ୍ଣୁ ସ୍ମରଣ ମାତ୍ରେଣ ସର୍ବପାପୈଃ ପ୍ରମୁଚ୍ୟତେ ।
ବ୍ୟାସଂ ବଶିଷ୍ଠାନପ୍ତାରଂ ଶକ୍ତେଃ ପୌତ୍ରମକଲ୍ମଷଂ,
ପରାଶରାତ୍ମଜଂ ବନ୍ଦେ ଶୁକତାତଂ ତପୋନିଧମ୍ ।

ତତ୍ରେ ଚ ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ଚ ତତ୍ର ଗୋଦାବରୀ ତତ୍ର ସରସ୍ୱତୀ ତ ।
ସର୍ବାଣୀ ତୀର୍ଥାନି ବସନ୍ତି ତତ୍ର ଯତ୍ରାଚ୍ୟୁତୋଦରକଥାପ୍ରସଙ୍ଗଃ ।

ବନ୍ଦନା

ଜୟ ଜୟ ବିଶ୍ୱନାଥ ପ୍ରସନ୍ନ ବଦନ
ଜୟ ଜୟ କୃତ୍ତିବାସ ଜୟ ତ୍ରିନୟନ ।
ବ୍ୟାଘ୍ରଚର୍ମ ମେଖଳା ଯେ ଶିରେ ଶୋହେ ଜଟା
ଦିଗମ୍ବର ନାଥ ମାରିଥାଅ ହେ ଲେଙ୍ଗଟା ।
ଅମରପଦ ସେବକ ଲୋକଙ୍କୁ ଯେ ଦିଅ
ଭୋଗେ ମନ ନ ଦେଇ ଯେ ତୁନି ହୋଇଯାଅ ।
ପରମାନନ୍ଦ ନାଥ ତୁ ପରଦୁଃଖେ ଦୁଃଖୀ
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସବୁ ଦେଇ କିଛି ନାହୁଁ ରଖି ।
ସଂସାରପାଳକ ନାଥ ଚରଣେ ନମସ୍ତେ
ଦୁସ୍ତର ସାଗରୁ ନାଥ ଉଦ୍ଧର ହେ ମୋତେ ।
ମମ ହୃଦେ ଜ୍ଞାନ ଦୀପ ଜାଳ ପଞ୍ଚାନନ
ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅଗ୍ନି ଅଟେ ତୁମ୍ଭର ନୟନ ।
ସୁଗନ୍ଧ ତେଜି ବିଭୂତି ଭୂଷଣ ଯେ ହୁଅ
ନୀଳବର୍ଣ୍ଣ କଣ୍ଠ ତବ ସ୍ଫଟିକ ଯେ ଦେହ ।
କେତେ ଏହି ସଂସାରେ ଯେ ହେଲାଣି ପ୍ରଳୟ
ରହିଅଛ ଦେବ ତୁମ୍ଭେ ଧରି ନିଜ ଦେହ ।
ତ୍ରିଲୋକ ରକ୍ଷଣେ ଭକ୍ଷିଥିଲ କାଳକୂଟ
ତେଣୁ ତବ ନାମ ହୋଇଅଛି ନୀଳକଣ୍ଠ ।
ଭାସ୍କର ତୀର୍ଥରେ ଯାଇ ତବରୂପ ଦେଖି
ଜନମାନେ ସର୍ବପାପ ଆସନ୍ତି ଉପେକ୍ଷି ।
ଶ୍ରୀରାମେଶ୍ୱର ଦେବଙ୍କ ପାଦେ ସଦା ସେବି
ନମଇଁ ଶ୍ରୀ ଶୂଦ୍ରମୁନି ଶାରଳା ଯେ କବି ।

—o—

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ

ଶୁଣ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି
କହିବାକୁ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗର ଯେ ରୀତି ।
କହନ୍ତି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମୁଖ ଚାହିଁ ବସୁଦେବ
ବହ୍ମା ନରହତ୍ୟା ତୁହି କଲୁରେ ମାଧବ ।
ସେହି ଦୋଷମାନଙ୍କରୁ ଉଦ୍ଧାର ନିମନ୍ତେ
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ ବାବୁ କର ଶୁଦ୍ଧ ଚିତ୍ତେ ।
ଆବର ବୋଇଲେ ଆନନ୍ଦରେ ଯାଗକର
ମୋ ପରେ ରହିଲା ଯାଗଶାଳ ରକ୍ଷାଭାର ।
ଚୌରାଶୀ ଗୁଣ ଲକ୍ଷଣ ଅଶ୍ୱଏକ ଆଣି
ଶିରେ ମଣି ଖଞ୍ଜି କୋଟି କିରଣକୁ ଜିଣି ।
କୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ଅକ୍ରୁର ଯିବୁ ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥେ
ପଞ୍ଚପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ଘେନି ଆସିବୁ ତୁ ଏଥେ ।
ସୁଭଦ୍ରା ଦ୍ରୌପଦୀ ଘେନିଆସ ବାବୁ ବେଗେ
ବୋଲିବ କୃଷ୍ଣ ବରିଲେ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞେ ।
ଅକ୍ରୁର ଗମନ କଲା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବଚନେ
ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥର ଆସ୍ଥାନେ ।
ପ୍ରଣମି ଯୁଧିଷ୍ଠି ଆଗେ କହିଲା ସକଳ
ଶୁଣିଣ ସାନନ୍ଦ ହେଲେ ପଣ୍ଡୁର ଦୁଲାଳ ।
ଅକ୍ରୁର କହନ୍ତେ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ କଥା
ଦଣ୍ଡ ସାଜିଲେ ଯାଦବ ପଞ୍ଚ ମହାରଥୀ ।
ଆସିଣ ହେଲେ ଦ୍ୱାରକା ଭୁବନେ ପ୍ରବେଶ
ଦେଖି ତାଙ୍କୁ ପୂଜା କଲେ ପ୍ରଭୁ ହୃଷୀକେଶ ।
ଦ୍ରୌପଦୀ ସତ୍ୟଭାମାଙ୍କ ବଢ଼ିଲା ପୀରତି
ଆନନ୍ଦେ ରହିଲେ ଯାଗ କରିବେ ଶ୍ରୀପତି ।
ବୋଇଲେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କି ହେ ନରେନ୍ଦ୍ର
ତୁମ୍ଭେ ଆସିବାରୁ ହେଲି ମୁଁ ବଡ଼ ଆନନ୍ଦ ।
ପାଞ୍ଚଭାଇଯାକ ଏଥି ରହ ଯେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ
ବଦନ୍ତି ଯୁଧିଷ୍ଠିଦେବ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଏକାନ୍ତେ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ ଦେବ କରିବ ତ ତୁମ୍ଭେ
ସମସ୍ତ ଚରଚା ସୁଖେ କରିବୁ ଯେ ଆମ୍ଭେ ।
ଯାଗଶାଳେକ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଭ୍ୟାଇଲେ ତୁରିତେ
ଆସିଲେ କୃଷ୍ଣ ଆଜ୍ଞାରେ ମହର୍ଷି ସମସ୍ତେ ।
ଋଷିମାନଙ୍କୁ କହିଲେ ତହୁଁ ନାରାୟଣ
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯାଇ ଯାଗ କର ଆରୋପଣ ।
ବଶିଷ୍ଠ ଯେ ମାରକଣ୍ଡ ପୌଲସ୍ତି ଅଗସ୍ତି
ପରାଶର ଭରଦ୍ୱାଜ ଲୋମଶ ଯେ ଶକ୍ତି ।
ବିଭାଣ୍ଡକ ଋଷ୍ୟଶୃଙ୍ଗ ପଣ୍ଡୁଙ୍କ ସନ୍ତତି
ଜନକ ସନକ ଋଷି କଉସ୍ତୁଭ ଯତି ।
ବ୍ୟାସ ବାଲମିକ ମୁନି ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ମେଳେ
ସମସ୍ତେ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ଆସି ଯାଗଶାଳେ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ତହୁଁ ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେବଙ୍କୁ
ଦ୍ୱାରୀହୋଇ ତୁମ୍ଭେ ଚର୍ଚ୍ଚାକର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ଦ୍ୱାରେ ଅରର୍ଜୁନ ଥାଉ
ତାହା ବିନେ ସେ କାର୍ଯ୍ୟ କେ କରିପାରେ ଆଉ ।
କୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ତା ସାଧ୍ୟ ନ ପାରେ ଅର୍ଜୁନ
କେଭେ ଯଜ୍ଞ କରି ନ ପାରିବୁ ସମାପନ ।
ଅର୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ସ୍ୱାମୀ ସବୁ ତୁମ୍ଭେ ଜାଣ
କିମ୍ପାଇ ଏପରି କଥା କହ ନାରାୟଣ ।
ମହାଯୁଦ୍ଧେ ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣ କର୍ଣ୍ଣ ଶଲ୍ୟ ମୂଳେ
ଏଗାର କ୍ଷଉଣୀ ବଳ ନାଶିଲି ମୁଁ ହେଳେ ।
ଏତେ ପରାକ୍ରମ ମୋର ଥିଲାଟି ସେ ବେଳେ
ତବ ଦ୍ୱାର ଦେଖି ନ ପାରିବି ଏତେବେଳେ ।
ଏହା ଶୁଣି ଭଗବାନ ମନେ ବିଚାରିଲେ
କୋପ କରିବ ଏ ମନେ ଦ୍ୱାରେ ନ ରଖିଲେ ।

ବୋଇଲେ ଦ୍ୱାରକୁ ଯେବେ ପାର ରକ୍ଷା କରି
ଦ୍ୱାରପାଳ ସୁଖେ ଯାଇଁ ହୁଅ ଧନୁର୍ଦ୍ଧାରୀ ।
ତହୁଁ ଯାଇ ଦ୍ୱାରପାଳ ହେଲେ ଅରଜୁନ
ଧରି ଧନୁଶର ପାଶୁପତ ଅକ୍ଷ ତ୍ରୋଣ ।
ଲକ୍ଷେ ଷାଠିଏ ସହସ୍ର କୃଷ୍ଣଙ୍କର ପୁତ୍ର
ଚଉଦ ଲକ୍ଷ ଯାଦବ ବଳ ଯେ ସମସ୍ତ ।
ଅନ୍ଧକ ବଂଶ ଯେ କୃଷ୍ଣ ବଂଶ ଭୋଜବଂଶ
ଏ ବିଧିରେ ସାତବଂଶ ଘେନି ହୃଷୀକେଶ ।
ବତିଶ ସହସ୍ର କନ୍ୟା ଅଷ୍ଟ ପାଟବଂଶୀ
ଦିବ୍ୟ ଅଳଙ୍କାର ପିନ୍ଧି ଯାଗଶାଳେ ପଶି ।
କୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ପାର୍ଥ ତୁ ଥିବୁ ଯାଗଦ୍ୱାରେ
ବିନା ଆଜ୍ଞାରେ କେହି ନ ପଶିବେ ଭିତରେ ।
ତୁମ୍ଭେ ସମସ୍ତ ହେଁ ଥିବ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଧରି
ବଳାତ୍କାରେ ଯେ ପଶିବ ପକାଇବ ମାରି ।
ପିନ୍ଧିଲେ ଯେ ଯାଗନିକମାନେ ଝୀନବାସ
ଧଇର୍ଯ୍ୟ ଧରି ବସିଲେ ପ୍ରଭୁ ହୃଷୀକେଶ ।
ବସିଲେ ଯେ କପିଳାର ଛାଲେ ଦେବହରି
କଟୀରେ ମେଖଳା କୃଷ୍ଣାଜିନ ଯେ ଉତ୍ତରୀ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଭୋଜନ ସେ ଦିଅନ୍ତି ଅନେକ
ଅଗ୍ନି ଆରୋପଣ କଲେ ଯାଇଁ ଯାଗନିକ ।
ମକର ଶୁକଳପକ୍ଷ ଚତୁର୍ଥୀ ଯେ ତିଥି
ଶ୍ରବଣାନକ୍ଷତ୍ର ପୁଣି ବାର ବୃହସ୍ପତି ।
ଆୟୁଷ୍ମାନ ନାମେ ଯୋଗ ତୈତିଳ କରଣ
ସେ ଦିନ ହୋଇଲା ଯଜ୍ଞ କର୍ମ ଆରୋପଣ ।

—o—

ବ୍ରାହ୍ମଣର ମୃତ ପୁତ୍ର ଆନୟନ

ଏଥୁଅନନ୍ତରେ କଥା ଶୁଣ ହେ ନରେଶ
ଯଜ୍ଞର ତୃତୀୟ ଦିନ ହୋଇଲା ପ୍ରବେଶ ।
ସେ ନଗରେ ଥାଇ ବସୁକଳ୍ପ ଦ୍ୱିଜବର
ଶ୍ରୀୟା ନାମେଣ ଭାରିଯା ଅଟଇ ତାହାର ।
ଷଡ଼ଗୋଟି ପୁତ୍ର ତାର ଜାତ ହୋଇଥିଲେ
ଅନ୍ତୁଡ଼ିଶାଳୁ ଯେ ଅଦ୍‌ଭୁତେ କେଣେ ଗଲେ ।
ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିକଳ ତହୁଁ ହେଲା ଦ୍ୱିଜବର
ପୁଣି ଅଶୁଚି ହୋଇଛି ଭାରିଯା ତାହାର ।
ଭାଳଇ ଦ୍ୱିଜ ବସି ଏ ଅଟେ ବିଷ୍ଣୁପୁର
ବଇଷ୍ଣବୀ ଚକ୍ର ଏଥି ବୁଲେ ଶତଧାର ।
ଯମଦେବତା ଯହିଁ ନ ପଶେ ଭୟ କରି
ଅନ୍ତୁଡ଼ିଶାଳରୁ ପୁତ୍ର କିଏ ନିଏ ହରି ।
ବାର ବାର ହୋଇ ଷଡ଼ପୁତ୍ର ଜାତ ହେଲେ
ବଡ଼ ଅଭୁତ ଏ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନେ କେଣେ ଗଲେ ।
କେବଣ ଚରିତ ଏହା କିପରି ବୁଝିବି
ଭାଳଇ ବ୍ରାହ୍ମଣ କେଉଁ ଉପାୟ କରିବି ।
ଏ ମୋ ବିପଦ କରିବ କେହୁ ପ୍ରତିକାର
ଅନ୍ତୁଡ଼ଶାଳରୁ ପୁତ୍ର କେ ନେଲା ମୋହର ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ବୋଇଲେ ପୋଡୁ ପୋଡୁ ଏ ଦ୍ୱାରକା
ଏ ବିଷ୍ଣୁ ଭୁବନେ ପାପ କଲି ମୁହିଁ ଏକା ।
ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ବୋଲେ ପଣ୍ଡାଏ ନ ହୁଅ ବିକଳ
ଦୁଃଖ ନାଶ ହେବ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ଯାଗଶାଳ ।
ଯଜ୍ଞଦ୍ୱାରେ ତୁମ୍ଭେ ଯାଇଁ ମାଗ ବଚନେକ
ଅବଶ୍ୟ ଦେବାକୁ ସେହି ହୋଇବେ ଉତ୍ସୁକ ।
ଯାଗର ତୃତୀୟ ଦିନ ଆଜ ଯେ ଅଟଇ
ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ପତ୍ନୀ ତାର କହିଲା ବୁଝାଇ ।
ଯେ ଯାହା ମାଗଇ ଅନୁକ୍ଷଣେ ଦ୍ୟନ୍ତି ଦାନ
ତୁମ୍ଭେ ଏବେ ପାଇ ପୁତ୍ର ଦାନ ମାଗି ଘେନ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ଚଳିଲା ତହୁଁ ବେଦଧ୍ୱନି କରି
ଯାଗଶାଳାଦ୍ୱାରେ ଯାଇ କରଇ ଗୁହାରି ।
କେଡ଼େ କେଡ଼େ ଦୁଷ୍ଟଙ୍କର ଗର୍ବ ମୁଁ ଭାଙ୍ଗିଲି
କେଉଁ କଥାକୁ ତୋର ମୁଁ କ୍ଷମା ଯେ ନୋହିଲି ।
ଦ୍ରୁପଦ ରାଜା ଯେ କାଳେ କଲା ସ୍ୱୟମ୍ବର
ଲକ୍ଷେ ରାଜା ଆସିଥିଲେ ନିମନ୍ତ୍ରଣେ ତାର ।
ଲାଖ ବିନ୍ଧି ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କି ମୁହିଁ ଯେ ଆଣିଲି
କୁରୁବଳ ସୈନ୍ୟ ମୁହିଁ ଏକା ନିବାରିଲି ।
ବିରାଟ ରାଜ୍ୟେ ଯେ ନପୁଂସକ ମୁଁ ହୋଇଲି
ନାଟ ଆଖଡ଼ାରେ ନାଟ ଶିଖାଉଣ ଥିଲି ।
ଗୋଧନ ହରଣେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଯେ ଅଇଲା
ଶୁଣିଣ ଉତ୍ତର ମୋର ଚରଣେ ପଡ଼ିଲା ।
ତାହାର ତୁଳେ ସାରଥି ହୋଇ କରି ଗଲି
ରଥୀଙ୍କ ନିଉନ ଦେଖି ସୈନ୍ୟ ନିବାରିଲି ।
କୁରୁପାଣ୍ଡବ ବଳ ଯେ ମହାଯୁଦ୍ଧ କଲେ
ଅନେକ ସୈନ୍ୟ ମୋହର ହସ୍ତେ ନାଶ ଗଲେ ।
ମାଇଲି ମୁଁ ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣ ଜୟଦ୍ରଥ ତୁଳେ
ଏଗାର କ୍ଷଉଣୀ ସଂହାରିଲି କୁତୂହଳେ ।
ଏହା ଶୁଣି ଦ୍ୱିଜବର ଉପହାସ କଲା
ତହିଁ ବୀରବର ପାର୍ଥ ଅତ୍ୟନ୍ତ କୋପିଲା ।
ପୁଣି ବୋଇଲା ଅଟଇ ତୋର କିସ କାର୍ଯ୍ୟ
କହ ବ୍ରାହ୍ମଣ ମୋ ଆଗେ କରିଣ ନିଧାର୍ଯ୍ୟ ।
ଆହେ ଦ୍ୱିଜ ଯେ କୃଷ୍ଣ ସେ ଅଟଇ ଅର୍ଜୁନ
ଭାରା ନିବାରଣେ ନରଦେହ ବେନିଜନ ।
ଏହା ଶୁଣି ଦ୍ୱିଜ ପୁଣି କହେ ଅର୍ଜୁନକୁ
ଯାଅ ଫାଲଗୁନି ଶୀଘ୍ର ଜଣାଅ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ।

ଷଡ଼ବେଳେ ଛ'ପୁତ୍ର ମୋ ନାରୀ ଜନ୍ମ କଲା
ତକ୍ଷଣେ ପୁତ୍ରକୁ ମୋର କିଏ ଘେନିଗଲା ।
ଏବେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପ୍ରସବ କାଳ ଯେ ପ୍ରବେଶ
ତେଣୁ ତ ତକ୍ଷଣେ ଆସେ ମୁହିଁ କୃଷ୍ଣ ପାଶ ।
ତୋହର ବେଦନା କହ କିନା ମୋର ଆଗେ
ମୁଁ ତାହା ଭଲ କରିବି ବିଷ୍ଣୁ ଅନୁରାଗେ ।
ବୋଇଲେ ବ୍ରାହ୍ମଣ କହିବାକୁ ଶକ୍ୟ ନାହିଁ
କିସ ତୁ କରିବୁ ତୋର ଆଗେ ଅବା କହି ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ଅର୍ଜୁନ ହସିଣ ବୋଲଇ
ସକଳ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ କଷ୍ଟ ମୁଁ ସିନା ହରଇ ।
ତୁ ମୋର ଦର୍ପ ନ ଜାଣୁ ଆହେ ଦ୍ୱିଜବର
ମୁହିଁ ଯେ ସକଳ ଦୁଷ୍ଟଜନ ଦର୍ପହର ।
ହେ କୃଷ୍ଣ ତୋ ପୁରେ କିମ୍ପା ଏ ଅନୀତି ହୁଏ
ଷଡ଼ପୁତ୍ର ଜନ୍ମିଲେ ମୋ ନେଲା ତାଙ୍କୁ କିଏ ।
ଭୋ କୃଷ୍ଣ ତୋ ଧର୍ମେ କିମ୍ପା ଘଟଇ ଅରିଷ୍ଟ
ପୁତ୍ର ଦେଇ ମୋହର ଯେ ଦୂର କର କଷ୍ଟ ।
ଏହା ଶୁଣି ବୋଲଇ ଯେ ବୀର ଅରଜୁନ
ଏତେବେଳେ ଚହଳ ତୁ ନ କର ବ୍ରାହ୍ମଣ ।
ମୋତେ ଏହି ଯଜ୍ଞଶାଳ ଦ୍ୱାରେ ରଖି କରି
ଯଜ୍ଞସ୍ଥାନେ ବସିଛନ୍ତି ଦେବ ଦଇତ୍ୟାରି ।
କେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଛି ତୋର କହ ଦ୍ୱିଜବର
କିସ ଗୁହାରି ତୁ କର ହୋଇଣ କାତର ।
ଦଶମାସ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ ହୋଇଲାକ ଆସି
ଅନ୍ତୁଡ଼ିଶାଳେ କେ ହରି ନେବ ବଳେ ପଶି ।
ଅର୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଶୁଣ ମୋ ଉତ୍ତର
ତୋର ଆଗେ କି କହିବି ଦର୍ପ ଯେ ମୋହର ।
ଅନେକ ନିବାରିବାକୁ ମୋର ବଳ ଅଛି
ତୋହର କଥା ତ ମୋତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗୁଛି ।
ଏ ଘାନ୍ତି ପ୍ରସବ ବେଳେ ରଖିବି ତୋ ବଳା
ବୋବାଳି ନ ପକାଅ ତୁ ଏଥୁ ବେଗେ ପଳା ।
ଏ ତୋହର ପୁତ୍ର ଯେବେ ନ ପାରିବି ରଖି
ଅଗ୍ନିଜାଳି ମରିବି ଏ ସତ୍ୟ ଧର୍ମ ସାକ୍ଷୀ ।
ଏ ଛାର କଥାକୁ ତୋର ଏଡ଼େକ ଚହଳ
ଚାଲ ହୋ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଏବେ ଯିବା ତୋର ଘର ।
ଆଗରେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପଛେ ଅରଜୁନ ଚାଲେ
ଯାଇଁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ମନ୍ଦିରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ।
ଭିତରକୁ ଆସ ଆସ ବୋଇଲେ ବ୍ରାହ୍ମଣ
ପାର୍ଥ ଭାଳେ କେହ୍ନେ ଯିବି ପ୍ରସବର ସ୍ଥାନ ।
ବୋଲଇ ବ୍ରାହ୍ମଣ ତୁହୋ କହୁଥିଲୁ ମିଥ୍ୟା
ସନ୍ନିଧେ ଦେଖିବୁ ନାହିଁ ହରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ।
ବ୍ୟାକୁଳ ଜାଣି ଅର୍ଜୁନ ପଶିଲା ଭିତରେ
ଧନୁଶର ଧରି ପାର୍ଥ ବସିଲାକ ଦ୍ୱାରେ ।
ପୁତ୍ରେକ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ଗର୍ଭୁ ପ୍ରସବ ହୋଇଲା
ନାଭି କାଟି ଅର୍ଜୁନକୁ ପୁତ୍ର ଦେଖାଇଲା ।
ଗାଧୁଆଇ ଅନ୍ତୁଡ଼ିରେ ଶୁଆଇଲା ବାଳି
ଜନ୍ମୋତ୍ସବେ ଘନ ଘନ ପଡ଼େ ହୁଳହୁଳି ।
ଉଚ୍ଚରେ ଶୁଭିଲା ଯହୁଁ ହୁଳହୁଳି ଶବ୍ଦ
ସେ ହୁଳହୁଳି ମଞ୍ଜେକି ପଡ଼ିଲା ପ୍ରମାଦ ।
ବାଳକ ଦେଖି ଅର୍ଜୁନ ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲେ
ମନଭେଦୀ ନାରାଚକୁ ବେଗେ ସେ ପେଶିଲେ ।
ଗୃହର ଚଉକତିକି ବେଢ଼ିଲା ସେ ଶର
ମାଛି ନ ଗଳିବ ଶର ବାଡ଼ର ଭିତର ।
ଏଣେ ତ ଦ୍ୱାର ନିର୍ବନ୍ଧେ ଅର୍ଜୁନ ଜଗିଲା
ତାହା ଦେଖି ବ୍ରାହ୍ମଣ ଯେ ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲା ।
ଶୁଣ ଆହେ ସୁଜ୍ଞଜନେ ଏଥିର ଚରିତ
ଦଇବର ବିଡ଼ମ୍ବନା ହୋଇଲା କେମନ୍ତ ।
ଅଦଭୁତେ ନନ୍ଦନ ତ କେଉଁଆଡ଼େ ଗଲା
ହାପୁତ୍ର ବୋଲି ବ୍ରାହ୍ମଣ ଉଚ୍ଚେ ଶୋକ କଲା ।
କାନ୍ଦଇ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଅର୍ଜୁନର ମୁଖ ଚାହିଁ
ବିଶ୍ୱାସଘାତକା ତୁ ଯେ ହୋଇଲୁ କିମ୍ପାଇଁ ।
ଶସ୍ତ୍ର ଧରି କହନ୍ତିରେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ
ତୋହ ଯୋଗୁ ହତ ଆମ୍ଭେ ହେବୁ ହୋଇ ହାଣି ।
ଧିକ ଧିକ ଅର୍ଜୁନ ହୋ ତୋର କ୍ଷତ୍ରିଧର୍ମ
କ୍ଷତ୍ରିୟକୁଳେ କିମ୍ପାଇ ହୋଇଲୁ ତୁ ଜନ୍ମ ।
ଧିକ ହେଉନା ଅକ୍ଷୟ ଦ୍ରୋଣ ବେନି ତୋର
ଧିକ ତୋ ଗାଣ୍ଡିବ ଧନୁ ଜନନୀ ପିଅର ।
ଏଡ଼େ ବଡ଼ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ତୁ କରିଣ ଅଇଲୁ
ମୋହର ପୁତ୍ରକୁ ଯାହା ରଖି ନ ପାରିଲୁ ।
ଅଇଲୁ ତୁ ଏଡ଼େ ଟାଣ କରି ପୁତ୍ର ରଖି
ଏବେ ମୋର ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ଯାଅ ନେତ୍ରେ ଦେଖି ।
ଶୁଣି ଅର୍ଜୁନ କପାଳେ ମାରି ବେନି ହସ୍ତ
ବୋଇଲେ ଏ କର୍ମ ନିଶ୍ଚେ ଦଇବର କୃତ୍ୟ ।
କାଷ୍ଠ ଅଣାଇ ଅନଳ ଜାଳିଲା ଅର୍ଜୁନ
ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରି ଆଣିବାକୁ କରେ ମନ ।
ଏ ବାରତା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଡଗର କହିଲା
ଧର୍ମବଳେ ଆହେ ଦେବ ପ୍ରମାଦ ପଡ଼ିଲା ।
ବ୍ରାହ୍ମଣର ପୁତ୍ର ରଖି ନ ପାରିଲା ଯେଣୁ
ହୁତାଶନେ ଭସ୍ମ ହେବ ଅରଜୁନ ତେଣୁ ।
କି କରିବି ବୋଲି ଭାଳୁଛନ୍ତି ବାସୁଦେବ
କେଉଁପରି ଅନଳରେ ପାର୍ଥ ନାଶଯିବ ।

ଏଡ଼େ ବଡ଼ ଯଜ୍ଞ ମୋତେ ପ୍ରାପତ ନୋହିଲା
ପୂର୍ବ ଅଭିଶାପ ଆଣି ଏହା ଘଟାଇଲା ।
ଉଠିଲେ ଆସନ ତେଜି ତହୁଁ ଭାବଗ୍ରାହୀ
ବ୍ରାହ୍ମଣ ମନ୍ଦିରେ ପ୍ରବେଶିଲେ ବେଗେ ଯାଇ ।
ଅନଳେ ପଶୁଁ ପାର୍ଥଙ୍କୁ ଧଇଲେ ଯେ କୋଳେ
କିମ୍ଭୂତ କାରଣ ବୋଲି ମଧୁରେ ପୁଛିଲେ ।
ପାର୍ଥ ବୋଲେ କେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପୁତ୍ର ନିଏ ହରି
ତେଣୁ ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦ୍ୱାରେ କଲାକ ଗୁହାରି ।
ମୁହିଁ ବୋଇଲି ଗୋଳ ନ କର ଧର୍ମବଳେ
ତୋ ପୁତ୍ରକୁ ରଖିବି ମୁଁ ଜନ୍ମହେବା କାଳେ ।
ମୋହର ଦେଖନ୍ତେ ନେଲା ଗୁପତେ କେ ହରି
ଆବର କି ପ୍ରୟୋଜନ ଜୀବନେ ମୋହରି ।
ବାଚା ବିଚଳିତ ହୋନ୍ତି ଯେବଣ ପୁରୁଷ
ହେ ଦେବ ତାଙ୍କ ଜୀବନେ ପ୍ରୟୋଜନ କିସ ।
ତାହା ଶୁଣିଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେକ ବସି
ଆସ ହୋ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ତାର ପୁତ୍ରକୁ ଦିଅସି ।
ଏମନ୍ତ ବଚନ କୃଷ୍ଣ ମୁଖୁ ପାର୍ଥ ଶୁଣି
କହନ୍ତି କେସନେ ପୁତ୍ର ଦେବ ଚକ୍ରପାଣି ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ଆସ ଆସ ହୋ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ
ବ୍ରାହ୍ମଣର ପୁତ୍ରକୁ ମୁଁ ଦେବଇଁ ବହନ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବାକ୍ୟେ ବିଷାଦ ଲଭି ଅରଜୁନ
ଶୁଣି ବୋଇଲେ କିପରି ଦେବୁ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ।
ତହୁଁ ପୁଷ୍ପକ ଆରୋହି ଦେବକୀର ସୁତ
ସହିତରେ ବିଜେ କଲେ ବୀରବର ପାର୍ଥ ।
ବଳଦେବଙ୍କୁ ବୋଇଲେ ଦେବ ଦେବ ହରି
ମୋ ଆସିବାଯାଏ ଥିବ ଦ୍ୱାର ରକ୍ଷାକରି ।
ଋଷିମାନେ ରକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତୁ ମୋର ଯାଗ
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ରଖି ଆସଇ ନା ବେଗ ।
ରଥ ଚଢ଼ି ବିଜେ କଲେ ପାର୍ଥ ପୀତବାସ
ପାତାଳ ଭିତରେ ଯାଇ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ ।
ତେଣିକି ଯେ ଆଉ ରଥ ନ ପାରିଲା ଯାଇ
ତହିଁ ରଥ ରଖି ତହୁଁ ପଶିଲେ ସେ ଦୁଇ ।
ମହାଘୋର ଅନ୍ଧାର ଯେ ନ ଦିଶଇ ବାଟ
ବେନି ଜନେ ପଶିଲେ ସେ ଦୁଃସହ ସଙ୍କଟ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନର ହସ୍ତ ଧରି କେତେଦୂର ଗଲେ
ଅନ୍ଧାର ତେଜି ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପୁରେକ ଦେଖିଲେ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ତହିଁ କୃଷ୍ଣ ମୁଖ ଚାହିଁ
ଅଦ୍ଭୁତ ଭୁବନେ ଦେବ ପଶିଲୁଁ କିପାଇଁ ।
ବୋଲନ୍ତି ମାଧବ ଆହେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ତୁ ଶୁଣ
ଏ ପୁରକୁ ସରି ନୋହେ ବାରସ୍ୱତୀ ପୁଣ ।
ବହୁ ପୁଣ୍ୟ କଲେ ଏହି ପୁର ଦେଖିପାରି
ସାମାନ୍ୟ ଲୋକ ଏଥିକି ପଶି ଯେ ନ ପାରି ।
କୃଷ୍ଣ ବଚନେ ବୋଲନ୍ତି ବୀର ଧନଞ୍ଜୟ
ଆକାଶେ ବସନ୍ତି ସିନା ଦେବତା ନିଶ୍ଚୟ ।
ବୋଲନ୍ତି କେଶବ ଆହେ ଶୁଣ ଫାଲଗୁନି
ଦେବତାଙ୍କ ଯାନ ତିନି ଭୁବନରେ ପୁଣି ।
ଏହିରୂପେ ସଦାଶିବ ବସନ୍ତି ତ୍ରିପୁରେ
ସେ ବିଷ୍ଣୁ ଯେ ହର ନାହିଁ ସନ୍ଦେହ ଏଥିରେ ।
ଏହି ପାତାଳେ ହାଟକେଶ୍ୱର କଇଳାସ
ନିର୍ଝର କୈଳାସ ମଧ୍ୟେ ସ୍ୱର୍ଗେ ଯାର ବାସ ।
କନକ କୈଳାସ ନାମେ ଭୁବନ ଆକାଶେ
ତ୍ରିଅମ୍ବକନାଥ ତହିଁ ବସେ ଚତୁର୍ମାସେ ।
ବିଷ୍ଣୁନାଥଙ୍କର ଏହି ବଇକୁଣ୍ଠପୁର
ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରେ ଦ୍ୱାରକାରେ ହୁନ୍ତି ଅବତାର ।
ସ୍ୱର୍ଗପୁର ବାରସ୍ୱତୀ ଭୁବନ ନିର୍ମାଣ
ଏ ବିଧି ତିନିଭୁବନ ଅଟଇ ପ୍ରମାଣ ।
ଚଉଦଲକ୍ଷ ଯେ ବିଷ୍ଣୁଗଣ ଥାନ୍ତି ଏଥେ
ବିଷ୍ଣୁନାଥଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରୁଥାନ୍ତି ନିତ୍ୟେ ।
ବିଷ୍ଣୁକଳା ଲୋକଙ୍କର ଅଟେ ଏ ଆବାସ
ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଦେଖି କରି ସେ ହୋଇଲେ ଉଲ୍ଲାସ ।
ମହାପୁଣ୍ୟବନ୍ତ ତୁମ୍ଭେ ଅଟ ହେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ
ସେ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ଆଜ ତୁମ୍ଭେ କରିବ ଦର୍ଶନ ।
•ଭୋ ରାଜନ ରତ୍ନପୁର ସେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ମିତ
ହୀରା ନୀଳା ମଣି ମାଣିକ୍ୟରେ ଯେ ମଣ୍ଡିତ ।
ପ୍ରବାଳେ ବିଚିତ୍ର ରୂପ କମନୀୟ କାନ୍ତି
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଛାଉଣୀ ସେହି ସୁସଞ୍ଚ ଯେ ଅତି ।
ଦେଖି ତାହା ଅର୍ଜ୍ଜୁନର ଉଲସଇ ଗାତ୍ର
ବିଚିତ୍ର ଭୁବନ ମୋହି କରଇ ସେ ଚିତ୍ତ ।
କୃଷ୍ଣ ବୋଲନ୍ତି ଜଣାଅ ହେ ଜୟ ବିଜୟ
କହିବ ଆସିଅଛନ୍ତି କୃଷ୍ଣ ଧନଞ୍ଜୟ ।
ବିଜୟ ଯେ ଜଣାଇଲା ବିଷ୍ଣୁଙ୍କର ଆଗ
ଏହା ଶୁଣିଣ ସାନନ୍ଦ ହେଲେ ଶିରୀରଙ୍ଗ ।
ଆଜ୍ଞା ପାଇ ବେନି ଜଣେ ଭିତରେ ପଶିଲେ
ମନୋହର ରତ୍ନ ସିଂହାସନ ଯେ ଦେଖିଲେ ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣର ପୁର ଅଷ୍ଟରତନ ଜଡ଼ିତ
ହୀରା ନୀଳା ମାଣିକ୍ୟ ଯେ ବୈଦୁର୍ଯ୍ୟ ଖଞ୍ଜିତ ।
ଯୋଗଧ୍ୟାନେ ବସିଛନ୍ତି ସେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ
ଦେଖି ତାଙ୍କୁ ହରଷିତ ହେଲେ ବେନି ଜନ ।
ଚତୁର୍ଭୁଜ ନୀଳୋତ୍ପଳ ବର୍ଣ୍ଣ ଭଗବାନ
ପୀତବର୍ଣ୍ଣଧାରୀ ପଦ୍ମ ପଲାଶ ଲୋଚନ ।

ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦା ପଦ୍ମ ଚତୁର୍ଭୁଜେ ଶୋହେ
ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ପଦ୍ମ ମାଳା ଲମ୍ବିଅଛି ଯେ ହୃଦୟେ ।
ଦେଖି ତାଙ୍କୁ ଭକ୍ତିଭରେ ପ୍ରଣମିଲେ ବେନି
ଉଠି ଉଭାହୋଇ ପୁଣି କରନ୍ତି ଦଇନୀ ।
ଯୋଗଧ୍ୟାନ ଭେଦୀ ତହୁଁ ଦେବ ନାରାୟଣ
ଦେଖି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଧୀରେ ବୋଲନ୍ତି ବଚନ ।
ହେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ବଳରାମ ଅର୍ଜ୍ଜୁନକୁ
ଘେନି କିମ୍ପା ଆସୁନାହଁ ବୈକୁଣ୍ଠପୁରକୁ ।
ଏଠାବରୁ ଯାଇ ପାଶୋରିଲ ଏ ଭୁବନ
ଏତେବେଳଯାଏ ରହିଅଛ କି କାରଣ ।
ନର ନାରାୟଣ ମୂର୍ତ୍ତି ଅଟ ତୁମ୍ଭେ ବେନି
ଭାରା ନିବାରଣେ ଜାତ ହୋଇଲ ମେଦିନୀ ।
ମହୀ ଯହୁଁ ସହି ନ ପାରିଲା ମହାଭାର
ମୋ ପାଶକୁ ଅଇଲେ ଯେ ତ୍ରିଦଶ ଅସ୍ଥିର ।
କ୍ଷୀର ସମୁଦ୍ରରେ ରହୁଥିଲେ ଯୋଗଧ୍ୟାନେ
ସର୍ବେ ମିଳିଲେ ଯେ ଆସି ମୋର ସନ୍ନିଧାନେ ।
ବହୁତ ବିନୟ କରି କହିଲେ ଯେ ମୋତେ
ମହୀଭାରୁ ତାହା ତୋଳି ରଖିବା ନିମନ୍ତେ ।
ତହୁଁ ଆମ୍ଭେ ନିଜ ଦେହୁ ଧଳା କଳା ଲୋମ
ଦୁଇଗୋଟି ଦେଲୁ ତହିଁ ହୋଇ ପୂର୍ଣ୍ଣକାମ ।
ମଥୁରା ନଗରେ ଦେବକୀ ଯେ ବସୁଦେବ
ତାଙ୍କ ପୁତ୍ର ହୋଇ ତୁମ୍ଭେ ହୋଇଲ ଉଭବ ।
ସେ ଶୁକଳ ଲୋମ ଅଟଇ ଯେ ବଳରାମ
କଳାଲୋମୁଁ ଜନ୍ମିବାରୁ କୃଷ୍ଣ ତୋର ନାମ ।
ଯେ କାରଣେ ପଠାଇଲୁ ତା ସାଧନ କରି
ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ କିମ୍ପାଇ ରହିଅଛ ମଧୁପୁରୀ ।
ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ସୁଖ ଭୋଗ ପାଇ ତାହା ପାଶୋରିଲ
ଏବେ ଯାଇଁ ବେଗେ ଆସ ନୋହି ତହିଁ ଭୋଳ ।
ମୁହିଁ ମହାବିଷ୍ଣୁ ଅଟେ ଶୁଣ ମୋର ଯୋଗ
ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ରହି କେତେ କରୁଥିବ ସୁଖ ଭୋଗ ।
ପୁଣି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଲନ୍ତି କୃତାଞ୍ଜଳି ହୋଇ
ଭୋଳେ ସେ ସକଳ କଥା ଆମ୍ଭ ମନେ ନାହିଁ ।
ଏବେ ତୁମ୍ଭ ଆଜ୍ଞାରେ ଯେ ଆସିବୁ ସତ୍ୱର
ପୂର୍ବକଥା ସବୁ ମନେ ପଡୁଛି ଆମ୍ଭର ।
ମହାଭାର ଉଶ୍ୱାସ ଯେ ହେଲାଣି ମେଦିନୀ
ଶୀଘ୍ରେ ମୁଁ ଆସିବି ସଙ୍ଗେ ବଳରାମ ଘେନି ।
ଯାଦବେ ଯେତେ ଅଛନ୍ତି ମୋର ସାତବଂଶ
ଆସିବା ବେଳେ ତାହାଙ୍କୁ କରିବି ଯେ ନାଶ ।
ଯାଅ ବୋଲି ବିଷ୍ଣୁ ତହିଁ ତାଙ୍କୁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ
ପ୍ରଣମି ମହାବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ।
ଯେବଣ କାରଣେ ଆମ୍ଭେ ଅଇଲୁ ଗୋସାଇଁ
ସେ କାର୍ଯ୍ୟ ସାଧି ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ବେଗେ କର ତ୍ରାହି ।
ମୋହର ନଗରେ ଦେବ ଏକ ଦ୍ୱିଜବର
ସପତପୁତ୍ର ଜନମ ହୋଇଲା ତାହାର ।
ଅନ୍ତୁଡ଼ିଶାଳେ ତାହାଙ୍କୁ ଶୁଆଇଦେଲେ ଯହୁଁ
ଶୂନ୍ୟେ ହରଣ କରିଣ ନେଇଗଲା କେହୁ ।
ଯାଗଶାଳ ଭିତରେ ଯେ ମୁହିଁଥିଲି ବସି
ଗୁହାରି କଲା ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦ୍ୱାରଦେଶେ ଆସି ।
ପାର୍ଥକୁ ରଖାଇଥିଲି ଯାଗଶାଳଦ୍ୱାରେ
ସେ ଦ୍ୱିଜ ଗୁହାରି କଲେ ଅତ୍ୟନ୍ତ କାତରେ ।
ଯାଗ ସମୟରେ ମୋତେ ଯେ ମାଗିବ ଯାହା
ପ୍ରତିଜ୍ଞା ମୁଁ କରିଥିଲି ଦେବି ତାକୁ ତାହା ।
ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପାର୍ଥେ ମାଗି ସତ୍ୟ କରାଇଲେ
ଦେବାକୁ ଏ କହି ବହୁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ସେ କଲେ ।
ପୁଣି ବୋଇଲେ ଯେବେ ମୁଁ ରଖି ନ ପାରିବି
ତୁମ୍ଭ ଆଗେ ଅଗ୍ନି ଜାଳି ନିଶ୍ଚୟ ମରିବି ।
ଅନ୍ତୁଡ଼ିଶାଳୁ ତା ପୁତ୍ରକୁ କେ ଘେନିଗଲା
ତେଣୁ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଅଗ୍ନିରେ ମରିବ ବୋଇଲା ।
ନ ଦେଖି ପୁତ୍ରକୁ ଦ୍ୱିଜ ବହୁ ଶୋକ କଲା
ତେଣୁ ତାର ଆଗେ ପାର୍ଥ ଅଗ୍ନି ଲଗାଇଲା ।
ଦ୍ୱାରପାଳ ଏହିକଥା କହିଲେକ ଯାଇ
ଅଗ୍ନିରେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ପଶୁଅଛି ହେ ଗୋସାଇଁ ।
ତାହା ଶୁଣି ମୁହିଁ ବଡ଼ ସନ୍ତାପିତ ହେଲି
ବ୍ରାହ୍ମଣ ପୁରକୁ ଆସି କାରଣ ପୁଛିଲି ।
ସକଳ ବୃତ୍ତାନ୍ତ କହିଲେ ସେ ଦ୍ୱିଜବର
ରଥ ଆରୋହି ଅଇଲି ତହୁଁ ଏହି ପୁର ।
ଆସୁ ଆସୁ ଦେବ ତବ ଏ ପୁରେ ପାଇଲି
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରି ଆନନ୍ଦିତ ହେଲି ।
ଏଥିର ବୃତ୍ତାନ୍ତ ମୋତେ କହନ୍ତୁ ବହନ
ଯେଉଁପରି ହୁତାଶନେ ନ ପଶେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ।
ହସିଣ ପରମ ବିଷ୍ଣୁ କହିଲେ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ
ମୁହିଁ ଆଣିଅଛି ସେହି ବ୍ରାହ୍ମଣ ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ।
ତୁମ୍ଭେ ଆସିଲେ ସାକ୍ଷାତ ହେବ ବୋଲି କରି
ଦ୍ୱିଜସୁତକୁ ଆଣିଲି ମୁଁ ଉପାୟ କରି ।
ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ପ୍ରକାଶିଲେ ଭାଷ
ଦ୍ୱାପର ସରିଲା କଳି ହୋଇବ ପ୍ରବେଶ ।
ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ନ ରହ ଭୋଗେ କରି ଅଭିଳାଷ
ଭୀମଙ୍କୁ ଘେନି ବହନ ତୁମ୍ଭେ ସ୍ୱର୍ଗେ ଆସ ।
ତୋର ବଂଶ ପୃଥିବୀକୁ ହୋଇଅଛି ଭାରା
ସେମାନେ ଥିଲେ ଉଶ୍ୱାସ ନୁହେଁ ବସୁନ୍ଧରା ।

ତାହାଙ୍କୁ ବିନାଶି ଶୀଘ୍ର ଆସ ବୈକୁଣ୍ଠକୁ
ବାଟ ଚାହିଁ ବସିଛନ୍ତି ତ୍ରିଦଶ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ।
ସେହି ବ୍ରାହ୍ମଣର ସପ୍ତପୁତ୍ରକୁ ହେ ନିଅ
ସୁଖୀ ହେବ ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଶୀଘ୍ର ହୋଇ ଯାଅ ।
ମହୀରେ ଯେତେକ ଭାରା ଆଉ ଅଛି ରହି
ସକଳ ବିନାଶି ତୁମ୍ଭେ ଆସ ବେଗ ହୋଇ ।
ସୁଖ ଭୋଗ ପାଇ ପୁଣି ଆଉ ନ ରହିବ
ଯାଅ ଶୀଘ୍ର ହୋଇ ସ୍ୱର୍ଗେ ଆସ ବାସୁଦେବ ।
ସାତ କୁମରକୁ ମହାବିଷ୍ଣୁ ଦେଲେ ଆଣି
ପୁଣି ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ନମିଲେ କୃଷ୍ଣ ଫାଲଗୁନି ।
ଜୟ ଜୟ ନୀଳଗିରିବାସୀ ପୀତବାସ
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ମୁହିଁ ତୋର ଦାସର ଯେ ଦାସ ।
ଅମୃତ ଭାଷା ଏହି ଯେ ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁର ଲୀଳା
ଯାଦବଚନ୍ଦ୍ରାଙ୍କେ ସମ୍ଭୁତ ହୁଏ ତୋର କଳା ।
କଳିକାଳ ଜନଙ୍କର ଅଟେ ଅଳ୍ପ ବୁଦ୍ଧି
କେହୁ ଅନ୍ତ ପାଇବ ଏ ଅଗାଧ ଜଳଧି ।
ଅଗାଧ ସାଗର ମହାଭାରତର କଥା
ବୋଲନ୍ତି ଭାବି ଭାବି ନ ସରେ ଯେଉଁ ଗାଥା ।
କୃପାଜଳମୟୀ ଯାହା ନାମ ଭଦ୍ରାକାଳୀ
ସେ ମୋହର ବକ୍ଷସ୍ଥଳେ ନୀଳୋତ୍ପଳ ମାଳି ।
ତାର ପ୍ରସାଦେ କରିବି ହରିର ଯେ ରୀତି
ପଢ଼ନ୍ତେ ଶୁଣନ୍ତେ ଯାହା ଲଭନ୍ତି ସଦ୍‌ଗତି ।
ଝଙ୍କଡ଼ପୁର ବାସିନୀ ଶାରଳାଙ୍କୁ ଚିନ୍ତେ
ଶ୍ରୀ ଶୂଦ୍ରମୁନି ଶାରଳା ଦାସ ଭାବେ ନିତ୍ୟେ ।

—୦—

କଦମ୍ବାସୁରର ଯୁଦ୍ଧ ଯାତ୍ରା

ଜୟ ଜୟ ପରାଶର ସୁତ ମୁନି ବ୍ୟାସ
ଯାହାର ଯୋଗୁଁ ଶ୍ରୀମହାଭାରତ ପ୍ରକାଶ ।
ବିଷ୍ଣୁରୂପେ ଆମ୍ଭ ତୁମ୍ଭେ ଅଟ ମୁନିବର
କୋଟି କୋଟି କଳ୍ପେ ତୁମ୍ଭେ ଅଟ ଯେ ଅମର ।
ପୃଥ୍ୱୀ ଆପ ତେଜ ବାୟୁ ଆବର ଆକାଶ
ସଞ୍ଚି ପଞ୍ଚଭୂତ କରି ଲୟେ ଏକବାସ ।
ନରକୁ ଉଦ୍ଧାର କରେ ତୁମ୍ଭର ଭାରତୀ
ମହାବ୍ରହ୍ମ ଭେଦି ଦୁହି ହୋଇବୁ ଉତ୍ପତ୍ତି ।
ସେ ମୁନିର ପ୍ରସାଦେ ମୁଁ କହିବି ଭାରତ
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ ଏ ଯେ କୃଷ୍ଣର ଚରିତ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଗଲେ ପାତାଳପୁରକୁ
ବ୍ରାହ୍ମଣର ସାତପୁତ୍ର ଘେନି ଆସିବାକୁ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗଦ୍ୱାରେ ରକ୍ଷାକାରୀ କାହିଁ
ବଳଦେବ ଶକ୍ରାଜିତ ଉଦ୍ଧବକୁ ରାଇ ।
ବୋଇଲେ ପାତାଳେ ଗଲେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ
ଯାଗଶାଳ ଦ୍ୱାର ବାବୁ ହୋଇଲାକ ଶୂନ୍ୟ ।
ତୁମ୍ଭେ ଦୁହେଁ ଯାଇ ବାବୁ ଦ୍ୱାର ରକ୍ଷା କର
କେହି ନ ପଶିବେ ଯାଗଶାଳାର ଭିତର ।
ଆଜ୍ଞା ଦେଇ ଯହୁଁ ଶକ୍ରାଜିତ ଉଦ୍ଧବଙ୍କୁ
ଦ୍ୱାର ରକ୍ଷାକାରୀ ନିରୋଧିଲେ ସେ ସବୁଙ୍କୁ ।
ମାରକଣ୍ଡ ବଶିଷ୍ଠ ସେ ଦିଅନ୍ତି ଆହୂତି
ବେଦଧ୍ୱନି ଶବଦରେ କମ୍ପେ ବସୁମତୀ ।
ନାରଦ ଭାବନ୍ତି ଏ କି ହରିର ଚରିତ
ଅଶ୍ୱମେଧ କଲେ ଘେନି ଋଷିଙ୍କି ସମସ୍ତ ।
କେବଣ କାରଣେ ହରି ନ ବରିଲେ ମୋତେ
ଜାଣିବା ଯାଗ ସମାପ୍ତ କରିବେ କେମନ୍ତେ ।
ଏତେକ ବିଚାରି ପିତାମହଙ୍କର ସୁତ
ଶ୍ରୋଣିତ ନଗ୍ରରେ ଯାଇ ମିଳିଲେ ତ୍ୱରିତ ।
ମୁନିଙ୍କି ଦେଖି କଦମ୍ବାସୁର କଲା ପୂଜା
ଶତେ ଦଣ୍ଡବତ ହୋଇ ଶୁତିଲାକ ରାଜା ।
ବସନ କୁଣ୍ଡଳ ରତ୍ନମାଳା ଗଳେ ଦେଇ
ପୁଛଇ କେବଣ ପୁରୁ ଅଇଲ ଗୋସାଇଁ ।
ନାରଦ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଆହେ ସୁରେଶ୍ୱର
ଅଶ୍ୱମେଧ କରନ୍ତି ଯେ ଦେବ ଦାମୋଦର ।
ଯୁକତେ ନାରାୟଣ ତୋ ବଂଶର ବଇରି
ପିତାଙ୍କୁ ତୋହର ବଧ କଲେ ଦେବହରି ।
ମୀନରୂପ ଧରି ଶଙ୍ଖାସୁର ବଧ କଲେ
କୂର୍ମରୂପେ ଶଙ୍ଖାସୁର ପୁତ୍ରକୁ ମାଇଲେ ।
ତାହାର ପୁତ୍ର ହୋଇଲା ଦୈତ୍ୟ ହିରଣାକ୍ଷ
ବରାହ ରୂପେ ତାହାକୁ ମାଇଲେ ପଦ୍ମାକ୍ଷ ।
ତାହାର ଭାଇ ଅଟଇ ହିରଣ୍ୟକଶିପୁ
ନରସିଂହ ରୂପେ ତାର ବିଦାରିଲେ ବପୁ ।
ହିରଣ୍ୟକଶିପୁ ପୁତ୍ର ନାମ ପ୍ରହଲ୍ଲାଦ
କୃଷ୍ଣ ଭକତ ହୋଇ ସେ ରଖିଲା ସମ୍ପଦ ।
ସେ ପ୍ରହଲ୍ଲାଦର ପୁତ୍ର ବୈଲୋଚନ ବୀର
ସ୍ତିରୀ ରୂପରେ ମାଇଲେ ତାକୁ ଦାମୋଦର ।
ବଇଲୋଚନର ପୁତ୍ର ହୋଇଲାକ ବଳି
ବାମନରୂପେ ପାତାଳେ ଦେଲେ ପାଦେ ଚାଳି ।
ବଳିର ନନ୍ଦନ ନାମ ଅଟେ ବାଣାସୁର
ନବଶତ ଅଠାନବେ ଭୁଜ ଛେଦି ତାର ।
ପୁନରପି ବାଣାସୁର ପୁତ୍ର ମୃଢ଼ାସୁର
ମରାଇଲେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନର ହସ୍ତେ ଚକ୍ରଧର ।
ତୁ ମହାରାଜା ଧାର୍ମିକ ଅଟୁ ମହାଯୋଦ୍ଧା
ବଳବୀର୍ଯ୍ୟ ଥିଲେ ପିତା ଶତ୍ରୁକୁ ନିରୋଧା ।

ସୁପୁତ୍ର ଯେବେ ପିତାକୁ ତାରଣ କରନ୍ତି
ଏକାବନ ପୁରୁଷ ତାର ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଗମନ୍ତି ।
ଯେବଣ ପୁତ୍ର ନ କରେ ପିତାକୁ ତାରଣ
କାଳେ ହୁଅଇ ପତନ ଆପଣାର ପ୍ରାଣ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଯାଇ ଅଛନ୍ତି ପାତାଳେ
ଋଷିମାନେ ଅଛନ୍ତି ସେ ମହା ଯାଗଶାଳେ ।
ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ବରେ ତୁହି ମହାବଳବନ୍ତା
ପାରୁ ଯେବେ ସୈନ୍ୟ ଘେନି ଯାଅ ମହାରଥା ।
ନାରଦଙ୍କ ବାକ୍ୟେ ଦୈତ୍ୟ କରେ ବଡ଼ ତାପ
ଯଷ୍ଟି ପ୍ରହାରେ ଯେସନେ ଗର୍ଜ୍ଜେ କାଳସର୍ପ ।
ଶସ୍ତ୍ର ଧରିଣ ଅସୁରେଶ୍ୱର ଉଠେ ଗର୍ଜି
ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରି ଉଠିଲା ସମଦଣ୍ଡ ସାଜି ।
ଏକ ପଦ୍ମ ଯୋଦ୍ଧା ସଙ୍ଗେ ଘେନି ଦଣ୍ଡଧାରୀ
କମ୍ପାଇ ଦୁନ୍ଦୁଭି ବାଦ୍ୟନାଦ ଦିଗଚାରି ।
ଗଦା ମୁଦ୍ଗର କୁନ୍ତ ଅସିପତ୍ର ଆଣି
ତର୍ଜ୍ଜନ୍ତି ଗର୍ଜ୍ଜନ୍ତି ଦୈତ୍ୟ ସିନ୍ଧୁ ଘୋଷ ଜିଣି ।
ଧାମନ୍ତି ସେ କରେ ଶାଳ ଶିଳ ଶୂଳ ଘେନି
ତାହାଙ୍କର ପାଦଭରେ କମ୍ପଇ ମେଦିନୀ ।
ଯେସନେ ସିନ୍ଧୁ ଉଛୁଳେ ଚନ୍ଦ୍ର ଦରଶନେ
ତଥା ଘୋଟିଆସନ୍ତି ଯେ ଦୈତ୍ୟବଳମାନେ ।
କହିଣ ନାରଦ ତହୁଁ ଗଲେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନେ
ଦ୍ୱାରକା ସନ୍ନିଧେ ଶୂନ୍ୟେ ରହିଲେ ଗୋପନେ ।
ଏହା ଶୁଣି ବୋଇଲେକ ମନୁ ଦଣ୍ଡଧର
ସଂଶୟ ଉପୁଜିଲା ମୋ ମନେ ମୁନିବର ।
ସକଳ ଋଷି ମୁନିଙ୍କି ଯାଗଶାଳେ ବରି
ନାରଦଙ୍କୁ ନ ବରିଲେ କିମ୍ପାଇ ଶ୍ରୀହରି ।
ଦେବଋଷି ନାରଦ ଯେ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ସୁତ
ଯାଗ ବିନାଶେ ବଳିଲା କିମ୍ପା ତାଙ୍କ ଚିତ୍ତ ।
ପୃଥିବୀରେ ଯେତେ ଦୁଷ୍ଟ ନାଶିଲେ ଶ୍ରୀହରି
ଏ ଦୁଷ୍ଟ ଅସୁର କିମ୍ପା ଥିଲା ଦେହ ଧରି ।
ତାହାଙ୍କର ନାମ ଅଟେ ପତିତପାବନ
ସେ କିମ୍ପାଇ ଯାଗକଲେ ଆହେ ତପୋଧନ ।
ଅଗସ୍ତି ବୋଇଲେ ଶୁଣ ମନୁ ନରପତି
ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ନାଥ କୃଷ୍ଣ ଜଗତର ପତି ।
ମନେ ବିଚାରିଲେ ପୃଥ୍ୱୀଭାରା ହେଲା କ୍ଷୟ
ଆମ୍ଭେ ଏଥର ଛାଡ଼ିଣ ଯିବା ନରକାୟ ।
ଏକମାତ୍ର ଅଛଇ ଯେ କଦମ୍ବା ଅସୁର
ଏହାର ଥିଲେ ଜଗତ କରିବ ସଂହାର ।
ମନ ମଧ୍ୟେ ମାୟାଧର ଏମନ୍ତ ବିଚାରି
ଯଜ୍ଞ ଆରମ୍ଭିଲେ ମୁନିମାନଙ୍କୁ ହେ ବରି ।
ନାରଦ ମୁନିଙ୍କି ସେହି ନ ଦେଲେ ବରଣ
ନାରଦ ଯୋଗୁଁ ଅସୁର ହୋଇବ ନିଧନ ।
କଳହପ୍ରିୟ ସେ ମୁନି ଲଗାଇଲେ କଳି
ଏଣୁ ତାଙ୍କୁ ନ କହିଲେ ପ୍ରଭୁ ବନମାଳୀ ।
ପରମ ବୈଷ୍ଣବ ସେହି ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ସୁତ
ତାହାଙ୍କୁ ଅଜଣା ନାହିଁ କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଚିତ୍ତ ।
ଲୋକଙ୍କର ହିତେ ସଦା ଥାନ୍ତି ସେହୁ ମୁନି
ସେ କି ଯାଇ ଭଙ୍ଗାଇବେ ଅଟନ୍ତି ଅଜ୍ଞାନୀ ।
ତୋ ମନୁ ଏବେ ସଂଶୟ ହୋଇଲା ତ ଦୂର
ସନ୍ତୋଷ ହୋଇଲା ଶୁଣି ମନୁ ନୃପବର ।

—o—

ଯାଗଭଗ୍ନ

ଏଥୁଅନନ୍ତରେ କଥା ଶୁଣ ଦଣ୍ଡଧାରୀ
ଦ୍ୱାରକା ସିନ୍ଧୁର ତଟେ ଅସୁର ଆବୋରି ।
ଯାନ ବାହନ ତେଜିଣ ହେଲେ କାମରୂପୀ
ଦିଶିଲେ ପ୍ରଳୟ ଘନ ସମ ଶୂନ୍ୟବ୍ୟାପୀ ।
ଆକାଶେ ଲାଗଇ ସବୁ ଦୈତ୍ୟଙ୍କର ଶିର
ଅସୁରଙ୍କ ଦର୍ପେ ଘୁଞ୍ଚିଗଲା ସିନ୍ଧୁ ନୀର ।
ଦ୍ୱାରକା ଭୁବନେ ଯାଇ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ
ଉଦୟଗିରିକି ଜିଣି ଦିଶନ୍ତି ରାକ୍ଷସ ।
ଦେଖିଲେ ଆସି ଉଦ୍ଧବ ସତ୍ୟକି ଏ ବେନି
ବାହାର ହୋଇଲେ ଦୁହେଁ କରେ ଶସ୍ତ୍ର ଘେନି ।
ଦିଶନ୍ତି କୃଷ୍ଣ ସଦୃଶ୍ୟ ସେହି ବେନି ବୀର
ବୃକ ମୁଦ୍‌ଗର ଆଣି କଲେକ ପ୍ରହାର ।
ଦେଖିଣ ଦୈତ୍ୟ ପାତିଲେ ନେଇ ବାମଅଙ୍ଗ
ଭାଙ୍ଗି ମସିଗୁଣ୍ଡା ହେଲା ପାଇ ଅଙ୍ଗ ସଙ୍ଗ ।
ପ୍ରହାର କରନ୍ତେ ଶସ୍ତ୍ର ଗଲେ ଯହୁଁ ଭାଜି
ଦ୍ୱାରିକାଭୁବନେ ଦୈତ୍ୟ ପଶିଲେ ଗରଜି ।
ଲୌହଦଣ୍ଡ କାଳଦଣ୍ଡ ବେନି ସେନାପତି
ଲୁହାର ଶର ଧନୁରେ ପୂରାଇ ବିନ୍ଧନ୍ତି ।
ଦୁଃସହ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରି କୋପେ ଲୌହଦଣ୍ଡ
ଉଦ୍ଧବ ଉପରେ ଗଦା ପିଟିଲା ପ୍ରଚଣ୍ଡ ।
ଉଦ୍ଧବ ପଡ଼ିଲା ଗଦାଘାତେ ମହୀଲୋଟି
ଅସିପତ୍ର ଘେନି ତାର କାଟିଲାକ ତୋଟି ।
ଉଦ୍ଧବ ନିଧନ ଦେଖି ବୀର ଶକ୍ରାଜିତ
ବଜ୍ରାବଳୀ ଗଦା ଘେନି ଧାମନ୍ତି ତ୍ୱରିତ ।
ଶସ୍ତ୍ର ବୁଲାନ୍ତେ ପଡ଼ିଲେ ସୈନ୍ୟର ଆପଦ
ଦେଖି କୋପେ ଲୋହାସୁର ପ୍ରହାରିଲା ପାଦ ।
ଅସୁରର ପାଦଘାତେ ସେ ଉତ୍ତାନଶାୟୀ
କରଘାତେ ବିଦାରଣ କଲା ତାର ଦେହୀ ।

ଉଦ୍ଧବ ଶକ୍ରାଜିତ ଏ ଦୁହେଁ ଗଲେ ନାଶ
ଦ୍ୱାରକାର ଭିତରକୁ ପଶିଲେ ରାକ୍ଷସ ।
ପ୍ରତାପୀ ଦଇତେ ନାହିଁ କାହାକୁ ଯେ ଭୟ
ଉଦୟଗିରି ପରାୟେ ଦିଶେ ତାଙ୍କ କାୟ ।
ଏ ସମୟେ ଦ୍ୱାରକାରେ ପ୍ରବେଶ ନାରଦ
ବଳଦେବଙ୍କୁ ବୋଇଲେ କାହିଁ ତ ଗୋବିନ୍ଦ ।
କଦମ୍ବାସୁର ବାହିଲା ତୋହର ପୁରକୁ
ପ୍ରଥମେ ବଧିଲା ଶକ୍ରାଜିତ ଉଦ୍ଧବକୁ ।
ଶୁଣିଣ ଅତି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ବାସୁଦେବ
କଦମ୍ବାସୁର ବୋଲିଣ କେବଣ ଦାନବ ।
ବୋଲନ୍ତି ଯାଦବ ଶୁଣ ଆହେ ଯଦୁବଂଶୀ
ବ୍ରହ୍ମାର ଅଂଶରେ ପୂର୍ବେ ଜାତ ପାଠ ଋଷି ।
ସେ ପାଠଋଷିର ଅଂଶେ ସିଂହିକାର ସୁତ
ତହୁଁ ଉତପତ୍ତି ହେଲେ ଅସୁରଙ୍କ ଗୋତ୍ର ।
ବାଣାସୁର ସେ ବଂଶରେ ହୋଇଲେକ ଜାତ
କଦମ୍ବାସୁର ଅଟଇ ତାର ନିଜ ପୁତ୍ର ।
ସେହି ତୋହର ପୁରକୁ ବାହିଲା କୋପେଣ
ଏହିକ୍ଷଣି ହରିବ ଏ ପୁର ଦର୍ପ ଜାଣ ।
ଶୁଣି ବିସ୍ମୟ ହୋଇଲେ ଦେବ କାମପାଳ
ଧର୍ମବଳେ ଦୁଷ୍ଟେ ଆସି କଲେ ମହାଗୋଳ ।
କରେଣ ଶସ୍ତ୍ର ଯେ ନାହିଁ ତପୋଧନ ବେଶ
ଧର୍ମ ସମୟରେ ଦୁଷ୍ଟ ହେଉଛି ଝିଙ୍ଗାସ ।
ନାରଦ ବୋଇଲେ ଏହା ଛାଡ଼ ବଳରାମ
ଶତ୍ରୁ ଉପଦ୍ରବ ହେଲା ଆଚର କି ଧର୍ମ ।
ନାରଦଙ୍କର ବଚନ କାମପାଳ ଶୁଣି
ରାଗେଣ ଟେକିଲେ ଶିର ନେଇ ସପ୍ତଫଣୀ ।
ସିଂହନାଦ କରି ଭୁଜେ ଧରିଲେ ଲଙ୍ଗଳ
ଦକ୍ଷିଣ ହସ୍ତରେ ଶୋହେ ସୌନନ୍ଦ ମୂଷଳ ।
ଯାଗ ତ୍ୟାଗ କରି ବେଗେ ଉଠି ନୀଳାମ୍ବର
ଦେଖିଲେ ଦ୍ୱାରେ ଆବୋରି ଅଛନ୍ତି ଅସୁର ।
ଗିରିବର ସମ ଦୈତ୍ୟ ଉଭା ହୋଇଛନ୍ତି
ମହା ଗର୍ଜ୍ଜନ ତର୍ଜ୍ଜନ ଅସୁରେ କରନ୍ତି ।
ହସ୍ତେ ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ଧରି କୃଷ୍ଣ ପୁତ୍ରମାନେ
ଅସୁରଙ୍କ ଉପରକୁ ପ୍ରହାରନ୍ତି ଟାଣେ ।
ଯାଦବେ ଦାନବେ ହେଲେ ଏକସ୍ଥାନେ ଭେଟ
ଦେଖି ବଳରାମ ଗଲେ ଦେଇଣ କୁହାଟ ।
କୋପେ ଦୁରାନ୍ତକ ବଳେ ଧଇଲେ ଆୟୁଧ
ଯାଦବେ ଦାନବେ ତହିଁ କଲେ ମହାଯୁଦ୍ଧ ।
ଶାମ୍ବ ଗଦ ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ଏ ହେଲେ ଏକ ଯୋଗ
ବନ ଭାଙ୍ଗିବାକୁ ଯେହ୍ନେ ଧାଏଁ ମତ୍ତନାଗ ।

ଲୌହଦଣ୍ଡ କାଳଦଣ୍ଡ ବେନି ସେନାପତି
ଶାମ୍ବ ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନଙ୍କ ତୁଲେ ହୋଇ ଏକ ମୂର୍ତ୍ତି ।
ଲୌହସାର ଧନୁ କରେ ଧରି ଲୌହଦଣ୍ଡ
ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ଉପରେ ବାଣ ବିନ୍ଧଇ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ।
ଅସୁର ନିଷ୍ଠୁର ରଣ ଦେଖିଣ ଅନଙ୍ଗ
ତୀକ୍ଷଣ ନାରାଚ ବିନ୍ଧିଲାକ ଅତି ବେଗ ।
ଦେଖନ୍ତି ଅସୁର ସେହି ରତ୍ନମୟ ପୁରୀ
ଲୋଭେଣ ଶୂନ୍ୟେ କ୍ଷେପନ୍ତି ମହାତେଜ କରି ।
ବିଚାରନ୍ତି ଯାଦବଙ୍କୁ ମାରିବା ସମରେ
ବଳେ ମାଡ଼ି ବସିବା ଏ ରତ୍ନମୟ ପୁରେ ।
ଏତେକ ବିଚାରି ଦୈତ୍ୟ ମହା ପରାକ୍ରମ
ଏକମୁଖ ହୋଇଲେ ସେ ପଶିଲେ ସଂଗ୍ରାମ ।
ବିନ୍ଧନ୍ତି ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ସେ ଯେଝା ବଳ ଜାଣି
କକଡ଼ା ମାସରେ ଯେହ୍ନେ ବରଷଇ ପାଣି ।
କୋପେ ଲୌହଦଣ୍ଡ ବଜ୍ର ଘେନିଣ ବୁଲାଇ
ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ଉପରେ ବେଗେ ପ୍ରହାରନ୍ତେ ନେଇ ।
ଶସ୍ତ୍ର ବିଘାତେ ଦେଖିଣ କୋପଇ ଅନଙ୍ଗ
କାମ୍ୟକଶର ପେଷିଲା ହୋଇ ଅତି ବେଗ ।
ଯେସନେକ ଆକାଶରୁ ପଡ଼େ ବଜ୍ର ସୂଚୀ
ଅସୁରକୁ ଅନ୍ଧକାରେ ନ ଦିଶଇ କିଛି ।
ପଡ଼ଇ ନାରାଚ ଏଣେ ଅତି ତୀକ୍ଷଣ ମୁନା
ଧାତିକାରେ ଭେଦିଲାକ ଦୈତ୍ୟ ବଜ୍ରସ୍ନେହା ।
ଶସ୍ତ୍ର ବିଘାତେ ଦଇତ୍ୟ ଦେହେ ହେଲା ଘାରି
ବହଇ ଶୋଣିତ ତାର ରୋମେ ରୋମେ ଝରି ।
ପଡ଼ିଲା ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ବାଣାଘାତେ ଲୌହଦଣ୍ଡ
ଯାଇଣ ମୀନକେତନ ଛେଦିଲାକ ମୁଣ୍ଡ ।
କାଳଦଣ୍ଡ ନାମେ ଯେଉଁ ଦୈତ୍ୟ ସେନାପତି
ଶାମ୍ବକୁମାର ସଙ୍ଗରେ ରଣରଙ୍ଗେ ମାତି ।
ନବ ନିଶିତ କୁନ୍ତ ଯେ ମାଇଲା ଦର୍ପିଷ୍ଟ
ଆଘାତେ ଶାମ୍ବକୁମର ହୋଇଲା ଅଚେଷ୍ଟ ।
ସୋଦର ଅଚେଷ୍ଟ ଦେଖି ଶାମ୍ବର ଅଇରି
କାଳଦଣ୍ଡ ସଙ୍ଗତରେ ସଂଗ୍ରାମ ଆଚରି ।
ଅନୁକ୍ଷଣେ ବାଣମାନ ବିନ୍ଧେ ମନସିଜ
ସହସ୍ରଯୁଣ କରିଣ ବେଢ଼ିଲେ ଦନୁଜ ।
ସହସ୍ର ଅୟୁତ କୋଟି କୋଟି ବାଣ ବିନ୍ଧି
ବାଣର ଜାଳେ ପବନ ନ ପାରଇ ଭେଦି ।
ଲକ୍ଷେ ଷାଠିଏ ସହସ୍ରେ ଅଶୀଏ କୁମର
ଏକମୁଖେ ହୋଇ ସର୍ବେ ବିନ୍ଧିଲେକ ଶର ।
ଆକାଶେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହେଲା ଦିନକର ଜ୍ୟୋତି
କାଳାନଳ ଜିଣି ଦିଶେ ଅସୁରଙ୍କ କାନ୍ତି ।

ବିକଟ ଦନ୍ତ ଖାଙ୍କର କେଶ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱବାହୁ
ଚନ୍ଦ୍ରଅର୍କ ଦେଖି ଯେହ୍ନେ ଘୋଟିଆସେ ରାହୁ ।
ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ କାଳଦଣ୍ଡର ଯୁଦ୍ଧ ଅତି ଘୋର
ଲୌହସାର ଗଦା ଏକ ପିଟିଲା ଅସୁର ।
ଫୁଟିଲା ସ୍ନେହା ତାହାର ଗଲା କାମ ବଞ୍ଚି
ପରଶୁ ମୁଦ୍‌ଗର କରେ ଘେନିଣ ଆମଞ୍ଚି ।
ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନର ଶରଘାୟେ ପତିତ କାଳଦଣ୍ଡ
ପୁନରପି ମୋହ ତେଜି ଉଠିଲା ପ୍ରଚଣ୍ଡ ।
କଙ୍କପକ୍ଷ ନାରାଚ ଯେ ଅତି ତୀକ୍ଷଣମୁନା
ସହସ୍ରଶରେ ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ଛେଦିଲା ତା ସ୍ନେହା ।
ପୁଣି ମୋହଶର ପେଶେ ଶମ୍ବର ଅଇରି
କାଳଦଣ୍ଡ ପଡ଼ିଲାକ ଘାଏ ପ୍ରାଣହାରି ।
କରେ ଘେନିଣ ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ଅମୋଘ ଶକତି
ମାରନ୍ତେ ଅସୁର ହୃଦେ ଭେଦିଲା ତଡ଼ତି ।
ଶମ୍ବରାସୁର ଦହିଲା ଯେହ୍ନୁ ବାଳକାଳେ
ସାତ ଅକ୍ଷୌହିଣୀବଳ ଛେଦି କୁତୂହଳେ ।
ଛାମୁରେ ଥିଲେ ତାହାର ଯେତେକ ଦନୁଜ
ଏକ ପ୍ରହାରେ ଛେଦିଲା ସବୁ ମନସିଜ ।
ପଡ଼ନ୍ତେ ଦୂରନ୍ତେ ଦୈତ୍ୟ କଦମ୍ବା ଦେଖଇ
ବଜ୍ରସେହ୍ନା ଆଭରଣ କରିଣ.ଧାମଇଁ ।
କୁନ୍ତେକ ଘେନି ଅସୁରେ ସମର ପ୍ରହାରି
କୁନ୍ତଘାତେ ଅସାଷ୍ଟମ ଶମ୍ବର ଅଇରି ।
ମନସିଜ ସାରଥି ଯେ ଲେଉଟାଇ ରଥ
ନିଜ ଭୁବନରେ ନେଇ କଲାକ ଗୁପତ ।
ଧାମଇଁ କଦମ୍ବାସୁର ବହି ମହାରୋଷ
ପଦ୍ମେକ ଯୋଦ୍ଧା ଗୋଡ଼ାଇଛନ୍ତି ତାର ପାର୍ଶ୍ୱ ।
ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ମୋହେ ପଡ଼ନ୍ତେ ଭାଜିଲେ ଯାଦବେ
ଭୁବନ ମଧ୍ୟରେ ଯାଇ ପଶିଲେକ ସର୍ବେ ।
ପ୍ରଳୟ ମେଘ ଜିଣିଣ ଅସୁର ଗରଜି
ବାହାର ଗଡ଼ ଜଗତୀ ପକାଇଲା ଭାଙ୍ଗି ।
କୁମରେ ରଣ ଛାଡ଼ନ୍ତେ ଦେଖି କାମପାଳ
ପଶନ୍ତି ବାହାର ଗଡ଼ ଜିଣି ଦୈତ୍ୟବଳ ।
ବିପତ୍ତି ପଡ଼ିଲା ଦ୍ୱାରକାକୁ ଏତେକାଳେ
ଅକଳିତ ଭୁବନରେ ପଶିଲେ ଚଣ୍ଡାଳେ ।
ଦୁରାପଦ ଦାନବଙ୍କୁ ବଳରାମ ଦେଖି
ଦ୍ୱାର ନିରୋଧିଲେ ଯାଗଶାଳକୁ ଉପେକ୍ଷି ।
ଯେସନେକ ଗିରିରେ ଉଠଇ ପାତାଳୁ
ତେସନେ ଉଠିଲେ ବଳରାମ ଯାଗଶାଳୁ ।
ଦୂରାନ୍ତକ ବଳ ଦେଖି ଭୟ କଲେ ଋଷି
ଯାଗ ତେଜି ସର୍ବେ ରାମ କତିହିଁ ସେ ଆସି ।
ଅସୁରଙ୍କ ଦର୍ପ ଦେଖି କାନ୍ଦି ସର୍ବନାରୀ
ବୋଲନ୍ତି କାହିଁକି ତେଜିଗଲୁ ଦେବ ହରି ।
ନିଶ୍ଚୟ ଦ୍ୱାରକା ଶିରୀ ହୋଇଲାକ ଶେଷ
ଜାଣି ଅପସରି କେଣେ ଗଲୁ ପୀତବାସ ।
ଦ୍ୱାରକା ଭୁବନେ ଉଠେ ଏସନକ ଗୋଳ
ରାମ ରଖ ରଖ ବୋଲି ଶୁଭଇ ଚହଳ ।
ସ୍ତିରୀ ପୁରୁଷ ସମସ୍ତେ ଅଶ୍ରୁପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଖି
ବୋଲନ୍ତି ତୋହର ଥାନ୍ତେ ହୋଇଲୁ ନିର୍ମାକ୍ଷୀ ।
ବୋଧନ୍ତି ମୂଶଳୀ ଶୋକ ନକର ଗୋମାୟେ
ମୋହର ଥାନ୍ତେ ତୁମର କାହାକୁ ଗୋ ଭୟେ ।
ଦେବକୀ ବୋଇଲେ ବାବୁ ଥିଲେ ଜଗନ୍ନାଥ
ଦ୍ୱାରକାରେ ପଶିବାକୁ କେହୁ ସାମରଥ ।
ମାତାଙ୍କର ଏ ବିକଳ ଦେଖି ନୀଳାମ୍ବର
ଅସୁରଙ୍କୁ ଓଗାଳିଲେ ବନ୍ଧ ପରକାର ।
କାଳଚକ୍ର ପ୍ରାୟ ସ୍ୱାମୀ ନୟନ ବୁଲାଇ
କୋପେ ରଣଗୋଳ କଲେ ଦେବ ହଳୀ ଯାଇ ।
ଉଚ୍ଚସ୍ୱରେ ସିଂହରଡ଼ି ଦେଇ ଗର୍ଜି ଉଠି
ଦୁରନ୍ତ ଅସୁର ଶିରେ ନେଇ ଶସ୍ତ୍ର ପିଟି ।
ଲକ୍ଷପୁର କରି ବଳରାମଙ୍କୁ ସେ ବେଢ଼ି
ନିର୍ଘାତ ଶବଦ ପ୍ରାୟ ଦ୍ୟନ୍ତି ଘୋରରଡ଼ି ।
ସାତ୍ୟକି ଅକ୍ରୁର ଆଉ ଆଉ ଯେତେ ଯଦୁବୀର
ସମସ୍ତେ ମିଳିଲେ ବଳରାମଙ୍କ ଛାମୁର ।
ଅସୁର ସଇନିଙ୍କ ସେ ହେଲେ ପ୍ରତିତୁଲ୍ୟ
ନ ଘୁଞ୍ଚନ୍ତି ଦାନବେ ସେ ଯୁଦ୍ଧେ ମହାମଲ୍ଲ ।
ଗଦା ମୁଦୁଗର ଶଲ୍ୟ କୁନ୍ତ ଚକ୍ର କାତି
ବିଜୁଳି ତେଜକୁ ଜିଣି ଶସ୍ତ୍ରେ ଝଲକନ୍ତି ।
ଆପେ ପୁଣି କାମପାଳ ଉଠିଲେ ସମରେ
କୋପେ ଶସ୍ତ୍ର ପ୍ରହାରନ୍ତି ଦୈତ୍ୟଙ୍କ ଉପରେ ।
ପର୍ବତ ସମାନ ହସ୍ତେ ଦିଶଇ ମୂଷଳ
ପିଟନ୍ତେ ଦାନବବଳ ହୋଇଲେ ବ୍ୟାକୁଳ ।
ବଳରାମଙ୍କ ପ୍ରହାରେ ପଡ଼ିଲେ ସଇନି
ହାହାକାର ଶବଦରେ କମ୍ପଇ ମେଦିନୀ ।
ଭାଙ୍ଗନ୍ତେ ଦାନବ ବଳ କଦମ୍ବା ଦେଖଇ
ଗର୍ଜନ ନାଦ କରିଣ ଅସୁର ଧାମଇଁ ।
କଦମ୍ବା ମୂଷଳୀ ଦୁହେଁ ହେଲେ ଏକତ୍ରିତ
ଯୁଦ୍ଧ କରନ୍ତି କି ମେରୁ ମନ୍ଦର ପର୍ବତ ।
ବଜ୍ର ଶକତି ଆବର ଅମୋଘ ଶକତି
ବେନିଜନେ ମରାମରି ସମରେ ହୁଅନ୍ତି ।
କୁଠାର ଆୟୁଧ ଧରି ଧାଏଁ ଦୈତ୍ୟପତି
ବଳରାମଙ୍କ ଉପରେ ପିଟିଲେ ତଡ଼ତି ।

ଦେଖି କୋପେ ବଳରାମ ପିଟିଲେ ଲଙ୍ଗଳ
ଶସ୍ତ୍ରେ ଶସ୍ତ୍ର ବାଜି ତହୁଁ ଉଠିଲା ଅନଳ ।
ଦଇତ ପ୍ରହାର କଲା ପୁନରପି ଶୂଳ
କୋପେ ପ୍ରହାରିଲେ ରାମ ସୌନନ୍ଦ ମୂଷଳ ।
ରାମ ପ୍ରହାରେ ନୋହିଲା ଅସୁରର କ୍ଷତି
ଦେଖି ଶଙ୍କର୍ଷଣ କୋପେ ଧରି ବିଶ୍ୱମୂର୍ତ୍ତି ।
ପୁଣି ବଜ୍ର ଲଙ୍ଗଳକୁ କୋପେ ପ୍ରହାରନ୍ତେ
ସେ ପ୍ରହାରକୁ କଦମ୍ବା ମଣଇ କିଞ୍ଚିତେ ।
ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ ଗଦା ଘେନି କଦମ୍ବା ଅସୁର
ଧାଇଁଣ ପିଟିଲା ବଳରାମଙ୍କ ଉପର ।
ଶସ୍ତ୍ର ଯହୁଁ ନ ଭେଦିଲା ଅସୁର ଶରୀର
ରାମ ଗଲେ ଶସ୍ତ୍ର ରଖି ଭାବନ୍ତି ମନର ।
ପ୍ରତି ଶସ୍ତ୍ର ପ୍ରହାରିଲା ନେଇଣ ଅସୁର
ରାମ ବକ୍ଷସ୍ଥଳେ ପଡ଼ି ହୋଇଲାକ ଚୂର ।
ଶସ୍ତ୍ର ବ୍ୟର୍ଥ ଦେଖି ସେହି ଅସୁର ରାଜନ
ରାମଙ୍କୁ ଶସ୍ତ୍ର ପ୍ରହାର କଲେ ପୁଣ ପୁଣ ।
ବଜ୍ରଶକ୍ତି ଘେନି ପୁଣି କଦମ୍ବା ପିଟିଲା
ସମରେ ବଳରାମଙ୍କ ଆରମ୍ଭ ଭାଜିଲା ।
ଶସ୍ତ୍ରାଘାତେ ବଳରାମ ହୋଇଲେ ଅଜ୍ଞାନ
ପୁଣ ପୁଣ ପ୍ରହାରିଲେ ରାଗେ ଦୈତ୍ୟଗଣ ।
ନିଶ୍ଚେଷ୍ଟ ହୋଇଲେ ଯହୁଁ ରଣେ ଦେବ ହଳୀ
କୋଳ କରିଣ କଦମ୍ବା ଆକର୍ଷିଣ ତୋଳି ।
ଧରିଣ ବଳରାମଙ୍କୁ ପକାଇଲେ କାନ୍ଧେ
ବାହୁଡ଼ିଣ ରଣ ଜୟ କରି ଶଙ୍ଖନାଦେ ।
ଦ୍ୱାରକା ଭୁବନ ମଧ୍ୟେ ପଶିଲା ଅସୁର
ଅନେକ ଧନ ଭଣ୍ଡାର କରିଲା ସେ କ୍ରୁର ।
ଜୟ ଶଙ୍ଖ ବଜାଇଣ ତହୁଁ ଦୈତ୍ୟମଣି
ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ଶାମ୍ବ ଗଦାକୁ ଧଇଲା ସେ ପୁଣି ।
ଦ୍ୱାରକା ଭୁବନ ତେଜି ଦନୁଜ ଚଳିଲା
ମଣିନାଗ ପର୍ବତରେ ସେଦିନ ରହିଲା ।
ଅନେକ ଯାଦବବଳ ପଡ଼ିଯାନ୍ତେ ରଣେ
ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଲେ ସ୍ୱର୍ଗେ ଦେବଗଣେ ।
ଝଙ୍କଡ଼ପୁର ବାସିନୀ ଦେବୀ ଗୋ ଶାରଳା
ତୋହର ପାଦେ ଶରଣ ପଶଇ ଶାରଳା ।

—୦—

କଦମ୍ବାସୁର ବଧ

ଅଗସ୍ତି କହିଲେ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ଆଗେ
ଏପରି ଘଟିଲା ଏଣେ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗେ ।
ଭୋ ମୁନି କୃଷ୍ଣ ଯେ ଗଲେ ପାତାଳ ଭୁବନେ
ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇ ରହିଲେ ବିଷ୍ଣୁ ଦରଶନେ ।
ଅଗସ୍ତି ବୋଇଲେ ଶୁଣ ବିଲଙ୍କାଧିପତି
ବ୍ରାହ୍ମଣର ସାତପୁତ୍ର ମାଗିଲେ ଶ୍ରୀପତି ।
ସେ ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ଆଣି ଯହୁଁ ମହାବିଷ୍ଣୁ ଦେଲେ
ଘେନି ତାହାଙ୍କୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପାର୍ଥ ବାହୁଡ଼ିଲେ ।
ପାତାଳ ଭୁବନୁ ଦେବ ହୋଇଲେ ବାହାର
ଅର୍ଜ୍ଜୁନକୁ ତିଆରନ୍ତି ପଥେ ଦାମୋଦର ।
ବୈକୁଣ୍ଠେ ପଡ଼ିଲା ଯେଉଁ ଯେଉଁ କଥାମାନ
କାହା ଆଗେ ନ କହିବୁ ଆରେ ଅରଜୁନ ।
ନ ଜାଣିବେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଭୀମ ସହଦେବ
ନକୁଳ ସୁଭଦ୍ରା କୃଷ୍ଣ ଯେତେକ ଯାଦବ ।
ଏକଥା ଯେବେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ହୋଇବ ବ୍ୟକତ
କାଳେ କାଳେ ଭେଟ ମୋର ନ ପାଇବୁ ତୁ ତ ।
ଏହିରୂପେ ତିଆରିଣ ଦେବ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ
ମଧ୍ୟ ଭୁବନରେ ଯାଇ ମିଳିଲେ ବହନ ।
ପାତାଳପୁରୁ ବାହୁଡ଼ି ଆସନ୍ତି ଗୋବିନ୍ଦ
ଏକାଳେ ତାହାଙ୍କୁ ଭେଟି କହିଲେ ନାରଦ ।
ବୋଇଲେ ଯେ ପାତାଳକୁ ଗଲ ବାସୁଦେବ
ତୋ ପୁରକୁ ଧାଡ଼ିଦେଲା କଦମ୍ବା ଦାନବ ।
ଅନେକ ସୈନ୍ୟର୍ ତୁଲେ ଦୈତ୍ୟ ମହାବଳ
ଭାଙ୍ଗିଲା ଦ୍ୱାରକାପୁର ତୋହର ସକଳ ।
ସମର କରି ମାଇଲା ବହୁ ଯାଦବଙ୍କୁ
ପୁଣି ବଧ କଲା ଶାମ୍ବ ଗଦା ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନକୁ ।
ଧନ ଭଣ୍ଡାର ସମସ୍ତ ଧ୍ୱଂସିଲା ଅସୁର
ବିଶେଷେ ଭାଙ୍ଗିଲା ଧର୍ମଯଜ୍ଞ ଯେ ତୋହର ।
ବଳରାମଙ୍କୁ ତୋହର ଧରିନେଲା କୋପେ
ମଣିନାଗ ପର୍ବତରେ ଅଛନ୍ତି କୌଣପେ ।
ନାରଦଙ୍କ ମୁଖୁଁ ଏସନକ ବାକ୍ୟ ଶୁଣି
ଅତି ବିଷାଦିତ ହେଲେ ଦେବ ଚକ୍ରପାଣି ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ଦେବପୁରରେ କି କାର୍ଯ୍ୟ
ମଣିନାଗ ପର୍ବତକୁ ଚାଲ ଦେବରାଜ ।
ଦେଖିବା ଦାନବଙ୍କର କେଡ଼େ ପରାକ୍ରମ
ଧରି ନେବାକୁ ରାମକୁ ହୋଇଲେ ସେ କ୍ଷମ ।
ଶୁଣି କରି ଚିନ୍ତାକଲେ ଦେବ ନାରାୟଣ
ମଣିନାଗ ପର୍ବତରେ ବିଜୟ ତକ୍ଷଣ ।
ଦେଖିଲେ ରାକ୍ଷସବଳେ ପୂରିଛି ଶଇଳ
ମାଂସ ମଦିରା ଭୋଜନେ ହୋଇଛନ୍ତି ଭୋଳ ।
ନିଶାଣ ଟମକ ପୁଣି ବାଜଇ ଦାଉଣ୍ଡ
ନାଚନ୍ତି ସେମାନେ ତହିଁ ଭୋଳେ ନାଟଖଣ୍ଡ ।
ଏସନ ଦେଖିଣ ଯହୁଁ ଦେବ ଚକ୍ରଧର
ମନମଧ୍ୟେ ସୁମରିଲେ ବିନତା କୁମର ।

ରମ୍ୟକ ଦ୍ୱୀପରେ ରହିଥିଲା ପକ୍ଷୀବର
ସନ୍ନିଧ୍ୟେ ପ୍ରବେଶ ହେଲା ଆସିଣ ସତ୍ୱର ।
ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦା ଶାର୍ଙ୍ଗ ଧରି ଚକ୍ରପାଣି
ବୀରବେଶ ହେଲେ କନ୍ଧେ ବାନ୍ଧି ତ୍ରୋଣ ବେନି ।
ଗାଣ୍ଡୀବ ଯେ ପାଶୁପତ ଅକ୍ଷୟ ତୂଣୀର
ଘେନି ଦିବ୍ୟବେଶ ହେଲେ ପାର୍ଥ ଧନୁର୍ଦ୍ଧର ।
ପାଞ୍ଚଜନ୍ୟ ଶଙ୍ଖଧ୍ୱନି କରିଣ ଅଚ୍ୟୁତ
ଆରୋହିଲେ ଖଗପୃଷ୍ଠେ ହୋଇ କୋପାନ୍ୱିତ ।
ସେ ଶଙ୍ଖର ଶବଦରେ କମ୍ପେ ବସୁନ୍ଧରା
ସମୁଦ୍ର ଉଚ୍ଛୁଳି ଜଳ ମାଡ଼ିଲାକ ଧରା ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ତେଜରାଶି ଚୌଦିଗେ ବିକାଶେ
ଦେଖି କୋପାନଳେ ତାଙ୍କୁ ଚାହିଁଲେ ରାକ୍ଷସେ ।
ନାରଦ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ହେ କଦମ୍ବାସୁର
ଏହି ଯେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଜାଣ ଦେବ ଦାମୋଦର ।
ଏହି ସିନା ତୋର ପିତା ମୋହର ବଇରୀ
ଏହି ଯେ ଅସୁରକୁଳ ପାରଇ ସଂହାରି ।
ରାମକୁ ଆଣିଲୁ ସେତ ନ ଜାଣଇ କିଛି
ଏହାକୁ ଜିଣିଲେ ଏଣେ କାର୍ଯ୍ୟ ତୋର ଅଛି ।
ନାରଦଙ୍କ ଏ ବଚନ ଶୁଣିଣ ରାକ୍ଷସ
ସୈନ୍ୟ ପଛ କରି ଆପେ ଆଗରେ ପ୍ରବେଶ ।
କୌମଦକୀ ଗଦା କରେ ଘେନି ଯଦୁସାଇଁ
ଗରୁଡ଼ ପିଠିରୁ ଦେବ ପଡ଼ିଲେକ ଡେଇଁ ।
ପବନହୁଁ ବେଗ କରି ଗଦାବର ହସ୍ତେ
ରାଗେ ପିଟିଲେ କଦମ୍ବା ଦଇତର ମାଥେ ।
ଗଦା ପିଟନ୍ତେ ଡେଇଁଣ କଦମ୍ବା ଧାଇଁଲା
କୌମଦକୀ ଗଦାବର ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଗଲା ।
ଗଦା ବାହୁଡ଼ନ୍ତେ ଉଭାହେଲେ ଦେବହରି
କଦମ୍ବା ଧଇଲା ପୃଷ୍ଠେ କରକୁ ପ୍ରସାରି ।
ସେହି ଗଦାବର କୋପେ ହସ୍ତରେ ବୁଲାଇ
କୃଷ୍ଣ ଉପରେ ପିଟିଲା ଦୈତ୍ୟବର ନେଇ ।
ଆପଣା ଗଦା ପଡ଼ନ୍ତେ ଆପଣାର କନ୍ଧ
ମୂର୍ଚ୍ଛାଗତ ହୋଇ ତହିଁ ପଡ଼ିଲେ ଗୋବିନ୍ଦ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପଡ଼ିବା ଦେଖି ପାଣ୍ଡୁର ନନ୍ଦନ
ଦେବଦତ୍ତ ଶଙ୍ଖନାଦ କଲେ ଘନ ଘନ ।
ତେତେବେଳେ କୃଷ୍ଣ ତହିଁ ଥିଲେ ଅଚେତନ
ନାଗପାଶେ କଲା ତାଙ୍କୁ ଅସୁର ବନ୍ଧନ ।
ତା ଦେଖି ଶର ସନ୍ଧାନ କଲେ ଫାଲଗୁନି
ପେଷଇ ସେ ପାଶୁପତ ଶର ହସ୍ତେ ଘେନି ।
ଲୋମ ଲୋମରେ ଅସୁର ଦେହରେ ଫୁଟଇ
ଝର ଝର ହୋଇ ରକ୍ତ ଅଙ୍ଗରୁ ବହଇ ।

ପୁଣି ପେଷିଲା ସେ କରେ କାଳଚକ୍ର ଘେନି
ଛେଦି ପକାଇଲା ଯେତେ ଦଇତ ସଇନି ।
ସୈନ୍ୟ ସମାପତ ହେବା ଦେଖିଣ କଦମ୍ବ
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ସଙ୍ଗରେ ଯୁଦ୍ଧ କରେ ବହି ଦମ୍ଭ ।
ସହସ୍ର ଶର ପେଷିଲା କଦମ୍ବ ଅସୁର
ନିମିଷ ମାତ୍ରକେ ଘୋଟିଗଲା ସେ ଅମ୍ବର ।
ପଞ୍ଚଦଶ ବାଣ ରୋଷେ ପେଶି ଫାଲଗୁନି
ଦଇତର ଶର ସବୁ ପକାଇଲା ହାଣି ।
ପୁଣି ସେ କଦମ୍ବାସୁର ଲୌହଦଣ୍ଡ ମାରେ
ପନ୍ନଗ ଶର ପେଷିଲା ପୁଣି କୋପଭରେ ।
ଫୁଙ୍ଫୁକାର ଧ୍ୱନି କରି ଗର୍ଜନ୍ତେ ଉରଗେ
ଧାଇଁ ଧାଇଁ ଖଗବର ମିଳିଲାକ ବେଗେ ।
ଗରୁଡ଼ ମାଇଲା ବହୁ ସୈନ୍ୟ ପକ୍ଷବାତେ
ଉଡ଼ି ସମୁଦ୍ରେ ପଡ଼ିଲେ ଅସୁର ସମସ୍ତେ ।
ମଣିନାଗ ସର୍ପକୁ ଯେ ଚାହିଁ ଖଗେଶ୍ୱର
ଦେଖିଲେ ନାଗେ ବନ୍ଧନ କୃଷ୍ଣ କଳେବର ।
ଗରୁଡ଼କୁ ଦେଖି ପଳାଇଲେ ସର୍ପଗଣ
ଧାଇଁ ଗରୁଡ଼ ଭକ୍ଷିଲା ତାହାକୁ ବହନ ।
ଚାହିଁଦେଲା ରାମକୃଷ୍ଣ ରଣେ ଅଚେତନ
ଅମରପୁରକୁ ପକ୍ଷୀ ଚଳିଲା ବହନ ।
ଇନ୍ଦ୍ର ଛାମୁରେ କହିଲା ସର୍ପଙ୍କ ଅଇରି
ଶୁଣ ଇନ୍ଦ୍ରରାୟେ ମନ ମଧ୍ୟେ ଲୟ କରି ।
ଅମୃତ ବର୍ଷିଲା ଆଣି ସ୍ୱର୍ଗ ସହସ୍ରାକ୍ଷ
ଚେତନା ପାଇ ଉଠିଲେ ରାମ ପଙ୍କଜାକ୍ଷ ।
ରାମକୃଷ୍ଣ ବେନି ଯହୁଁ ସଚେତ ହୋଇଲେ
ବିନୟ ଭାବରେ ଇନ୍ଦ୍ରଦେବତା ବୋଇଲେ ।
ଅତି ବଳବନ୍ତ ଅଟୁ ତୁ ହୋ ବଳରାମ
ଛାର ଅସୁର ଗୋଟାଏ ଜିଣିଲା ସଂଗ୍ରାମ ।
ଏଡ଼େ ବଡ଼ପଣ ତୋର କେଉଁଆଡ଼େ ଗଲା
ଅସୁରର ହାତେ ପୁଣି ଝିଙ୍ଗାସ ହୋଇଲା ।
ବୃହସ୍ପତି ବୋଇଲେ ତୁ ଶୁଣ ଆଖଣ୍ଡଳ
ଦ୍ୱାପର ଯୁଗର ଶେଷେ ହେବ କଳିକାଳ ।
ତେଣୁ ବଳରାମଙ୍କର ବଳ ହେଲା କ୍ଷୀଣ
ଆବର ମଧ୍ୟଭୁବନେ ଛନ୍ତି କି କାରଣ ।
ମହାବିଷ୍ଣୁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଯେ କରନ୍ତି ଆହ୍ୱାନ
ମୋହତେଜି ବୈକୁଣ୍ଠକୁ କର ଆଗମନ ।
ଅନେକ ଭୋଗ ଭୁଞ୍ଜିଲେ ହରି ମଧ୍ୟ ପୁରେ
ଦଇବ ବିପାକ ଏବେ ପଡ଼ିଲା ଉପରେ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ଯାଉଅଛୁ ଆଖଣ୍ଡଳ
ଦଇତ୍ୟେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ କରୁଥିବେ ଯେ କଟାଳ ।

ଏହା କହି ବୈନତେୟ ଚଢ଼ି ବେନି ଭାଇ
ମଣିନାଗ ପର୍ବତରେ ପ୍ରବେଶିଲେ ଯାଇ ।
ଦେଖିଲେ ଦୈତ୍ୟଙ୍କ ମାଂସ ହୋଇ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ
ପାଞ୍ଚକ୍ରୋଶ ମାଡ଼ି ପଡ଼ି ଅଛି ମୃତ୍ୟୁପିଣ୍ଡ ।
ରାମକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଦେଖି ସାନନ୍ଦ ଫାଲଗୁନି
ଅନେକ ପ୍ରଶଂସା କଲେ ତାଙ୍କୁ ଭାଇ ବେନି ।
ମହୀର ଆନନ୍ଦ କିଏ ପାରିବ ସେ କଳି
ନାଚନ୍ତି କବନ୍ଧେ ରକ୍ତ ପଡ଼ନ୍ତି ନିକିଳି ।
ଏ ସମୟେ ବିଜେ କଲେ ରାମ ଶିରୀପତି
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ କଦମ୍ବାସୁର ସମର କରନ୍ତି ।
ଦେଖି ରୋଷେ ଧାମନ୍ତି ଯେ ଦେବ କାମପାଳ
ରାମଙ୍କୁ ଦନୁଜ ଆସି କଲାକ ପ୍ରହାର ।
ଦେଖି କାମପାଳ କଲେ ଗରୁଡ଼କୁ ତେଜ୍ୟା
ହଳମୂଷଳ ଘେନିଲେ କରେ ଦେବରାଜା ।
ବଳରାମ ବୋଇଲେ ତୁ ଶୁଣ ଫାଲଗୁନି
ମୋ ସଙ୍ଗେ ଅସୁର ଯୁଦ୍ଧ କରୁ ଶସ୍ତ୍ର ଘେନି ।
ବଳରାମଙ୍କ ବଚନ ଶୁଣି ପାର୍ଥବୀର
ବୋଲେ ତୁମ୍ଭ ହସ୍ତେ ମୃତ୍ୟୁ ଅଛଇ ଏହାର ।
ଏଣେ ଅସୁର ଯେ ଧାଇଁଅଛି ରୋଷ ବହି
ବଳରାମଙ୍କ ଆଗରେ ମିଳିଲାକ ଯାଇ ।
ଦେଖି ହଳମୂଷଳ ମାଇଲେ ବଳରାମ
ସହି ତାହା ରଣରଙ୍ଗୀ ହୁଏ ତମ ତମ ।
ଅସିପତ୍ର ମାଇଲା ଯେ ହୋଇଣ ପ୍ରଚଣ୍ଡ
ରାମ ଦେହେ ବାଜି ତାହା ହେଲା ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ।
ପୁନରପି ପ୍ରହାରିଲା ଧରି ଲୌହ ଦଣ୍ଡ
ନବଲକ୍ଷ ଭାର ଗଦା ପଡ଼ି ରାମମୁଣ୍ଡ ।
ଭାଙ୍ଗି ଚୂର ହୋଇଗଲା ତେଡ଼େ ଗଦାବର
ପ୍ରହାରିଲେ ବଜ୍ରହଳ ନେଇ ନୀଳାମ୍ବର ।
ବୁଲାଇ ପିଟନ୍ତେ ତାହା ଧରି କଉଣପ
ରାମ ବକ୍ଷସ୍ଥଳେ କଲା ସେ ଗଦା ନିକ୍ଷେପ ।
ଧାଡିକାରେ ଧଇଲେ ହେ ଅସ୍ତ୍ର ନୀଳାମ୍ବର
ଲେଉଟି ପେଷିଲେ ତାଙ୍କୁ ଦନୁଜ ଶରୀର ।
ଅନ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ରେ ନ ମରିବ ବର ପାଇଅଛି
ଆକାଶ ମାର୍ଗେ ଥାଇଣ ବୋଇଲେ ବିରଞ୍ଚି ।
ନୀଳଚକ୍ରକୁ ପେଷିବେ ଯେବେ ହଳଧର
ତେବେ ପ୍ରାଣେ ହତ ହେବ କଦମ୍ବା ଅସୁର ।
ନୀଳଚକ୍ରକୁ ଯେ ଦେବ କରିଲେ ସ୍ମରଣ
ଆନନ୍ଦରେ ଦେଲେ ବଳରାମେ ଦେବଗଣ ।
ସେ ନୀଳଚକ୍ରକୁ ରାମ ଧଇଲେକ କରେ
ଆକ୍ରୋଶି ମାଇଲେ ଦେବ କଦମ୍ବା ଉପରେ ।

ଚକ୍ର ବିଘାତରେ ଭାଙ୍ଗିଗଲା ତାର ଦର୍ପ
ବେନିଖଣ୍ଡ ହୋଇ ଛିଡ଼ିଗଲା କଉଣପ ।
ଅସୁର ସଙ୍ଗରେ ଯୋଦ୍ଧା ଏକପଦ୍ମ ଥିଲେ
ଅର୍ଜ୍ଜୁନର ନାରାଚରେ ସମସ୍ତେ ପଡ଼ିଲେ ।
ଯେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସେହି ଜାଣ ଅଟଇ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ
ଭାରା ନିବାରଣକାରୀ ସେହି ବେନିଜନ ।
କଦମ୍ବା ଅସୁର ବଧ ଅନ୍ତେ ସେ ଯେ କଥା
କହୁଅଛି ତାହା ଏବେ ଶୁଣ ମହାରଥା ।
ଶାମ୍ବ ଗଦା ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନଙ୍କୁ କୃଷ୍ଣ ଜିଆଇଲେ
ପାର୍ଥ ବଳରାମ ସହ ପୁରକୁ ଗମିଲେ ।
ମରିଥିଲେ ବ୍ରାହ୍ମଣର ସାତ ଯେ କୁମର
ସଙ୍ଗରେ ଆଣିଲେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚକ୍ରଧର ।
ବୈନତେୟର ପୃଷ୍ଠରେ ଚଢ଼ି ନାରାୟଣ
ଦ୍ୱାରକାପୁରେ ବିଜୟ ହେଲେ ତତକ୍ଷଣ ।
ଦେଖନ୍ତି ଯାଦବ ଦ୍ୱାରେ ଅଛନ୍ତି ଯେ ପଡ଼ି
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜଗତୀ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହୋଇ ଝଡ଼ି ।
ଯେତେ ଯାଦବେ ଆଗରୁ ମରି ପଡ଼ିଥିଲେ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପ୍ରସନ୍ନେ ସର୍ବେ ଚେତନା ଲଭିଲେ ।
ନନ୍ଦ ବସୁଦେବ ଉଗ୍ରସେନର ସହିତେ
ଆନନ୍ଦାଶ୍ରୁ ଜଳପୂର୍ଣ୍ଣ ସବୁଙ୍କରି ନେତ୍ରେ ।
ପାତାଳପୁରକୁ ତୁହି ଯାନ୍ତେ ଦେବହରି
ଏଡ଼େ ପ୍ରମାଦ ପଡ଼ିଲା ଦ୍ୱାରକା ନଗରୀ ।
ତହୁଁ ଦ୍ୱାରକାରେ କଲେ ସର୍ବେ ମହୋତ୍ସବ
କୃଷ୍ଣ ସନ୍ନିଧେ ମିଳିଲା ବିପ୍ର ବସୁଦେବ ।
କୃଷ୍ଣ ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ବୋଇଲେ ହେ ଦ୍ୱିଜବର
ତବ ପୁତ୍ର ପାଇଁ ଗଲୁ ନଷ୍ଟହେଲା ପୁର ।
କର୍ମର ଅବଳେ ତବ ପୁତ୍ର ନାଶଗଲେ
ବାହୁଡ଼ାଇ ଆଣିବେ କେ ତାଙ୍କୁ ବୁଦ୍ଧିବଳେ ।
ଏପରି ଦ୍ୱିଜକୁ କୃଷ୍ଣ ବହୁ ଛଳ କଲେ
ପୁତ୍ରକୁ ଦେଖାଇ ଚିହ୍ନି ନିଅ ଯେ ବୋଇଲେ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ବୋଇଲେ ଦେବ ଶୁଣସି ଅଚ୍ୟୁତ
କେବଳ ମାତ୍ର ଜନମ ହେଲେ ସାତପୁତ୍ର ।
ନ ଦେଖିଲି ନ ଖୋଇଲି ନ ଧଇଲି କୋଳେ
ତୁ ତାହାଙ୍କୁ ଆଣିଦେଲୁ ତୋର ବୁଦ୍ଧିବଳେ ।
ସାତପୁତ୍ରଙ୍କୁ ପାଇଲି ଅଣଚାଶ ବର୍ଷେ
ନ ବଞ୍ଚିଲେ ଦଣ୍ଡେ କ୍ଷଣେ ଦିନେ ଅବା ମାସେ ।
ମୁହିଁ ଏହାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିବି କେହ୍ନେ ଦାମୋଦର
ମୃତ୍ୟୁପୁରୁ ଆଣିବାକୁ ଶକ୍ୟ ଯେ କାହାର ।
ଗୋବିନ୍ଦ ବୋଇଲେ ପାର୍ଥ ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା ପରି
ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ଯତନ କରି ସମ୍ଭାଳ ତୋହରି ।

ପାର୍ଥ ବୋଲେ ମୋର ଦେବା ହେଲା ସାତବଳ
ଏ ଦ୍ୱାରକା ଭୁବନରୁ ଘେନି ତାଙ୍କୁ ପଳା ।
ସୁଦର୍ଶନ ଚକ୍ର ଯହିଁ ଭ୍ରମେ ଶତବାର
ମାଛି ପଡ଼ି ଶତଖଣ୍ଡ ହୁଅଇ ଶରୀର ।
ଏ ଭୁବନେ ପଶିବାକୁ କାର ଶକ୍ତି ଅଛି
ପାର୍ଥ ବୋଲେ ପଳା ଯେବେ ଜୀବେ ଆଶା ଅଛି ।
ଏବେ ଦେଖ କେଉଁପରି ପ୍ରମାଦ ପଡ଼ିଲା
ଅସୁର ମାତ୍ରକେ ଆସି ଏ ପୁର ଧ୍ୱଂସିଲା ।
ନିଶ୍ଚେ କୃଷ୍ଣ ଛାଡ଼ିଲେଣି ଏ ପୁରର ସ୍ନେହ
ପୁତ୍ରକୁ ଘେନି ବ୍ରାହ୍ମଣ ଏଠି ତୁ ନ ରହ ।
ଯାଗ ସମାପତ କରି ସେ ପ୍ରଭୁ ଗୋବିନ୍ଦ
ପ୍ରଣାମ କଲେକ ଧରି ବସୁଦେବ ପାଦ ।
ବଳରାମ ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କୁ ନମସ୍କାର କରି
ଆପଣା ମନ୍ଦିରେ ବିଜେ କଲେ ଦେବହରି ।
ଭୀମଙ୍କୁ ସେ ଆଲିଙ୍ଗନ କରିଣ ମୁରାରି
ସନ୍ତୋଷ ମନେ ରହିଲେ ଆପଣାର ପୁରୀ ।
ତହୁଁ ଯୁଧିଷ୍ଠି ସ୍ୱପୁରେ ଯିବାକୁ ଇଚ୍ଛିଲେ
ମାନ୍ୟ କରି ତାହାଙ୍କୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବିଦାକଲେ ।
ଦ୍ୱାରକାରୁ ବାହାରି ଯେ ଯୁଧିଷ୍ଠି ଚଳିଲେ
ଆନନ୍ଦରେ ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥେ ଯାଇ ପ୍ରବେଶିଲେ ।
ଆନନ୍ଦେ ଯୁଧିଷ୍ଠି ତହୁଁ ପାଳିଲେ ପ୍ରଜାଙ୍କୁ
କିଛିଦିନେ ଡାକି ପଚାରିଲେ ଅର୍ଜୁନକୁ ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ସହିତେ ତୁମ୍ଭେ କେଉଁଠାକୁ ଗଲ
କେଉଁଠାରୁ ବ୍ରାହ୍ମଣର ପୁତ୍ର ଆଣିଦେଲ ।
କେଉଁଠାରେ ଥିଲେ ତାହା ଜାଣିଲ କିପରି
ସେ ସକଳ କଥା ମୋତେ କହ ତୁ ବିସ୍ତାରି ।
ବୋଲନ୍ତି ଅର୍ଜୁନ ଶୁଣ ଆହେ ଜ୍ୟେଷ୍ଠଭ୍ରାତ
ଯାଆନ୍ତେ ଭୁବନ ଏକ ଦେଖିଲୁ ଭୂଗର୍ତ୍ତ ।
ନବର ବାହାରେ କୃଷ୍ଣ ଥୋଇ ମୋତେ ଗଲେ
ଯାଇ ଶ୍ରୀହରି ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ଘେନିଣ ଅଇଲେ ।
ନର ହୋଇ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ମାୟା କେ ବୁଝିବ
ମାୟା ରଚି ତ୍ରିଭୁବନ ପାଳୁଛି ସେ ଦେବ ।
ଏକା ସେ ଅଟଇ ତିନି ଭୁବନେ କାରଣ
ତ୍ରିଭୁବନ ମଧ୍ୟେ ସେହି ଅଟେ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ।
ରମ୍ୟକ ବିବାଦେ ବକ୍ର ଅଙ୍ଗକୁ ସେ ମାରି
ଚରାଚର ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଯା ହୃଦେ ଅଛି ପୂରି ।
ଅମାର୍ଗ ମାର୍ଗ ହୁଅଇ ଯାହାର ଦୟାରେ
ସିଦ୍ଧ ବିବୁଧେ ଭଜନ୍ତି ଯାହାର ପୟରେ ।
ଚନ୍ଦ୍ର ଦିବାକର ଯାର ଆଜ୍ଞାରେ ଚଳନ୍ତି
ଭୂତ ଭବିଷ୍ୟତ ସବୁ ଜାଣେ ସେ ଶ୍ରୀପତି ।
ମୁଁ ତୁମ୍ଭର ଦାସର ଦାସ ଅଟେ ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ
ଉଦ୍ଧରି ଧର ହେ ପ୍ରଭୁ ମୋତେ ସୁପ୍ରସନ୍ନେ ।
ଶିରେ ଶୋହଇ ସଂପତଫଣୀ ଯେ କୁଣ୍ଡଳୀ
ମହାତେଜୋବନ୍ତ ନାଥ ଚରାଚର ବଳୀ ।
ଯାଦବ ନିଧନେ କାଦମ୍ବରୀ ପାନ କଲୁ
ତୀର୍ଥବ୍ରତେ ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ଦୋଷୁ ଉଦ୍ଧରିଲୁ ।
ଅକାଳେ କାଳେ ମହିମା ତୋର ଅଟେ ସତ
ପ୍ରଳୟ ତାରଣ ନାଥ ମହାକାଳକୃତ ।
ତୋର ପାଦପଦ୍ମେ ନାଥ ନମାମି ନମାମି
ଉତ୍ପତ୍ତି ସ୍ଥିତି ପ୍ରଳୟ ଉଦ୍ଧାରଣ ସ୍ୱାମୀ ।
କୋଟିଏ ଚନ୍ଦ୍ର ଯାହାର ଏକ ନିଶାଭୋଗୀ
ଶାରଳା ଦାସେ ଉଦ୍ଧାର ହେ ପରମଯୋଗୀ ।

—o—

ମରୁତସେନ ଚରିତ

କହୁଛନ୍ତି ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ହେ ଅଗସ୍ତି
ଏଥିଉତ୍ତାରୁ କି କଥା କହ ବ୍ରହ୍ମଯତି ।
ଅଗସ୍ତି ବୋଇଲେ ଶୁଣ ହେ ବିଲଙ୍କ ରାୟେ
କରିବେ ଯେ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ ଧର୍ମରାୟେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ପୁଚ୍ଛିଲେ ଧୌମ୍ୟ ପୁରୋହିତେ ଚାହିଁ
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ ବିଧି କେମନ୍ତ ଅଟଇ ।
କହନ୍ତି ଯେ ପୁରୋହିତ ଶୁଣ ଧର୍ମସୁତ
ଯଦ୍ୟପି ଅଟନ୍ତି ଦେବରାଜ ଜଗନ୍ନାଥ ।
ତେବେ ସୁଦ୍ଧା ପାପ ଲାଗେ କଲେ ହତ୍ୟା ଦୋଷ
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ କଲେ ସବୁ ହୁଏ ଧ୍ୱଂସ ।
ଧୌମ୍ୟ ପୁରୋହିତ ତାଙ୍କୁ କହିଲେ ଏ ବିଧି
ହତ୍ୟା ବିମୋଚନ ଏହି ଯାଗ ହିଁ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ।
ଏ ଯାଗ ଯେ କରେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ଜନ୍ମ ନ ହୁଅଇ
ନିଶ୍ଚୟ ସେ ଲୋକ ବ୍ରହ୍ମଲୋକକୁ ଯେ ପାଇ ।
ଧୌମ୍ୟଙ୍କ ମୁଖରୁ ଏହା ଶୁଣିଣ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ବୋଇଲେ ଏ ଯାଗ ଆମ୍ଭେ କରିବା କିରୀଟୀ ।
ପୁରୋହିତଙ୍କ ମୁଖରୁ ଶୁଣି ଦଣ୍ଡଧାରୀ
ମହାମୁନି ବଶିଷ୍ଠଙ୍କୁ ମନରେ ସୁମରି ।
ଉଦୟଗିରି କନ୍ଦରେ ଥିଲେ ତପୋବନ୍ତ
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ସୁମରନ୍ତେ ଜାଣିଲେ ତୁରିତ ।
ହସ୍ତିନା ଭୁବନେ ଧର୍ମରାଜ ସୁମରନ୍ତି
ଶୁଣ ହୋ ମନୁରାଜନ ଅଗସ୍ତି କହନ୍ତି ।
ହସ୍ତିନା ଭୁବନେ ଆସି ପ୍ରବେଶ ବଶିଷ୍ଠ
ଯୁଧିଷ୍ଠିଦେବ କହନ୍ତି ଆହେ ତପୋନିଷ୍ଠ ।
ବଶିଷ୍ଠଙ୍କୁ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ନାନା ପୂଜା କଲେ
ଆସନାଦି ଦେଇ ପୁଣି ବିନୟେ କହିଲେ ।

ମୋହର ବିନୟ ବାଣୀ ଶୁଣ ମୁନିବର
ଅଶ୍ୱମେଧ କରିବଇଁ କରିଛି ବିଚାର ।
ବଶିଷ୍ଠ ବୋଇଲେ ସାଧ୍ୟ କଲ ସର୍ବ ଧର୍ମ
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗବିଧି ଅଟେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କର୍ମ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ କରି ପାରଇ ଯେ ଶେଷ
ଅବଶ୍ୟ ସେ ବ୍ରହ୍ମଲୋକେ ହୁଅଇ ପ୍ରବେଶ ।
ତାର ତୁଲେ ଯେତେ ଲୋକ ହୋଇଥାନ୍ତି ଶ୍ରମି
ବ୍ରାହ୍ମଣ କିବା ଚାଣ୍ଡାଳ ହେବ ସ୍ୱର୍ଗଗାମୀ ।
ପୁତ୍ର କନ୍ୟା ଭାରିଯା ଯେ କୁଟୁମ୍ବ ସଙ୍ଗରେ
ଦିବ୍ୟରୂପ ହୋଇ ସର୍ବେ ବସନ୍ତି ସ୍ୱର୍ଗରେ ।
ଯାଗ ମହିମା ଶୁଣିଣ ଯୁଧିଷ୍ଠି କହନ୍ତି
ଏହା ନ କରି କି ଧର୍ମ କରିଛି ମୁଁ ଯତି ।
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଆଦ୍ୟରୁ ଦେବ କଲି ମୁଁ ବରଣ
କରିବି ଯାଗର ଅଟେ ଯେ ବିଧି ବିଧାନ ।
ରାଜାର ବଚନ ଶୁଣି ବଶିଷ୍ଠ ବୋଲନ୍ତି
କହିବୁ ଯେ ଯାଗ କଥା ଶୁଣ ନରପତି ।
ଏହି ବଂଶେ ଶ୍ୱେତ ନାମେ ଥିଲେ ନରପତି
ଦେବଯାଗ କରିବାକୁ ବଳିଲା ତା ମତି ।
ମୋତେ ସେ ବରିଲା ବିଷ୍ଣୁ ଗର୍ଭ ସତ୍ୟଯୁଗେ
ମୁହିଁ ଯାଗନିକ ହେଲି ଯାଇ ତାର ଯଜ୍ଞେ ।
ମୁଁ ବୋଇଲି କିମ୍ପା ମୋତେ ବରିଲୁ ତୁ ଯାଗେ
ଅଟନ୍ତି ଘୃତ ପ୍ରୋକ୍ଷଣୀ ମୋର ଚାରିମେଘେ ।
ମୁଁ ହୋମ କଲେ ଅଣ୍ଟାଇ ପାରିବୁ କି ଘୃତ
ଶୁଣି ଏହା ସନମତ କଲା ରାଜା ଶ୍ୱେତ ।
ସନମତ କରି ରାଜା ଗଲାକ ତୁରିତ
ଘୃତ ସମୁଦ୍ରକୁ ସେବା କରିଲା ବହୁତ ।
ପଞ୍ଚଦଶ ବରଷ ସେ ତାକୁ ସେବା କଲା
ମନାଇ ଘୃତସମୁଦ୍ର ସେ ଘୃତ ଆଣିଲା ।
ଚଉବିଂଶ ବର୍ଷଯାଏ ଯଜ୍ଞେ ନରମଣି
ମୂଷଳ ଧାରାରେ ଘୃତ ବର୍ଷାଇଲା ଆଣି ।
ଲୋଭେ ବୈଶ୍ୱାନର ତହିଁ ଭକ୍ଷି ସର୍ବ ଘୃତ
ତାଙ୍କ ଦେହେ ଲୁଦୁବୁଦୁ ବ୍ୟାଧି ହେଲା ଜାତ ।
ବୋଲନ୍ତି ବଶିଷ୍ଠ ମୁନି ଶୁଣ ହେ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ଅଗ୍ନି ଅବଳେ ଆହାର ହୀନ ହେଲା ସୃଷ୍ଟି ।
ଅଗ୍ନି ବିହୁନେ ସମସ୍ତେ ହେଲେ ଲୁଦୁବୁଦୁ
ଅଶକତ ହେଲେ ଜାତ ନ ହୋଇଲା ବିନ୍ଦୁ ।
ଅଗ୍ନି ଇନ୍ଦ୍ର ଦେବତାଙ୍କୁ ମାଗିଲେ ଔଷଧି
ଇନ୍ଦ୍ର ନ ଦେବାରୁ ତାର ଭଲ ନୋହେ ବ୍ୟାଧି ।
ଭାଇ ତୋହର ଅର୍ଜୁନ ଇନ୍ଦ୍ରେ ହୋଇ ବାଦୀ
ପାଣ୍ଡବ ଦହି ଖଣ୍ଡିଲା ବାହାର ସେ ବ୍ୟାଧି ।
ଯଜ୍ଞେ ଅଗ୍ନିକୁ ଆହାର ଦେଲେ ଧର୍ମରାୟ
ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳ ପ୍ରାପ୍ତି ହୁଅଇ ନିଶ୍ଚୟ ।
ପୃଥ୍ୱୀର ସମାନ ଏଥେ ଲାଗିବଟି ବିତ୍ତ
ନ ସଞ୍ଚଣ ଯାଗେ କିମ୍ପା ପଶ ଧର୍ମସୁତ ।
ରାଜସୂୟ ଯଜ୍ଞ ତୁମ୍ଭେ କଲ ଯେତେବେଳେ
ଭଣ୍ଡାର ଘରୁଆ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ହୋଇଥିଲେ ।
ଶଙ୍ଖନିଧି ପଦ୍ମନିଧି ତାର କରେ ଥିଲା
ତେଣୁ ଯେତେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଲା କେଭେ ନ ସରିଲା ।
ବଶିଷ୍ଠଙ୍କୁ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଗୃହ ଦେଖାଇଲେ
ନ ଅଣ୍ଟିବ ଏ ଧନ ଯେ ବଶିଷ୍ଠ ବୋଇଲେ ।
ତୋର ସଙ୍ଗେ ଆମ୍ଭେ ଯିବା କାଞ୍ଚନଗ୍ର ବନ
ଦେବଇଁ ମୁହିଁ ସେଠାରେ ଅଛି ଯେତେ ଧନ ।
ବଶିଷ୍ଠଙ୍କ ସହ ଭୀମ ଯୁଧିଷ୍ଠି ଅର୍ଜୁନ
ଦିନ ଶେଷ ସମୟରେ କଲେକ ଗମନ ।
ବେଗେ ଯାଇ କାଞ୍ଚନଗ୍ରେ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ
ବହଇ ଯେ ତୁଙ୍ଗଭଦ୍ରା କାଞ୍ଚନଗ୍ର ପାଶ ।
ବହିତୁଆ ନାମେ ଅଛି ପର୍ବତ ଗୋଟାଏ
ଶତେ ଯୋଜନ ନିଗମ ନଦୀ ବହିଯାଏ ।
ସମସ୍ତେ ଯାଇ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ସେଠାରେ
ରହିଲେ ପାପୁଚିବଟ ବୃକ୍ଷ ନିକଟରେ ।
ବଶିଷ୍ଠ ବୋଇଲେ ତୁ ହୋ ଶୁଣ ବୃକୋଦର
ଏ ପର୍ବତକୁ ଉପାଡ଼ି ଘେନି ଗଦା ତୋର ।
ତେଣୁ ଦେଖି ପଳାଇଲି ତାହାଠାରୁ ବୁଝି
ଭୟେ ଲୁଚିଅଛି ଏବେ ମେରୁ କ୍ରୋଟ ମଝି ।
ଶୁଣି ବୃକୋଦର ବେଗେ ଗଦାବର ତୋଳି
ତାଡ଼ନ୍ତେ ସେ ଗିରିବର ପଡ଼ିଲାକ ଢଳି ।
ଫରୁଆରୁ ଭିତରଟି ଯେଉଁପରି ଖୋଳ
ସେହି ଖୋଳର ଉସର୍ଗ ଅଟେ ନବତଳ ।
ତଳକୁ ଗଭୀର ତାର ଉଣେଇଶ ବାଡ଼ି
ଅଠାଇଶ ତାଳଯାଏ ଧନ ଅଛି ପୁରି ।
ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠି ରାଜନ
ବଶିଷ୍ଠ ବୋଇଲେ ଯାଗ କର ନେଇ ଧନ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ଯାଗ ମୋର ଧର୍ମ ଅର୍ଥେ
ପରଧନ ଏହା ମୁହିଁ ନେବଇଁ କେମନ୍ତେ ।
ବୋଲନ୍ତି ବଶିଷ୍ଠ ଶୁଣ ଧର୍ମ ନରପତେ
ପରଧନ ଆମ୍ଭେ କିମ୍ପା ଦେଖାଇବୁ ତୋତେ ।
ତୋହର ଉପର ବଂଶେ ଚନ୍ଦ୍ର ଯେ ଦେବତା
ତାର ତହୁଁ ଉପୁଜିଲା ସୋମ ନାମେ ପୁତା
ସୋମର ନନ୍ଦନ ବୁଧ ନାମେ ନରପତି
ପୁରୁରବା ନାମେ ଜାଣ ତାହାର ସନ୍ତତି ।

ପୁରୁରବାର ନନ୍ଦନ ଆୟ ମହାରାଜା
ନହୁଷ ବୋଲି ହୋଇଲା ତାହାର ତନୁଜା ।
ନହୁଷର ନନ୍ଦନ ଯେ ହୋଇଲେ ଯଯାତି
ମାନଧାତା ନାମେ ନୃପ ତାହାର ସନ୍ତତି ।
ସାତଲକ୍ଷ ସତାଣୋଇ ସହସ୍ର ବରଷ
ସତ୍ୟଯୁଗ ଭୋଗିଲେ ସେ ହୋଇ ନରଈଶ ।
ତ୍ରେତୟାରୁ ତେରଲକ୍ଷ ବତ୍ରିଶ ହଜାର
ସେ ମାନଧାତା ଭୋଗିଲେ ହୋଇ ନରେଶ୍ୱର ।
ତାଙ୍କ ପଞ୍ଚାଶତ ପଞ୍ଚଚାଳିଶ ଅଙ୍କରେ
ଉଦ୍ଧରସ ବୋଲିଣ ଯେ ଏକ ସମ୍ବତ୍ସରେ ।
କାର୍ତ୍ତିକ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ଯେ ଚତୁର୍ଥୀର ତିଥି
ରୋହିଣୀ ନକ୍ଷତ୍ର ବାର ଅଟେ ବୃହସ୍ପତି ।
ପୁଣ୍ୟତୋୟା କୂଳେ ସେ ନୀରୁତସେନ ନୃପ
ଯାଗ କରିବାକୁ ମନେ କଲେ ସଙ୍କଳପ ।
ଯାଗନିକେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ସେ କରିଲେ ବରଣ
ମୁଁ ବୋଇଲି ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର କରୁ ସମାଧାନ ।
ଅକାଳେ ଅକାମେ ବ୍ରହ୍ମପଦ ସେ ଇଚ୍ଛନ୍ତି
ଯାଗନିକ ବରିଲେ ସେ ଆସିବେ ଝଟତି ।
ନାରଦ କହିଲେ ଯାଇ ପିତାମହ ଆଗେ
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ତପେ ଚଳି ଯାଉଛନ୍ତି ବେଗେ ।
ଉତ୍ତାନ ପର୍ବତେ ବସିଛନ୍ତି ବୃହସ୍ପତି
ତାହାଙ୍କୁ ବରଣ କର ଉତ୍ତମ ଅଟନ୍ତି ।
ଆମ୍ଭ ବଚନରେ ଗଲା ସେ ମରୁତ ରାୟେ
ଦେଖିଲାକ ବୃହସ୍ପତି ବସିଛନ୍ତି ଲୟେ ।
ନୃପତି ଛାମୁକୁ ଯାଇ ପ୍ରଣାମ କରନ୍ତି
ସୋମବଂଶୀ ବଳ ଦେଖି ପୁଣି ସେ ବାଞ୍ଛନ୍ତି ।
ମରୁତସେନ ବୋଇଲା ଶୁଣ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରେ
ଯାଗ କରନ୍ତେ ଇଚ୍ଛନ୍ତି ଆଜ୍ଞା ଦିଅ ମୋତେ ।
ପୁଣି ନୃପତି ବୋଇଲା ଅତି ଅନୁରାଗେ
ତୁମ୍ଭେ ଯାଗନିକ ଗୁରୁ ହୁଅ ମୋର ଯାଗେ ।
ବୃହସ୍ପତି ବୋଇଲେ ତୁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ଜାତ ହୋଇ
ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ବରଣ କରୁ ଜ୍ଞାନ ତୋର ନାହିଁ ।
ନର ପାମର ସିନାରେ ତୁମ୍ଭକୁ ହିଁ ଜାଣି
କିସ ଯାଗ ତୋର ତୁହି କରିବୁ ହେ ପୁଣି ।
ବହୁତ ଝିଙ୍ଗାସ କଲେ ତାକୁ ବୃହସ୍ପତି
ଲଜ୍ଜା ପାଇଲଣ ସେ ସୋମବଂଶ ନରପତି ।
ଲାଜେ ଚରଣ ଛାମୁରେ ନ ପାରଇ କାଢ଼ି
ବୃହସ୍ପତି ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନେ ଗଲେ ତହୁଁ ଛାଡ଼ି ।
ଦିଗମ୍ବର ହୋଇ ରାଜା ଭାଳଇ ବିଷାଦେ
ଏସନ ସମୟେ ଯାଇ ମିଳିଲେ ନାରଦେ ।

ବିଷାଦେ ସମସ୍ୟା ଦେଇ ନ ପାରଇ ରାୟେ
ବିକଳେ ବିନୟୀ ହେଲା ନାରଦଙ୍କ ପାୟେ ।
କିମର୍ଥେ ମରୁତସେନ ତୋହର ବିଷାଦ
ପ୍ରଜାମାନଙ୍କର ତୁ କି କଲୁ ଅପରାଧ ।
ପ୍ରଜାଙ୍କ ଅବିଧି କଲେ ରାଜା ପାଏ କଷ୍ଟ
ଆପେ ପୁଣି ନାଶଯାଇ ଉପୁଜେ ଅନିଷ୍ଟ ।
ଯାଗ ନ କଲୁକି ଶସ୍ୟହୀନ ମହୀତଳ
ମେଘ ନ ବର୍ଷିଲେ ପ୍ରଜା ହୁଅନ୍ତି ବିକଳ ।
ମରୁତସେନ ବୋଇଲା ଶୁଣିମା ନାରଦେ
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ ଅନୁକୂଳ କଲି ହାଦେ ।
ବରଣ କଲି ବଶିଷ୍ଠ ଋଷିଙ୍କୁ ମୁଁ ଆଗେ
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଙ୍କ ଝଗଡ଼େ ଗଲେ ସେହି ରାଗେ ।
ବୃହସ୍ପତିଙ୍କି କହିଲେ ବରଣ ନିମନ୍ତେ
ଅନେକ ଝିଙ୍ଗାସି ପୁଣି ବୋଇଲେ ସେ ମୋତେ ।
ନାରଦ ବୋଇଲେ ଦୁଃଖ ନ କରୁ ତୁ ଚିତ୍ତେ
ଆମ୍ଭ ତୋର ଯାଗେ ଋଷି ଜଣେ ଦେବା ତୋତେ ।
ମରୁତ ବୋଇଲେ ଯେବେ ଆଜ୍ଞା ଦେବୁ ଋଷି
ମୁହିଁ ନ ବରିବି କେବେ ବୃହସ୍ପତି ବଂଶୀ ।
ମୁନି ବୋଇଲେ ଜଣେ ହେଁ ବରଣ ତୁ କର
ତା ନୋହିଲେ ଯାଗ ନଷ୍ଟ ହୋଇବ ତୋହର ।
ଏମନ୍ତ କଥା ଭୋ ରାୟେ ନ ବୋଲ ତୁ କିଛି
ବୃହସ୍ପତିଙ୍କ ଉତ୍ତମ ପୁତ୍ରେକ ଯେ ଅଛି ।
ବଡ଼ଇ ପଣ୍ଡିତ ନାମ ତାହାଙ୍କର କଚ
ତାହାଙ୍କୁ ବରିଲେ କିଛି ନାହିଁ ଉଚ୍ଚ ବାଚ ।
ପାଠ ପଢ଼ାଇଲେ ତାକୁ ଯହୁଁ ବୃହସ୍ପତି
ଅକ୍ଷୟ ବାଳୁତ ଯେଣୁ ଛନ୍ନ ଛନ୍ନ ମତି ।
ତୁହି ଏବେ ଏହିକ୍ଷଣି ଚଳିଯା ତୁରିତେ
ଏତେବେଳେ ବସିଛନ୍ତି ସେ ମେରୁପର୍ବତେ ।
ଶ୍ରୀକରେ ତୁ ଘେନିଯିବୁ ତୋର ଅସିପତ୍ର
ତୋତେ ଦେଖି ପଳାଇବ ସେ ବହୁତ ପଥ ।
ନିଉନ ହୋଇଲେ ତୋତେ କରିବ ସେ କୋପ
କିମ୍ପାଇ ଅଇଲୁ ବୋଲି ଦେବ ଅଭିଶାପ ।
ତୋତେ ସେ ଦେଖିଲା ମାତ୍ରେ ପଳାଇ ବଡ଼ରେ
ଏସନ ତୁ ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ହୋଇବୁ ଛାମୁରେ ।
ଥୋକାଏ ଦୂରୁ ସେ ତୋତେ ଚାହିଁବ ଲେଉଟି
ଝୁଣ୍ଟି ବାଟେ ପଡ଼ିବ ସେ ବାଳପୁଅ ଗୋଟି ।
ଖଡ୍ଗ ବୁଲାଇ ପ୍ରବେଶ ହେବୁ ତା ଆଗର
ପ୍ରତିଉତ୍ତର ଦେବୁ ସେ ହୋଇଣ କିଙ୍କର ।
ପ୍ରଣମିତ ହୋଇବୁ ତୁ ତେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ
ବରଣ କରିବୁ ତୁହି ତୋହର ଯାଗକୁ ।

କହିଣ ନାରଦ ମୁନି ଗଲେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନେ
ମରୁତସେନ ରାଜନ ଗଲା ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନେ ।
ଆକାଶେ ଗଙ୍ଗାରେ ମୁନି ସନ୍ଧ୍ୟା କରୁଥିଲେ
ନୃପତିର ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖି ଭୟେ ପଳାଇଲେ ।
କେଶମୁକୁଳା ବସନ ପଡ଼ଇ ଯେ ଖସି
ପଳାଇଲା ବାପ ବାପ ବୋଲି ବାଳଶିଷି ।
ବିଶାଶତେ ଯୋଜନେ ଯେ ଚାହିଁଲା ଲେଉଟି
ଲେଉଟି ଚାହାଁନ୍ତେ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା ଝୁଣ୍ଟି ।
ଖଡ଼ଗ ଘେନି ଗମଇ ପଛେ ମହାରାୟେ
ମୂର୍ତ୍ତି ଧରି ଆକ୍ରୋଶିଲା ରାହୁ ତେଜ ପ୍ରାୟେ ।
ଦନ୍ତେ ତିରଣ ସେ ଧରି ବୋଲେ ରଖ ରଖ
ତୁ ମହାତମା ନ ମାର ମୁଁ ଅଟେ ନିରେଖ ।
ସନ୍ନିଧେ ପାଇ ଚାହିଁଲା ତାହାର ବଦନ
କଚକୁମର ବୋଇଲା ତୁ ମରୁତସେନ ।
ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଅଭିଶାପେ କଳ୍ମଷ ରାଜନ
ରାକ୍ଷସ ହୋଇ ଭକ୍ଷିଲା ବଶିଷ୍ଟ ନନ୍ଦନ ।
ତେଣୁ ଦେଖି ପଳାଇଲି ତାହା ପରି ବୁଝି
ଭୟେ ଲୁଚିଅଛି ଏବେ ମେରୁକ୍ରୋଟ ମଝି ।
ଶୁଣି ମରୁତସେନ ଯେ କଲା ପ୍ରଣିପାତ
କରିବି ମୁଁ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ ତପୋବନ୍ତ ।
ଆସିଲି ଯାଜ୍ଞିକପଣେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ବରିବି
ଅନେକ ଦୁଃଖ ପାଇଲି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ସେବିବି ।
କଚ ବୋଇଲେ ବରଣ ଘେନିଲି ମୁଁ ରାଜା
ଆମ୍ଭ ସରିକି ତୋହର ଯୋଗାଡ଼ କର ଯା ।
ସର୍ବ ସମ୍ଭାଦି କହିବୁ ମୋହର ଅଗ୍ରତେ
ମୁହିଁ ଥିବି ମଣିଚୂଡ଼ ନାମେ ପରବତେ ।
ଯଥାବିଧିରେ ବରଣ କର ସୋମବଂଶୀ
ଏହା କହି ବରଣ ସେ ନେଲେ ବାଳଶିଷି ।
ବିଜୟ ମରୁତସେନ ଯାଇ ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥେ
କରଇ ଯେ ଯୋଗ ଧୌମ୍ୟ ପୁରୋହିତ ମତେ ।
ଚଉଦ ବରଷେ ରାଜା ସବୁ ସମ୍ଭାଦିଲା
କଚରଷି ସନ୍ନିଧିରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ।
ଅନେକ ଦୂରରେ ଥାଇ ଡାକଦେଲେ ନୃପ
ମୁଁ ମରୁତସେନ ମୋତେ ନ କରିବା କୋପ ।
ଗହ ଗହ ଶବଦରେ ଶୁଭିଲାକ ବାଣୀ
ଆସନ କମ୍ପନ୍ତେ କଚ ଧ୍ୟାନେ ତାହା ଜାଣି ।
କ୍ଷଣକେ ବାଳୁତ ପୁଣି କ୍ଷଣକେ ସେ ଜ୍ଞାତା
ମନ କଲେ ଦୃଶ୍ୟ ହୁଏ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ବାରତା ।
ଏକାଳେ ମରୁତସେନ ଚରଣେ ପ୍ରଣମି
ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥକୁ ବିଜୟେ କର ଦେବସ୍ୱାମୀ ।
ରାଜାର ବଚନ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ସେ କଚ
ତୁହି ଆଗ ହୋଇଥାଅ ମୁଁ ହେଉଛି ପଛ ।
ପଥ ଅତି ଦୁର୍ଗମ ତୁ ଆଗେ ଚଳ ବାବୁ
ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥେ ଯାଅ ନାହିଁ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଦେଖିବୁ ।
ଏତେ ବୋଲି କଚରଷି ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହେଲେ
ମନଯାନ ଚଢ଼ି ଯାଗେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ।
ମରୁତସେନ ପ୍ରବେଶ ହୋଇ ସ୍ୱରାଜ୍ୟରେ
କଚକୁ ଦେଖିଲା ବସିଅଛନ୍ତି ସେଠାରେ ।
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଣ ପଚାରଇ ଦଣ୍ଡଧାରୀ
ଆଗେ କିପରି ଅଇଲ ଆହେ ତପଚାରୀ ।
ସେ ବୋଲେ ମୋର ମହିମା ନ ଜାଣୁ ମରୁତ
ମନ ଯଥା ଗମେ ମୋର ଗମନ ସେ ମତ ।
ତହୁଁ ଦେଖାଇଲେ ଯାଗ ସମ୍ପଦ ନରେନ୍ଦ୍ର
ଦେଖି ଉପହାସ କଲା ମୁନି କୁଳଚନ୍ଦ୍ର ।
ଭିଆଇଅଛୁ ତୁ ବଡ଼ ସମ୍ଭାର ନୃପତି
ଆଜି ଯାଗକୁ ଉତ୍ତମ ଜାଣ ଏ ଯୁକତି ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ ରାଜା ନୁହେଁ ଏଣେ କରି
ଶୁଣି କରଯୋଡ଼ି ପୁଣି କହେ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ।
କଚ ବୋଇଲେ ଯେବେ ତୁ ବରିବୁ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ
ଆସ ହୋ ମରୁତ ଧନ ଦେବାକୁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ।
ବଦନ୍ତି ବଶିଷ୍ଠମୁନି ଶୁଣ ହୋ ଯୁଧିଷ୍ଠି
କଚ କଥାରେ ମରୁତସେନ ବେଗେ ଉଠି ।
ମହାଅରଣ୍ୟେ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ଦଣ୍ଡଧାରୀ
ସୌରାଷ୍ଟ୍ରବନ ସହସ୍ର ଯୋଜନ ଯେ ଚାରି ।
ବାରାତୀ ନଦୀର ପାଶେ ଚଉଦ ପର୍ବତ
କଚ ବୋଲେ ରାଜା ଏଥେ ହୁଅ ତୁ ଗୁପତ ।
ଅନ୍ୟ କାହାରିକୁ ତୁହି ନ ହୋଇବୁ ଦୃଶ୍ୟ
ଏଥେ ଥାଏ ମହାରୁଦ୍ର ନାମରେ ରାକ୍ଷସ ।
ମଣିଭଦ୍ର ବୋଲେ ପୁଣି ରାକ୍ଷସକେ ଅଛି
ବ୍ରାହ୍ମଣ କିବା ଚଣ୍ଡାଳ ସବୁ ଯାଏ ଭକ୍ଷି ।
ରୁଦ୍ର ସତ୍ୟଯୁଗେ କାଶୀବାସୀ ସେବା କଲା
ସତରଲକ୍ଷ ବରଷ ଲୁହା ସେ ଭକ୍ଷିଲା ।
ଭାବେ ତାକୁ ବର ଦେଲେ ଦେବ ସଦାନନ୍ଦ
ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ମାଗିଲା ସେ ମହେଶ୍ୱର ପଦ ।
ଭୋଳେ ତାକୁ ବର ଦେଲେ ଦେବଗୁଣନିଧି
ମୋର ପଦ ଘେନି ଭୁଞ୍ଜି ଯେ ଅଛି ବାରିଧି ।
ହର ବର ପାଇ ଦୈତ୍ୟ ସିନ୍ଧୁକୁ ଗମିଲା
ବହୁ ଧନ ଆଣି ତହୁଁ ଭଣ୍ଡାର ରଖିଲା ।
ତୁ ଏଥି ମରୁତ ରାଜା ରହିଥାଅ ଦଣ୍ଡେ
ଆମ୍ଭେ ଏଥୁ ଯାଇ ଘେନି ଆସୁ ରତ୍ନଖଣ୍ଡେ ।

ଏହି ପର୍ବତ ଉପରେ ଗୁପ୍ତେ ରହିଥିବୁ
ଆମ୍ଭର ଡାକ ଶୁଣିଲେ ବହନ ତୁ ଯିବୁ ।
ଏତେ କହି କଚ ତହୁଁ ବେଗେ ଚଳିଗଲେ
ଚଉଦ ପର୍ବତେ ଯାଇ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ।
ନିଦ୍ରାରେ ସେ ମଣିଭଦ୍ରା ନ ଜଣାଇ କିଛି
ଭୟେ ଥୋକାଏ ଦୂରରେ କଚଋଷି ଅଛି ।
ଜୀବସବୁ ଆତଯାତ ହେଲେ ଯେତେବେଳେ
ଚିଆଇଁ ଉଠି ବସିଲା ଅସୁର ଚଣ୍ଡାଳେ ।
ଦଇତ୍ୟ ଜିହ୍ୱାରୁ ନୀର ସ୍ରବିଲାକ ଯହୁଁ
ଚଣ୍ଡାଳ ଅସୁର ବେଗେ ଚିଆଁଇଲା ତହୁଁ ।
ବୋଇଲେ ଅସୁର ଭଲକଲୁ ଆରେ ଦ୍ୱିଜ
ତିନିଦିନ ହେଲା ମୋର ନାହିଁ ନରଭୋଜ୍ୟ ।
ତୋର ମାଂସ ଭକ୍ଷିଲେ ମୁଁ ହୋଇବି ଯେ ସୁସ୍ଥ
ଆସ ଆସ ମହାତ୍ମା ତୁ ଅଜ୍ଞାନ ବାଳୁତ ।
କଚ ବୋଇଲାକ ମୋତେ ଭୁଞ୍ଜାକିନା ବାବୁ
ପଦାର୍ଥେକ ମାଗିବଇଁ ମୋତେ ଦାନ ଦେବୁ ।
ମଣିଭଦ୍ରା ବୋଇଲାକ ଯେଣେ ତୋର କାର୍ଯ୍ୟ
ମୁହିଁ ତାହା ନିର୍ଭା କରି ଦେବି ଆହେ ଦ୍ୱିଜ ।
ଋଷି ବୋଇଲେ ମରୁତସେନ ନୃପମଣି
ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥେ ଅଶ୍ୱମେଧ କରିବ ସେ ପୁଣି ।
ମୋତେ ସେ ବରିଛି ଆଜ ଯାଗନିକ ପଣେ
ଧନ ନ ଅଣ୍ଟିଲା ଆସିଅଛି ସେ କାରଣେ ।
ମଣିଭଦ୍ର ବୋଇଲା ମୁଁ ଅଟଇ ରାକ୍ଷସ
ମୋହର ନିଜ ଆହାର ଅଟେ ମଧୁମାଂସ ।
ବିଶେଷେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ତୁହି ବେଦମନ୍ତ୍ରେ ସିଦ୍ଧି
ବ୍ରାହ୍ମଣ ମାଂସ ଭକ୍ଷିଲେ ନ ରହଇ ବ୍ୟାଧି ।
ଯତନେ ଲୋଡ଼ି ଆମ୍ଭେ ଯେ ମଧୁମାଂସ ଭକ୍ଷୁ
ଏଡ଼େ ପ୍ରମାଦେ ପଡ଼ିଲ କିମ୍ପା ଦେଖୁ ଦେଖୁ ।
କଚ ବୋଇଲା ମୁଁ ଭୂତ ଭବିଷ୍ୟତ ଜ୍ଞାତା
ମୁଁ ଜାଣଇ ତୋର ସପ୍ତପୁରୁଷ ବାରତା ।
ପର ଉପକାର ମରଣକୁ ନ ଡରଇ
ସଦା ପରଦୁଃଖେ ମୁହିଁ ଦୁଃଖୀ ଯେ ଅଟଇ ।
ମଣିଭଦ୍ରା ବୋଲେ ଯେବେ ଦେବି ତୋତେ ଧନ
କିଏ ଏଥୁ ବହିନେବ ତୁ ମୋର ଭୋଜନ ।
କଚ ବୋଇଲା ମୁଁ ନିଜେ ଧନ ଘେନି ଯିବି
ମରୁତସେନକୁ ଦେଇ ପୁଣି ମୁଁ ଆସିବି ।
ବିଚାରେ ମଣିଭଦ୍ର ଏ ପରଦୁଃଖେ ଦୁଃଖୀ
ଆସିବ କି ନ ଆସିବ ବାରେ ତାହା ଦେଖି ।
ଏତେ ଭାବିଣ ଅସୁର କଚେ ଘେନିଗଲା
ହିରଣ୍ୟ ପର୍ବତେ ବାରାନିଧି ଦେଖାଇଲା ।

ଯେତେକେ ଅଣ୍ଟଇ ଧନ ହେ ବ୍ରାହ୍ମଣ
ଧନ ନେଇ ଦେଇଆସ ତୁ ଏଥେଁ ବହନ ।
ତୁ ଯେବେ ଆସିବୁ ମୋର ଆଜ ହେବ ଗ୍ରାସ
ନ ଆସିଲେ ପଞ୍ଚଆତ୍ମା ମୋର ଉପବାସ ।
ଏକ ନିଧିରେ କନକ ଅଛି ଦଶଲକ୍ଷ
ବୀରବୃତ୍ତି ପଣେ ତାହା ଭୋଗକଲା କଚ ।
ମରୁତସେନ ରାଜାର ସନ୍ନିଧେ ମିଳଇ
ଦେଖି ସହସ୍ର ପ୍ରଣାମ କରେ ନରସାଇଁ ।
କଚ ବୋଇଲା ତୁ ଧନ ବହି ଘେନିଯାଅ
ଶୁଭେ ନିଜ ରାଜ୍ୟେ ଯାଇ ତୁହି ରହିଥାଅ ।
ତହୁଁ ସେ ବନରୁ ଖେଦିଆଣି ମହାରାଜ
ବହନ କରିଲା ରାଜା ଦଶଲକ୍ଷ ଗଜ ।
ଧନଯାକ ଲଦି ସେହି ଗଜଙ୍କ ଉପରେ
ମରୁତସେନ ଚଳିଲା ଆନନ୍ଦ ମନରେ ।
କଚ ମୁନି ବୋଇଲେ ହେ ଶୁଣ ମହାରାୟ
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗକୃତେ ବେଗ ହୋଇଯାଅ ।
ରାଜା ବୋଲେ ଯାଗନିକ ଅଟନ୍ତି ଆପଣ
ମୁଁ ଆଗରେ ଗଲେ କିସ ହେବ ପ୍ରୟୋଜନ ।
କଚମୁନି ବୋଇଲେ ମୁଁ ଯିବି ଆଉ କାହୁଁ
ଏ ଧନ ଆଣିଲି ମୁହିଁ ମଣିଭଦ୍ରା ତହୁଁ ।
ତାହାର ଆଜକୁ ତିନିଦିନ ଉପବାସ
ମୋତେ ଭକ୍ଷିଲେ ତାହାର ଆତ୍ମା ହେବ ତୋଷ ।
ତୋ କାର୍ଯ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ବେଗେ ଅଇଲଇଁ ମୁହିଁ
ମୋହର ଯିବାକୁ ସେହି ବାଟ ଥିବ ଚାହିଁ ।
ଏହା ଶୁଣି ବୋଲେ ଏହି ବହନ୍ତି କି ଲୋକେ
ତୁମ୍ଭେ କିମ୍ପା ଯିବ ଦୈତ୍ୟକରୁ ତହିଁ ଭୋକେ ।
ଆପେ ମରି ପରକୁ ଯେ ଦୟା କରିବାର
କେବେ ଏହା ଶୁଣିନାହିଁ ଆହେ ମୁନିବର ।
କଚ ବୋଇଲା ସେ ମୋତେ କରିଅଛି ଆଶ
ନ ଗଲେ ଧର୍ମ ମୋହର ହୋଇବ ବିନାଶ ।
ଅନେକ ବୈକୁଲ୍ୟ ହୋଇ ବୋଲେ ନୃପମଣି
କଚ ନ ଶୁଣେ ମରୁତସେନ ରାଜା ବାଣୀ ।
ଭୟେ କଣ୍ଠ ଶୁଷ୍କ ରାଜା ନ ପାରିଲା ଚାଲି
ବୋଇଲା ଆଚ୍ଛା ତ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ କଲି ।
ଅନେକ ବୁଝାଇ କହେ ରାଜାକୁ ଯେ କଚ
ପାଷାଣର ରେଖା ଜାଣ ମହତମା ବାଚ ।
ବାଚା ବିଚଳିତ ହୁଏ ଯେଉଁ ପୁରୁଷର
କିସ ତାର ଧର୍ମ କିସ ତପସ୍ୟା ତାହାର ।
ଏତେ ବୋଲି କଚ ଘୋର ବନକୁ ଚଳିଲେ
ହିରଣଗର୍ଭ ପର୍ବତେ ସଧୀରେ ଉଠିଲେ ।

ବିଳମ୍ବ ଦେଖି ବୋଇଲା ମୁଁ ବଡ଼ ମୂରୁଖ
ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଉପେକ୍ଷିଲି କରିଥିଲା ଭୋକ ।
ଚାଳିଶ ଯୋଜନଯାଏ କେହି ମୋର ଡରେ
ପଶି ନ ପାରନ୍ତି କାହୁଁ ଆସେ ପୁନର୍ବାରେ ।
ଅପାରବେଳେ ଅସୁର ଚାହିଁଲାକ ବାଟ
ନ ଦେଖି ନିରାଶ ହୋଇ ବାନ୍ଧେ ପୁଣି ଆଣ୍ଟ ।
ଏମନ୍ତ ସମୟେ ଯାଇଁ ମିଳିଲେ ସେ ଦ୍ୱିଜ
ତାକୁ ଦେଖି ମଣିଭଦ୍ର ହୋଇଲା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ।
ଏକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ତାହାକୁ ଚାହିଁ ବିଚାରଇ
ବାଳୁତ ହୋଇ ଉତ୍ତମ ସାଧୁ ଏ ଅଟଇ ।
ଗିରିବର ଉପରକୁ ଉଠିବା ସମୟେ
ମଣିଭଦ୍ର ବୋଇଲା ତୁ ଅଇଲ ପଣ୍ଡାଏ ।
ମାତା ପିତା ସ୍ତିରୀକିରେ ନାହିଁ ତୋର କେହି
କେମନ୍ତେ ମୁରୁଛି ତୋତେ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ସେହି ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ହୋଇ ତୁ ପୁଣି ଏଡ଼େକ ନିର୍ଭୟ
ଏଠାକୁ ତୁ ଆସିବାକୁ ନ କରୁରେ ଭୟ ।
ଏହା ଶୁଣି କଚ ବୋଲେ କିଛି ନ ପଚାର
ଶୀଘ୍ର ମୋତେ ଖାଇ ତୋର ଆତ୍ମା ତୃପ୍ତି କର ।
ମଣିଭଦ୍ର ବୋଇଲେ ମୁଁ କ୍ଷୁଧାରେ ଆତୁର
ବଡ଼ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଦେଖିଲି ମହିମା ତୋହର ।
ମନୁଷ୍ୟ ହୋଇ ପୁଣି ତୁ ଏଡ଼େକ ମହତ
ତୋତେ ଭକ୍ଷିବାକୁ ମୋର ନ ବଳଇ ଚିତ୍ତ ।
କଚ ବୋଇଲା ତୁ ପୁଣି ହୋଇ ବହୁ ଭୋକୀ
ମୋତେ ଛାଡ଼ିଲେ କ୍ଷୁଧାରେ ହେବୁ ବଡ଼ ଦୁଃଖୀ ।
କ୍ଷୁଧାର୍ଥୀ ଆତ୍ମାକୁ ଯେହୁ କରନ୍ତି ନିରାଶ
କହିଲେ ତ ନ ସରଇ ଏଥୁ ଯେତେ ଦୋଷ ।
ମଣିଭଦ୍ର ବୋଇଲା ମୁଁ ହୋଇଲି ତୃପତି
ବଚନେ ତୋଷିଲୁ ମୋତେ ତୁ ବାଳୁତ ଯତି ।
ହୋଇଲଇଁ ତୃପତି ଯେ ତୋତେ କଲି ତେଜ୍ୟା
ତୋହର ମନ୍ଦିରକୁ ତୁ ବେଗେ ଚଳି ଯା ଯା
ମଣିଭଦ୍ର ତେଜ୍ୟା କରି କଚ ତହୁଁ ଆସି
ବାଳୁତ ପ୍ରାୟ ବୁଲଇ ବନେ ବାଳଶିଷି ।
ପୀଡ଼ାଇଲେ ଏକପୁତ୍ର ବୋଲି ବୃହସ୍ପତି
ତେଣୁ ଅକ୍ଷୟ ବାଳୁତ ବିହ୍ୱଳିତ ମତି ।
ଏଥୁଅନ୍ତେ ଯେ ବିଲଙ୍କ ଦେଶ ମହାରାଜା
ଅଗସ୍ତି ମହାଋଷିଙ୍କ ପାଦେ କଲା ପୂଜା ।
ଅନେକ ଧନ ଘେନି ସେ ମରୁତ ଅଇଲା
କାହାକୁ ବରଣ କରି ଅଶ୍ୱମେଧ କଲା ।
କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ଶୁଣ ମନୁ ମହାରାୟ
ଏ ବିଷ୍ଣୁ ପୁରାଣ ଶୁଣି ପାପ କର କ୍ଷୟ ।

ଅନେକ ମହାଋଷିଙ୍କୁ ବରିଲା ମରୁତ
କଚଙ୍କ ବରଣ ଶୁଣି ହେଲେ ସର୍ବେ ଭୀତ ।
ନାରଦ କହିଲେ ବୃହସ୍ପତିଙ୍କର ଆଗେ
ପୁତ୍ର କଷ୍ଟ ହେଲା ତୋତେ ମନ୍ଦକର୍ମ ଯୋଗେ ।
ସୋମବଂଶୀ ହେ ମରୁତସେନ ମହାରାୟ
ଦେବଯାଗ କରିବାକୁ ବରେ ତୋ ତନୟ ।
ଧନ କ୍ଷୀଣ ଦେଖି ତୋର ପୁତ୍ର କଚ ଗଲା
ମଣିଭଦ୍ରା ଦାନବକୁ ଧନ ଯେ ମାଗିଲା ।
ରାକ୍ଷସ ଭୋଜନ ହେଲା ଯେ ତୋହର ବାଳ
ତେଣୁ କଚକୁ ବନରେ ପଡ଼ିଲା କଟାଳ ।
ଶୁଣି କୋପ କଲେ ଦେବ ଗୁରୁ ବୃହସ୍ପତି
କରେ କବଚ ଧଇଲେ ହୋଇ କୋପମୂର୍ତ୍ତି ।
କୋପେଣ ପଣ୍ଡିତ ତହୁଁ ଧାମନ୍ତି ଗରଜି
ଯାଗଶାଳ ସହିତରେ ପକାଇଲେ ଭାଜି ।
ଅନେକ ଋଷି ଯେ ସେହି ଯାଗଶାଳେ ଥିଲେ
ବୃହସ୍ପତିଙ୍କର ଭୟେ ସର୍ବେ ପଳାଇଲେ ।
ମରୁତସେନ ନୃପତି ପଳାଇଲା ଡରେ
ଯାଇଣ ଲୁଚିଲା ସେହି ମନ୍ଦର କନ୍ଦରେ ।
ଶୁଣ ହୋ ଯୁଧିଷ୍ଠି ତହିଁ ଗୋଳ ହେଲା ଯହୁଁ
ଭାଙ୍ଗିଲା ଯାଗ ଆରୋପ ନୋହିଲାକ ତହୁଁ ।
ଶୁଣ ଆହେ ମହାରାଜା ବଦନ୍ତି ବଶିଷ୍ଠ
ମରୁତସେନ ରାଜାର ଯାଗ ହେଲା ନଷ୍ଟ ।
ଯେତେ ଧନ ସେ ମରୁତ ବହି ଆଣିଥିଲା
ପର୍ବତ ଖୋଳାଇ ଏହା ମଧ୍ୟେ ପୁରାଇଲା ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣଭାଣ୍ଡ ରାନ୍ଧଣା ଯୋଗାଡ଼ ହିଁ ଯେତେ
ନଉତି ପଲମ ସରା କଳସୀ ସହିତେ ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣର ଥାଳି ଗିନା ଖୋରି ଆଦି କରି
ସମସ୍ତ ରଖିଲା ଖୋଳି ପୁଣି ଏକ ଗିରି ।
ମରୁତସେନ ବୋଇଲା ଯେ ମୋହର ବଂଶେ
ଅଶ୍ୱମେଧ କରିବ ସେ ନେବ ଏହା ତୋଷେ ।
ଅନେକ ପୁରୁଷ ଏବେ ଗଲା ତୋର ବହି
ଅଶ୍ୱମେଧ କରିବାକୁ କେ ଭାଜନ ନୋହି ।
ବଶିଷ୍ଠ ବୋଇଲେ ତୁ ଯେ ପରଧନ ବୋଲୁ
ତଦନ୍ତ କରି ଏଥିର ଅର୍ଥ କହିଦେଲୁ ।
ତୋହର ଉପରବଂଶ ଅର୍ଜିତ ଏ ଧନ
ଏହା ଘେନି ଯାଗ କର ଯୁଧିଷ୍ଠି ରାଜନ ।
ବଶିଷ୍ଠ ବାକ୍ୟେ ଫିଟିଲା ତାଙ୍କ ମନୁ ଭ୍ରାନ୍ତି
ତହୁଁ ପାଣ୍ଡବମାନେ ଯେ ଧନ ଘେନିଯାନ୍ତି ।
ଚଉଦକୋଟି ଯେ ଘର ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୁଣ୍ୟବଳେ
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଯୋଗାଡ଼ମାନ ନେଲେ ଯାଗଶାଳେ ।

ନମସ୍ତେ କମଳାପତି ନମସ୍ତେ ମୁରାରି
ଯେଉଁ ଦେବ ଏ ସଂସାର ହିତେ ଅବତରି ।
ସେ ଦେବ ପାଦପଙ୍କଜେ ନିତ୍ୟ ମୋର ସେବା
ନମଇଁ ଶାରଳା ଦାସ ଗତିମୁକ୍ତି ଦେବା ।

—୦—

ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କର ଅଶ୍ୱମେଧଯାଗ

ଶୁଣ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି
ଧନ ନେଇଣ ପାଣ୍ଡବେ ହୋଇଲେ ତୃପତି ।
ଏଥୁଅନ୍ତେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ସେ ଯାଗ ଆରୋପି
ସୁମରନ୍ତେ ବିଜେ କଲେ ଆସି ସର୍ବ ତପୀ ।
ସୁମନ୍ତୁକ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ବାମଦେବ ମୁନି
ଚାରିଦ୍ୱାରେ ଯାଗନିକ ବଶିଷ୍ଠଙ୍କୁ ଘେନି ।
ସତୁରି ସହସ୍ର ଶିଷ୍ୟ ଘେନି ମାରକଣ୍ଡ
ନିର୍ମାଣ କରନ୍ତି ବସି ସେହି ଯାଗକୁଣ୍ଡ ।
ଦୁର୍ବାସାଙ୍କ ତୁଲେ ନଉସହସ୍ର ଯେ ଚେଲା
ଦ୍ୱିତୀୟ ଈଶ୍ୱର କି ଯେ ଯୋଗେ ବିଜେ କଲା ।
ବାଇଶି ସହସ୍ର ଶିଷ୍ୟ ଘେନି ମୁଁ ଆସିଲି
ଶୁକମୁନି ଜଇମିନି ଅଛନ୍ତି ଦେଖିଲି ।
ପୌଲସ୍ତି ବିଭାଣ୍ଡକ ଯେ ଧୌମ୍ୟ ଋଷିଶୃଙ୍ଗ
ସମସ୍ତେ ମିଳିଲେ ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ଯାଗ ।
ବ୍ୟାସଙ୍କୁ ସେ ସୁମରଣ କଲେ ଧର୍ମସୁତ
ଶୀଘ୍ର ଚଳିଲେ ସେ ଥିଲେ ଜଳଦ ପର୍ବତ ।
ଭାଳିଲେ ସବୁ କଥାରେ ସୁମରେ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ଧାତିକାରେ ବିଜେ କଲେ ଘେନି ଶିଷ୍ୟଗୋଷ୍ଠୀ ।
ଷାଠିଏ ସହସ୍ର ଶିଷ୍ୟ ବ୍ୟାସଙ୍କର ତୁଲେ
ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥ ରାଜ୍ୟେ ଆସି ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ।
ପିତାମହ ଦେଖି ରାଜା ଛାଡ଼ିଲା ଆସନ
ଶତସହସ୍ର ପ୍ରଣାମ କଲା ପଣ୍ଡୁନାନ ।
ବ୍ୟାସେ ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କୁ ନେଇ ବସାଇଲେ କୋଳ
ପଚାରିଲେ ସେ ସମସ୍ତ ବାରତା କୁଶଳ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଜଣାଇଲେ ବ୍ୟାସଙ୍କର ପାଦେ
ଅଶ୍ୱମେଧ କରିବି ମୁଁ ତୁମ୍ଭର ପ୍ରସାଦେ ।
ବ୍ୟାସ ବୋଇଲେ ତୋହର ଏ ଉଚିତ କର୍ମ
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯୋଗୁ ବଳି ନାହିଁ ଆନ କର୍ମ ।
ରାଜସୂୟ ଯାଗ କଲୁ ତୋର ପୁଣ୍ୟବଳେ
ହତ୍ୟାଦୋଷ ଗଲା ପଣ୍ଡୁ ଗଲେ ସ୍ୱର୍ଗଆଳେ ।
ପୁଣି ବୋଇଲେ ବାବୁ ତୁ ଶୁଣରେ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାରକୁ ତୁ ମାଗ ଅଶ୍ୱଗୋଟି ।
ଧର୍ମନନ୍ଦନ ଚିନ୍ତିଲେ ଯୋଗାସନ ଧ୍ୟାନେ
ଆସନ କମ୍ପୁ ଅଇଲେ ସେ ମଧ୍ୟ ଭୁବନେ ।
ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର ଦେଖି କଲେ ସାଧୁ ସାଧୁ
ତୁ ମହାରାଜା ଯୁଧିଷ୍ଠି ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟର ବନ୍ଧୁ ।
ଯାଗଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ ଶ୍ରେଷ୍ଠ
ଜ୍ଞାନ ମଧ୍ୟେ ଯେହ୍ନେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ହିଁ ଅତୁଟ ।
ଏ ଦୁଇରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଆଉ ନାହିଁ ତ୍ରୟଲୋକେ
ଏକ ଯୋଗେ ବସନ୍ତି ତା ସଙ୍ଗେ ବୃନ୍ଦାରକେ ।
ଧର୍ମ ଅର୍ଥ କାମ ମୋକ୍ଷ ଅଟେ ଚାରିବିଧ
ଏ ଚାରିହେଁ ଏକ ମହାଯୋଗେ ହୋଇ ସିଦ୍ଧ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଅଶ୍ୱିନୀକୁମାର
କୁବଳୟା ଅଶ୍ୱ ଦିଅ ଯେ ଅଶ୍ୱରେ ସାର ।
ଏହା ଶୁଣିଣ କୁମାର ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଲେ
ଅନେକ ବୁଝାଇ ତାଙ୍କୁ କୁବଳୟା ଦେଲେ ।
ଅଶ୍ୱକୁ ଘେନି ପାଣ୍ଡବେ ଆରମ୍ଭିଲେ ଯାଗ
ଅନୁକୂଳ କଲେ ବ୍ୟାସ ବହି ଅନୁରାଗ ।
ବ୍ୟାସ ବୋଇଲେ ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟେ ତୁହି ଏକ ଦେବ
ଅନନ୍ତ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ତୋତେ କେବଣ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ।
ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର ତୋର ଅଟନ୍ତି ଯେ ପିତା
ପରମେଷ୍ଠୀ ଆଦି କିଏ ବଚନ ମେଣ୍ଟନ୍ତା ।
ଏ ଅଶ୍ୱ ତୁଲେ କାହାକୁ ବରଗିବୁ ତୁହି
ପ୍ରମାଣ ଥିବୁ ଏ ଦେବ ଅଶ୍ୱଗୋଟାକୁ ହିଁ ।
ଶୁଣି ବୋଇଲେ ଚଳାଇଯାଉ ଅରଜୁନ
ଆସୁ ରାଜାମାନଙ୍କୁ ସେ ଦେଇ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ।
ଏତେ ବୋଲୁଁ ବ୍ୟାସଦେବ ଅଇଲେ କିରୀଟୀ
ଅନେକ ତିଆରି ତାଙ୍କୁ କହିଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠି ।
ବୁଲିବୁ ତୁ ଅଶ୍ୱ ସଙ୍ଗେ ଘେନି ସୈନ୍ୟଗଣ
ରାଜଗଣଙ୍କୁ ଯେମନ୍ତ ନିମନ୍ତ୍ରି ତୁ ଆଣ ।
ସବୁ ନୃପତି ପଡ଼ିଲେ ଆମ୍ଭ ଯୁଦ୍ଧକାଳେ
ବଳକା ରାଜା ଅଛନ୍ତି ଏ ମହୀମଣ୍ଡଳେ ।
ଯେମନ୍ତ ଭକ୍ତି କରନ୍ତି ସେହି କାଳରାୟ
ଅନ୍ତରେ ତାକୁ କେବଳ ଦେଖାଇବୁ ଭୟ ।
ଯଜ୍ଞାଦି ଉତ୍ସବମାନ ହୁଏ ଯେତେବେଳେ
ବହୁତ ଲୋକ ଆସନ୍ତି ତହିଁ ଏକମେଳେ ।
ତେବେ ସିନା ସହୋଦର ପଣରେ ରହଇ
ପଣ୍ଡିତ ଯେ କାର୍ଯ୍ୟକାଳେ ସମସ୍ତ ସହଇ ।
ଯାଅ ଧନଞ୍ଜୟ ହେଉ ତୋରରେ କଲ୍ୟାଣ
ସୁବୁଦ୍ଧିବେଳ ଘେନି ତୁ ରାଜାମାନ ଆଣ ।
ଆମ୍ଭେ ରହିଥିବୁ ବାବୁ ଏକାମ୍ର କାନନେ
ସେଠାରେ ଭେଟିବୁ ତୋତେ ବୁଝିରଖି ମନେ ।
ଏସନ ସମୟେ ତହୁଁ ଦୁର୍ବାସା ମହର୍ଷି
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ସନ୍ନିଧେ ବେଗେ ମିଳିଲେକ ଆସି ।

ପାର୍ଥଙ୍କୁ ବୋଇଲେ ସ୍ଥୂଳ ଚକ୍ଷୁ ତୁ ପାଇଛୁ
ଆମ୍ଭେ ପ୍ରଦାନ କରିବୁ ତୋତେ ଦିବ୍ୟଚକ୍ଷୁ ।
ଶତେ ଯୋଜନ ଥାଇ ତୁ ଚାହିଁଲେ ଫାଲଗୁନି
ବିଦିତ ହୋଇବ ତୋତେ ସମସ୍ତ ଯେ ପୁଣି ।
ଏହିଠାରୁ ଯାଅ ତୁହି ଏକାମ୍ର କାନନେ
ସେ ସ୍ଥାନରୁ ଫଳ ଏକ ଆଣ ତୁ ବହନେ ।
ଦୂରେ ଥାଇ ଜାଣିବୁ ତୁ ସବୁ ସବ୍ୟସାଚୀ
ଯେ ଫଳ ଇଚ୍ଛା ତାହାକୁ ଆଣିବୁ ତୁ ବାଛି ।
ଏହା ଶୁଣି ଅରଜୁନ ଗଲା ତତକ୍ଷଣି
କାନନରୁ ଏକଗୋଟି ଫଳ ତହୁଁ ଆଣି ।
ଦୁର୍ବାସାଙ୍କ ହସ୍ତେ ସେହି ଫଳଗୋଟି ଦେଲେ
ଦୁର୍ବାସା ଋଷି ସେ ଫଳ ଗୋଟିକ ମନ୍ତ୍ରିଲେ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଧରନ୍ତେ ଫଳ ଶିବଦୂତୀ ମିଳି
ଦିବ୍ୟଚକ୍ଷୁ ଦେଲେ ତାକୁ ହୋଇ କୁତୂହଳୀ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନକୁ କହିଲେ ତୁ ଶୁଣ ଫାଲଗୁନି
ଶତେ ଯୋଜନ ତୁ ଦେଖି ପାରିବୁ ସଇନି ।
ଏତେ ବୋଲି ତହୁଁ ଚଳିଗଲେ ଶିବଦୂତୀ
ଚଳଇ ତହୁଁ ବିଚିତ୍ରବୀର୍ଯ୍ୟର ଯେ ନାତି ।
ଶ୍ରୀଭୁଜେ ଗାଣ୍ଡିବ ଧନୁ ତୂଣ ଦେଲେ କଷି
ଅନେକ ରତ୍ନ ମଣ୍ଡିଲେ ଅଶ୍ୱଦେହେ ଆସି ।
ବହୁତ ବର୍ଣ୍ଣ ଚାମର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ବିକର୍ଣ୍ଣ
ତହିଁର ସଙ୍ଗେ ମୁକୁତା ରତ୍ନ ଖଞ୍ଜା ଜାଣ ।
ଏସନକ ଅଶ୍ୱ ମଣ୍ଡି ଚଳାଇଲା ବେଗେ
ଚଳଇ ସେ ଯୁଗଧର ପଦନୁ ଉଦ୍‌ବେଗେ ।
ଶ୍ରୀବଟୀ ବଟର ତଳେ ତିଆରନ୍ତି ବ୍ୟାସେ
ଲକ୍ଷେକ ରାଜା ଆଣିବୁ ବିଛା ଧନୁମାସେ ।
ମକରମାସରେ ଶେଷ ହୋଇବ ଆହୃତି
ଯାଅ ଯାଅ ବୋଲି ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ମହାଯତି ।
ଆଦ୍ୟେ ପ୍ରବେଶ ପଶ୍ଚିମେ ଯହିଁ ସୋମନାଥ
ଦର୍ଶନ କରି ପ୍ରଣାମ କଲେ ତାଙ୍କୁ ପାର୍ଥ ।
ଦେଖିଲି ହେ ଯୋଗେଶ୍ୱର ତୋତେ ପ୍ରଥମରେ
ଜଗତକାରଣ ନାଥ ପଡ଼େ ତୋ ପୟରେ ।
ଅଭୟ ନିରାକାର ତୁ ପରଂବ୍ରହ୍ମ ଯୋଗୀ
କିଞ୍ଚିତ ଦୋଷ ତୁ ଦେବ ମାୟାଦର୍ପ ଭାଙ୍ଗି ।
ଜଗତ ସୋଦର ଦେବ ତୁ ପରମ ବନ୍ଧୁ
ସଂସାର ଅନ୍ଧକାରକୁ ତୁହି ଦେବ ଇନ୍ଦୁ ।
ସ୍ୱାମୀ ଚାରିଯୁଗେ ତୋତେ ଏକଇ ନିମିଷ
ବ୍ରହ୍ମା ଦେବତାଙ୍କୁ ହୁଏ ଏକଇ ଦିବସ ।
ନାରାୟଣ ଦେବତାଙ୍କୁ ହୁଏ ଦଣ୍ଡ ଦଶ
ଦେବତାମାନଙ୍କୁ ହୁଏ ସହସ୍ର ବରଷ ।
ଦେବତାମାନଙ୍କୁ ଯେତେବେଳେ ହୁଅ ଅର୍ଦ୍ଧେ
ତେତେବେଳେ ହୁଏ ତୋର ନିଃଶ୍ୱାସର ଅର୍ଦ୍ଧେ ।
ତୋତେ ଯେବେ ସହସ୍ରେକ ବରଷ ହୁଅଇ
ସଚରାଚର ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ପ୍ରଳୟେ ବୁଡ଼ଇ ।
ସ୍ୱାମୀ ଦିବ୍ୟ ରୂପ ଧରୁ ତୁ ସଂସାର ଅର୍ଥେ
ଭବଂ ଭୂତନାଥ ଚିନ୍ତାବାକ୍ୟ କିସ ତୋତେ ।
ଏ ତୋହର ଚିହ୍ନବର୍ଣ୍ଣ ନ ଜାଣନ୍ତି କେହି
ତେଣୁ ଅନୁକୂଳ ଗୋତ୍ର ନିର୍ମଳ ତୋ ଦେହୀ ।
ମୁଁ ଯାହା ଜାଣଇ ସର୍ବ ହୁଏ ତୋର ସିଦ୍ଧି
ଅକିଞ୍ଚନ ଜନର ତୁ କରୁଣା ବାରିଧି ।
ସମସ୍ତ ପରକୁ ଦେବ ଇଚ୍ଛିଲା ଲେଙ୍ଗଟା
ଅଙ୍ଗେ ପାଂଶ ବୋଲି ଶିରେ ବାନ୍ଧିଅଛ ଜଟ ।
ତୁ ଦେବ ପରମାନନ୍ଦ ପୁରୁଷ ଉତ୍ତମା
ଶରଣ ରକ୍ଷଣ ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ତୁମ୍ଭ ବାନା ।
ଅଦ୍ଭୁତ ସାଧନ ତବ ନାଥ ତ୍ରିଲୋକରେ
ବଦନ୍ତି ଶାରଳା ଦାସ ଶିବ ଶ୍ରୀପୟରେ ।

—୦—

ଅଶ୍ୱ ସହିତ ଅର୍ଜ୍ଜୁନର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ଭ୍ରମଣ ଓ ବଭ୍ରୁବାହନ ସଙ୍ଗେ ଯୁଦ୍ଧ

ଶୁଣ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବିଜୟ ଦେଖି ବିଜେ ପଶୁପତି ।
ବୃଷଭ ବାହନେ ଆସି ମିଳନ୍ତେ କପାଳୀ
ଦେଖି ପାର୍ଥ ତାଙ୍କ ପାଦେ କଲେ ନିଉଛାଳି ।
ବୋଇଲେ ଶ୍ରୀ ଯୋଗେଶ୍ୱର ଶୁଣ ହୋ ବାସବି
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ ତୁମ୍ଭେ ଅଛ ଯେ ଆରମ୍ଭି ।
ଅଶ୍ୱର ଲକ୍ଷଣ ଦେଖି ଆମ୍ଭେ ପଚାରିଲୁଁ
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ ତୁମ୍ଭେ କରୁଛ ଜାଣିଲୁ ।
ପାର୍ଥ ବୋଇଲା ପ୍ରସନ୍ନ ହୁଅ ଆହେ ନାଥ
ଯାଅ ବୋଲି ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ଦେବ ବିଶ୍ୱନାଥ ।
ଆଲୋପ ଧର୍ମକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଅଛ ତୁମ୍ଭେ
ସେ ମହାଯାଗକୁ ବିଜେ କରିବାଟି ଆମ୍ଭେ ।
ବହୁ ରାଜା ବଧ କଲ ଏ ଭାରତ ଯୁଦ୍ଧେ
ଧର୍ମ ନାଶ ଯାଇ ବାଳକୁମରର ବଧେ ।
ଯଦ୍ୟପି ଦୁଷ୍ଟ ହୋଇବେ ସେ ବାଳକୁମରେ
ନ ଧରିବା ତାହାଙ୍କର ଦୋଷକୁ ମନରେ ।
ଏତେ ବୋଲି ହର ବେଗେ ଗଲେ ମନ୍ଦିରକୁ
ତହୁଁ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଚଳିଲେ ପଶ୍ଚିମ ଦେଶକୁ ।
ସ୍ୱର୍ଗର ଅଶ୍ୱ ଯେ ଭୂତ ଭବିଷ୍ୟତଜ୍ଞାତା
ଜାଣଇ ଅନନ୍ତକୋଟି ଯୁଗର ବାରତା ।

ସେ ଅଶ୍ୱ ଯାର୍ଗ ପଶିଲା ପଦ୍ମଦଳ ଦେଶେ
ଚନ୍ଦ୍ର କିରଣ ପରାୟ ପ୍ରାଣେ ପ୍ରାଣେ ପଶେ ।
ଦେବଙ୍କ ଆଭରଣରେ ଭୂଷିତା ତା ଅଙ୍ଗ
କିଞ୍ଚିତ ଚାଲି ତାହାର ବଡ଼ଇ ସରାଗ ।
ଜନମନରଞ୍ଜନ ଯେ ଚୌରାଶୀ ଲକ୍ଷଣେ
ଦେଖି ରାଜାମାନେ ହର୍ଷ ହେଲେ ମନେ ମନେ ।
ରାଜା ଆଗରେ କହିଲେ ଯାଇ ଦେଶାଉରେ
ଅପୂର୍ବ ଅଶ୍ୱ ପଶିଲା ଆସି ଆମ୍ଭ ଘରେ ।
ଅପାର ରତ୍ନ ତାହାର ଦେହେକେ ଖଞ୍ଜିଲା
ଶୁଣିଣ କର୍ଣ୍ଣକେଶରୀ ଆପେ ବିଜେ କଲା ।
ଅଶ୍ୱକୁ ଦେଖିଣ ରାଜା ମୋହେ ପଡ଼ି ଲୋଭେ
ମନ୍ତ୍ରୀ ଅମାତ୍ୟକୁ ଘେନି ଧରେ ଯାଇ ଯେବେ ।
ଅଶ୍ୱ ପ୍ରତି ବାକ୍ୟ କରେ ରାଜା ଛାଡ଼ ମୋତେ
ମୁହିଁ ଦେବଅଶ୍ୱ ତୁହି ହରିବୁ କେମନ୍ତେ ।
ଅଶ୍ୱିନୀକୁମାର ବାକ୍ୟେ ଅଇଲା ରାଜନ
ମୋତେ ପୁଣି ସାଜିଅଛି ପାଣ୍ଡବ ଅର୍ଜୁନ ।
ଅଶ୍ୱ ମୁଖରୁ ଶୁଣନ୍ତେ ଏମନ୍ତ ସୁଲଭ
ଭାଳଇ ନରେନ୍ଦ୍ର ଏହା ବଡ଼ଇ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ।
ଅଶ୍ୱ ହୋଇ ଭାଷଇ ଏ ମନୁଷ୍ୟର ବାଣୀ
ପାଣ୍ଡବ ନାମ ଧରନ୍ତେ ଛାଡ଼େ ନୃପମଣି ।
ତା ତହୁଁ ମଣିଲା ଅଶ୍ୱ ଲକ୍ଷଗୁଣ ଧନେ
ସମର୍ପିଲା ଅର୍ଜୁନର ଛାମୁରେ ଯତନେ ।
ପୟରେ କର୍ଣ୍ଣକେଶରୀ ସହସ୍ରେ ପ୍ରଣମି
କିଞ୍ଚିତେ ଅନେକ ଦୋଷ କଲି ଦେବସ୍ୱାମୀ ।
ଶୁଣି ସାନନ୍ଦ ହୋଇଲେ ବୀର ଫାଲଗୁନି
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗକୁ ଯା ତୋର ବଳ ଘେନି ।
ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ଶୁଣ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ
ପବନ ବେଗେ ଚଳଇ ବାସବର ସୁନୁ ।
ପଶ୍ଚିମ ଦେଶେ ଚଳଇ ଗହନ କନ୍ଦରେ
ବିଜୟ ସେ ବୀରବର ମଗଧ ଦେଶରେ ।
ନନ୍ଦ ଭୁପାଳ ଅଟଇ ଜରାସନ୍ଧ ପିତା
ଜରାପୁତ୍ର ସହଦେବ ମହାବଳବନ୍ତା ।
ଜରାସନ୍ଧକୁ ମାଇଲା ବୀର ବୃକୋଦର
ସହଦେବ ସ୍ୱୟଂ ପୁତ୍ର ଅଟଇ ତାହାର ।
ତାକୁ ରାଜା କଲା ଭୀମସେନ ସେହି ରାଷ୍ଟ୍ରେ
ଭାରତ ଯୁଦ୍ଧେ ସେ ଥିଲା ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ଥାଟେ ।
ସହଦେବର ନନ୍ଦନ ମହାଦେବ ନୃପ
ତାହାର ରାଜ୍ୟରେ ଅଶ୍ୱ ପଶେ ଦେଇ ଧାପ ।
ବିଚକ୍ଷଣ ଅଶ୍ୱ ଅଙ୍ଗେ ରତ୍ନ ଖଞ୍ଜାଅଛି
ଯୋଦ୍ଧାହୋଇ ସେ ଅଶ୍ୱକୁ କେ ଅବା ମୁରୁଛି ।

ଅଶ୍ୱ ଅଇଲା ଦୂଷଣ ନାମେ ସେନାପତି
ବାନ୍ଧିନେଲା ଦେଲା ମହାଦେବର ଯେ କତି ।
ରାଜାକୁ ଦେଖି ହସିଲା କୁବଳୟା ହୟ
ତା ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ମହାଦେବରାୟ ।
କିମ୍ଭୁତ କାରଣ ଏହା କହ ସେନାପତି
ମନୁଷ୍ୟ ପ୍ରାୟ ହସଇ ଏ କେଉଁ ଯୁକତି ।
ସନ୍ନିଧେ ଯାଇ କହଇ ତାକୁ ମହାରାଜ
ଭୋ ଅଶ୍ୱ ତୁ ପଶୁ ହୋଇ ହସ କି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ।
ଅଶ୍ୱ ବୋଇଲା ମୁଁ ଅଟେ ଆକାଶର ହୟ
କୁବଳୟ ନାମ ମୋର ମୋତେ ଧନଞ୍ଜୟ ।
ଆଣିଅଛି ଅଶ୍ୱମେଧ କରିବେ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ରାଜା ଧରିବେ ଧଇଲେ ହୋଇବ ଅରିଷ୍ଟି ।
ଶୁଣିଣ ସାନନ୍ଦ ହେଲା ମହାଦେବ ରାଜା
ସେ ପାଣ୍ଡବ ଯୋଗୁଁ ନାଶଗଲେ ମୋର ଅଜା ।
ପିତା ହିଁ ପଡ଼ିଲା ମୋର ସେ ଭାରତ ଯୁଦ୍ଧେ
ପାଇଲି ମୁଁ ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ମୋର ବଂଶ କ୍ରୋଧେ ।
ଏତେ ବୋଲି ଅଶ୍ୱକୁ ସେ ଦୃଢ଼ କରି ଧରି
ଅର୍ଜୁନ ଚାହିଁଲା ପୁଣି ପଞ୍ଚଦଶ ଘଡ଼ି ।
ବାଟ ଚାହାଁନ୍ତେ ଯହୁଁ ସେ ଅଶ୍ୱ ନ ଆସଇ
ଏକାକୀ ହୋଇ ଅର୍ଜୁନ ସେ ରାଜ୍ୟେ ପଶଇ ।
ଦେଖି ଉଗାଳିଲେ ତାକୁ ଅନେକ ସଇନି
ନାରାଚେ ବିଘାତ ତାକୁ କଲେ ଫାଲଗୁନୀ ।
ଏକା ପ୍ରହାରେ ଅନେକ ସୈନ୍ୟ ତହିଁ ଲୋଟି
ଦେଖି ଗଜେନ୍ଦ୍ର ସମରେ ଆପେ ଗଲା ଉଠି ।
ଅର୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ଆହୋ ଶୁଣିବାକ ତୁମ୍ଭେ
ରାଜା ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ଆସିଅଛୁ ଆମ୍ଭେ ।
ଅଦୋଷେ ନାଶ ନ କର ତୋର ସୈନ୍ୟବଳ
ସୈନ୍ୟ ଘେନି ଆପେ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ ଚଳ ।
ମନ୍ତ୍ରୀ ତାହାକୁ ବୁଝାଏ ଶୁଣ ନରପତି
ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥ ଅଟେ ଏକ କ୍ଷତ୍ରୀ
ଏମନ୍ତ ମହିମା ଯହୁଁ ଶୁଣିଲାକ ରାୟ
ନିଉଛାଳି କଲା ସହଦେବର ତନୟ ।
ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ତାକୁ ବୋଇଲେ ଫାଲଗୁନି
ଏହିକ୍ଷଣି ଚଳ ତୁହୋ ପାତ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ଘେନି ।
ଲକ୍ଷେ ରାଜା ମଧ୍ୟେ ଯାଇ ଘେନ ଅର୍ଘ୍ୟନୀର
ଚଳିଲା ସେ ମହାଦେବ ହସ୍ତିନା ନଗର ।
ଅର୍ଜୁନ ଯେ ଅଶ୍ୱ ବେଗେ ଦେଲାକ ଚଳାଇ
ଭାନୁମତୀ ପୁରେ ସେହି ପଶିଲାକ ଯାଇ ।
ଅଭୟମନୁ ବୋଲି ସେ ତହିଁରେ ନୃପତି
ଅଶ୍ୱକୁ ଦେଖି ମିଳିଲା ଆସି ତାର କତି ।

ଅଶ୍ୱକୁ ଦେଖି ଧରିବା ପାଇଁ କଲା ଇଚ୍ଛା
ଅଶ୍ୱ ବୋଇଲା ମୃତ୍ୟୁକୁ ନ କର ତୁ ବାଞ୍ଛା ।
ପାଣ୍ଡବେ କରିବେ ପୃଥ୍ୱୀ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ
ଯୋଦ୍ଧାଙ୍କୁ ଘେନି ରାଜା ତୁ ଚଳହୋଇ ବେଗ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଦେବ ଅଛନ୍ତି ଗଙ୍ଗାନଦୀ କୂଳେ
ଶୁଣି ଦଣ୍ଡ ଘେନି ମହୀପାଳ ବେଗେ ଚଳେ ।
ଅନେକ ପୂଜା କରଇ ଫାଲଗୁନିଙ୍କୁ ଯାଇ
ବହୁତ ଧନ ରତନ ସଙ୍ଗତରେ ନେଇ ।
ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଦେଇ ପାର୍ଥ କହେ ସର୍ବ କଥା
ସମଦଣ୍ଡ ଘେନି ତୁହୋ ଚଳ ମହାରଥା ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗରଟି ଯେତେକ ବିଧାନ
ଅନେକ ଦ୍ରବ୍ୟ ଘେନିଣ ଚଳେ ସେ ରାଜନ ।
ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ସହ ତହୁଁ ହସ୍ତିନାକୁ ଗଲା
ଅଶ୍ୱ ଘେନି ବେଗେ ପାର୍ଥ ସେଠାରୁ ଚଳିଲା ।
ବେଲାଳ ଦେଶରେ ଯାଇଁ ବିଜେ ସବ୍ୟସାଚୀ
ବେଲାଳସେନ ଅଶ୍ୱକୁ ଧରିବାକୁ ଇଚ୍ଛି ।
ଅଶ୍ୱ ବୋଇଲା ମୁଁ ଅଟେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନର ହୟ
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗକୁ ହୋ ଚଳ ବେଗେ ରାୟ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ହିଁ ବିଜେ କଲେ ଅଶ୍ୱ ପଛେ ପଛେ
ରାଜାର ଯେ ପୂଜାବିଧି ଘେନିଲେ ବିବସ୍ୱେ ।
ମଣୋହି ଯେ ଗାଡ଼ କରି ଲୋଡ଼ଇ ସେ ରାୟ
ନାସ୍ତି କରି ତହୁଁ ଚଳିଗଲେ ଧନଞ୍ଜୟ ।
ଏହିପରି ବହୁ ଦେଶ ବହୁତ ନୃପତି
ନିମନ୍ତ୍ରି ଚଳେ ବିଚିତ୍ରବୀର୍ଯ୍ୟର ଯେ ନାତି ।
ତହୁଁ ସେ ଡାହାଳ ଦେଶେ ଯାଇଣ ମିଳଇ
ଅଶ୍ୱ ଦେଖି ରାଜା ମନେ ବିଚାର କରଇ ।
ଅଶ୍ୱକୁ ଧଇଲାବେଳେ ଶୂରବର ରାୟ
ଅଶ୍ୱ ବୋଇଲାକ ଆସୁଅଛି ଧନଞ୍ଜୟ ।
ଶୁଣିଣ ଡାହାଳେଶ୍ୱର କଲା ଅଶ୍ୱପୂଜା
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଛାମୁରେ ବିଜେ ଡାହାଳେଶ ରାଜା ।
ପାଞ୍ଚକୋଟି ତୁରଙ୍ଗମ ଘେନି ମହୀପାଳ
ପ୍ରଚଣ୍ଡ ମଣ୍ଡଳୁ ବେଗେ ଚଳେ ତତକାଳ ।
କ୍ଷୀରଦେଶେ ପ୍ରବେଶିଲା ବୀର ଫାଲଗୁନି
ଅଶ୍ୱ ସଙ୍ଗରେ ଅନେକ ରତ୍ନ ଅଛି ଘେନି ।
ଧର୍ମସେନ ବୋଲି ଅଟେ ତହିଁର ନୃପତି
ସେ ରାଜା ଅଶ୍ୱକୁ ଯାଇ ଧଇଲା ତଡ଼ତି ।
ଅଶ୍ୱ ବୋଇଲା ତୁ ମୋତେ ନ ଧର ହେ ରାୟ
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗପାଇଁ ପାର୍ଥ ଦିଗ୍‌ବିଜୟ ।
ଶୁଣିଣ ସାନନ୍ଦ ହେଲା କ୍ଷୀରଦେଶ ରାଜା
ଅନେକ ସମ୍ଭାର ଦେଇ କଲା ଅଶ୍ୱପୂଜା ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବିନୟ କଲେ ତହିଁ ବେଗ ଯାଇଁ
ଅନେକ ଭକତି ତାକୁ କଲା ନରସାଇଁ ।
ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଯୋଗାଡ଼ ଯେ ଦେଲାକ ବିବସ୍ୱ
ଚଳ ଅଶ୍ୱ ଘେନି ଅଶ୍ୱମେଧକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ।
ଶୁଣିଣ ସେ ରାଜା ଗଲା ସୈନ୍ୟ ତୁଲେ ସାଜି
ତାହାର ସଙ୍ଗରେ ଅଛି ଦଶଲକ୍ଷ ବାଜି ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗକୁ ଯେ ଚଳେ ନରପତି
ସମସ୍ତ ରାଜାଏ ସମାରୋହରେ ଚଳନ୍ତି ।
ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ଦେଶର ରାଜା ମଧୁସେନ ରାୟ
ତାହାର ରାଜ୍ୟରେ ଯାଇ ପଶିଲା ସେ ହୟ ।
ଅଶ୍ୱକୁ ଧରନ୍ତେ ସେହି କହିଲା ଯେ କଥା
ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗର ବାରତା ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନକୁ ଯାଇ ଦରଶନ କଲା ରାଜା
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ଅଙ୍ଗବଳ ଘେନି ଯାଯା ।
ସକଳ ଅଶ୍ୱମାନଙ୍କୁ କରି ରତ୍ନମୟ
ଚଳଇ ସେ ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥେ ମଧୁସେନ ରାୟ ।
ତହୁଁ ପୁଣ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ସେ ଅଶ୍ୱକୁ ଚଳାଇ
ମାନଭଙ୍ଗ ରାଜ୍ୟେ ପୁଣି ପ୍ରବେଶିଲେ ଯାଇ ।
ଧୀର ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଲି ଯେ ତହିଁର ନୃପତି
ତାହାର ରାଜ୍ୟରେ ଅଶ୍ୱ ପଶିଲାକ ଧାତି ।
ଅଶ୍ୱକୁ ଧରନ୍ତେ ସବୁ କହିଲାକ ହୟ
ଶୁଣି ସେ ଅଶ୍ୱକୁ ପୂଜା କଲା ମହାରାୟ ।
ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଯୋଗାଡ଼କୁ ଦେଇ ଅରଜୁନ
ଅଶ୍ୱ ଘେନି ତହୁଁ ବୀର ଚଳଇ ବହନ ।
ସାନନ୍ଦ ବଳ ରାଜ୍ୟରେ ରାଜା ବୃହନ୍ନାଳୀ
ଅଶ୍ୱ ଘେନି ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ତା ରାଜ୍ୟେ ଯାଇଁ ମିଳି ।
ଅଶ୍ୱ ଧରନ୍ତେ କହିଲା ସେ ସକଳ କଥା
ଅଶ୍ୱବଳ ଘେନି ବେଗେ ଚଳେ ମହାରଥା ।
ନନ୍ଦିବନେ ଯାଇ ବିଜେ କଲେ ସବ୍ୟସାଚୀ
ନନ୍ଦିକେଶ୍ୱର ଯେ ତହିଁ ବିଜେ କରିଛନ୍ତି ।
ନନ୍ଦିକେଶ୍ୱର ଯେ ରୁହାଇଲେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନକୁ
ଅମୃତପାନ ଭୋଜନ ଦେଲେକ ତାହାକୁ ।
ଯଥାବିଧିରେ ସେଠାରେ ସାରିଲେ ଭୋଜନ
ଆଚମନ ସାରି କଲେ ତାମ୍ବୁଳ ଚର୍ବଣ ।
କହିଲେ ନନ୍ଦିକେଶ୍ୱର ରାଜା ପରମାର୍ଥ
ଅମୃତ ଲଡୁକୁ ଦେଲେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନର ହସ୍ତ ।
ଭୁଞ୍ଜିଲେ ଯେ କ୍ଷୁଧା ତୃଷା ନ ଆସିବ କତି
ଏମନ୍ତ କହିଲେ ତାଙ୍କୁ ସେହି ମହାଯତି ।
ନନ୍ଦିକେଶ୍ୱର ସମ୍ବୋଧି ଗଲେ ବୀର ପାର୍ଥ
ଉଡ଼ଙ୍ଗ ଦେଶରେ ଯାଇ ପ୍ରବେଶ ତୁରିତ ।

ଅଶ୍ୱ ଚଳାଇ ଚଳାଇ ତହୁଁ ଧନଞ୍ଜୟ
କନ୍ଦର ନଗରେ ଯାଇ କରଇ ବିଜୟ ।
କନ୍ଦର୍ପ ରାଜାକୁ ତହିଁ କରଇ ବରଣ
ଅଶ୍ୱବଳ ଘେନି ତୋର ଚଳ ଏହିକ୍ଷଣ ।
କଳିଙ୍ଗ ଦେଶେ କଳିଙ୍ଗସେନ ଯେ ନୃପତି
ତାହାକୁ ବରଣ ଦେଇ ବାସବ ସନ୍ତତି ।
ଚୋଖାର ମଣ୍ଡଳ ଯାଇ ମିଳେ ଅଶ୍ୱ ଘେନି
ପାଣି ମଣ୍ଡଳ ଯା କାଞ୍ଚି ନଗ୍ର ଏହି ତିନି ।
ଲକ୍ଷ୍ମଣବନ୍ତ ଅଶ୍ୱକୁ ଧଇଲେ ନରେନ୍ଦ୍ର
ଅଶ୍ୱ ବୋଇଲା ମୋ ଲାଗି ହେବ ବଡ଼ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ।
ବୋଲେ ମହୀପତି ମୋତେ ତ୍ରୈଲୋକେ ସରି
ଲକ୍ଷ୍ମଣବନ୍ତ ତୁ ମୋତେ କାହୁଁ ତେଜିପାରି ।
ଏଣେ ବାଟ ଚାହିଁ ପାର୍ଥ ବିସ୍ମୟ ହୋଇଲା
ଏତେବେଳ ଯାଏ କିମ୍ପା ଅଶ୍ୱ ନ ଆସିଲା ।
ଧନୁଶର ଘେନି ତହୁଁ ବିଜେ ସବ୍ୟସାଚୀ
ରାଜ୍ୟ ଭିତରେ ତାହାର ପଶି ଯାଉଅଛି ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲା ଶୁଣ ଆରେ ଦେଶାଉର
ଯାଇ ଜଣାଅ ତୋହର ରାଜାର ଛାମୁର ।
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ ବୋଲି କହ
ଆକାଶର ଅଶ୍ୱ ତୁହୋ ବେଗେ ଛାଡ଼ିଦିଅ ।
ରାଜା ଆଗରେ କହିଲେ ବେଗେ ଚାରଗଣ
ବୋଲେ ମହାକେଶରୀ ତା ଶିର ଛେଦି ଆଣ ।
ରାଜାର ଆଜ୍ଞାରେ ଯୋଦ୍ଧା ଗଲେ ବେନି କୋଟି
ଶତେପୁର କରି ଯାଇଁ ବେଢ଼ିଲେ କିରୀଟୀ ।
କାମ୍ୟକଶର ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ତହୁଁ ବେଗେ ସନ୍ଧି
ବେନିକୋଟି ଯୋଦ୍ଧାଙ୍କର ଶିର ଦେଲା ଛେଦି ।
ଜଗତୀରେ ଥାଇ ତାହା ଦେଖେ ମହୀପାଳ
ଆପେ ବିଜେ କଲା ଘେନି ଚତୁରଙ୍ଗ ବଳ ।
ହସ୍ତୀଏ ଚଢ଼ି ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ପାଶକୁ ସେ ଆସେ
କି ନିମନ୍ତେ ମୋର ସୈନ୍ୟ ମାଇଲୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷେ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲେ କିମ୍ପା ଧଇଲୁ ତୁ ହୟ
ସେ ଅଶ୍ୱ ଧଇଲେ ମୋର ନ ସହଇ ଦେହ ।
ବୋଇଲା ମହୀକେଶରୀ ଅଶ୍ୱମେଧ କରି
ବେଳେକ ନ ସହି ସୈନ୍ୟ ମାଇଲୁ ମୋହରି ।
ତୁ ଯେ ସଇନ୍ୟ ମୋହର କଲୁ ପ୍ରାଣେ ନାଶ
ଏକା ଜନେ ସିନା ତୋର କାଟିବି ମାଉଁସ ।
ହାବୋଡ଼େ ଶରେକ ତହୁଁ ମାଇଲେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ
ଗଜରେ ଉତ୍ତାନଶାୟୀ ହେଲା ସେ ରାଜନ ।
ରାଜାର ପଡ଼ନ୍ତେ ଭୟେ ପଳାଇଲେ ଥାଟ
ରହ ରହ ବୋଲି ଡାକେ ଦ୍ରୋଣଗୁରୁ ଚାଟ ।

ଶ୍ରୀକରେ ପାଶେକ ଘେନି ସେ ବୀର ଅର୍ଜ୍ଜୁନ
ମହାକେଶରୀ ରାଜାକୁ କରିଣ ବନ୍ଧନ ।
ଶିର ଛେଦିବି ଇଚ୍ଛନ୍ତେ ଦେଖି ଅମାତ୍ୟେ
ରଖ ରଖ ପାର୍ଥ ବୋଲି ବୋଲନ୍ତି ସମସ୍ତେ ।
ବହୁ ପାପ ହେବ ରାଜା ଶିରଛେଦ ହେଲେ
ଏହା ବୋଲି ପାର୍ଥ ପାଦେ ସର୍ବେ ପ୍ରଣମିଲେ ।
ସମସ୍ତଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ବୋଲନ୍ତି ଅର୍ଜ୍ଜୁନ
ବାନ୍ଧି ଏହାକୁ ଯଜ୍ଞକୁ କର ହେ ଗମନ ।
ରାଜାକୁ ତୁମ୍ଭର ଘେନିଯାଅ ଏହି ମତେ
ଯଜ୍ଞ ବରଣେ ଯାଅନ୍ତି ନୃପତି ସମସ୍ତେ ।
ଏମନ୍ତ ବନ୍ଧନ କରି ଘେନି ତୁମ୍ଭେ ଯିବ
ବାଟରେ ଫେଡ଼ିଲେ ଶିର ଛେଦନ ହୋଇବ ।
ବନ୍ଧନ କରି ନିଅନ୍ତେ ଦେଖି ରାଜାମାନେ
ଅନ୍ତରେ ଯେ ମହାଭୟ କଲେ ମନେ ମନେ ।
ଶୁଣ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି
ଭୟରେ ସମସ୍ତ ରାଜା ବହନ ଚଳନ୍ତି ।
ଅନେକ ଧନ ରତ୍ନରେ ମଣ୍ଡୀହୟ ଯାନ
ଶ୍ୱେତ ଚାମର ଡାଳିମ୍ବ ନେତ ନାନାବର୍ଣ୍ଣ ।
ପାଟ ପତନୀ ସିନ୍ଧୁଆ ଆଦି ଦାସୀନେତ
ରାଜ ମୁକୁତା ମାଣିକ୍ୟ ମଣି ନାନାରତ୍ନ ।
ପଶ୍ଚିମରେ ଦୁଇଗୁଣା ପଞ୍ଚାଶ ସହସ୍ର
ସମସ୍ତ ପଠାଇ ଦେଇ ଗଲେ ଇନ୍ଦ୍ରଶିଷ୍ୟ ।
ଦକ୍ଷିଣରେ ଏକଗୁଣା ସାତସସ୍ର ନୃପ
ପୂର୍ବ ଦିଗରେ ତିରିଶ ସହସ୍ର ଯେ ଭୂପ ।
ଅଶ୍ୱ ଚଳାଇ ଏତେକ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ନିମନ୍ତି
ଉତ୍ତର ଦିଗକୁ ଗଲେ ଅଶ୍ୱ ଘେନି ଧାତି ।
ଗଗନପୁର ନଗରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ରାୟ
ତାହାର ପୁରେ ପଶିଲା ଯାଇଁ ଦେବ ହୟ ।
ଦିବ୍ୟ ଅଳଙ୍କାର ଘେନି ପଶନ୍ତେ ରାଜ୍ୟରେ
ଲୋକେ ଧରିନେଇ ଦେଲେ ରାଜାର ଛାମୁରେ ।
ଅଶ୍ୱ ନେଇ ଚନ୍ଦ୍ରଶାଳା ପୁରେ ରାଜା ଥୋଇ
ଅଶ୍ୱ ବୋଇଲା ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଛାଡ଼ ନରସାଇଁ ।
ତିନିଦିଗ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କଲେଣି ଯେ ପାର୍ଥ
ତିନିଗୁଣା ସତାଅଶୀ ସସ୍ର ନରନାଥ ।
ଏକାଳେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ସେହି ରାଜ୍ୟରେ ପଶିଲେ
ଗୋଳ କରି ଯୋଦ୍ଧାମାନେ ଆସି ଓଗାଳିଲେ ।
ପାଞ୍ଚ ଅଇବ୍ରତ ଯୋଦ୍ଧା ଆବୋରିଲେ ଯହୁଁ
ହାବୋଡ଼ା ଶର ବିନ୍ଧିଲେ ଦେଖି ପାର୍ଥ ତହୁଁ ।
ପଡ଼ିଲେ ସମସ୍ତେ ତହିଁ ଯେ ଉତ୍ତାନଶାୟୀ
ଅଚେଷ୍ଟା ହୋଇଲେ କାହା ଦେହେ ଜ୍ଞାନ ନାହିଁ ।

ଧର୍ମ ଯଜ୍ଞ ଅର୍ଥେ ନ ମାଇଲେ ତାକୁ ପ୍ରାଣେ
ଏହା ଦେଖି ରାଜା ବିଜେ କଲେ ଯେ ଆପଣେ ।
ଦଶ ସହସ୍ର ଯୋଦ୍ଧାଙ୍କୁ ଘେନି ଦଣ୍ଡଧାରୀ
ଅର୍ଜୁନକୁ ବେଢ଼ିଲେ ସେ ଶତେପୁର କରି ।
ଅବିକ୍ଷଣେ ନାରାଚ ଯେ ବିନ୍ଧେ ଫାଲଗୁନୀ
ମୋହେ ପଡ଼ିଲେକ ବିରୂପାକ୍ଷର ସଇନୀ ।
ରାଜା ମଧ୍ୟ ପଡ଼ିଗଲା ଶସ୍ତ୍ର ବିଘାତରେ
ଅସାଷ୍ଟମ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲେ ସର୍ବ ବୀରେ ।
ରାଜାର ଶିର ଛେଦନ କରଣେ ଅର୍ଜୁନ
ଆକର୍ଷି କଟାରି କରେ କଲେକ ଧାରଣ ।
ବିନୟେ ବୋଇଲେ ତହୁଁ କୁବଳୟା ଅଶ୍ୱ
ଛାଡ଼ ଛାଡ଼ ପାର୍ଥ ତବ ଧର୍ମ ହେବ ନାଶ ।
ଅଶ୍ୱର ବଚନେ ତାକୁ ଛାଡ଼ିଲେ ଅର୍ଜୁନ
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗକୁ ଯେ କଲେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ।
ତହୁଁ ସେ ରାଜନ ନିଜ ଦଳବଳ ଘେନି
ହସ୍ତିନାପୁରକୁ ଚଳିଗଲେ ତତକ୍ଷଣି ।
ତହୁଁ ଉତ୍ତର ଦିଗରେ ଚଳଇ ଫାଲଗୁନି
ତ୍ରିଗର୍ତ୍ତ ରାଜ୍ୟେ ମିଳିଲା ଯାଇ ଅଶ୍ୱ ଘେନି ।
ତ୍ରିଗର୍ତ୍ତ ରାଜାର ପୁତ୍ର ବ୍ରହ୍ମସେନ ରାଜା
ଅଶ୍ୱକୁ ଦେଖି ଅନେକ କରି ତାର ପୂଜା ।
ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଘେନି ଅଶ୍ୱମାନଙ୍କର ତୁଲେ
ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥ ରାଜ୍ୟକୁ ସେ ବେଗେ ଚଳିଗଲେ ।
ପଞ୍ଚାଳ ଦେଶରେ ଯାଇ ବିଜେ ଧନଞ୍ଜୟ
ମଧୁକେଶର ଯେ ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମ୍ନନ ତନୟ ।
ଅଶ୍ୱକୁ ଦେଖି ଉତ୍ସବ କରାଇ ରାଜ୍ୟରେ
ମଣୋହି କରଇ ସବ୍ୟସାଚୀ ସେ ପୁରରେ ।
ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ଚଳିଗଲେ ପାର୍ଥ
ବାହାରିଲା ଦଳବଳ ଘେନି ସେ ସମସ୍ତ ।
ତହୁଁ ଶିବପୁର ନଗ୍ରେ ଚଳଇ ତଡ଼ତି
ବିଷ୍ଣୁକର ପଣ୍ଡା ତହିଁ ରାଜ୍ୟକୁ ପାଳନ୍ତି ।
ଅଶ୍ୱ ପଶନ୍ତେ ଧରେ ସେ ଯାଇଁ ତତକ୍ଷଣ
ରତ୍ନମାନଙ୍କୁ ଛଡ଼ାଇ ଘେନିଲା ବ୍ରାହ୍ମଣ ।
ଅଶ୍ୱ ହୋଇଲେକ ତୁ ହୋ ଶୁଣ ବିଷ୍ଣୁକର
ମୁହିଁ ଦେବୟଯ ମୋର ପଛେ ପାର୍ଥବୀର ।
ମତ୍ତଗର୍ବେ ତାହା କଥା ନ ଶୁଣଇ ଦ୍ୱିଜ
ଧନରତ୍ନ ଚାମରକୁ କରଇ ଗ୍ରାହିଯ୍ୟ ।
ଅଶ୍ୱର ବିଳମ୍ବ ଦେଖି ବୀରବର ପାର୍ଥ
ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ଧନୁଶର ହସ୍ତ ।
ଦେଖିଣ ଧାମନ୍ତି ଯୋଦ୍ଧା ଉପାଧି ବ୍ରାହ୍ମଣ
ବେଢ଼ି ବିନ୍ଧିଲେ ପାର୍ଥକୁ ବଜ୍ର ସମ ବାଣ ।

ତିମିର ଶରେକ ପେଷିଦେଲେ ସବ୍ୟସାଚୀ
ମୋହ ଗଲେ ଦ୍ୱିଜବର ଚେତା ନାହିଁ କିଛି ।
ସଇନ୍ୟଙ୍କ ଅଚେତନ ଦେଖି ବିଷ୍ଣୁକର
ଆପେ ବିଜେ କଲା ଘେନି ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ବୀର ।
ମକର କେତନ ଜିଣି ଦିଶେ ତାର କାୟ
ଦିଶଇ ସେହି ଅଳକାନାଥର ପରାୟ ।
ଉଚ୍ଚୈଶ୍ରବା ପ୍ରାୟ ଏକ ଆରୋହିଛି ଅଶ୍ୱ
ଅର୍ଜୁନ ଛାମୁରେ ମିଳେ ବିଷ୍ଣୁକର ଦାସ ।
ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ନର ହୋଇ ପଶୁ ମୋ ରାଜ୍ୟକୁ
ସତେ କି ଆଶା କରୁଛୁ ତୁ ଅଶ୍ୱ ନେବାକୁ ।
ଦେଖି ମନେ ବିଚାରଇ ବୀର ଫାଲଗୁନି
ବିଷ୍ଣୁକର ପଣ୍ଡା ଏତ ନ ପାରଇ ଚିହ୍ନି ।
ଦରହସିତ ବଦନେ ବୋଲେ ଧନଞ୍ଜୟ
ଚିହ୍ନି ନ ପାରିଣ ପଣ୍ଡା ବାନ୍ଧିଣ ଆମ୍ଭ ହୟ ।
ତୁମ୍ଭେ ଯେ ଥିଲ ନଗର ବାହାରରେ ଯାଇ
ଭିକ୍ଷାପାତ୍ରେ ତୁମ୍ଭ ଘରେ ଥିଲୁ ପାଞ୍ଚଭାଇ ।
ଗଉତମୀ ତୀର୍ଥେ ଆମ୍ଭେ ଗଲୁ ସ୍ନାନ କରି
ଭୀମସେନ ଠାକୁର ଯେ ଚାଣ୍ଡାଳକୁ ମାରି ।
ଶୁଣି ବିଷ୍ଣୁକର ବେଗେ ତେଜି ତୁରଙ୍ଗମ
ପାଦ୍ୟ ଅର୍ଘ୍ୟ ଦେଇ କଲା ଅର୍ଜୁନେ ପ୍ରଣାମ ।
ଅନେକ ବିନୟ ଭକ୍ତିଭାବକୁ ଦେଖାଇ
ପାର୍ଥ ବୋଲେ ରହିବାକୁ ମୋତେ ବେଳ ନାହିଁ ।
ମକର ମାସେ ହୋଇବ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ
ଏକା ଜଣେ ନିମନ୍ତ୍ରିବି ଯାଇ ଚାରିଦିଗ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ଅଶ୍ୱ ଘେନି ଚଳିଯା ବହନ
କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇଯିବା ଯାଇ ଯାଗସ୍ଥାନ ।
ବିଷ୍ଣୁକର ଚଳିଲା ଯେ ହସ୍ତିନାପୁରକୁ
ଅର୍ଜୁନ ଚଳିଲେ ତହୁଁ ଘେନିଣ ଅଶ୍ୱକୁ ।
ଉଜାଣ ଦେଶ ରାଜାକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଦେଲେ
ସେ ରାଜା ଗମନ୍ତେ ତହୁଁ ପାର୍ଥ ଚଳିଗଲେ ।
ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ଦେଶେ ମରହଟ୍ଟା ରାଜନକୁ
ନିମନ୍ତ୍ରି ଅର୍ଜୁନ ଘେନି ଚଳିଲେ ଅଶ୍ୱକୁ ।
ମହ୍ଲାର ଦେଶରେ ଯାଇଁ ପ୍ରବେଶ ଫାଲଗୁନି
ସେ ରାଜାକୁ ପେଷି ଚଳିଗଲେ ଅଶ୍ୱ ଘେନି ।
କାଶୀ ନଦୀକୂଳରେ ଯେ ଅଛି ମତ୍ସ୍ୟଈଶ
ଅଶ୍ୱ ଘେନି ପାର୍ଥ ତହିଁ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ ।
ଉତ୍ତର କୁମାର ପୁଣି ମୃଗସେନ ରାୟ
ମଣୋହି ବିଧି କଲାକ ତହିଁ ଧନଞ୍ଜୟ ।
ସେ ରାଜାକୁ ନିମନ୍ତ୍ରିଣ ବାସବୀ ଚଳିଲେ
ମାଳବ ଦେଶରେ ଯାଇ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ।

ଚନ୍ଦ୍ରବ୍ରହ୍ମା ନାମେ ତହିଁ ଏକଇ ନୃପତି
ସକଳ ବୁଝାଇ କରି ତାହାଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରି ।
ତହୁଁ ସେ ବନଗହନେ ଚଳଇ ଫାଲଗୁନି
ସେ ରାଜା ଚଳିଲା ତେଣେ ଅଶ୍ୱମାନ ଘେନି ।
ଏକଚକ୍ର ନଗ୍ରେ ପାର୍ଥ ପ୍ରବେଶ ବହନ
ଦେବଶର୍ମା ବ୍ରାହ୍ମଣ ସେ ତହିଁର ରାଜନ ।
ମହାସୁଖରେ ଅଛଇ ପାଇ ଅଇଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ
ଡଗର ମୁଖୁ ବାରତା ଶୁଣି ସେହି ଦ୍ୱିଜ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନକୁ ଦରଶନ କଲା ନରନାଥ
ଦେଖିଣ ସାନନ୍ଦ ହେଲା ବୀରବର ପାର୍ଥ ।
ଅନେକ ପୂଜା କରଇ ଦେବର୍ଶମା ଦ୍ୱିଜ
ତା ପୁରେ ଭୋଜନ କଲେ ବାସବ ଆତ୍ମଜ ।
ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରଇ ଯେ ବୀର ଫାଲଗୁନି
ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥେ ଯାଅ ତୁ ତୁମ୍ଭ ଅଶ୍ୱ ଘେନି ।
ତହୁଁ ଅଶ୍ୱକୁ ଚଳାଇ ବୀରବଜ ପାର୍ଥ
କାଉଁରୀ ଦେଶେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ତୁରିତ ।
ମାଳବସେନ ବୋଲିଣ ତହିଁ ଦଣ୍ଡଧାରୀ
ବାରତା ପାଇ ଅର୍ଜ୍ଜୁନେ ଦରଶନ କରି ।
ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପାଇ ଚଳେ ଅଶ୍ୱବଳ ଘେନି
ଚଳନ୍ତେ ସେ ମହାରାଜା ଆସଇ ଫାଲଗୁନି ।
କର୍ଣ୍ଣାଟ ବୋଲିଣ ରାଜ୍ୟ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ବାରସ୍ୱତୀ
ତହିଁ ପ୍ରବେଶ ବିଚିତ୍ରବୀର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ନାତି ।
ଯଜ୍ଞ ଅଶ୍ୱକୁ ଦେଖି ରାଜା କୁତୂହଳେ
ଯତ୍ନେ ଧରି ଥୋଇଲା ସେ ରତ୍ନ ଥିବା ଭୋଳେ ।
ସେ ଅଶ୍ୱ ବୋଇଲା ରାଜା କିମ୍ପା ଧରୁ ମୋତେ
ବହୁ ରାଜା ନାଶଗଲେ ମୋ କଥା ଲଙ୍ଘନ୍ତେ ।
ମନ୍ତ୍ରୀ ଦେଖି ବୋଇଲା ହେ ଛାଡ଼ ନୃପମଣି
ଅଶ୍ୱ ହୋଇ କହଇ ଏ ମନୁଷ୍ୟର ବାଣୀ ।
ଶୁଣି ନରେନ୍ଦ୍ର ବହୁତ କଲା ତହିଁ ଆଣ୍ଟ
ଏହାର ପାଇଁ ଦେଖିବା ଆସୁ କେତେ ଥାଟ ।
ମନ୍ତ୍ରୀ ବୋଇଲା ନ କଲ ଯେବେ ମୋର ବୋଲ
କାଳେ ଜାଣିବା ହୋଇବ ମନ୍ଦ ଅବା ଭଲ ।
ଏସନ ସମୟେ ଯାଇଁ ବୀର ଧନଞ୍ଜୟ
ରାଜ୍ୟେ ପଶନ୍ତି ଓଗାଳି ପୁରି ଦଣ୍ଡଚୟ ।
ବାଟ ନ ଛାଡ଼ନ୍ତେ ଦେଖି ବୀର ଫାଲଗୁନୀ
ଗନ୍ଧର୍ବ ଶର ପେଶିଲା କୋପେ କରେ ଘେନି ।
ସେ ଶସ୍ତ୍ରକୁ ତିଆରଇ ବୀର ସବ୍ୟସାଚୀ
ସକଳ ପଦାତି ସୈନ୍ୟ ମାର ବାଛି ବାଛି ।
ଅଶ୍ୱମାନେ ଥାନ୍ତୁ ଏଣେ ଅଛି ଆମ୍ଭ କାର୍ଯ୍ୟ
ଏମନ୍ତ ତିଆରି ବିନ୍ଧି ଗନ୍ଧର୍ବ ନାରାଚ ।

ଆକାଶେ ରହି ବିନ୍ଧିଲା ଶର ତୀକ୍ଷ୍ଣ ମୁନା
ନିମିଷ ମଧ୍ୟେ ଛେଦିଲା ସେ ସବୁରି ସେହ୍ନା ।
ଏକା ନାରାଚେ ସବୁରି ସେହ୍ନା ଗଲା ଫୁଟି
ପଡ଼ିଲେ କାନ୍ତିରାଜାର ବଳ ମହୀଲୋଟି ।
ଯେ ଅବା ଡରି ପଳାଇଗଲେ ପ୍ରାଣ ଘେନି
ରାଜାର ଛାମୁରେ ଯାଇ କରନ୍ତି ଦଇନୀ ।
ଶୁଣି କୋପେ ପ୍ରଜ୍ୱଳିତ ହେଲା ମହାରାଜ
ଦଣ୍ଡ ସାଜଇ ଲକ୍ଷେର ମାହୁନ୍ତ ଯେ ଗଜ ।
ଗଜବଳ ଦେଖି କୋପେ ପାର୍ଥ ବୀରମଣି
ଖର୍ପ ନାରାଚ ବିନ୍ଧିଲା କର୍ମୁଳକୁ ଟାଣି ।
ଛେଦିଲା ସେ ଏକଲକ୍ଷ ଗଜ କୁମ୍ଭସ୍ଥଳ
ରାଜ୍ୟ ଛାଡ଼ି ପଳାଇଲା ଡରେ ମହୀପାଳ ।
ଯେନାବଳୀ ନଗ୍ରେ ଯାଇ ମିଳିଲା ତତ୍ପରେ
ପଳାଇ ପଶିଲା ରାଜା ଡରେ ସେହି ପୁରେ ।
ଯେନାବଳୀ ନଗ୍ରେ ବକ୍ରୁବାହନେ ଯେ ରାଜା
ବଡ଼ ଧାର୍ମିକ କରଇ ଯେ ହିଙ୍ଗୁଳା ପୂଜା ।
ଆଗ ହୋଇ ସେ କଟକେ ଅଶ୍ୱ ଯାଇ ପଶେ
ଗୋଡ଼ାଇ ଯାଇଁ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ପଶେ ତାର ଦେଶେ ।
ସୁଲକ୍ଷଣ ଅଶ୍ୱ ଦେଖି ରାଜା ନେଲା ଧରି
ଥୋଇଲା ଭଣ୍ଡାର ଘରେ ତାକୁ ଯତ୍ନ କରି ।
ଅଶ୍ୱ ବୋଇଲା ମୋତେ ତୁ ନ ଧର ହେ ବାବୁ
ସୁକୁମାର ତନୁ ତୋର ନାଶ କରାଇବୁ ।
ଶୁଣି ବୋଇଲା ସେ ବକ୍ରୁବାହନ ରାଜନ
ଏହି ତ୍ରିଇଲୋକ୍ୟେ ମୋତେ ନାହିଁ କେ ସମାନ ।
ଗଜ ଅଶ୍ୱ ପଦାତି ଯେ ମୋର ଅଛି ଦେଖ
ପାଟ ଅଶ୍ୱ ପାଇଁ ହେଉଥିଲି ମୁଁ ବିମୁଖ ।
ତୋ ପୃଷ୍ଠେ ବସି ହସ୍ତିନାପୁରକୁ ମୁଁ ଯିବି
ମରିଛନ୍ତି କୌରବେ ସେ ରାଜ୍ୟେ ରାଜା ହେବି ।
ଏତେ ବୋଲି ରାଜା ବହୁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରନ୍ତେ
ରାଜ୍ୟ ଭିତରେ ପଶନ୍ତେ ଯାଇ ବୀର ପାର୍ଥେ ।
ଏକଲକ୍ଷ ଗଜ ପୁଣି ବେନି ଲକ୍ଷ ହୟ
ଅର୍ଜ୍ଜୁନକୁ ବେଢ଼ିଗଲେ ପାରଦଣ୍ଡଚୟ ।
ରାଗେ ନାରାଚ ବିନ୍ଧିଲା ପାର୍ଥ ମନଭେଦୀ
ଗଜ ଯୋଦ୍ଧାମାନ ସବୁ ପକାଇଲା ଛେଦି ।
ସୂଚିମୁନା ନାରାଚେକ ବିନ୍ଧେ ମହାବଳୀ
ଗଜ କୁମ୍ଭସ୍ଥଳେ ବାଜି ପଛରେ ନିକିଳି ।
ଗର୍ଜନ କରି ପଡ଼ିଲେ ଲକ୍ଷେ ମହାଗଜ
ଦେଖି ବାହାର ହୋଇଲା କୋପେ ମହାରାଜ ।
ଅଶ୍ୱମାନେ ତାର ନୋହିଥିଲେ କେହି କ୍ଷୟ
ଗଜ ପଦାତି ବିକୋତି ଥିଲା ଧନଞ୍ଜୟ ।

ଅନେକ ସଇନ୍ୟ ଘେନି ସେ ବବ୍ରୁବାହନ
ଆସନ୍ତେ ପାଶୁପତକୁ ପେଶିଲା ଅର୍ଜୁନ ।
ଅପାର ସୈନ୍ୟ ପଡ଼ିଲେକ ଯହୁଁ ମହୀ ଲୋଟି
ବବ୍ରୁବାହନ ନୃପତି କୋପଭରେ ଉଠି ।
ବବ୍ରୁବାହନ ହିଁ ଏକା ଅର୍ଜୁନ ହିଁ ଏକା
ସମରେ ସେ ବେନିଜନ ଅଟନ୍ତି ନିଃଶଙ୍କା ।
ବବ୍ରୁବାହନ ବିନ୍ଧିଲା ପନ୍ନଗ ନାରାଚ
ଗରୁଡ଼ ଶରେ କାଟିଲା ସେ ବାଣ ବିବସ୍ତ ।
ବବ୍ରୁବାହନ ବିନ୍ଧିଲା ଧନୁଶର ଧରି
କାମ୍ୟଶରେ ସେ ଶରକୁ ଅର୍ଜୁନ ନିବାରି ।
ପୁନରପି ବିନ୍ଧିଲା ସେ ଅମୋଘ ଶକତି
ବଜ୍ରଶରେ ସେ ଶରକୁ ଅର୍ଜୁନ ପଦାତି ।
ରାଗେ ଅର୍ଜୁନ ମାଇଲେ ଧରି ଅଗ୍ନିବାଣ
ମେଘାଶରେ ନିବାରିଲେ ତା ବବ୍ରୁବାହନ ।
ପବନାଶରେ ମେଘକୁ ନିବାରି ଅର୍ଜୁନ
ତାହା ଦେଖି କୋପ କଲା ସେ ବବ୍ରୁବାହନ ।
ବୁଲାଇ ହସ୍ତରେ ଧରି ମାଇଲାକ ଶୂଳେ
ଅର୍ଜୁନ ତା ନିବାରିଲେ ସହସ୍ର କୋଦାଳେ ।
କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ବୈବସ୍ୱତ
ରଣେ ମହାବୀର ପାର୍ଥ ନୋହିଲେ ନିବର୍ତ୍ତ ।
ଧଇଲେକ ନାରାୟଣ ଶର ସବ୍ୟସାଚୀ
ଦେଖି ସେ ବବ୍ରୁବାହନ ବ୍ରହ୍ମଶର ଯୋଚି ।
ସେ ବେନି ଶର ଅଟନ୍ତି ପୁଣି ଅପାଲଟ
ରୁଦ୍ର ଇନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ହେଲେ ହେବ ଶିରକାଟ ।
ଅର୍ଜୁନ ତିଆରେ ଆହୋ ନର ନାରାୟଣ
ଏ ମୂଢ଼ର ଏହିକ୍ଷଣି ଘେନିବୁ ପରାଣ ।
ବବ୍ରୁବାହନ ବୋଇଲା ସେ ବ୍ରହ୍ମଶରକୁ
ସତ୍ୱର ଯାଇଣ ମାରି ପକାଅ ଏହାକୁ ।
ଏକାବେଳକେ ବିନ୍ଧିଲେ ସେହି ଶର ବେନି
ପଡ଼ିଲେକ ବ୍ରହ୍ମଶର ଘାଏ ଫାଲଗୁନି ।
ବବ୍ରୁବାହନ ପଡ଼ଇ ନାରାୟଣ ଶରେ
ଏକାବେଳକେ ଲୋଟିଲେ ଦୁହେଁ ମହୀପରେ ।
ଏ ବିଧି ହୋଇଲେ ତହିଁ ଦୁହେଁ ଯେ ବିନାଶ
ଧନୁ ଯାଇଣ ମକର ହୋଇଲା ପ୍ରବେଶ ।
ମହୀମଣ୍ଡଳେ ଥିଲେ ଯେ ଲକ୍ଷେକ ନୃପତି
ସମସ୍ତେ ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥରେ ପ୍ରବେଶ ହୁଅନ୍ତି ।
ଯାଗେ ବସିଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠି ମୁନିପାଦେ ବରି
ବ୍ୟାସ ବଶିଷ୍ଠ ଅଗସ୍ତି ଋଷି ଆଦି କରି ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଆରେ ସହଦେବ
ହୃଦୟ ବିକଳ ମୋର ବିହ୍ୱଳିତ ଭାବ ।

ଉତ୍ତରଦିଗ ଅନ୍ଧାରମୟ ମୋତେ ଦିଶେ
କିବା ବାବୁ କାଳ ଶେଷ ହୋଇ ମୋର ଆସେ ।
ସହଦେବ ବୋଲେ ଦେବ ହୋଇଲା ବିପଦ
ଅର୍ଜୁନ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଯେ ପଡ଼ିଲା ପ୍ରମାଦ ।
ଯେନାବଳୀ ନଗ୍ରେ ବବ୍ରୁବାହନ ଯେ ରାୟ
ଦୁହେଁ ପଡ଼ିଲେ ସମରେ ଦୁହେଁ ଯେ କ୍ଷତ୍ରିୟ ।
ଶୁଣିଣ ବିସ୍ମୟ ଧର୍ମରାଜନ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ପୃଥ୍ୱୀରେ ଜନମି ଏଡ଼େ ବଳବନ୍ତା ଗୋଟି ।
ସହଦେବ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ହେ ଶୁଣ ଗତକଥା
ଯେତେବେଳେ ବନେ ଗଲେ ପାର୍ଥ ବଳବନ୍ତା ।
ଖାଣ୍ଡବ ଦହନ କଲେ ଯେଉଁ ବନବାସେ
ଶରଣ ପଶିଲା ଶତଧନୁ କୃଷ୍ଣ ତ୍ରାସେ ।
ସେ ଦିନ ଥିଲେ ସେ ପାର୍ଥ ତ୍ରିଅମ୍ବକ ବନେ
ତିନି ବରଷ ରହିଲେ ହିଙ୍ଗୁଳା ଦର୍ଶନେ ।
ଚିତ୍ରାଙ୍କୁର ବୋଲି ତହିଁ ଶବର ନୃପତି
ମଣିପୁର ଦେଶେ ସେହି ଅଟେ ଅଧିପତି ।
ଚିତ୍ରାଙ୍କୁର ରାଜ୍ୟ ବଳେ ଘେନି ମରହଟ୍ଟ
ପଞ୍ଚସରି ବେଳ ଆସି ଭାଙ୍ଗିଲା ତା ରାଷ୍ଟ୍ର ।
ଅର୍ଜୁନ ଯେ ରହିଅଛି ହିଙ୍ଗୁଳାର ପାଶେ
ଚିତ୍ରାଙ୍କୁର ରାଜା ଆସି ଶରଣ ଯେ ପଶେ ।
ଚିତ୍ରାଙ୍କୁରକୁ ଭେଟନ୍ତେ ଯାଇ ମରହଟ୍ଟ
ପାଞ୍ଚଘଡ଼ି ସମର ଯେ ପଡ଼ିଲା ତା ଥାଟ ।
ଚିତ୍ରାଙ୍କୁର କନ୍ୟାକୁ ସେ ଦେଲେ ସଦ୍‌ଗତି
ଦେଖିକରି ଆନନ୍ଦିତ ହେଲା ତାର ମତି ।
ହିଙ୍ଗୁଳାକ୍ଷୀ ବୋଲି ଜାଣ ତାହାର ପ୍ରମଦା
ତାର ଦୁହିତା ଉଲୁପା ପୁଣି ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା ।
ଅନେକ ବିନୟୀ ହୋଇ ପାର୍ଥକୁ ସେ ନେଲା
ଉଲୁପୀ କନ୍ୟାକୁ ଆଣି ବିଭା କରାଇଲା ।
ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା କନ୍ୟାକୁ ସେ ଯଉତୁକ ଦେଲା
ତିନିବରଷ ତା ରାଜ୍ୟେ ପାର୍ଥ ଯେ ରହିଲା ।
ସେ ଉଲୁପୀ କନ୍ୟା ଗର୍ଭେ ରହିଲା ସନ୍ତାନ
ବେନିମାସ ଗର୍ଭ ତାର ଅଇଲେ ଅର୍ଜୁନ ।
ସୁଭଦ୍ରାକୁ ଦ୍ୱାରକାରେ ପୁଣି ବିଭା ହେଲେ
ସେ ବେନି କନ୍ୟା ପିତାର ଘରେ ଯେ ରହିଲେ ।
ଉଲୁପୀ ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ହେଲା ଯେ ନନ୍ଦନ
ସେ ପୁତ୍ରର ନାମ ଦେଲେ ଶ୍ରୀ ବବ୍ରୁବାହନ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ଆଗେ ସହଦେବ ଯେ କହଇ
ପିତା ପୁତ୍ର ବୋଲି ଦେବ ନ ଜାଣନ୍ତି କେହି ।
ସାମାନ୍ୟ ନୁହନ୍ତି ସେ ଯେ ବେନି ସମକକ୍ଷ
ତେଣୁ କରି ତା ସମରେ ପଡ଼ିଲା ବିବସ୍ତ ।

ବଡ଼ ବଳବନ୍ତ ଅଟେ ସେ ବବ୍ରୁବାହନ
ଲୋକାଲୋକ ପର୍ବତରେ ତାହାର ଆସ୍ଥାନ ।
କଟକର ନାମ ଯେନାବଳୀ ଯେ ଅଟଇ
ବଡ଼ ସମାରୋହେ ରାଜା ସେ ରାଜ୍ୟ ପାଳଇ ।
କର୍ଣ୍ଣାଟ ରାଜନ ପାର୍ଥ ସଙ୍ଗେ ହାରିଗଲା
ପଳାଇ ବବ୍ରୁବାହନେ ଶରଣ ପଶିଲା ।
ତାହାର ନିମନ୍ତେ ପିତା ପୁତ୍ର ଯୁଦ୍ଧ କଲେ
ଏକା ଏକା ଶରେ ଦୁହେଁଯାକ ଯେ ପଡ଼ିଲେ ।
ବ୍ୟାସ ବୋଇଲେ ଯେ ଯାଗ କରୁଥାଅ ତୁମ୍ଭେ
ସେ ରଣସ୍ଥାନକୁ ଏବେ ଯାଉଅଛୁ ଆମ୍ଭେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ଅଛି ଲକ୍ଷେକ ଯୋଜନେ
ତୁମ୍ଭେ ସେଠାରେ ମିଳିବ ଯାଇ କେତେ ଦିନେ ।
ଏହା ଭାଳି ଦୁଃଖ ଜାତ ହୁଏ ମୋର ମନେ
ସତେ କି ସୋଦର ଆଉ ଦେଖିବି ନୟନେ ।
ବ୍ୟାସ ବୋଇଲେ ତୁ ଆଉ ନ କର କାରୁଣ୍ୟ
ଆମ୍ଭେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇବୁ ଯାଇଁ ଏହିକ୍ଷଣ ।
ଜୟ ବେଦବ୍ୟାସ ତବ ମହିମା ଅନନ୍ତ
ପିତା ପରାଶର ଋଷି କୈବର୍ତ୍ତୀ ତୋ ମାତ ।
ଅନୁବ୍ରତେ ଗାଅ ବିଷ୍ଣୁ ନାମର ମହିମା
ଜାଣି ନ ପାରନ୍ତି ଯାକୁ ଇନ୍ଦ୍ର ଆଦି ବ୍ରହ୍ମା ।
ମନ ଅନୁସାରେ ବଶ ଏ ତୁମ୍ଭର କାୟ
କୋଟି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ କ୍ଷଣକେ ଭ୍ରମ ମହାଶୟ ।
ଜାଣି ନ ପାରୁ ଯେ ମନପବନ ଆକାଶ
ସ୍ୱର୍ଗ ପାତାଳ କେ ପୁଣି ରାତ୍ର କି ଦିବସ ।
ବିଧି ତୋ ମହିମା କରି ନ ପାରଇ ଶେଷ
କହିବି ମୁଁ ତାହା କେତେ କରିଣ ଅଭ୍ୟାସ ।
ସେ ବ୍ୟାସଦେବ ଚରଣେ ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ସେବି
ପ୍ରଣତି କରେ ଶାରଳା ଦାସ ନାମେ କବି ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କଥା କହୁଥିଲେ ଶ୍ରଦ୍ଧେ
ଅଶୀ ସହସ୍ର ଯୋଜନ ଗଲେ ନିଶାଅର୍ଦ୍ଧେ ।
କ୍ଷଣକେ ପ୍ରବେଶ ଅଶୀ ସହସ୍ର ଯୋଜନ
ଦେଖିଲେ ଅଛନ୍ତି ବବ୍ରୁବାହନ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ।
ନାତି ଅଣନାତି ବେନି ଛନ୍ତି ଏକଠାବ
ଅର୍ଜ୍ଜୁନଙ୍କୁ କୋଳ କଲେ ଯାଇ ମୁନିଦେବ ।
ଶସ୍ତ୍ରର ଜ୍ୱାଳାରେ ପାର୍ଥ ମୋହେ ପଡ଼ିଥିଲେ
ବ୍ୟାସଙ୍କ ସ୍ପର୍ଶେ ଚେତନା ପାଇଣ ଉଠିଲେ ।
କମଣ୍ଡଳୁ ପାଣି ସିଞ୍ଚି ଦ୍ୟନ୍ତେ ବ୍ରହ୍ମପତି
ସଚେତ ହୋଇ ବସିଲେ ନାତି ଅଣନାତି ।
ବ୍ୟାସଙ୍କ ମୁଖକୁ ଚାହିଁ ବସିଲେ ସେ ଉଠି
ଚରଣ ଧରି ପ୍ରଣାମ କରଇ କିରୀଟୀ ।
ବ୍ୟାସ ବସାଇଲେ ପାଶେ ନେଇ କୋଳ କରି
କି କାରଣେ ଅଚେତନ ହୋଇଲୁ ପଚାରି ।
ପୁଣି ବୋଇଲେ ଯେ ତୋତେ ଜିଣିଲା ହୋ ପାର୍ଥ
ଦେଖ ଏ ବବ୍ରୁବାହନ ଅଟେ ତୋର ସୁତ ।
ଚିତ୍ରାଙ୍ଗୁର ରାଜାର ଯେ ବେନି କନ୍ୟା ଥିଲେ
ବନବାସ କରିଥିଲୁ ତୁହି ସେତେବେଳେ ।
ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦା ଉଲୁପୀକୁ ବିଭା ଯେ ହୋଇଲୁ
ଗର୍ଭର ଦ୍ୱିତୀୟମାସେ ଛାଡ଼ି ପଳାଇଲୁ ।
ତୋର ବୀର୍ଯ୍ୟେ ଉଲୁପୀର ଗର୍ଭୁ ହେଲା ଜାତ
ବବ୍ରୁବାହନ ତା ନାମ ଅଟେ ତୋର ସୁତ ।
ରାଜା ହୋଇ ପାଳୁଅଛି ହିଙ୍ଗୁଳା ପ୍ରସନ୍ନେ
ଏହାକୁ ଜିଣନ୍ତା କେହି ନାହିଁ ତ୍ରିଭୁବନେ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ନିସ୍ତରିଲି ନିସ୍ତରିଲି
ଅନ୍ୟର ହାତରେ ମୁହିଁ ଦୂଷିତ ନୋହିଲି ।
ମୋହ ପୁତ୍ର ହାତେ ମୁହିଁ ପ୍ରାଭବ ପାଇଲି
ତହୁଁ ବ୍ୟାସ କୁମରକୁ ଧଇଲେ ଯେ ତୋଳି ।
ମୃତ ସଞ୍ଜୀବନୀ ମହାମନ୍ତ୍ର କର୍ଣ୍ଣେ ଦେଲେ
ତହୁଁ ସେ ବବ୍ରୁବାହନ ଉଠିଣ ବସିଲେ ।
ପୁତ୍ରକୁ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ନେଇ ବସାଇଲେ କୋଳେ
ଅନେକ ପୌରୁଷ କରି କହିଲେକ ଭୋଳେ ।
ଆଗହୁଁ ମୁଁ ଜାଣିଥାନ୍ତି ଯେବେ ଆରେ ପୁତ୍ର
ଏତେ କଟାଳ କିମ୍ପାଇଁ କରନ୍ତୁ ନା ତୁ ତ ।
ବ୍ୟାସ ବୋଇଲେ ତୁ ଯେବେ ଜାଣନ୍ତୁ ଆଗହୁଁ
ଏତେ କାଳ ରହି ପୁଣି ବର୍ତ୍ତିଥାନ୍ତା କାହୁଁ ।
ପୃଥ୍ୱୀର ଭିତରେ ଏହି ଶକତା ବକତା
ଶ୍ୱେତକୁମାର ତୁଲେ ଏ ପ୍ରଥମେ ପଡ଼ନ୍ତା ।
ରଥ ଅଶ୍ୱ ନଗ୍ର ଗଜ ସେନାପତି ପୁର
ହିଙ୍ଗୁଳା ପ୍ରସନ୍ନେ ଭୋଗ କରେ ତୋ କୁମର ।
ଶୁଣି ସାନନ୍ଦ ହୋଇଲା ସେ ବବ୍ରୁବାହନ
କରାଇଲା ଆଣି କାନ୍ତି ରାଜାକୁ ଦର୍ଶନ ।
ଶତସହସ୍ର ସେ ପାଦେ ଦଣ୍ଡବତ କରି
ବେନି ରାଜାଙ୍କୁ ଶୁତିଲେ ପାର୍ଥ ପାଦ ଧରି ।
ରୁହାଇଲା ପିତାକୁ ତା ରାଜ୍ୟେ ଦିନ ତିନି
ପୁତ୍ରକୁ ତା ରାଜ୍ୟ ଦେଇଗଲା ସୈନ୍ୟ ଘେନି ।
ବ୍ୟାସ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଚଳିଲେ ସେଠାରୁ ବହନ
କୁବଳୟା ପିଠିରେ ଯେ ବିଜୟ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ।
ଘଡ଼ିକ ମଧ୍ୟେ ଅଇଲେ ସହସ୍ର ଯୋଜନ
ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥ ରାଜ୍ୟେ ପୁଣ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଯେ ବିଜେ କଲେ ଦ୍ୱାରକା ଭୁବନେ
ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଦେଲେ ରାମକୃଷ୍ଣ ସନ୍ନିଧାନେ ।

ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେବଙ୍କ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ ଶୁଣି
ସାନନ୍ଦ ହୋଇଲେ ଚକ୍ରଧର ହଳପାଣି ।
ଉଗ୍ରସେନ ସହିତରେ ସାତବଂଶ ଘେନି
ରାମକୃଷ୍ଣ ସହିତରେ ଚଢ଼ି ରଥ ବେନି ।
ଦ୍ୱାରକାଭୁବନୁ ସର୍ବେ ହୋଇଗଲେ ସଜ
ଅର୍ଜ୍ଜୁନକୁ ଘେନି ମହାନନ୍ଦ ଦେବରାଜ ।
ଜୟ ତୁ ଜୟ ତୁ ଦେବ ଅନାଦି ନିଧାନ
ଜୟ ତୁ ଜୟ ତୁ ଦେବ କଂସ ନିସୂଦନ ।
ଜୟ ତୁ ଜୟ ତୁ ଦେବ ନନ୍ଦଘରେ ରହି
ଜୟ ତୁ ଜୟ ତୁ ଦେବ ଗୋପୀମନ ମୋହି ।
ଜୟ ତୁ ଜୟ ତୁ ଦେବ ଜରାସନ୍ଧ ଧାପେ
ମଥୁରା ଛାଡ଼ିଲୁ ପୁଣି ନ ରହିବୁ ଗୋପେ ।
ଦ୍ୱାରକାରେ ପୁର କରି ଦୁଷ୍ଟଙ୍କୁ ସଂହାରି
ଶାରଳା ଦାସ ଶରଣ ଚରଣେ ତୋହରି ।

—o—

ମୃଡ଼ାସୁର ବଧ

ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ଶୁଣି ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ
ମୃଡ଼ାସୁର ବୋଲି ଜାଣ ବାଣାସୁରସୁନୁ ।
ମନ୍ତ୍ରୀ ଏକ ଅଛି ତାର ଶଙ୍ଖାସୁର ବୋଲି
ଦିନକେ ସେ ଜମ୍ବୁଦ୍ୱୀପ ପାରଇ ଯେ ବୁଲି ।
ମନ୍ତ୍ରୀ ଜଣାଇଲା ଶୁଣ ତୁହୋ ଦଣ୍ଡଧାରୀ
ଆମ୍ଭେ ଚାଲ ଯିବା ଏବେ ଶୋଣିତ ନଗରୀ ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କର ତେଜ ଏବେ ହୋଇଲାଣି ହତ
ଅଷ୍ଟବକ୍ର ଶାପେ ସେହୁ ହେଲେ ବଡ଼ ଭୀତ ।
ମନ୍ତ୍ରୀ ବଚନେ ଚଳଇ ଦୈତ୍ୟ ଦଣ୍ଡଧାରୀ
ସରସ୍ୱତୀ ତୀରେ ଥାଟ ତାହାର ଉଭାରି ।
ଆସନ୍ତେ ମିଳିଲା ଯାଇଁ ଋଷ୍ୟମୁକ ବନେ
ଯାଗ ଗନ୍ଧ ଆମୋଦଇ ଆକାଶେ ଭୁବନେ ।
ଦୈତ୍ୟ ପଚାରଇ ମନ୍ତ୍ରୀ ଗନ୍ଧାଉଛି କିସ
ମନ୍ତ୍ରୀ ଉତ୍ତର ଦିଅଇ ଶୁଣ ନରଈଶ ।
ହତ୍ୟାଦୋଷ ନିବାରଣ ପାଇଁ ପାଣ୍ଡୁସୁତେ
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ କରୁଛନ୍ତି ଶାସ୍ତ୍ରମତେ ।
କରିଛନ୍ତି ସମୁଦାୟ ରାଜାଙ୍କୁ ବରଣ
ଶୁଣି ମୃଡ଼ାସୁର ବୋଲେ ମୁଁ ଅଟେ ରାଜନ ।
ମୋତେ ବରଣ ନ କଲା କେବଣ କାରଣେ
ଅସୁର ବୋଲିଣ ସେହୁ କରିଛି ଏସନେ ।
ମୃଡ଼ାସୁର ବୋଇଲା ତୁ ବାହା ମୋର ବଳ
ମାରିବି ମୁଁ ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ଭାଙ୍ଗି ଯାଗଶାଳ ।
କୋପେ ସେ ନର ଅଇରି ସାଜି ସମଦଣ୍ଡ
ମହୀରେ ଚଳନ୍ତେ ପାଦ କମ୍ପିଲା ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ।
ବାହିଲାକ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗେ ମୃଡ଼ାସୁର
ଶୁଣି କରି ରାଜାମାନେ ହେଲେ ଥରହର ।
ଭୀମ ବୋଇଲେ ନକର ତୁମ୍ଭେ କେହି ଭୟ
ମୁହିଁ ସମରେ ମାରିବି ମୃଡ଼ାସୁର ରାୟ ।
ଏତେ ବୋଲି ସେ ପାଣ୍ଡବକୁଳ ବୀରମଣି
ନକୁଳ ସହଦେବଙ୍କୁ ସଙ୍ଗତରେ ଘେନି ।
ମୃଡ଼ାସୁର ରହିଥିଲା ଯମୁନାର କୂଳେ
ତିନି ପାଣ୍ଡବ ପ୍ରବେଶ ଜଟୀବଟ ତଳେ ।
ରନ୍ଧନ ଭୋଜନେ ଲାଗିଛନ୍ତି ଦୈତ୍ୟବଳ
ଭୋଜନ ଶେଷେ ବେଢ଼ିବେ ଆସି ଯାଗଶାଳ ।
ସର୍ବଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀ ତାହାର ଜଣାଇଲେ ତାକୁ
ଏହିଠାରେ ତ ଦେଖିବା ଆମ୍ଭେ ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ।
ଦୈତ୍ୟ ବୋଲେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଭୟ କରୁ ସିନା
ପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ବିବାଦରେ କରିଦେବି ଚୂନା ।
ଏତେ ବୋଲିଣ ଦାନବେ ଉଚ୍ଚେ ରଡ଼ି ଛାଡ଼ି
ଅଶୀଲକ୍ଷ ଯୋଦ୍ଧା ଘେନି ଚଳିଲେ ସଜାଡ଼ି ।
ଦୈତ୍ୟଙ୍କର ରଡ଼ି ଶୁଣି ବୀରବର ଭୀମ
କାଳଦଣ୍ଡ ଘେନି ବିଜେ କଲା କିବା ଯମ ।
ମନ୍ଦର ପର୍ବତ ଜାଣି ଭୀମଙ୍କର କାୟ
ନୟନ ବେନି ଭ୍ରମଇ କାଳଚକ୍ର ପ୍ରାୟ ।
ରେରେକାର ଶବଦରେ ଉଠଇ ମାରୁତି
ନକୁଳ ଯେ ସହଦେବ ପାରୁଶେ ଅଛନ୍ତି ।
ପନ୍ଦର ଅର୍ବୁଦ ରଥୀ ଅସୁରଙ୍କ ସଙ୍ଗେ
ଆରମ୍ଭେ ପାଣ୍ଡବେ ଯୁଦ୍ଧ କଲେ ଯାଇଁ ଆଗେ ।
ଗଦା ମୁଦୁଗର ନେଇ ପିଟନ୍ତି କେ ବେଗେ
ବିନ୍ଧନ୍ତି ଯୋଦ୍ଧାଏ ଏକ ଆରେ କହିଁ ରାଗେ ।
ବଢ଼ିଲାକ ରଣରଙ୍ଗ ଅସୁର ସଇନେ
ଭୀମ ପ୍ରହାରେ ପଡ଼ିଲେ ପର୍ବତ ସମାନେ ।
ଲୋହ ପର୍ବତକୁ ବଳେ ଉପାଡ଼ିଣ ଭୀମ
ଧାମଇଁ ରାହୁର ପ୍ରାୟ ରଣରଙ୍କା ନାମ ।
ଗଦା କୁନ୍ତ ମୁଦୁଗର ଛେଲ ଚକ୍ର ଆଣି
ବିନ୍ଧନ୍ତେ ଯୋଦ୍ଧାଏ ଏକୁ ଆରେକ ଯେ ଟାଣି ।
ଦେବଶସ୍ତ୍ରକୁ ଯେ ଭୀମ ନ କରଇ ଭୟ
ବଜ୍ର ସମାନ ଅଟଇ ତାହାର ଯେ କାୟ ।
ଅନେକ ଅସୁର ସୈନ୍ୟ ପଡ଼ିଲେକ ରଣ
ସମରେ ନିଧନ ଏକା କଲା ଭୀମସେନ ।
ଭୀମର ବିଧାରେ ତହୁଁ ପଡ଼ିଲେ ସଇନି
ରାହୁର ପ୍ରାୟ ଉଠିଲେ ରଣେ ଜଣ ତିନି ।
ସୈନ୍ୟ ଭଗ୍ନ ଦେଖି ସେହି ମୃଡ଼ାସୁର ରାୟ
ଯମଦଣ୍ଡ କାଳଦଣ୍ଡ ନରଦଣ୍ଡ ତ୍ରୟ ।

ଦେବଦଳନକୁ ଘେନି ଚାରି ସେନାପତି
ଚାରିଙ୍କର ତୁଲେ ଚାରି ଅର୍ବୁଦେକ ରଥୀ ।
ଲୁହା ଧନୁ ଏକ ଏକ ଧରି ଶର ବିନ୍ଧି
ସଭାରେ ସେ ଅର୍ବୁଦେକ ଦୈତ୍ୟ ମହାଯୋଦ୍ଧୀ ।
କଟାଳିଲା ଆସି ଯମଦଣ୍ଡ ସେନାପତି
ଶତେକ ନୃପତି ସେହି ବିନ୍ଧିଲାକ ଧାତି ।
ତାହାର ହସ୍ତର ବେଗ ଦେଖି ତ ନ ପାରି
ଏମନ୍ତ ବିନ୍ଧିଲା ସେହି ପୁଣି ବେଳ ଚାରି ।
ବାମଅଙ୍ଗ ପାତି ତାହା ଭୀମସେନ ସହି
ଅଗ୍ନି ଝଲକଇ ପଡ଼ି ଭୀମସେନ ଦେହୀ ।
ବାମଅଙ୍ଗ ପାତି ସବୁ ସହିଲା ଗରଜି
ଯମଦଣ୍ଡ ଧନୁକୁ ସେ ପକାଇଲା ଭାଙ୍ଗି ।
ଗଦା ବୁଲାଇ ପିଟିଲା ଭୀମ ବେଗେ ଉଠି
ପଡ଼ିଲା ସେ ଯମଦଣ୍ଡ ମହୀତଳେ ଲୋଟି ।
କାଳଦଣ୍ଡକୁ ଧଇଲା କୋପେ ବେନି କରେ
ବୁଲାଇ ପିଟିଲା ନରଦଣ୍ଡର ଉପରେ ।
ଦୁରନ୍ତକ ଅସୁର ସେ ରଣେ ମହାବଳୀ
ବଜ୍ର ପରିତାଳ ପ୍ରାୟ ଉଠିଲେ ସେ ଜଳି ।
ଯମଦଣ୍ଡ କାଳଦଣ୍ଡ ନରଦଣ୍ଡ ତିନି
ପଡ଼ିଲେ ଭୀମ ପ୍ରହାରେ କାମୁଡ଼ି ମେଦିନୀ ।
ତିନିଙ୍କ ପଡ଼ିବା ଦେଖି ଭାଙ୍ଗିଲେ ସଇନି
ଧାମନ୍ତି ତିନି ପାଣ୍ଡବେ ପବନକୁ ଜିଣି ।
ଅସୁର ସଇନି ଯେତେ ପ୍ରହାରନ୍ତି ବାଣ
ଭୀମ ବଜ୍ର ଅଙ୍ଗେ ପଡ଼ି ହୋଇଗଲା ଚୂର୍ଣ୍ଣ ।
ନକୁଳ ସହଦେବଙ୍କୁ ବିନ୍ଧନ୍ତି ଯେ ବାଣ
ପର୍ବତ ସମାନ ତାହା ଓଗାଳନ୍ତେ ଜାଣ ।
ତିନିଦୈତ୍ୟଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଯେତେ ଯୋଦ୍ଧା ଥିଲେ
ପଞ୍ଚକ୍ରୋଶ ଦଉଡ଼ିଣ ସମସ୍ତେ ପଡ଼ିଲେ ।
ସୈନ୍ୟ ହତ ଦେଖି ଦେବଦଳନ ଅସୁର
ବହୁ ସୈନ୍ୟ ଦେଖି ଓଗାଳିଲାକ ସତ୍ୱର ।
ନକୁଳ ସହଦେବ ଯେ ଭୀମସେନ ତିନି
ଦେଖିଲେ ସେ ଓଗାଳନ୍ତି ଅନେକ ସଇନି ।
ଅସୁର ବଳଙ୍କୁ ଧରି ଭୂମିରେ କଚାଡ଼ି
ପିଟନ୍ତି ସେ ଶାଳତରୁମାନଙ୍କୁ ଉପାଡ଼ି ।
ଅନେକ ସୈନ୍ୟ ବେଢ଼ିଲେ କୋପେ ପୁଣି ଆସି
ଛାଗଳଙ୍କୁ ବାଘ ପରି ଭୀମ ସବୁ ଧ୍ୱଂସି ।
ଭୀମ ବିଘାତେ ପଡ଼ିଲେ ରଣେ ଦୈତ୍ୟବଳ
ଦଣ୍ଡ ଭଗ୍ନ ହୋଇ ଧାଏଁ ରକ୍ଷ କାଳାନଳ ।
ଦୈତ୍ୟ ସେନାପତି ଅଟେ ଯେ ଦେବଦଳନ
ଭୀମର ସଙ୍ଗରେ ଆସି ଆରମ୍ଭିଲା ରଣ ।
ଲୁହା ବେନି ଗଦା ଶତ ଶତ ଭାର ତୁଲେ
ଭୀମ ଉପରେ ପ୍ରହାର କଲା ମହାମଲ୍ଲେ ।
ମାରୁତି ଆପଣା ଗଦା ଧଇଲାକ ଆଡ଼ି
ଚୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଗଲା ଦୈତ୍ୟ ଗଦା ତହିଁ ପଡ଼ି ।
ପୁଣି ହିଁ ଗଦାଏ ମାରେ କୋପେ କଉଣପ
ଗଦା ବିଘାତେ ଭାଙ୍ଗିଲା ବୃକୋଦର ଦର୍ପ ।
ଭୀମ ପଡ଼ନ୍ତେ ନକୁଳ ସହଦେବ ବେନି
ସମର କରନ୍ତି ହାତେ କୁନ୍ତ ଗଦା ଘେନି ।
ପୁଣି ସେ ଦଇତ୍ୟ ଲୁହା ଗଦା ଘେନି ଉଠି
ନକୁଳ ଉପରେ ନେଇ କୋପେ ତାହା ପିଟି ।
ଅସୁର ବିଘାତ ପାଇ ପଡ଼ିଲା ନକୁଳ
ସହଦେବକୁ ପ୍ରହାର କଲା ମହାବଳ ।
ହୃଦେ ବାଜି ଗଦାବର ବହିଲା ଶୋଣିତ
ମନ୍ତ୍ରୀ ଚୂଡ଼ାମଣି ପଡ଼ି ହୋଇଲା ଅଚେତ ।
ତିନିଜଣ ଅଚେତନ ରଣ ମଧ୍ୟେ ପଡ଼ି
ଧାମନ୍ତି ଅସୁରେ ଯାଗଶାଳକୁ ଯେ ବେଢ଼ି ।
ଅନେକ ରାଜାଏ ଥିଲେ ସେହି ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥେ
ପଳାଇଲେ ଅସୁରଙ୍କ ଭୟେ ଇତସ୍ତତେଃ ।
ଋଷିଗଣମାନେ ଭୟେ ଗଲେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନେ
ଯାଗଶାଳାରେ ପଶିଲେ କୋପେ ଦୈତ୍ୟମାନେ ।
ଅନେକ ଧନ ଭଣ୍ଡାର ନେଲେ ଲୁଟ କରି
ଖାଇଲେକ ବାଳଖିଲ୍ୟାମାନଙ୍କୁ ସେ ପୋଡ଼ି ।
ରାନ୍ଧଣା ଯୋଗାଡ଼ ଯେତେ ଥିଲା ଯାଗଶାଳେ
ସମସ୍ତ ଆହାର କଲେ ଦୈତ୍ୟ କୁତୂହଳେ ।
ପୋରୁହ ଛାଗଳ ନାନା ବିଧ ମାଂସମାନ
କେବଣ ଦ୍ରବ୍ୟ ନ ଥାଇ ଯାଗର ବିଧାନ ।
ସମସ୍ତ ଆହାର କଲେ ଅସୁର ନିର୍ଭୀକେ
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଧରନ୍ତେ ଯେ ଗଲେ ଯାଗନିକେ ।
ସବୁ ରାଜ୍ୟ ଭାଙ୍ଗି ଲୁଟ କଲେ କଉଣପେ
ଶୋଣିତ ପୁରକୁ ଚଳିଗଲେ ମହାକୋପେ ।
ଦ୍ୱାରକାରୁ ଆସୁଥିଲେ ରାମ ଭଗବାନ
ନିକଟେ ଦେଖିଲେ ଯିବା ଅସୁର ସଇନ୍ୟ ।
ଏକାଳେ ଆସି ବିଜୟେ ନାରଦ ମହର୍ଷି
ଶୁକ୍ରଦେବତା ତାହାଙ୍କୁ ଦେଲେ ବେଗେ ପେଷି ।
ନାରଦ ମହର୍ଷି ତହୁଁ ଗଲେକ ବହନ
ବାରତା କହିଲେ ଯାଇ କୃଷ୍ଣ ସନ୍ନିଧାନ ।
ବାସୁଦେବ କି ନ ଜାଣୁ ଯାଉ କେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟେ
ମୂଢ଼ା ଅସୁର ବାହିଲା ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥ ରାଜ୍ୟେ ।
ଭୀମସେନ ନକୁଳ ଯେ ସହଦେବ ତିନି
ପଡ଼ିଲେ ସମରେ ଘେନି ଅନେକ ସଇନି ।

ତିନିହେଁ ପଡ଼ିଲେ ରଣେ ଯମୁନାର କୂଳେ
ଧାଇଁ ଯାଇ ଦୈତ୍ୟବଳ ପଶି ଯାଗଶାଳେ ।
ଧନଭଣ୍ଡାର ଅନେକ ନେଲେ ଲୁଟ କରି
ଖାଇଲେ ସେ ବାଳଖିଲ୍ୟା ଋଷିମାନ ପୋଡ଼ି ।
ରାନ୍ଧଣା ଯୋଗାଡ଼ମାନ ଖାଇଲେ ସମସ୍ତ
ଧରି ନିଅନ୍ତି ଯୁଧିଷ୍ଠି ଯାଜ୍ଞିକ ସହିତ ।
ଡରେ ଆସି ନ ପାରିଲେ ଦେବ ସୁରପତି
ରାମ ଛାମୁରେ କହନ୍ତେ ସେ ନାରଦ ଯତି ।
ରୋହିଣୀ ନନ୍ଦନ ଅତି ବଳେ ମହାବଳୀ
ରଣଗୋଳ ଧନ୍ଦଳକୁ ବିଜେ କଲେ ହଳୀ ।
ତ୍ରଇଲୋକ୍ୟ ନ ବର୍ତ୍ତଇ ଯେଉଁ ରାମ କୋପେ
କାଳାନ୍ତକ ରୂପ ଦେଖି ଡରିଲେ କୌଣପେ ।
ବଜ୍ର ବିଘାତେ ଯେସନେ ଲୋଟନ୍ତି ପର୍ବତେ
ପଡ଼ିଲେ ଦାନବ ବଳରାମ ଅସ୍ତ୍ରାଘାତେ ।
ଦେବଦଳନ ନାମରେ ଯେବଣ ଅସୁର
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ସଙ୍ଗେ ସମର ତାର ଗୁରୁତର ।
ଅସୁର ଦୁରନ୍ତ ଯୁଦ୍ଧେ ନୁହନ୍ତି ତ ଊଣା
ଦେବଗନ୍ଧର୍ବେ ନ ଯାଇ ଯାହାଙ୍କ ଗଣନା ।
ପ୍ରବଳ ହୋଇ ଉଠିଲା ପୁଣି ରଣରଙ୍ଗ
ନାରାଚ ବିନ୍ଧୁ ଅଦୃଶ୍ୟ ଗଗନର ମାର୍ଗ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବିନ୍ଧିଲା କୋପେ ଅମୋଘ ଶକତି
କାଟି ପକାଇଲା ଦୈତ୍ୟ ମୁଣ୍ଡକୁ ବିକୋତି ।
ଦେବଦଳନ ହୋଇଲା ରଣେ ଯହୁଁ ବଧ
ସାଧୁ ସାଧୁ କଲେ ରହି ଆକାଶେ ବିବୁଧ ।
ସେନାପତି ପଡ଼ନ୍ତେ ଯେ ଭାଙ୍ଗିଲେ ସଇନି
ସମରେ ଘୋଟି ବିନ୍ଧଇ ବୀର ଫାଲଗୁନି ।
ନାରାଚ ଗୋଟିକେ କୋଟି ଅସୁର ଯେ ପଡ଼ି
ଯେସନେକ ବାତାଘାତେ ପକ୍ୱଫଳ ଝଡ଼ି ।
ସଇନ୍ୟଙ୍କୁ ନିଶୋଧନ କରି ଫାଲଗୁନି
ଯାଜ୍ଞିକମାନଙ୍କୁ ମୂଳେ ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କି ଘେନି ।
ଅସୁର ପଡ଼ନ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ଆଣି ଧନଞ୍ଜୟ
ନନ୍ଦିଘୋଷରେ ବସାନ୍ତେ ବୋଇଲେକ ରାୟ ।
ମୂଢ଼ାସୁର କଲା ବାବୁ ଅନେକ ସମର
ଯାଗଶାଳମାନ ଭାଙ୍ଗି କଲା ନାରଖାର ।
ଲୌହ ଧନୁରେ ନାରାଚ ବିନ୍ଧଇ ଅସୁର
ଶସ୍ତ୍ରମାନ ପଡ଼େ ରାମ ରଥର ଉପର ।
ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଶରକେ ଯୋଚିଲା ଅତି ତୀକ୍ଷ୍ଣମୁନା
ବଳରାମ ରଥେ ପଡ଼ି ଶର ହୁଏ ଚୂନା ।
ଶର ବୃଷ୍ଟିକରେ ଦୈତ୍ୟ ଶତବେଳଯାଏ
ବଳଦେବ ଦେହେ ପଡ଼ି ସବୁ ଚୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ ।

କୋଟି ସିଂହ ପରାକ୍ରମ ପୁଣି ରୋଷଭରେ
ଅସୁରକୁ ପ୍ରହାରିଲେ ବଜ୍ର ମୂଷଳରେ ।
ଦୈତ୍ୟ ଅଙ୍ଗେ ସେ ମୂଷଳ ପଡ଼ି ଭାଙ୍ଗିଗଲା
ଲୁହା ଗଦା ଘେନି ପୁଣି ରାମଙ୍କୁ ପିଟିଲା ।
ଦୈତ୍ୟ ଗଦା ପଡ଼ିବାରୁ ରାମ ବକ୍ଷସ୍ଥଳ
ନିଚେଷ୍ଟ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ସ୍ୱାମୀ କାମପାଳ ।
ବଳରାମଙ୍କ ନିଚେଷ୍ଟ ଦେଖି ଦେବ ହରି
ରଥୁ ଡେଇଁଗଲେ ଚକ୍ର ସୁଦର୍ଶନ ଧରି ।
ତାଳଧ୍ୱଜ ରଥେ ନେଇ ଶୁଆଇ ରାମଙ୍କୁ
ଦାରୁକ ରଥ ବାହିଲା ଦ୍ୱାରକା ପୁରକୁ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସମର କଲେ ମୂଢ଼ାସୁର ସଙ୍ଗେ
କୌମୋଦକୀ ଗଦା ଦେବ ପ୍ରହାରିଲେ ବେଗେ ।
କୃଷ୍ଣର ଗଦା ପଡ଼ନ୍ତେ ପାତିଲା ସେ ଅଙ୍ଗ
ଅଧିକେ ନାରାଚ ଦୈତ୍ୟ କରି ରଣରଙ୍ଗ ।
ପାଞ୍ଚବେଳ ପରିଯନ୍ତେ ପିଟିଲେ ମୁରାରି
ଭୁଜ ପାତିଣ ସହଇ ସେ ନର ଅଇରି ।
କୌମୋଦକୀରେ ସେ ତହୁଁ ନୋହିଲାକ କ୍ଷୟ
ଦେଖଇ ବିସ୍ମୟ ହୋଇଲେ ପ୍ରଭୁ ଦେବରାୟ ।
ଲୁହାର ଗଦାକୁ କରେ ଘେନି କଉଣପ
କୃଷ୍ଣ ଉପରେ ପିଟିଲା କରି ମହାକୋପ ।
ବେଳେ ଉଞ୍ଚାଇଲେ ତାହା ଦେବ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ
ଆରେକ ବେଳ ପ୍ରହାର କଲା ଯାତୁଧାନ ।
ଗଦାବର ଘାଏ କୃଷ୍ଣ ହେଲେ ଅଚେତନ
ଦେଖି ରଣ ଆବୋରିଲା ପାଣ୍ଡବ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ।
ନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥେ ନେଇ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଶୁଆଇ
କଥା କହି ନ ପାରନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ଯଦୁସାଇଁ ।
ଚଉଦଲକ୍ଷ ଯେ ତହିଁ ଥିଲେ ଯଦୁବଳ
କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଅଚେଷ୍ଟା ଦେଖି ହୁଅନ୍ତି ବିକଳ ।
ପାର୍ଥ ଆସି ଓଗାଳିଲେ ଦୈତ୍ୟର ଆଗର
କହିଲେ ଜାଣିବା କେଡ଼େ କ୍ଷତ୍ରିପଣ ତୋର ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ସଙ୍ଗେ ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ଲକ୍ଷେ ଭ୍ରାତ ଘେନି
ରଣେ ଆବୋରିଲେ ଆସି ଦୈତ୍ୟକୁ ସେ ପୁଣି ।
ଭଗ୍ନବଳମାନେ ରାମ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଘେନି
ରୈବତ ପର୍ବତେ ଯାଇ ରହିଲେ ସଇନୀ ।
କୁବଳୟ ଅଶ୍ୱପୃଷ୍ଠେ ବସି ବୀରପାର୍ଥ
ଅସୁର ତୁଲେ ଯୁଝଇ ଦେଖାଇ ସମର୍ଥ ।
ଶାମ୍ବ ଗଦା ଆଦି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଲକ୍ଷେ ପୁତ୍ର
ପାର୍ଥ ରଣ ଦେଖି ସର୍ବେ ହୁଅନ୍ତି ଚକିତ ।
ବେନିଦଳ ମଧ୍ୟେ କିଛି ନୋହିଲେ ପ୍ରଭେଦ
ଅସୁର ନିଧନେ ପାର୍ଥ କରେ ଘୋର ଯୁଦ୍ଧ ।

ପଞ୍ଚ ଅର୍ବୁଦ ଅସୁର ସୈନ୍ୟ ସଙ୍ଗେ ଥିଲେ
ବେନି ଦିବସ ମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ତେ ପଡ଼ିଲେ ।
ସମସ୍ତ ମରାଇ ମୂଢ଼ାସୁର ଅଛି ଏକା
ତଥାପି ସମର କରେ ହୋଇଣ ନିଶଙ୍କା ।
ନାରଦ ମିଳିଲେ ଯାଇ ଅସକନ୍ଦ ବନ
ବୋଇଲେ ଶୁଣରେ ବାବୁ ବୀର ହନୁମାନ ।
ଭୀମସେନ ସହଦେବ ଯୁଧିଷ୍ଠି ନକୁଳ
ରାମକୃଷ୍ଣ ସହିତରେ ଯେତେ ଯଦୁବଳ ।
ଅଚେତନ ହୋଇଲେଣି ମୂଢ଼ାସୁର ରଣେ
ନ ପାଇ ଲକ୍ଷେକ କୃଷ୍ଣ ପୁତ୍ର ଗଲେ କେଣେ ।
ଏହିକ୍ଷଣି ସଂଗ୍ରାମରେ ପଡ଼ିଲେ ଅର୍ଜୁନ
ଏକା ମୂଢ଼ାସୁର ଅଛି ନାହିଁ ତାର ସୈନ୍ୟ ।
ନାରଦ ମୁଖରୁ ସେହି ଏସନକ ଶୁଣି
ପବନ ନନ୍ଦନ ତ୍ରେତାଯୁଗ ବୀରମଣି ।
ଏକା ପାଦକେ ସେ ହନୁମାନ ଗଲା କ୍ଷେପି
ନବସହସ୍ର ଯୋଜନେ ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥ ବ୍ୟାପି ।
ଅର୍ଜୁନକୁ ପଛ କରି ହନୁ ହୋଏ ଆଗ
ଲୁହାଗଦା ଘେନି ପିଟେ ଦୈତ୍ୟ କରି ରାଗ ।
ନିର୍ଘାତ ପ୍ରାୟେକ ସେହି ପିଟଇ ଗରଜି
ଲୁହାର ସେ ବେନି ଗଦା ପଡ଼ିଲାକ ଭାଜି ।
ଲୁହା ପରିଘେକ ପୁଣି ଅଟଇ ଦନୁଜ
ଭାଙ୍ଗି ପକାଇଲା ତାହା ପବନ ଆତ୍ମଜ ।
କୋପେ ମୂଢ଼ାସୁର ପୁଣି ଧଇଲାକ ଧନୁ
ଛଡ଼ାଇଣ ତାହା ଭାଙ୍ଗି ପକାଇଲା ହନୁ ।
ବାମକରେ ଧରି ବୀର ମୂଢ଼ାସୁର ହସ୍ତ
ମାଇଲାକ ବଜ୍ର ସମ କରି ଏକ ମୁଥ ।
ଭୁଜେ ଭୁଜ ଛନ୍ଦି ଭିଡ଼ି ଧଇଲା ନିଠାଇ
ପାଦେ ପାଦ ଛନ୍ଦି ତଳେ ଦେଲାକ ପକାଇ ।
ତର୍ଜନ୍ତି ଗର୍ଜନ୍ତି ଦୁହେଁ ପ୍ରହାରନ୍ତି ବିଧା
ଭୟେ କମ୍ପମାନ ହୋଇ କାନ୍ଦିଲା ବସୁଧା ।
ଶିରେ ଶିର ପରିତାଳ ଅଗ୍ନି ତହୁଁ ଉଠି
କାଳାନଳ ଜାଣି ବହ୍ନି ଚୌଦିଗେ ପ୍ରକଟି ।
ରଡ଼ିର ବିଘାତେ କମ୍ପିଗଲା ପୁର ତିନି
ଚରଣ ବିଘାତେ ଦଳ ଦଳ ତ ମେଦିନୀ ।
ଚଉଦ କୋଶ ଆୟତ୍ତ ସେ ହରିତ ବନ
ପର୍ବତ ଡିଙ୍ଗର ଖାଲ ହୋଇଲା ସମାନ ।
ହନୁକୁ ମାଡ଼ିବସିଲା ମୂଢ଼ାସୁର ବଳେ
ବେନି ଭୁଜ ଭିଡ଼ି ତାର ବସି ବକ୍ଷସ୍ଥଳେ ।
ଦୁଃସହ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କୋପେ କରଇ ଚଣ୍ଡାଳ
ଆରେରେ ମର୍କଟ ଏବେ ପୂରିଲା ତୋ କାଳ ।
ଆରେ ରେ ମର୍କଟ କିଏ ତୋ ଇଷ୍ଟ ଦେବତା
ଆରେ ରେ ମର୍କଟ ତୋତେ ଛାଡ଼ିଲା ବିଧାତା ।
ହୁଁକାର ଶବଦ ଏକ ହନୁମନ୍ତ କରି
ଅସୁରକୁ ଲେଉଟାଇ ବସେ ବକ୍ଷୋପରି ।
ବଜ୍ର ମୁଥକେ ପ୍ରହାର କଲା କରି କୋପ
ମୁଥଘାତେ ଅଚେତନ ହେଲା କଉଣପ ।
ବେନି ଚରଣ ବୁଲାଇ ଆକର୍ଷି ଧଇଲା
ହରିମେଖଳା ପର୍ବତେ ନେଇ କଚାଡ଼ିଲା ।
ପାଞ୍ଚକୋଶ ଆୟତନ ଯେବଣ ହିଁ ଗିରି
ଅସୁରକୁ ପ୍ରହାରନ୍ତେ ଗିରି ହେଲା ଚୂରି ।
ଯହୁଁ ହନୁ ନେଇ ନୀଳ ପର୍ବତେ ପିଟଇ
ଭାଜିଲା ସେ ଗିରି ପୁଣ ମସୀଗୁଣ୍ଡା ହୋଇ ।
ଶତେବେଳ ପ୍ରହାରିଲା ଏପରି ମାରୁତି
ସବୁ ପର୍ବତ ଏପରି ଗୁଣ୍ଡା ହୋଇଯାନ୍ତି ।
ରଣେ ହନୁମାନ ତହୁଁ ହୋଇଲା ବିମୁଖ
ମୋହ ତେଜି ସହଦେବ ହନୁମାନ ଦେଖ ।
ସହଦେବ ବୋଇଲା ହୋ ଶୁଣ ହନୁମାନ
ପ୍ରତାପୀ ଦୈତ୍ୟର ଏବେ ମୃତ୍ୟୁ ବିବରଣ ।
ରଣେ ବିମୁଖ ତୁ ପୁଣି ନୁହଁ ବୀରମଣି
ଛାଡ଼ିଲେ ସଚରାଚର ଭକ୍ଷିବ ଏକ୍ଷଣି ।
ଅସୁରକୁ ତଳେ ମାଡ଼ିବସି ବକ୍ଷସ୍ଥଳେ
ତାର ମୃତ୍ୟୁଭେଦ ଶୁଣ କହୁଛି ନିଶ୍ଚଳେ ।
ବହୁ କ୍ଷେତ୍ରେ ଉପୁଜିଲା ଯେବଣ ଦଇତ
ତାହାର ନନ୍ଦନ ନାମ ଅଟେ ମଦମତ୍ତ ।
ତାର ବଂଶେ ଜାତ ଏହି ମୂଢ଼ାସୁର ଜାଣ
ରୁଦ୍ରସେବା କରି ପାଇଅଛି ବଡ଼ପଣ ।
ସୁଦର୍ଶନ କାଳଚକ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟା ବର୍ତ୍ତ ଶର
ଏମାନେ ହିଁ ନ ଭେଦିବେ ଶରୀରେ ଏହାର ।
ବ୍ରହ୍ମଶର ପାଶୁପତ ଶର ମନଭେଦୀ
ଏ ଶରମାନ ଏହାର ଶରୀରେ ନ ଭେଦି ।
ଯମ କାଳପାଶ ନାଗପାଶ କାଳପାଶ
ଏ ଶରମାନଙ୍କେ ଏହି ନୋହିବ ବିନାଶ ।
ନ କାଟିବ ନାନା ଶସ୍ତ୍ରମାନ ଯାର କାୟେ
ଏମନ୍ତ ବର ସେ ଦେଲେ ଦେବଦେବରାୟେ ।
ଦେବଲୋକ ନରଲୋକ ପବନ ବହନି
ଏଣେ ବଧ ନୋହିବ ଏ ଜାଣ କାଳ ତିନି ।
ଈଶ୍ୱର ଦେବତା ଦେଲେ ଏହିରୂପେ ବର
ସମସ୍ତ ପ୍ରାପତ ହୋଇ ହେଲା ବଳୀୟାର ।
ବର ଦେଇ ତ୍ରିପୁରାରି ବିଜେ କପିଳାସେ
ବ୍ରାହ୍ମଣ ରୂପେ ମିଳିଲେ ବ୍ରହ୍ମା ତାର ପାଶେ ।

ବ୍ରହ୍ମା ବୋଇଲେ ଅନେକ କାଳ କଲୁ ତପ
କିସ ବର ପାଇଲୁ ତୁ କହ କଉଣପ ।
ମୂଢ଼ା ବୋଇଲା ମାଗିଲି ଯାହା ଦେଲେ ମୋତେ
ବର ମାଗିଲି ମୁଁ ଉଦେ ଅସ୍ତ ପରିଯନ୍ତେ ।
ଦେବ ନର ନାଗ ଜଳ ଅନଳ ପବନ
ଏଣେ ଅବଧ୍ୟ ମୁଁ ବର ଦେଲେ ତ୍ରିଲୋଚନ ।
ବ୍ରହ୍ମା ବୋଇଲେ ତୁ ଏଡ଼େ ଜଣ କିମ୍ପା ହୁଡୁ
ଜାତ ହୋଇ କିମ୍ପାଇଁ ତୁ ମରଣ ନ ଲୋଡୁ ।
ଯେବଣ ଈଶ୍ୱର ତୋତେ ଦେଇଅଛି ବର
ସେହି ମରିବ ଅବଶ୍ୟ ଜାଣ କାଳାନ୍ତର ।
ଏବେ ତୁ ଯାଇ ପଚାର ପୁଣି ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ
ଶୁଣି ଦଇତ ଧାଇଁଲା ପୁଣି କୈଳାସକୁ ।
ମୃତ୍ୟୁଭେଦ ପଚାରନ୍ତେ ବୋଇଲେ କପାଳି
ବାମପାଦର ତୋର ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଯେ ଅଙ୍ଗୁଳି ।
ସେ ଅଙ୍ଗୁଳି ଯେବେ ଯାଇଁ ପଶିବ ତୋ ତୁଣ୍ଡେ
ତେବେ ତୋର ଜୀବ ଜାଣ ନ ରହିବ ପିଣ୍ଡେ ।
ପିଣ୍ଡ ଦାନବ ଅନଳ ପବନ କି ଜଳ
ଏଣେ ନାଶ ନୋହିବ ତୁ ଜାଣ ମହାମଲ୍ଲ ।
ମର୍କଟ ହାତରେ ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇବ ତୋ ଜାଣ
ନିଜ ଭକ୍ଷ କପି ବୋଲି ମଣିବୁ ସେ ହୀନ ।
ବାବୁରେ ଯେତେ ପିଟିଲୁ ପର୍ବତ ଉପରେ
ଶରୀର ବଜ୍ର ତାହାର ଅସୁର ନାମରେ ।
ସହଦେବର ବଚନ ଶୁଣିଣ ମାରୁତି
ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠିକି ଧରେ ବୀର ହୋଇ ବିଶ୍ୱମୂର୍ତ୍ତି ।
ଆକର୍ଷଣ କରି ନେଇ ଭରିଲା ତା ତୁଣ୍ଡେ
ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା ନ ରହିଲା ଜୀବ ତାର ପିଣ୍ଡେ ।
ଆକାଶେ ଶୁଭିଲା ତହୁଁ ସାଧୁ ସାଧୁ ବାଣୀ
ଜୟମାଳା ତା ଗଳାରେ ଦେଲେ ବଜ୍ରପାଣି ।
ରାମକୃଷ୍ଣ ଭୀମସେନ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ତୁଲେ
ନକୁଳ ସହିତ ମୋହ ତେଜିଣ ଉଠିଲେ ।
ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥ ରାଜ୍ୟକୁ ସେ ତହୁଁ ଚଳିଗଲେ
ଋଷିଙ୍କି ଘେନି ସେ ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ କଲେ ।
କୁବଳୟା ତୁଲ୍ୟ ଦେଲେ ପାଞ୍ଚଗୋଟି ଅଶ୍ୱ
ସର୍ବ ଆଭରଣ ଅଙ୍ଗେ ଦେବ ଅଙ୍ଗବାସ ।
ଅଶ୍ୱ ଗୋଟିକେ କୋଟିଏ ମାଢ଼ ଯେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ
ଏକ ଅଶ୍ୱର ଦକ୍ଷିଣା ଲକ୍ଷେ ମାଢ଼ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ।
ଯାଗ ସମର୍ପିତ ହେଲା ପୁଣି ଯେତେବେଳେ
ଆକାଶୁ କନକ ବୃଷ୍ଟି କଲେ ଦିଗପାଳେ ।
ଆକାଶେ ଅଶ୍ୱ ନେଲେ ଅଶ୍ୱନୀ କୁମାର
ଦୋହରା କର୍ମ ସମାପ୍ତ କଲେ ନୃପବର ।

କୃଷ୍ଣ ବଳରାମ ରାଜାଗଣ ଦେବଗଣ
ମୁନି ଋଷିଗଣ ଗଲେ ମେଲାଣି ହୋଇଣ ।
ଶୁଣିମା ହେ ସାଧୁଜନେ ଅଶ୍ୱମେଧ କଥା
କହିବାକୁ ମୁହିଁ ପୁଣି କିସ ମହାରଥା ।
ପାଣ୍ଡବଙ୍କର ଯେତେକ ଥିଲା ହତ୍ୟା ଦୋଷ
ଅଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞେ ସର୍ବ ହୋଇଗଲା ଧ୍ୱଂସ ।
ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଏହା ପଠନ କରନ୍ତି ଯେ ଲୋକେ
ଲଭନ୍ତି ସେ ସଦ୍‌ଗତି ନ ପଡ଼ନ୍ତି ନର୍କେ ।
ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଧନ ସମ୍ପତ୍ତି ପୁତ୍ର ଯଶଶିରୀ
ଅବଶ୍ୟ ପାଇବ ଯାହା ଯେହୁ ବାଞ୍ଛା କରି ।
ଯଦଦଣ୍ଡ ନ ଲଭି ସେ ନିଷ୍କଳଙ୍କ ହୋଇ
ନକ୍ଷତ୍ର ମଣ୍ଡଳେ ଯାଇ ନିଶ୍ଚେ ସ୍ଥାନ ପାଇ ।
ଯମଦଣ୍ଡ ରାଜଦଣ୍ଡ ଦୁସ୍ତରୁ ନିସ୍ତରି
ଅଶ୍ୱମେଧ ଫଳଶ୍ରୁତି ହୃଦେପଦ୍ମେ ଧରି ।
କୃପାଜଳ ନନ୍ଦିନୀ ଗୋ ଦେବୀ ସରସ୍ୱତୀ
କାଶୀକ୍ଷେତ୍ରେ ହିଁ ଯାହାର ଜନମ ଧରିତ୍ରୀ ।
ପ୍ରଳୟ ଉଦ୍ଧାରିଣୀ ଗୋ ପ୍ରସନ୍ନ ନର୍ମଦା
ସେ ଦେବୀ ଚରଣେ ମୋର ବିନୟ ସର୍ବଦା ।
କଳିମଳଧ୍ୱଂସିନୀ ଗୋ ପ୍ରସନ୍ନ ହିଙ୍ଗୁଳା
ସର୍ବଜନ ବନ୍ଦିନୀ ଗୋ ନାମ ଯେ ଶାରଳା ।
ପରମ ଆନନ୍ଦ ତୋର ପର ଦୁଃଖେ ଦୁଃଖୀ
ସର୍ବଜନ ବୋଧିନୀ ଗୋ ପ୍ରସନ୍ନ ତୋ ମୁଖ ।
ଜାତ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତ କରୁ ଯାର ସାଧୁ ବୁଦ୍ଧି
ବୁଧଜନମାନେ ଯାର ଚରଣ ଆରାଧି ।
ଓଡ଼ରାଷ୍ଟ୍ର ମଣ୍ଡଳରେ ଝଙ୍କଡ଼ ଯେ ପୁରୀ
ଯମଦଣ୍ଡ ବିଦାରିଣ ଶରଣ ତୋହରି ।
ଆଦି ଅନ୍ତ ମଧ୍ୟ ନାହିଁ ଯାର ଅବଶେଷ
ଭୁବି ଦିବି ଅନ୍ତରୀକ୍ଷ ଶୂନ୍ୟ ଯେ ଆକାଶ ।
ପାପ କର୍ମ ଯାହାଠାରେ ନାହିଁ ପୁଣ ଲେଶ
ଜଗତ ଜନମଣ୍ଡନୀ ହର ସର୍ବ ଦୋଷ ।
ଅବ୍ୟକତ ବ୍ୟକତ କି ନାହିଁ ତୋ ବିକାର
ବୃନ୍ଦାରକ ମଧ୍ୟେ ଯାର ମହିମା ଅପାର ।
ଦୂରନ୍ତ କଥା ନ ରହେ ଶୁଣି ଯାର ନାମ
କାଳଦୂତ ଅପସରେ ନ ପଶଇ ଯମ ।
ସର୍ବଦା ତ କାଳପ୍ରିୟ ନାନା ରସେ ଭୋଳ
ରୁଧିର ଦର୍ଶନ ତୋର ସଦା କୁତୂହଳ ।
ଶ୍ରୀଚଣ୍ଡୀ ଶାରଳାଙ୍କର ଚରଣାରବିନ୍ଦ
ପାନ କରେ ଭୃଙ୍ଗ ହୋଇ ତହୁଁ ମକରନ୍ଦ ।
ଅହର୍ନିଶି କରେ ମୁହିଁ ସେ ପାଦେ ଦଇନି
ବଦନ୍ତି ଶାରଳା ଦାସ କବି ଶୂଦ୍ରମୁନି ।

ମହାଭାରତ ଅଶ୍ୱମେଧ ପର୍ବ ସମାପ୍ତ

ମହାଭାରତ

ଆଶ୍ରମିକ ପର୍ବ

ବନ୍ଦନା

ନମସ୍ତେ ଶ୍ରୀ ଶାରଳା ଗୋ ଝଙ୍କଡ଼ବାସିନୀ
ଅଭୟ ବରଦାୟିନୀ ସଂକଟ ତାରିଣୀ ।
ତବ କୃପାବଳେ ମାଗୋ ଶ୍ରୀମହାଭାରତ
କିଞ୍ଚିତ ଲେଖନେ ମୁହିଁ ହୋଇଲି ସମର୍ଥ ।
ଅଶ୍ୱମେଧ ପର୍ବ ଅନ୍ତେ ଆଶ୍ରମିକ ପର୍ବ
ବର୍ଣ୍ଣନେ ଉଦ୍ୟତ ମାଗୋ ଦେଖାଅ ସେ ମାର୍ଗ ।
ସଂସାର ସାଗରେ ମାଗୋ ଭାସୁଅଛି ମୁହିଁ
ଶାରଳା ଦାସକୁ ରକ୍ଷାକର ମହାମାୟୀ ।

—o—

ଯଦୁବଂଶ ଧ୍ୱଂସ ବିବରଣ

ଶୁଣ ହେ ରାଜନ ଶାମ୍ବକୁମାର ଚରିତ
ଶ୍ରୀ ମହାଭାରତ କଥା ଅତ୍ୟନ୍ତ ପବିତ୍ର ।
ଅମୃତରୁ ବଳି ଅଟେ ସେହି ରସବାଣୀ
ଶତବାର ଗଙ୍ଗାସ୍ନାନ ଫଳ ମିଳେ ପୁଣି ।
କଳି କଳୁଷରୁ ଲିପ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ଯେ ପ୍ରାଣୀ
ତରନ୍ତି ମହାଭାରତ କଥାମୃତେ ଶୁଣି ।
ତହୁଁ ଶାମ୍ବ ଆସି ଦ୍ୱାରକାରେ ପ୍ରବେଶିଲା
ସୁନ୍ଦର ପଣରେ କନ୍ଦର୍ପକୁ ଧିକ୍କାରିଲା ।
ଦେଖି କୃଷ୍ଣ ବଳରାମ ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ
ଦ୍ୱାରକାରେ ନାନା ମହୋତ୍ସବ କରାଇଲେ ।
ପୁତ୍ରକୁ କୋଳରେ ଧରି ସ୍ୱୟଂ ବନମାଳି
ଅର୍ଘ୍ୟ ବନ୍ଦାପନା କଲେ ଧରି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଥାଳି ।
ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ତ୍ରୟୋଦଶୀ ସଉରୀ ବାସର
ଅଶ୍ୱନୀ ନକ୍ଷତ୍ରେ ଭୋଗ ଅଟେ ସେଦିନର ।
ସେଦିନ ବିଧାତା ଅଷ୍ଟବକ୍ରଙ୍କୁ ଯେ ରାଇ
ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ଦେଖ କୃଷ୍ଣ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ କି କରଇ ।
ଭାରା ନିବାରଣ ଏବେ ହୋଇଲାଣି ଶେଷ
କାହିଁପାଇଁ ନ ଆସନ୍ତି କୃଷ୍ଣ ସ୍ୱର୍ଗ ଦେଶ ।
କର ଯେଉଁ ପ୍ରକାରେ ସେ ବୈକୁଣ୍ଠକୁ ଆସେ
ସ୍ୱକୁଟୁମ୍ବ ନାଶ କରେ ପୁଣି ନିଜ ଦୋଷେ ।
ବିଧାତା ବଚନ ଶୁଣି ଅଷ୍ଟବକ୍ର ଋଷି
ଦ୍ୱାରାବତୀ ପୁରେ ତହୁଁ ମିଳିଲେକ ଆସି ।
ଯାଦବଙ୍କୁ ଦେଖି ମନେ ହେଲେ ବଡ଼ ତୋଷ
ବିଚାରିଲେ କିଛିଦିନେ ହୋଇବେ ଏ ନାଶ ।
ସ୍ୱଭାବେ ତାଙ୍କ ଶରୀର ଅଟେ ଅଷ୍ଟବାଙ୍କ
ଉପହାସ କରନ୍ତି ଯେ ତାକୁ ମନ୍ଦଲୋକ ।
ସଭା ମଧ୍ୟେ ବସିଥିଲେ ଅନେକ ଯାଦବେ
କାହାକୁ ସେ ଭୟ ନ କରନ୍ତି ମତ୍ତଗର୍ବେ ।
ଭୟ କରି ଯମ ତହିଁ ପଶି ନ ପାରନ୍ତି
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପ୍ରସାଦେ ସର୍ବେ ଗର୍ବିତ ଅଟନ୍ତି ।
ଋଷିଙ୍କି ଦେଖିଣ ସର୍ବ ପିଲାଯାକ ମିଳି
ଶାମ୍ବକୁ ସ୍ତ୍ରୀବେଶ କଲେ ହୋଇ କୁତୂହଳି ।
ଲୌହମୂଷଳେକ ତାର ପେଟେ ନେଇ ବାନ୍ଧି
ମିଛେ ଅଣକତ ପ୍ରାୟ ହୁଏ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ।
ବିନୟରେ ଯାଇତ ମୁନିଙ୍କି ସେ ପ୍ରଣମିଲେ
ଯଥାବିଧି ମାନ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ସମସ୍ତେ କରିଲେ ।
ପଚାରିଲେ କରଯୋଡ଼ି ମୁନିଙ୍କର ଆଗେ
ଏ କାମିନୀ ଗର୍ଭବାସ ହୋଇଲାକି ଯୋଗେ ।
ଦଶମାସ ପୂରିଲାଣି ନ କରେ ପ୍ରସବ
କି ଅଛି ଏହାର ଗର୍ଭେ ଫେଡ଼ିଣ କହିବ ।
ଧ୍ୟାନ କରି ମୁନିବର ସକଳ ଜାଣିଲେ
ଅତି କୋପଭର ହୋଇ ପିଲାଙ୍କୁ ବୋଇଲେ ।
ଶୁଣରେ ଏହାର ଗର୍ଭେ ଅଛି ଯେଉଁ ପୁତ୍ର
ତାହାଦ୍ୱାରା ନାଶଯିବ ଯାଦବ ସମସ୍ତ ।
ମୁହିଁ ତପୋବନ୍ତ ମୋତେ କଲ ଉପହାସ
କୃଷ୍ଣ ସହ ନାଶ ତୁମ୍ଭେ ଯାଅ ଯଦୁବଂଶ ।
ଏହିପରି ଶାପ ତାକୁ ଦେଲେ ମହାମୁନି
ଦ୍ୱାରକାକୁ ନ ଗଲେ ସେ ଅପମାନ ଘେନି ।
ମୁନିଙ୍କ ଶାପ ଲଭିଣ ସେହି ପିଲାମାନେ
କିସ କରିବା ଭାବନ୍ତି ତହିଁ ମନେ ମନେ ।
କଉତୁକେ ଆମ୍ଭେମାନେ କି କାର୍ଯ୍ୟ କରିଲୁ
ମହାଭୟଙ୍କର ବ୍ରହ୍ମଶାପକୁ ଲଭିଲୁ ।
ଚାଲ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଏକଥା କହିବା ସକଳ
ପ୍ରତିକାର ଥିଲେ କରିବେ ସେ ଆଦିମୂଳ ।

ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ସହିତେ ଯେତେ ପୁତ୍ର ତହିଁ ଥିଲେ
କି ବୋଲି କହିବା ବୋଲି ମନେ ବିଚାରିଲେ ।
ତହୁଁ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଛାମୁରେ
ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିରସ ହୋଇ ବୋଲନ୍ତି କାତରେ ।
ପ୍ରଣାମ କରି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପାଦେ ସର୍ବେ ଭେଟି
ବୋଲନ୍ତି କ୍ରମରେ କରପତ୍ର ଯୋଡ଼ି ଉଠି ।
ହସିବା ନିମନ୍ତେ ଦେବ ଯେଉଁ କର୍ମ କଲୁ
ଅଷ୍ଟବକ୍ର ଋଷିଙ୍କର ଶାପ ଯେ ଲଭିଲୁ ।
କପଟେ ଶାମ୍ବକୁ ନାରୀବେଶ କରିଥିଲୁ
ଲୁହାର ମୂଷଳ ତାର ପେଟେ ପୂରାଇଲୁ ।
କଉତୁକ ପାଇଁ ଆମ୍ଭେ ଋଷିଙ୍କର ଆଗେ
କରଯୋଡ଼ି କରି କହିଲୁ ଯେ ଯାଇଁ ବେଗେ ।
ଏହି ସୁନ୍ଦରୀର ହେଉଅଛି ଗର୍ଭ ଭାରି
ଜନମ କରିବ ଏହୁ କିବା ନରନାରୀ ।
ଧ୍ୟାନ କରି ମୁନିବର ହୋଇଣ ନିଷ୍ଫଳ
କପଟ ଚରିତ ବୋଲି ଜାଣିଲେ ସକଳ ।
ବୋଇଲେ ଏ ନାରୀ ଯାହା ପ୍ରସବ କରିବ
ହରି ସହ ଯଦୁବଂଶ ତହିଁ ନାଶଯିବ ।
ପିଲାଙ୍କଠାରୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଏମନ୍ତ ଶୁଣିଲେ
ଗାନ୍ଧାରୀର ଅଭିଶାପ ତହୁଁ ସୁମରିଲେ ।
କୃଷ୍ଣ ବିଚାରିଲେ ପୂର୍ବୁ ଅଛି ତ ସ୍ୱରୂପ
ପଡ଼ିଯିବ କାହିଁପାଇଁ ଗାନ୍ଧାରୀର ଶାପ ।
ମାୟା କରି ତାର ବଂଶ ମରାଇଲି ମୁହିଁ
ଯାହା ଅର୍ଜିଛି ଅବଶ୍ୟ ତାହା ଭୁଞ୍ଜିବଇଁ ।
ତହୁଁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଯେ ଅକ୍ରୂରକୁ ହକାରିଲେ
ପ୍ରବେଶନ୍ତେ ତାହାକୁ ଏପରି ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ।
ଯାଅ ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥକୁ ଯେ ତୁମ୍ଭେ ଅତି ବେଗେ
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ନବରରେ ପ୍ରବେଶିବ ରଙ୍ଗେ ।
ପାଞ୍ଚଭାଇ ଥିବେ ତହିଁ ଯୁଧିଷ୍ଠି ସହିତେ
ମୋହର ବଚନ ବୋଲି କହିବୁ ତୁରିତେ ।
ମୋ ଆଜ୍ଞା କହି ଭୀମକୁ ଆସିବୁ ତୁ ଘେନି
କୃଷ୍ଣ ବାକ୍ୟେ ଚଳିଗଲା ଅକ୍ରୂର ତକ୍ଷଣି ।
ପ୍ରବେଶି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଆଜ୍ଞା କହିଲାକ ତହିଁ
ଭୀମସେନକୁ ସେଠାରୁ ଆଣିଲାକ ରାଇ ।
ଦ୍ୱାରକା ଭୁବନେ ଆସି ଭୀମ ପ୍ରବେଶିଲେ
କୋଳ କରି କୃଷ୍ଣ ତାଙ୍କୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କଲେ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ସମସ୍ତ କୁଶଳ
ଭୀମ ବୋଲେ ତବ ସୁଦୟାରୁ ସବୁ ଭଲ ।
କହନ୍ତି ବିନୟେ ଭୀମ ଆଗେ ହୃଷୀକେଶ
ଲୌହ ମୂଷଳଟି ଦେଖାଇଲେ ତାର ପାଶ ।
ଆରେ ବାବୁ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ କର ଏବେ ମୋର
ଏ ଲୁହକୁ ବିନାଶ ତୁ କର ଶୀଘ୍ରତର ।
କ୍ଷୀରସିନ୍ଧୁ ତୀରେ ଅଛି ପାଷାଣ ଯେ ଗିରି
ବିଶାଶତେ ଯୁଣ ପ୍ରସ୍ଥ ଅଟଇ ତାହାରି ।
ଏ ଲୁହାକୁ ସେ ପର୍ବତ ପରେ ନେଇ ଘୋର
ଯେପରି ଏ ଶେଷ ହେବ ତାହା ଶୀଘ୍ର କର ।
ସେ ଲୁହାକୁ ଘେନି ଭୀମ ଚଳିଲେ ତୁରିତେ
ଦ୍ୱାରକାପୁରୁ ଯୋଜନ ଅଟେ ବିଶାଶତେ ।
ସେ ପର୍ବତ ଉପରକୁ ଉଠି ଭୀମସେନ
ଜଳ ଦେଇ ସେ ଲୁହାକୁ ଘଷେ ପ୍ରତିଦିନ ।
ପବନ ଭୀମସେନକୁ ଦିଅଇ ଆହାର
ଦିବରାତ୍ରି ଘୋରିଲା ସେ ବରଷ ଏଗାର ।
ଧୂଳିପ୍ରାୟ କରି ତାକୁ ଛିଣ୍ଡାଇଣ ଦେଲା
କ୍ଷୁଦ୍ରହୋଇ ଖଣ୍ଡେ ମାତ୍ର ଶେଷକୁ ରହିଲା ।
ରେଣୁ ପ୍ରାୟ ହୋଇ ଯେଉଁ ଲୁହା ଛିଡ଼ିଗଲା
ଏରକାବନ ହୋଇ ସେ କୂଳରେ ଲାଗିଲା ।
ଏପରି ଘୋରିଣ ଲୁହାଖଣ୍ଡ କଲା କ୍ଷୟ
ମନେ ବିଚାରଇ ଭୀମ ପବନତନୟ ।
ଏହି କ୍ଷୁଦ୍ରଖଣ୍ଡ ଅବା କରିପାରେ କିସ
ଏଡ଼େ ଖଣ୍ଡ ଘୋରିକରି କଲି ଅବଶେଷ ।
ସମସ୍ତ ଛିଣ୍ଡାଇଣ ଯେ ଧୂଳି ପ୍ରାୟ କଲି
ପୁଣି ବୃକୋଦର ମନେ ବିଚାରଇ ଭାଳି ।
କ୍ଷୁଦ୍ରଖଣ୍ଡ ଅଛି ଯେ ସେ କରିପାରେ କିସ
ଅଷ୍ଟବକ୍ର ଦେଲା ଶାପ ହେଲା ଅବଶେଷ ।
ଏହା ଭାବି ସମୁଦ୍ରକୁ ପକାଇଣ ଦେଲା
ସେ ସିନ୍ଧୁପାଣିରେ ଏକ ମୀନ ଯେ ଗିଳିଲା ।
ଅଗାଧ ସମୁଦ୍ରେ ଯାଇ ପଡ଼ନ୍ତେ ଯେ ଲୁହା
ତକ୍ଷଣେ ଜଳଙ୍ଗ ମୀନ ଭକ୍ଷିଲା ଯେ ତାହା ।
ଗିଳନ୍ତେ ଦିଶିଲା ସେହି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମତ୍ସ୍ୟ ପ୍ରାୟ
ନିଜ ତେଜେ ସିନ୍ଧୁ କଲା ସେ ଆଲୋକମୟ ।
ସେଠାବରୁ ଭୀମସେନ ବାହୁଡ଼ିଣ ଗଲା
ଦ୍ୱାରକାରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଛାମୁରେ ମିଳିଲା ।
ବୋଇଲା ଭୋ ଦେବ ସେହି ମୂଷଳ ଘୋରିଲି
ଘୋରି ଘୋରି ସେ ଗିରିକି ଭୂମିସମ କଲି ।
ଶେଷକୁ ଅଳ୍ପ ରହିଲା ଘୋରି ନ ପାରିଣ
ସମୁଦ୍ର ଜଳରେ ତାହା ଦେଲି ପକାଇଣ ।
ଭୀମବାକ୍ୟ ଶୁଣି ପଚାରନ୍ତି ବାସୁଦେବ
ଅଷ୍ଟବକ୍ର ଋଷି ଶାପ ଅନ୍ୟଥା ନୋହିବ ।
ସେ ଲୁହା ଖପରା ରେଣୁ ଯହିଁ ପଡ଼ିଥିବ
କାଳେ ଯଦୁବଂଶ ତାହାଦ୍ୱାରା ନାଶଯିବ ।

ଶେଷଖଣ୍ଡ ରହିଲା ଯା ନ ପାରିଲା ଘୋରି
ସେହି ଖଣ୍ଡକରେ ପ୍ରାଣଯିବ ଯେ ମୋହରି ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଭୀମକୁ ତହୁଁ ଆଲିଙ୍ଗନ କଲେ
ଭୁଜେ ଭିଡ଼ି ଆନନ୍ଦରେ ବସାଇଲେ କୋଳେ ।
ସଦା ଅନୁରାଗ ମୋତେ ରଖିଥିବୁ ଭୀମ
ଦୋଷେ ଅଦୋଷେ ମୋଠାରେ ନ ବହିବୁ ତମ ।
ନାନାରତ୍ନ ଦେଇ ବିଦା କଲେ ସେ ଭୀମକୁ
ସେ ତହୁଁ ଆସି ନମିଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେବଙ୍କୁ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିଦେବ ବୋଇଲେ କେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ତୋତେ ଏଠାରୁ ଗୁପ୍ତ ଗଲେ ନେଇ ।
ଭୀମସେନ ବୋଲେ ଦେବ ଅଷ୍ଟବକ୍ର ଋଷି
ଏକଦିନେ ଦ୍ୱାରାବତୀ ପୁରେ ଥିଲେ ଆସି ।
ବକ୍ରେ ଚାଲିବାର ତାକୁ ଦେଖିଣ ଯାଦବେ
ଲୁହା ଖପରାଏ ନେଇ ଭରି ଶାମ୍ବଗର୍ଭେ ।
ନାରୀବେଶ କରି ନାନା ଆଭରଣ ଦେଲେ
ପ୍ରମାଣ କରାଇ ଋଷିଙ୍କୁ ଯେ ପଚାରିଲେ ।
ଦଶମାସ ହେଲା ହୋଇଛି ଏ ଗର୍ଭବତୀ
କୁହନ୍ତୁ ଯା ଗର୍ଭେ ଅଛି ପୁତ୍ର କି ଦୁହିତୀ ।
କିମ୍ବା ପ୍ରସବ ନ କରି ପାଏ ବଡ଼ ବ୍ୟଥା
କହି ପାରିବକି ମୁନି ଏଥିର ବାରତା ।
ଧ୍ୟାନେ ଜାଣିଲେ କହନ୍ତି ଏହା ଉପହାସ
ବୋଇଲେ ତଦ୍ୱାରା ତୁମ୍ଭ ବଂଶ ହେବ ନାଶ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସହିତ ନାଶ ହେବ ତୁମ୍ଭେମାନେ
ଏ ବାରତା ଶୁଣି କୃଷ୍ଣ ଭୟ କଲେ ମନେ ।
ମୋତେ ଡାକି କରି କହିଲେ ଯେ ଯାକୁ ଘୋର
ଅବଶେଷ ନ ରଖିଣ ସବୁ ଶେଷ କର ।
କ୍ଷୀରସିନ୍ଧୁ ତଟେ ଏକ ନୀଳ ନାମେ ଗିରି
ବିଶାଶତେ ଯୋଜନ ଯେ ବିସ୍ତାର ତାହାରି ।
ତହିଁରେ ଲାଗଇ ଦେବ କଳ୍ପବଟ ଛାଇ
ତା ପରେ ମୁଁ ସେ ଲୁହାକୁ ଘୋରିଲି ନିଠାଇ ।
ଏଗାର ବରଷେ ସେହି ଲୁହା ଯେ ଛିଣ୍ଡିଲା
ସେ ନୀଳପର୍ବତ ଭୂମି ସମାନ ହୋଇଲା ।
ଟିକିଏ ମାତ୍ର ରହିଲା ନ ପାରିଲି ଘୋରି
ସମୁଦ୍ର ଜଳରେ ତାହା ଫୋପଡ଼ାଇ ଦେଲି ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ପୁଚ୍ଛିଲେ ଶୁଣ ଆହେ ସହଦେବ
ଋଷି ଶାପ ସତେ କି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଘଟିବ ।
ମନ୍ତ୍ରୀବର ବୋଇଲେ ତା ଅବଶ୍ୟ ଫଳିବ
ଅଷ୍ଟବକ୍ର ଋଷି କଥା ଅନ୍ୟଥା ନୋହିବ ।
ଭୋ ଦେବ ଲୁହା ଘୋରନ୍ତେ ଜନ୍ମିଲା ଯେ ଫେଣ
ତହୁଁ ଜାତ ହେଲା ବହୁ ଏରକାର ବନ ।

ତାହା ଧରିଣ ଯାଦବେ ହେଲେ ମରାମରି
ସକଳେ ପଡ଼ିଲେ ତହୁଁ ହୋଇ ଜ୍ଞାନ ହାରି ।
ସେ ସନ୍ତରାବନେ ଯଦୁବଂଶ ନାଶଯିବେ
ଶେଷକୁ କେବଳ ଏକା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ରହିବେ ।
ଏହା ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ସନ୍ତାପିତ ହେଲେ
କି ହେବ କି ହେବ ବୋଲି ବହୁ ଶୋକ କଲେ ।
କୃଷ୍ଣ ବିନା ରାଜ୍ୟେ ଆମ୍ଭ କିସ ପ୍ରୟୋଜନ
କି ଆମ୍ଭର ସୁଖ ଭୋଗ ଅଇଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟମାନ ।
ଶୁଣ ମନ୍ତ୍ରୀ ବୋଲେ ଭୀମ ଯାକୁ ଫିଙ୍ଗିଦେଲା
ତତକ୍ଷଣେ ତାକୁ ଏକ ମତ୍ସ୍ୟ ଯେ ଗିଳିଲା ।
ବେଣୁପୁର ଗ୍ରାମବାସୀ କୁଞ୍ଜାରୀ କୈବର୍ତ୍ତ
ଜାଲଯୋଗେ ଯେ ମାନକୁ ମାଇଲା ତୁରିତ ।
ଦୃଢ଼କରି ସେ ମୀନକୁ କୈବର୍ତ୍ତ ଆଣିଲା
ଭାର୍ଯ୍ୟା ହାତେ ତାହାଦେଇ ଏପରି କହିଲା ।
ଆମ୍ଭର ମିତ୍ର ଯେ ଜରାଶବର ଅଟନ୍ତି
ଏ ମୀନ ଗୋଟିକି ତାଙ୍କୁ ଦିଅ ହେ ଝଟତି ।
ସବୁ ମତ୍ସ୍ୟମାନଙ୍କରେ ଏ ସାର ଅଟଇ
ଦେଖିଲେ ଏହାକୁ ଖୁସି ହୋଇବ ଯେ ସେହି ।
ଅପୂର୍ବ ଯେ ପଦାର୍ଥ ତା ମିତ୍ରଙ୍କୁ ଦେବାର
ଏହା ଶୁଣି କେଉଟୁଣୀ ଗଲା ଯେ ସତ୍ୱର ।
ଶବରପୁରେ ପ୍ରବେଶି ସେ ମତ୍ସ୍ୟକୁ ଦେଲା
ବନ୍ଧୁଭାବ ନାନା ମିଷ୍ଟାଳାପ ତହିଁ କଲା ।
ମୀନ ଦେଖି ଶବର ଯେ ହେଲା ଆନନ୍ଦିତ
ମୃଗ ଗୋଟିଏକ ଆଣିଦେଲାକ ତୁରିତ ।
ବନ୍ଧୁ ସେହ୍ନେ ମିତ୍ର ଭାରିଯାକୁ ତାହା ଦେଲା
ଏଥୁଅନ୍ତେ ସେ ଶବର ମତ୍ସ୍ୟକୁ ଦେଖିଲା ।
ମତ୍ସ୍ୟ ହାତେ ଧରିଣ ସେ ଗୃହକୁ ଯେ ଗଲା
ଶବରିଣୀକି ହକାରି ବଚନ ବୋଇଲା ।
ଏ ମତ୍ସ୍ୟକୁ ଶୀଘ୍ର କରି କେଳାଅ ଯେ ତୁହି
ମଇତ୍ର ଆମ୍ଭର ଦେଇଛନ୍ତି ପଠିଆଇ ।
ପତିର ଏ ବାକ୍ୟ ଯହୁଁ ଶବରୀ ଶୁଣିଲା
ପନିକି ଘେନିଣ ତହୁଁ ମୀନକୁ ଚିରିଲା ।
ବେନିଖଣ୍ଡ କରିଣ ଯେ କାଟନ୍ତେ ତାହାକୁ
ଗର୍ଭ ଭିତରୁ ପାଇଲା ସେ କ୍ଷୁଦ୍ର ଲୁହାକୁ ।
ଦେଖି ତାହା ଶବରିଣୀ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଲା
ହାତେ ଧରି ନିଜ ପତି ପାଶକୁ ଚଳିଲା ।
ବୋଲେ ମୀନ ପେଟେ ଥିଲା ଏ ଲୁହାଖଣ୍ଡିକ
ବଡ଼ ସୁନ୍ଦର ଏ ଅଟେ ଦିଶେ ଜକ ଜକ ।
ଦେଖି ତାକୁ ଶବର ତା ହାତୁ ଘେନିଗଲା
ତୀକ୍ଷ୍ମମୁନା ଦେଖି ତାକୁ ମନେ ବିଚାରିଲା ।

କେଡ଼େ ତେଜସ୍କର ଲୁହାଖଣ୍ଡିକ ଦିଶଇ
ନାରାଚ ଗୋଟିଏ ଗଢ଼ାଇବି ତାହା ନେଇ ।
ଅନ୍ୟଥା କରିବ କିଏ ଭବିଷ୍ୟତ ବାଣୀ
ଯାହା କରିବେ କରନ୍ତୁ ଦେବ ଚକ୍ରପାଣି ।
ସେ ଲୁହା ଘେନି କମାରଶାଳକୁ ଯେ ଗଲା
ଧନ ଦେଇଣ ନାରାଚ ଏକ ଗଢ଼ାଇଲା ।
ବେନିପାଶ କାନ ତାର ଧାର ଅତିଶୟ
ବାଣ ଦେଖି ଶବରର ଉଲ୍ଲସିଲା କାୟ ।
ସେ ବାଣକୁ ସଦା ଯତ୍ନ କରି ରଖିଥାଏ
ମୃଗୟାକୁ ଗଲେ ନିଜ ସଙ୍ଗତରେ ନିଏ ।
ଅଷ୍ଟବକ୍ର ଋଷି ଦେଲେ ଯେଉଁ ଅଭିଶାପ
ଅନ୍ୟଥା କରିବା ପାଇଁ ଅଛି କେଉଁ ଲୋକ ।
ତ୍ରିଭୁବନେ ହର୍ତ୍ତାକର୍ତ୍ତା ଯଦ୍ୟପି ଶ୍ରୀପତି
ଯେବେ ବ୍ରହ୍ମଶାପରୁ ସେ ନୋହିଲେ ମୁକତି ।
ସେ ଶରକୁ ଧରି ପୁଣି ସେ ଜରା କିରାତ
ମାୟାଧରଙ୍କ ଦେହକୁ ବିନ୍ଧିବ ନିୟତ ।
ଅଷ୍ଟବକ୍ରଙ୍କର ଶାପ ଅନ୍ୟଥା ନୋହିବ
ତଦ୍ଦ୍ୱାରା ସଂସାର ତ୍ୟାଗ କରିବେ ଯେ ଦେବ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେରେ ତୁ ଛାର କହୁ କିସ
ଶବରଘାତେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ହୋଇବେ କି ନାଶ ।
ପୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କୁ ସହଦେବ ଯେ କହଇ
ସେ ଜାରାଶବର ପୂର୍ବ ଅଙ୍ଗଦ ଅଟଇ ।
ଶ୍ରୀରାମ ସମ୍ବାଦ ନେଇ ଲଙ୍କାକୁ ଯେ ଗଲା
ରାବଣ ଶିର ମୁକୁଟ ଘେନିଣ ଅଇଲା ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଚାଳର ସ୍ତମ୍ଭ ମଣ୍ଡଣି ସହିତେ
ଭାଙ୍ଗିଆଣି ସମର୍ପିଲା ଶ୍ରୀରାମର ହାତେ ।
ଭୋଳ ହୋଇଣ ବୋଲିଣ ତାଙ୍କୁ ରଘୁନାଥ
ବର ମାଗ ଅଙ୍ଗଦରେ ଦେବଇ ମୁଁ ସତ୍ୟ ।
ଅଙ୍ଗଦ ବୋଇଲା ପିତା ଶତ୍ରୁ ଅଟ ଦେବ
ଏ ବର ଦିଅ ମୋ ହସ୍ତେ ତୁମ୍ଭ ପ୍ରାଣ ଯିବ ।
ଦାଶରଥି ବୋଇଲେ ଯେ ହେଲା ମୋର ସତ
ଦ୍ୱାପରେ ଶବର ରୂପେ କରିବୁ ଯେ ହତ ।
ଘଟିବ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ନିଶ୍ଚେ ପୂର୍ବର ପ୍ରସ୍ତାବ
ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କ ଅଗ୍ରତେ କହେ ସହଦେବ ।
ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଣ
କିପରି ସଂସାର ତ୍ୟାଗୀ ହେବେ ନାରାୟଣ ।
ସହଦେବ ବୋଲେ ଆଗ ଯିବେ ଭଗବାନ
ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଆମ୍ଭେ କରିବା ଗମନ
ଜୟ ଜୟ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଅନାଦି ଅଚ୍ୟୁତ
କୁତୂହଳେ ଜନ୍ମି ଦେବ କରୁ ସ୍ଥିତି ଅନ୍ତ ।
ତୁମ୍ଭ ନାମ ଶୁଣି ଭୟ ପାନ୍ତି ଯମଥାଟ
ତେବେ ନିଜ ମରଣକୁ ରଖିଅଛ ବାଟ ।
ମାୟାରୂପେ ଜାତ ହୋଇ ଦୁଷ୍କୃତ ସଂହାରୁ
ରକ୍ଷାକର ଦେବ ମୋତେ ଏ ମାୟା ସଂସାରୁ ।
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ସୁଜ୍ଞଜନେ ଚିନ୍ତି ରାମପାଦ
ବିଷୟା ବିଷକୁ ଏକା ସେହି ଅଟ ଗଦ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପାଦପଦ୍ମରେ କରିଣ ଭକତି
ଶୂଦ୍ରମୁନି ଶ୍ରୀ ଶାରଳା ଇଚ୍ଛଇ ମୁକତି ।

—o—

ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ବନ ଗମନୋଦ୍‌ଯୋଗ

ଏଥୁଅନ୍ତେ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ କହେ ବାଣୀ
ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଲି ତୁମ୍ଭ କଥା ଶୁଣି ।
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ଅନ୍ନ ରାଜା ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଭୁଞ୍ଜି
ନିର୍ଲ୍ଲଜ ଆତ୍ମା ରଖିଲ କେହ୍ନେ ମନରଞ୍ଜି ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ସମ୍ପଦକୁ ଦେଖଇ ନେତ୍ରରେ
ଶତପୁତ୍ର ଭୀମସେନ ମାଇଲା ସମରେ ।
ଭୀମଠାରୁ ଅପମାନ ପାଇ ପଦେ ପଦେ
ରହିବାର ନ ଯୋଗାଇ ତାହାଙ୍କ ସନ୍ନିଧେ ।
ପିତାଠାରୁ ଦଶଗୁଣ ଅଧିକ ଯେ ମାତା
ଆତ୍ମା କେସନେ ଧଇଲା ସୁବଳ ଦୁହିତା ।
ଭାଲେ ଯେ ଅନ୍ଧପଟଳ ବାନ୍ଧିଥିଲା ଆଖି
ଦୁଃଖ ସୁଖ ହିଁ ନ ଦେଖି ସ୍ୱାମୀ ଦୁଃଖେ ଦୁଃଖୀ ।
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ଅନ୍ନ ରୁଚେ ତାହାକୁ କେମନ୍ତେ
ତାହା ଶୁଣିବ ରୋମାଞ୍ଚ ଜାତ ମୋର ଗାତ୍ରେ ।
ଶୁଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ମୋର ଆହେ ମହାଯତି
କହିବା ମହାଭାରତ କଥା ଦିବ୍ୟ ରୀତି ।
ଅଗସ୍ତି ମୁନି ବୋଇଲେ ଶୁଣ ହେ ମହତ
ଯାହା ପୁଚ୍ଛାକଲୁ ତୁ ଯେ ଅଟୁ ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ ।
ଅନେକ ମତେ ବିନୟୀ ହୋଇଣ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ଭୃତ୍ୟ ପ୍ରାୟେ ଦିବାରାତ୍ର ପାଶେ ଥାଏ ଖଟି ।
ପଣ୍ଡୁଠାରୁ ଶତଗୁଣେ ଯେବେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରେ
ମାତାଠାରୁ ଦଶଗୁଣେ ଗାନ୍ଧାରୀକି ଖଟେ ।
ଏ ବିଧିରେ ଗଲା ପଞ୍ଚଦଶ ଯେ ବରଷ
ଗାନ୍ଧାରୀ ଦେବୀ ମନରେ ନ ଥାଏ ହରଷ ।
ପତି ଅନ୍ଧ ଦେଖି ଅନ୍ଧପଟଳ ବାନ୍ଧିଲା
ଶତପୁତ୍ର ଉପୁଜାଇ କିଛି ନ ଦେଖିଲା ।
ଦିନେ ଆକାଶୁ ଗମନ କଲେ ବେଦବ୍ୟାସ
ତାଙ୍କ ପାଦେ ପ୍ରଣମିଲା ଅମ୍ବିକାର ଶିଷ୍ୟ ।
ବ୍ୟାସ ବୋଇଲେ ଏଠାରେ ନ ରହ ତୁ କ୍ଷଣେ
ପୁତ୍ର ସମ୍ପଦ ହରାଇ ରହୁ କି କାରଣେ ।

ପୁତ୍ର ବଇରୀ ଚରିତ ଦେଖ କେଉଁରୂପେ
ସକଳ ହରାଇ କିମ୍ପା ମଜ୍ଜିଅଛୁ ପାପେ ।
ଏଠାରେ ଥିଲେ ଅପାର ଦୁଃଖ ହେବ ମନେ
ମୋର କଥା ମାନି ବାବୁ ପଶ ଯାଇଁ ବନେ ।
ତୋର ପୁତ୍ର ପଉତ୍ରର ନାମ ନାହିଁ ଏଥେ
କିମ୍ପାଇଁ ଆଉ ରହିବୁ ବୟସ ଚତୁର୍ଥେ ।
ଅରଣ୍ୟରେ ରହି ବାବୁ କର ପୁଣ୍ୟ କର୍ମ
ପଥକୁ ସଙ୍ଗାଳି ଏକା ହୋଇବ ନା ଧର୍ମ ।
କେହି କାହାର ନୁହଇ ମିଛମାୟା ସିନା
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଲୋଭକୁ ଛୁଡ଼ି ହୁଅ ତୁ ବିମନା ।
ଧନ ଜନ ବନ୍ଧୁ ପୁତ୍ର କେହି ତୋର ନାହିଁ
ଏ ବୟସେ ଧର୍ମ ଏକା ସାହାପକ୍ଷ ହୋଇ ।
ଏମନ୍ତ ସବୁ ବୁଝାଇ କହିଲେ ଯେ ମୁନି
ସେ କଥାକୁ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ମନେ ଥାଏ ଘେନି ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ଯୁଧିଷ୍ଠି ସଙ୍ଖୁଳଇ ନିତି
ନାନା ଉପଭୋଗ ଆଣି ପାଶେ ସମର୍ପନ୍ତି ।
ଦେବାର୍ଚ୍ଚନେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଗାନ୍ଧାରୀ ଯେ କୁନ୍ତୀ
ବଚନେ ଭୋଜନେ ତାଙ୍କୁ କରନ୍ତି ତୃପତି ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଗାନ୍ଧାରୀକି ପାଶରେ ବସାଇ
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେବ ପ୍ରଶଂସା ବହୁତ କରଇ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଭକ୍ତିରେ ଗାନ୍ଧାରୀ ଯେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଥିବାଠାରୁ ଲଭିଲେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ।
ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ପାଶୋରିଲେ ଯେ ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କୁ ଦେଖି
ଦୂରନ୍ତ ଶୋକ ପାଶୋରି ହୋଇଥାନ୍ତି ସୁଖୀ ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ମାଗନ୍ତି ରାଜବିଧି ଆଜ୍ଞା
ଧର୍ମ ଯୁଧିଷ୍ଠି ତହିଁରେ ନ କଲେ ଅବଜ୍ଞା ।
ଏସନକ ଜାଣି ଭୀମ କୋପ ଯେ କରଇ
ଅନ୍ଧରାଜାକୁ ବହୁତ କଟୁ ସେ କହଇ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେବ ଭୀମକୁ ଦେଉଛନ୍ତି ଗାଳି
ଅନ୍ଧ ଅନ୍ଧୁଣୀ ଚରଣେ ହେଉ ନିଉଛାଳି ।
ଭୀମ ବୋଇଲା ତୁ ବନ୍ଧୁ ସୋଦର ମରାଇ
ପୁତ୍ର ନାତି ରାଜ୍ୟଧନ ସକଳ ହରାଇ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ରାଜ୍ୟଧନ କରୁଅଛୁ ଭୋଗ
ଅନ୍ଧ ହେଲୁ ଥିଲା ପୁଣି ତୋତେ ଏହି ଯୋଗ ।
ତୋ ଯୋଗୁ ଦୁଃଖ ପାଇଲୁ ଆମ୍ଭେ ସିନା ବନେ
ତେବେ ଦୟା ନ ବସିଲା ଦିନେ ତୋର ମନେ ।
ରାଜାର ଆଜ୍ଞା ମେଣ୍ଟିଣ କାହୁଁ ହୋଇପାରେ
ଆପଣା ଶିରୀକି ଦେଇ ପୋଷେ ବଇରୀରେ ।
କେମନ୍ତ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ତୁ ଖେଦ ହିଁ ନ କରୁ
ମହୁରା ନଭକ୍ଷି ଏବେ ଜୀବନ ତୁ ଧରୁ ।

ସଭାରେ ଭୀମ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରି ଏହା କହେ
ଏ ଭୁଜେ ନାଶିଲି ମୁହିଁ ତୋର ଶତପୋଏ ।
ଦୁଃଶାସନ ଭୁଜକୁ ମୁଁ ଉପାଡ଼ିଲି ହାଦେ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ମୁକୁଟ ମର୍ଦ୍ଦିଲଇଁ ପାଦେ ।
ଏମନ୍ତ ଭୀମ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରେ ମହାରୋଷେ
ଶୁଣି ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜା ରହେ ମହାତ୍ରାସେ ।
ଦେହ ଧରି ନ ପାରି ସେ ଆସ୍ଥାନରୁ ଉଠି
ସଭାରେ ଭୀମ କହିଲା ଯହୁଁ ସେ ଉକ୍ରଟି ।
ଗାନ୍ଧାରୀ ଆଗରେ ଯାଇ କହେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର
ପ୍ରାଣ କାହିଁକି ରଖିବା ପାଇ କହେ ଏତେ କଷ୍ଟ ।
ଭୀମର କଟୁ ବଚନ ହୃଦେ ମୋର ଭେଦି
ପ୍ରିୟେ ଗୋ ଆମ୍ଭେ କରିବା କହ କିସ ବୁଦ୍ଧି ।
ପ୍ରାଣ ଛାଡ଼ିବା କି ଆମ୍ଭେ ଖାଇକରି ବିଷ
ଆତ୍ମଘାତୀ ହୋଇ ମଲେ ଲାଗିବ ଯେ ଦୋଷ ।
ବୋଇଲେ ଗାନ୍ଧାରୀ ସବୁ ଅଟେ ତୁମ୍ଭ ଦୋଷ
ଆଗହୁଁ ଏକଥା ପରା କହିଥିଲେ ବ୍ୟାସ ।
ଶତେ ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ତୋର ମାଇଲେକ ଯହୁଁ
ନିର୍ଲ୍ଲଜ ଆତ୍ମା ଘେନି ତୁ ତାଙ୍କ ମୁଖ ଚାହୁଁ ।
ସତ୍ୟକୁ ରକ୍ଷା କରିଣ ନ ପାରିଲ ତୁମ୍ଭେ
ପଶୁ ପରାୟ ନ ଜାଣି ପଡ଼ିଲେ ଯେ ଲୋଭେ ।
ଏବେ ବେଗେ ଚାଲ ନାଥ ଯିବା ବାନପ୍ରସ୍ଥେ
ପୁତ୍ରକଷ୍ଟ ହରାଇବା ପଶିଣ ବନସ୍ତେ ।
ଶତ୍ରୁ ଅନ୍ନ ଖାଇ ଯାହା ଧରିଥାଇଁ ପ୍ରାଣ
ଏହାଠାରୁ ବଳି ଆଉ ଅଛି କି କଷଣ ।
ବୋଲେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଯୁଧିଷ୍ଠିରରେ ମୁଁ ବଶ
କିପରି କହିବି ମୁହିଁ ଯିବି ବନବାସ ।
ବିନୟ ଭାବରେ ଯେବେ କହିବ ସେ ମୋତେ
କହି ନ ପାରଇ ଛାଡ଼ିଯିବଇଁ କେମନ୍ତେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ମୋଠାରେ କରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭକତି
ଶତେପୁତ୍ରଠାରୁ ବଳି ତାଠାରେ ମୋ ପ୍ରୀତି ।
ଗାନ୍ଧାରୀ ବୋଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠି କରେ ଯେବେ ସ୍ନେହ
ଅନ୍ୟ ଉପାୟରେ ତାକୁ ଭଣ୍ଡାଇଣ କହ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କୁ ହକାରିଣ ଗୁପତେ କହିବୁ
ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଦେଲେ ମୁକ୍ତ ହୋଇଯିବେ ପୁତ୍ର ସବୁ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କୁ ଅଧେ ଧନ ଏପରି ମାଗିବା
କେହି ଜାଣି ନ ପାରିବେ ବନସ୍ତକୁ ଯିବା ।
ଭାରିଯାର ନ ବଚନ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଶୁଣି
ବିଦୂରଙ୍କୁ ଡାକିଲା ସେ ପାଶେ ତତକ୍ଷଣି ।
ବୋଇଲା ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେବଙ୍କୁ ତୁ ଯାଇ ବୋଲ
ବନ୍ଧୁ ସୁହୃଦ ଯେ ରଣେ ପଡ଼ିଲେ ସକଳ ।

ଭୁରିଶ୍ରବା ବାହ୍ଲିକ ଯେ ଦୁହେଁ ମୋର ଅଜା
ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପିତା ଅଟନ୍ତି ଯେ ଭୀଷ୍ମ ମହାରାଜା ।
ଘଟୋତ୍କଚ ଅଭିମନ୍ୟୁ ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କ ସୁତେ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଆଦି କରି ମୋର ପୁତ୍ର ଶତେ ।
ଏହାଙ୍କୁ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଦେବାକୁ କରେ ମୁହିଁ ଇଚ୍ଛା
ଧର୍ମ ପ୍ରାପତ ଯେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ମନୋବାଞ୍ଛା ।
କୁନ୍ତୀ ପୁତ୍ରମାନେ ତୋର ଅଟନ୍ତି ବିଶ୍ୱାସ
ଶ୍ରାଦ୍ଧ ପାଇଁ ଧନ କିଛି ମାଗି ଘେନିଆସ ।
ଶ୍ରାଦ୍ଧ କରିସାରି ପୁଣି ଯିବଇଁ ପ୍ରୟାଗ
ଏ ବାରତା କହ ଯାଇ ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ଆଗ ।
ବିଦୂର ବୋଇଲେ ଭଲ ନୁହେଁ ଏ ବ୍ୟବସ୍ଥା
କି ଅଭାବ ଅଛି ଏଥେ କି ଲଭୁଛ ଚିନ୍ତା ।
କାହିଁପାଇଁ ଏ କଥାରେ କରି ମନଯୋଗ
କୃଷି ଉପୁଜଇ ଫଳ ନ କରୁଛ ଭୋଗ ।
ଏହା କହି ସେଠାବରୁ ବିଦୂର ଯେ ଗଲେ
ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କ ଛାମୁରେ ଯାଇ ପ୍ରବେଶିଲେ ।
ପାଣ୍ଡବେ ଦେଖି ତାହାଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ ବିହିଲେ
କୋଳରେ ଧରି ବିଦୂର ଆଲିଙ୍ଗନ କଲେ
ତଦନ୍ତେ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ପାର୍ଥ ଭାଇ
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଏହି ଆଜ୍ଞା ଅଛନ୍ତି ଯେ ଦେଇ ।
ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣାଚାର୍ଯ୍ୟ କର୍ଣ୍ଣ ଶଲ୍ୟଙ୍କର ତୁଲେ
ଭୁରିଶ୍ରବା ବାହ୍ଲିକ ଯେ ସୋମଦତ୍ତ ମଲେ ।
ଗାନ୍ଧାରୀ ପୁତ୍ର ସହିତେ ତୁମ୍ଭ ପୁତ୍ରମାନେ
ଏ ଆଦି କେତେ ବିନଷ୍ଟ ହେଲେ ମହାରଣେ ।
ଏହାଙ୍କ ମୋକ୍ଷ ନିମିତ୍ତ ଅମ୍ବିକାର ସୁତ
ଗୟାରେ ପିଣ୍ଡଦେବେ ସେ ବରି ପଞ୍ଚତୀର୍ଥ ।
ସେ କାରଣେ କିଛି ଧନ ମାଗେ କୁରୁପତି
ନ ଦେଲେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ହେବ ବଡ଼ ଅପକୀର୍ତ୍ତି ।
ଏହି କାର୍ତ୍ତିକ ଶୁକଳ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାର ଦିନ
ଗାନ୍ଧାରୀ ସହ ଗମନ କରିବେ ସେ ବନ ।
ମୋତେ ପେଶିଲେ ଅଇଲି ମୁହିଁ ଧନ ଅର୍ଥେ
ତୁମ୍ଭ ବିଚାରକୁ କିସ ଆସଇ ଯୁକତେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେବ ବୋଇଲେ ଯେବେ ଯିବେ ବନ
ଆମ୍ଭଠାରୁ ସ୍ନେହ ତେବେ ଛାଡ଼ିଲେଣି ଜାଣ ।
ଧନ କିଛି ମାଗି ଯେବେ ଯିବେ ଆନ ପଥେ
କି ବୁଦ୍ଧି କରିବା କହ ପାର୍ଥ ତୁହୋ ଏଥେ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ଯେବେ ନ ମାଗନ୍ତେ ଧନ
ତେବେ ଜାଣନ୍ତେ ରାଜାର ସିନା କୋପମନ ।
ଯେବେ କାରଣ କରିବେ ଏ ମୃତ୍ୟୁ ଲୋକଙ୍କୁ
ନିଅନ୍ତୁ ଭଣ୍ଡାରଯାକ ସମର୍ପିବା ତାଙ୍କୁ ।
ତାହାଙ୍କର ଧନ ସିନା କରନ୍ତେ ସେ ଦାନ
ଚତୁର୍ଥ ବୟସେ ଧର୍ମ କରନ୍ତୁ ରାଜନ ।
ଭୀମସେନ ବୋଇଲାକ ଏକି ଏ ବିଚାର
ସବୁ ନ ନେବାରେ କି ଉଚିତ ତାହାର ।
ଜୀବନ୍ତେ ସେ ବନ୍ଧୁଗୋତ୍ର ନ ବୋଲେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ
ଏବେ ଧନ ନେବାପାଇଁ ବୋଲୁଛି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ।
କେବଣ କୃତ୍ୟ ନ କଲେ ପଶାୟତ ଖେଳେ
ଆମ୍ଭର ରାଜ୍ୟ ସମ୍ପଦ ଘେନିଲେ ସେ ହେଳେ ।
ପାଞ୍ଚଭାଇ ସଭାତଳେ ବସୁ ଭୃତ୍ୟମେଳେ
କାହିଁ ତାହାଙ୍କର ପ୍ରୀତି ଥିଲା ସେହିବେଳେ ।
ଧର୍ମକାର୍ଯ୍ୟରୁ କୌରବ ହେଲେ ଯେବେ ଭ୍ରଷ୍ଟ
ତେବେ ସେ ଆମ୍ଭର ପାର ଯିବ ସବୁ କଷ୍ଟ ।
ଯଦ୍ୟପି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ହେବ ନର୍କ ଗତି
ତାହା ଶୁଣିଲେ ଆନନ୍ଦ ହେବ ମୋର ମତି ।
ମରିଯିବା ପ୍ରାଣୀ କେହି କାହାର ନୁହନ୍ତି
କିମ୍ପାଇ ଧନ ଭଣ୍ଡାର କରିବାରେ କ୍ଷତି ।
ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣ ସେ କୁଳର ଅଟନ୍ତି ଯେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ
କିମ୍ପାଇ ସଂଗ୍ରାମ କରି ହେଲେ ପ୍ରାଣଭ୍ରଷ୍ଟ ।
ଆମ୍ଭଙ୍କୁ କି ମାରିବାକୁ ନ କଲେ ସମର
ମଲା ଉତ୍ତାରେ ଉପ୍ରୋଧ କିସ ହୋ ଆମ୍ଭର ।
ଶ୍ରାଦ୍ଧ କରିବାର ଯେବେ ଯୁକତ ଅଟଇ
ଆମ୍ଭେ ନ କରିଣ ଧନଦେବା କାହିଁପାଇଁ ।
ଭୀଷ୍ମ ଭୁରିଶ୍ରବା ଦ୍ରୋଣାଚାର୍ଯ୍ୟ ସୋମଦତ୍ତ
ବିରାଟ ଦ୍ରୁପଦ ପୁଣି ଆମ୍ଭ ଶତେପୁତ୍ର ।
କୋନ୍ତଭୋଜ ଉତ୍ତର ଯେ ଆମ୍ଭର ସମସ୍ତେ
ଆଉ ଯେତେ ବୀରମାନେ ମଲେ ଆମ୍ଭ ହିତେ ।
ସେମାନଙ୍କ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେ କରିବା
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ହାତେ ଦ୍ରୋଣ ଶ୍ରାଦ୍ଧ କରାଇବା ।
କର୍ଣ୍ଣଙ୍କର ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଏବେ କରୁ ତାର ମାତା
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର କରନ୍ତୁ ଯେ ତାଙ୍କ ପୁତ୍ର ଚିନ୍ତା ।
ଆମ୍ଭ ଧନ କାହିଁପାଇଁ ତାହାଙ୍କୁ ଯେ ଦେବା
ସେ ମଲେ ତାହାର ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଆମ୍ଭେ ଯେ କରିବା ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ଭୀମ ନ ବୋଲ ଏ ଗିର
ପାଣ୍ଡୁଙ୍କର ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ସେହି ଗୁରୁ ଯେ ଆମ୍ଭର ।
ସେ ଥାଆନ୍ତେ ଆମ୍ଭର ଯେ କରି ନୁହେଁ ଧର୍ମ
କୁରୁବଳ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କରିବେ ସେ ସବୁ କର୍ମ ।
ତୁ ଯାହା ବୋଲୁ ତହିଁରେ ତାଙ୍କ ଦୋଷ ନାହିଁ
ଦଇବ ବିପାକେ ଦୋଷୀ ହୋଇଛନ୍ତି ସେହି ।
ବହୁଦୂର ବିଦେଶୀକି ମରିବା ଦେଖିଲେ
ତା ପ୍ରେତକ୍ରିୟା କରିବା ପାଇଁ ଶାସ୍ତ୍ର ବୋଲେ ।

ତା କ୍ରିୟା ନୋହିଲେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଯେ ହେବ ଲଜ୍ଜା
ବାହୁଡ଼ି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ କି ଏଥି ହେବ ରାଜା ।
ପାଷାଣରୁ ବଳି ଭୀମ ଅଟେ ତୋର କାୟା
ଏଡ଼େ ବିପତ୍ତିରେ ତୋର ନ ବସଇ ଦୟା ।
ଗୁରୁଜନ ଧର୍ମ କଥା ଯେ ଜନ ଏଡ଼ଇ
ସକଳ ଯଶ କୀରତି ତାର ନାଶ ଯାଇ ।
ବନ୍ଧୁ ସହୋଦର କାର୍ଯ୍ୟ ଯେ ଲୋକ କରଇ
ସେହି ମହାତ୍ମାଟି ଅଟେ ସର୍ବ ଗୁଣଗ୍ରାହୀ ।
ଦ୍ରୋଣଙ୍କର ଗୁଣ ବାବୁ କହିପାରେ କେହୁ
ବିଦ୍ୟାରେ ପାରଗ ତୁମ୍ଭେ ହୋଇଥାନ୍ତ କାହୁଁ ।
ଯେହୁ ବ୍ରହ୍ମଶର ତିନିଲୋକ ପାରେ ଦହି
ପୁତ୍ରେ ପଛ କରି ପାର୍ଥେ ଥିଲେ ସେ ଶିଖାଇ ।
ପିତୃହୀନ ଆମ୍ଭେମାନେ ଅଟୁ କାଳେ କାଳେ
ପ୍ରାଣୁ ବଳି ଭୀଷ୍ମଦେବ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ପାଳିଲେ ।
ଆମ୍ଭ ଅର୍ଥେ ଭୀଷ୍ମଦେବ କଲେ ଶରଶଯ୍ୟା
ମୃତ୍ୟୁଭେଦ ରହି ସବୁ କରିଥିଲେ ତେଜ୍ୟା ।
ଚାଲୁଣିର ଜଳପ୍ରାୟ ହେଲୁ ଭୀମସେନ
ଗୁଣ ଛାଡ଼ି କେବଳ ତୁ ବାଛୁ ଅବିଗୁଣ ।
ଅନେକ ବନ୍ଧୁ ସୁହୃଦ ମଲେ ଆମ୍ଭ ଅର୍ଥେ
ତାଙ୍କ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଯେ ଲାଗଇ ଯୁକତେ ।
ଏକା ଧନ ଦେଇ ଦୁଇକାର୍ଯ୍ୟ ଯେ କରିବା
ଇହଲୋକ ଜିଣି ପରଲୋକ ଯେ ତାରିବା ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଶତପୁତ୍ର ସମରେ ତୁ ମାରି
ତେବେ ପୁଣ ରାଗ ଶାନ୍ତ ନୋହିଲା ତୋହରି ।
ଭୀମ ବୋଇଲା ଏମନ୍ତ କିମ୍ପା ରାଜା କହୁ
ମୋର ସମ୍ମତି ନୋହିଲେ ଧନ ନେବ କେହୁ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ଦେବ ଶୁଣ ପୂଜ୍ୟପାଦ
ନ ଦେଖନ୍ତୁ ଭୀମ ପଛେ ନ ହେଉ ବିବାଦ ।
ଭଣ୍ଡାର ଧନେ ସେ ଯେବେ ହୋଇବ ବିବାଦୀ
ଆମ୍ଭ ଜିଣା ଧନ ଦେବା ଅଟଇ ସେ ବିଧି ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ତଣ୍ଡୁଳ ରାଜ୍ୟରତ୍ନ ହାତୀ ଘୋଡ଼ା
ବସ୍ତ୍ର ଅଳଙ୍କାର ଦିଅ ଯେତେ ତାଙ୍କ ଲୋଡ଼ା ।
ଯାହା ସେ ଇଚ୍ଛନ୍ତି ଦେଇ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବ
ମୁଁ ଯାହା ବୋଲୁଛି ତାହା ବିନୟେ କହିବ ।
କାର୍ତ୍ତିକ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ରହିଲା ଯେ ଦିନ ଦଶ
ବିଧିମତେ ଶ୍ରାଦ୍ଧ କଲେ ସର୍ବେ ହେବେ ତୋଷ ।
ଭୀମର ଏ କଟୁ କଥା କେବେ ନ କହିବ
ଯେପରି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବେ ତାହା ବୁଝାଇବ ।
ଏ କଥା ସବୁ ଶୁଣିବେ ଯେବେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର
ଦ୍ୱିଗୁଣ ବାଧିବ ମନେ ତାଙ୍କ ପୁତ୍ର କଷ୍ଟ ।

ଧନ ଘେନିଣ ବିଦୂର ତତକ୍ଷଣେ ଗଲା
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଅଗ୍ରତରେ ଯାଇଣ ମିଳିଲା ।
ତୋହର ଆଜ୍ଞାରେ ମୁହିଁ ଆଣିଲଇଁ ଧନ
ଦେବାକୁ ହିଁ ସନମତ ନ କଲାକ ଭୀମ ।
ଅନେକ ଝିଙ୍ଗାସି ଭୀମ ବୋଇଲାକ ତୋତେ
କେବେ ହେଁ ଶାନ୍ତ ନୋହିଲା କ୍ରୋଧ ତାର ଚିତ୍ତେ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନର ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଯେତେ ଅଙ୍ଗ ଧନ
ତାହା ମୁଁ ଆଣିଲି ବେଗ କରି ତୋ ସଦନ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେବ ବୋଇଲେ ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଇ
ଭୀମ ଦୁର୍ବୁଦ୍ଧି ପିତାଙ୍କୁ ନ କହିବୁ ତୁହି ।
ଶୁଣିଲେ ଭାଳିବେ ମନେ ବ୍ୟଥା ପାଇ ତାତ
କହିବ ମୁଁ ତାହାଙ୍କର ବିନୟ ଭକତ ।
ଏପରି ଯେ କହିଛନ୍ତି ଯୁଧିଷ୍ଠି ରାଜନ
ଭୀମ କଥାରେ ନୋହିବେ କେବେ ହେଁ ବିମନ ।
ପୃଥ୍ୱୀରେ ଅଛନ୍ତି ଯେତେ କ୍ଷତ୍ରିୟ ଗରିଷ୍ଠ
ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ଭୀମସେନ ଅଟେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ।
କ୍ଷତ୍ରିୟ ଗୁଣ ପୂରିଣ ଅଛି ତାହାଠାରେ
ତା ଦୁଷ୍ଟପଣକୁ ନ ଭାଳିବ ଯେ ମନରେ ।
ନଦୀ ବଢ଼ିଲେ ହେ ଥୟ ହୋଇ ନ ରହଇ
ବ୍ରାହ୍ମଣର କ୍ରୋଧେ ସେହିକ୍ଷଣି ନାଶ ଯାଇ ।
କ୍ଷତ୍ରିଙ୍କ ଶରୀର ଜାଣ ପାଷାଣ ସଂଜାତ
ଶରୀରରୁ ନ ଛାଡ଼ଇ କୋପ କଦାଚିତ ।
ଅଗ୍ନି ସମୂଳେ ଲିଭିଲେ ତା ତେଜ ସରଇ
ତେଜ ଥିବାଯାଏ ସକଳ ଯେ ଦହୁଥାଇ ।
କ୍ଷତ୍ରିୟ ସ୍ୱଭାବ ଯେବେ ଖୋଜିବ ସଂସାରେ
ଭୀମସେନଠାରୁ ବଳି ନାହିଁ କାହାଠାରେ ।
ବିଦୂର ବୋଇଲେ ରାୟେ ଭୀମର କି ଦୋଷ
ଆପଣାର ମନ୍ଦପଣେ ଅର୍ଜ୍ଜିଲେ ଅଯଶ ।
କେବଣ ଚକ୍ର ନ କଲେ ଅବା ସେ ଭୀମକୁ
ବିଷଲଡ୍ଡୁ ଖୁଆଇଣ ମେଳିଲେ ଜଳକୁ ।
ନାଗୁଣୀ ଖାଉ ବୋଲିଣ ଭାବିଥିଲେ ହୃଦେ
ଜଉଘର କଲେ ପୁଣି ପୋଡ଼ିବେ ପ୍ରମାଦେ ।
କପଟ ପଶାରେ ପୁଣି ହାରିଲେ ସମୃଦ୍ଧି
ପାଞ୍ଚାଳୀକି ବିବସନ କଲେ ମନ୍ଦବୁଦ୍ଧି ।
କୂଟେ ବେଢ଼ିଣ ମାଇଲେ ପୁତ୍ର ଅଭିମନ୍ୟୁ
କିପାଇଁ ପାଶୋରିଯିବ ଗୁଣ କାର ମନୁ ।
ଯାହା ଯେ ଅର୍ଜ୍ଜଇ ତାହା ଅବଶ୍ୟ ଭୁଞ୍ଜଇ
ଦର୍ପଣର ପ୍ରତିବିମ୍ବ ପରି ରହିଥାଇ ।
ବିଦୂର ମୁଖୁଁ ଏସନ ବାକ୍ୟ ରାଜା ଶୁଣି
ଆପଣାର ଲଲାଟରେ ତାଡ଼େ ବେନି ପାଣି ।

ପୁରୋହିତ ମୁଖେ କରିଥିଲେ ଯେ ଅଭ୍ୟାସ
ସେହିରୂପେ ବାକୀ ଦଶଦିନ କଲେ ଶେଷ ।
କରମ ଆଦରି ପୁଣି ହୋଇଲା ସେ ଶାନ୍ତ
ଗାନ୍ଧାରୀକି ଘେନି ତହୁଁ ଚଳିଲା ତୁରିତ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କ ଆସନେ ବିଜେ କୁରୁସାଇଁ
ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ଅମତ୍ୟାଦି ବ୍ରାହ୍ମଣ ବସାଇ ।
ବୋଲଇ ସେ କଉରବ ଶୁଣିମା ସମସ୍ତେ
ଯିବାକୁ ମୁଁ ଉଦବେଗ ହୁଏ ବାନପ୍ରସ୍ତେ ।
ଯେଝା ଅନୁରୂପେ କରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପୂଜା
ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କୁ ଚାହିଁଣ ବୋଲେ କୁରୁରାଜା ।
ବାବୁ ତପତି ପବନ ଶୀତ ବୃଷ୍ଟି ସହି
ସେ ରାଜ୍ୟ ପାଳଇ ତାକୁ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ କହି ।
ଭୋଗର ଭାଜନ ଜାଣ ହୁଏ ସେହି ରାଜା
ମନ୍ତ୍ରୀ ଉତ୍ତମେ ନ ପାଳେ ଯେବେ ଜନ ପ୍ରଜା ।
ରାଜାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ଜାଣ ହୁଏ ତହିଁ ନଷ୍ଟ
ତାର ନ ଜାଣିମାପଣ ମନ୍ତ୍ରୀ ବୁଦ୍ଧି ଭ୍ରଷ୍ଟ ।
ପର୍ଶୁରାମ ପରାକ୍ରମ ରାଜାର ଯେ ଆଜ୍ଞା
ଯାହା ବୋଲିବେ ତାହା ନ କରିବ ଅବଜ୍ଞା ।
ଜ୍ୟେଷ୍ଠଭ୍ରାତା ପୁତ୍ରକୁ ହିଁ ଜାଣ ମାତା ପିତା
ସ୍ତିରୀଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ଏମାନେ ଅଟନ୍ତି ଦେବତା ।
ଇନ୍ଦ୍ର ଯେଉଁପରି ପାଳେ କରିଣ ସୁବୃଷ୍ଟି
ରାଜା ଯେପରି ପାଳଇ ତାହାର ଯେ ସୃଷ୍ଟି ।
ଅଜ୍ଞାନେ ନୃପତି ଯେବେ ଦଣ୍ଡକୁ ବହିବ
ମନେ ନ ରଖି ତାହା ଯେ ଉପେକ୍ଷା କରିବ ।
ସତ୍ୟେ ପ୍ରଜା ପାଳି ମୃଗୟା କରିବ ନିତି
ଶତ୍ରୁ ଉପଗତେ ଦେଖାଇବ ବୀରମୂର୍ତ୍ତି ।
ତୀର୍ଥ ବ୍ରତଠାରୁ ବଳି ନାହିଁ ସଦ୍‌ଗତି
ନୀତି ଅଭ୍ୟାସ କରିବ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ପୋଥି ।
କଲେ ପୃଥ୍ୱୀ ପାଳିବାକୁ ରାଜାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା
ସନ୍ଦେହ ହେଲେ କରିବ ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ପୁଚ୍ଛା ।
ରାଜା ହୋଇଣ ପାଳିବ ସତ୍ୟେ ରାଜଧର୍ମ
ଭୃତ୍ୟ ବଶ ହେଲେ ସାଧିହୁଏ ସର୍ବ କର୍ମ ।
ସୁଖେ ରାଜ୍ୟ କର ବାବୁ ହୋଇଣ କୁଶଳ
ନ୍ୟାୟପଥ ବିଚାରିଣ ସଦା ପ୍ରଜା ପାଳ ।
ପ୍ରଜା ମୁଖରେ ଯଦ୍ୟପି ଶୁଭେ ସାଧୁଧ୍ୱନି
ସେ ରାଜା ସ୍ୱର୍ଗରେ ବସେ ସ୍ୱଶରୀର ଘେନି ।
ପୁରୁରବା ମାନଧାତା ବଳି ଜାନୁଭାଣ୍ଟ
ବେଣୁ ଆଦି ପ୍ରଜାପାଳି ବୋଲାଇଲେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ।
ପ୍ରଜା ପାଳି ସୁଖେ ବାବୁ ଭୋଗ କର ରାଜ୍ୟ
ପ୍ରଜା କଲ୍ୟାଣେ ରାଜାର ବଢ଼ଇ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ।

ତଣ୍ଡୁଳ ଘେନି କରିବ ପିତୃବ୍ରତ ଦାନ
ଦେବେ ଅଗ୍ନି ବ୍ରାହ୍ମଣର ପୂଜାରେ ସେ ଅନ୍ନ ।
କୃଷିକର୍ମ କରି ପ୍ରଜା ହୁଏ ଯେବେ ଦୁଃଖୀ
ସେମାନଙ୍କୁ ପାଳି ରାଜା କରିବ ଯେ ସୁଖୀ ।
ଧାର୍ମିକ ସୁଧୀର ବିଦ୍ୟାବନ୍ତ ପୁତ୍ର ଗୋଟି
ତିଆରିବ କିସ ତୁହି ନ ଜାଣୁ ଯୁଧିଷ୍ଠି ।
ଭୀମ ବୋଇଲଣ ସମସ୍ତ ବୁଦ୍ଧି ଯେବେ ଜାଣୁ
ତୋହର ପୁଅଙ୍କ ଆଗେ ତାହା ନ ବଖାଣୁ ।
ଲମ୍ପଟେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ବୋଲାଉଛୁ ମହାଯୋଗୀ
ପରକୁ ହିଁ ବୈଦ୍ୟ ପୁଣି ଆପଣେ ଯେ ଭୋଗୀ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେବଙ୍କୁ ରାଜନୀତି କି ଅଜଣା
କେଉଁ ବିଷୟେ ତାହାକୁ ଦେଖିଲୁ ଯେ ଊଣା ।
ମନ୍ତ୍ରୀ ଯାଗ ସହଦେବ କହଇ ସମସ୍ତ
ଶତ୍ରୁ ଉପଦ୍ରବ ସେହୁ ସହିଲା ନିରତ ।
ବୃହସ୍ପତିଙ୍କ ସମାନ ଯାହାଙ୍କ ମହିମା
ଧରଣୀ ସମାନ ପୁଣି ଦୟା ଧର୍ମ କ୍ଷମା ।
ଭୀମ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଯାହାର ଅଟନ୍ତି ହେ ଭାଇ
ତାହାସଙ୍ଗେ ମହୀରେ କେ ସମାନ ଅଟଇ ।
ତୁ ତାହାଙ୍କୁ କେଉଁ ନୀତି ଶିଖାଇବୁ ପୁଣ
ଅନୀତିରେ ତୋର ଦିନ କାଳ ଗଲା ଜାଣ ।
ଶୀଘ୍ର ହୋଇ କାହିଁପାଇଁ ବନକୁ ନ ଯାଉ
ତିଆରିଣ ରାଜାକୁ ଯେ କେତେ କଥା କହୁ ।
ତୁ ତାହାଙ୍କୁ କେଉଁ ନୀତି ଶିଖାଇବୁ ପୁଣି
ଅନୀତିରେ ତୋର ଦିନ କାଳ ଗଲା ଜାଣି ।
ଏହା ଶୁଣି ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ହୋଇଲାକ ତୁନି
ହୃଦ ବ୍ୟାକୁଳ ଦହଇ ଯେସନେ ବହନି ।
ପୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କୁ ସେ କଲ୍ୟାଣ କରିଲା
ଚିରାୟୁ ହୁଅ ବୋଲିଣ ଆସ୍ଥାନୁ ଉଠିଲା ।
କଣ୍ଠରୁ ରୁଦ୍ରାକ୍ଷମାଳା ନାଭିଯାଏ ପଡ଼ି
କର୍ଣ୍ଣରେ ତାମ୍ର କୁଣ୍ଡଳ ରତ୍ନ ଅଛି ଜଡ଼ି ।
କାକେ ମୃଗଛାଲ କରେ କମଣ୍ଡଳୁ ଶୋହେ
ତପୋଧନ ରୂପଗୋଟି ଜଗଜ୍ଜନ ମୋହେ ।
ଭୀମସେନ ବୋଲେ ତାର ବୃହଦଶ୍ୱ ପ୍ରାୟେ
ବଂଶବର୍ଗ ପୋଛି ତପୋଧନ ପ୍ରାୟ ଯାଏ ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଗାନ୍ଧାରୀର ଏ ଦେଶ ଦେଖିଣ
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କୁ କୁନ୍ତୀଦେବୀ କହେ ଏ ବଚନ ।
ବାବୁ ଆମ୍ଭେ ତିନି ଯେ ଗାନ୍ଧାରୀ ମାଦ୍ରୀକୁନ୍ତୀ
ମାଦ୍ରୀ ସ୍ୱାମୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ହେଲା ପୁଣ୍ୟବତୀ ।
ଗାନ୍ଧାରୀ ଯାଉଛି ବାନପ୍ରସ୍ଥେ ବଂଶ ତେଜି
ମୁହିଁ ଏଥି ଥାଇଁ କିମ୍ପା ପାପେ ଥିବି ମଜ୍ଜି ।

ବାଲୁତ କାଳରୁ ଆମ୍ଭେ ଅଟୁ ବେନି ସଖୀ
ସେ ଦୁଃଖ ପାଇଲେ ଆମ୍ଭେ କିମ୍ପା ହେବୁ ସୁଖୀ ।
ମୋତେ କିଛି ନ ବୋଲ ମୁଁ ଯିବଇଁ ଅବଶ୍ୟ
ଗାନ୍ଧାରୀଙ୍କ ତୁଳେ ମୋର ଜାଣ ବନବାସ ।
ମୋର ପୁତ୍ର ହୋଇ ତୁମ୍ଭେ ବଡ଼ ବିଚକ୍ଷଣ
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ତିଆରିବାକୁ ମୁହିଁ କି ଭାଜନ ।
ବାବୁ ଯେତେକାଳଯାଏ ଥିବ ତୋର କାୟ
ସହଦେବ ନକୁଳକୁ ହୋଇବୁ ସଦୟ ।
ବ୍ୟାକୁଳ ହେଲେ ପାଣ୍ଡବ କୁନ୍ତୀ ସଜ ଦେଖି
ଅଶ୍ରୁ ଢଳ ଢଳ ପଞ୍ଚପାଣ୍ଡବଙ୍କ ଆଖି ।
ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଘେନି ମାତା ଗୋ ବନସ୍ତେ ବୁଲିଲୁ
କନ୍ଦମୂଳ ଖାଇ ମାଗୋ ଦୁଃଖେ ଦିନ ନେଲୁ ।
ଗାନ୍ଧାରୀ ଦେବୀ ଅନେକ କଲା ସୁଖ ଭୋଗ
ତୁମ୍ଭ ଦୁଃଖ ଦେଖି ସୁଖ ନ କଲା ସେ ତ୍ୟାଗ ।
କୁନ୍ତୀ ବୋଇଲେ ସେ ସିନା ନିର୍ଦ୍ଦୟ ହୋଇଲେ
ଶତପୁତ୍ର ଉପୁଜାଇ ଅପୁତ୍ରକ ହେଲେ ।
କୁନ୍ତୀକି ବୋଲନ୍ତି ପୁତ୍ରେ ବିନୟ ବଚନେ
ଆଗୋ ମାତ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ତୁ ଛାଡ଼ିଯିବୁ କେଣେ ।
ଆମ୍ଭ ସହିତରେ କେତେ ଲଭିଅଛୁ ଦୁଃଖ
ଭୋଗ କଲାବେଳେ କିମ୍ପା ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଉପେକ୍ଷ ।
ଶୁଝି ନ ପାରିବୁ ଯେତେ ପୋଷିଥିବା ଋଣ
ପୁତ୍ରରେ ଲେଖା ନୋହିଲୁ କରି ମନ୍ଦପଣ ।
ସମ୍ପଦ କାଳରେ କାହିଁପାଇଁକି ମୁରୁଛୁ
ଭିକ୍ଷା ଅନ୍ନେ କେତେ କଷ୍ଟେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ପାଳିଛୁ ।
ବାଳକାଳେ ଆମ୍ଭର ଗୋ ତାତ ହେଲେ ନଷ୍ଟ
ତୋହର ପ୍ରସାଦେ ମାତ ପାଇନାହୁଁ କଷ୍ଟ ।
ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ନିମନ୍ତେ କରିବାକୁ ଚିନ୍ତା
କାହାଆଗେ ପ୍ରକାଶିବୁ ଦୁଃଖ ଆଗୋ ମାତା ।
ଆମ୍ଭଠାରୁ କାହିଁପାଇଁ ମନ ନେଲୁ କାଢ଼ି
କେହ୍ନେ ଦେହ ଧରିବୁ ତୁ ସହଦେବ ଛାଡ଼ି ।
କୁନ୍ତୀ ବୋଇଲେକ ବାବୁ ଶୁଣ ତୁ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ଏକାନ୍ତେ କହିବି ତୋତେ ଆଗ କଥାଗୋଟି ।
ଅନ୍ଧ ଅନ୍ଧୁଣିଏ ବେନି ଚାଲିବେ କେମନ୍ତେ
କଷ୍ଟ ପାଇ ଶାପ ବାବୁ ପୁଣି ଦେବେ ତୋତେ ।
ଯେତେବେଳେ ପଥ ହୁଡ଼ି ଲଭିବେ ଏ କଷ୍ଟ
ୟାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଥାଇ ମୁହିଁ କଢ଼ାଇବି ବାଟ ।
ମୁହିଁ ଜାଣ ଏହାଙ୍କର ତୁଳେ ଯାଉଥିଲେ
ଅପାର ମଙ୍ଗଳ ବାବୁ ହୋଇବ ନା ଭଲେ ।
ଯେତେବେଳେ ଲୋଡୁଥିବେ ଏହୁ ଅନ୍ନପାଣି
ମୁହିଁ ପୁଣ ଲୋଡ଼ିକରି ଦେଉଥିବି ଆଣି ।

ମାତାର ଏପରି ବାକ୍ୟ ଶୁଣିଣ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ଛାଡ଼ିଲେକ ମନବ୍ୟଥା ଲଭିଲେକ ତୁଷ୍ଟି ।
ପିନ୍ଧି କଷାବସନ ଦେହେ ଭସ୍ମ ବୋଳି
ଶିରେ ଜଟା ବାନ୍ଧି କରେ ମୃଗଚର୍ମ ଧରି ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଗାନ୍ଧାରୀର ସଙ୍ଗେ କୁନ୍ତୀ ଗଲେ
କଲ୍ୟାଣ କରିଣ ତହୁଁ କୁରୁରାଜ ଚଳେ ।
ଏମନ୍ତେ ସ୍ୱରୂପ ଯହୁଁ ଦେଖିଲେ ତାହାଙ୍କୁ
ଗାନ୍ଧାରୀ ଯେ କୋଳ କଲେ ସେ କୁନ୍ତୀଦେବୀଙ୍କୁ ।
ଆବର ବୋଇଲେ ତୁ ଗୋ କିମ୍ପା ଯିବୁ ବନ
ସୁଖକାଳେ ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ତୁ ଛାଡ଼ିବୁ କେସନ ।
କୁନ୍ତୀଦେବୀ ବୋଇଲେ ମୁଁ ଅଟେ ବଡ଼ ଦୁଃଖୀ
ପୁଅଙ୍କର ଅବସ୍ଥା ମୁଁ ନ ପାରଇ ଦେଖି ।
କୁମାରୀକାଳେ କର୍ଣ୍ଣକୁ ମୁହିଁ ଜାତ କଲି
ଲଜ୍ଜାର ନିମନ୍ତେ ନେଇ ଜଳେ ମେଲିଦେଲି ।
କୃତାର୍ଥ ଜୀବନ ମୋର ହେଲା କର୍ଣ୍ଣ ଯୋଗେ
ସେ ପୁତ୍ରକୁ ନ ମାଇଲା ମୋର ଅନୁରାଗେ ।
ପର୍ଶୁରାମଙ୍କଠାରୁ ଶିଖିଥିଲା ଶସ୍ତ୍ର ଯେତେ
ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ କର୍ଣ୍ଣକୁ ଯେ କରନ୍ତି ଜଗତେ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ସମାନେ ବୀର କର୍ଣ୍ଣକୁ ଯେ ଲେଖି
ହୁଅଇ ଆନନ୍ଦ ହୃଦପଦ୍ମେ ମୋର ଦେଖି ।
ତାହାକୁ ବଜ୍ର ଛଉଭୀ ଅମୃତ କୁଣ୍ଡଳ
ମାଗନ୍ତେ ସେ ଦେଇଦେଲା ନେଲେ ଆଖଣ୍ଡଳ ।
ଏଡ଼େ ସତ୍ୟବନ୍ତ ମୋର ଅଟେ ଯେଉଁ ବଳା
ଅଗାଧ ସମୁଦ୍ରେ ବୁଡ଼ାଇଲା ମୋର ଭେଳା ।
ପାତାଳକୁ ଲାଗିଗଲା ତାର ରଥଗୋଟି
ଅନ୍ୟାୟେ ମାଇଲା ତାକୁ ପାପିଷ୍ଠ କିରୀଟୀ ।
ଏପରି ମୁଁ ପୁତ୍ରକଷ୍ଟ ଶୁଣିଅଛି ଯେତେ
ଶୋକ ସମ୍ଭାଳିଣ ବାବୁ କହିବି କେମନ୍ତେ ।
ଏହି ଦୁଃଖମାନ ମୁହିଁ ସହି ନ ପାରଇ
ଦିବାନିଶି କର୍ଣ୍ଣକୁ ମୁଁ ସ୍ୱପନେ ଦେଖଇ ।
କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ପରି ଦିଶେ ତାର ମୁଖ ଗୋଟି
ସେ ପୁତ୍ର ବିହୀନେ ମୁହିଁ ହେବି କେହ୍ନେ ତୁଷ୍ଟି ।
ହିଡ଼ିମ୍ବିକୀ ନନ୍ଦନ ମୋ ଘଟୋତ୍କଚ ମଲା
ପାଞ୍ଚାଳୀ କୁମର ସହ ଅଭିମନ୍ୟୁ ଗଲା ।
କୁନ୍ତଭୋଜର ନନ୍ଦନ ପଡ଼ିଲା ମୋ ଭାଇ
ଏହାଙ୍କ ପାଇଁ ମୁଁ ତୀର୍ଥବାସ କରିବଇଁ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ମାତ କିମ୍ପା ପାଅ ବ୍ୟଥା
ବେଳୁବେଳ କହୁଅଛ ଯେ ଅନୀତି କଥା ।
କୃଷ୍ଣ ମଧ୍ୟପାତ୍ର ପଣେ ଆସିବାର ବେଳେ
ବିଦୂର ଘରେ ଯେ ରହିଥିଲେ ରାତ୍ରକାଳେ ।

କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ବୁଝାଇ କେଭେ ନ କହିଲୁ ତୁହି
ଯୁଦ୍ଧ କରାଇ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ କରୁ ଏବେ ଦ୍ରୋହୀ ।
ଆପେ ଭିଆଇ ପଛକୁ ଦେଉ ପୁଣି ଦୋଷ
ଅସମୟେ ମାତା ତୋତେ କହିବି ମୁଁ କିସ ।
କୁନ୍ତୀ ବୋଇଲେ ବାବୁ ତୁ ନ କହ ସେମାନ
ତୋର ତାତ ଶୋଚନାରେ ଶରୀର ମୋ କ୍ଷୀଣ ।
ବାବୁ ମାତା ପିତା କାହିଁ ସର୍ବଦା କି ଥାଇ
କଦଳୀ ବୃକ୍ଷ ପରାୟ ମନୁଷ୍ୟର ଦେହୀ ।
ମୁହିଁ ଜନନୀ ପୋଷନ୍ତ ମୋତେ ତୁମ୍ଭେ ଯାହା
ବଚନେକ ମାଗୁଅଛି ପ୍ରତିପାଳ ତାହା ।
ବାବୁରେ ପାଞ୍ଚାଳୀ ତୋର ଅଟଇ ଯୁବତୀ
ଛାଇ ପ୍ରାୟ ଖଟିଥାଏ ତୋତେ ଦିବାରାତି ।
ଅନେକ ଦୁଃଖ ତାହାକୁ ପଡ଼ିଲା ଯେ ବନେ
ପାଞ୍ଚଗୋଟି ପୁତ୍ର ନାଶଗଲେ ଏକଦିନେ ।
ଯେସନେ ପୁତ୍ରଙ୍କ କଥା ନ ପଡ଼େ ତା ମନେ
ତେସନ କରି ପାଳିବ ତାକୁ ପାଞ୍ଚ ଜଣେ ।
ପିତା ପୁତ୍ର ଭାଇ ତାର ପଡ଼ିଲେ ସମରେ
ଦୋଷ କଲେ ନ ଧରିବୁ କଦାପି ମନରେ ।
ପୁତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଏପରି କହିଣ ଯେ କୁନ୍ତୀ
ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କୁ ପୁଣ ନାନାମତେ ତିଆରନ୍ତି ।
ଆଗୋ ମୋର ମାତା ନ କରିବୁ ଶୋକ ଚିନ୍ତା
ସମସ୍ତଙ୍କ ରାଣୀ ତୋର ନାହିଁ ତ ଅହନ୍ତା ।
ପାଞ୍ଚପତି ଅଟନ୍ତି ତୋ ଦିଗପାଳ ଜାଣି
ସୁଖେ ରାଜଶିରୀ ଭୋଗ କର ଗୋ ଦୁଲଣୀ ।
ପୃଥିବୀର ରାଜା ଅଟେ ଯୁଧିଷ୍ଠି ରାଜର୍ଷି
ତାର ପାଟରାଣୀ ତୁ ଗୋ ଅଟୁ ଚାରୁକେଶୀ ।
ଯେଡ଼େ ବଡ଼ ଖ୍ୟାତି ତୋର ହୋଇଲା ସ୍ତ୍ରୀ ଜନ୍ମେ
ଏଡ଼େ ମହିମା ପାଳିବ କେହୁ ନାରୀଧର୍ମେ ।
କୁଳବଧୂ ଅଟୁ କେବେ ନ କରିବୁ ଚିନ୍ତା
ଦଇବର ଗତି କିଏ କରିବ ଅନ୍ୟଥା ।
ପତିଙ୍କର ମନ ଜାଣି ସେବା କରିଥିବୁ
ପୁତ୍ରଶୋକ କେତେବେଳେ ମନେ ନ ଆଣିବୁ ।
ଆଉ ଏକଗୋଟି କଥା କହୁଅଛି ତୋତେ
ସହଦେବ ଯେଉଁପରି ନ ସୁମରେ ମୋତେ ।
ଏହିପରି କହିଣ ଯେ ପଣ୍ଡୁରାଜ ରାଣୀ
ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କଲେ ପୁଣି ପୁଣି ।
ଗାନ୍ଧାରୀ କୁନ୍ତୀ ବିଦୂର ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ତୁଲେ
ସଞ୍ଜୟ ସହିତେ ପଞ୍ଚ ବନକୁ ଗମିଲେ ।
ସଞ୍ଜୟ ବିଦୂର ଆଗେ କଢ଼ାନ୍ତି ଯେ ବାଟ
ମନ୍ତ୍ରୀ କର ଧରି ଚାଲୁଥାଏ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ।
ଗାନ୍ଧାରୀ ଯେ କୁନ୍ତୀ କର ଧରି ଚାଲୁଥାଏ
ରାଜ୍ୟ ତେଜି ଚାଲନ୍ତି ସେ ବାନପ୍ରସ୍ଥ ପ୍ରାୟେ ।
ରାଜପଥ ତେଜି ଚଳିଗଲେ ବନମାର୍ଗେ
ଦେଖିବାକୁ ବହୁଜନ ଆସନ୍ତି ଉଦ୍‌ବେଗେ ।
ଶୋକେ ଅଶ୍ରୁପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଖି
ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରି ନ ପାରନ୍ତି ନୟନରେ ଦେଖି ।
ଗାନ୍ଧାରୀର ମୁଖେ ସଦା ଅନ୍ଧ ଯେ ପଟଳ
ଚକ୍ଷୁକୁ ନ ଦିଶେ କେବେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କର ।
ଫଳମୂଳ ଜଳ ବନେ ପାଇବେ ଏ କାହିଁ
ଅତି ବୃଦ୍ଧ କାହାର ଯେ ତିଳେ ବଳ ନାହିଁ ।
ସର୍ବଦା ଏ ଶୋଇଥିଲେ ଦିବ୍ୟ ପଲଙ୍କରେ
କେଉଁପରି ଭୂମିଶଯ୍ୟା କରିବେ ବନରେ ।
କଣ୍ଟା ଡିପ ଖାଲ ବାଟ ନ ଜାଣିବେ କିଛି
ପୁଣି ଏ ବିଦୂର ଯାଙ୍କୁ ନ ପାରଇ ମୂର୍ଚ୍ଛି ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର କେଉଁପରି ଏ ଦୁଃଖ ସହିବେ
ଦୁଃଶୀଳାକୁ ମୂର୍ଚ୍ଛି କେଉଁପରି ଦିନ ନେବେ ।
ଏହିପରି କହି ଲୋକେ ପୁରକୁ ଗମିଲେ
ପାଞ୍ଚଜଣଯାକ ମହାବନରେ ପଶିଲେ ।
ଜୟ ତୁ କେଶବ ହରି ଜୟ ନାରାୟଣ
ସର୍ବଭୂତନାଥ ତୁହି ଅନାଦି କାରଣ ।
ସତତ ଲୟ ମୋହର ତୋର ପାଦପଦ୍ମେ
ଯେବଣ ସ୍ୱାମୀ ବଳିକି ଚାପିଲେକ ଛଦ୍ମେ ।
ବିକଚକମଳ ଡୋଳା ଲଳିତ ବରନ
ଅଚଳ ମହିମା ମେରୁ ସୁନ୍ଦର ନୟନ ।
ଅକଳିତ ସାଗରେ ମୁଁ ପଶିଲି ନ ଜାଣି
ମହାଦୁସ୍ତରୁ ନିସ୍ତାର କର ଚକ୍ରପାଣି ।
ସ୍ନାନେ ଭୋଜନେ ଶୟନେ ମୁଁ ଅନୁବରତେ
ହରିହୁଁ ଆନ ନ ଭଜେ ମୋର ହୃଦଗତେ ।
ବୁଝିଲି ଏହି ସଂସାର ଚିତ୍ରପଟ ପ୍ରାୟ
ଜଳବିମ୍ବ ସମ ଏହି ମନୁଷ୍ୟର କାୟ ।
କୃଷ୍ଣ ଲୟେ ରହିଥାଉ ମୋର ସଦା ବୁଦ୍ଧି
ଶାରଳା ଦାସ ଭାବଇ କରୁଣା ବାରିଧି ।

—୦—

କୁନ୍ତୀ ଗାନ୍ଧାରୀ ସହିତ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ସଞ୍ଜୟ ବିଦୂରର ବାନପ୍ରସ୍ଥାଶ୍ରମେ ଗମନ ଓ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରା

ଅଗସ୍ତି ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ପୁଚ୍ଛାକଲେ
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଗାନ୍ଧାରୀ ଯେ ବିପିନେ ପଶିଲେ ।
କାହିଁ ରହି ସେ କେମନ୍ତେ କୃତ୍ୟ କଲେ କହ
ସଙ୍ଗେ ଅଛନ୍ତି ତ କୁନ୍ତୀ ବିଦୂର ସଞ୍ଜୟ ।

ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ମୁନି କୁମ୍ଭରଷି ବଳା
ଶୁଣ ତୁ ହୋ ମହାରାଜା ଧର୍ମେ ମତିଭୋଳା ।
କାର୍ତ୍ତିକମାସ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ଗୁରୁବାର
କୃତ୍ତିକାଅନ୍ତେ ରୋହିଣୀ ଭୋଗ ଦଣ୍ଡ ତେର ।
ବାଳବ ନାମେ କରଣ ଶୁଭ୍ର ନାମେ ଯୋଗ
ତେଇଶ ଦିନ ଯେ ତୁଳ ସଙ୍କରାନ୍ତି ଭୋଗ ।
ବେଳ ଚାରିଦଣ୍ଡେ ପଡ଼େ ବୃହସ୍ପତି ବେଳା
ବାନପ୍ରସ୍ଥକୁ ଗମିଲା ଅମ୍ବିକାର ବଳା ।
ଅନ୍ଧ ଅନ୍ଧୁଣୀ ସେ ବନେ କିଛି ନ ଚିହ୍ନନ୍ତି
ଯେଉଁ ଫଳ ଦେହେ ଲାଗେ ତାହା ସେ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ।
ଆପେ ଯାହା ଅରଜିବ ଭୁଞ୍ଜିବ ଅବଶ୍ୟ
କଲାକର୍ମକୁ ଲଭିବ ଆନର କି ଦୋଷ ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର କୂଟେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଯାଇଥିଲେ
ଅନ୍ତେ ସେ ଫଳିଲା ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ବନେ ଗଲେ ।
ତପସ୍ୱୀ ବେଶେ ରାଜ୍ୟରୁ ବାହାର ହୋଇଲେ
ବହୁ ଦେଶ ନାନା ଗିରି କନ୍ଦରେ ଭ୍ରମିଲେ ।
କନ୍ଦମୂଳ ପତ୍ର ଭକ୍ଷ ନିଅନ୍ତି ସେଦିନ
ଦିବସେ ଭ୍ରମଣ ରାତ୍ରେ ପତ୍ରରେ ଶୟନ ।
ପାଞ୍ଚମାସ ଯେ ପନ୍ଦରଦିନ ଗଲା ଚାଲି
ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ଯାହାକୁ ଗୟାତୀର୍ଥ ବୋଲି ।
ପାତାଳଗାମିନୀ ଶୁଭଭଦ୍ର ନାମେ ନଈ
ବହଇ ସେଠାରେ ସର୍ବେ ସ୍ନାନ କଲେ ଯାଇ ।
ବୋଇଲେ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦିନୀ ଫଲ୍‌ଗୁ ତୁହେ ସାକ୍ଷୀ
ବନ୍ଧୁ କୁଟୁମ୍ବ ସୋଦର ପାଇଁ ମୁହିଁ ଦୁଃଖୀ ।
ପୁଣ୍ୟଭଦ୍ରା ତୀର୍ଥେ ଥିଲା ରାମଘାଟ କୁଣ୍ଡ
ଗୋତ୍ର ଉଚ୍ଚାରି ତହିଁରେ ଦେଲେ ବାଲିପିଣ୍ଡ ।
ଭୁରିଶ୍ରବା ବାହ୍ଲୀକ ଯେ ଭୀଷ୍ମ ସୋମଦତ୍ତ
ଶଲ୍ୟ କର୍ଣ୍ଣ ଶକୁନି ଯେ ସମ ପୁତ୍ରଶତ ।
ବିରାଟ ଦ୍ରୁପଦ ଅଭିମନ୍ୟୁ କୁନ୍ତଭୋଜ
ଏମାନଙ୍କ ତୁଲେ ଭ୍ରାତ ଗୋତ୍ର ଯେ ଆତ୍ମଜ ।
ଉଭୟଦଳେ ପଡ଼ିଲେ ଯେତେକ ସଇନି
ସବୁରି ନିମନ୍ତେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ପିଣ୍ଡ ଘେନି ।
ଦିଅନ୍ତେ ପାତିଲେ ଆସି ସର୍ବେ କରତଳ
ବାଲିପିଣ୍ଡ ଭକ୍ଷି ମୋକ୍ଷ ହୋଇଲେ ସକଳ ।
ଗୟା ଶ୍ରାଦ୍ଧରେ ଉପର ବଂଶେ ଯେତେଲୋକ
ମୁକତି ଗତି ପାଇଣ ହୁଅନ୍ତି ସେ ମୋକ୍ଷ ।
ପିତୃକାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ତହିଁ ବିଦୁର ସଞ୍ଜୟେ
ଗୟାଶ୍ରାଦ୍ଧ କଲେ କୁନ୍ତୀ ଗାନ୍ଧାରୀ ଏ ଦୁହେଁ ।
ସତ୍ୟ ଉଚ୍ଚାରିଲେ ଗଦାଧର ପରସନ୍ନେ
ତିରିଶ ଦିନ ରହିଲେ ଫଲ୍‌ଗୁତୀର୍ଥ ସ୍ଥାନେ ।

ପୁଣି ବିଛା ଧନୁ ବେନି ମାସର ଅନ୍ତରେ
ପ୍ରୟାଗ ତୀର୍ଥେ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ଗଙ୍ଗାତୀରେ ।
ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ସେ ସରସ୍ୱତୀ ତିନିଧାର
ବେଦ ଅନୁଯାୟୀ ସ୍ନାନ କଲେକ ସତ୍ୱର ।
ବେଦ ଅନୁଯାୟୀ ତହିଁ ପିଣ୍ଡ ଦାନ କଲେ
ମାଧବ ପ୍ରସନ୍ନେ ତହିଁ ମାସେକ ରହିଲେ ।
କଜ୍ୱା ନାମେ ରାଜା ଆସି ସେଠାରେ ପ୍ରବେଶି
ବୋଧେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ତୁହି ଅଟୁ ପୁଣ୍ୟ ଅଂଶୀ ।
ଅମୋକ୍ଷ ପ୍ରେତକୁ ପିଣ୍ଡଦାନେ ମୁକ୍ତକର
ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବେ ଏ ମନୋବାଞ୍ଛା ତୀର୍ଥବର ।
ପୂର୍ବେ କେ ଶ୍ରବଣ ବୋଲି ରାଜା ଏକ ଥିଲା
ରାଜ୍ୟଭୋଗ ଛାଡ଼ି ସେହି ତୀର୍ଥ ସେବା କଲା ।
ଭାଗିରଥ ପୁରୁରବା ଭରତ ଯଯାତି
ତୀର୍ଥ ସେବା କରି ସେହୁ ପାଇଲେ ମୁକତି ।
ରାଜା ଭୋଗ କଲେ ନାନା ପାତକ ଘୋଟଇ
ଅଇଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ପଣେ ସତ୍ୟ ଧର୍ମ ନ ଗଛଇ ।
ସେ ପାପକୁ ତୀର୍ଥ ବ୍ରତ ବିନା ଆନ ନାହିଁ
ତୀର୍ଥ ଦର୍ଶନେ କୃତାର୍ଥ କରି ନିଜ ଦେହୀ ।
ତହୁଁ ଧୃତଭଷ୍ଟ୍ର ପୁଣି ଆନବନେ ଗଲେ
ବାଟେ ନାରଦ ମୁନିଙ୍କୁ ପର୍ବତେ ଦେଖିଲେ ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଗାନ୍ଧାରୀ ଯେ କୁନ୍ତୀ ଜଣ ତିନି
ସଞ୍ଜୟ ବିଦୂର କଲେ ଚରଣେ ଦଇନୀ ।
ନାରଦ ବୋଇଲେ ତୁହି ଯଶ ଅରଜିଲୁ
ତେଣୁ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ତପେ ବନକୁ ଅଇଲୁ ।
ସ୍ୱର୍ଗରେ ପଣ୍ଡୁକୁ ପୁଣି ଦେଖିବୁ ତୁ ଯାଇ
ତୋତେ ଯିବାକୁ ଅଛଇ ସେହି ବାଟ ଚାହିଁ ।
ଅସଂଖ୍ୟ ଯେ ଲୋକ ତହିଁ ଜାଣ ଠାବ ନାହିଁ
ଅନର୍ଗଳ ଦ୍ୱାର ବାବୁ ଯିବୁ ରହି ରହି ।
ପୁତ୍ର ପୌତ୍ର ଭାରିଯାଏ ନୁହନ୍ତି କାହାରି
ଦେଖୁ ଦେଖୁ ସମସ୍ତେ ତ ଗଲେ ପ୍ରାଣହାରି ।
ଏ ମର୍ତ୍ତ୍ୟମଣ୍ଡଳେ ରହି କିସ ଭୋଗ କଲୁ
ଲୋଭ ମୋହ ଅହଙ୍କାର ଶୋକରେ ବୁଡ଼ିଲୁ ।
ପାଞ୍ଚଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଅଟନ୍ତି ଜାଣ ଭୋଗକାରୀ
ତେଣୁ ସଦ୍‌ଜ୍ଞାନ ବାବୁ ରହେ ଅପସରି ।
ସବୁ ତେଜି ଯେବେ ନାନା ତୀର୍ଥବ୍ରତ କରି
ତେବେ ଏଥେ ମୋହ ଜଳ ହୁଅଇ ସଂହାରି ।
ଅନେକ ଜ୍ଞାନ ତାହାକୁ କହିଲେକ ଋଷି
ପୁଣି ଯେ ବ୍ୟାସ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେକ ଆସି ।
ବ୍ୟାସଙ୍କୁ ଦେଖି ପ୍ରଣାମ କଲେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର
ଭୋ ପିତା ତୁମ୍ଭେର ଥାଉ ମୋର ଏଡ଼େ କଷ୍ଟ ।

ବ୍ୟାସ ବୋଇଲେ ତୁ ବାବୁ ଭଲକାର୍ଯ୍ୟ କଲୁ
ଗୃହବାସ ତେଜି ଯାହା ବନକୁ ଅଇଲୁ ।
କ୍ଷତ୍ରିୟଙ୍କୁ ସଂଗ୍ରାମରେ ମୃତ୍ୟୁ ଏକ ଗତି
ଅନ୍ୟ ସମୟରେ ମଲେ ନୁହଇ ମୁକତି ।
ଜନ୍ମ ହିଁ ତୋହର ବାବୁ ପୁଣି ଚକ୍ଷୁ ନାହିଁ
ତେଣୁ ବାବୁ ରଣ-ଯଜ୍ଞ ପାଇବୁ ବା କାହିଁ ।
ଚିନ୍ତା ତୁ ଉପେକ୍ଷି ଏବେ ଥାଅ ବନବାସେ
ଏମନ୍ତ ବୋଲି କହିଲେ ଯହୁଁ ମୁନି ବ୍ୟାସେ ।
ନାରଦ ସେ ପର୍ବତରୁ ଗଲେ ପାଞ୍ଚଦିନେ
ଗଙ୍ଗାର କୂଳେ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ପାଞ୍ଚଜଣେ ।
ନାନା ତରୁମାନଙ୍କରେ ବନେ ଶୋଭାବନ
ମୃଦୁ ମନ୍ଦ ସମୀରଣ କରେ ସଞ୍ଚରଣ ।
ବକୁଳ ମାଧବୀ ନାଗକେଶ୍ୱର ରସାଳ
ମତ୍ତଭରେ ରାବ କରି ଭ୍ରମନ୍ତି ଭ୍ରମର ।
ଅତି ମନୋହର ତହିଁ କୋକିଳର ବାଣୀ
ତାହା ଶୁଣି ଉପେକ୍ଷିଲେ ଶୋକ ପଞ୍ଚପ୍ରାଣୀ ।
ବହୁ ଜୀବଜନ୍ତୁ ସୁଖେ କ୍ରୀଡ଼ନ୍ତି ସେ ବନେ
କରୀବର ମୃଗ ହୟ ବାହୁଟିଆମାନେ ।
ନାନା ସୁରମ୍ୟ ପଦାର୍ଥେ ହୋଇଣ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ
ଗୃହ ବିସ୍ମରି ସେ ବନେ ରହି ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ।
ଗଙ୍ଗା କୂଳରେ ସେ ପଞ୍ଚକୁଟୀ ନିର୍ମାଣିଲେ
ଫଳମୂଳ ଖାଇ ତହିଁ ଆନନ୍ଦେ ରହିଲେ ।
ସ୍ନାହାନ ତର୍ପଣ ନିତ୍ୟକର୍ମ ଯେ ସାରନ୍ତି
ଯାହା ମିଳେ ତା ଉତ୍ତାରେ ଆହାର କରନ୍ତି ।
ପୂର୍ବରୁ ସେ ଦେଖାଦେଇ ବ୍ୟାସ ଯାଇଥିଲେ
ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥଠାରେ ଯାଇ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ସଭା ହୋଇଥିଲା ଯେ ଗହଳ
ବ୍ୟାସଙ୍କୁ ଦେଖି ତକ୍ଷଣେ ଉଠିଲେ ସକଳ ।
ସମସ୍ତଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଧର୍ମରାଜା
ବ୍ୟାସଙ୍କର ପାଦପଦ୍ମେ କଲେ ଦିବ୍ୟପୂଜା ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କି ଡାକି ତହୁଁ ମହର୍ଷି ବୋଇଲେ
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରେ ଅଇଲଇଁ ଦେଖି ଗଙ୍ଗାକୂଳେ ।
ଗାନ୍ଧାରୀ କୁନ୍ତୀ ବିଦୂର ସଞ୍ଜୟ ସହିତେ
ସେଠାରେ ଅଛନ୍ତି ଦେଖି ଅଇଲଇଁ ନେତ୍ରେ ।
ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠି ବିନୟେ ବୋଇଲେ ବ୍ୟାସଙ୍କୁ
ଦୟା କରି ମୋତେ ବାରେ ଦେଖାଅ ତାହାଙ୍କୁ ।
ଜୟ ଜୟ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଅନାଦି ଅଚ୍ୟୁତ
କୁତୂହଳେ ଜନ୍ମ ଦେବ କରୁ ସ୍ଥିତି ଅନ୍ତ ।
ତୁମ୍ଭ ନାମ ଶୁଣି ଭୟ ପାନ୍ତି ଯମଥାଟ
ନିଜ ମରଣକୁ ନାଥ ରଖିଅଛୁ ବାଟ ।
ମାୟାରୂପେ ଜାତ ହୋଇ ଦୁଷ୍କୃତ ସଂହାରୁ
ରକ୍ଷାକର ମୋତେ ଦେବ ଏ ମାୟାସଂସାରୁ ।
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ସୁଜ୍ଞଜନେ ଭଜ ରାମପାଦ
ବିଷୟା ବିଷକୁ ଏକା ସେହି ସିନା ଗଦ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ପଦ୍ମପାଦେ କରିଣ ଭକତି
ଶାରଳା ଦାସ ଇଚ୍ଛଇ ନିର୍ବାଣ ମୁକତି ।

—o—

ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କର ସସୈନ୍ୟେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ନିକଟକୁ ଗମନ ଓ ବିଧବା ନାରୀମାନଙ୍କର ସ୍ୱର୍ଗ ପ୍ରାପ୍ତ

ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ଶୁଣ ମନୁ ବ୍ରହ୍ମବେତ୍ତା
ମହାଭାରତର ଏହି ଆଶ୍ରମିକ କଥା ।
ବ୍ୟାସ ବୋଇଲେ ହେଁ ତେବେ ଯିବା ଚାଲ ବନେ
ତହୁଁ ସସୈନ୍ୟ ପାଣ୍ଡବେ ଗଲେ ପାଞ୍ଚଜଣେ ।
ଶତେ ଭାଇଙ୍କର ପୁଣ ଯେତେକ ଯୁବତୀ
ଗୋଡ଼ାଇଲେ ବିଧବାଏ ତାଙ୍କ ପଛ କତି ।
ଚଳନ୍ତେ ସର୍ବେ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ଗଙ୍ଗାକୂଳେ
ବିଦୂର କହିଲେ ରାଜ୍ୟୁ ଅଇଲେ ସକଳେ ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର କହିଲେ ସେ ବ୍ୟାସଙ୍କ ସହିତେ
ହେ ବିଦୂର ଆସନ୍ତି କି ନେବାର ନିମନ୍ତେ ।
ଗଙ୍ଗାକୂଳେ ଦେଖିଲେ ସେ ଏକ ପର୍ଣ୍ଣକୁଟୀ
ରମଣୀଏ ହାହା ନାଥ କହି ମହୀଲୋଟି ।
ଦୁଃଶୀଳା ଯାଇ ଗାନ୍ଧାରୀ ପାଦ ଦୁଇ ଧରି
ଉଚ୍ଚସ୍ୱରେ କାନ୍ଦେ ଜୟଦ୍ରଥକୁ ସୁମରି ।
ଯୁବତୀମାନେ କାନ୍ଦନ୍ତି ଶିରେ କର ଧରି
ପତି ସୁତ ବନ୍ଧୁ ଭ୍ରାତ ସୁଗୁଣ ସୁମରି ।
ଉଚ୍ଚସ୍ୱରେ ନାରୀମାନେ ରୋଦନ କରନ୍ତି
କିଛିକ୍ଷଣ ପୂର୍ବେ ସମସ୍ତେ କି ମରିଛନ୍ତି ।
ଅଶ୍ରୁଜଳେ ସମସ୍ତଙ୍କ ବକ୍ଷ ହେଲା ଧୋଇ
ସର୍ବେ କାନ୍ଦନ୍ତି କେ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରି ନ ପାରଇ ।
କେଉଁ ରମଣୀକି ଅବା ହୋଇ ନାହିଁ ବ୍ୟଥା
କାହାକୁ ପ୍ରବୋଧ କରି କହିବ କେ କଥା ।
କ୍ରମେ କ୍ରମେ ସେ ଦୁଃଖକୁ ଥିଲେ ସେ ଉପେକ୍ଷି
ଶୋକ ବୃଦ୍ଧି ହେଲା ଶାଶୁ ଶ୍ୱଶୁରଙ୍କୁ ଦେଖି ।
ଉଚ୍ଚେ ବୁଡ଼ିକରି ସର୍ବେ କରନ୍ତି ରୋଦନ
ସେ ଶବଦେ କିବା ଫାଟି ପଡ଼ଇ ଗଗନ ।
ବ୍ୟାସଙ୍କର ମୁଖ ଚାହିଁ କାନ୍ଦନ୍ତି ସୁନ୍ଦରୀ
ବୋଲନ୍ତି ଭୋ ଦେବ ଏହୁ ଦୁଃଖୁ କରି ପାରି ।

ସେ ବୋଇଲେ ଅଇଲେ ଯେ ଦେଖି ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର
ସୁଖ ହେବା ଥାଉ ପୁଣ ବଢ଼ିଲା ଯେ କଷ୍ଟ ।
ବ୍ୟାସଦେବ ତହୁଁ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କୁ ବୋଇଲେ
ତୋତେ ଦେଖିବାକୁ ଏବେ ଏମାନେ ଅଇଲେ ।
ତୋତେ ଦେଖି ଶୋକ ବୃଦ୍ଧି ହେଲା ଏହାଙ୍କର
ସମ୍ବୋଧନ କରି ଯାଙ୍କୁ ପ୍ରବୋଧ ତୁ କର ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କୁ ପ୍ରବୋଧ ଦେଇ ମହାରଷି
ବଧୂଜନମାନଙ୍କୁ ସେ ବୋଲନ୍ତି ବିଶ୍ୱାସି ।
ବୋଇଲେ ଗୋ ବଧୂମାନେ ଶୋକ ତ୍ୟାଗ କର
ପତି ସୁତମାନେ ମରିନାହାନ୍ତି ତୁମ୍ଭର ।
ତୁମ୍ଭେଗୋ ପ୍ରତୀତି ମନେ ନ କରିବ ନାରୀ
ଏହିକ୍ଷଣି ଯେଝା ସ୍ୱାମୀ ଦେବା ଆଣି କରି ।
ଶୁଣି କେ କରେ କାର୍ପଣ୍ୟ କେହୁ ପାଏ ପଡ଼ି
କେଶବାସ ଅସମ୍ଭାଳେ କେ କାନ୍ଦୁଛି ଗଡ଼ି ।
କେ ବୋଲଇ ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ଦାସୀ ହେବୁ ଯତି
ତୁମ୍ଭର ପ୍ରସାଦୁ ଯାଉ ଆମ୍ଭର ଦୁର୍ଗତି ।
ତୁମ୍ଭ ଅନୁଗ୍ରହେ ଯେବେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ପାଇବୁ
ଏ ଘୋର ଦୁଃଖକୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ପାଶୋରିବୁ ।
ବହୁ ବର୍ଷ ହେଲା ନ ଦେଖିଲୁ ଯେ ନୟନେ
ଏ କଷ୍ଟରୁ ପାର ହେବୁ ତୁମ୍ଭର ପ୍ରସନ୍ନେ ।
ସ୍ୱପନ ପରାୟେ ଲାଗୁଅଛି ତୁମ୍ଭ ବାଣୀ
ଆତ୍ମା ବିକଳ ହୁଅଇ ତୁମ୍ଭ ବାକ୍ୟ ଶୁଣି ।
ଆଶା ଦେଖାଇ ହେ ମୁନି ନ କର ନିରାଶ
ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ଏଥି ହେବ କେତେ ଦୋଷ ।
ଦେଖି ଆନନ୍ଦେ ରୋମାଞ୍ଚ ହେଉଅଛି ଦେହ
ଆରଥରେ ମହାମୁନି ସେହି କଥା କହ ।
କାକୁସ୍ଥ ବଚନେ ସତ୍ୟବତୀର ନନ୍ଦନ
ଗଙ୍ଗାଜଳେ ପଶି ମୁନି ତହୁଁ କଲେ ସ୍ନାନ ।
ଯୋଗଧ୍ୟାନେ ବସି ତହୁଁ ଚିନ୍ତିଲେ ମହର୍ଷି
ଦିବ୍ୟ ଅବତାର ହୋଇ ନିଜେ ଭୀଷ୍ମ ଆସି ।
ପୁଣି ସେ ଚିନ୍ତିଲେ ଆସି ମିଳିଲେକ ଦ୍ରୋଣ
ଭୁରିଶ୍ରବା ବାହ୍ଲିକ ଯେ ସୋମଦତ୍ତ ରାଣ ।
ପୁଣି ଧ୍ୟାନେ ଚିନ୍ତିଲେ ସେ ଶକଟିର ନାତି
କର୍ଣ୍ଣ ମିଳିଲେକ ଆସି ରାଧାର ସନ୍ତତି ।
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଅଇଲାକ ଶତଭ୍ରାତ ମେଳେ
ଲକ୍ଷ୍ମଣ କୁମାର ଶଲ୍ୟ ଶକୁନିର ତୁଲେ ।
ଶିଖଣ୍ଡୀ ଯେ ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମ୍ନ ଦ୍ରୁପଦ ନୃନାଥ
ଅଭିମନ୍ୟୁ ତୁଲେ ଶ୍ୱେତ ବିରାଟର ସୁତ ।
ବିରାଟ ସହିତେ ପୁଣି ପାଞ୍ଚାଳୀ କୁମରେ
ଅଳମ୍ବୁଷ ଘଟୋତ୍କଚ ଆଦି ଯେ ସମରେ ।
ଅଷ୍ଟାଦଶ ଦିନ ମଧ୍ୟେ ପଡ଼ିଲେ ଯେତେକ
ସଂକ୍ଷେପ କରି କହିବି ତାହା ବା କେତେକ ।
ସେ କାଳେ ଯେତେକ ଥିଲେ ଜାଣ ଯଥାରୂପେ
ଅଳଙ୍କାର ଆଭରଣ ଯେ ଯେଉଁ ସ୍ୱରୂପେ ।
ବ୍ୟାସ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଗୋ ତୁମ୍ଭେ ସର୍ବ ବାମା
ଯେ ଯାହାର ପତି ଚିହ୍ନ ବାଛିଣ ଘେନିମା ।
ରାତ୍ରକ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ସିନା କ୍ଷଣକ ଅଟଇ
କର ସମ୍ଭୋଗ ତୁମ୍ଭର ଯାଉ ଏ କଷ୍ଟହିଁ ।
ଉଜାଗର ରହି ସୁଖେ ରାତି ପୁହାଇବ
ପ୍ରଭାତ ହୋଇଲେ ଜାଣ ନ ଥିବ ସେ ଭାବ ।
ଏତେକ ମୁନି କହନ୍ତେ ଧାଇଁଗଲେ ବାଳୀ
ଯେ ଯାହାର ଭର୍ତ୍ତାମାନ ଚିହ୍ନି କୋଳ କରି ।
ପୁଣି ଯୋଗକୁ ଅଭ୍ୟାସ କହେ ମହାରଷି
ସୁବର୍ଣ୍ଣର ପୁର ନଗ୍ର ହୋଇଲାକ ଆସି ।
ଦିବସ ଅନ୍ତରେ ପୁଣି ପ୍ରବେଶନ୍ତି ନିଶି
ଯେ ଯାହାର ଠାବେ ସର୍ବେ ବିଜେ କଲେ ଆସି ।
ନବେ କୋଟି ଯୋଦ୍ଧାଙ୍କର ନବକୋଟି ପୁର
ସୁଖେ ତହିଁ ବିଳସନ୍ତି ନାରୀରତ୍ନ ସାର ।
ହଂସୁଳୀର ତୂଳୀ ତହିଁ ମାଣିକ୍ୟର ଦୀପ
ଲମ୍ବନ୍ତି ସେ ଚଉସରା ଦିବ୍ୟ ଚନ୍ଦ୍ରତାପ ।
ନାନା ହସ କଉତୁକ କରନ୍ତି ବନିତା
ଅଧରମାନ ଚୁମ୍ବନ୍ତି ଉପେକ୍ଷିଣ ଚିନ୍ତା ।
କେବଣ ସ୍ତିରୀ କନ୍ଦଳ କରେ ସ୍ୱାମୀ ସଙ୍ଗେ
କେତେ ଅବସ୍ଥା ପାଇଲି ମୁଁ ତୁମ୍ଭର ଯୋଗେ ।
କେହୁ ରୁଷି ସ୍ୱାମୀକି ଯେ ହୃଦେ ଦିଏ ପେଲି
ପ୍ରେମ କୁତୂହଳେ ଚାଟୁପଟଳ କେ ବୋଲି ।
କେହି ନାରୀଏ ରୁଷନ୍ତି ଭାଷନ୍ତି ପୁରୁଷ
ବଚନ ଚାଟୁ କହନ୍ତି ବେଗେ ଆସ ଆସ ।
କେହି ପ୍ରେମେ ରୁଷି ପିଠି ଦେଇଣ ବସଇ
କେଉଁ ସ୍ତିରୀ ପୁଣି ଆଡ଼ ବାଙ୍କରେ ଚାହିଁଇ ।
କେ ବୋଲେ ତୁମ୍ଭେ ଆପଦ ମୋ ମଥାରେ ପଡୁ
ଭର୍ତ୍ତା ପାଇଲୁ ଆମ୍ଭର କଷ୍ଟମାନ ପୋଡୁ ।
କେ ରୁଷଇ କେ ହସଇ କେ ବସଇ ଦୂରେ
କେବଣ ନାରୀ ବିଳାପ କରେ ଉଚ୍ଚସ୍ୱରେ ।
ପ୍ରଭାତେ ଅରୁଣ ଉଦେ ପାହିଗଲା ରାତି
ସ୍ୱପନ ପୁରୁଷେ ଗଲେ ନାହାନ୍ତି ତ କତି ।
ତୃଣ ଘୃତ ପାଇ ଯଥା ବଢ଼ଇ ଅନଳ
ପୁଂସ ବିନା ସ୍ତିରୀ ତଥା ହୋଇଲେ ବିକଳ ।
ମଦନେ ଜର୍ଜ୍ଜର ହେଲା ସମସ୍ତଙ୍କ ଅଙ୍ଗ
ମିଛେ ମଣନ୍ତି ଅବଳା ଛନ୍ତି ପତି ସଙ୍ଗ ।

ଭୁଜ ବଢ଼ାଇ ଆକର୍ଷି ଧରନ୍ତି ଯୁବତୀ
ମିଛେ କୋଳ କରନ୍ତି ସେ ପୁଂସ ନାହିଁ କତି ।
କାମରେ ଅତି ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ ସର୍ବବାଳୀ
ଆକାଶକୁ ଦୃଷ୍ଟି କରି ଛାଡ଼ନ୍ତି ବୋବାଳି ।
ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଣ ନାଥ କେଉଁଆଡ଼େ ଗଲ
ଶରୀର ଅଛି ଜୀବନ କେଣେ କାଢ଼ିନେଲ ।
ଅଧର ଅମୃତ ଆମ୍ଭ ମୁଖେ ପାନ ଦେଇ
ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଣ କେଣେ ଗଲ ଯେ ପଳାଇ ।
ପୂର୍ବର ଅନୁରାଗ କି ନ ଦେଖି ଆମ୍ଭର
ତେଣୁ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ କି ଛାଡ଼ିଗଲ ପ୍ରାଣେଶ୍ୱର ।
ଛାଡ଼ିଯିବା ଥିଲା ଯେବେ କିମ୍ପାଇ ଅଇଲ
ଦୁଷ୍ଟପଣ ଦେଖି କିବା ଧଇର୍ଯ୍ୟ ଧ୍ୱଂସିଲ ।
ସ୍ୱାମୀ ଆଶା ଛାଡ଼ିଗଲୁ କଲ ଯେ କୃତାର୍ଥ
ଏବେ ତୁମ୍ଭ ଯୋଗୁ ପ୍ରାଣ ତେଜିବୁ ଯଥାର୍ଥ ।
ନଖ ଦନ୍ତ ଘାତ ଦେଇ ଆମ୍ଭର ବକ୍ଷରେ
ଏତେବେଳେ ଛାଡ଼ିଗଲ କି ଅପରାଧରେ ।
ଗଲା କଥା ଯାଇଥିଲା ଆସିଲ କି ହେତୁ
ଏଡ଼େ ପ୍ରପଞ୍ଚ କଥାରେ କିମ୍ପା ଆମ୍ଭେ ବର୍ତ୍ତୁ ।
ଏଡ଼େ ବଡ଼ ବ୍ୟଥା ନାଥ ଦେଲ ଯେ ନ ଜାଣି
ତେବେ ତହୁଁ କିମ୍ପା ପ୍ରାଣ ନ ନେଲ ଯେ ପୁଣି ।
ଆଲିଙ୍ଗନେ ନାନା ସୁଖ ଦେଇ ରାତ୍ରକାଳେ
ବିଶ୍ୱାସଘାତକ ଜାଣ କଲ ଏତେବେଳେ ।
କରନ୍ତେ ବିଳାପ ନାରୀମାନେ ସେହି ବାଣୀ
ପାଣ୍ଡବେ ସର୍ବେ ମଉନ ହେଲେ ତାହା ଶୁଣି ।
ସ୍ୱାମୀ ସ୍ୱାମୀ ବୋଲି ସର୍ବେ ରୋଦନ କରନ୍ତି
କୋଳ ଇଚ୍ଛି ଗଗନକୁ ହସ୍ତ ଯେ ବଢ଼ାନ୍ତି ।
ସଙ୍ଗେ ନିଅ ବୋଲି ଉଚ୍ଚେ ଡାକନ୍ତି ସେ ନାରୀ
କି ସୁଖ ଅର୍ଜିବ ନିଜ ଘରଣୀକୁ ମାରି ।
ଯେଉଁପରି ପଙ୍କଜକୁ ବିକାଶଇ ଅର୍କ
ଅନ୍ତରୀକ୍ଷେ ଥାଇ ତାହା ଦିଅ ପ୍ରତିବାକ୍ୟ ।
ବ୍ୟାସଙ୍କୁ ବୋଲନ୍ତି ପତିଦାନ ଦିଅ ଋଷି
ଶୁଣି ବ୍ୟାସ ବୋଇଲେ ଯେ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ହସି ।
ସ୍ୱାମୀ ସଙ୍ଗେ ଯିବାକୁ କି ଇଚ୍ଛା ଆଗୋ ବାଳି
ଦେହି ଦେହି ବୋଲି ସର୍ବେ ଛାଡ଼ିଲେ ବୋବାଳି ।
ଏ ବିପଦୁ ତୁମ୍ଭେ ଦୟାକଲେ ହେବୁ ପାରି
ଭୋଗିବୁ ଯେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରୀ ଛାଡ଼ି ସ୍ୱର୍ଗପୁରୀ ।
ବହୁକାଳ ହେଲା ଦେଖି ନ ଥିଲୁ ନୟନେ
ଦୟା କରି ଦେଖାଇଲ ଦେବ ପରସନ୍ନେ ।
କୃଷ୍ଣର ଦ୍ୱିତୀୟ ଆତ୍ମା ଋଷିକୁଳେ ଜାତ
ସୁବୁଦ୍ଧି ସୁଜ୍ଞାନୀ ପୁଣ ଅଇଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟବନ୍ତ ।
ସର୍ବନାଶି ସାଧୁଙ୍କର କର ଦୋଷ କ୍ଷମା
ସକଳ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ଖ୍ୟାତ ତୁମ୍ଭର ମହିମା ।
ଏପରି ବହୁ ବିନୟ ନାରୀଏ କରନ୍ତି
ମୁହିଁ ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣ ତଳେ କରି ସ୍ତୁତି ।
ନୁହଇ ପଣ୍ଡିତ ଉଚ୍ଚକୁଳେ ଜାତ ଜ୍ଞାନୀ
ମହାମଣ୍ଡଳରେ କରୁଅଛି ଶୂନ୍ୟଗାମୀ ।
ଅଗାଧ ସିନ୍ଧୁ ମଧ୍ୟରେ ମୁହିଁ ଅଛି ପଶି
କିଞ୍ଚିତ ଅପ୍ରାଧେ ହୋଇଅଛି ଏଡ଼େ ଦୋଷୀ ।
ତୁମ୍ଭେ ଦୟା କଲେ ନାଥ ତେଜି ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରୀ
ସ୍ୱର୍ଗଭୋଗ କରିବି ଯେ ଦୁଃଖ ପରିହରି ।
ଯଦି ମନୁଷ୍ୟ ମଣ୍ଡଳେ ଜାତ କଲ ମୋତେ
ତେବେ ଠାବ ଦିଅ ମୋତେ ସଜ୍ଜନ ସହିତେ ।
ଆୟୁରାରୋଗ୍ୟ ବୁଦ୍ଧିର ଦାତା ମୁନିବର
ହେ ସୃଷ୍ଟି କରତା ମୋତେ ଦୁଃଖୁ କର ପାର ।
କୈବର୍ତ୍ତୀ ନନ୍ଦନ ଯାର ପରାଶର ତାତ
ଷଷ୍ଠଲକ୍ଷ ଗ୍ରନ୍ଥ ଅଟେ ଯାହାଙ୍କ ଚରିତ ।
ଶତଦଣ୍ଡ ପ୍ରଣାମ ଯେ ବ୍ୟାସଙ୍କର ପାଦେ
ଚିନ୍ତଇ ଯେ ଶୂଦ୍ରମୁନି ଶ୍ରୀ ଶାରଳା ହୃଦେ ।
କନ୍ୟାଙ୍କ ବ୍ୟାକୁଳ ଦେଖି ଚିନ୍ତିଲେ ମହର୍ଷି
ସେ ସବୁ ପୁରୁଷେ ପୁଣ ପ୍ରବେଶିଲେ ଆସି ।
ବ୍ୟାସ ବୋଇଲେ ଯେ ନିଅ ଯେ ଯାହା ଭାରିଯା
କାମଭୋଳେ ଉପେକ୍ଷି ଅଛନ୍ତି ସର୍ବେ ଲଜ୍ଜା ।
ତହୁଁ ପୁରୁଷେ କନ୍ୟାଙ୍କ ହସ୍ତମାନ ଧରି
ପିତୃଲୋକେ ବସିଲେ ସେ ଯାଇ ସ୍ୱର୍ଗପୁରୀ ।

—o—

ବିଦୁରର ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେହେ ପ୍ରବେଶ ଓ ଦେହ ସଂସ୍କାର

ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ତୁ ହୋ ଶୁଣ ମନୁରାଜା
ବଇକୁଣ୍ଠେ ବସିଲେ ଯେ ଘେନିଣ ଭାରିଯା ।
କିଞ୍ଚିତେ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ଚିନ୍ତି ଛାଡ଼ି ଶୋକ ମୋହ
କୃତାନ୍ତକ ଭୟ ତେଜି ଗଲେ ସୁରାଳୟ ।
ଦେଖିଣ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଅନ୍ଧ ବିଦୂର ସଞ୍ଜୟ
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଲେ ଦେଖି ପଣ୍ଡୁର ତନୟ ।
ଉଦ୍‌ବେଗ ଚକିତେ କହି ନ ପାରନ୍ତି କଥା
ନରଲୋକେ ଅସମ୍ଭବ ଏସନ ବାରତା ।
ବ୍ୟାସଙ୍କ ପାଦେ ନମିଲେ ସର୍ବେ ତୁଷ୍ଟମନେ
ମୃତ୍ୟୁ ଜିଣିଲେ ଏ ଦେବ ତବ ପରସନ୍ନେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ କର୍ଣ୍ଣେ ଯେ ଶୁଣା ନ ଥିଲା
ତୁମ୍ଭ ମହିମାରେ ତାହା ଏବେ ଦେଖାଗଲା ।

ଏହି ଦୁଃଖ ସାଗରେ ଯେ ପଡ଼ିଅଛୁ ଆମ୍ଭେ
ଜଣାଗଲା ଏଥୁଁ ନିଶ୍ଚେ ତାରିବ ଯେ ତୁମ୍ଭେ ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ବୋଇଲେ ଯେ ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ଆଗେ
ତୋ ବିଳମ୍ବେ ଜନପ୍ରଜା ଥିବେ ଉଦ୍‌ବେଗେ ।
ରାଜ୍ୟେ ଯାଇ ପ୍ରଜାଙ୍କୁ ଯେ ସୁଖେ ପାଳ ଏବେ
ଅନ୍ଧ ପ୍ରାୟେ ଥିବେ ସର୍ବେ ତୁମ୍ଭର ଅଭାବେ ।
ବିନୟ ବଚନେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ମନାଇଲେ
ନିଜ ଭୁବନକୁ ତହୁଁ ପାଣ୍ଡବେ ଗମିଲେ ।
ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ହସ୍ତିନାପୁର ନଗ୍ରଠାବେ
ନିର୍ବାସି ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କୁ ସେହୁ ବନମାର୍ଗେ ।
ନବଦିନେ ସେ ହସ୍ତିନା ଭୁବନେ ପ୍ରବେଶ
ଯେ ଯାହା ଭବନେ ରହି କଲେ ଗୃହବାସ ।
ଅଗସ୍ତିଙ୍କି ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ଯେ ବୋଇଲେ
ବନେ ପୁଣି ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର କେଉଁ କୃତ୍ୟ କଲେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେବ ପ୍ରଜାଙ୍କୁ ପାଳିଲେ କିପରି
ଏସନକ କଥା ଦେବ କହନ୍ତୁ ବିସ୍ତାରି ।
ବୋଲନ୍ତି ସ୍ୱଭାବେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ସତ୍ୟବାଦୀ
ସତ୍ୟ ସେ କହନ୍ତି ମିଥ୍ୟା ତେଜି ନିରବଧି ।
ଗ୍ରାମ ଦେଶମାନଙ୍କୁ ଯେ ବରଗିଲେ ଚାର
କାହା ତୁଣ୍ଡୁ ମିଥ୍ୟାବାକ୍ୟ ନୋହିଲା ବାହାର ।
କିଛି କଷ୍ଟ ନୋହିଲା ଯେ ପ୍ରଜାଙ୍କର ମନେ
ହରଷେ ଉପୁଜାଇଲେ କୃଷି ସର୍ବଜନେ ।
ପ୍ରଜାଗଣ ନାନା ଅଳଙ୍କାରେ ମଣ୍ଡି ହେଲେ
ସୁବର୍ଣ୍ଣର କଳସ ଯେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଘରେ ।
ପୁତ୍ରମାନେ ପିତାଙ୍କର ହୋଇଥାନ୍ତି ବଶ
ଇନ୍ଦ୍ର ଜାଣ ବୃଷ୍ଟି କଲେ ଜନ୍ମେ ବହୁ ଶସ୍ୟ ।
ଅସଂଖ୍ୟ ଘୃତ ଆହୁତି ଦିଅନ୍ତି ବହ୍ନିରେ
ବେଦଧ୍ୱନି ଶୁଭେ ସର୍ବ ବ୍ରାହ୍ମଣର ପୁରେ ।
ଜରାବସ୍ଥା ନାହିଁ ଜନେ ସାକ୍ଷାତ କନ୍ଦର୍ପ
ବାରାଙ୍ଗନା ପ୍ରାୟେ ଜାଣ ସ୍ତିରୀଙ୍କ ସ୍ୱରୂପ ।
ଫଳ ପତ୍ରରେ ଶୋଭିତ ପାଦପର ପନ୍ତି
ଆବର ଫଳ ପୁଷ୍ପରେ ଶୋଭା ପାଉଥାନ୍ତି ।
ଗୀତ ଆଳାପ କରନ୍ତି ସର୍ବେ ହୋଇ ସଙ୍ଗ
ପବନର ଗତି ବାଜି ମଦେ ମତ୍ତ ନାଗ ।
ବିବିଧରୂପେ ରମଣୀ କରନ୍ତି ଯେ କେଳି
ସରୋଜ ଉପରେ ସୁଖେ ଖେଳୁଥାନ୍ତି ଅଳି ।
ପିକ ହଳନ୍ଦୀବସନ୍ତ ଶୁକ ନାରୀ ନାଦେ
ମଦନର ଉଦବେଗେ ସକଳେ ଆନନ୍ଦେ ।
ବ୍ରତ ଆଦି ଉପବାସ କରନ୍ତି ସରବେ
ଅମୃତ ତିରଣ ଖାଇ ପ୍ରସବନ୍ତି ଗାବେ ।
ରୋଗେ ଆପଦ ହିଁ କିଛି ନ ପଶଇ ପୁରେ
ପୁରାଣ ପଢ଼ା ହୁଅଇ ଜାଣ ଘରେ ଘରେ ।
କାମ ଅର୍ଥଦାଢ଼େ କେହି ନ ପଡ଼ନ୍ତି ମୋହେ
ଭଲ ନୋହିଲା ବୋଲିଣ କେହି ତ ନ କହେ ।
ଯେ ଯାହାର ଅଧିକାରେ ଥାଆନ୍ତି ପୁରୁଷେ
ଧନ ବସ୍ତ୍ର ନ ହରନ୍ତି କେହି ଲୋଭ ବଶେ ।
ପୁରୁଜନଙ୍କର ନାହିଁ ତହିଁ ପରଦାରା
ଦୁଃଖୀ ତସକର ନାହିଁ ପରଧନ ହରା ।
ସ୍ୱସ୍ଥାନେ ବିଷ୍ଣୁ ପୂଜନ୍ତି ସ୍ନାନେ ଯଜ୍ଞେ ସର୍ବେ
କୃଷି ଉପୁଜାଇ ବିପ୍ର ତୋଷି ଦାନଦ୍ରବ୍ୟେ ।
ମେଘ ଯଥାକାଳେ ବାରି ବର୍ଷନ୍ତି ସତତ
ଶୁଣୁଥାନ୍ତି ରାଜା ପରରାଷ୍ଟ୍ର ବାର୍ତ୍ତା ନିତ୍ୟ ।
ପାପକର୍ମ କଥାକୁ ସେ ନ କରନ୍ତି ଲୟେ
ସମସ୍ତେ ଦିଶନ୍ତି ରାଜାପୁତ୍ରର ପରାୟେ ।
ସମରାଜା ଅନୀତି ନ ଶୁଣନ୍ତି ଶ୍ରବଣେ
ମଙ୍ଗଳେ ଥାନ୍ତି ସର୍ବ ନରନାରୀଗଣେ ।
ଏ ବିଧିରେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ପ୍ରଜାଙ୍କୁ ପାଳନ୍ତି
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ଦର୍ଶନେ ବଳିଲା ଯେ ମତି ।
ଭାଇମାନଙ୍କୁ ସଙ୍ଗତେ ଅଛନ୍ତି ସେ ଘେନି
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ସନ୍ନିଧିରେ ବିଜେ ନୃପମଣି ।
କୁନ୍ତୀ ଗାନ୍ଧାରୀ ଆବର ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜା
ସମସ୍ତଙ୍କର ଯୁଧିଷ୍ଠି କଲେ ପାଦପୂଜା ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ପୁଚ୍ଛିଲେ ତାତ ବିଦୂର ତ ନାହିଁ
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ବୋଲେ ଉତ୍ତରକୁ ଅଛି ଯାଇ ।
ପ୍ରାଣେ ଥିଲା ପ୍ରାୟ ମୋତେ ପ୍ରତେ ହେଉ ନାହିଁ
ଏବେ ମାସେ ହେଲା ବାବୁ ତାକୁ ନ ଦେଖଇ ।
ସବୁଦିନେ ବିଦୂରକୁ ଦେଖିବାକୁ ଇଚ୍ଛା
ମରଣ କାଳେ ଜାଣିକି ନ କଲା ସେ ପୁଚ୍ଛା ।
ଅବୟବମାନ ବାବୁ ନ ଚଳଇ ମୋର
ଭକତି କରିଥାଇ ଯେ ଜନନୀ ତୋହର ।
ମୋହର ସଙ୍ଗେ ଯଦ୍ୟପି ନ ଥାନ୍ତେ ତୋ ମାୟେ
ଅଳପଦିନେ ଲୋଟନ୍ତା ଏ ମୋହର କାୟେ ।
ନ ଥାନ୍ତେ ମୋ ସଙ୍ଗେ ଯେବେ ତୋହର ଜନନୀ
ଆହାର ବିନା ମୋ ପ୍ରାଣ ଯାଇ ସାରନ୍ତାଣି ।
ଏତେକ ବୋଲନ୍ତେ ଆସି ବିଦୂର ମିଳିଲେ
କେହି ନ ଦେଖିଲେ ଏହା ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେଖିଲେ ।
ନିକଟେ ଆସି ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେବ ମୁଖ ଚାହିଁ
ପୁଣି ବାହୁଡ଼ିଲେ ସେହି ଆଖିଠାରି ଦେଇ ।
ଡାକିଲା ପ୍ରାୟ ଯୁଧିଷ୍ଠି ରାଜା ତାହା ବୁଝି
ପଛେ ପଛେ ଗୋଡ଼ାଇଣ ଗଲେ ବନମଝି ।

ଅନ୍ତର ହୋଇ ବିଦୂର ଯାଇ ଖଣ୍ଡେ ଦୂରେ
ବିଶ୍ରାମ କରି ରହିଲା ଯୁଧିଷ୍ଠି ଆଶାରେ ।
ନିମ୍ବବୃକ୍ଷମୂଳେ ବସିଅଛି ଶୂଦ୍ରଯୋନି
ନିରେଖଇ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ମୁଖ ନେତ୍ର ଘେନି ।
ବସିଲେ ନିମ୍ବ ବୃକ୍ଷର ମୂଳେ ଶୂଦ୍ରସୁତ
ନିୟୋଜିଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ପରେ ବେନି ନେତ୍ର ।
ବିଷ୍ଣୁ ବୋଲଇ ସେ ମୁଖେ ହୃଦେ କୃଷ୍ଣ ପଢ଼ି
ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱଗତି ତାର ପ୍ରାଣଲିଙ୍ଗ ଗଲା ଛାଡ଼ି ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେବ ଶରୀରେ ପଶିଲା ଯେ ପ୍ରାଣ
ବିଚାରିଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠି ଏ କେବଣ କାରଣ ।
ଜାଣିଲି ବିଦୂର ଆତ୍ମା ମୋ ଦେହେ ପଶିଲା
କିମ୍ପୁତ କାରଣ ଏହା ଜଣା ତ ନ ଗଲା ।
ଏତେ ବିଚାରି ସନ୍ନିଧେ ମହୀପାଳ ଯାଇଁ
ବିଦୂର ଶରୀର ଭୁଜେ ଧରିଣ ଟୋଳଇ ।
ବୋଲନ୍ତି ଆତ୍ମା ଏହାର ଶରୀରେ ତ ନାହିଁ
ମୋହିତ ଯେ ଧର୍ମରାଜ କୋଳେ ଆଉଜାଇ ।
ଅଶ୍ରୁଜଳେ ବିଦୂରକୁ କରାଇଲେ ସ୍ନାନ
ଆଜ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗୀ ହେଲେ ପଣ୍ଡୁ ଯେ ରାଜନ ।
ହିତ କଥାମାନ କିସ ବୋଲିବ ବା ଆଉ
ଆଜହୁଁ ତୁଟିଲା ମୋର ଡାହାଣ ଯେ ବାହୁ ।
ସଙ୍କଟକାଳେ ସନ୍ନିଧେ ସଦା ମୋର ଥିଲେ
ଏତେଦିନେ ପୁତ୍ରବଧୂ ସମସ୍ତେ ପଡ଼ିଲେ ।
ବିଦୂରର ବେନିଭୁଜ ଧରି ମହାରାଜା
ଆଲିଙ୍ଗନ କରନ୍ତେ ସେ କଲା ଭୂମିଶଯ୍ୟା ।
ବନେ ଅଇଲି ଦେଖିବା ପାଇଁ ତାତ ତୋତେ
କେଉଁଆଡ଼େ ଗଲୁ ଏବେ ନ ଦେଖିଲୁ ନେତ୍ରେ ।
କଉରବ ମଧ୍ୟେ ତୋର ଏକା ଥାଏ ଦୟା
କେତେ ପ୍ରମାଦୁ ଉଦ୍ଧାରି ଛାଡ଼ିଲୁ ତୁ ମାୟା ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଶୁଣି ହୃଦେ ପ୍ରାଣ କେହ୍ନେ ଧରି
କୁନ୍ତୀ କେମନ୍ତେ ଧରିବ ଆବର ଗାନ୍ଧାରୀ ।
ଏତେ ବୋଲି ଯୁଧିଷ୍ଠି ସେ ପିଣ୍ଡକୁ ଛାଡ଼ିଲେ
ସଂସ୍କାର କରିବା ପାଇଁ ଅଗ୍ନି ଆରୋପିଲେ ।
ଆକାଶବାଣୀ ଶୁଭିଲା ହୋଇ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱଗତି
ବିଦୂରକୁ ଦହନ ତୁ ନ କର ନୃପତି ।
ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଉପଦେଶ ଅଛଇ ସେ ପାଇ
ଜ୍ଞାନାସ୍ୱିତକୁ ଦହନ ରାଜା ନ ଯୋଗାଇ ।
ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀଙ୍କର ପିଣ୍ଡ ଅଟେ ଜ୍ଞାନମୟ
ବିଳମ୍ବ ନ କର ପୋତିପକା ତାର କାୟ ।
ଆକାଶବାଣୀ ଶୁଭିଲା ଯହୁଁ ଆସି ମଞ୍ଚେ
ଖାତେକ ଖୋଳିଲା ରାଜା ଘେନି କାଠଖୁଞ୍ଚେ ।
ଗଭୀର ବିବରେ ଶବ ପୋତି ମାଟି ଦେଇ
ତହୁଁ ଅଇଲେକ ରାଜା ବଇକୁଲ୍ୟ ପାଇ ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଅଗ୍ରତରେ କହିଲେକ ନୃପ
ବ୍ୟାସ କହିଲେ ସେଠାରେ ବିଦୂର ସ୍ୱରୂପ ।
ପୁଣି ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କି ଦେଲେ ଶିକ୍ଷା
ତୁ ଯାଅ ବାବୁ ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେଶ କର ରକ୍ଷା ।
ଆରେ ବାବୁ ଆମ୍ଭଠାରେ ପ୍ରୟୋଜନ କିସ
ଆଉ ମହାତ୍ମା ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ନ କର ତୁ ଆଶ ।
ମୁଁ ଜୀବନେ ଥାଉଁ ଯେବେ ଚଳିଲା ବିଦୂର
କାଲି ପରି ଜାଣ ମୁହିଁ ତେଜିବି ଶରୀର ।
ଯହୁଁ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ମାୟା ତେଜିଣ କହିଲେ
କଷ୍ଟେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ତହୁଁ ରାଜ୍ୟେ ବାହୁଡ଼ିଲେ ।
ହସ୍ତିନା ନଗରେ ଆସି ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ
ବିଦୂର କଥା କହିଲେ ଭାଇଙ୍କର ପାଶ ।
ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିକଳ ହେଲେ ଭାଇମାନେ ଶୁଣି
ବହୁ ଶୋକ କଲେ ତାଙ୍କ ଗୁଣମାନ ଗୁଣି ।
ତଦନ୍ତେ ସତ୍ୟେ ପାଳିଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ମହୀ
କାହାର ମନରେ ଦୁଃଖ ହେତୁ ସୁଖ ନାହିଁ ।
ଜୟ ଜୟ ଜଗନ୍ନାଥ ଜଗତ କାରଣ
ଚତୁର୍ଭୁଜେ ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଆଦି ଶୋଭାବନ ।
ତାହାର ଚରଣେ ତଳେ ନିରନ୍ତର ସେବି
ନମଇଁ ଶାରଳା ଦାସ ଶୂଦ୍ରମୁନି କବି ।

—୦—

ସଞ୍ଜୟର ପଳାୟନ, ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଗାନ୍ଧାରୀ ଓ କୁନ୍ତୀଙ୍କ ବନ ଦାହେ ଦଗ୍ଧ ଏବଂ ଅନ୍ତ୍ୟେଷ୍ଟିକ୍ରିୟା

କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ବୈବସ୍ୱତର ଅଗ୍ରତେ
ବିଦୂର ମରିବା ପରେ ବରଷକ ଅନ୍ତେ ।
ଜ୍ୟେଷ୍ଠ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ଅମାବାସ୍ୟା ରବିବାର
କୃତ୍ତିକା ନକ୍ଷତ୍ର ଭୋଗ ଅଟେ ସେ ଦିନର ।
ବିଷ୍ଟିକରଣ ଯେ ବଇଧୃତି ନାମେ ଯୋଗ
ଗଙ୍ଗାକୂଳେ ପର୍ବତ ଯା ନାମ ମଧ୍ୟସ୍ୱର୍ଗ ।
ତହିଁ ବୃକ୍ଷ ଦେହେ ବୃକ୍ଷମାନେ ହୋଇ ଘଷି
ଅଗ୍ନିଜାତ ହୋଇ ମହାତେଜ ଯେ ପ୍ରକାଶି ।
ଆକାଶରେ ବିକଶିଲା ସେ ଅଗ୍ନିର ତେଜ
ଆବର ସେ ଉଠି ଗିରି କଲାକ ଦହିର୍ଯ୍ୟ ।
ଦେଖିଣ ସଞ୍ଜୟ ତାହା ଅତି ଉଦ୍‌ବେଗେ
ଯାଇଣ କହିଲା ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କର ଆଗେ ।

ଭୋ ସ୍ୱାମୀ ଅନଳେ ଦହି ହେଉଛି ଏ ବନ
ମୋ ପିଠିରେ ବସ ପଳାଇବା ଯେ ବହନ ।
ଥୋଇବି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଏକେ ଏକେ ରୋଳବନେ
ନ କର ବିଳମ୍ବ ଚାଲ ଯିବା ହେ ବହନେ ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ବୋଇଲେ ମୋ ଦେହେ ବଳ ନାହିଁ
ପାରିବି ମୁଁ କାହୁଁ ଶୀଘ୍ର ହୋଇ ଏଥୁ ଯାଇଁ ।
ଅସ୍ଥି ଚର୍ମ ଅଛି ମାତ୍ର ପାଏ ବଡ଼ ଦୁଃଖ
ଅନଳ ଦହିଲେ ଦେହ ଲଭିବ ଯେ ସୁଖ ।
ଅନିତ୍ୟ ଶରୀର କାହିଁପାଇଁ ବଞ୍ଚିଥିବି
ଅବଶ୍ୟ ଏ ମୃତ୍ୟୁମଣ୍ଡଳକୁ କାଳେ ଯିବି ।
ତପତିତ ଆମ୍ଭ ଦେହେ ଆସି ଲାଗିଲାଣି
କହ କିପରି ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଏଥୁ ଯିବୁ ଘେନି ।
ଅଶକତ ଶରୀର ଯେ ଚାଲି ନ ପାରଇ
ପଳା ଯା ସଞ୍ଜୟ ଏଠାବରୁ ବେଗେ ତୁହି ।
ଦେଖ ଏହି ବହ୍ନି ପୁଣ ଆସୁଅଛି ଧାଇଁ
ଭୟରେ ସଞ୍ଜୟ ତହୁଁ ଗଲାକ ପଳାଇ ।
ପତ୍ରଦ୍ୱାରା ଶୀଘ୍ର ମାଡ଼ିଆସିଲା ଅନଳ
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଗାନ୍ଧାରୀ ଯେ ହୁଅନ୍ତି ଚଞ୍ଚଳ ।
ଭୟେ କୁନ୍ତୀଦେବୀ ଦୈବ ଦୈବ ସୁମରନ୍ତି
ସବୁରି ଉପରେ ଅଗ୍ନି ପଡ଼ିଲା ତଡ଼ତି ।
ଜ୍ୟେଷ୍ଠମାସ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ଅମାବାସ୍ୟା ଦିନ
ତିନିଜଣଯାକ ତହିଁ ହୋଇଲେ ଦହନ ।
ତଦନ୍ତେ ନାରଦ ହସ୍ତିନାରେ ପ୍ରବେଶିଲେ
ଦେଖି ତାଙ୍କୁ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ପୂଜିବା ଇଚ୍ଛିଲେ ।
ନାରଦ ବୋଇଲେ କାହିଁକି ତୁ କରୁ ପୂଜା
ମୃତାଶୌଚ ହୋଇଅଛି ତୋର ମହାରାଜା ।
ଜ୍ୟେଷ୍ଠମାସ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ଅମାବାସ୍ୟା ଦିନ
କୁନ୍ତୀ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଦାରା ସହିତ ଦହନ ।
ବନପୋଡ଼ିରେ ସେମାନେ ହୋଇଲେ ଦହିର୍ଯ୍ୟ
ଏହା ଶୁଣି ମୂର୍ଚ୍ଛାଗତ ହେଲେ ଧର୍ମରାଜ ।
ଅତି ଶୋକେ ବିକଳ ଯେ ହେଲେ ପଞ୍ଚଭ୍ରାତ
ଅଗ୍ନି ପ୍ରତି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ହୋଇଲେ କୁପିତ ।
ମହାବ୍ରହ୍ମ ବୋଲି ଖ୍ୟାତ ଅଟଇ ସେ ବହ୍ନି
ସ୍ତିରୀଲିଙ୍ଗ ଦହିଲା ସେ ମୋହର ଜନନୀ ।
ନାରଦ ବୋଇଲେ ତୁ ହୋ ଶୁଣ ନୃପବର
କିଛି ହିଁ ଦୋଷ ଯେ ନାହିଁ ଅଗ୍ନି ଦେବତାର ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଗାନ୍ଧାରୀ ଯେ ଶରୀର ଦହିଲେ
ତୋ ଜନନୀ ସେଠାବରୁ କିଛିଦୂରେ ଗଲେ ।
ବେନି ଅଗ୍ନି ଯୋଗ ହେଉ ମଲା ପଣ୍ଡୁରାଣୀ
ତୁ କିମ୍ପା ବିଚାରୁ ଶାପ ଦେବୁ ନୃପମଣି ।
ପୂର୍ବେ ଭୃଗୁ ଅଗ୍ନିଙ୍କି ଯେ ଦେଇଛନ୍ତି ଶାପ
ସମସ୍ତ ଭକ୍ଷିବେ ତାଙ୍କୁ ନ ଲାଗିବ ପାପ ।
ଏ ମୃତ୍ୟୁପରେ ଅମର ଦେଖିଛୁ କାହାକୁ
ମୋ ଜନନୀ ବୋଲି କିମ୍ପା ଭଜୁଛ ମୋହକୁ ।
ଏତେ ବୋଲି ବ୍ରହ୍ମାପୁତ୍ର ଗଲେ ତହୁଁ ଶୂନ୍ୟେ
ପଠାଇଲେ ପୁରୋହିତ ଧୌମ୍ୟଙ୍କୁ ସେ ବନେ ।
ପ୍ରେତକ୍ରିୟା କାର୍ଯ୍ୟ କର ଶାସ୍ତ୍ରେ ଅଛି ଯଥା
ଯେମନ୍ତେ ପ୍ରେତରୁ ମୋହ ପାନ୍ତି ପିତାମାତା ।
ପୁରୋଧାଙ୍କୁ ସଙ୍ଗେ ଘେନିଗଲେ ପାଞ୍ଚଜଣେ
ଦଶଦିନେ ପ୍ରବେଶିଲେ ମୃତ୍ୟୁ ହେବା ସ୍ଥାନେ ।
ଦେଖନ୍ତି ଦହନସ୍ଥାନେ ନାହିଁ ଚର୍ମ ଅସ୍ଥି
ଗଙ୍ଗାକୂଳେ ରହି ପ୍ରେତକାର୍ଯ୍ୟ ସେ କରନ୍ତି ।
ଗଜ ତୁରଗ ଯେ ଧନ ଧାନ୍ୟ ପୃଥ୍ୱୀଦାନେ
ବିପ୍ରଙ୍କୁ ତୋଷି ବସନ ପ୍ରଚୁର ଭୋଜନେ ।
ଗଙ୍ଗାକୂଳରେ ପାଣ୍ଡବ କ୍ରିୟା ଶେଷ କରି
ବିଜେ ଧର୍ମନନ୍ଦନ ଯେ ଦଇବ ସୁମରି ।
ହସ୍ତିନାପୁରେ ଆସି ସେ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ
ରାଜା ସିଂହାସନେ ପୁଣି ବସିଲା ନରେଶ ।
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଲେ ଏହା ଦେଖି ସ୍ୱର୍ଗଲୋକ
ଏହା ଦେଖି ଉପେକ୍ଷନ୍ତି ସର୍ବେ ସର୍ବ ଦୁଃଖ ।
ବିଷମ ସନ୍ଦେହ ତୁଟେ ଶୁଣିବା ମାତ୍ରକେ
ଏହା ଶୁଣି ନ ପଡ଼ନ୍ତି ରୋଗ ଭୟ ଶୋକେ ।
କୃଷ୍ଣର ମହିମା ଯେହୁ ଶ୍ରବଣେ ଶୁଣନ୍ତି
ସଂସାର ସାଗରୁ ସେହି ସୁଖେ ତରିଯାନ୍ତି ।
ପଞ୍ଚପାଣ୍ଡବ କୃଷ୍ଣର ଜାଣ ପଞ୍ଚପ୍ରାଣ
ଯେ କୃଷ୍ଣ ସେହି ପାଣ୍ଡବ ଏ କଥା ପ୍ରମାଣ ।
କୃଷ୍ଣ ଅନୁରାଗ ବିନା ବାକ୍ୟ ନାହିଁ ମୋର
ବାସୁଦେବ ଶ୍ରୀଚରଣେ ଲୋଟୁ ମୋର ଶିର ।
ବଦନ୍ତି ଶାରଳାଦାସ ଏ ମହାଭାରତେ
ଖଣ୍ଡଇ ମହାପାତକ ଏହାକୁ ଶୁଣନ୍ତେ ।
ଇତି ଶ୍ରୀ ମହାଭାରତ ଆଶ୍ରମିକ ବାଣୀ
ସଂସାରୁ ତର ନରେ ଏହା ପଢ଼ି ଶୁଣି ।
ପବନ ଯେ ତୃଣ ଆଣି ତହିଁ ପକାଇଲା
ତେଣୁ ସେଠାରେ ଦୋହରା ଅଗ୍ନି ଜାତ ହେଲା ।

—୦—

ମହଭାରତ ଆଶ୍ରମିକ ପର୍ବ ସମାପ୍ତ

ଶୂଦ୍ରମୁନି ୰ ଶାରଳା ଦାଶଙ୍କ ବିରଚିତ

ମୂଷଳୀପର୍ବ

ପ୍ରକାଶକ : ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର

(ନୂତନ ମୁଦ୍ରଣ)

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ - ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର
ପରିଚାଳକ - ବିଦ୍ୟାଧର ସାହୁ
ଅଲିଶା ବଜାର, କଟକ - ୨
ଦୂରଭାଷ : ୦୬୭୧-୨୬୦୮୨୯୬

ମୂଷଳୀ ପର୍ବ

ସୂଚୀପତ୍ର

ବିଷୟ | **ପୃଷ୍ଠାଙ୍କ**

ମହାଭାରତ ମୂଷଳୀ ପର୍ବର ସୂଚୀପତ୍ର ସମାପ୍ତ

ମହାଭାରତ

ମୂଷଳୀ ପର୍ବ

ନାରାୟଣଂ ନମସ୍କୃତ୍ୟଂ ନରଂଚୈବ ନରୋତ୍ତମଂ,
ଦେବୀଂ ସରସ୍ୱତୀଂ ବ୍ୟାସଂ ତତୋଜୟ ମୁଦୀରୟେତ୍ ।
ବେଦେ ରାମାୟଣେ ଚୈବ ପୁରାଣେ ଭାରତେ ତଥା,
ଆଦୌ ଚାନ୍ତେ ଚ ମଧ୍ୟେ ଚ ହରିଃ ସର୍ବତ୍ର ଗୀୟତେ ।

ତଂ ବେଦଶାସ୍ତ୍ର ପରିନିଷ୍ଠିତ ଶୁଦ୍ଧ ବୁଦ୍ଧି,
ଚର୍ମାମ୍ବରଂ ସୁରମୁନୀନ୍ଦ୍ରନୂତଂ କବୀନ୍ଦ୍ରଂ ।
କୃଷ୍ଣତ୍ୱିଷଂ କନକପିଙ୍ଗଜଟାକଳାପଂ,
ବ୍ୟାସ ନମାମି ଶିରସା ତିଳକଂ ମୁନୀନାଂ ।

ଆଦୌ ତଦ୍ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରପଣ୍ଡୁ ଜନନଂ ଲାକ୍ଷାଗୃହେ ଦାହନଂ,
ଦ୍ୟୁତେ ସ୍ତ୍ରୀ ହରଣଂ ବନେ ବିଚରଣଂ ମତ୍ସ୍ୟାଳୟେ ଗୋପନଂ ।
ଲୀଳା ଗୋହରଣଂ ହ୍ୟନେନ ତରଣଂ ସନ୍ଧିକ୍ରିୟା ଜୃମ୍ଭଣଂ,
ଭୀଷ୍ମଦ୍ରୋଣ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନାଦି ଦଳନଂ ଏତନ୍ମହାଭାରତଂ ।

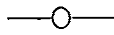
ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣତଥାଜୟଦ୍ରଥଜଳା ଗାନ୍ଧାରନୀଳୋତ୍ପଳା,
ଶାଲ୍ୟଗ୍ରାହବତୀ କୃପେଣ ବହନୀ କର୍ଣ୍ଣେନ ବେଳାକୁଳା ।
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ବିକର୍ଣ୍ଣ ଘୋର ମକରା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନା ବର୍ତ୍ତିନୀ,
ସୋଽତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣା ଖଳୁ ପାଣ୍ଡବୈ ରଣନଦୀ ଯତ୍କର୍ଣ୍ଣଧାରୋ ହରି ।

ଭାରତ ଶ୍ରୁତିମାତ୍ରେଣ ଗଙ୍ଗାସ୍ନାନେନ ମାନବଃ,
ବିଷ୍ଣୁ ସ୍ମରଣ ମାତ୍ରେଣ ସର୍ବପାପୈଃ ପ୍ରମୁଚ୍ୟତେ ।
ବ୍ୟାସଂ ବଶିଷ୍ଠନପ୍ତାରଂ ଶକ୍ତେଃ ପୌତ୍ରମକଲ୍ମଷଂ,
ପରାଶରାତ୍ମଜଂ ବନ୍ଦେ ଶୁକତାତଂ ତପୋନିଧିମ୍ ।

ତତ୍ରୈବ ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ତତ୍ର ଗୋଦାବରୀ ତତ୍ର ସରସ୍ୱତୀ ଚ ।
ସର୍ବାଣୀ ତୀର୍ଥାନି ବସନ୍ତି ତତ୍ର ଯତ୍ରାଚ୍ୟୁତୋଦରକଥାପ୍ରସଙ୍ଗଃ ।

ବନ୍ଦନା

ନମସ୍ତେ ନମସ୍ତେ ମାଗୋ ଝଙ୍କଡ଼ବାସିନୀ
ତବ ପଦାମ୍ବୁଜେ ଶତସହସ୍ର ଦଇନୀ ।
ମୋ ପ୍ରତି କରୁଣା ବୃଷ୍ଟି ଦିଅ ବାରେ ମାତ
ଲେଖିବି ମୂଷଳୀପର୍ବ ଭାରତେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ।
ତବ କୃପା ବିନା ମାଗୋ ଅଟେ ମୁଁ ଅକ୍ଷମ
ଆବର ଜନ୍ମରୁ ମୂର୍ଖ ନାହିଁ ବୁଦ୍ଧି ଜ୍ଞାନ ।
ପାଇ ତୋ କୃପାକଣିକା କବି ରତ୍ନାକର
ବର୍ଣ୍ଣିଥିଲେ ଚରିତ ଯେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ।
ସେପରି କୃପାକଣିକା ଦିଅ ମାତ ମୋତେ
ଶାରଳା ଦାସ ନମଇ ତବ ପଦାଗ୍ରତେ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଭାବନା ଓ ଅକ୍ରୁରର ଜ୍ଞାନୋପଦେଶ ଏବଂ ଅକ୍ରୁରର ଏକାମ୍ର ବନକୁ ଗମନ

ଏଥୁଅନନ୍ତରେ ବିଲଙ୍କା ମହାରାଜ
ଅଗସ୍ତି ମହର୍ଷି ପାଦେ କରିଲେ ସେ ପୂଜା ।
ବସନ ଭୂଷଣ ଧୂପ ଦୀପ ନଇବେଦ୍ୟ
ଦେଇ ସେ ଲକ୍ଷେ ହିରଣ୍ୟ ଲକ୍ଷେକ ସମ୍ପଦ ।
ଭୋ ମୁନି ମହାଭାରତ ପୁଣି ତବ ମୁଖୁ
ତେଜିଣ ଏ ମାୟାମୋହ ତରିବି ଏ ଦୁଃଖୁ ।
ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ କହି ଯେ ହରି ଅର୍ଜୁନ ଅଇଲେ
ସେ ପୁଣି କେମନ୍ତେ ବୁଦ୍ଧି ଚରିତ ଯେ କଲେ ।
ଶୁଣି ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି
ବ୍ରହ୍ମବେତ୍ତାମାନେ ଯାହା କହି ନ ପାରନ୍ତି ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଚରିତ ବଡ଼ ଅଗୋଚର କଥା
କହିବାକୁ କେଉଁ ଜନ ହେବ ସାମରଥା ।
ଫେରି ଅଇଲେ ଯେ ଦିନୁ ବୈକୁଣ୍ଠକୁ ଯାଇ
ସେ ମହାବିଷ୍ଣୁଙ୍କଠାରେ ଆଦେଶକୁ ପାଇ ।
ସେହିଦିନୁ ହରିଙ୍କର ମନରେ ବିରସ
ଭାଳନ୍ତି ଯାଦବ କେହ୍ନେ କରିବ ବିନାଶ ।
କେଉଁପରି ତେଜିଣ ଏ ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରେ ଲୀଳା
କାହିଁ ରହିବେ ବତ୍ରିଶ ସହସ୍ର ଅବଳା ।
ଏ ପୃଥ୍ୱୀ ଲକ୍ଷେ ରାଜାଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଥିଲା
ଏବେ ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀ ଆମ୍ଭର ହୋଇଲା ।
ଏହିପରି ଭାଳୁ ଭାଳୁ କେତେକାଳ କ୍ଷୟେ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ମନ ବଡ଼ ଚିନ୍ତାଭର ହୁଏ ।
ଏହା ବିଚାରୁ ବିଚାରୁ ଦଶବର୍ଷ ଗଲା
ଅନୁଭବ ନାମେ ଏକ ସମ୍ବତ୍ସର ହେଲା ।
ଆଶ୍ୱିନୀ ଶୁକ୍ଳ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ରବିବାର ଦିନ
କୁମାରୋତ୍ସବ ହୋଇଛି ଦ୍ୱାରକା ଭୁବନ ।
ଆସ୍ଥାନେ ବିଜୟ କରି ଦେବ ଚକ୍ରଧାରୀ
ଅନେକ ରତନ ଦେଲେ କଉତୁକ କରି ।
କେ ରୁଷନ୍ତି କେ ହଷନ୍ତି ଘେନିଯାନ୍ତି ବଳେ
ସମରେ ଗର୍ଜନ ପ୍ରାୟ ଶୁଭଇ ଚହଳେ ।
ଆରିଶା କାକରା ପୁରି ଶାକରାଦିମାନ
ସୁବର୍ଣ୍ଣର ଉପହାର ଦେବାଙ୍ଗ ବସନ ।
କର୍ପୂର ତାମ୍ବୁଳ ଆଦି ହୋଇଣ ଉତ୍ସୁକ
ପାଟର ବସନ ବିତରନ୍ତି ଏକ ଏକ ।
କୋଟି କୋଟି ଭଣ୍ଡାର ଯେ ଥିଲା ଦ୍ୱାରକାୟେ
ବିତରିଲେ ତାହା ସବୁ ନିଜେ ଦେବରାୟେ ।
ଲକ୍ଷେ ଷାଠିଏ ସହସ୍ର ଅଶୀଏ ନନ୍ଦନ
ଯାଙ୍କ ରମଣୀ ଏତିକି ଜାଣୁ ହେ ରାଜନ ।
କେତେ ଛନ୍ତି ଅଣନାତି ଆଉ ପଣନାତି
ସଂଖ୍ୟା କରିଣ ଲେଖିବା କାହାର ଶକତି ।
ଯାଦବ ବୀର ଅଟନ୍ତି ଅଠାଇଶ କୋଟି
ଯଦୁବଂଶ ଭୋଜବଂଶ ରହିଛନ୍ତି ଘୋଟି ।
ଅନ୍ଧକ ଯେ ବୃଷ୍ଣିବଂଶ ଚୁହାଣ ବଂଶାଦି
ଯାଙ୍କ ତୁଲେ ରହିଛନ୍ତି ଦଶପଦ୍ମ ଯୋଦ୍ଧି ।
ପୁତ୍ରମାନଙ୍କର ବଳ କେ ଅନ୍ତ କରିବ
ଏସନକ ବଂଶ ଘେନି ଚଳନ୍ତି କେଶବ ।
ଅନେକ ସମ୍ପର୍କେ ବନ୍ଧୁ କୁଟୁମ୍ବଙ୍କୁ ଦେଖି
ଲୋତକରେ କୃଷ୍ଣଙ୍କର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବେନି ଆଖି ।
ଗଳନ୍ତେ ଶୋକର ଜଳ ମୁକ୍ତାଫଳ ସମ
କୃଷ୍ଣ ତାହାକୁ ଧରନ୍ତେ କର ପ୍ରସାରିଣ ।
ଅତି ବିକଳେ ବୋଲନ୍ତି କି ବୁଦ୍ଧି କରିବି
କେଉଁପରି ଏତେ ବଂଶ କ୍ଷୟ କରାଇବି ।
ମୁହିଁ ଅରଜିଛି ଯାହା ନାଶିବି କେମନ୍ତେ
ବଡ଼ ସଙ୍କଟ ତ ଆସି ପଡ଼ିଲାକ ମୋତେ ।
ହୃଦଗତେ ଏହି କଥାମାନଙ୍କୁ ସୁମରି
ଆପଣେ ଏକାଳେ ଶୋକ କରନ୍ତି ମୁରାରି ।
ଅକ୍ରୁର ଚାମର ଧରିଥିଲା ସେ ସ୍ଥାନରେ
ଦେଖିଲା କୃଷ୍ଣଙ୍କ ମନ ଗଦ୍‌ଗଦ ଶୋକରେ ।
ବୋଇଲା ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଚାହିଁ ଏ କେଉଁ ଚରିତ
କିସ ଅର୍ଥେ ଶୋକ କର ପ୍ରଭୁ ପଦ୍ମ ନେତ୍ର ।
କେଉଁ ଅଭାବ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ହେଲା ଦେବରାଜ
କି ଅବା ଛାଡ଼ିବ ଏବେ ସକଳ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ।
ଏତେ କହିଣ ଅକ୍ରୁର ଚାମରକୁ ଥୋଇ
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଚରଣ ଧରି କାନ୍ଦିଣ ଲୋଟଇ ।

ଅକ୍ରୂରକୁ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇ ଚଉବାହା
ବୋଇଲେ କାହାକୁ ତୁହି ନ କହିବୁ ଏହା ।
ଅକ୍ରୂର ବୋଇଲା ପ୍ରଭୁ କେବଣ ଚରିତ
ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଦେଖିଲା ଆଜି ମୋର ନେତ୍ର ।
ଅନାଥର ନାଥ ତୁମ୍ଭେ ପ୍ରଭୁ ଚକ୍ରଧାରୀ
ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡକୁ ଅଟ ଅଧିକାରୀ ।
କାହାକୁ ଯେ ଏଡ଼େ ଭୟ ହୋଇଛି ତୋହରି
ଚଉଦ ଭୁବନେ ତୁହି ଅଟୁ ଅଧିକାରୀ ।
ଅବହେଳେ ନିବାରିଲେ ପୃଥିବୀର ଭାରା
ଯମ ଏଥି ନ ପଶଇ ନାହିଁ ରୋଗ ଜରା ।
ଭାରା ନିବାରଣ ଅର୍ଥେ ଜନମିଲ ମହୀ
ନିଜ ଭୁବନକୁ ଯାଇ ଲୋଡ଼ୁ କିନା ତୁହି ।
ମୁହିଁ ତୋର ଭୃତ୍ୟ ମୋର ଦୋଷ କର କ୍ଷମା
ଭୋ କୃଷ୍ଣ ତୋହର ମୃତ୍ୟୁ ନୋହୁ ମୋତେ ଜଣା ।
ସମସ୍ତ ଜନଙ୍କୁ ଆତ୍ମା ସ୍ୱରୂପେ ଯେ ଦେଖ
କେବଣ କାରଣେ ଦେବ ହୋଇଲୁ ବିମୁଖ ।
ବୋଲନ୍ତି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ତହୁଁ ଅକ୍ରୂରକୁ ଚାହିଁ
କୁଟୁମ୍ବଙ୍କ ଭୋଗ ଛାଡ଼ି କାହିଁ ଯିବି ମୁହିଁ ।
ଏ ବଚନ ଅକ୍ରୂର ତୁ ମନେ ନ ଧରିବୁ
ଆବର ତୁ କାହା ଆଗେ ଏହା ନ କହିବୁ ।
କାରୁଣ୍ୟ ବଚନେ ତହୁଁ ବୋଇଲେ ଅକ୍ରୂର
ମୋତେ ଛାଡ଼ି କିପରି ତୁ ଯିବୁ ନିଜ ପୁର ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ତୁହି ଗୋପ୍ୟ କରିଥିବୁ
ଗଲାବେଳେ ଆମ୍ଭେ ତୋତେ ସଙ୍ଗେ ନେଇଯିବୁ ।
ହେ ଅକ୍ରୂର ପୃଥିଭାରା ହେଲା ଯେତେବେଳେ
ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ଯାଇ ଦିଗପାଳେ ।
ବିଷ୍ଣୁ ଜାନୁରୁ ଉପାଡ଼ି ବେନି ଗୋଟି ଲୋମ
ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ କଳାଧଳା ହୋଇ ହୁଅ ଜନ୍ମ ।
ତାଙ୍କ ଆଜ୍ଞା ଅନୁସାରେ ମୁଁ ମୀନରୂପୀ ହେଲି
ଶଙ୍ଖାସୁର ମାରି ବେଦ ବିଧାତାକୁ ଦେଲି ।
ପୁଣି କୂର୍ମରୂପ ଧରି ହୋଇଲି ମୁଁ ଜାତ
ପିଠି ଉପରେ ଧଇଲି ମନ୍ଦର ପର୍ବତ ।
ହିରଣାକ୍ଷ୍ୟକୁ ବଧିଲି ବରାହ ରୂପରେ
ପୁଣି ଜାତ ହେଲି ନରସିଂହ ଅବତାରେ ।
ପ୍ରହଲାଦାର୍ଥେ ହିରଣ୍ୟକଶିପୁ ମାଇଲି
ବଳି ନିମନ୍ତେ ବାମନ ରୂପକୁ ଧଇଲି ।
ତିନ ପୁରକୁ ଘୋଟିଲି ନିନୋଟି ପାଦରେ
ବଳିକି ନେଇ ରଖିଲି ଅଧୋ ଭୁବନରେ ।
ପର୍ଶୁରାମ ଅବତାର ଯମଦଗ୍ନି ଘରେ
ସହସ୍ର ବାହୁ ବଧିଲି ପିତାଙ୍କ ହେତୁରେ ।
ପୃଥିବୀ ମଧ୍ୟରେ ଆଉ ନ ରଖିଲି କ୍ଷତ୍ରୀ
ଏକବିଂଶ ବାରେ କଲି କ୍ଷତ୍ରୀ ବିନଶ୍ୟତି ।
ରାମରୂପେ ଦଶରଥ ଘରେ ହୋଇ ଜାତ
ରାବଣ କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣାଦି ଦୈତ୍ୟ କରି ହତ ।
ଏବେ କାହ୍ନୁ ସଙ୍କର୍ଷଣ ବାସୁଦେବ ଘରେ
କଂସାଦି ଅସୁର ମାରି ରହିଲୁ ଏଠାରେ ।
ପୁଣ ପୁଣ ଆତଯାତ ହେଲି କୁତୂହଳେ
ଛାଡ଼ିଲି କୁଟୁମ୍ବ ମାୟା ଆଶା ଏତେବେଳେ ।
ମତ୍ତଗର୍ବ ହୋଇ ମୁହିଁ ବହୁ ରତି କଲି
କୁଟୁମ୍ବ ବଢ଼ନ୍ତେ ମାୟା ମୋହରେ ପଡ଼ିଲି ।
ଛାଡ଼ିଯିବା ପାଇଁ ଏବେ ନ ବଳଇ ଚିତ୍ତ
ତେଣୁ କରି ଶୋକଜଳ ବହୁଛି ନିରତ ।
କେମନ୍ତେ ଅକ୍ରୂର ମୁହିଁ ଏହା ଛାଡ଼ିଯିବି
ଦାରା ତନୟାଦି କାହାକୁ ମୁଁ ସମର୍ପିବି ।
ମୋର ପିତାମାତା ଶୋକ କରିବେ ବହୁତ
ବତିଶସସ୍ର ରମଣୀ ଝୁରିବେ ନିରତ ।
ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ପରା ପୁତ୍ରକୁ କେମ୍ନେ ଛାଡ଼ିବଇଁ
ତାହାଠାରେ ବଡ଼ ସ୍ନେହ ଥାଏ ମୋର ରହି ।
ଯେଦିନୁ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କଠାରୁ ଅଇଲି ଅକ୍ରୂର
ସେହିଦିନଠାରୁ ଜାଣ ମୋ ମନ ଅସ୍ଥିର ।
ଏହା ଶୁଣି ପାଦେ ପଡ଼ି କହିଲା ଅକ୍ରୂର
ଯେବେ ତୁମ୍ଭେ ଯିବ ପ୍ରଭୁ ବଇକୁଣ୍ଠପୁର ।
ତୁମ୍ଭର ସଙ୍ଗରେ ମୋତେ ନେବ ଦୟାବହି
ଅନେକ କାଳରୁ ସେବା କରିଅଛି ମୁହିଁ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ତୋତେ ନେବିରେ ଅକ୍ରୂର
ଅସମ୍ଭବ ତୋର ଯିବା ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁର ।
ପୁଣ୍ୟ ଥିଲେ ମୁଁ କଢ଼ାଇ ତୋତେ ନେଇପାରି
ପାପୀ ହୋଇଥିଲେ ଲୋକ ଯାଇ ଯେ ନ ପାରି ।
ଯେ ଯାହା ପୁଣ୍ୟ କଢ଼ାଇ ନିଏ ସିନା ବାଟ
ଯାଇ ନ ପାରିବ ପଥ ବଡ଼ଇ ନିରାଟ ।
ଶରୀର ଘେନିଣ ଯିବା ଲୋକ ଏଥି ନାହିଁ
ଅନେକ ପୁଣ୍ୟ ସେହୁ ବା କରେ ଏହି ମହୀ ।
ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଯେବେ ସାଧି ପାରଇ କେ ଯୋଗୀ
ଶରୀର ଘେନିଣ ବଇକୁଣ୍ଠ ହୁଏ ଭୋଗୀ ।
ଆମ୍ଭେ ତୋତେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ବୁଝାଇ କହିବୁ
ତାହା ସାଧିଥାଅ ଯେବେ ବଇକୁଣ୍ଠେ ଯିବୁ ।
ଅନେକ କାଳରୁ ତୁହି କଲୁ ଆମ୍ଭ ସେବା
ତେଣୁ କରି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ତୋତେ ଯେ କହିବା ।
ଅକ୍ରୂର ବୋଇଲା ତେବେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ କହ
ରହିବା ସଦା ଯେପରି ଘେନି ଏହି ଦେହ ।

ଶ୍ରୀହରି ବୋଇଲେ ମୁହିଁ ହୋଇଲି ତ୍ରିଜୀବୀ
ନିବାରଣ କରିବାକୁ ଭାରା ଏହି ଭୁବି ।
ନିଶ୍ଚଳ ଆସନ ମୋର ଅବ୍ୟୟ ବୈକୁଣ୍ଠ
ସହ୍ୟ ନୁହଇ ଆମ୍ଭର ଦେବତାଙ୍କ କଷ୍ଟ ।
ପୃଥିବୀ ନିମନ୍ତେ ଆମ୍ଭେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ଜନ୍ମ ହେଉ
ମାୟାରେ ବନ୍ଧନ ହୋଇ ବହୁ କଷ୍ଟ ସହୁ ।
ଅନନ୍ତ ବିଷ୍ଣୁ ବୋଇଲେ ଶୀଘ୍ର ହୋଇ ଆସ
କେମନ୍ତ ମୁଁ ଛାଡ଼ିଯିବି ମନୋହର ବାସ ।
ମୋ ବୋଲେ କର ସଂଯମ ନିୟମ ଆହାର
ପ୍ରଳୟ ବିଧି ସମାଧି ଅଷ୍ଟ ପରକାର ।
ଗଗନ ମାର୍ଗକୁ ଯାଇ କରିବୁ ବସତି
ରୁନ୍ଧିବୁ ମନପବନ ଥୟ କରି ମତି ।
ଯୋଗାସନେ ବସି କର ଚଉଷଠି ମୁଦ୍ରା
ପଞ୍ଚମନ ଏକ କରି ତେଜି ମୋହ ନିଦ୍ରା ।
ମାୟାକୁ ବିନାଶି ଦଶଦ୍ୱାରକୁ ନିରୋଧି
ବ୍ରହ୍ମେ ଲୟ ରଖ ଅଣଚାଶ ବାୟୁ ରୁନ୍ଧି ।
ଇଅଁଳା ପିଅଁଳା ଶିଶୁମୁନା ତିନିନାଡ଼ି
ନିରୋଧି ପବନକୁ ଯେ ଏକଦ୍ୱାରେ ଛାଡ଼ି ।
ଘଣ୍ଟିକା ଲେଉଟି ଛନ୍ଦ ଖେଚରିର ମୁଦ୍ରା
ତେବେ ଯେ ତୋତେ ନୋହିବ ଆଉ ମହାନିଦ୍ରା ।
ଏପରି କରିପାରିଲେ ନ ଲାଗିବ ଭୋକ
ଭୋକକୁ ନିରୋଧି ନିଜ ଦେହ ସୁଖେ ରଖ ।
ଆହାର ଶୟନ ତୋର ହୋଇଲେ ଉପେକ୍ଷା
ତେବେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ଶରୀର ହୋଇବ ଯେ ରକ୍ଷା ।
ଆହାର ବିହୀନେ ପ୍ରାଣୀ ମରେ ହୋଇ ରୋଗ
ଏ କଥାର ଆରେ ଅକ୍ରୂର କର ଯାଇ ବେଗ ।
ତୁ ଆମ୍ଭର ପ୍ରିୟତମ ଯୋଗୁ ଏ ଜ୍ଞାନକୁ
କହିଲି ଯେ ନ କହ ତୁ କଦାପି ଅନ୍ୟକୁ ।
ୟା କହୁ ବୋଇଲେ ଯାଅ ନ ରହ ତୁ ଏଥ
ବିନ୍ଧ୍ୟଗିରି ପାଶେ ଅଛି ଏକାମ୍ବର ତୀର୍ଥ ।
ହାଟକେଶ ଲିଙ୍ଗ ଛନ୍ତି ଗହନ ବନରେ
ତହିଁ ଯାଇ ଯୋଗ ସାଧ ଆମ୍ଭର କଥାରେ ।
ଅକ୍ରୂର ବୋଇଲା ଏବେ ଯାଉଅଛି ମୁହିଁ
ପୁନରପି ଦର୍ଶନ ମୁଁ ପାଇବଇଁ କାହିଁ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ମହୋଦଧିର ଉତ୍ତରେ
ନୀଳ ପରବତ କଳ୍ପବଟର ତଳରେ ।
ଏ ପିଣ୍ଡ ଆମ୍ଭର ଯେବେ ଘେନିଯିବ ଯମ
ତହିଁ ନେଇ ସ୍ଥାପିବ ସେ ଶ୍ରୀପୁରୁଷୋତ୍ତମ ।
ଗାଲମାଧବ ବୋଲି ସେ ହୋଇବ ନୃପତି
ତହିଁ ମୋତେ ରଖିବ ସେ ତେବେ ତୋତେ ଭେଟି ।
ହେ ଅକ୍ରୂର ନ ଯା ଆଉ ତୁହି ଗୃହବାସ
ଗଲେ ଅବଶ୍ୟ ଲାଗିବ ତୋତେ ମୋହପାଶ ।
ଅର୍ଦ୍ଧରାତ୍ରେ ଦ୍ୱାରକାରୁ ବାହାର ଅକ୍ରୂର
ଭକତବତ୍ସଳ ନାଥ କର ମୋତେ ପାର ।
ହେ ପଣ୍ଡିତ ଜନେ ବୁଝ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ କଥା
ଭଗତଜନଙ୍କୁ ଏହା ଅଟେ ଉଦ୍ଧାରନ୍ତା ।
ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ପ୍ରାୟକ ପୁତ୍ର ସାତ୍ୟକି ଯେ ଭାଇ
ଏହାକୁ ମୁକ୍ତିପଥ ସେ ନ ଦେଲେ ଦେଖାଇ ।
ସେ ହରି ଚରିତ ସଦା ଥାଉ ମୋର ଚିତ୍ତେ
ଏ ଭବଜଳୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବେ ସେ ମୋତେ ।
ଏପରି ଭକ୍ତବତ୍ସଳ ପାଦେ ମୋ ପ୍ରଣାମ
ଏ ମୋହପଟଳୁ ପ୍ରଭୁ ମୋତେ କର ତ୍ରାଣ ।
ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ଦାସର ଦାସ ଭୃତ୍ୟଙ୍କର ଭୃତ୍ୟ
ତାହାର ଚରିତ ଗାଇ ହୋଇବି କୃତାର୍ଥ ।
ସୁଜ୍ଞାନୀ ପୁରୁଷ ଭକ୍ତଜନଙ୍କର ବନ୍ଧୁ
କହଇ ଶାରଳା ଦାସ ମୋ ଜୀବନ ସାଧୁ ।
ହେ ପଣ୍ଡିତଜନେ ଏବେ ସବୁ ଉପେକ୍ଷିବା
ମନବଚନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟେ ହରିଙ୍କୁ ସେବିବା ।
ଅକ୍ରୂର ବୋଲିଣ ସେହୁ କଂସର ଅମାତ୍ୟ
ଧନୁଯାତେ ନେଲା ସଙ୍କର୍ଷଣ ଗୋପୀନାଥ ।
ଅନେକ ବିନୟ କରି ନନ୍ଦ ଯେ କହିଲା
ପୁତ୍ରେ ଛାଡ଼ିଯାଅ ବୋଲି ବହୁଧନ ଦେଲା ।
ପିଲା ବାଳକ ମୋହର କାହ୍ନୁ ସଙ୍କର୍ଷଣ
ଏହୁ ସେ କିସ ଜାଣିବେ ଯାହାର ବିଧାନ ।
ଅକ୍ରୂର ବୋଇଲା ନନ୍ଦ ହୋଇଲୁକି ବାଇ
କଂସ ଆଜ୍ଞା କେ ଲଙ୍ଘିବ ତାର ରାଜ୍ୟେ ରହି ।
ନିରାଶ କରି ଅକ୍ରୂର ତାଙ୍କୁ ଘେନିଗଲା
ଯମୁନା ଜଳରେ ସ୍ନାନ କାରଣେ ପଶିଲା ।
ସ୍ନାନ କରୁଁ କରୁଁ ଦେଖି ଚତୁର୍ଭୁଜ ତହିଁ
କୃଷ୍ଣେ ଆରାଧନା କଲା ଭକ୍ତିଭାବ ବହି ।
ଜଳ ଭିତରେ ଏପରି ରୂପକୁ ସେ ଦେଖି
କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଭଜିଲା ତହୁଁ ଅଜ୍ଞାନ ଉପେକ୍ଷି ।
ଅକ୍ରୂର ବୋଇଲା ହରି ନ ନେବି ମୁଁ ତୋତେ
ନନ୍ଦ ଯେ ବୋଇଲା ମୋତେ ବୋଧି ନାନାମତେ ।
କୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ମାମୁଁଙ୍କ ଏହି ଧନୁଯାତ
କିପରି ହୁଏ ଦେଖିବା ବଳିଅଛି ଚିତ୍ତ ।
ହେ ଜନେ ଅକ୍ରୂର ସେହି ଦିନୁ ଗୋଡ଼ାଇଲା
ଦ୍ୱାପର ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ ବିନୟେ ଖଟିଲା ।
କୃଷ୍ଣ ପ୍ରସନ୍ନେ ପାଇଲା ସେ ପରମ ଗତି
ଯୋଗପାଦ ଅଭ୍ୟାସିଣ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ବର୍ତ୍ତି ।

ଅକ୍ରୁର ଠାବରେ ପରହିଂସା ପାପ ନାହିଁ
ତେଣୁ କରି ଦୟା ତାକୁ କଲେ ଭାବଗ୍ରାହୀ ।
ଭାରତ ଯୁଦ୍ଧୁଁ ରଖିଲେ କୃପ ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା
ଅକ୍ରୁର ଜାଣିଲା ଏଣେ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ମହିମା ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରସାଦରୁ ତରିଲି ଅକ୍ରୁର
ନିଶ୍ଚଳେ ରହିଲା ଯାଇ ବନ ଏକାମ୍ବର ।
ହିମ ପଡ଼ନ୍ତେ ଯେସନେ ପଦ୍ମ ହୁଏ କ୍ଷୟେ
ଦ୍ୱାରକା ଭୁବନ ତେହ୍ନେ ହେବ ଅପଚୟେ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବଇକୁଣ୍ଠକୁ ଯିବା କରି ମନ
ଅସ୍ଥିର ହୋଇଲା ଦେହ ଚିତ୍ତ ଛନ୍ନ ଛନ୍ନ ।
ମାୟାଧର ପ୍ରଭୁଙ୍କର ଅଟେ ଯେଉଁ ମାୟା
ନର ହୋଇ କିଏ ଜାଣିପାରିବ ବା ତାହା ।
ସେ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଶ୍ରୀ ଚରଣେ ରଖିଲେ ମାନସ
ଭାରତେ କହଇ ଏହା ଶ୍ରୀ ଶାରଳା ଦାସ ।

—o—

ଦ୍ୱାରକାରେ ନାନା ଉତ୍ପାତ ଦର୍ଶନ ଓ ଯଦୁବଂଶ ଧ୍ୱଂସ ଏବଂ ବଳରାମଙ୍କ ଦେହତ୍ୟାଗ

ଏଥୁଅନନ୍ତରେ କେତେଦିନ ତହିଁ ଯାଏ
ଯିବାପାଇଁ ଉଦବେଗ କୃଷ୍ଣ ଅତିଶୟେ ।
ଭାଳନ୍ତି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କେଉଁ ଉପାୟ କରିବି
କେଉଁପରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ କ୍ଷୟ କରାଇବି ।
ସୃଜିଅଛି ମୁହିଁ ଏବେ ନାଶିବି କେମନ୍ତେ
ବଡ଼ ଦୁରାପଦ ଏହା ଲାଗିଲାକ ମୋତେ ।
ଶୁଣ ହେ ରାଜନ କୃଷ୍ଣ କଲେ ଯେ ଉପାୟ
ଦ୍ୱାରକା ଭୁବନେ ହେଲା ନାନା ଅପଚୟ ।
ଭୟଙ୍କର ଭୂମିକମ୍ପ ହେଲା ଉଲ୍‌କାପାତ
ତାହା ସଙ୍ଗରେ ପଡ଼ିଲା ଅସୀମ ନିର୍ଘାତ ।
ଦିବସରେ ଧୂମକେତୁ ହୋଇଲା ଉଦୟ
ଅଗ୍ନି ବିନା ଗୃହସବୁ ହେଲା ଭସ୍ମମୟ ।
ଅକସ୍ମାତେ ଭାଙ୍ଗିଗଲା ଦେଉଳ ମନ୍ଦିର
ଉଚ୍ଚସ୍ୱରେ କାନ୍ଦିଲେକ ଶୃଗାଳ କୁକୁର ।
ପ୍ରିୟାପ୍ରିୟ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱହେଲା ନଗରେ ନଗରେ
ରବି ଶଶି ଉଦେହେଲା ନଭମଣ୍ଡଳରେ ।
ସଂହିକା ତନୟ ଆସି ତାହାଙ୍କୁ ଗ୍ରାସିଲା
ନଗରରେ ହାହାକାର ଚହଳ ପଡ଼ିଲା ।
ପୁଣି କେତେଦିନେ କୃଷ୍ଣ ପିଙ୍ଗଳ ବରନ
ସର୍ବାଙ୍ଗ ଶରୀରେ ଶିରା ଦିଶେ ଅପର୍ଚ୍ଛନ ।

ଭୟଙ୍କର ରୂପ କାଳ ପୁରୁଷ ଗୋଟିଏ
ଦ୍ୱାରକା ନଗର ମଧ୍ୟେ ପରବେଶ ହୁଏ ।
ସର୍ବଦା ବୁଲଇ ସେହୁ ସବୁଙ୍କୁ ମନ୍ଦିରେ
କେହି ଦେଖି ନ ପାରଇ ତାକୁ ନୟନରେ ।
ସେ କାଳପୁରୁଷ ଦେଖି ପ୍ରଭୁ ଭଗବାନ
ଭାବିଲେ ଏଥର କାଳ କଲା ଆଗମନ ।
ଏଥର ନିଶ୍ଚୟ ସର୍ବେ ବିନାଶ ହୋଇବେ
ଶୀଘ୍ର ବିନାଶ ଉପାୟ ଲଗାଇବା ଏବେ ।
ଏହା କହିଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଦୂତଙ୍କୁ ଡକାଇ
ବୋଇଲେ ବେଗେ ଘୋଷଣା ନଗ୍ରେ ଦିଅ ଯାଇ ।
ବୋଲିବ କୋକୁଆ ଏବେ ଭୟଙ୍କର ଜୀବ
ନଗ୍ରେ ପଶିଲାଣି ଏବେ ସବୁଙ୍କୁ ଖାଇବ ।
ତୁମ୍ଭେମାନେ ସତର୍କରେ ହୁଅ ସାବଧାନ
ଏପରି ଘୋଷଣା ନଗ୍ରେ ଦିଅରେ ବହନ ।
ଯେ ଆଜ୍ଞା କରିଣ ଦୂତେ ତହୁଁ ଚଳିଗଲେ
ନଗ୍ର ଚାରିଆଡ଼େ ବୁଲି ଏ ଘୋଷଣା ଦେଲେ ।
ବୋଇଲେ କୃଷ୍ଣ ଦେଖିଲେ ଆସୁଛି କୋକୁଆ
ଦାଣ୍ଡଘାଟେ କେହି ନାହିଁ ନ ହୋଇବ ଠିଆ ।
ଯେ ବୁଲିବ ଦାଣ୍ଡ ଘାଟେ ସେ କୋକୁଆ ଯିବ
ଗୋଡ଼ାଇ ନିଶ୍ଚେ ତାହାକୁ ଧରି ଯେ ଗିଳିବ ।
ଏ ବିଷୟେ ସତର୍କରେ ହେବ ସାବଧାନ
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଆଜ୍ଞା ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କରିଲି ଜ୍ଞାପନ ।
ଦୂତଙ୍କ ମୁଖରୁ ଯହୁଁ ଏମନ୍ତ ଶୁଣିଲେ
କୋକୁଆ କି କହି ସର୍ବେ ଭୟରେ ଥରିଲେ ।
ପିଲାମାନେ ଏହା ଶୁଣି ଲୁଚିଲେ ମନ୍ଦିରେ
ଛ'ମାସ ପିଲା ଲୁଚିଲେ ମାତାଙ୍କ କୋଳରେ ।
କୋକୁଆ କଥାରେ ଡରି ସର୍ବେ କଲେ ଭୀତି
ବାଳୁତ ପୋଏ ଭୟରେ କାହିଁ ନ କାନ୍ଦନ୍ତି ।
ପାଞ୍ଚ ସାତ ଦଶ ମିଳି ଲୁଚି ଲୁଚି ଭାଳି
କୋକୁଆ ବୋଲିଣ ସେହୁ କେଡ଼େ ମହାବଳି ।
ଘରେ ଦେବକୀ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି କହ ବସୁଦେବ
କୋକୁଆ ବୋଲି କରି ସେ କେମନ୍ତଟି ଜୀବ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ମାତ ଆସେ ସେ କୋକୁଆ
ଅପାତ କାଳରୁ ମୁହିଁ ଶୁଣିଥିଲି ଏହା ।
ଚାରି ଯୁଗରେ ସେହି ଯେ ଥାଏ ସର୍ବଠାଏ
ଆମ୍ଭର ପୁରକୁ ଆସି ନ ପାରଇ ଭୟେ ।
କଳିଯୁଗ ଗୋଟି ଆସି ପ୍ରବେଶିଲା ଯହୁଁ
ତେଣୁକରି ଦ୍ୱାରକାକୁ ଅଇଲା ସେ ତହୁଁ ।
ସେ କୋକୁଆ ଦେହ କୃଷ୍ଣ ପିଙ୍ଗଳ ବଚନେ
ସର୍ବାଙ୍ଗ ଶରୀରେ ଶିରା ଦିଶେ ଅପର୍ଚ୍ଛନ ।

ଯୋଜନେ ଲମ୍ବ ତା ଭୁଜ ସାତଗୋଟି ଆଖି
ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ବ୍ୟାପି ଉଡ଼ଇ ଅଛି ନବ ପକ୍ଷୀ ।
ଯୁଣେ ଲମ୍ବ ତୁଣ୍ଡ ତାର ପାଞ୍ଚଯୁଣ ଗର୍ଭ
ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ଯେ ପଡ଼ଇ ଗିଳଇ ସେ ସର୍ବ ।
ଏପରି କହିଲେ ଯହୁଁ ଦେବ ମାୟାଧର
ଶୁଣି ଜନନୀଙ୍କ ମନେ ହେଲା ବଡ଼ ଡର ।
ନଗ୍ରଲୋକେ ଭୟେ ସର୍ବେ ଜଡ଼ବତ ହୋଇ
ଭାଳନ୍ତି କିସ କରିବା ବୁଦ୍ଧି ନ ଦିଶଇ ।
ଦିବାରାତ୍ରେ କୋକୁଆର ଦେଖନ୍ତି ସ୍ୱପନ
ଅଦ୍‌ଭୂତେ ଡରି ମୂର୍ଚ୍ଛା ହୁଏ କେଉଁ ଜନ ।
କେ ବୋଲେ କୋକୁଆ ଆଜି ମୋତେ ଖାଉଥିଲା
କେ ବୋଲେ ଦେଖିଲି ଆଜି ଚାରିଜଣ ନେଲା ।
ତାଙ୍କର ଅନ୍ତ ଗିଳିଲା ନଖଦ୍ୱାରା ଚିରି
ନ ପାରିଲେ କେହି ତାକୁ ନିବାରଣ କରି ।
ଦ୍ୱାରକାରେ ଏହିପରି ଲୋକେ କଲେ ଶଙ୍କା
କୋକୁଆ ବୋଇଲେ ଲୋକେ ହୁଅନ୍ତି ତାଟକା ।
ଦିନ ପ୍ରହରେକ ଥାଉ ପଡ଼ଇ କବାଟ
ରାତ୍ରରେ ଆଉ କେ ତହିଁ ନ ଚାଲିଲେ ବାଟ ।
ପୁର ଗୋଟିକ କି ଜାଣି ପଡୁଅଛି ମାଡ଼ି
ପଳାଇ ଯିବା କେ କହେ ଦ୍ୱାରକାକୁ ଛାଡ଼ି ।
ନ ମାରିବା ବୋଲି କେହୁ ନ କରନ୍ତି ବାଞ୍ଛା
ଭାଳି ସର୍ବଜନେ ମୃତ୍ୟୁ କରନ୍ତି ଯେ ପୁଚ୍ଛା ।
କେ ବୋଲେ କେଉଁଆଡ଼କୁ ଯିବା ହେ ପଳାଇ
କୋକୁଆ ଭୟେ ଯିବାକୁ ବାଟ କାହିଁ ନାହିଁ ।
ସମସ୍ତ ଯାଦବେ ଯାଇ କୃଷ୍ଣେ କଲେ ପୁଚ୍ଛା
ସେ ବୋଇଲେ ନ କରି ମୁଁ ପାରଇ ସେ ରକ୍ଷା ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ସେଇ କୋକୁଆ ଭୟରୁ
ରଖି ନ ପାରିବି କେଭେ ତାହାର ଆଗରୁ ।
କି କହିବି ତୁମ୍ଭ ଆଗେ କୋକୁଆ ବିଷୟ
ତାର କଥା ଦେଖି ମୋତେ ଲାଗେ ବଡ଼ ଭୟ ।
ଏମନ୍ତ କହନ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ଦେବ ଚକ୍ରପାଣି
ଅଧିକ ଭୟ କରିଲେ ପ୍ରଭୁ କଥା ଶୁଣି ।
ପଣ୍ଡିତଜନେ ଯେ ଶୁଣି ବୋଲନ୍ତି ସକଳେ
ଅରିଷ୍ଟ ପଡ଼େ ଦ୍ୱାରକା ନାଶ ହେବା କାଳେ ।
କୋକୁଆ ବୋଲି ଯେବଣ ଆସେ ଜୀବଗୋଟି
କେଉଁଠି ତାହାକୁ କାହିଁ ନ ଦେଖିଲେ ଦୃଷ୍ଟି ।
କାର୍ତ୍ତିକ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷର ଅମାବାସ୍ୟା ଦିନ
ସୌରିବାର ସ୍ୱାତୀ ଆଉ ରକ୍ଷା ବିଦ୍ୟମାନ ।
ତୈତିଳ ନାମେ କରଣ ବିଷକୁମ୍ଭ ଯୋଗ
ତୁଳ ସଙ୍କରାନ୍ତିକୁ ଅଠର ଦିନ ଭୋଗ ।

ସେ ରାତ୍ରେ ଯାଦବେ ସର୍ବେ ନିଦେ ଶୋଇଛନ୍ତି
ଅଦ୍‌ଭୁତରେ କୋକୁଆ କୋକୁଆ ବୋଲନ୍ତି ।
ମାର ମାର ଧର ଧର ଡାକକୁ ଛାଡ଼ିଣ
ଯଷ୍ଟି ଖଣ୍ଡା ଅସ୍ତ୍ର ଧରି ଯୋଦ୍ଧାଏ ଉଠିଣ ।
ରେ ରେକାର କରି ସର୍ବେ ହୋଇଲେ ବାହାର
ଗୋଡ଼ାଇ ଖାଲି ବୋଲନ୍ତି ଧର ଧର ମାର ।
କୃଷ୍ଣ ବଳରାମ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଧାଇଁଲେ
ଯମୁନା ନଦୀର ଯାଏ ଗୋଡ଼ାଇଣ ଗଲେ ।
କାଳିନ୍ଦୀ କୂଳ କଦମ୍ବ କେଳି ବୃକ୍ଷତଳେ
ଲଉଡ଼ି ବୁଲାଇ କରି ଧାମନ୍ତି ଗୋପାଳେ ।
ସେହିଠାରେ ରହି ସର୍ବେ ବୁଲାଇଣ ଯଷ୍ଟି
ବାଡ଼ିରେ ବାଡ଼ିରେ ଖେଳି ହେଲେ ପିଟାପିଟି ।
କେତେ ଯଷ୍ଟି ଭାଙ୍ଗିପଡ଼ି ପ୍ରହାର ଘାତରେ
ମାର ମାର ଧର ଧର ବୋଲନ୍ତି ମୁଖରେ ।
ସାତ୍ୟକି ଆଗେ ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ଏମନ୍ତ କହଇ
କେଉଁଠି ଅଛି କୋକୁଆ କେମନ୍ତଟି ସେହି ।
ଶାମ୍ବ ବୋଲଇ କୋକୁଆ ଦେଖ ଗଲା ଗଲା
ଏହା କହି ଯଷ୍ଟି ଏକ ବୁଲାଇ ଫିଙ୍ଗିଲା ।
ସେହି ଯଷ୍ଟି ଏକ ବାଜିଥାନ୍ତା ସାତ୍ୟକି ଉପରେ
ଆଡ଼ ହୋଇଲେ ସାତ୍ୟକି ଘୁଞ୍ଚିଯାଇ ଦୂରେ ।
ସେ ଲଉଡ଼ି ଶାମ୍ବ ହସ୍ତୁ ଗଲା ଧାତିକାରେ
ଯାଇଣ ବାଜିଲା ସେହି କଦମ୍ବ ବୃକ୍ଷରେ ।
ଲଉଡ଼ି ଘାତେ ବୃକ୍ଷର ବକଳ ଫାଟିଲା
କୃଷ୍ଣଙ୍କର କାୟା ପୁଣି ସେଠାରେ ହୋଇଲା ।
ସେ ବୃକ୍ଷରୁ ଝରି କ୍ଷୀର ନଦୀ ଗଲା ବହି
ବେଳୁବେଳ ବେଶି ବହେ ନିବର୍ତ୍ତ ନୁହଇ ।
ଅପୂର୍ବ ଦେଖିଣ ଶାମ୍ବ କୃଷ୍ଣେ ଜଣାଇଲା
କଦମ୍ବ ବୃକ୍ଷରୁ ରସ ସେକ୍ଷଣି ବହିଲା ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ବଳରାମଙ୍କ ଆଗର
କେଉଁ ପ୍ରକାରେ ଏ ବୃକ୍ଷୁଁ ବହିଲା ଯେ କ୍ଷୀର ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ଏ ତ କେବଣ ମାୟା ହିଁ
ବହୁକାଳ ପରିଯନ୍ତେ କଦମ୍ବେ ବସାଇ ।
ଗୋପୀଙ୍କୁ ଦେଖିଣ ମୁହିଁ କ୍ରୀଡ଼ା ରଙ୍ଗକାଳେ
ଡାଳେ ଡାଳେ ବସି ମୁହିଁ ବୁଲେ ସବୁବେଳେ ।
ଏଥୁ କ୍ଷୀର ସେ କାଳରେ ବାହାର ନୋହିଲା
ସେ କାଳର ବୃକ୍ଷେ ଏହା ଦେଖା ତ ନ ଥିଲା ।
ଏ କିସ ଅଟଇ ଏହି କେବଣ ହିଁ ମତ
ଦେଖା ତ ନ ଥିଲା କେବେ ଏପରି ବିଚିତ୍ର ।
କୃଷ୍ଣ ଆଜ୍ଞା ପାଇ ତାହା ସମସ୍ତେ ଖାଇଲେ
ବଡ଼ାଇ ମଧୁର ବୋଲି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଲେ ।

ବିଶେଷରେ କ୍ଷୀର ସ୍ରବି ଲାଗେ ଯଥା ମଧୁ
ପାନ କରିଣ କହନ୍ତି ସର୍ବେ ସାଧୁ ସାଧୁ ।
ହେ ରାଜା ଏମନ୍ତ ମାୟା କଲେ ମାୟାଧର
ଅଞ୍ଚଘାତେ ବହେ କ୍ଷୀର ନଦୀ ପରକାର ।
ଅମୃତହୁଁ ଅଧିକ ସେ ସୁଆଦ ଅଟଇ
ସେ କ୍ଷୀର ସ୍ୱାଦର ତୁଲ୍ୟ ଆନ ନ ଘଟଇ ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ବାକ୍ୟେ ପିଇଲେ ବଡ଼ାଇ ସରାଗେ
କୃଷ୍ଣ ବଳରାମ ତହୁଁ ପିଇଲେକ ବେଗେ ।
ହେ ରାଜା ଯାଦବ କ୍ଷୀର ପିଇଲେକ ଯହୁଁ
କାଦମ୍ବରୀ ପାନେ ଭୋଳ ହୋଇଲେକ ତହୁଁ ।
ତାହା ଖାଇଣ ଅଚେତ ହେଲେ କାମପାଳ
କୃଷ୍ଣ ସୁଦ୍ଧା ତାହା ଖାଇ ହୋଇଗଲେ ଭୋଳ ।
ନିଶାରେ ସବୁଙ୍କ ପାଦ ହେଲା ଟଳମଳ
ବାତୁଳ ପରାୟେ କେଶ ବାସ ଅସମ୍ଭାଳ ।
ଲଉଡ଼ି ଘେନି କେତେକ ରାଗେ ଅତିଶୟ
କଦମ୍ବ ବୃକ୍ଷରେ ଯାଇ ପକାଇଲେ ଡିହ ।
ଧବଳ କ୍ଷୀର ତହିଁରୁ ଝରିପଡ଼େ ବହି
ବହିବା ସଙ୍ଗେ ତାହାକୁ ଦେଉଥାନ୍ତି ପିଇ ।
ନିଶାରେ ଅଚେତ ହୋଇ ଭୂମିରେ ଲୋଟନ୍ତି
ତଥାପି କେ ଛାଡ଼େ ନାହିଁ ତହିଁରୁ ପିଅନ୍ତି ।
ନିଶାରେ ମତ୍ତ ହୋଇଣ ଉଚବାଚ କରି
ସାତ୍ୟକି ପ୍ରତିଜ୍ଞା କଲେ ନିଶ କରେ ଧରି ।
ମୁହିଁ ଯେ ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧେ ଯାଇଥିଲି
ଏହି ଭୁଜେ ଅନେକଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଯୁଦ୍ଧ କଲି ।
ଯେତେ ଯୋଦ୍ଧାଙ୍କୁ ମାଇଲି କେ କରିବ ଅନ୍ତ
ମୋହର ସମାନ କେହୁ ଅଛି ସାମରଥ ।
ମୋହର ପରାକର୍ମକୁ କେହୁ ହେବ ସରି
ବଳରେ ପାରିବେ ଅବା ପାର୍ଥ ଦେବହରି ।
ଶକଟେ ବ୍ୟୁହେକ ଦ୍ରୋଣ ଗୁରୁ ରଚିଥିଲା
କୃଷ୍ଣର ଦୟାରେ ପାର୍ଥ ତାହାକୁ ଭେଦିଲା ।
ଏକାକୀରେ ସେ ବ୍ୟୁହକୁ ଗଲି ମୁହିଁ ଭେଦି
ସାଧୁ ସାଧୁ ବୋଇଲାକ ମୋତେ ବିବୁଧାଦି ।
ପାର୍ଥହୁଁ ଅଧିକ ମୋର ବିକ୍ରମ ଅଟଇ
ତାହା ଶୁଣିକରି ଶାମ୍ବ ଉତ୍ତର କରଇ ।
ଭୁରିଶ୍ରବା ସେକ୍ଷଣି ତା କେଶକୁ ଧଇଲା
ଖଡ଼ଗ ପ୍ରହାରି ତୋର ଶିର କାଟୁଥିଲା ।
ଅର୍ଜୁନ ଯେବେ ତା ଶିର ଛେଦି ନ ଥାଆନ୍ତା
ତୋହର କନ୍ଧରେ ଶିର ରହିଣ କି ଥାନ୍ତା ।
ଏହା ଶୁଣିଣ ସାତ୍ୟକି ରାଗେ ଜଳିଉଠି
ଖଡ଼ଗ ପ୍ରହାରି ଶତ୍ରୁମୁଣ୍ଡ ଦେଲା କାଟି ।

ଦ୍ୱିଖଣ୍ଡ ହୋଇଣ ବେକମୂଳୁ କଟିଗଲା
ଗଣ୍ଡି ମୁଣ୍ଡ ଧରଣୀର ଉପରେ ପଡ଼ିଲା ।
ସାତ୍ୟକିର ଦୁଷ୍ଟପଣ ଦେଖି କୃଷ୍ଣପୁତ୍ରେ
ଯେ ଯାହାର ଅସ୍ତ୍ର ଗାଢ଼େ ଧଇଲେକ ହସ୍ତେ ।
ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ରାଗେ ଖଡ଼ଗ ଧରି ଶିରଝୁଣି
ସାତ୍ୟକିର ମୁଣ୍ଡ ବେଗେ ପକାଇଲେ ହାଣି ।
ସୋଦରେ ସୋଦର ତହୁଁ ହଣାହଣି ହେଲେ
ପର ଆପଣାର କିଏ ଚିହ୍ନି ନ ପାରିଲେ ।
ଯେ ଯାହାର ନିଜ ନିଜ ଅସ୍ତ୍ର ଧରି କରେ
ଏକେ ପ୍ରହାର କରନ୍ତି ଆରେକ ଉପରେ ।
ଗର୍ଜନ୍ତି ରଡ଼ି ଛାଡ଼ିଣ ଯୁଝାଇ ଯୁଝନ୍ତି
କାହାକୁ ଉପ୍ରୋଧ କରି ଛାଡ଼ି ନ ଦିଅନ୍ତି ।
ଏକ ଆଖଡ଼ାରେ ସର୍ବେ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ସାଧି
ଏକେ ଏକେ ବିକ୍ରମରେ ବୋଲନ୍ତି ଯେ ଯୋଧି ।
ମତୁଆଳ ହୋଇ ଅସ୍ତ୍ର ମରାମରି ହେଲେ
କେତେ ମତେ କେତେ ଘାଏ ଅଚେତେ ପଡ଼ିଲେ ।
ଏ ରୂପେ ହୋଇଲା ଯହୁଁ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଘାତ
ଅନେକ ବୀର ମହୀରେ ହୋଇଲେ ପତିତ ।
ଯେ ଯାହା ସଙ୍ଗେ ଲାଗିଛି ତାକୁ କଲେ ନାଶ
କାଦମ୍ବରୀ ନିଶା ତାଙ୍କୁ ଘୋଟିଛି ବିଶେଷ ।
କେତେ ପଳାନ୍ତେ ତାହାଙ୍କୁ ମାରନ୍ତି ଗୋଡ଼ାଇ
ମରାମରି ହୋଇ କିଛିଦୂରେ ଯାନ୍ତେ ସେହି ।
ଦେଖିଲେ ସନ୍ତରାବଣ ତହିଁ ଅଛି ଘୋଟି
ତାର ବହୁ ଦାଢ଼ି ଦେଖି ପକାଇଲେ କାଟି ।
ଏକେ ଏକେ ଧରି ସର୍ବେ ସର୍ବେ ମରାମରି
ସେ ସନ୍ତରାବଣେ ବହୁତ ପଡ଼ିଲେକ ମରି ।
ରୁଧିରେ କାଦୁଅ ତହୁଁ ହୋଇଲାକ କ୍ଷିତି
ପାଞ୍ଚକ୍ରୋଶ ଯାଏ ମରିପଡ଼ିଲେ ସେ ଘାନ୍ତି ।
ହେ ରାଜା ମୁନିମାନଙ୍କ ଶାପ ଭୋଗ କଲେ
ଯେ ଲୌହ ମୂଷଳ ନେଇ ଭୀମ ଘଷୁଥିଲେ ।
ସେ ଲୌହ ଘଷନ୍ତେ ତହୁଁ ବହିଲା ଯେ ଫେଣ
ସେ ଉପୁଜି ହୋଇଗଲେ ସନ୍ତରା ଅରଣ୍ୟ ।
ଗଦା ମୁଦ୍‌ଗୁର ଅସିପତ୍ର ତୀକ୍ଷ୍ଣ ମୁନା
ଯେଉଁ ଶରୀରରେ ପଡ଼ି ହେଉଥିଲା ଚୂନା ।
ଦଇବର ବିପଦକୁ ଦେଖ ମହୀପାଳ
ସନ୍ତରା ଡାଳରେ ନାଶଗଲେ ଯଦୁବଳ ।
ଛପନ କୋଟି ଯାଦବ ସର୍ବେ ଗଲେ ମରି
ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ପୁତ୍ର ତହିଁରୁ ରହିଲା ଉବୁରି ।
ସେ ବଞ୍ଚିଣ ମହାଦୁଃଖେ ଆକୁଳି ହୋଇ
ଭାଲେ ହାତମାରି କାନ୍ଦେ ଲୋତକ ବୁହାଇ ।

ହାୟ ହାୟ କି ବିପତ୍ତି ଦେଲୁରେ ବିଧାତା
କେଉଁଆଡ଼େ ଗଲେ ମୋର ପିତା ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପିତା ।
କି କରିବି କାହିଁ ଯିବି କରିବି କି ବୁଦ୍ଧି
ମୋ ଜୀବନ କାହିଁପାଇଁ ରଖିଲୁ ତୁ ବିଧି ।
ଏହିପରି କହି କାନ୍ଦି ଦେଖି ଦେଖି ଯାଏ
କେଉଁଠାରେ ବଞ୍ଚି ଅବା ଜୀଇଁଥିବ କିଏ ।
ପୁଣି ଭାବେ ତାତ ଯେବେ ବର୍ତ୍ତି ରହିଥିବେ
ଏହିକ୍ଷଣି ଦେଖି ମୋତେ ଘେନି ପୁରେ ଯିବେ ।
ଏହିରୂପେ ଭାଳି ଭାଳି ଖୋଜି ଖୋଜି ଯାଏ
ବେନି ନୟନରୁ ଲୁହ ବହି ପଡୁଥାଏ ।
କାଦମ୍ବରୀ ପାନ କରି ହଳୀ ଭଗବାନ
ପୂର୍ବୁ ପଡ଼ିଅଛନ୍ତି ତ ହଜାଇଣ ଜ୍ଞାନ ।
ମରାମରି ହୋଇ ସର୍ବେ ନାଶଗଲେ ଯହୁଁ
ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଦେହେ ଚେତନା ପଶିଲାକ ତହୁଁ ।
ଉଠି ଦେଖିଲେ ସମସ୍ତେ ମରିଛନ୍ତି ଶୋଇ
ଆପଣେ ଦେଖନ୍ତେ ପ୍ରଭୁ ନିଜେ ଉଭାହୋଇ ।
ଦେଖ ଦେଖ ବହୁଦୂରେ ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନେ ଦେଖିଲେ
ତାହାକୁ ଦେଖିଣ କୃଷ୍ଣ ମନେ ବିଚାରିଲେ ।
ଏପରି ବୀର ଯଦ୍ୟପି ମହୀରେ ରହିବ
ତିନି ଭୁବନରେ କେହି ଜିଣି ନ ପାରିବ ।
କିମ୍ପା ରଖିବ ଯା ଭାବି ଚକ୍ରେ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ
ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ଶିରକୁ ତୁହି କାଟ ଯା ବୋଇଲେ ।
ଆଜ୍ଞା ମାତ୍ରକେ ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ମୁଣ୍ଡ ଚକ୍ରେ କାଟି
ଗଲା କୃଷ୍ଣଠାରୁ ପୁଣି ନଇଲା ଲେଉଟି ।
ଦେଖି କୃଷ୍ଣ ବିଚାରିଲେ ସର୍ବେ ମଲେ ମୋର
ବସୁଧା ଉଶ୍ୱାସ ହେଲା ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ଏଥର ।
ତହୁଁ ଭାଇଙ୍କୁ ନ ଦେଖି ପଶିଲେ ସେ ବନେ
ମନୁଷ୍ୟ ଯହିଁ ନ ପାନ୍ତି ରହିଲେ ସେ ସ୍ଥାନେ ।
ଏଥୁଅନନ୍ତରେ ଚେତି ରେବତୀଙ୍କ କାନ୍ତ
ଦେଖିଲେ ସକଳେ ତହିଁ ହୋଇଛନ୍ତି ହତ ।
ହରିଙ୍କୁ ବହୁତ ପ୍ରଭୁ ଖୋଜିଲେକ ତହିଁ
ନ ଦେଖିଣ ବଳରାମ ମନେ ବ୍ୟଥା ପାଇ ।
ଭାବିଲେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ଆଉ କିମ୍ପାଇଁ ରହିବା
କଳିଯୁଗ ପ୍ରବେଶିଲା ବଇକୁଣ୍ଠେ ଯିବା ।
ଏହା ବିଚାରିଣ ପ୍ରଭୁ ତହୁଁ ଚଳିଗଲେ
କ୍ଷୀରସିନ୍ଧୁ ତୀରେ ଯାଇ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ।
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାରାୟଣ ଯହିଁ ଅନନ୍ତ ଶଯ୍ୟାରେ
ରହିଥାନ୍ତି ହଳୀ ମିଳି ସେହି ସିନ୍ଧୁତୀରେ ।
ହସ୍ତେ ଥିବା ଲଙ୍ଗଳକୁ ସମୁଦ୍ରେ ଫିଙ୍ଗିଲେ
ନିଶ୍ଚଳ ଆସନେ ବସି ଯୋଗଧ୍ୟାନ କଲେ ।
ଯୋଗବଳେ ସର୍ପରୂପେ ନାସାରୁ ବାହାରି
ସମୁଦ୍ର ଗର୍ଭେ ଚଳିଲେ ଦେହତ୍ୟାଗ କରି ।
ଜୟ ରୁଦ୍ର ଅବତାର ଜୟ ଦେବ ହଳୀ
ଅନନ୍ତ କୋଟି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ତୁମ୍ଭେ ଏକା ବଳୀ ।
କୁରୁ ବିବାଦେ ଲଙ୍ଗଳେ ଟାଣିଲେ ହସ୍ତିନା
ବଳଭାବେ ରଖି ଭବେ ଉଡ଼ାଉଛ ବାନା ।
ରତନର ଆଭରଣ ଶିରେ ସପ୍ତଫଣୀ
ଲଲାଟେ ଶୋହେ ତିମିର ବିଦାରିଣ ମଣି ।
ଅନନ୍ତ ଯୋଗ ଆସନ ଅଟଇ ତୁମ୍ଭର
ତୁମ୍ଭର ଚରଣେ ଦେବ ଶତ ନମସ୍କାର ।
ଭାବେ ଭାବନ୍ତା ପୁରୁଷ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରୁ ବାଞ୍ଛା
ଅନନ୍ତ କୋଟି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ତୁହି କରୁ ରକ୍ଷା ।
ଆଦି ଅନ୍ତ ମଧ୍ୟେ ଅବସାନ ଯାର ନାହିଁ
ସେ ନିରାକାର ପୁରୁଷେ ଦେଖିବାକ କାହିଁ ।
ଅନନ୍ତ କୋଟି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ବ୍ୟାପେ ତେଜ ଯାର
ମୁହିଁ ତାଙ୍କୁ କି ବର୍ଣ୍ଣିବି କି ଶକତି ମୋର ।
ସେ କାମଦେବଙ୍କ ପାଦେ ରହୁ ମୋର ମତି
ଶାରଳା ଦାସ ମାଗଇ ଅନ୍ତିମେ ମୁକତି ।

—୦—

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଜାରାଶବର ଶରାଘାତ ଓ ଶବର ଶବରଣୀଙ୍କ ସ୍ତୁତି

ଏଥୁଅନନ୍ତରେ ବିଲଙ୍କ ଦେଶ ମନୁରାଜା
ଅଗସ୍ତି ମୁନିଙ୍କ ପାଦେ କଲେ ଦିବ୍ୟପୂଜା ।
ମନୁଦୁଃଖେ କର ଯୋଡ଼ି ବିନୟେ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି
ସମସ୍ତଙ୍କ ନାଶ ଦେଖି ରେବତୀଙ୍କ ପତି ।
ହରିଙ୍କୁ ଖୋଜି ନ ପାଇ ଦେହତ୍ୟାଗ କଲେ
ଆଗରୁ ତ ହରି ଯାଇ ବନେ ରହିଥିଲେ ।
ତହିଁ ରହି କେଉଁ କଥା କଲେ ଯଦୁନାଥ
ସେ କଥା ବିସ୍ତାରି ମୋତେ କହ ତପୋବନ୍ତ ।
ଅଗସ୍ତି ବୋଇଲେ ରାଜା କର ଶରବଣ
ବନେ ରହି ପ୍ରଭୁଙ୍କର ମନ ଛନ୍ନ ଛନ୍ନ ।
ବିଚାରନ୍ତି ବାହୁଡ଼ି ମୁଁ ଦ୍ୱାରକାକୁ ଯିବି
ବଂଶ ନାଶହେବା କଥା ତାହାଙ୍କୁ କହିବି ।
ଯଦ୍ୟପି କହିବି ତାଙ୍କୁ ଏ ବିଷୟ ଯାଇ
କାନ୍ଦିବେ ନାୟିକାମାନେ ହୃଦୟ ଫଟାଇ ।
ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟ ମୋହିନୀ ମୋର ଅଟନ୍ତି ବନିତା
ଏ ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖିବି କି ବିଧବା ଅବସ୍ଥା ।
ଏହିପରି ଭଲରୂପେ ବିଚାରି ମନରେ
ଧୀରେ ଧୀରେ ଚାଲିଗଲେ ଗହନ ବନରେ ।

କାଳିନ୍ଦୀ ବନରେ ଥିଲା କାଳିନ୍ଦୀର ଲତା
ତା ମଧ୍ୟେ ପଶିଲେ ହରି ମନେ କରି ଚିନ୍ତା ।
କାଳିନ୍ଦୀ ବନେ କାଳିନ୍ଦୀ ପର୍ବତେ ଅଛଇ
କାଳବର ଲତା ତହିଁ ଗହନ ଦିଶଇ ।
କଳିକାଳ ଆଗମନ ଜାଣି ପୀତବାସ
ତହିଁ ତଳେ ଯାଇ ପ୍ରଭୁ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ ।
ସୁବାସିତ ଲତାରେ ଯେ ପୁଷ୍ପ ବିକାଶଇ
ରାଜାଙ୍କ ମନ୍ଦିର ପରି ଶୋଭା ପ୍ରକାଶଇ ।
ସୁବାସ ଘେନି ପବନ ସଧୀରେ ବହଇ
ଶୋଇଲେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ନିରାଲମ୍ବେ ତହିଁ ଯାଇ ।
ଅଚେତନେ ଶୋଇଲେ ଉତ୍ତାନଶାୟୀ ହୋଇ
ଶ୍ରାବଣର ଧାରା ପ୍ରାୟ ଲୋତକ ବହଇ ।
ଭାବନ୍ତି ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ମୀନରୂପ ହେଲି
ଏକା ବିହରିଣ ଶଙ୍ଖାସୁରକୁ ମାଇଲି ।
କଚ୍ଛପ ରୂପରେ ମୁହିଁ ଧଇଲି ମନ୍ଦର
ଏକା ବିହରିଲି କେହି ନ ଥିଲେ ସଙ୍ଗର ।
ବରାହ ରୂପରେ ମୁଁ ଯେ ଧଇଲି ମେଦିନୀ
କେ ଅବା ସପକ୍ଷ ଥିଲା ସେହିକାଳେ ପୁଣି ।
ବଡ଼ ଦୁଷ୍ଟ ହୋଇଲା ସେ ହିରଣ୍ୟକଶିପୁ
କେଶରୀ ରୂପ ଧରିଣ ବିଦାରିଲି ବୁକୁ ।
ବାମନ ରୂପ ଯେ ମୁହିଁ ପୂର୍ବେ ଧରିଥିଲି
ବଳିକି ଦାନ ମାଗିଣ ପାତାଳେ ଚାପିଲି ।
ମାଳତୀ ରୂପ ମୁଁ ଧରିଥିଲି ସ୍ତିରୀଲିଙ୍ଗେ
ବୈରୋଚନ ଅସୁରକୁ ମାଇଲି ସୁରଙ୍ଗେ ।
ଗରୁଡ଼ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ରୂପେ ରକ୍ଷଓକ୍ଷ ମାରି
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାବତାରେ କଂସାସୁରକୁ ସଂହାରି ।
ପୁଣି ମୁହିଁ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ରୂପକୁ ବିକାଶି
ମାଳି ସୁମାଳିକି ମୁହିଁ ଥିଲି ଯେ ବିନାଶି ।
ପର୍ଶୁରାମ ଅବତାରେ ଯମଦଗ୍ନି ଘରେ
ମନୁଷ୍ୟ ରୂପକୁ ଧଇଲଇଁ ଯେତେବେଳେ ।
ଏକୋଇଶ ବାର ନିକ୍ଷତ୍ରିୟ କରି ମହୀ
ଏହିପରି ଅବସ୍ଥା ମୁଁ ନ ପାରଇ ସହି ।
ରାମ ଅବତାରେ ଜାତ ହେଲି ସୂର୍ଯ୍ୟବଂଶେ
ରାବଣାଦିଙ୍କୁ ମାଇଲି ଜାନକୀର ରୋଷେ ।
ସେ ମାଧବୀ ଜନକର ଅଟଇ ଦୁହିତା
ଆଗହୁଁ ବୈକୁଣ୍ଠଗାମୀ ହୋଇଥିଲା ସୀତା ।
ଦେହ ଘେନି ମୁହିଁ ସ୍ୱର୍ଗପୁରକୁ ଯେ ଗଲି
ଯେତେବେଳେ ଏ ଅବସ୍ଥା ମୁହିଁ ନ ପାଇଲି ।
କହ୍ନା ଅବତାରେ ମୁହିଁ ହେଲି କୁତୂହଳେ
କ୍ଷୀରପାନେ ବଢ଼ିଲି ମୁଁ ଗୋପାଳଙ୍କ ମେଳେ ।
ଦାରାରେ ମୁହିଁ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହେଲି ବାଳକାଳେ
ପରଦାରେ ରସ ଆଦି ଗୋପ ଙ୍କର ମେଳେ ।
ଅନୁକ୍ଷଣେ ବଢ଼ିଲା ଯେ ଶୃଙ୍ଗାର ପ୍ରକୃତି
ବତ୍ରିଶ ସହସ୍ର କନ୍ୟା ଅଷ୍ଟ ଯେ ଯୁବତୀ ।
ଏମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସଦା କରେ ମୁଁ ବିହାର
ଏ ବିଧି ବତ୍ରିଶସସ୍ର ଅଷ୍ଟରାଣୀ ମୋର ।
ଲକ୍ଷେ ଷାଠିଏ ସହସ୍ର ଅଶୀ ଯେ ନନ୍ଦନ
ଦୁହିତାମାକେ ଅସଂଖ୍ୟ ହେଲେ ବିଦ୍ୟମାନ ।
ଏହାଙ୍କର ପୁତ୍ରପୌତ୍ରୀ କେହୁ ପାରେ କଳି
ଚୌବିଂଶଯୁଣ ଦ୍ୱାରକା ନ ପାରେ ସମ୍ଭାଳି ।
ଏମାନଙ୍କ ମମତାରେ ହେବାରୁ ମୁଁ ବଶ
ମାୟାମୋହେ ପଡ଼ି ଲଭିଲଇଁ ଏତେ କ୍ଳେଶ ।
ହେ ପଣ୍ଡିତଜନେ ଦେଖ ବହୁତ କୁଟୁମ୍ବ
ବହୁତର ଶୋକୀ ହୋଇଲେ ସେ ବାସୁଦେବ ।
ପୁଣି ନିଜ ମନେ ମନେ ଭାଳନ୍ତି ମାଧୋଇ
ଅନ୍ୟେ ଅନ୍ୟେ କୁଟୁମ୍ବ ଯେ ମରାଇଲି ମୁହିଁ ।
ସବୁ ହିଁ ମରାଇ ମୁହିଁ ହୋଇଲି ଯେ ଏକା
ଦଶଦିଗ ଅନ୍ଧାର ଯେ ହେଲି ମୁଁ ଟଟକା ।
ବନେ କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ମୋର ମରଣ ଇଚ୍ଛଇ
ଏକଥା ସୁମରନ୍ତେ ମୋ ଶରୀର କମ୍ପଇ ।
ଏହିମତେ ବିକଳରେ ଭାଳନ୍ତି ଶ୍ରୀପତି
ଅରୁଣ ପ୍ରକାଶ ହୋଇ ଶେଷ ହେଲା ରାତି ।
ଶୁଣ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ କହେ ବ୍ରହ୍ମବେତ୍ତା
କାଳନିଦ୍ରା ଘୋଟି କୃଷ୍ଣେ ହେଲା ବହୁ ଚିନ୍ତା ।
କାଳିନ୍ଦୀ କୂଳରେ କାଳେ କର ଯେ ପର୍ବତ
କଳିକାଳ ହେତୁ କୃଷ୍ଣ ନିଦ୍ରା ଉପଗତ ।
ଶରୀର ଆଳସ୍ୟ ହୋଇ ନୟନରେ ଘୁମ
ପାଦର ଉପରେ ପାଦ ଦେଇ ମହାଶ୍ରମ ।
ହେ ପୁଣି ଭବିଷ୍ୟ ଅଛି ମୁନିଙ୍କର ଶାପ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଜାଣନ୍ତି ତାହା ନ ହୋଇବ ଲୋପ ।
ମୂଷଳ ଶେଷ ଯା ତୀର ଗଢ଼ା ହୋଇଥିଲା
ତା ଘେନି ବ୍ୟାଧି ପାରିଧି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଗମିଲା ।
ହେ ରାଜା ଦେଖ ଦଇବ କୃତ୍ୟ କି ପ୍ରକାର
ବନେ ବୁଲି ବୁଲି ଆସେ ସେ ଜାରାଶବର ।
ଅଜ ନାମରେ ଗୋଟିଏ ଥିଲା ଯେ ଶବର
ଅଜପତି ନାମେ ପୁତ୍ର ହୋଇଲା ତାହାର ।
ଅଜପତିର ନନ୍ଦନ ହେଲା ଗଜରାଜ
ଏହାର କୁମର ନାମ ଅଟଇ ବିରାଜ ।
ବିରାଜ ନନ୍ଦନ ନାମ ହେଲା କାଳକୁନ୍ତ
କାଳକୁନ୍ତର ହୋଇଲା ଜାରା ନାମେ ସୁତ ।

ମନୋହର ବନ ମଧ୍ୟେ ଅଟେ ତାର ପଲ୍ଲୀ
ସେ ଜାରା ଆସେ କାଳିନ୍ଦୀ ନଦୀତୀରେ ବୁଲି ।
ଶବର ହାତେ ଢାମଣା କାଠ ଧନୁ ଅଛି
କାଳିନ୍ଦୀ ବନକୁ ଜୀବ ଖୋଜି ସେ ଆସୁଛି ।
ଧରିଅଛି ନଳକାଠ ବାଗୁରାରେ ବାନ୍ଧି
ନିରୀକ୍ଷି ଖୋଜଇ ଲତା ବୃକ୍ଷ ବୃକ୍ଷସନ୍ଧି ।
ତହୁଁ ଯାଇ ଲୁଚିବସେ ଏକାନ୍ତ ସ୍ଥାନରେ
ପୁନର୍ପି ଉଠଇ ଯାଇ ପ୍ରସ୍ତର ଉପରେ ।
ଏପରି ଅନେକ ଖୋଜି ଖୋଜି ସେ ଶବର
ନ ପାଇଲା କାହିଁ ଜୀବଜନ୍ତୁଙ୍କ ଖବର ।
ଯେଉଁ ଦିନ ଆସେ ଜୀବ ଅବଶ୍ୟ ଭେଟଇ
ସେଦିନ ସେ ବନେ ଜୀବ ନ ପାଇଲା କାହିଁ ।
ବେଳ ଉଚ୍ଛୁର ହେଲାଣି ନ ପାଇଲା ଜୀବ
ଶ୍ରମେଣ ଖୋଜି ବୁଲଇ ଜୀବ ଠାବ ଠାବ ।
ନ ପାଇ ତୃଷାରେ ଜାରା ମହାଶ୍ରମ ପାଇ
ଆସୁ ଆସୁ ପ୍ରବେଶିଲା କୃଷ୍ଣ ଥିଲେ ଯହିଁ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶୋଇଅଛନ୍ତି ଉତ୍ତାନଶାୟୀରେ
ଏକ ପାଦ ରଖିଛନ୍ତି ଆରପାଦ ପରେ ।
ପାଦପଦ୍ମ ଲାଲ ଦିଶେ ତଳିପା ତଳର
ବୃକ୍ଷ ଉହାଡ଼େ ଥାଇଣ ଦେଖିଲା ଶବର ।
ବୃକ୍ଷ ଉହାଡ଼ରେ ଥାଇ ନିରୋପିଣ ଚାହିଁ
ମୃଗକର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାୟ ତାହା ବିଚାରିଲା ସେହି ।
ଲୁଚି ଢାମଣା ଧନୁରେ ନାରାଚ ଯୋଖିଲା
କର୍ଣ୍ଣଯାଏ ଗୁଣ ଟାଣି ଶୀଘ୍ର ଛାଡ଼ିଦେଲା ।
ସେ ଶରକୁ ତିଆରିଣ ଛାଡ଼ିଦେଲା ବେଗେ
ଯେଣେ ସେ ବିପତ୍ତି ଅଛି ଦଇବର ଯୋଗେ ।
ସେ ଶର ଛାଡ଼ିଦିଅନ୍ତେ ଚଳିଗଲା ହାଦେ
ପଡ଼ିଲା ଯାଇକରି ସେ ବାସୁଦେବ ପାଦେ ।
ବାମ ପାଦରେ ପଡ଼ିଣ ମୁନ ଗଳିଗଲା
କୃଷ୍ଣଙ୍କର କାଳନିଦ୍ରା ସେକ୍ଷଣି ଭାଙ୍ଗିଲା ।
ଉଠି ଦେଖିଲେ ପାଦରୁ ରକ୍ତ ବହିଯାଏ
ଭାବିଲେ ଏ କଷ୍ଟ ମୋତେ ଦେଲା ଆଜ କିଏ ।
ଏକାଳେ ଧନୁକୁ ଧରି ସେହି ବେଣ୍ଟକାର
ଫାରସା ଉଞ୍ଚାଇ ମିଳେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଛାମୁର ।
ଦେଖିଲା ସାକ୍ଷାତେ ପ୍ରଭୁ ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ରପାଣି
ଚିହ୍ନି ତକ୍ଷଣେ କିରାତ ଲୋଟିଲା ଧରଣୀ ।
ଉଠି କରଯୋଡ଼ି ବୋଲେ ସ୍ୱାମୀ କଲି ଦ୍ରୋହ
ତୋହର କୋପକୁ ସ୍ୱାମୀ ମୁହିଁ କୀଟ ପ୍ରାୟ ।
ସ୍ୱାମୀ ହୀନଜାତି ମୁହିଁ ଜାତିରେ ଶବର
ବ୍ରହ୍ମା ରୁଦ୍ର ଜପୁଛନ୍ତି ନାମକୁ ତୋହର ।

ସେବା ଭକତି ମୁଁ ଛାର ନ ପାରିଲି କରି
ନାରାଚଘାତ କରିଲି ଶ୍ରୀପଦେ ତୋହରି ।
ମୁହିଁ ମୂଢ଼ ନୁହେଁ କେବେ ଭବିଷ୍ୟତ ଜ୍ଞାତା
ତୁମ୍ଭେ କିମ୍ପା ନ ଜାଣିଲ ଶରାଘାତ କଥା ।
ହେ ପ୍ରଭୁ ଦେଖାଅ ପାଦ ନାରାଚ କାଢ଼ିବି
ଜାଣେ ଔଷଧ ଏକ୍ଷଣି ଭଲ କରିଦେବି ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ଯେବେ କାଢ଼ିବୁ ତୁ ଶର
ଏହିକ୍ଷଣି ଜାଣ ନାଶ ହୋଇବ ମୋହର ।
କାନ୍ଦଇ ଶବର ତହୁଁ ଅତି ଶୋକଭରେ
ନମସ୍କାର କରେ ପୁଣି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପୟରେ ।
ଶୋକେ ବୋଲେ ଦେବ ତବ ପାଦ ପଦ୍ମତଳେ
ଶିର ଲଗାଇ ଲୋଟନ୍ତି ସବୁ ଦିଗପାଳେ ।
ଲୁଚିଲା ସେ ପଦ୍ମପାଦେ ମେରୁ ପରବତ
ସେ ପାଦପଦ୍ମର ଧୂଳି ପଡୁ ମୋର ମାଥ ।
ସ୍ୱାମୀ ତବ ପାଦରୁ ହେ ବହଇ ଶୋଣିତ
ମୋହର ମସ୍ତକେ ପଡୁ ତହିଁର ଦୁଷ୍କୃତ ।
ସର୍ବ ଦେବଙ୍କ ଲଲାଟ ଅଟ ବନମାଳୀ
ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରାୟ ମୁଖ ଗୋଟି ହୋଇଗଲା କାଳି ।
ଉରେ କର ତାଡ଼ି ବୋଲେ ଆତ୍ମା ମୋର ପୋଡୁ
ରେ ନିର୍ଲ୍ଲଜ ପ୍ରାଣ ମୋର କିମ୍ପାଇ ନ ଛାଡୁ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ଏବେ ଶୁଣରେ ଶବର
ମୁଖେ ସିଞ୍ଚ ଶୀଘ୍ର ଆଣି ଯମୁନାର ନୀର ।
ସଲୀଳ ଆଣି ଶବର ଧାତିକାରେ ସିଞ୍ଚି
ମୟୁରପୁଚ୍ଛ ଆଲଟ କରେ ଧରି ବିଞ୍ଚି ।
ଜଳ ପଡ଼ିବାରୁ ଦେବ ହୋଇଲେ ସାଷ୍ଟାମ
ଶବରକୁ ପ୍ରତିବାକ୍ୟ ଦେଲେ ଭଗବାନ ।
ଏ ଶରଗୋଟି ଶବର ପାଇଲୁ ତୁ କାହିଁ
ଅସୁରେ ଗନ୍ଧର୍ବ ଶରେ ମୋର ମୃତ୍ୟୁ ନାହିଁ ।
ଶୁଣି ଶବର ବୋଇଲା ଯୋଡ଼ି ବେନି କର
ଶୁଣ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସ୍ୱରୂପ ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟ ଈଶ୍ୱର ।
ମୋହର ମିତ୍ରେକ ଦେବ କଇବର୍ତ୍ତ ଥିଲା
ସେ ଗୋଟିଏ ମୀନ ଧରି ମୋତେ ଦେଇଥିଲା ।
ସେ ମୀନଗୋଟି କାଟନ୍ତେ ମୋହର ଘରଣୀ
ତା ଗର୍ଭୁ ଏ ଲୁହା ପାଇ ଦେଲା ମୋତେ ଆଣି ।
ତାକୁ ଶର ଗଢ଼ାଇଲି କମାର ଶାଳରେ
କେଉଁଦିନ ଏହି ଶର କାହାକୁ ନ ମାରେ ।
ଭୋ ଦେବ ଜୀବେ ନ ଦେଖି ଆଜି ଶ୍ରମ ପାଇ
ବିନ୍ଧିଲି ମୃଗ ଯେ ରୂପେ ନ ଯାଏ ପଳାଇ ।
ଏହା ବିଚାରିଣ ପ୍ରଭୁ ଏହି ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଶର
ବିନ୍ଧିଥିଲେ ମୃଗ ନିଶ୍ଚେ କରନ୍ତି ସଂହାର ।

ତୁମ୍ଭରେ ଦ୍ରୋହ ଅଜିଲି ହେ ମଧୁସୂଦନ
ଧିକ ଧିକ ମୋର ବୁଦ୍ଧି ଧିକ ମୋ ଜୀବନ ।
ବୋଲନ୍ତି ଶବର ବାଣୀ ଶୁଣି ଚକ୍ରପାଣି
ସେ ଲୁହାର କଥା ତେବେ ଆମ୍ଭେ ଅଛୁ ଜାଣି ।
ଅଷ୍ଟବକ୍ର ମୁନିଙ୍କର ଶାପ ଭୋଗ କଲୁ
ତାଙ୍କ ଶାପ ଯୋଗୁ ତୁହି ଏ ଶର ବିନ୍ଧିଲୁ ।
ହେ କିରାତ ଏବେ ତୁହି କଥାଏ କରିବୁ
ମୋର ବୋଲେ ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥଯାଏ ତୁହି ଯିବୁ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କ ଅନୁଜ ଅଟେ ଭୀମସେନ
ତାଙ୍କର ଅନୁଜ ସେହୁ ଅଟଇ ଅର୍ଜୁନ ।
ଏ ମୋହର ଅବସ୍ଥାକୁ ପାଣ୍ଡବେ ନ କହ
ଏକା ଅର୍ଜୁନକୁ ଆଣ ତୁହି ବେଗେ ଯାଅ ।
ଦ୍ୱାରକାର ପଥ ଦେଇ ଆଣିବୁ ପାର୍ଥକୁ
ଏପରି ତିଆରି କୃଷ୍ଣ ପେଷିଲେ ବ୍ୟାଧକୁ ।
କିରାତ ରମଣୀ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଥିଲା
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପାଶେ ଥିବାରୁ ତାହାକୁ ବୋଇଲା ।
ବ୍ରଣସ୍ଥାନେ ମାଛି ବସି କାଳେ ପଡ଼େ କୃମି
ନିକଟରେ ବିଞ୍ଚୁଥାଅ କଲେ ପତ୍ର ଘେନି ।
ଧନୁଶର ଦେଇ ପୁଣି ବୋଲଇ ଭାରତୀ
ବାଘ ଭାଲୁ ନ ଆସିବେ ଆଉ ତୋର କତି ।
ହେ ବିଶ୍ୱଚନ୍ଦନ ହରି ବିପଦ ନାଶନ
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ବିପତ୍ତି ଦେବାପାଇଁ କେ ଭାଜନ ।
ମହୀ ତେଜି ଯିବ ବୋଲି ନାନା ମାୟା କର
ତୁମ୍ଭର ମାୟା ଯେ ପ୍ରଭୁ ଦେବେ ଅଗୋଚର ।
ମନୁଷ୍ୟ ଜାଣିବ ତାର କି ସାଧ୍ୟ ଅଟଇ
ଯାହା ଆପଣ କର ତା ସୁନ୍ଦର ଦିଶଇ ।
ବାରମ୍ବାର ଏ ପୃଥ୍ୱୀରେ ଅବତାର ହୁଅ
ଭବେ ଅପୂର୍ବ ଚରିତଟିଏ ରଖିଯାଅ ।
ଭକ୍ତଜନମାନେ ସେହୁ ଚରିତ ପଢ଼ନ୍ତି
ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରେମେ ମଜ୍ଜି ମୁକତି ଲଭନ୍ତି ।
ସେ ପାଦରେ ଦିବାନିଶି ରହୁ ମୋ ମାନସ
ଏହା ପ୍ରାର୍ଥନା କରଇ ଶ୍ରୀ ଶାରଳା ଦାସ ।

—0—

ଜାରାଶବର ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥେ ପାର୍ଥଙ୍କୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କରସମ୍ବାଦ ଦେବା ଓ ପାର୍ଥଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ଆଣିବା

ପୁନରପି ପଚାରିଲେ ମନୁ ନରନାଥ
ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥେ ଯାଇ ଜାରା କଲା କେଉଁ କୃତ୍ୟ ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଶୁଣି ପାଣ୍ଡବେ କି ହେଲେ
ସେସବୁ କଥା ବୁଝାଇ କହ ମୋତେ ଭଲେ ।
ଅଗସ୍ତି ବୋଇଲେ ରାଜା ଶୁଣ ଦେଇ ଚିତ୍ତ
ଭାର୍ଯ୍ୟାକୁ ଜଗାଇ ଜାରା ଚଳିଲା ତୁରିତ ।
ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥେ ଅର୍ଜୁନକୁ ଏକାନ୍ତେ କହଇ
କାଳିନ୍ଦୀ କୂଳର ଯାଏ ଆସନ୍ତୁ ଗୋସାଇଁ ।
କୃଷ୍ଣ ବିଜେ କରିଛନ୍ତି ଶିଆଳୀ ଲତାଏ
ବୋଇଲେ ଏକ୍ଷଣି ଘେନିଆସ ଧନଞ୍ଜୟେ ।
ଏ ଉତ୍ସବକାଳେ ପାର୍ଥ ବହନ ଆସିବ
ନ ଆସିଲେ ଆଉ କେବେ ଦେଖି ନ ପାରିବ ।
ଯା ଶୁଣି ପାର୍ଥ ଜାରାକୁ ସଙ୍ଗତରେ ଘେନି
ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କ ଚରଣେ ସତ୍ୱର ପ୍ରଣମି ।
ବୋଇଲେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବିଜେ କାଳିନ୍ଦୀର ବନେ
ଶବର ହାତେ ଡକାଇଛନ୍ତି ଯିବି ତେଣେ ।
ବଡ଼ ତରତରେ ମୋତେ କହେ ଏ କିରାତ
ଯିବି କି ନ ଯିବି ଶୀଘ୍ର ଆଜ୍ଞା ଦିଅ ଭ୍ରାତ ।
ପାର୍ଥ ମୁଖୁଁ ଏହା ଶୁଣି ଧର୍ମଙ୍କ ନନ୍ଦନ
ସହଦେବଙ୍କୁ ପୁଛନ୍ତି କହ କି କାରଣ ।
ସହଦେବ ବୋଲେ ଦେବ ଏ ଯେ ବେନ୍ତକାର
ମନୋହର ବନ ମଧ୍ୟେ ଅଟେ ଏହା ଘର ।
କାଳିନ୍ଦୀ ବନକୁ ଏହୁ ଶିକାରକୁ ଗଲା
ବୁଲି ବୁଲି ସେହି ବନେ ମୃଗ ଖୋଜୁଥିଲା ।
ଗତ ରାତିରେ କୋକୁଆ ଭୟେ ଯଦୁବୀରେ
କାଦମ୍ବରୀ ପାନେ ମତ୍ତହୋଇ ସେ ରାତ୍ରିରେ ।
ଉଚ୍ଚବାଚ ହୋଇ ସର୍ବେ ପିଟାପିଟି ହେଲେ
ସନ୍ତରାବଣରେ ମରି ସମସ୍ତେ ପଡ଼ିଲେ ।
ବଳରାମ ଦେହ ତେଜି ବୈକୁଣ୍ଠେ ଗଲେଣି
ସବୁଙ୍କ ବିନାଶ ଦେଖି ଦେବ ଚକ୍ରପାଣି ।
କାଳିନ୍ଦୀ ବନକୁ ଆସି ଶିଆଳୀ ଲତାରେ
ଶୋଇଥିଲେ ପଥଚଲା ଶ୍ରମରେ ସେଠାରେ ।
ଏ ଶବର ସେହିଠାରେ ହୋଇଲା ପ୍ରବେଶ
କୃଷ୍ଣ ଶୋଇଥିବାର ଏ ନ ଜାଣେ ଅବଶ୍ୟ ।
ଜୀବ ମାରିବାକୁ ଏହି ବୁଲେ ଧନୁ ଧରି
ଶିଆଳୀ ଲତାରେ ଯହିଁ ଶୋଇଛନ୍ତି ହରି ।
ସେଠାରେ ମିଳି ଚାହାନ୍ତେ ଲତା ଅଭ୍ୟନ୍ତରେ
ପ୍ରଭୁ ପାଦପଦ୍ମ ଯାକୁ ଦିଶିଲା ନେତ୍ରରେ ।
ମୃଗେକ ଶୋଇଛି ବୋଲି ବିନ୍ଧିଲା ଏ ବାଣ
ଯେ ଶରେ ବ୍ୟଥା ପାଆନ୍ତି ଦେବ ନାରାୟଣ ।
ତେଣୁ ଏଥକୁ ବ୍ୟାଧ ପେଶିଲେ ଗୋସାଇଁ
ଆଜ୍ଞା ଦେଇ ଶୀଘ୍ର ପାର୍ଥେ ଦିଅନ୍ତୁ ପଠାଇ ।
ଯାଙ୍କ ଯିବାଯାଏ ତାଙ୍କ ଦେହେ ଥିବ ପ୍ରାଣ
ଦେଖିଲା ମାତ୍ରକେ ଯାଙ୍କୁ ତେଜିବେ ପରାଣ ।

ଏହା ଶୁଣି ମୂର୍ଚ୍ଛାଗତ ହୋଇଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ଚାଲ ଦେଖିବା ପ୍ରଭୁଙ୍କ ପାଦେ ପଦ୍ମଗୋଟି ।
ସହଦେବ ବୋଲେ ଯିବାପାଇଁ ଭାବ ନାହିଁ
ତାହାଙ୍କ ବିକଳ ଆମ୍ଭେ ନ ପାରିବା ସହି ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନକୁ ବେଗେ ପେଷି ଯାନ୍ତୁ ଏ ତୁରିତ
ଫେରି ଆସିଲେ ଯାଙ୍କଠୁ ବୁଝିବ ତଦନ୍ତ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନକୁ କହେ ମନ୍ତ୍ରୀ ତୁମ୍ଭେ ଘର ଯିବ
କେତେବେଳେ ପ୍ରଭୁଙ୍କର ଦେହ ନ ଛୁଇଁବ ।
ସହଦେବ ତିଆରିଣ କହନ୍ତେ ଏ ବାଣୀ
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଚଳିଲେ ସଙ୍ଗେ କିରାତକୁ ଘେନି ।
ରାଜମାର୍ଗକୁ ଲଙ୍ଘିଣ ଚଳିଲେ ତୁରିତ
ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଯାଇ ଗହନ ବନସ୍ତ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି ତୁହି ଶୁଣ ହେ କିରାତ
ଏ ବନମଧ୍ୟେ କଢ଼ାଇ ନିଅ ବେଗେ ପଥ ।
ଏ ବଡ଼ ଗହନ ବନ ଲତା ଆବୃତ୍ତରେ
ଏହା କହି ଧନଞ୍ଜୟ ତରକି ମନରେ ।
କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ଆମଞ୍ଚିଣ ଗାଣ୍ଡିବ ଧନୁକୁ
ପୁଣି ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ସେହି ଶବରକୁ ।
ତୋହର କଥାକୁ ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ମଣଇ
ରାଜପଥ ଛାଡ଼ି ଛାମୁ ଏ ବନେ କିମ୍ପାଇଁ ।
ଶୁଣି ଶବର ପାର୍ଥକୁ ଏମନ୍ତ କହଇ
ଦ୍ୱାରକାକୁ ଯାଆନ୍ତି କି ରାଜପଥ ଦେଇ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ତ ଦ୍ୱାରକାରେ ନାହାନ୍ତି ହେ ପାର୍ଥ
କାଳିନ୍ଦୀ ବନରେ ଛନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ଯଦୁନାଥ ।
ଯେଉଁପରି ନାରାୟଣ କହିଥିଲେ ମୋତେ
ସେହିପରି କହିଲି ମୁଁ ତୁମ୍ଭର ଅଗ୍ରତେ ।
ଏହା ଶୁଣି ମନେ ମନେ ଭାଳେ ବୀର ପାର୍ଥ
ଭଲା ସହଦେବ ଭାଳି କହିଲା ସମସ୍ତ ।
ଯେଉଁ ଯେଉଁ କଥା କହିଥିଲେ ଦଇତ୍ୟାରି
ବ୍ୟାଧକୁ ପୁଚ୍ଛିଲେ କହିବାକୁ ଧନୁର୍ଦ୍ଧାରୀ ।
ମୋଠାରେ ଶବର କିଛି ଗୁପତ ନ କର
କେବଣ ଚରିତ କହିଛନ୍ତି ଚକ୍ରଧର ।
ଶବର ବୋଲେ ନ ଜାଣେ ମୁହିଁ ତଥ୍ୟବାଣୀ
ଶ୍ରୀମୁଖରେ ଆଜ୍ଞା ମୋତେ ଦେଲେ ଚକ୍ରପାଣି ।
ପାର୍ଥକୁ ମୋଠାକୁ ତୁହି ବେଗେ ଆଣ ଯାଇ
ତାଙ୍କ ଆଜ୍ଞାରେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଯାଉଅଛି ନେଇ ।
ଏହା କହିଣ ଶବର ହେଲା ନିରୁତ୍ତର
ସେ ବନ ମଧ୍ୟେ ଚାଲନ୍ତି ହୋଇ ତତପର ।
ହେ ରାଜା ବିଞ୍ଚଣା ଘେନି ବିଞ୍ଚେ ଶବରୁଣୀ
ତାହାକୁ ଚାହିଁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଲନ୍ତି ଏ ବାଣୀ ।
ତୋହର ପତିକି ଶୀଘ୍ର ପେଷିଲି ସେ ଗଲା
ଏତେବେଳଯାଏ ସେହି କିମ୍ପାଇ ନଇଲା ।
ପ୍ରଭୁଙ୍କ କରୁଣ ବାକ୍ୟେ ପର୍ବତେ କିରାତୀ
ଉଠିଣ ନିରୀକ୍ଷିଣ ସେ ଚାହେଁ ଚଉକତି ।
ଦେଖି ପର୍ବତରୁ ଓହ୍ଲାଇ କହେ ଅଇଲେଣି
ଏକାଳେ କିରାତ ମିଳେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନଙ୍କୁ ଘେନି ।
ଶିଆଳୀ ଦୋଳିରେ ଶୋଇଛନ୍ତି ବନମାଳୀ
ପ୍ରସନ୍ନ ଚନ୍ଦ୍ରମା ମୁଖେ ପଡ଼ିଅଛି କାଳି ।
ନିରୋପିଣ ପ୍ରଭୁମୁଖ ଚାହାନ୍ତି ଅର୍ଜ୍ଜୁନ
ପାର୍ଥକୁ ଦେଖିଣ ପ୍ରଭୁ କରନ୍ତି କ୍ରନ୍ଦନ ।
ଅରୁଣନୟନୁ ଲୁହ ଯାଉଅଛି ବହି
ଉଠି ନ ପାରନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ବ୍ୟସ୍ତେ ଛନ୍ତି ଶୋଇ ।
ଶୋକେ ଅସମ୍ଭାଳ ପ୍ରଭୁ ପାର୍ଥ ମୁଖ ଦେଖି
ମୁଖକୁ ଦେଖି ପିଛାଡ଼ି ନ ପାରନ୍ତି ଆଖି ।
ସନ୍ନିଧିକୁ ଯାଇ ପୁଚ୍ଛା କଲେ ଧନଞ୍ଜୟ
ସର୍ବତେଜ୍ୟା କରିଲ କି ପ୍ରଭୁ ଦୟାମୟ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଲନ୍ତି ଶୋକେ ଶୁଣ ସବ୍ୟସାଚୀ
ଦଇବର ଘଟସୂତ୍ର ଏସନ ଯେ ଅଛି ।
ଅଷ୍ଟବକ୍ର ଋଷି ମୋହଠାରେ କୋପ କରି
ଶାପ ଦେଇଥିବାରୁ ମୁଁ ହେଲି ଏତେ ସରି ।
ପାର୍ଥ ବୋଲେ ତୁମ୍ଭେ ପ୍ରଭୁ ଭବିଷ୍ୟତଜ୍ଞାତା
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କେ ଅଛି ଶାପ ପୃଥ୍ୱୀରେ ଦିଅନ୍ତା ।
କଳିର ଆଗମ ଜାଣି ତୁମ୍ଭେ ଭାବଗ୍ରାହୀ
ବିଚାରିଅଛ ମନରେ ଛାଡ଼ିଯିବ ମହୀ ।
ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ସଙ୍ଗରେ ଥାଇ ସବୁ ଅଛି ଜାଣି
ଭୁଲାଇ ଭଣ୍ଡୁଛ କିମ୍ପା ମୋତେ ଚକ୍ରପାଣି ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ଯାହା ହେବାର ତ ହେଲା
ବିଧାତା ଲିଖନ କେଭେ ଅନ୍ୟଥା ନୋହିଲା ।
ଯାହାହେଉ ଆରେ ପାର୍ଥ ମୋ ମୃତ୍ୟୁବାରତା
ଦ୍ୱାରକାରେ କହିଯିବୁ ଯା ମନେ ରଖିଥା ।
ମୋହର ସ୍ତିରୀମାନଙ୍କୁ ବାଲୁଙ୍କା ନଦୀକୁ
ପାରିକରି ସେହିଠାରେ ରଖିବୁ ତାହାଙ୍କୁ ।
ଆରେ ପାର୍ଥ ବ୍ୟସ୍ତ କରେ ମୋତେ ଶରାଘାତ
ଆସ କୋଳ କର ବାରେ ଧର କିନା ପାର୍ଥ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ତାଙ୍କୁ ଶୁଣ ଦେବରାୟେ
ଶରୀର ଦିଶେ ତୁମ୍ଭର ଅବଶେଷ ପ୍ରାୟେ ।
ଆବର ଅନାଦି ନାଥ ତୁମ୍ଭେ ନାରାୟଣ
ମନୁଷ୍ୟ ଦେହେ ଛୁଇଁବ କେହ୍ନେ ତୋ ଚରଣ ।
ଏ ରୂପେ କହିଲେ ପାର୍ଥ କୃତାଞ୍ଜଳି ହୋଇ
ଏ ବଚନ ଆଉ ମୋତେ ନ କହ ଗୋସାଇଁ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ପାର୍ଥ ହେଉଛୁ ନିର୍ଦ୍ଦୟେ
ମୁହିଁ ତୋତେ ଅନୁଗ୍ରହ କରେ ସର୍ବଦାଏ ।
ତୋହଠାରେ ମୋହ ଛନ୍ଦ ନ ଥାଏ ଯେ କିଛି
ତୁ ତ ଜାଣିଅଛୁ ମୋର କପଟ କି ଅଛି ।
ଦ୍ୱାରକାରେ ପଶି ଯେବେ ହରିଲୁ ଭଦ୍ରାକୁ
ତୋହର ପାଇଁ ଛାଡ଼ିଲି ମୁଁ ବଳଦେବଙ୍କୁ ।
ତୁହି ଅଟୁ ଆରେ ପାର୍ଥ ମୋର ପ୍ରାଣସଖା
ତୋ ତହୁଁ କେ ଆନ ନାହିଁ ତୁ ସହାୟ ଏକା ।
ଗୋସିଂହ ଦୈତ୍ୟ ସହିତେ ତା ସୈନ୍ୟ ମାଇଲୁ
ଦ୍ୱାରକାପୁରେ ଆବର ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ରଖିଲୁ ।
ପୁଣି ରଖିଲୁ କଦମ୍ବା ରାକ୍ଷସ ବିବାଦେ
ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ଥିଲୁ ଆମ୍ଭେ ତୋର ପରସାଦେ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ପ୍ରଭୁ ମ୍ଳେଚ୍ଛ ଅଙ୍ଗ ମୋର
କିପରି ଛୁଇଁବି ମୁହିଁ ତୁମ୍ଭର ଶରୀର ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ କଥାରୁ ସବୁ ଜାଣିଲେ କେଶବ
ନିଶ୍ଚେଁ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଅଛି ଯାଙ୍କୁ ସହଦେବ ।
ତେଣୁ କରି ଧନଞ୍ଜୟ ମୋତେ ଛୁଉଁ ନାହିଁ
ଆସ ଆସ ଆରେ ପାର୍ଥ ମୋତେ କର ଗ୍ରାହି ।
ଶୁଣ ବୁଧଜନେ ଶେଷ ଶ୍ରୀଭାରତ କଥା
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଅବସାନ ଲୀଳାର ବାରତା ।
ଯାହା ପୂର୍ବେ କହିଥିଲେ ଧାର୍ମିକ ଅଗସ୍ତି
ମୁଁ ତାହା ଭାଷିଲି ମାତ୍ର କରି ଦ୍ୱାରାବୃତ୍ତି ।
ଏହା ପଢ଼ନ୍ତି ଶୁଣନ୍ତି ଯେହୁ ଏକମନେ
ଯମଦଣ୍ଡ ନ ଲଭନ୍ତି ପ୍ରାଣ ଅବସାନେ ।
ବହୁତ ବିନୟେ ପୁଣି କହେ ଫାଲଗୁନି
କିପରି ଛୁଇଁବି ପ୍ରଭୁ ନରଦେହ ଘେନି ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ପାର୍ଥ ତୁ ମୋ ପଞ୍ଚପ୍ରାଣ
ଏତେବେଳେ ନ କରିଲୁ ମୋତେ ଉଦ୍ଧାରଣ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ସୃଷ୍ଟିକର୍ତ୍ତା ସ୍ୱୟଂ
ନରଦେହେ ଛୁଇଁବାକୁ ମୁହିଁ କରେ ଭୟ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ମୋତେ ଛାଡ଼ିଲୁ କିରୀଟୀ
ଏ ଜନମେ ଆଉ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ନାହିଁ ମୋର ଗୋଷ୍ଠି ।
ଦୂରେ ଥାଇ ମୋ ଦେହକୁ ବଢ଼ାଇ ତୁ ହସ୍ତ
ତୋ କର ଲାଗିଲେ ମୋର ଦେହ ହେବ ସୁସ୍ଥ ।
ପାର୍ଥ ବୋଇଲେ ଭାଇଙ୍କ ଆଜ୍ଞା ମୋତେ ନାହିଁ
କିପରି ଛୁଇଁବି ଆଜ୍ଞା ଲଘିଂଣ ଗୋସାଇଁ ।
କୃଷ୍ଣ ବୋଲନ୍ତି ଯେବେରେ ନ ଛୁଇଁବୁ ତନୁ
ଦୂରେ ଥାଇଣ ବଢ଼ାଇ ଦିଅ ତୋର ଧନୁ ।
ଭାଳଇ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ମନେ ପ୍ରଭୁକଥା ଶୁଣି
ଧନୁରେ ଛୁଇଁଲେ ଦୋଷ ହେବ କିସ ପୁଣି ।
କି କରିବି ହାୟ ହାୟ ଯେଉଁ ଦୟାମୟ
ଭାବେ ଜାଣନ୍ତି ପାଣ୍ଡବେ ସର୍ବଦା ସହାୟ ।
ଯାହାଙ୍କ କୃପାରୁ ଆମ୍ଭେ ତିନିପୁର ଜୟୀ
ସେ ପ୍ରଭୁ ଡାକନ୍ତି ବ୍ୟସ୍ତେ କି ବିନୟୀ ହୋଇ ।
ଯା ଭାବି ପ୍ରଭୁ ବିକଳ ନ ପାରିଲେ ସହି
ଗାଣ୍ଡୀବ ଧନୁକୁ ଶୀଘ୍ର ଦେଲେ ସେ ବଢ଼ାଇ ।
ଏକାଳେ ଜରା ପାଦରୁ ଶର କାଢ଼ିଦେଲା
ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଜୀବନ ବଡ଼ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇଲା ।
ଦକ୍ଷିଣ କରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଧରି ବେଗେ ଧନୁ
ଅର୍ଜ୍ଜୁନଙ୍କ ମୁଖ ଚାହିଁ ଛାଡ଼ିଲେକ ତନୁ ।
ପାର୍ଥଙ୍କ ଅଙ୍ଗରେ ପ୍ରଭୁ ହୋଇଲେକ ଲୀନ
କହ୍ନା ଅବତାର ହେଲା ଏଠାରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ।
ପାର୍ଥ ଦେଖୁ ପୁଷ୍ପଯାନେ ଗଲେ କୃଷ୍ଣ ବସି
ପୁଷ୍ପବୃଷ୍ଟି କରିଲେକ ବଇକୁଣ୍ଠ ବାସୀ ।
ଅର୍ଘ୍ୟ ବନ୍ଦାପନା କଲେ ଆସି ବିଦ୍ୟାଧର
ଜୟ ଜୟ ସୁମଙ୍ଗଳ ଶବଦ ଉଚ୍ଚାର ।
ଯହୁଁ ଆସିଥିଲେ ପ୍ରଭୁ ସେହିଠାକୁ ଗଲେ
ସଂସାରଜନଙ୍କୁ ମୁକ୍ତିପଥ ଦେଖାଇଲେ ।
ଅନିତ୍ୟ ସଂସାରେ ଜନେ ଏହା ଚକ୍ରକାୟ
ଯେ ସତେକି ଜଳବିନ୍ଦୁ ଫୋଟକା ପରାୟ ।
ବୁଡ଼ିଲି ସଂସାର ମଧ୍ୟେ ସ୍ତିରୀଙ୍କର ବଶେ
ମୋହ ପାଶରେ ବନ୍ଧନ କୁଟୁମ୍ବର ଆଶେ ।
ଏହା ସବୁ ବୃଥା ଏଥେ ସୁଖ ନାହିଁ କିଛି
ବହୁମତେ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ଆଉ ପ୍ରମାଦ ପଡ଼ିଛି ।
ଜଗତକର୍ତ୍ତା ଶ୍ରୀହରି ନ ପାରିଲେ ତରି
ମନୁଷ୍ୟ ଜନମ କେହୁ ପାରିବ ଉଦ୍ଧରି ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କ କୁଟୁମ୍ବ କାର ହୋଇବ ବା ବୃଦ୍ଧି
କେଉଁପୁରେ ନ ପଶଇ କାଳ ଆଉ ବ୍ୟାଧି ।
ଯାହାଙ୍କୁ ବଧନ୍ତା ନାହିଁ ଏହିସବୁ ଚିନ୍ତା
କାଳେ ପୁଣି ବଶ କଲା ତାହାକୁ ବିଧାତା ।
ହେ ଦୟାଳୁ ବୁଧଜନେ ହୁଅ ଏକଗୋଷ୍ଠୀ
ଶାସ୍ତ୍ରେ ଦୃଢ଼େ ମନରଖି ଖଣ୍ଡାଅ ଅରିଷ୍ଟି ।
ଭବଜଳ ସାଗରକୁ ଏକଇ କାରଣ
ଏକଲୟେ ସର୍ବନରେ କୃଷ୍ଣ ନାମ ଗୁଣ ।
ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରେ ଜାତ ହେଲେ ନିଶ୍ଚେଁ ଘଟେ ମୃତ୍ୟୁ
ଭବସିନ୍ଧୁ ତ୍ରାଣେ କୃଷ୍ଣନାମ କରି ସେତୁ ।
ବାସୁଦେବଙ୍କ ଚରଣେ ଭଜେ ଶୁଦ୍ରମୁନି
ଶାରଳା ଦାସ ନିଶ୍ଚୟ ହୋଇବ କାରେଣୀ ।

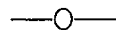
—୦—

ଜାରାଶବର ସଙ୍ଗେ ପାର୍ଥର ଯୁଦ୍ଧ ଓ ପରାସ୍ତ

ଏଥୁଅନନ୍ତରେ ଦୁଃଖେ ମନୁ ନରପତି
ଅଗସ୍ତି ମୁନିଙ୍କ ପାଦେ କରିଣ ପ୍ରଣତି ।
ଅଶ୍ରୁପୂର୍ଣ୍ଣ ନୟନରେ ବୋଇଲେ ଏସନ
ମହାବାହୁ ଅରିନ୍ଦମ ଶ୍ରୀମଧୁସୂଦନ ।
ସଂସାର ଅସାର କରି ବଇକୁଣ୍ଠ ଗଲେ
ପାର୍ଥ ଜାରା ଥିଲେ ତହିଁ କେଉଁ କୃତ୍ୟ କଲେ ।
ଅଗସ୍ତି କହିଲେ ରାଜା କଲେ ଶରବଣ
ପାର୍ଥ ତହିଁ ଦେଖିକରି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଚରଣ ।
ବଡ଼ବ୍ୟସ୍ତ ହେଲେ ନେତ୍ରୁ ବହେ ଲୁହଧାର
କୃଷ୍ଣଗୁଣ ବାହୁନିଣ କାନ୍ଦିଲେ ଅପାର ।
ଆହା ପ୍ରଭୁ କେଉଁଆଡ଼େ ଗଲ ମୋତେ ଛାଡ଼ି
ଏ ରୂପେ ବହୁ କାନ୍ଦିଲେ ଶିରେ କର ତାଡ଼ି ।
କାନ୍ଦୁ କାନ୍ଦୁ ପୁଣି ତାଙ୍କ ମନେ ରାଗ ହେଲା
ଶୋକ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ସର୍ବାଙ୍ଗ କମ୍ପିଲା ।
ରକ୍ତସମ ଚକ୍ଷୁ କରି ଧନୁଶର ଘେନି
ଜାରାଶବରେ ବୋଇଲେ ବୀର ଫାଲଗୁନି ।
ଆରେ ରେ ଶବର ତୁହି କଲୁ ଏଡ଼େ କୃତ୍ୟ
ଜଗତନାଥଙ୍କୁ ଶର ବିନ୍ଧି କଲୁ ହତ ।
ତୋହର ଜୀବନେ ଆଉ ନାହିଁ କିଛି ଆଶ
ଟିକି ଟିକି କାଟିକି ମୁଁ ଆଜି ତୋର ମାଂସ ।
ଏହା କହି ଗାଣ୍ଡିବରେ ଶର ବସାଇଲେ
ବିନ୍ଧିବା ବୋଲିଣ ଯହୁଁ ଉଦ୍‌ଯୋଗୀ ହେଲେ ।
ଏକାଳେ ଶବର ବୋଲେ ଶୁଣ ସବ୍ୟସାଚୀ
ବିଚାରି କୋପ କର ମୋ ଦୋଷ ନାହିଁ କିଛି ।
ନ ଜାଣେ ତୋ କୃଷ୍ଣ ଏଥେ ଶୋଇଛନ୍ତି ବୋଲି
ମୃଗେକ ଶୋଇଛି ବୋଲି ଶରାଘାତ କଲି ।
ତୁ ବୃଥାରେ କିମ୍ପା କୋପ କରୁ ଧନଞ୍ଜୟ
କରିନାହାନ୍ତି ମୋପରେ କୋପ ଦେବରାୟ ।
ଜାରାର ବଚନ କିଛି କର୍ଣ୍ଣରେ ନ ଶୁଣି
ମହାକୋପାନଳ ହୋଇ ବୀର ଫାଲଗୁନି ।
ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଶର ବସାଇଣ ବିନ୍ଧିଲେ ତୁରିତ
ସେ ଶର ଗର୍ଜି ଚଳିଲା ଯେସନେ ନିର୍ଘାତ ।
ସେ ଶରକୁ ନିବାରଣ କରାଳ କରିଲା
ପୁଣି ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ସେହି ଏପରି କହିଲା ।
ମୋର ବୋଲ ଶୁଣ ତୁମ୍ଭେ ଆହେ ସୋମବଂଶୀ
ପାମର ଶରେ ତୁ କେବେ ନ ହୁଅଇ ଝିଙ୍ଗାସି ।
ଦେଖ ଦେଖ ମୁହିଁ ପାପୀ ବିଷ୍ଣୁ ଦ୍ରୋହ କଲି
ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରାଣ ବିନାଶିଣ ମୁଁ ମୂଢ଼ ଜୀଇଁଲି ।
ବନଚର ଛାର ମୁହିଁ ମଲେ ଗଲେ ଯିବି
ସଂସାର ଭବସାଗରୁ ସୁଖରେ ତରିବି ।
ମୋହର ବିଘାତେ ଆହେ ତୁହି ନାଶ ଗଲେ
ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟଟି ନାଶଯିବ ତୋର ଲସିଲେ ।
ପାର୍ଥ ବୋଲେ ଯେବେ କୃଷ୍ଣପ୍ରାଣ କଲେ ତେଜ୍ୟା
ମୁହିଁ ଥାଇ କରି କିସ କରିବି ନିର୍ଲ୍ଲଜା ।
ଏହାକହି ପାଞ୍ଚଶର ବିନ୍ଧିଲେ ବ୍ୟାଧକୁ
ପ୍ରତିଶର କରି ଜାରା କାଟି ସେ ଶରକୁ ।
କିରାତ ବୋଲେ ହେ ଦିଗପାଳେ ହୁଅ ସାକ୍ଷୀ
ରାଜ୍ୟଧର ହୋଇ ଏହି ହେଲା ନିରିମାଖୀ ।
ଢମଣା କାଠର ଧନୁ କଣ୍ଟାବଂଶ ଗୁଣ
ଆମଞ୍ଜି ବିନ୍ଧି ଫିରିକ ନାମେ ପଞ୍ଚବାଣ ।
ଅର୍ଜୁନ ପରେ ବିନ୍ଧନ୍ତେ ଜାରା ଏହି ଶର
ବିନାଅସ୍ତ୍ରେ ନିବାରିଲେ ତାହା ପାର୍ଥ ବୀର ।
ପୁଣି ପୁଣି ଦୁହେଁ ଶର ବିନ୍ଧା ବିନ୍ଧି ହେଲେ
ପ୍ରୀତି ଉପରୋଧ ସବୁ ତ୍ୟକତ କରିଲେ ।
କିରାତ ସମରେ ପାର୍ଥ ନୁହେଁ କେହ୍ନେ ସରି
ଯେଣୁ କୃଷ୍ଣ ଚାଲିଗଲେ ପାର୍ଥ କଳା ହରି ।
କୃଷ୍ଣ ନିଧନେ ଅର୍ଜୁନ କରିଲେକ ବାଞ୍ଛା
ଜନମୁଖେ ନ ଚାହିଁବି ମରଣକୁ ଇଚ୍ଛା ।
ଦୁହେଁ ଯୋଦ୍ଧା ଶରେ ଶର ପରିତାଳ କରି
ଦ୍ରୋଣାଚାର୍ଯ୍ୟ ଅଟନ୍ତି ତ ଗୁରୁ ଦୁହିଁଙ୍କର ।
ଅନଳ ଅସ୍ତ୍ର ପେଷିଲେ ପୁଣି ବୀର ପାର୍ଥ
ମେଘା ଶରରେ ତାହାକୁ ନିବାରେ କିରାତ
ଅର୍ଜୁନ ମାଇଲେ ପୁଣି ଭଇରବୀ ବାଣ
ତ୍ରିଅମ୍ବକ ଶରେ ଜରା କଲା ନିବାରଣ ।
ପୁଣି ପାର୍ଥ ମାଇଲେକ ଶତଧାରା ଶକ୍ତି
ସସ୍ରଧାରା ଶକ୍ତିରେ ତା ଛେଦେ ଅଜ ନାତି ।
କୋପେ ଅର୍ଜୁନ ବିନ୍ଧିଲେ ମନଭେଦୀ ଶର
ବୋଲନ୍ତି ବେଗେ କୁ କାଟ କିରାତର ଶିର ।
ଜାରା ବିନ୍ଧିଲାକ ପ୍ରାଣହରଣର ବାଣ
ବୋଇଲା ଯାଇ ତୁ ଘେନ ପାଣ୍ଡବର ପ୍ରାଣ ।
ଦୁହିଁଙ୍କର ଅପାଳଟ ସେ ଶର ଅଟଇ
ଦୁହିଁଙ୍କ ପରେ ପଡ଼ିଲେ କେ ବଞ୍ଚିବ ନାହିଁ ।
ତାହା ଦେଖି ଆକାଶରେ ଦେବତା ସକଳ
ବୋଲନ୍ତି ଏ ବାଣ ଦୁହେଁ ସଂହର ଚଞ୍ଚଳ ।
ସ୍ୱର୍ଗବାଣୀ ଶୁଣି ଦୁହେଁ ଅସ୍ତ୍ର ସଂହାରିଲେ
ପୁଣି ଦେବଗଣ ଡାକି ଏମନ୍ତ କହିଲେ ।
ଏକଆତ୍ମା ତୁମ୍ଭେ ଦୁହେଁ ନ କର ବିବାଦ
ତୁମ୍ଭ ଦୁହିଁଙ୍କର ଶୁଣ ଅପୂର୍ବ ସମ୍ବାଦ ।

ହେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ତୁମ୍ଭ ସଙ୍ଗେ ଏ ଜାରାଶବର
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ରହିଥାଏ ନ କରି ଅନ୍ତର ।
ତ୍ରେତୟାରେ ଜନ୍ମି ଥିଲେ ଯେବେ ରାମଚନ୍ଦ୍ର
ତୁମ୍ଭେ ସୁଗ୍ରୀ ବାଳିପୁତ୍ର ଏ ଜରା ଅଙ୍ଗଦ ।
ବିଷ୍ଣୁକଳା ଘେନି ହେଲ ତୁମ୍ଭେ ରାମମିତ୍ର
ବିଷ୍ଣୁ କଳାରେ ଅଙ୍ଗଦ ହୋଇଥିଲା ଜାତ ।
ପିତୃଋଣ ଶୁଝିବାକୁ ଜାରା ହୋଇଥିଲା
ତେଣୁ କୃଷ୍ଣ ବଧି ପିତୃଋଣ ଏ ଶୁଝିଲା ।
ହେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଏବେ ତୁମ୍ଭେ ଜାରା ସଙ୍ଗେ ଯାଅ
ନୀଳସୁନ୍ଦର ପର୍ବତେ କୃଷ୍ଣ କର ଦାହ ।
ଶୁଣି ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲେ ଦହେ ଏକ ଆତ୍ମା
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ପିଣ୍ଡ ଦହିବା ମହାତ୍ମା ।
ଏହା କହି ପାର୍ଥ ପୁଣି ବସି ଶୋକ କଲେ
ଆହା ପ୍ରଭୁ ମୋତେ ଛାଡ଼ି କେଉଁଆଡ଼େ ଗଲେ ।
ସ୍ବାମୀ ମୁଁ ଛୁଇଁଲେ ପ୍ରାଣ ବିସର୍ଜିବ ବୋଲି
ତେଣୁ କରି ଦେବ ମୁହିଁ ଛୁଇଁଣ ନ ଥିଲି ।
ମୁଁ ପାମର ଧନୁଅଗ୍ରେ ଛୁଇଁଲି କିମ୍ପାଇଁ
ତୁମ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖ ଆଉ ଦେଖିବି ମୁଁ କାହିଁ ।
ହେ ଦେବ ଦେଖୁ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ପଞ୍ଚଭୂତେ ନିତ୍ୟ
ତୁମ୍ଭ ଅଭାବରେ ଆମ୍ଭେ ହେଲୁ ଅରକ୍ଷିତ ।
ସ୍ୱାମୀ ତୁମ୍ଭର ଆଶ୍ରିତେ ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ନାମ
ସଂସାରରେ ଶୁଭୁଥିଲା ସିନା ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ।
ତୁମ୍ଭେ ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କ ବାରବ୍ରତ ହେତୁ
ତୁମ୍ଭେ ହୁଡ଼ିଗଲେ ଆମ୍ଭେ କେଉଁପରି ବର୍ତ୍ତୁ ।
ଆମ୍ଭର ଜୀବନେ ଆଉ ଅଛି ଯେଉଁ ସୁଖ
ତୁମ୍ଭର ଅଭାବେ ଦେବ ହୋଇଲୁ ନିରେଖ ।
ଏମନ୍ତ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଗୁଣ ବାହୁନି ଅର୍ଜ୍ଜୁନ
ବଡ଼ ବ୍ୟାକୁଳେ ବସିଣ କରନ୍ତେ କ୍ରନ୍ଦନ ।
ଜାରାଶବର ତାହାର ଶୋକ କଲେ ଶାନ୍ତି
ରୋଦନ କରନ୍ତି ଶେଷ ହେଲା ଆସି ରାତି ।
ଜୟ ଜୟ ଜଗନ୍ନାଥ ଜଗତ କାରଣ
ଜୟ ନୀଳଗିରିବାସୀ ଭକତ ଜୀବନ ।
ଭକ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ହସ୍ତରେ ଚକ୍ର ଧରି ଗଦା
ତାଙ୍କର ଅରିଷ୍ଟ ପ୍ରଭୁ କରିଦିଅ ପଦା ।
ତୁମ୍ଭେ କରୁଣା ନ କଲେ ହେ କରୁଣାସିନ୍ଧୁ
ତରି ନପାରନ୍ତି ନରେ ଏହି ଭବସିନ୍ଧୁ ।
ଆହା ପ୍ରଭୁ ଆପଣଙ୍କ କି ଦୟା ଭକତେ
ସର୍ବଦା ଅନାଇ ଥାଅ ତାଙ୍କୁ କୃପାନେତ୍ରେ ।
ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ପଦକିଙ୍କର ହେ ନୀଳାଦ୍ରିନାଥ
ତୁମ୍ଭ ଛଡ଼ା ଆଶ୍ରା କେହି ନାହିଁ ମୁଁ ଅର୍କ୍ଷିତ ।

ଶାରଳା ଦାସ ମୋ ନାମ ତବ ନାମ ଭାବି
ଭାରତ ରଚନା କରି ବୋଲାଉଛି କବି ।
ସାଧୁ ସୁଜ୍ଞଜନମାନେ ପଢ଼ି ହୁଅ ତୋଷ
ନିରନ୍ତର ପାନ କରି ହରି ସୁଧାରସ ।
ଭବ ଉଦ୍ଧାରଣ ଏକା ଅଟେ ହରିନାମ
ସେ ନାମ ଭଜନ କର ପୁରୁ ମନସ୍କାମ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପିଣ୍ଡଦହନ ଓ ଶବରର ନାରାୟଣ ପୂଜା

ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ପୁଣି ମନୁ ଦଣ୍ଡଧର
ଅଗସ୍ତିଙ୍କୁ ପୁଚ୍ଛାକଲେ ଯୋଡ଼ି ବେନିକର ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କର ପିଣ୍ଡ ନେଇ ପାର୍ଥ କିସ କଲେ
ଏକଥା ବିସ୍ତାର କରି କହ ମୁନି ଭଲେ ।
ଅଗସ୍ତି ବୋଇଲେ ରାଜା ଏକମନେ ଶୁଣ
ଏ ପରେ ଯା ହେଲା କହେ ତହିଁର ବିଧାନ ।
ଜାରାଶବର ପାର୍ଥଙ୍କୁ ଯହୁଁ କଲା ଶାନ୍ତ
ତାହାର ବାକ୍ୟେ ପାର୍ଥଙ୍କୁ ଭୁଲିଗଲା ଚିତ୍ତ ।
ବ୍ୟସ୍ତେ ବୋଲନ୍ତି ଜରାକୁ ହେ କିରାତ ଭାଇ
ଅଗୁରୁ ବୃକ୍ଷେକ ଖୋଜି ଲଗାଇବା ଜୁଇ ।
ପ୍ରଭୁଙ୍କର ଶରୀରକୁ କରିବା ଦହନ
ତାଙ୍କ ପିଣ୍ଡ କେଉଁପରି ହେବ ଭସ୍ମାଚ୍ଛନ୍ନ ।
କୃଷ୍ଣ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ ବୋଲି ହେଲା ସ୍ୱର୍ଗବାସ
ନ ପାଇବା ଭବେ ଯେଉଁପରି ଉପହାସ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନଙ୍କ ବାକ୍ୟେ ଜାରା ଧରିଣ କୁଠାର
ସେହିକ୍ଷଣି କାଠ ଆଣି ଚଳିଲେ ସତ୍ୱର ।
ବନସ୍ତେ ଅଗୁରୁ ବୃକ୍ଷ ହୋଇଛି ଅନେକ
ସେଦିନ ଖୋଜି ଖୋଜିଣ ହୋଇଲା ବିମୁଖ ।
ଅନେକ ଗହନବନ ଖୋଜି ନ ପାଇଲା
ଅର୍ଜ୍ଜୁନଙ୍କ ନିକଟରେ ଯାଇଣ କହିଲା ।
ବନସ୍ତେ ଅଗୁରୁ ବୃକ୍ଷ ଅନେକ ଦେଖିଛି
ଆଜି ନ ପାଇଲି କିମ୍ପା ଆହେ ସବ୍ୟସାଚୀ ।
ଏହି ନିକଟରେ ରହିଥିଲା ଏକ ବୃକ୍ଷ
ତାହା ଦେଖିଥିଲି ମୁହିଁ ଏଠାରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ।
ପାର୍ଥ ବୋଲେ ନ ଆଣିଲେ ତୁମ୍ଭେ ଖୋଜି କରି
ପ୍ରଭୁଙ୍କ ପିଣ୍ଡ ଦହନ କରିବା କିପରି ।
କିରାତ ବୋଇଲେ ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ବିଷୟ
ଏହିଠାରେ ବୃକ୍ଷ ଥିଲା ଆହେ ଧନଞ୍ଜୟ ।
ଶୁଣିଛି ସେ ବୃକ୍ଷ କଥା ମନଦେଇ ଶୁଣ
ଏକଥା ଆମ୍ଭ ଉପର ବଂଶ ବିବରଣ ।

ଏହି କାଳିନ୍ଦୀର ପଥେ କଳେବର ବନେ
ଅଗୁରୁ ବୃକ୍ଷଟି ଥାଏ ରହେ ଏହି ସ୍ଥାନେ ।
ବସୁ ନାମେ ଶବର ଯେ ଅଟେ ମୋର ଅଜା
ହେଲେ ତାର ବହୁତ ଯେ ସନ୍ତତି ପରଜା ।
ଧନୁ ଧରି ପାରିଧିରେ ବୁଲେ ନିଶାକାଳେ
ରହିଲା ଦିନେ ଅଗୁରୁ ବୃକ୍ଷର ଯେ ତଳେ ।
ଦେଖେ ତହିଁ ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦା ପଦ୍ମକର
ନୀଳଉତ୍ପଳ ଶରୀରେ ରଙ୍ଗିମା ଅଧର ।
ଦେଖିଣ କିରାତ ହେଲା ଦଣ୍ଡ ପରଣାମି
ଉଠି ବୋଇଲେ କେବଣ ଦେବ ତୁମ୍ଭେ ସ୍ୱାମୀ ।
ବୋଇଲେ ମାଧବ ତାକୁ ଶୁଣରେ କିରାତ
ମୁହିଁ ଯେ ଅନାଦି ନାଥ ସ୍ୱରୂପ ଏମନ୍ତ ।
କଳିକାଳ ଜାଣି ମୁହିଁ ହୋଇଅଛି ଗୋପ୍ୟ
ଏଠାରେ ହୋଇବି ମୁହିଁ ପାଷାଣ ସ୍ୱରୂପ ।
ପାଣି ପତ୍ର ଦେଇ ମୋତେ କରିବୁ ତୁ ପୂଜା
ଜାଣି ନ ପାରିବେ ଯେହ୍ନେ ତୋ ପୁତ୍ର ଭାରିଯା ।
ଯେବେ ତୁ ଏହି କଥାକୁ ପ୍ରଘଟ କରିବୁ
ତୋ ବଂଶ ଲୋପ ହେବ ତୁ ଅବଶ୍ୟ ମରିବୁ ।
ଏତେ କହି ଦେବ ତହୁଁ ହେଲେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ
ପାଷାଣ ରୂପ ଧଇଲେ ପ୍ରଭୁ ତତକ୍ଷଣ ।
ଅଗୁରୁ ବୃକ୍ଷ ଆବୋରି ରହି ନାରାୟଣ
ଶବରଠାରୁ ସେ ପୂଜା ପାଇବେ ବୋଲିଣ ।
ନିତ୍ୟ ଅଜପତି ତାଙ୍କୁ ଦେଲା ପତ୍ର ପାଣି
ଦିନେ ବ୍ୟାଧ ପୁଛେ ଆହେ ଦେବ ଶିରୋମଣି ।
ଦେବପୂଜା ଆସେ ନାହିଁ ମୋତେ ନାରାୟଣ
ଏଥିକି ଅପାର ଦୋଷ ଅଟେ ବିଦ୍ୟମାନ ।
ପୁଣି ପ୍ରତିବାକ୍ୟ ତାକୁ ଦେଲେ ଲକ୍ଷ୍ମୀପତି
ତୋହର ପୂଜାରେ ଆମ୍ଭେ ହୋଇଛୁ ତୃପତି ।
ଶୁଣି ଶବର ମନରୁ ତୁଟିଲାକ ଭ୍ରାନ୍ତି
ପୂଜା ସାରି ଅନ୍ନ ନେଇ ପାଶେ ଦିଏ ନିତି ।
ଛାମୁରେ ଥୋଇଣ ତହୁଁ ଯାଏ ଆଡ଼ ହୋଇ
ଆପଣେ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ତାହା ଜଗତ ଗୋସାଇଁ ।
ଯାହା ଅବଶିଷ୍ଟ ଥାଏ ତାହା ଖାଏ ନେଇ
ଏ ବିଷୟ ଆନ ଜାଣ ନ ଜାଣଇ କେହି ।
ଏ ରୂପେ ପୂଜା କରଇ ସେହୁ ନିତି ନିତି
ଶ୍ରୀଶରୀର ନାରାୟଣ ରୂପେ ପୂଜା ପାନ୍ତି ।
ଏ ରୂପେ ବହୁତ କାଳ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ପୂଜିଲା
ଦଇବେ ଆସିଣ ଜ୍ୱର ତାହାକୁ ଗ୍ରାସିଲା ।
ଅଶକତ ହୋଇ ଯାଇ ନ ପାରିଣ କତି
ବିଚାରେ କି ଦୋଷ କଲି ହେ ଦେବ ଶ୍ରୀପତି ।

ମୁଁ ଗଲେ ଆପଣ ପୂଜା ପାନ୍ତ ଦେବହରି
ସେ କାର୍ଯ୍ୟ ଚଳିବ ଏବେ ଆଉ କେଉଁପରି ।
ବଡ଼ଇ ସଂକଟ ମୋତେ ପଡ଼ିଲାକ ଆସି
କି ବୁଦ୍ଧି କରିବି ଏବେ ଭାଳଇ ଯେ ବସି ।
ନିଜେ ବିଷ୍ଣୁ ଦେଇଛନ୍ତି ମୋତେ ଏ ଆଦେଶ
ଏକଥା ତୁ ନ କରିବୁ କା ଆଗେ ପ୍ରକାଶ ।
ତୁ ପୂଜା ନ କଲେ ମୋର ନୋହିବ ଭୋଜନ
କି ବୁଦ୍ଧି କରିବି ଏବେ ନ ଦିଶଇ ଆନ ।
ଆନେ ନ କହିଲେ ପୂଜି ନ ପାରିବି ଯାଇ
ପରେ କହିଲେ ତ ବଂଶସହ ମରିବଇଁ ।
ଏମନ୍ତ ଭାବି କହରେ ମୋହର ନନ୍ଦନ
ମୋର ଔରସୁଁ ଜନ୍ମିଛି ସେ ମୋ ଆତ୍ମା ସମାନ ।
ତାର ପୁତ୍ର ନାମ ଗଜରାଜ ବେଣ୍ଟକାର
ସେ ପୁତ୍ରକୁ ଡିଆରଇ ଗୁପତେ ଶବର ।
ଆରେ ପୁତ୍ର କହିବି ଯା କରିବୁ ତା ଗୋପ୍ୟ
ପ୍ରକାଶ କଲେ ସମସ୍ତେ ମରିବାରେ ବାପ ।
ବୋଲଇ କୁମର ପିତା କହ ମୋ ସମୀପ
ନିଶ୍ଚୟ କହୁଛି ତାହା କରିବଇଁ ଗୋପ୍ୟ ।
କି କଥା କହିବୁ କହ ତାହା ମୁହିଁ ଶୁଣେ
ତୋହର କଥା ଅନ୍ୟଥା ନ କରିବି କ୍ଷଣେ ।
କହଇ ଶବର ତାକୁ ଅତି ଗୁପତରେ
ଯତନେ କରିବୁ ଗୋପ୍ୟ ରଖୁ ଯା ମନରେ ।
ବନମଧ୍ୟେ ଅଛି ଶୁଣ ଗୋଟିଏକ ସ୍ଥାନ
ସେଠାରେ ଅଗୁରୁ ବୃକ୍ଷେ ଅଛଇ ରହିଣ ।
ତହିଁ ତଳେ ବିଜେ କରିଅଛନ୍ତି ମାଧବ
ତାହାର ଚରଣେ ବାବୁ ତୁହି ଯାଇ ସେବ ।
ଆରେ ବାବୁ ପାଣିପତ୍ର ଘେନିଯିବୁ
ଅନ୍ନ ପୁଡ଼ାଏ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ଭୋଗ ସମର୍ପିବୁ ।
ପାଣି ଢାଳି ତାଙ୍କ ଶିରେ ଚଢ଼ାଇବୁ ଫୁଲ
କହିବୁ ମୋ ପିତା ଜ୍ୱରେ ହୁଏ କଲବଲ ।
ଅନ୍ନପୁଡ଼ାଟି ନେଇଣ ଛାମୁରେ ଥୋଇବୁ
ଭୁଞ୍ଜ ବୋଲି କହି ବାବୁ ଅନ୍ତର ହୋଇବୁ ।
ପିତାର ବଚନ ଶୁଣି ଚଳିଲା ନନ୍ଦନ
ସେ ଅଗୁରୁ ବୃକ୍ଷ ପାଶେ ମିଳିଲା ବହନ ।
ଦେଖିଣ ମାଧବ ତାକୁ ମାନସରେ ଭାଳି
ଏବେ ଯେ ଲୋକରେ ମୁହିଁ ବିଦିତ ହୋଇଲି ।
ଦେଖି ଗଜରାଜ ତହିଁ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ସ୍ୱରୂପ
ଭାଳଇ ମୋର ଖଣ୍ଡିଲା ଥିଲା ଯେତେ ପାପ ।
ଶିରେ ପାଣି ଢାଳି ଖରେ ଫୁଲ ଚଢ଼ାଇଲା
ବାପର ଦେହ ଅସୁସ୍ଥ ଥିବାର କହିଲା ।

ଅନ୍ନ ଯାଚନ୍ତେ ସେ ଯହୁଁ ନ କଲେ ଆହାର
ବ୍ୟାଧ ବୋଲେ ମୋର ଦୋଷ ନାହିଁ ଭୋକେ ମର ।
ଏତେ କହି ଅନ୍ନପୁଡ଼ା ବାହୁଡ଼ାଇ ନେଲା
ପିତାର ଛାମୁରେ ରଖି ବଚନ କହିଲା ।
ପାଣି ଢାଳି ପତ୍ର ଫୁଲେ କରିଲି ସୁବେଶ
ଅନ୍ନ ଦିଅନ୍ତେ ମୋ ବୋଲେ ନ କରିଲେ ଗ୍ରାସ ।
ଶୁଣି ମନେ ବିଷାଦିତ ହୋଇଲା କିରାତ
କୋପ କଲେ ମାଧବ ମୁଁ କରିବି କେମନ୍ତେ ।
ମନରେ ଭାବନା କରି ସେ ବସୁ ଶବର
ପୂଜିବାକୁ ଚଳିଲା ସେ ଦେବ ଚକ୍ରଧର ।
ଯଥାବିଧି ପ୍ରତିଦିନ ପୂଜିଲା କିରାତ
ପୂଜା ନ ଘେନନ୍ତି ସେହୁ ନ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ଭାତ ।
ଏହା ଦେଖି ଶବର ଯେ ତିନିପୁରେ ଗଲା
ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଆଗେ ଯାଇ ସମସ୍ତ କହିଲା ।
ସ୍ୱାମୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ଦେଖିଲି ନାରାୟଣ ମୂର୍ତ୍ତି
ଅଗୁରୁ ବୃକ୍ଷମୂଳେ ମୁଁ ପୂଜେ ନିତ୍ୟ ପ୍ରତି ।
ଏ ଶୁଣି ବିଚାରିଲେ ରୁଦ୍ରପୁର ଲିଙ୍ଗ
ଦ୍ୱାପର ଶେଷେ ପ୍ରବେଶ ହେଲା କଳିଯୁଗ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କିପରି ଏଥେ ହେଲା ଅବତାର
ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ବୈକୁଣ୍ଠକୁ ଯିବେ ସର୍ବନର ।
ଯମଦେବତା ତାହାକୁ ଆଉ ଦେବ ଶାସ୍ତି
ଯମଦଣ୍ଡ ଗଲା ସର୍ବେ ପାଇବେ ସଦ୍‌ଗତି ।
ଏତେ ଭାଳି ହର ଶୀଘ୍ର ଡକାଇଲେ ଯମ
ପାଷାଣ ରୂପରେ ବିଜେ ଶ୍ରୀପୁରୁଷୋତ୍ତମ ।
ଅଗୁରୁ ବୃକ୍ଷ ମୂଳରୁ ଘେନିଆସ ବେଗେ
ନ ଆଣିଲେ ଦୁଃଖ ଭୋଗ ନାହିଁ କଳିଯୁଗେ ।
ତୋ ପୁରକୁ ନ ଯିବେ କେ ଆଉ ପାପୀ ଲୋକ
ପାଷାଣ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ଦେଖି ଖଣ୍ଡିବେ ପାତକ ।
ଗୋହତ୍ୟା ସ୍ତ୍ରୀହତ୍ୟା ଆଉ ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ଦୋଷ
ମାତୃହରଣ ବୃଷଳୀପତି ଏ ବିଶେଷ ।
ଏ ମହାପାତକମାନ ଦେଖିଣ ଖଣ୍ଡିବେ
ନରକ ଭୋଗିବେ ନାହିଁ ସ୍ୱର୍ଗରେ ବସିବେ ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ଶମନ ସେଠାରୁ ଚଳିଲେ
ଅଗୁରୁ ବୃକ୍ଷର ତଳେ ମାଧବେ ଭେଟିଲେ ।
ଶିବଙ୍କ କହିବା କଥା ଜଣାଇଲେ ଫେଡ଼ି
ବହୁ ବିନୟେ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ପାଦତଳେ ପଡ଼ି ।
ତହୁଁ ମର୍କତ ବିମାନେ ବସାଇଲେ ନେଇ
ବୋଇଲେ ଏ କଳିଯୁଗେ ନ ଥାଅ ଗୋସାଇଁ ।
ଏହା କହି ଜନ୍ତୁନାଥ ମାଧବେ ଘେନିଣ
ସଂଯମନୀ ଭୁବନକୁ ଚଳିଲେ ବହନ ।

ନିଜ ସଭାଗୃହ ମଧ୍ୟେ ରଖିଲେ ସେ ପୁଣି
ଭକତ ଭାବକୁ ବିଜେ ତହୁଁ ଚକ୍ରପାଣି ।
ଯମ ଧର୍ମ ସଭାରେ ଯେ ନେଇ କଲେ ପୂଜା
ଭକତଙ୍କ ଭାବ ଘେନି ବିଜେ ଦେବ୍‌ରାଜା ।
ସେ ସଂଯମନୀ ପୁରକୁ ଯେତେ ଲୋକ ଯାନ୍ତି
ସେ ବିଷ୍ଣୁ ପାଷାଣ ଦେଖି ମୁକତି ଲଭନ୍ତି ।
ଗୋ ବ୍ରାହ୍ମଣ ମାତୃହନ୍ତା ବୃଷଳୀର ପତି
ଏ ଚାରି ମହାପାତକ ନ ପଶଇ କତି ।
ନରକର ଲୋକ ସ୍ୱର୍ଗେ ବସନ୍ତିତ ଯାଇ
ଯମ ବୋଲେ ଏଥୁ ବିଜେ ଜାତ ହେ ଗୋସାଇଁ ।
ଏମନ୍ତ ଅଛି ଅଗୁରୁ ବୃକ୍ଷର ମହିମା
ଶୁଣିଛି ମୁଁ ପିତାଠାରୁ ଜାଣ ହେ ମହାତ୍ମା ।
କାଲି ସେ ବୃକ୍ଷକୁ ମୁହିଁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ଦେଖିଛି
ଆଜି ନ ଦେଖିଣ ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ମଣୁଛି ।
ଏହା କହନ୍ତେ କିରାତ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଆଗରେ
ପୁଣି ପୁଣି କାନ୍ଦିଲେକ ପାର୍ଥ ଆକୁଳରେ ।
ଆହେ ପ୍ରଭୁ ଏବେ ମୁହିଁ କି ବୁଦ୍ଧି କରିବି
ତୁମ୍ଭର ଏ ପିଣ୍ଡଗୋଟି କାହିଁରେ ଦହିବି ।
ଏଡ଼େ ଅରଣ୍ୟେ ଅଗୁରୁ ବୃକ୍ଷ ନ ମିଳଇ
ଏମନ୍ତ ମାୟା କେ କଲା ଆଜି କାହିଁପାଇଁ ।
କିରାତ ବୋଲେ ଦେଖିଛି କାଲି ମୁଁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ
ଆଜି ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଲା କିମ୍ପାଇଁ ସେ ବୃକ୍ଷ ।
ଯହିଁ ଥିଲା ତହିଁ ବୃକ୍ଷ ଗୋପ୍ୟ ହୋଇଥିଲା
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ କାନ୍ଦନ୍ତେ ବୃକ୍ଷ ତହିଁ ଦୃଶ୍ୟ ହେଲା ।
ପାର୍ଥ ବୋଇଲେ ସେ ବୃକ୍ଷ ଦିଶିଲାଣି ଦେଖ
କିରାତ ଦେଖିଣ ସେହି ବୃକ୍ଷଟି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ।
ତହୁଁ ଯାଇ ତାକୁ ଜାରା ପକାଇଲା ହାଣି
ଚିରି ସବୁ ରୁଣ୍ଡ କଲା ସେହିଠାରେ ପୁଣି ।
ପାର୍ଥ କାଠ ସଜାଡ଼ିଣ ଯତନେ ଥୋଇଲେ
ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଉଠାଇ ଗଳେ ପୁଷ୍ପମାନ ଦେଲେ ।
ଅଗୁରୁ ପର୍ବତଠାରୁ ପାର୍ଥ ବହିନେଲେ
ସେଠାରୁ ପ୍ରଭୁ ପିଣ୍ଡକୁ ନିରୀକ୍ଷି ଚାହିଁଲେ ।
ଦେଖନ୍ତି ନୟନ ଭରି ପ୍ରଭୁଙ୍କର କାୟ
ଦିଶନ୍ତି ସେ ପ୍ରଭୁ ଦିବ୍ୟ ଅବତାର ପ୍ରାୟ ।
ତାହା ଦେଖି ମନଦୁଃଖ କରଇ ବିବସ୍ତ
ମୋ ବିନତି ଘେନି ଉଠ କିନା ଶିରୀବସ୍ତ ।
ମୁହିଁ ପଛେ ମୃତ୍ୟୁପିଣ୍ଡ ହେଉଛି ଗୋସାଇଁ
ଚନ୍ଦ୍ର ପରି ମୁଖ ତୋର ପରି ମୁଣ୍ଡା ଯାଇ ।
ମୁହିଁ ମୂଢ଼ ସହଦେବ ବୋଲ ନ ବୁଝିଲି
ଏ ତୁମ୍ଭ ଅବସ୍ଥା ଦେବ ନୟନେ ଦେଖିଲି ।

ଯେ ରୂପ ଦେଖି ଅଶେଷ ପାପ ହୁଏ କ୍ଷୟ
କେଉଁପରି ଅଗ୍ନିରେ ମୁଁ ଦହିବି ସେ ଦେହ ।
ଏମନ୍ତେ ବହୁ ବିକଳ ହୋଇକରି ପୁଣି
କାଠପରେ ଶୁଆଇଲେ କୃଷ୍ଣେ ଫାଲଗୁନି ।
ଅଗୁରୁ କାଠରେ ନେଇ ଲଗାନ୍ତେ ଅନଳ
ଜଳି ଉଠିଲା ସେକ୍ଷଣି ହୋଇଣ ପ୍ରବଳ ।
ନବତାଳ ଉପରକୁ ଉଠେ ନିଆଁ ଶିଖା
ଏକମାତ୍ର ଜାରା ତହିଁ ପାର୍ଥଙ୍କର ସଖା ।
ପାର୍ଥ ବୋଲେ ସ୍ୱାମୀ ଭୃଙ୍ଗତୁଲ୍ୟ ଯେ ଶରୀର
ତା ଦହନ କରୁଅଛି ଆଜି ମୁଁ ପାମର ।
ଅନଳ ଯେ ଦିବାରାତି ପ୍ରବଳେ ଜଳିଲା
ପ୍ରଭୁଙ୍କ ପିଣ୍ଡରେ ଅଗ୍ନି ଲାଗି ନ ପାରିଲା ।
ତାହା ଦେଖିଣ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ହୋଇଲେ ବିମୁଖ
ଜଳି ଜଳି ଶେଷ ହେଲା ଯେ ଅଗୁରୁ ବୃକ୍ଷ ।
ଭାଳଇ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଏହା ହୋଇଲା କେସନ
ପାପୀଲୋକ ପିଣ୍ଡ ସିନା ନୁହଇ ଦହନ ।
ଗୋରୁ ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ପାପ ଯାହାଠାରେ ଥାଇ
ସେ ଲୋକମାନଙ୍କ ପିଣ୍ଡ ଅଗ୍ନି ନ ଭକ୍ଷଇ ।
ପୁଣି ଭାବନ୍ତି ଏ ଗୋପେ ଷଣ୍ଢା ବଧ କଲେ
ବାଳକାଳେ ପୁତନାର ଜୀବନ ଘେନିଲେ ।
ଗୋଷ୍ଠେ ଥିଲାବେଳେ ପୁଣି ବକା ଛନ୍ତି ମାରି
ବଳାତ୍କାରେ ହରି ଥିଲେ ଗୋପୀଗଣ ଧରି ।
ଜୀବ ଥିବାଯାଏ ଯାଙ୍କୁ ପାପ ନ ଲାଗିଲା
ମରଣ ପରେ ଏ ପିଣ୍ଡେ କଳଙ୍କ ରହିଲା ।
ପୁଣି ଭାବିଲି ମୁହିଁ ତ ଅଟଇ ମନୁଷ୍ୟ
ମୁହିଁ ଛୁଇଁବାରୁ କିବା ଘଟେ ଏ ଭବିଷ୍ୟ ।
ଏମନ୍ତ ଭାବି ବିକଳ ହୁନ୍ତେ ଫାଲଗୁନି
ସେଠାରେ ଶୁଭିଲା ତହିଁ ଆକାଶରୁ ବାଣୀ ।
ଏ ପିଣ୍ଡକୁ ଭକ୍ଷି ନ ପାରିବ ଯେ ଅନଳ
କାହିଁପାଇଁ ତୁମ୍ଭେ ଏତେ ହେଉଛ ବିକଳ ।
ଏ ପିଣ୍ଡ ରହିବ ନୀଳସୁନ୍ଦର ପର୍ବତେ
ପୂଜା ସେ ପାଇବ ବହୁଦିନ ପରିଯନ୍ତେ ।
ଅନଳ ଲିଭାଇ ତୁହି କର ଆମ୍ଭ ବୋଲ
କାଢ଼ିଆଣି ସେ ପିଣ୍ଡକୁ ସମୁଦ୍ରରେ ମେଲ ।
ଦେବବାକ୍ୟ ଶୁଣି ଶୀଘ୍ର ଲିଭାଇଲେ ବହ୍ନି
ସେ ପିଣ୍ଡ କାଢ଼ି ଆଣିଲେ କରେ ଯଷ୍ଟି ଘେନି ।
ନେଇ ତାକୁ ଭସାଇଲେ ସମୁଦ୍ର ଜଳରେ
ପ୍ରେତକାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ କଲେ ଯଥା ନିମୟରେ ।
ଜାରାଶବରକୁ ପୁଣି ବୋଇଲେ କିରୀଟୀ
ସନ୍ଧାନେ ଯିବୁ ଏ ପିଣ୍ଡ ଲାଗିବ କେଉଁଠି ।
କେଉଁଠାରେ ଲାଗି ଏହା ହୋଇବେ ବିଖ୍ୟାତ
ଭଲରୂପେ ବୁଝୁଥିବୁ ଏଥିର ତଦନ୍ତ ।
ଜାରାଶବର ବୋଇଲା ରହିଲି ସନ୍ଧାନେ
ଏଥିରେ ହେଳା ମୋହର ନ ବୁଝିବ ମନେ ।
ଏହା କହି ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ସେ ହୃଦେ ସୁମରିଲା
ଭାର୍ଯ୍ୟାସହ ଜାରା ତହୁଁ ବାହୁଡ଼ିଣ ଗଲା ।
ଜାରାଶବରକୁ ବହୁ ତିଆରିଣ ପାର୍ଥ
ଗାଣ୍ଡିବ ଧନୁ ଧାରଣେ ହେଲେ ଅଶକତ ।
ମହୋଦଧି ତୀରେ ତୀରେ ଚଳିଲେ ବହନ
ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଯହିଁ ଦ୍ୱାରକା ଭୁବନ ।
ରୈବତ ପର୍ବତେ ଯାଇ ବସି ଫାଲଗୁନି
ଧ୍ୟାନେ ସୁମରଣା କଲେ ବ୍ୟାସ ମହାମୁନି ।
ପାର୍ଥ ଚିନ୍ତନ୍ତେ ବ୍ୟାସଙ୍କ କମ୍ପିଲା ଆସନ
ଧ୍ୟାନେ ବ୍ୟାସେ ଜାଣିଲେକ ଚିନ୍ତଇ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ।
ତହିଁ ବେଗେ ପାର୍ଥ ପାଶେ ମିଳିଲେ ସେ ଆସି
ବିନୟେ ପ୍ରଣମି ପାର୍ଥ ବଚନ ପ୍ରକାଶି ।
ପ୍ରଭୁ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଣ ଗଲେ ଏକା କରି
କାହୁଁ କାଳ ଆସି ତାଙ୍କ ପ୍ରାଣ ନେଲା ହରି ।
ଶୁଣି ବ୍ୟାସ ବୋଇଲେ ତୁ କେଉଁ କୃତ୍ୟ କଲୁ
କେଉଁଠାରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଣ ଅଇଲୁ ।
ପାର୍ଥ ବୋଇଲେକ ପୋଡୁଥିଲୁ ଚକ୍ରପାଣି
ଅଦ୍‌ଭୁତେ ଆକାଶରୁ ଶୁଭିଲାକ ବାଣୀ ।
ନ ପୋଡ଼ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଜଳେ ଭସାଇଣ ଦିଅ
ଦେବବାକ୍ୟେ କଲି ମୁହିଁ ତେମନ୍ତ ଉପାୟ ।
ଅଗ୍ନିରୁ କାଢ଼ି ଦେବଙ୍କୁ ମେଲିଦେଲି ଜଳେ
ଏବେ ଦ୍ୱାରକା ଯାଇ ନ ପାରଇ ବିକଳେ ।
ଯା ଶୁଣି କହିଲେ ବ୍ୟାସ ଶୁଣ ସବ୍ୟସାଚୀ
ସେ ପିଣ୍ଡ କଥା ତୋ ଆଗେ ପ୍ରକାଶ କରୁଛି ।
କଳିଯୁଗେ ଚାରିଲକ୍ଷ ବତିଶ ହଜାର
ବର୍ଷପୂଜା ପାଇବ ସେ ପିଣ୍ଡ ପୃଥିବୀର ।
ପାର୍ଥ ବୋଇଲେ ଶୁଣନ୍ତୁ ଆହେ ପିତୃପିତା
ମୁହିଁ ଅଇଲି କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଘେନିଣ ବାରତା ।
କୃଷ୍ଣ କହିଥିଲେ ଏହା ମୋ ନାରୀଗଣଙ୍କୁ
ବାଲୁକା ନଦୀରେ ପାରେ ରଖିବ ତାହାଙ୍କୁ ।
ଏ ବିଷୟେ ହେଳା କେବେ ନ କରିବୁ ତୁହି
ବାର ବାର କହିଛନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ଚେତୁଆଇ ।
ମୁଁ କେମ୍ନେ ଦେବି କୃଷ୍ଣଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର ସମ୍ବାଦ
ଶୁଣି ସ୍ତିରୀଏ କାନ୍ଦିବେ ସହିବ କା ହୃଦ ।
ଏଣୁ ଚିନ୍ତିଲି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ସଙ୍ଗେ ଯିବି ନେଇ
ସେମାନଙ୍କୁ ବୋଧ ଦେବ ତୁମ୍ଭେ ବାକ୍ୟ କହି ।

ଯା ଶୁଣି ବ୍ୟାସ ବୋଇଲେ ଚାଲ ହେ ବହନ
ପାର୍ଥ ବ୍ୟାସ ତହୁଁ ଦୁହେଁ କରିଲେ ଗମନ ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ନ ଦେଖି ସର୍ବେ ଆର୍ତ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି
ଏକାଳେ ତହିଁ ମିଳିଲେ ବ୍ୟାସ ମହାଯତି ।
ପୁର ମଧ୍ୟେ ଯାନ୍ତେ ପାର୍ଥ ଦେଖି ବେନି ମାଏ
ଧାଇଁ ଅଇଲେ ପାଶକୁ ପୁଲକିତ କାୟେ ।
ଛପନକୋଟି ଯାଦବେ ତ୍ରିପୁରେ ନିଃଶଙ୍କା
ସର୍ବେ ମଲେ ବସୁଦେବ ରହିଥିଲେ ଏକା ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଭୁବନେ ଥିଲେ ତିନିପଦ୍ମ ନାରୀ
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ସମୀପେ ସର୍ବେ ଆସିଣ ପଚାରି ।
ସେମାନଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲେ
ଯେଉଁ ଶାପ ଅଷ୍ଟବକ୍ର ଋଷି ଦେଇଥିଲେ ।
ସେ ଶାପରୁ ଶାମ୍ବ ଗର୍ଭୁ ଜନ୍ମିଥିଲା ଲୁହା
ସମୁଦ୍ରତୀରେ ନେଇଣ ଭସାଇଲେ ତାହା ।
ଘର୍ଷଣେ ସେ ଲୁହା ଛିଣ୍ଡି ବହିଯାଇ ଫେଣ
ତହିଁରୁ ଜନ୍ମିଣ ଥିଲା ସନ୍ତରାର ବଣ ।
କୋକୁଆ ମାରିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ରାତ୍ରେ ଗଲେ
ଏଥୁ ଯାଇ କାଦମ୍ବରୀ ପାନ ସର୍ବେ କଲେ ।
କାଦମ୍ବରୀ ପାନେ ସର୍ବେ ହୋଇଲେ ବାତୁଳ
ଯମୁନା ନଦୀର ତୀରେ ଲଗାଇଲେ ଗୋଳ ।
ରାମକୃଷ୍ଣ ତାହା ଖାଇ ଅଚେତନ ହୋଇ
ଭୂତଳେ ଶୋଇଲେ ଗୋଳ ନ ଜାଣନ୍ତି ସେହି ।
ଏ ସମୟେ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ କରି ମରାମରି ହେଲେ
ସନ୍ତରା ବଣରୁ ଡାଳ ଭାଙ୍ଗିଣ ପିଟିଲେ ।
ଯାହାଙ୍କ ଦେହେ ନ ଭେଦେ ପାଶୁପତ କାଣ୍ଡ
ସେ ସନ୍ତରା ଡାଙ୍ଗେ ହେଲେ ସର୍ବ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ।
ଛପନକୋଟି ଯାଦବେ ସମସ୍ତେ ମରିଲେ
ଚେତିଣ ଯା ଦେଖି ହଳୀ ଦେହ ତ୍ୟାଗ କଲେ ।
ଶେଷରେ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଜାରା ବିନ୍ଧିଲା ନାରାଚ
ସେ ଘାତେ ପ୍ରାଣ ତେଜିଲେ ପ୍ରଭୁ ଦେବରାଜ ।
ମୋତେ ରାଇଣ ଶ୍ରୀହରି ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କଲେ
ବୋଇଲେ ଦ୍ୱାରକାକୁ ତୁ ଯିବୁ ରାତ୍ରକାଳେ ।
ସମସ୍ତ କନ୍ୟାମାନଙ୍କୁ ଆଣିବୁ ଯେ ରାତି
ବାଲୁକା ନଦୀର ପାରେ ଥୋଇବୁ ସବୁନ୍ତି ।
ତୁମ୍ଭ ସହିତରେ ଥିବେ ସର୍ବ କନ୍ୟାମାନେ
ତୁମ୍ଭ ପାଶକୁ ଆସିବେ ପ୍ରଭୁ ପ୍ରତିଦିନେ ।
ଏହା ଶୁଣି ସ୍ତମ୍ଭୀଭୂତ ସକଳ କାମିନୀ
ଶୋକଭରେ କିଛି କହି ନ ପାରନ୍ତି ବାଣୀ ।
ବେନି ନୟନରୁ ଲୁହ ବହେ ଝର ଝର
କି ହେଲା ବୋଲି ମାରନ୍ତି କପାଳରେ କର ।
ବ୍ୟାସ ବୋଇଲେ ବିଧବା ନୁହ କେହି ମାୟେ
ଗଲେ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଭେଟିବ ବାଲୁକାର ଯାଏ ।
ବ୍ୟାସ ପାର୍ଥ ଯା କହନ୍ତେ ବାସୁଦେବ ଶୁଣି
ସେ ରାତ୍ରେ ବିଜେ କରିଲେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଘେନି ।
ବାଲୁକା ନଦୀକୁ ସର୍ବେ ପାରିହୋଇ ଗଲେ
ଘର ତୋଳାଇ ସେଠାରେ ସମସ୍ତେ ରହିଲେ ।
କାନ୍ଦି ସକଳ ବାଳୀଏ ବିକଳେ ବ୍ୟାସଙ୍କୁ
କହିଲେ କାହିଁ ଅଛନ୍ତି ଦେଖାଅ ନାଥଙ୍କୁ ।
କନ୍ୟାଙ୍କ ଆକୁଳେ ବ୍ୟାସ ମନ୍ତ୍ରେ ଆମନ୍ତ୍ରିଲେ
ଦିବ୍ୟ ଅବତାରେ କୃଷ୍ଣ ତହିଁ ବିଜେ କଲେ ।
ବତିଶ ସହସ୍ର କନ୍ୟା ଅଷ୍ଟ ପାଟବଂଶୀ
ସମସ୍ତଙ୍କ ପୁରେ କୃଷ୍ଣ ବିଜେ କଲେ ଆସି ।
ଲକ୍ଷେ ଷାଠିଏ ହଜାର ଅଶୀଏ କୁମର
ଏମାନେ ଆସି ମିଳିଲେ ଯେଝା ନାରୀ ପୁର ।
ଛପନକୋଟି ଯାଦବ ଆଉ ବୀର ଯେତେ
ଯେଝା ନାରୀ ସଙ୍ଗତରେ ମିଳିଲେ ସମସ୍ତେ ।
ହାସ୍ୟ ରସ କଉତୁକ କଲେ ସର୍ବେ ମିଳି
ବ୍ୟାସଦେବ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ କଲେ ସର୍ବବାଳୀ ।
ପୁଣି ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କି ଦେବୁ ହେ ବ୍ୟାସ
ଦୀର୍ଘାୟୁ ହୋଇଣ ତୁମ୍ଭେ ଦଶକଳ୍ପ ବସ ।
ଅଗସ୍ତି ବୋଇଲେ ରାଜା ଶୁଣ ଦେଇ ମନ
ଏହି ମୂଷଳୀ ପର୍ବରେ ହରିଙ୍କ ଆଖ୍ୟାନ ।
ପ୍ରତିଦିନ ଏହା ଯେହୁ କରିବ ପଠନ
ଅବଶ୍ୟ ଲଭିବ ସେହୁ ପୁତ୍ରପୌତ୍ରୀ ଧନ ।
ଯେଉଁମାନେ ଶ୍ରଦ୍ଧାଭରେ ଏହାକୁ ଶୁଣିବେ
ସର୍ବଦା କୃଷ୍ଣଙ୍କ ସେହୁ ଭକତ ହୋଇବେ ।
ସଂସାର ମାୟା ବନ୍ଧନୁ ଅବଶ୍ୟ ତରିବେ
ଲକ୍ଷ୍ମୀ କେବେ ସେମାନଙ୍କ ଗୃହ ନ ଛାଡ଼ିବେ ।
ଅର୍ଜିଥିବା ପାପମାନ ହୋଇବ ଖଣ୍ଡନ
ମହାଭାରତ ବିଷୟ ଶୁଣ ସୁଜ୍ଞଜନ ।
ପଣ୍ଡିତଜନ ମୋହର ନ ଧରିବ ଦୋଷ
ଶ୍ରୀହରିଙ୍କୁ ଚିନ୍ତି କହେ ଶ୍ରୀ ଶାରଳା ଦାସ ।

—০—

ବାଲୁକାନଦୀ ପାରେ ଯଦୁବଂଶ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବାସ ଓ ଅର୍ଜ୍ଜୁନଙ୍କ ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥେ ଗମନ

ପୁଣି ପଚାରଇ ରାଜା ଆହେ ମହାମୁନି
ପବିତ୍ର ହୋଇଲି ବାସୁଦେବ କଥା ଶୁଣି ।
ଆହେ ମହାମୁନି ମୁହିଁ ପଚାରଇ ଭଲେ
ଯଦୁବଂଶ ସ୍ତିରୀମାନେ ତହୁଁ କିସ କଲେ ।

କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ମୁନି ଶୁଣ ହେ ରାଜନ
ଯଦୁବଂଶ ନାରୀମାନଙ୍କର ବିବରଣ ।
ସ୍ତିରୀଜନମାନଙ୍କୁ ସେ ଅର୍ଜୁନ ପ୍ରବୋଧି
ରଖାଇଲେ ସେହିଠାରେ ଯାକୁ ଯଥାବିଧି ।
ପ୍ରଭାତ ହୁଅନ୍ତେ ବ୍ୟାସଦେବ ଏହା କଲେ
ସେଠାରେ ନଗର ପୁର ଯତ୍ନେ ବସାଇଲେ ।
ତୋଟା କୂପ ବାମ୍ପୀ ଆଦି ପୁଷ୍କରିଣୀ ମାନ
ଦେଖି ସକଳ ରମଣୀ ହେଲେ ତୋଷମନ ।
ସର୍ବ ଭିଆଇ ରଖିଲେ ତହିଁ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ
ଯେମନ୍ତ ବିଧିରେ ଥିଲା ଦ୍ୱାରକା ଭୁବନେ ।
ତେମନ୍ତ ପ୍ରାୟ ବୁଝିଣ ରହିଲେ ସମସ୍ତ
ସବୁକଥା ପାଶୋରିଲେ ପାଇ ତହିଁ ସୁସ୍ଥ ।
କଦଳୀ ପଣସ ଆତ ଆମ୍ବ ନାରୀକେଳ
ଟଭା ନାରଙ୍ଗ ବିବିଧ ସ୍ୱାଦୁ ସ୍ୱାଦୁ ଫଳ ।
ସକଳ ସଞ୍ଚିତ କରି ତହୁଁ ବେଦବ୍ୟାସ
ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇ କରି ଗମିଲେ ଆକାଶ ।
ଅମର ପୁରକୁ ଯାନ୍ତେ ବ୍ୟାସ ମହାମୁନି
ତାହାଙ୍କୁ ଦେଖିଣ ପୂଜା କରି ସସ୍ତ୍ରଯୋନି ।
କୁଶଳ ବାରତା ପୁଚ୍ଛାକଲେ ସହସ୍ରାକ୍ଷ
କେଉଁସ୍ଥାନୁ ବିଜେ କଲେ ପରାଶର ବତ୍ସ ।
ବ୍ୟାସ ବୋଇଲେକ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ହେ ଦେବେଶ
କୃଷ୍ଣସହ ତାଙ୍କ ବଂଶ ହୋଇଲେ ବିନାଶ ।
ତାହାଙ୍କର ସ୍ତିରୀମାନେ ଦ୍ୱାରକାରେ ଥିଲେ
କୃଷ୍ଣ ଅବସାନବେଳେ ପାର୍ଥକୁ କହିଲେ ।
ବାଲୁକା ନଦୀର ପାରେ ମୋ ସ୍ତିରୀମାନଙ୍କୁ
ରଖିବୁ ନେଇଣ ତୁହି ସେଠାରେ ତାହାଙ୍କୁ ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପିଣ୍ଡକୁ ପାର୍ଥ ଜଳେ ମେଲିଦେଲା
ଶୋକେ ରୈବତରେ ଆସି ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଚିନ୍ତିଲା ।
ଚିନ୍ତିବା ମାତ୍ରକେ ଆମ୍ଭେ ଗଲୁ ତା ପାଶକୁ
ସମସ୍ତ ବିଷୟ ଫେଡ଼ି କହିଲା ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ।
ତାହାକୁ ଘେନି ଆମ୍ଭେ ଦ୍ୱାରକାକୁ ଗଲୁ
କନ୍ୟାଙ୍କୁ ନେଇ ବାଲୁକା ପରେ ରଖାଇଲୁ ।
ସର୍ବ ସଞ୍ଚୟ କରିଛୁ ଆମ୍ଭେ ସେହିସ୍ଥାନେ
ସେଠାରେ ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପତ୍ତି ହୋଇବ ଯେସନେ ।
ଦେଖି ଯଥାକାଳେ ତୁମ୍ଭେ ବରଷିବ ଜଳ
ଯେପରିକି ତହିଁ ଶସ୍ୟ ହୋଇବ ବହୁଳ ।
ଏମନ୍ତ କହିଣ ତହୁଁ ବ୍ୟାସ ତପୋଧନ
ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ସଭାରେ ଯାଇ ମିଳିଲେ ବହନ ।
ଏ ଉତ୍ତାରୁ ଶୁଣ ରାଜା ପାର୍ଥ ତହିଁ ଥିଲେ
ତହୁଁ ଆସିବା ପାଇଁକି ଉଦ୍‌ବେଗ ହେଲେ ।

ରାତ୍ରକାଳେ ସେହିଠାରୁ ହୋଇଲେ ବାହାର
ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଯାଇଁ ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥ ପୁର ।
ଯେବଣ ସ୍ଥାନରେ ଥିଲେ ଧରମ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ସନ୍ନିଧିରେ ପ୍ରବେଶିଲେ ଯାଇଣ କିରୀଟୀ ।
ଦେଖି ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କୁ ପାର୍ଥ କଲେ ନମସ୍କାର
ବେନି ନୟନୁ ତାଙ୍କର ବହିପଡ଼େ ନୀର ।
ଦେଖିଣ ଅର୍ଜୁନ ମନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିଷାଦ
ଭାଳନ୍ତି ଯୁଧିଷ୍ଠି କିସ ପଡ଼ିଲା ପ୍ରମାଦ ।
ଆସ ଆସ ଆରେ ପାର୍ଥ ପୁଚ୍ଛଇ ମୁଁ ତୋତେ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ବାରତା କହ ବାବୁ ମୋତେ ।
ତୋତେ ହକାରଇ କିସ କହିଲେ ଶ୍ରୀହରି
ସ୍ୱରୂପ ବଚନ ମୋତେ କହ ବେଗ କରି ।
ଶରୀର କମ୍ପଇ ତୋର ମନ ଦୁଃଖ ହୋଇ
କେବଣ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା କହ ଆରେ ଭାଇ ।
କେବଣ କାରଣେ ଗଲୁ ଆରେ ବାବୁ ପାର୍ଥ
କାହିଁପାଇଁ ଡକାଇଲେ ପ୍ରଭୁ ଜଗନ୍ନାଥ ।
ବୋଇଲେ ଅର୍ଜୁନ ତହୁଁ ଗଦ ଗଦେ ବାଣୀ
ଶୋକରେ ଶରୀର ଦେହ ଦାବାନଳ ଜିଣି ।
ବଡ଼ ଆକୁଳେ କହନ୍ତି ଶୁଣ ଆହେ ଦେବ
ସନ୍ତରା ବଣରେ ମଲେ ସମସ୍ତ ଯାଦବ ।
ମୁଁ ଯାଇ ମିଳେ ଯେ କାଳେ କୃଷ୍ଣ ସନ୍ନିଧାନେ
ପ୍ରଭୁ କଣ୍ଠାଗ୍ରତ ପ୍ରାଣେ ଥିଲେ ଅଚେତନେ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅନେକ କଥା କହିଲେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ
ପରିଶେଷେ କହିଲେ ସେ ଆସ ମୋ ପାଶକୁ ।
ବହୁତ କହିଲେ ମୋତେ ହୋଇଣ ବିନୟୀ
କେଉଁପରି ଛୁଇଁବି ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ଆଜ୍ଞା ନାହିଁ ।
ଯେତେ ଡାକିଲେ ନ ଯାନ୍ତେ ତାହାଙ୍କର କତି
ଧନୁକୁ ବଢ଼ାଇ ଦିଅ ବୋଇଲେ ଶ୍ରୀପତି ।
ଏହା କହନ୍ତେ ବଢ଼ାଇ ଦେଲି ମୁଁ ଗାଣ୍ଡିବ
ଧନୁକୁ ଛୁଅନ୍ତେ ପ୍ରାଣ ତେଜିଲେ ମାଧବ ।
ଜାରା ଆଣିଲା ଅଗୁରୁ ବୃକ୍ଷୁ କାଠ ଚିରି
ମୁହିଁ କାଠ ସଜାଡ଼ିଲି ତିନିତାଳ ସରି ।
ତା ପରେ ଶୁଆଇ ଦେଲି ପ୍ରଭୁପିଣ୍ଡ ନେଇ
ତହିଁପରେ ସେ କାଠରେ ଲଗାଇଲେ ଜୁଇ ।
ରାତ୍ର ଦିବସରେ ତହିଁ ଜଳିଲା ବହନି
ପିଣ୍ଡ ନ ପୋଡ଼ି ପୋଡ଼ିଲା ହସ୍ତପଦ ବେନି ।
ନାକ କାନ ଆଖି ପାଟି ଦହନ ହୋଇଲା
କେବଳ ସେ ପିଣ୍ଡ ଗୋଟି ଦଗଧ ନ ହେଲା ।
ରାତ୍ର ଦିବା ଜଳି ପିଣ୍ଡ ଯେଣୁ ନ ପୋଡ଼ିଲା
ଆକାଶରୁ ଏହିପରି ଦୈବବାଣୀ ହେଲା ।

ଏ ପିଣ୍ଡ ଭସ୍ମ ନୋହିବ ବୁଝ ଫାଲଗୁନି
ସମୁଦ୍ରରେ ମେଲିଦିଅ ଯାଅ ଶୀଘ୍ର ଘେନି ।
ଏହା ଶୁଣି ତହୁଁ ମୁହିଁ କନ୍ଧ କରି ନେଲି
ସମୁଦ୍ର ଜଳରେ ନେଇ ଭସାଇଣ ଦେଲି ।
ସେଠାରୁ ବାହୁଡ଼ି ମୁହିଁ ଅଇଲି ତୁରିତେ
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଆଜ୍ଞାରେ ନେଲି ତାଙ୍କ ନାରୀ ଯେତେ ।
ବାଲୁକା ନଦୀର ପାରେ ସବୁଙ୍କୁ ରଖିଲି
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କହିବା ପାଇଁ ଏଥକୁ ଅଇଲି ।
ସକଳ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଯହୁଁ କହିଲେ ଅର୍ଜୁନ
ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଦେବ ହେଲେ ଅଚେତନ ।
ମୁଖେ ନୀର ସିଞ୍ଚି ପାର୍ଥ କଲେକ ସଚେତ
ଚାରିଭାଇ କାନ୍ଦିଲେ ଯେ ହୋଇଣ ଦୁଃଖିତ ।
ଚେତି ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଲନ୍ତି ହୋଇଣ ତାଟକା
ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଣ କୃଷ୍ଣ କାହିଁଗଲୁ ଏକା ।
ଏହା କହି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ରୋଦନ କରନ୍ତି
ଭାଇମାନେ ବୁଝାଇଲେ କେବେ ନ ବୁଝନ୍ତି ।
ତୋର ଅଭାବେ ଆମ୍ଭର ରାଜ୍ୟେ କିସ କାର୍ଯ୍ୟ
ତୋତେ ଦେଖି ଭୁଲିଥିଲି ସବୁ ଦେବରାଜ ।
ବନ୍ଧୁ ସୋଦରଗଣେ ମୋ ନାଶ ଗଲେ ସବୁ
କାହା ଆଗେ ଯାଇ ଆଉ ଏ ଦୁଃଖ କହିବୁ ।
ଶୋକରେ ଧର୍ମନନ୍ଦନ ହୋଇଲେ ଅଜ୍ଞାନ
କୋଳ କରି ଧଇଲେ ସେ ପଣ୍ଡୁବୀର ଭୀମ ।
ଶୁଣି ଦ୍ରୌପଦୀ କରନ୍ତି ଅନିର୍ବାର ଶୋକ
ତାଙ୍କ ଶୋକକୁ ନିବାରି ନ ପାରନ୍ତି ଲୋକ ।
କାନ୍ଦି କୃଷ୍ଣା ବାହୁନନ୍ତି ଆହେ ଚକ୍ରଧାରୀ
କେଣିକି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଗଲ ଛାଡ଼ିକରି ।
ପାଣ୍ଡବେ ସହାୟ ହୋଇ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଲ
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ହାତେ ପୃଥ୍ୱୀ ଭାରା ନିବାରିଲ ।
ଆବର ଜୀବନ୍ତେ କିସ ଅଛି ଅବା ଲେଖା
କେଉଁ କାରଣରୁ ଛାଡ଼ିଗଲ ପ୍ରାଣସଖା ।
ଶୋଷକ ନାଶକ ଅଟ ଜଗତାଧିକାରୀ
କି ଚରିତ କଲୁ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ତୁ ଛାଡ଼ିକରି ।
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ସବୁବେଳେ ତୁମ୍ଭେ ହିତକାରୀ
କିପରି ମୂର୍ଚ୍ଛିଣ ପ୍ରଭୁ ଗଲ ଛାଡ଼ିକରି ।
ସୁଭଦ୍ରା ଦେବୀ ଭିତରେ ଏ ବାରତା ପାଇ
ଭାଇଙ୍କ ଗୁଣ ସୁମରି କାନ୍ଦେ ଏହା କହି ।
ତୁମ୍ଭେ ଜଗତର ନାଥ ଅଟ ପରା ଭ୍ରାତ
ଏସନକ କେଉଁପରି ହେଲା ବିପରୀତ ।
ବସୁଦେବ ଦେବକୀ ଯେ ଯଦ୍ୟପି ଶୁଣିବେ
କିପରି ସେମାନେ ଆଉ ଜୀବନ ଧରିବେ ।

ମୋତେ କହୁଥିଲ ସଦା ଭଉଣୀ ଭଉଣୀ
କେଉଁଆଡ଼େ ଗଲ ପଦେ ନ କହିଣ ବାଣୀ ।
ଅଭିମନ୍ୟୁ ବୋଲି ମୋର ପୁତ୍ରେକ ଯେ ଥିଲା
ପଦ୍ମବ୍ୟୂହ ମଧ୍ୟେ ସେହି କୁମର ପଡ଼ିଲା ।
ପୁତ୍ରଶୋକ ଉପେକ୍ଷିଲି ତୁମ୍ଭ ମୁଖ ଦେଖି
ଏବେ ଭାଇ କାହିଁଗଲ ହେଲି ନିରିମାଖି ।
ପାର୍ଥେ ଭଦ୍ରା ବୋଲେ ନାଥ କୃଷ୍ଣ ଆମ୍ଭ ଆତ୍ମା
ତାହାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଅଇଲି କିପରି ମହାତ୍ମା ।
ମୋତେ ହରି ନେବାବେଳେ କି ନ କଲେ ଭାଇ
ବଳରାମେ ପର କଲେ ତୁମ୍ଭ ପକ୍ଷ ହୋଇ ।
ସବୁବେଳେ କୃଷ୍ଣ ତୋର ରଥରେ ସାରଥି
ତାଙ୍କ ମରଣରେ ତୋର ନୁହିଁଇ ବିପତ୍ତି ।
କେମନ୍ତେ ଛାଡ଼ିଲ ତୁମ୍ଭେ ବଳିଲାକ ସତ
କିପରି ଦହନ କଲ ଆହେ ପ୍ରାଣନାଥ ।
ଏ ସମୟେ ବ୍ୟାସଦେବ ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥେ ଆସି
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କି ବୁଝାଇଲେ ସନ୍ନିଧିରେ ବସି ।
ପୁଣି ବ୍ୟାସ ବୋଇଲେ ହେ ଶୁଣ ଯୁଧିଷ୍ଠିର
ପରୀକ୍ଷିତେ ରାଜ୍ୟ ଦେଇ ତୁମ୍ଭେ ତୀର୍ଥ କର ।
ବହୁତ ଧର୍ମେ ପାଳିଲ ତୁମ୍ଭେ ବସୁନ୍ଧରା
ଏବେ କଳିକାଳ ହେଲା ହେବ ପାପଭରା ।
କୋଟିଏ ତୀର୍ଥ କରିଣ ଯାଅ ହିମବନ୍ତ
ସେଠାରେ ଫିଟିଛି ସ୍ୱର୍ଗେ ଯିବାପାଇଁ ପଥ ।
ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ବ୍ୟାସଦେବ ପୁଚ୍ଛାକଲେ
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପିଣ୍ଡକୁ ପାର୍ଥ ପୋଡ଼ିଲା ଅନଳେ ।
ନ ପୋଡ଼ନ୍ତେ ସ୍ୱର୍ଗବାଣୀ ହେଲା ମେଲି ଜଳେ
ସେ ପିଣ୍ଡ କିସ ହୋଇବ ଏହି କଳିକାଳେ ।
ବ୍ୟାସ ବୋଇଲେ ତହୁଁ ଶୁଣ ଧର୍ମରାୟ
କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଶରୀରଟି ଅଟଇ ଅକ୍ଷୟ ।
ଯେବଣ ଜାରାଶବର କଲା ଶରାଘାତ
ତାହାକୁ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଛନ୍ତି ଜଗନ୍ନାଥ ।
ଦିନେ ସ୍ୱପନେ କହିଲେ ତାକୁ ଦେବରାଜ
ମୋ ପିଣ୍ଡକୁ ନେଇ ବ୍ୟାଧ ତୁହି କର ପୂଜା ।
ଯା ଶୁଣି ସ୍ୱପନୁ ଚେତି ଉଠଇ ଶବର
ପାଶରେ ବସି କହନ୍ତି ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ରଧର ।
ଉଠି ବସି ଧଡ଼ପଡ଼େ ଦେଖି ସାକ୍ଷାତରେ
ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଣାମ କରିଣ ତାହାଙ୍କ ପାଶରେ ।
ସେ ପ୍ରତିମାକୁ ଘେନିଣ ଚଳିଲା ବହନ
ରୁଦ୍ରନଦୀ ତୀରେ ଯହିଁ ତ୍ରିଅମ୍ବକ ସ୍ଥାନ ।
ଧବଳ ପର୍ବତେ ଅଛି ଅଗୁରୁ ତରୁଏ
ସେ ବୃକ୍ଷତଳେ ସ୍ଥାପିଲା ପ୍ରଭୁ ଦେବରାୟେ ।

ପାଣି ପତ୍ର ନେଇ ନିତି ପୂଜା ସେ କରଇ
ବନୁ ପକ୍ୱଫଳ ଆଣି ଭୋଜନ ଦିଅଇ ।
ପୁତ୍ର ଭାରିଯା ତାହାର କେହି ନ ଜାଣନ୍ତି
ଏମନ୍ତ ଗୋପ୍ୟେ ସେ ପୂଜା କରୁଥାଇ ନିତି ।
ଜୟ ଜୟ ଜଗନ୍ନାଥ ଶଙ୍ଖଚକ୍ରଧାରୀ
ଜୟ ଜୟ ଦୀନବନ୍ଧୁ ଭକ୍ତ ହିତକାରୀ ।
ଭକତ ବାନ୍ଧବ ତୁମ୍ଭେ କମଳା ବଲ୍ଲଭ
ବଇକୁଣ୍ଠପତି ତୁମ୍ଭେ ଜୟ ବାସୁଦେବ ।
ତୁମ୍ଭ ନାମ ସୁଧାରସ ସଦା ପିଉ ମନ
ତବ ନାମ ଭାବି ଭାବି ଯାଉ ଏ ଜୀବନ ।
ଏହା ମାଗେ ନିରନ୍ତରେ ଶ୍ରୀ ଶାରଳା ଦାସ
ଶୁଣ ସାଧୁ ସୁଜ୍ଞଜନେ ମନ କର ତୋଷ ।

—0—

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପିଣ୍ଡ ଅନ୍ୱେଷଣାର୍ଥେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗେ ଦୂତ ପ୍ରେରଣ ଓ ବାସୁ ବ୍ରାହ୍ମଣର ମାଧବ ଦର୍ଶନ

ପୁନରପି ଭକ୍ତିଭରେ ମନୁ ନରନାଥ
ଆସନରୁ ଉଠିକରି ଯୋଡ଼ି କରପତ୍ର ।
ଅଗସ୍ତି ମୁନିଙ୍କ ପାଦେ ନମସ୍କାର କଲେ
ଧୂପ ଦୀପ ନଇବେଦ୍ୟ ଦେଇଣ ପୂଜିଲେ ।
ବୋଇଲେ ଭୋ ମୁନି ଦୟା ରଖି ମୋହଠାରେ
ଭାରତ ସୁଧା ଆଖ୍ୟାନ କହ ଶ୍ରୀ ମୁଖରେ ।
ସେ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଆଣି ବ୍ୟାଧ ସେଠାରେ ପୂଜିଲେ
ତାହାର ଭାରିଯା ପୁତ୍ର କେହି ନ ଜାଣିଲେ ।
ତାହାଠାରେ ମହାପ୍ରଭୁ ହୋଇଲେ ସନ୍ତୋଷ
ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ କଥା ପୁଣି ହେଲା କିସ ।
ସେ ବିଷୟ ସର୍ବ ଫେଡ଼ି କହନ୍ତୁ ଗୋସାଇଁ
ତାହା ଶୁଣିଲେ ସନ୍ତୋଷ ହୋଇବଇଁ ମୁହିଁ ।
ମୋ ମାନସ ତୃଷାର୍ତ୍ତକୁ ଆହେ ମୁନିବର
ଭାରତ ଚରିତ ନୀର ଦେଇ ତୃପ୍ତି କର ।
ଅଗସ୍ତି ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ମନୁରାଜା
ଏମନ୍ତ କେତେ ବରଷ ବ୍ୟାଧ କଲା ପୂଜା ।
ହରିବଂଶେ ଋତୁପର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି ଥିଲେ ରାଜା
ଜାନୁଘଣ୍ଟ ନାମେ ହେଲା ତାହାର ଆତ୍ମଜା ।
ତାହାର କୁମର ନାମ ଅଟେ ଅଶ୍ୱମାଳି
ତା ଠହୁଁ ପୁତ୍ର ହୋଇଲା ତା ନାମ ଗୋପାଳି ।
ତାହାର ନନ୍ଦନ ନାମ ଅଟେ ପଶୁପତ୍ର
ଜୟନ୍ତ ବୋଲିଣ ସୁତ ତାର ହେଲା ଜାତ ।
ଜୟନ୍ତର ସୁତ ନାମ ହେଲା ସଦାଶିବ
ତାହାର ନନ୍ଦନ ନାମ ନୃପତି ଗାଲବ୍ୟ ।
ଗାଲବ୍ୟ ରାଜାର ପୁତ୍ର ଦୁହିତା ନ ଥିଲା
ପ୍ରଭୁଙ୍କ ପାଦରେ ରାଜା ଯହୁଁ ସେବା କଲା ।
ତାହାର ବୀର୍ଯ୍ୟେ ଗୋଟିଏ ହୋଇଲା ସନ୍ତତି
ତାହା ନାମ ଦେଲେ ଗାଲମାଧବ ନୃପତି ।
ବଡ଼ାଇ ପ୍ରତାପୀ ସେହି ହେଲା ମହାରାଜା
ଦିବାରାତ୍ର କରିଲା ସେ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କର ପୂଜା ।
କୃଷ୍ଣ ଅବତାର ଯହୁଁ ହୋଇଲାକ ଲୀନ
କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ନ ଦେଖି ରାଜା ନ ଭୁଞ୍ଜିଲା ଅନ୍ନ ।
ମଦନ ବିତ୍ତ ବୋଲିଣ ତାହାଙ୍କର ମନ୍ତ୍ରୀ
ସେ ରାଜାଙ୍କୁ ଜଣାଇଲା ଶୁଣ ହୋ ନୃପତି ।
ମନଃଦୁଖେ ଆଉ ଅବା ମିଳିବ କି ଫଳ
ମାଧବ ଯେ ବିଜେ କଲେ ରୁଦ୍ରନଦୀ କୂଳ ।
ଶୁଣିଲି ମୁଁ ଜାରା ଘରେ ପ୍ରଭୁ ଭଗବାନ
କାଳିନ୍ଦୀ ହ୍ରଦରେ ସେହୁ ତେଜିଲେ ଜୀବନ ।
ତାଙ୍କୁ ପୋଡ଼ନ୍ତେ ପୋଡ଼ିଲେ ନାହିଁ ସେ ଅନଳେ
ପାର୍ଥ ତାଙ୍କୁ ନେଇ କରି ମେଲିଦେଲେ ଜଳେ ।
ଶୁଣି କରି ନରଇନ୍ଦ୍ର ଦୂତଙ୍କୁ ରାଇଲେ
ଚାରିଦିଗେ ଚାରିଦୂତ ଶୀଘ୍ର ପଠାଇଲେ ।
ପୂର୍ବଦିଗେ ବିଷ୍ଣୁ ଦାସ ଚଳିଲେ ତୁରିତ
ଉତ୍ତର ଦିଗକୁ ଗଲେ ହରିଦାସ ଦୂତ ।
ପଶ୍ଚିମେ ଗଲେ ସୁଦେବ ନାମେ ଦ୍ୱିଜବର
ବାସୁଦେବ ଦାସ ଗଲା ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗର ।
କାଳିନ୍ଦୀର ତୀରେ ଅଛି ମନୋହର ବନ
ସେଠାରେ ଖୋଜଇ ଦ୍ୱିଜ ମାଧବଙ୍କ ଚିହ୍ନ ।
ତହୁଁ ଯାଇଣ ପ୍ରବେଶ ବୃନ୍ଦଅର୍କ ବନେ
ଭ୍ରମଇ ସେ ବାସୁଦେବ ବଡ଼ଇ ଗହନେ ।
ଛିଦ୍ରେକ ନ ଛାଡ଼ି ବୁଲେ ଖୋଜି ସବୁସ୍ଥାନ
ଭେଟିଲା ଯହିଁ ଶବରମାନଙ୍କ ସଦନ ।
ଜାରାଶବରର ଅଛି ସେହିଠାରେ ବାସ
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପିଣ୍ଡ ପୂଜଇ ସେ ରାତ୍ର ଦିବସ ।
ବାସୁଦେବ ନାମେ ଏକ ଜରାର ସନ୍ତତି
ବାସୁଦେବ ଦ୍ୱିଜ ଯାଇ ମିଳେ ତାର କତି ।
ଆଜାନୁଲମ୍ବିତ ଜୁଡ଼ା ତ୍ରିକଚ୍ଛ ବସନ
ଉତ୍ତରୀ ପଇତା କନ୍ଧେ ଶ୍ରୀମନ୍ତ ଲକ୍ଷଣ ।
ଗୁପତ କରି ରଖିଛି ସେହୁ ବେଦକାଣ୍ଡି
ପୋଥି ଛତ୍ର ଧରିଅଛି ଆଉ କୁଶବିଡ଼ି ।
ଗଡୁପତ୍ରୀ ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ଯେ କରେ ଜପାମାଳୀ
ଦ୍ୱିଜବର ପ୍ରବେଶିଲେ ସେ ଶବରପଲ୍ଲୀ ।

ଦେଖିଣ ବାସୁ ଶବର କଲା ବହୁ ପୂଜା
ଭକତ ଦେଖିଣ ତହିଁ ରହିଲା ସେ ଦ୍ୱିଜା ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ବୋଇଲା ନାମ ବାସୁଦେବ ମୋର
କିରାତ ବୋଇଲା ମିତ୍ର ହୋଇଲ ମୋହର ।
ଶବର ବୋଇଲ ମିତ୍ର ଶବରୀ ମିତଣୀ
ଉପୁଜିଲା ବହୁ ପ୍ରୀତି ଅଭେଦ ମୁଁ ଜାଣି ।
ଏ ରୂପେ ରହିଲେ ଦ୍ୱିଜ ତହିଁ କିଛିଦିନ
ଜାରାର ଶିରେ ପ୍ରସାଦ ଲାଗିବା ଦେଖିଣ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗୁପ୍ତେ କହଇ ଶବରଣୀ ପାଶ
କଥାଏ ପୁଛିବି ମନେ ନ କରିବ ରୋଷ ।
ଶବରୁଣୀ ବୋଲେ ତୁମ୍ଭ ଜନ୍ମ ଅଟେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ
କି କଥା ପୁଛିବ ପୁଛ ନ ରଖି କପଟ ।
ପ୍ରତିଦିନ ପାଣି ପତ୍ର ଘେନିଯାନ୍ତି ମିତେ
କେଉଁ ଦେବତାଙ୍କୁ ପୂଜି ଆସନ୍ତି ସେ ନିତ୍ୟେ ।
ଶବରୀ ବୋଇଲା ତାହା ମୁହିଁ ଜାଣେ ନାହିଁ
ଶ୍ୱଶୁର କି ଦେବପୂଜା କରନ୍ତି ସେ ଯାଇଁ ।
ତୁମ୍ଭର ମିତ ଆସନ୍ତୁ ପଚାରେ ତାହାଙ୍କୁ
ସେ ଜାଣିଥିବେ ନିଶ୍ଚୟ କହିବେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ।
ଏକାଳେ ମିତ ଆସିଣ ସେଠାରେ ମିଳିଲା
ଶବରୀ ଶ୍ୱଶୁର ଦେବପୂଜା ପଚାରିଲା ।
ବାସୁଦେବ ବ୍ୟାଧ ବୋଲେ ମୁଁ ତା ଜାଣେ ନାହିଁ
ପିତା କି ଦେବ ପୂଜନ୍ତି କାହିଁ କିସ ଯାଇ ।
ତାହାଠାରୁ ବାସୁ ଦ୍ୱିଜ ଜାରା ପାଶେ ଗଲା
ପୁତ୍ର ମିତ୍ର ଦ୍ୱିଜେ ଦେଖି ବ୍ୟାଧ ପୁଚ୍ଛାକଲା ।
କେଉଁଠାରୁ ଆସିଥିଲ କାହିଁ ପୁଣ ଯିବ
ଏହା ଶୁଣି ବୋଇଲେ ସେ ଦ୍ୱିଜ ବାସୁଦେବ ।
ଆସିଥିଲି ତୀର୍ଥଭ୍ରମି ଏଠାରେ ମିଳିଲି
ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କ ପ୍ରେମରେ ଭୁଲି ରହିଗଲି ।
ତୁମ୍ଭର ଭକ୍ତି ମୁଁ ଯାହା ଦେଖୁଛି ନେତ୍ରରେ
ତୁମ୍ଭ ପରି ଦେଖି ନାହିଁ ଜଣେ କେଉଁଠାରେ ।
ବଡ଼ ଶୁଦ୍ଧାଚାର ଅଟେ ତୁମ୍ଭର ଚରିତ
ନିତି ତୁମ୍ଭେ କାହିଁ ଯାଅ ଘେନି ଫୁଲ ପତ୍ର ।
ଜଣାଯାଏ କେଉଁ ଦେବେ ପୂଜ ନିତି ଯାଇ
ଥରେ ମୋତେ ସଙ୍ଗେ ନିଅ ଦେଖିବଇଁ ମୁହିଁ ।
ଶବର ବୋଇଲା ଯହିଁ ପୂଜଇ ମୁଁ ଦେବ
ସେଠାକୁ ହେ ଦ୍ୱିଜ ତୁମ୍ଭେ ଯାଇ ନ ପାରିବ ।
ବ୍ୟାଘ୍ର ଭାଲୁ ଆଦି ଜୀବେ ତହିଁ ବଡ଼ ଭୟ
କିପରି ନେବି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ହେ ବିପ୍ର ତନୟ ।
ଯଦି ତୁମ୍ଭେ ନଷ୍ଟ ହୁଅ ପାଇବି ମୁଁ ଦୋଷ
ଆରବେଳେ ଏହିକଥା ମୋ ଆଗେ ନ ଭାଷ ।

ଜାରା ବଧୂ ବୋଲେ ପିତା ନ କର ଅନ୍ତର
ପ୍ରାଣୁ ଅଧିକ ଏ ମିତ୍ର ତୁମ୍ଭ ପୁତ୍ରଙ୍କର ।
ଜାରା ବୋଲେ ତେବେ କାଲି ଗଲେ ମୁଁ ପୂଜାକୁ
ସଙ୍ଗତରେ ନେଇଯିବି ଡାକିଣ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ।
ଏହା ଶୁଣି ଦ୍ୱିଜବର ବାସକୁ ଫେରିଲେ
ରାତ୍ର ହୁଅନ୍ତେ ଖାଇପିଇ ସମସ୍ତେ ଶୋଇଲେ ।
ନିଶି ଶେଷ ହେଲା ଯହୁଁ ହୋଇଲା ପ୍ରଭାତ
ବ୍ୟାଧ ଦ୍ୱିଜ ସ୍ନାନ ଆଦି ସାରିଲେ ତୁରିତ ।
ତହୁଁ ବ୍ୟାଧ ବୋଲେ ଦ୍ୱିଜ ଚାଲ ମୋ ସଙ୍ଗରେ
ଅନ୍ଧପଟଳ ବାନ୍ଧିବି ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ନେତ୍ରରେ ।
ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ହେଉ ତେବେ ବାନ୍ଧ ହେ ସତ୍ୱରେ
ଅନ୍ଧପଟଳ ବାନ୍ଧିଣ ଦ୍ୱିଜ ନୟନରେ ।
ତହୁଁ ସଙ୍ଗେ ହାତ ଧରି ବାହାର ହୋଇଲା
ସେ ମହାବନସ୍ତ ମଧ୍ୟେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଗଲା ।
କମଣ୍ଡଳେ ଜଳ ଦ୍ୱିଜ ଧରିଛନ୍ତି ହାତେ
ଯବଧାନ ତିଳ ବୁଣି ଯାନ୍ତି ଯିବା ପଥେ ।
ଶବର ପ୍ରବେଶ ହେଲା ରୁଦ୍ରନଦୀ ତୀର
ଘରଠାରୁ ଅଟଇ ଯେ ଦୁଇକ୍ରୋଶ ଦୂର ।
ଯେଉଁଠାରେ ବିଜେ କରିଛନ୍ତି ଚକ୍ରଧର
ସେହିଠାରେ ପ୍ରବେଶିଲା ଶବର କୁମର ।
ଦ୍ୱିଜର ଅନ୍ଧପଟଳ ସେଠାରେ ଫେଡ଼ିଲା
ପଟଳ ଫେଡ଼ନ୍ତେ ଦ୍ୱିଜ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଦେଖିଲା ।
ଅଗୁରୁ ବୃକ୍ଷର ତଳେ ପ୍ରଭୁ ଜଗନ୍ନାଥ
ବିଜୟ କରି ଅଛନ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବୀକାନ୍ତ ।
ଦେଖି ବିନୟେ ବ୍ରାହ୍ମଣେ କରେ ତହିଁ ସ୍ତୁତି
ଜୟ ହେ ମାଧବ ତୁମ୍ଭେ ବୈକୁଣ୍ଠାଧିପତି ।
ସଂସାର ସଂହାରକାରୀ ହେ ପରମ ଯୋଗୀ
କି ହେତୁରୁ ନାଥ ତୁମ୍ଭେ ହୋଇଲ ଅଭୋଗୀ ।
ସ୍ୱାମୀ ମୁଁ ଗାଲମାଧବ ନୃପତିର ଚାର
ଖୋଜି ଆସିଥିଲି ଭେଟ ପାଇଲି ତୁମ୍ଭର ।
ଗାଲମାଧବେ କହିକି ଏଠାରୁ ମୁଁ ଗଲେ
କୋଟି ପୂଜା ଦିଆଇବି ଆପଣଙ୍କୁ ଭଲେ ।
ଜୟ ଜୟ ଦୀନବନ୍ଧୁ ଅନାଦି ପୁରୁଷ
ଜୟ ଜୟ ଯୋଗେଶ୍ୱର ଜୟ ରମାଈଶ ।
ହେ ପ୍ରଭୁ କରୁଣାକର ଶରଣ ବତ୍ସଳ
ବହୁରୂପ ଧରି ତୁହି କାମିନୀଙ୍କ ମେଳ ।
ବେଦଶାସ୍ତ୍ରମାନଙ୍କେ ମୁଁ ଭଲେ ଅଛି ଜାଣି
କେମନ୍ତେ ଏଣେ ରହିଲ ଏ ଦୁର୍ଗମ ଭୂମି ।
ଶବର ଛାର କରଇ ତୋର ପାଦପୂଜା
ଅନୁଗ୍ରହ କଲେ ତୋତେ ପୂଜିବ ଯେ ରାଜା ।

ତୋ ଭକତ ହେବା ପାଇଁ ତାର ବଡ଼ ଆଶ
ତା ଆଜ୍ଞାରେ ବୁଲେ ବନେ ହେଲା ପାଞ୍ଚମାସ ।
ଜୟ ମାଧବ ପ୍ରସନ୍ନ ହୁଅ ଦେବରାଜା
ଜାମନିକ ତୀର୍ଥେ ଯାଇ ଘେନ ପ୍ରଭୁ ପୂଜା ।
କମଳାର ବଲ୍ଲଭ ତୁ ମୈତ୍ର ଯୁଧିଷ୍ଠିର
ବିକାଶୁ ତୋହର ନାମଗୋଟି ହୃଦେ ମୋର ।
ତୁଳସୀର ବଲ୍ଲଭ ତୁ ଜଗତର ଈଶ
କହଇ ଶ୍ରୀ ଶୂଦ୍ରମୁନି ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ଦାସ ।

—o—

ଗାଲମାଧବ ରାଜାଙ୍କୁ ବାସ ବ୍ରାହ୍ମଣ ମାଧବ ଦର୍ଶନ ସମ୍ବାଦ ଦେବା ଓ ରାଜାଙ୍କର ତହିଁ ସୈନ୍ୟ ପ୍ରବେଶ

ଏଥୁଅନ୍ତେ ବିଲଙ୍କାରେ ମନୁ ମହାରାଜା
ଅଗସ୍ତିଙ୍କ ପାଦତଳେ କରି ଦିବ୍ୟପୂଜା ।
ବୋଇଲେ ହେ ମୁନି ଏହି ଭାରତ ଚରିତ
ତବ ମୁଖୁ ଶୁଣି ମୁହିଁ ହୋଇଲି ପବିତ୍ର ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ନାମ ଶ୍ରବଣେ ଯେଣୁ ମୁଁ ଶୁଣିଲି
ଯମଦଣ୍ଡରୁ ନିଶ୍ଚୟ ଏଥର ବଞ୍ଚିଲି ।
ସେ ମହାଗୁରୁ ମାଧବ ଦର୍ଶନେ ବ୍ରାହ୍ମଣ
ବହୁମତେ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ସେ କରିଲେ ଜଣାଣ ।
ଏ ପରେ ହୋଇଲା କହ କେବଣ ବିଷୟ
ତାହା ଶୁଣିଲେ ତୁଟିବ ମନରୁ ସଂଶୟ ।
ରାଜା ବାକ୍ୟ ଶୁଣି ତହୁଁ କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି
ଶୁଣ ମନଦେଇ ରାଜା ମୋହର ଭାରତୀ ।
ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଯହୁଁ ମାଧବଙ୍କୁ ଠାବ କଲା
ଶବରକୁ ଅନେକ ସେ ସମ୍ଭାଷି କହିଲା ।
ଏ ଦେବତା ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଯେ ନ ଯୋଗାଇ ମିତେ
ନାରାୟଣ ଦେବ ଏହୁ ପୂଜୁ ତୁ କେମନ୍ତେ ।
କିରାତ ବୋଲେ ହେ ଦ୍ୱିଜ ପ୍ରଭୁ ଅନୁଗ୍ରହେ
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ମୋହଠାରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସଦୟେ ।
ଏଥୁଅନ୍ତେ ସେ ଶବର ଦ୍ୱିଜକୁ କହଇ
ଚାଲ ମିତ୍ରେ ଯିବା ଏ ବନରୁ ବେଗହୋଇ ।
ଦିବସେ ଦିଶଇ ମହାଘୋର ଅନ୍ଧକାର
ସେଥିଲାଗି ମୋ ମନରେ ଲାଗେ ବଡ଼ ଡର ।
ଯା କହି ଦ୍ୱିଜ ନେତ୍ରରେ ପଟଳ ବାନ୍ଧିଲା
ଚାଲ ଯିବା କହି ଜରା ଆଗରେ ଚଳିଲା ।
କମଣ୍ଡଳ ମଧ୍ୟୁ କାଢ଼ି ତିଳ ଯବଧାନ
ଦ୍ୱିପାଶେ ବୁଣି ଚାଲଇ ପଛରେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ।

ଶବର ପଲ୍ଲୀରେ ଆସି ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ
ଏକମାସ ପରେ ଦ୍ୱିଜ ଶବରକୁ ବୋଲେ ।
ହେ ମଇତ୍ର ତାତ ଏବେ ଯିବି ମୋ ଘରକୁ
ପିଲାମାନେ କି କରନ୍ତି ଦେଖିବି ତାହାଙ୍କୁ ।
ଭଲା ପ୍ରୀତି ଉପୁଜିଲା ତୁମ୍ଭର ଏଠାରେ
ଛାଡ଼ି ଯିବାକୁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ନ ହୁଏ ମନରେ ।
ଯା କହି ଦ୍ୱିଜ ଶବର କଲା କୋଳାଗ୍ରତ
ପୁତ୍ରବଧୂ ତାର ଭକ୍ତି କରିଲେ ବହୁତ ।
ଆସିଲେ ଦ୍ୱିଜ ତାହାଙ୍କୁ ସୁକଲ୍ୟାଣ କରି
ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଯାଇ କାଞ୍ଚନଗ୍ରପୁରୀ ।
ତେଣେ ତିନିଦିଗୁଁ ଦୂତେ ବାହୁଡ଼ି ଅଇଲେ
ରାଜାଙ୍କ ଛାମୁରେ ଆସି ବାରତା କହିଲେ ।
ଲୋଡ଼ି ସବୁଠି ଖୋଜିଲୁ ଆହେ ନୃପରାଣ
ଦେଖି ନ ପାରିଲୁ କାହିଁ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କର ସ୍ଥାନ ।
ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଶୁଣି ଗାଲବ୍ୟ ସନ୍ତତି
ଆପଣା ମନ ମଧ୍ୟରେ ଚିନ୍ତା କଲେ ଅତି ।
ପାତ୍ର ମିତ୍ରଙ୍କୁ ଅନାଇ ଏମନ୍ତ ବୋଇଲେ
ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗୁ କିମ୍ପାଇ ବାସୁ ନ ଅଇଲେ ।
କି ଅବା ଗହନ ବନେ ପଡ଼ିଲା ପ୍ରମାଦ
ଏହା ଭାଳି ରାଜା ମନେ ହୋଇଲେ ବିଷାଦ ।
ମନ୍ତ୍ରୀ ବୋଲେ ତୁମ୍ଭେ ରାଜା ଜାଣ ନାହିଁ ବିଧି
ଦୂତର ବିଳମ୍ବେ ନିଶ୍ଚେ କାର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ ସିଦ୍ଧି ।
ତହିଁପରେ କିଛିଦିନେ ବାସୁ ବିପ୍ରବର
ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ଯାଇ ରାଜାଙ୍କ ଛାମୁର ।
ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ନରପତି ହରଷ ହୋଇଲେ
କାର୍ଯ୍ୟସିଦ୍ଧି ହୋଇଅଛି ବୋଲି ମନେ କଲେ ।
ସ୍ନାନ ଆଚମନ ତହୁଁ ମହାରାଜା ସାରି
ଯଥାବିଧି ବିପ୍ରର ସେ ପାଦପୂଜା କରି ।
ସେ ବିପ୍ରକୁ ନିକଟରେ ବସାଇ ରାଜନ
କଥାଛଳେ ପଚାରିଲେ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଆଖ୍ୟାନ ।
ତୁମ୍ଭ ବଚନକୁ ମୁହିଁ କରିଅଛି ଆଶ
ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ବିହୀନେ ମୁହିଁ ଯିବି ବନବାସ ।
ତହୁଁ ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ରାଜା ସେଦିନ ମୁଁ ଗଲି
ବହୁତ ଗହନ ବନ ଲୋଡ଼ି ନ ପାରିଲି ।
ମନଦୁଃଖେ ଖୋଜି ଖୋଜି ବୁଲୁଥାଏ ବନେ
କିପରି କାହିଁ ପାଇବି ଭାଳୁଥାଏ ମନେ ।
ମାଧବୀ ନଦୀର ତୀରେ ଯାଇ ଠାବ କଲି
ଅପୂର୍ବ ବିଷ୍ଣୁ ପାଷାଣ ପ୍ରତିମା ଦେଖିଲି ।
କିରାତ କୁଳରେ ଜନ୍ମ ଅଜ ନାମେ ରାଜ
ଅଜପତି ବୋଲି କରି ତାହାର ତନୁଜ ।

ଅଜପତିର ନନ୍ଦନ ଅଟେ ରାଜରାଜ
ତାହାର କୁମର ନାମ ଅଟଇ ବିରାଜ ।
ବିରାଜ ନନ୍ଦନ ନାମ ଜରାଜ ଅଟଇ
ଜରାଜ ନନ୍ଦନ ନାମ ଜାରା ବୋଲି କହି ।
ଶୀତଳାଙ୍ଗ ଏ ନଦୀ ତୀରେ ଅଟେ ତାର ପଲ୍ଲୀ
ତା କୃପାରୁ ବିଷ୍ଣୁ ମୂର୍ତ୍ତି ମୁଁ ଯାଇଁ ଦେଖିଲି ।
ସେ ଶବରକୁ ପ୍ରସନ୍ନ ଛନ୍ତି ନାରାୟଣ
ମହାବିପିନେ ପୂଜେ ସେ ପ୍ରତିମା ପାଷାଣ ।
ବେଳେକ ଯମ ସଭାରେ ଥିଲେ ସେ ପ୍ରତିମା
ତାଙ୍କ ପାଦେ ସେବୁ ଥିଲେ ଯମ ମହାତମା ।
ମୃତ୍ୟୁଲୋକେ ଯାଇ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଗଲେ ତରି
ନକ୍ଷତ୍ର ହୋଇ ବସିଲେ ଦରଶନ କରି ।
ଯମ ଦେବତାର ଯହୁଁ ନ ଲାଗିଲା ଦଣ୍ଡ
ମହାପାପୀଏ ବସିଲେ ସ୍ୱର୍ଗେ ହୋଇ ରୁଣ୍ଡ ।
ଅନେକ ବିମୁଖ ହେଲେ ଏହା ଦେଖି ଯମ
ପୁଣି ବନେ ଥୋଇଲା ସେ ମାଧବ ପ୍ରତିମ ।
ଋଷିକୁଲ୍ୟା ନଦୀତୀରେ ଉତ୍ତର ଭାଗରେ
ଯାଉଁ ଯାଉଁ ପ୍ରବେଶିଲେ ସେହି ବ୍ୟାଧ ଘରେ ।
ଯେ ଜାରାର ପୁତ୍ର ଥିଲା ବାସୁଦେବ ବୋଲି
ଆଗ ତାହାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ମଇତ୍ର ହୋଇଲି ।
କେତେକ ଦିନେ ତା ପିତା ଦେଖିଗଲା ମୋତେ
ଠାବ କରି ଆସିଅଛି ମିଥ୍ୟା ନାହିଁ ଏଥେ ।
ଶୁଣିଣ ଗାଲମାଧବ ସୈନ୍ୟବଳ ସାଜେ
ପାତ୍ର ଅମାତ୍ୟ ଘେନିଣ ରାଜା କଲେ ବିଜେ ।
ଆଗେ ବାସୁ ଦ୍ୱିଜ ପଛେ ରାଜାଦି ସଇନୀ
ସମଦଣ୍ଡରେ ଚଳିଲେ ଦିବସ ରଜନୀ ।
ତୁଳମାସ ଚୌଠି ଦିନ ଦ୍ୱିଜ ଦେଖିଗଲା
ମକର ଶୁକ୍ଳକ ଚୌଠି ଦିନ ଭେଟାଇଲା ।
ଶବର ପଲ୍ଲୀରେ ଯାଇ ଭେଟିଲେ ନୃପତି
ଶବର ଶବରୀ ତହିଁ କରନ୍ତି ବସତି ।
ସେହିଠାରୁ ନାରାୟଣ ଥିବା ସ୍ଥାନଯାଏ
ରାଜା ଯିବାପାଇଁ ବାଟ ଖୋଜିଣ ନ ପାଏ ।
ବାତସେନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଆଉ ପାତ୍ର ଇନ୍ଦ୍ରସେନ
ବାସୁଦେବ ଏହି ତିନି ଗମନ୍ତି ଆଗେଣ ।
ରାଜା ବୋଲେ କେଉଁଠାରେ ରଖିଥିଲ ଦ୍ୱିଜ
ଚିହ୍ନ କିଛି ରଖିଥିଲେ ତାହା ବେଗେ ଖୋଜ ।
ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ଯବଧାନ ବୁଣି ଯାଇଅଛି
ତହୁଁ କିଛି ଦୂର ଯାନ୍ତେ ଦେଖିଲେ ଉଠିଛି ।
ତାହାକୁ ଗୋଡ଼ାଇ ଯହୁଁ ଗଲା ଦଣ୍ଡଧାରୀ
ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଗଲେ ତହୁଁ ଦେବହରି ।
ଅଗୁରୁ ବୃକ୍ଷର ମୂଳେ ଦେଖେ ଦଣ୍ଡଧାରୀ
ପୂଜିବାର ଫୁଲ ସଞ୍ଚାମାନ ଅଛି ପୁରି ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ବୋଇଲା ଦେବ ଥିଲେ ଏହିଠାବେ
ଏଥୁ ଗୋପ୍ୟ ହୋଇଗଲେ ଅନ୍ୟ କେଉଁଠାବେ ।
ଶବରମାନଙ୍କୁ ରାଜା ଚାଣ୍ଡେ ପଚାରିଲେ
କାହିଁ ଠାରେ ଯେଉଁ ଦେବ ଥିଲେ କାହିଁ ଗଲେ ।
ତାହା ଶୁଣି ସେ ଶବର କରନ୍ତି ଉତ୍ତର
କେଉଁ ଦେବ ଖୋଜୁଅଛ ନ ଜାଣୁ ଆବର ।
ଏହା ଶୁଣି ନରନାଥ ମହାକୋପ କଲେ
ସେ ଶବରମାନଙ୍କର ମସ୍ତକ ଛେଦିଲେ ।
ଶବର ଶହେ ଛତିଶ ଜଣ ଘରେ ଥିଲେ
ବିଷ୍ଣୁ ଆଶ୍ରେ କରି ଏବେ ସର୍ବେ ନାଶ ଗଲେ ।
ବଂଶ ନାଶ ହେବା ଦେଖି ଅଇଲା ସେ ଜାର
ମହାଶସ୍ତ୍ର ଧରିଣ ସେ ଅଟେ ମହାବୀର ।
ରାଜା ମୁଖ ଚାହିଁଣ ସେ କରଇ ସେ ରାଗ
କି ଦୋଷରେ ରାଜା ମୋର ନାଶ ବଂଶବର୍ଗ ।
ଆମ୍ଭେମାନେ ବନେ ବଞ୍ଚୁ ଫଳମୂଳ ଖାଇ
ତୋହର କି ଦୋଷ କଲୁ କହ ତୁ ବୁଝାଇ ।
ନିଜ ବଂଶ ନାଶେ ଜରା ମହାକୋପ କଲା
ଧନୁରେ ନାରାଚ ସେହୁ ବେଗେ ପୂରାଇଲା ।
ବିନ୍ଧନ୍ତେ ନାରାଚ ନ ଯାଇ ସେ ଅନ୍ୟସ୍ଥାନ
ଅଶ୍ୱ ଗଜ ପଦାତି ଯେ ହୋଇଲେ ନିଧନ ।
ଚୋଖା ଚୋଖା ଶର କାଢ଼ି ଶବର ବିନ୍ଧଇ
ରାଜା ସୈନ୍ୟ ପଳାବନ୍ତି ଭୟଭୀତ ହୋଇ ।
ରାଜା ପ୍ରତିଶରେ ତାହା ନିବାରି ନ ପାରି
ସୈନ୍ୟ ସହିତେ ପଛକୁ ଗଲେ ଅପସରି ।
ଏକାଳେ ଆଦିତ୍ୟ ଅସ୍ତ ଗଲେ ହେଲା ରାତି
ଫେରି ଆସି କିଛି ଦୂରେ ଶୋଇଲେ ନୃପତି ।
ଶବର ସେଠାରୁ ଆସି ପୁରେ ପହଞ୍ଚିଲା
କୁଟୁମ୍ବ ନିଧନେ ଦୁଃଖେ ବହୁ ଚିନ୍ତା କଲା ।
ଭାଳଇ ଗାଲବ ରାଜା ହୋଇଣ ବିମୁଖ
ସ୍ୱାମୀ ତୋତେ ଲୋଡ଼ି ମୋର ହେଲା ଏତେ ଦୁଃଖ ।
ତୋତେ ଆଶ୍ରେ କରିଆସିଲି ଶବର ପଲ୍ଲୀ
ଅପନ୍ତରୀ ହୋଇଣ ମୁଁ ସବୁ ମରାଇଲି ।
ଏକାଶରେ ମାଇଲା ସେ ମୋହର ଯେ ବଳ
ରାତି ଶେଷ ହେଲେ ପୁଣି ମାରିବ ସକଳ ।
ପଶିଲି ଗହନ ବନ ଏ ଅରଣ୍ୟ ଭୂମି
ଦୁଃସହ ସଙ୍କଟୁ ମୋତେ ଉଦ୍ଧାର ହେ ସ୍ୱାମୀ ।
କିରାତର ବଂଶ ସୁଖେ ମାଇଲେ ମାରିବି
ସଖା ସୈନ୍ୟ ନାଶଗଲେ ମୁଁ କିସ କରିବି ।

ଏମନ୍ତ ବୋଲିଣ ତହିଁ ଭାଳେ ନରନାଥ
ନିଶାକାଳେ ଦେଖାଇଲେ ତାକୁ ଜଗନ୍ନାଥ ।
ଦେଖିଣ ଗାଲମାଧବ ହେଲା ପରଣାମି
ବୋଇଲାକ ଏବେ ଦେଲି ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ରପାଣି ।
ମାଧବ ବୋଇଲେ ରାଜା ମନ୍ଦକୃତ୍ୟ କଲୁ
ଶବର ଯେ ମୋର ପୁତ୍ର ତାକୁ ତ ମାଇଲୁ ।
ତାହାର ଉପର ବଂଶ ମୋତେ କଲେ ପୂଜା
ତେଣୁ କରି ଭୟ କଲା ତାକୁ ଜନ୍ତୁରାଜା ।
ଏ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଭୁବନେ ଥିଲି ମାଧବ ପ୍ରତିମା
ସର୍ବେ ମୋକ୍ଷ ହୋଇଗଲେ ମୁହିଁ ଦେଉଁ କ୍ଷମା ।
ଏତେକ ବିଚାର କରି ଯମ ଧର୍ମ ବେନି
ସଂଯମନୀ ପୁରକୁ ଯେ ମୋତେ ଗଲେ ଘେନି ।
ବହୁ ପ୍ରାଣୀ ମୋତେ ଦେଖି ହେଲେ ତହିଁ ମୋକ୍ଷ
ଯମ ଧର୍ମ ତାହା ଦେଖି ହୋଇଲେ ବିମୁଖ ।
ମୋତେ ଆଣି ଛାଡ଼ିଗଲେ ପୁଣି ବ୍ୟାଧ ପାଶେ
ସେ ଶବର ଶୁଣି ମୋତେ ଖଟିଲା ହରଷେ ।
ମୁଁ ଶବରୀ ନାରାୟଣ ରୂପେ ସତ୍ୟଯୁଗେ
ଶବର ସଙ୍ଗେ ମିଳିଲେ ଆନନ୍ଦ ସଂଯୋଗେ ।
ବିଧିପତି ବୋଲି ଥିଲା ଏକଇ ଶବର
ଶ୍ରୀୟା ନାମ୍ନୀ ବୋଲି କରି ଦୁହିତା ତାହାର ।
ସେହି ଶବରୀକୁ ମୁହିଁ ହୋଇକରି ବିଭା
ଶ୍ରୀଶବରୀ ନାରାୟଣ ରୂପେ ହେଲି ଶୋଭା ।
ହେ ରାଜା ଶବରୀଠାରୁ ଯେବେ ଭୋଗ ପାଉ
କେତେ ପ୍ରକାର ବୁଝାଇ ତାହା ତୋତେ କହୁ ।
ଗଣ୍ଡା ମୃଗ ମାଂସ ଶାଳପତ୍ର ଠୋଲା କରି
ଲବଣ କେଶର ତହିଁ ସଙ୍ଗତରେ ଭରି ।
ଏ ବିଧି ଯୋଗାଡ଼ମାନ ସମସ୍ତ ଭିଆଇ
ଜଳନ୍ତା ଅନଳେ ତାହା ବସାଏ ଯେ ନେଇ ।
ସୁପକ୍ୱ ମାଉଁସ ଯହୁଁ ତାପେ ହୁଏ ସିଦ୍ଧି
ଏହି ରାନ୍ଧଣାକୁ ବୋଲି ଶୌରୀଯୋଗ ବିଧି ।
ତଣ୍ଡୁଳ ଗୁଡ଼ିଏ ବାଟି ପତ୍ରେ ବାନ୍ଧିକରି
ପ୍ରବଳ ଅନଳେ ତାହା ପୋଡ଼ି ପାକ ସାରି ।
ସେହି ସେ ମହା ସୁଆଦ ଏକବର୍ଣ୍ଣ ପିଠା
ଦେହକୁ ବଡ଼ ହିତ ସେ ଲାଗେ ବଡ଼ ମିଠା ।
ଲୁହାଚଟୁରେ ପିଠାଉ ଲୁଚିଏ ସେ ଦେଇ
ଅଗ୍ନି ଭିତରେ ତାହାକୁ ବସାଏ ସେ ନେଇ ।
ତାହାର ନାମ ଚିତାଉ ତହିଁ ମୋର ଶ୍ରଦ୍ଧା
ତା ଖାଇଲେ ହିତ ହୁଏ ନୁହେଁ ରୋଗବାଧା ।
ଏମନ୍ତ କରି ଭୁଞ୍ଜାଏ ମୋତେ ଶବରୁଣୀ
ମାତାଠାରୁ ଅଧିକ ମୁଁ ତାକୁ ଅଛି ଜାଣି ।

ଏତେ ବାଗରେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ କରଇ ସେ ଭକ୍ତି
କି ହେତୁ ଶବର ବଂଶ ନାଶିଲୁ ନୃପତି ।
ମମ ଭକତ ଲୋକଙ୍କୁ କଲୁ ତୁ ବିନାଶ
ହେ ଗାଲବ ରାଜା ତୋର ନ ରହିବ ବଂଶ ।
ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ବଞ୍ଚିଣ ରହିଛି କିରାତ
ଏକୁ ଅନେକ ତା ବଂଶ ହୋଇବ ବର୍ଦ୍ଧିତ ।
ହେ ରାଜା ଆସ ଶବର ପାଶରେ ସମର୍ପୁ
ତାର ତୋର ଯେଉଁପରି ନୋହିବଟି ରିପୁ ।
ଏତକ ବୋଲିଣ ଦେବ ଗାଲବକୁ ନେଇ
ଜାରାଶବରର ତୁଲେ ପୀରତି କରାଇ ।
ତହିଁପରେ ମହାପ୍ରଭୁ ଜାରାକୁ କହିଲେ
ଆମ୍ଭର ଏକଥା ତୁହି ଶୁଣ ଜାରା ଭଲେ ।
ଦ୍ୱାପର ଅନ୍ତେ ପ୍ରବେଶ ହେବ କଳିଯୁଗ
ଆମ୍ଭର ଯେ ଇଚ୍ଛା ନାହିଁ ସର୍ବବାସ ଭୋଗ ।
ଆମ୍ଭର ଇଚ୍ଛାରେ ଆମ୍ଭେ ହୋଇବୁ ପାଷାଣ
ଯାମନିକ ତୀର୍ଥେ କର ପାଷାଣ ରୋପଣ ।
ଏ ଶବରବଂଶ ଏକ ଥିବ ମୋର କତି
ତାହାକୁ ଦେଖିଲେ ଆମ୍ଭେ ହୋଇବୁ ତୃପତି ।
ନଉକା ବାହନେ ମୋତେ ଘେନିଯାଅ ନୃପ
ନୀଳଗିରି ଶିଖେ ନେଇ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଯେ ସ୍ଥାପ ।
ଏତେ ବୋଲି ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହେଲେ ଦେବରାୟ
ପାଷାଣ ରୂପରେ ଦେବ ବିକାଶିଲେ କାୟ ।
ହରିହର ବଂଶୀ ଗାଲମାଧବ ଯେ ରାଜା
ସେହି ଯେ ମାଧବେ ଆଣି କରାଇଲେ ପୂଜା ।
ଯମେଶ୍ୱର ବୋଲି ତହିଁ ଅଛଇ ଦେବତା
ପ୍ରଳୟ ମହାପ୍ରଳୟେ ସେ ବିଜେ କରନ୍ତା ।
ଶ୍ରୀମାଧବ ପାଦପଦ୍ମେ ଚିନ୍ତନ୍ତେ ମୋ ହୃଦେ
ପରମ ଗତି ଲଭିବି ତାଙ୍କରି ପ୍ରସାଦେ ।
ଦଧିବର୍ଣ୍ଣ ପରି ଶ୍ୱେତ ଯାହାଙ୍କର କାୟ
ଶୁଦ୍ଧ ସ୍ଫଟିକ ବରନ ଶିଳା ତାର ଦେହ ।
ମାଧବ ସ୍ମରଣେ ନରେ ଅନୁକୂଳ ସିଦ୍ଧି
ମାଧବ ସ୍ମରଣ କଲେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ନିଧି ।
ମାଧବ ସୁମର ନରେ ସିଦ୍ଧହେବ କାମ
ମାଧବ ସ୍ମରଣେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ସର୍ବଧର୍ମ ।
ମାଧବ ସୁମରେ ନରେ ଦୁଷ୍କୃତ ଫାଟିବ
ମାଧବଙ୍କ ସ୍ମରଣରେ ପ୍ରମାଦ ନୋହିବ ।
ମାଧବ ସ୍ମରଣ କଲେ ଦିନର ସୁଫଳ
ମାଧବ ସୁମରେ ନରେ ଫିଟୁ ଯେ ବିକାର ।
ମାଧବ ସୁମର ନରେ ଜ୍ୱର ରୋଗ ତୁଟୁ
ମାଧବ ସୁମର ନରେ କୋଟିତୀର୍ଥ ଦିଶୁ ।

ମାଧବ ସୁମର ନରେ କୋଟିତୀର୍ଥ ଦିଶୁ
ମାଧବ ସୁମର ନରେ କ୍ରୋଧବନ୍ଧ ମେଣ୍ଟୁ ।
ଯୁଗାନ୍ତର ନାଥ ଏହି ଯମେଶ୍ୱର ଲିଙ୍ଗ
ଦ୍ୱିତୀୟେ ଦର୍ଶନ କରି ଶ୍ରୀ ଗାଲମାଧବ ।
ନିରନ୍ତରେ ଭାବ ମନେ ଶ୍ରୀପୁରୁଷୋତ୍ତମ
ତୁଳସୀ ବଲ୍ଲଭ ନାଥ ଅଟନ୍ତି ଉତ୍ତମ ।
ଜୟ ଜୟ ଶ୍ରୀମାଧବ ତବ ନାମଗୋଟି
କବି ଶ୍ରୀ ଶାରଳାଦାସ ତବ ପାଦେ ଲୋଟି ।
ହେ ବୁଧଜନେ ମୋହର ନ ଘେନିବ ଦୋଷ
ଜନ୍ମରୁ ମୂରୁଖ ଜ୍ଞାନ ନାହିଁ ମୋର ଲେଶ ।
ଜ୍ଞାନ ଅଜ୍ଞାନରେ ମୋର୍ ଅଛି ଏହି ଭାବ
ସର୍ବଦା ମୁଁ ଭାବୁଥିବି ପ୍ରଭୁ ବାସୁଦେବ ।
ଜୟ ତୁ ଜୟଦେବ ହେ ମୁନିଙ୍କ ଅଗସ୍ତି
ସାତ ସମୁଦ୍ରକୁ ଗଣ୍ଡୁଷରେ ପିଇଛନ୍ତି ।
ସେ ଅଗସ୍ତି ବକ୍ତା ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ଶ୍ରୋତା
ତାହା ବର୍ଣ୍ଣନେ କି ଶୂଦ୍ରମୁନି ସାମରଥା ।
ଅଗସ୍ତି ମହାମୁନିଙ୍କ ଚରଣ ପଙ୍କଜେ
ରହି ଶ୍ରୀ ଶାରଳାଦାସ ହୃଦୟରେ ଭଜେ ।

—୦—

ନୀଳସୁନ୍ଦର ବର୍ଣ୍ଣନ ଓ ବଡ଼ଦେଉଳ ତୋଳା କଥା

ଏଥୁଅନନ୍ତରେ ବିଲଙ୍କ ଦେଶ ମନୁରାଜା
ଅଗସ୍ତି ମୁନିଙ୍କ ପାଦପଦ୍ମେ କଲେ ପୂଜା ।
ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭ ମୁଖରୁ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ପୁରାଣ
ଶୁଣି ଅନେକ କଳୁଷ କରିଲି ଖଣ୍ଡନ ।
ଏଥୁଅନନ୍ତରେ କଥା କହ ତପୋବନ୍ତ
କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଜଳରେ ମେଲିଦେଲେ ଯେବେ ପାର୍ଥ ।
ସେ ପିଣ୍ଡକୁ ଶବର ଯେ କରୁଥାଇ ରକ୍ଷା
ଆଉ କିବା ହେଲା ତାହା କେ କଲା ଅପେକ୍ଷା ।
ହେ ରାଜା ଶ୍ରବଣ ଡେରି ଶୁଣ କରି ଲୟ
ବିଷ୍ଣୁ ଆଜ୍ଞାରେ ମାଧବ ବଂଶ ଗଲା କ୍ଷୟ ।
ବିରାଟ ବଂଶରେ ଜାତ ଶ୍ରୀ ମଧୁକେଶ୍ୱର
ତାର ପୁତ୍ର ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ନାମେ ମହାବୀର ।
ସେ ରାଜା ଦିଗବିଜୟେ ଯାମନିକ ତୀର୍ଥେ
ପ୍ରବେଶିଲା ସଙ୍ଗେ ଘେନି ମନ୍ତ୍ରୀ ଅମାନାତ୍ୟେ ।
ପୁରାଣର ବାଣୀ ତହିଁ ଶୁକମୁନି ଭଣି
କହିଲେ ଗାଲମାଧବ ନୃପର କାହାଣୀ ।
ଏ ନୀଳସୁନ୍ଦର ନାମ ଯାମନିକ ତୀର୍ଥ
ଏଥି ବିଜୟ କରିବେ ଆସି ଜଗନ୍ନାଥ ।
ଶୁଣି ପର୍ବତ ଉପରେ ଉଠି ସେହି ନୃପ
ଦେଉଳ ତୋଳିବି ଏଥେ କରିଲେ ସଂକଳ୍ପ ।
ମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଶୁଣ ନୃପନାଥ
ଲକ୍ଷେକ ଯୋଜନ ଉଚ୍ଚ ଅଟେ ଏ ପର୍ବତ ।
ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ରଥ ଏହି ପଥରେ ଗମନ୍ତେ
ଟାପୁ ବାଜି ଅଶ୍ୱ ଝୁଣ୍ଟି ପଡ଼ିଲାକ ଏଥେ ।
ସୂର୍ଯ୍ୟ ବୋଇଲେ ହେ ନୀଳସୁନ୍ଦର ପର୍ବତ
ଗିରିମେଳ ଛାଡ଼ି କିମ୍ପା ରହିଅଛ ଏଥ ।
ତହୁଁ ସୁନ୍ଦର ପର୍ବତ କହେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଆଗେ
ମୁନିବ୍ରତ ବୋଲି ଏକ ରାଜା ସତ୍ୟଯୁଗେ ।
ତାର ଶାପେ ଭୀମ ଯେ ବିଇଞ୍ଚ୍ ନାରାୟଣ
ହୋଇ କରି ପଳାଇଲେ ଛାଡ଼ି ଏହି ସ୍ଥାନ ।
ସେହିଦିନୁ ଏହିସ୍ଥାନେ ମୁହିଁ ପଡ଼ିଅଛି
ଆହେ ସୂର୍ଯ୍ୟଦେବ ସତ୍ୟ ମୁହିଁ ଯେ କହୁଛି ।
ସତ୍ୟଯୁଗକୁ ସୁଖେ ସେ ରାଜା ଭୋଗ କଲା
ତ୍ରେତୟାଯୁଗେ ସେ ରାଜା ରାଜ୍ୟ କରୁଥିଲା ।
କାଳେ ସେ ରାକ୍ଷସରୂପେ ହରିଲା ଯେ ସୀତା
ବିଧିରେ ରାମର ସେ ତ ଅଟଇ ବନିତା ।
କିଷ୍କିନ୍ଧ୍ୟା ବନରେ ରହି ପ୍ରଭୁ ରଘୁନାନ
ହରିବଳ ସଙ୍ଗେ କଲେ ଲଙ୍କାକୁ ଗମନ ।
ପର୍ବତ ପକାଇ ବନ୍ଧ ବାନ୍ଧିଲେ ଲଙ୍କାକୁ
ବନରେ ପର୍ବତ ବହି ଆଣିଲେ ସେଠାକୁ ।
ଅପାର ପର୍ବତ ଆଣି ତହିଁ ରୁଣ୍ଡ କଲେ
ରାମ ସେ ପର୍ବତ ମଧ୍ୟୁ ଦୁଇଟି ବାଛିଲେ ।
ନୀଳସୁନ୍ଦର ଆବର ନୀଳଗିରି ଦୁଇ
ପର୍ବତକୁ ବାଛି ରାମ ସେଠାବରେ ଥୋଇ ।
ବଇକୁଣ୍ଠ ସମାନରେ ତୁଳନା କରିଲେ
ଶରଧା କରିଣ ବେନି ପର୍ବତ ରଖିଲେ ।
ସେତୁବନ୍ଧ ବନ୍ଧାଇଣ ନୀଳକପି କରେ
ସେ ବନ୍ଧେ ଯାଇ ସମର କରିଲେ ଲଙ୍କାରେ ।
ମୋହର ଉପରେ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଥିଲେ ବସି
ହନୁମନ୍ତର କନ୍ଧରେ ବସିଲା ଆକର୍ଷି ।
ନୀଳପର୍ବତ ମୋହର ସଙ୍ଗତରେ ଥିଲା
ତାହା ଉପରକୁ ହନୁମନ୍ତ ଯେ ଡେଇଁଲା ।
ହନୁ ପାଦଭାରା ସେହି ସହି ନ ପାରିଣ
ପାତାଳରେ ପଶି ସେହୁ ହୋଇଲା ଗୋପନ ।
ଏହା ଶୁଣି ସୂର୍ଯ୍ୟଦେବ ସଂଶୟ ଛାଡ଼ିଲେ
ଏହିପରି ସେ ସୁନ୍ଦର ପର୍ବତେ କହିଲେ ।
ମନ୍ଦ କର୍ମ କଲୁ ତୁହି ହେ ଗିରି ସୁନ୍ଦର
ଭୀମର ହାତରେ ତୁହି ହେବୁ ଛାରଖାର ।

ଅନ୍ତର ହୋଇଲେ ଏହା ସୂର୍ଯ୍ୟଦେବ କହି
ସୁନ୍ଦର ପର୍ବତ ତହିଁ ମନରେ ଭାଳଇ ।
ତହିଁପରେ ରାଜା ନିଜ ମନ୍ତ୍ରୀକୁ କହଇ
ଶୁଣ ଆହେ ମନ୍ତ୍ରୀ ତାହା ବର୍ଣ୍ଣୁଅଛି ମୁହିଁ ।
ସତ୍ୟଯୁଗେ ଏ ପର୍ବତ ଲକ୍ଷେକ ଯୋଜନ
ଆଦିତ୍ୟର ଭୟରୁ ସେ ବପୁ କଲା କ୍ଷୀଣ ।
ତ୍ରେତୟା ଯୁଗରେ ସେହୁ ଅୟୁତ ଯୋଜନ
ଦ୍ୱାପରେ ଅଷ୍ଟୋତ୍ତରଶତ ଅଟେ ଯୁଣ ।
ଅଷ୍ଟବକ୍ର ଋଷି ଶାପେ ଲୁହାର ମୂଷଳ
ଏ ପର୍ବତେ ଘଷିଥିଲେ ଭୀମ ମହାବଳ ।
ଘୋରନ୍ତେ ଛାଡ଼ିଲା ପରବତ ଆୟତନ
ଛୋଟ ହେଉ ଫିଙ୍ଗିଦେଲା ତାହା ଭୀମସେନ ।
ମୀନ ଗିଳିଥିଲା ତାକୁ କୈବର୍ତ୍ତ ଆଣିଲା
ପ୍ରୀତି ହେତୁ ସେହି ମାଛ ଜରାକୁ ସେ ଦେଲା ।
ମୀନକୁ କାଟନ୍ତେ ଲୁହାଖଣ୍ଡ ବାହାରିଲା
ସେ ଲୁହାକୁ ଜାରା ଏକ ଶର ଗଢ଼ାଇଲା ।
ସେହି ନାରାଚେ ବଧିଲା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଦେବଙ୍କୁ
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଦହନ କଲେ ନେଇ ସେ ପିଣ୍ଡକୁ ।
ନ ପୋଡ଼େ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଲି ହେଲା ସ୍ୱର୍ଗବାଣୀ
ଶୁଣି ପାର୍ଥ ସାଗରରେ ଭସାଇଲେ ଆଣି ।
ସେ ପିଣ୍ଡ କଳିଯୁଗରେ ହୋଇବ ଯେ ପୂଜା
ଶୁଣିଣ ସନ୍ତୋଷ ହେଲେ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ରାଜା ।
ବୋଇଲେ ତାହାଙ୍କୁ ମୁହିଁ କେଉଁଠି ପାଇବି
ଦେଉଳେ ବସାଇ ତାଙ୍କୁ ସେବା ମୁଁ କରିବି ।
ମନ୍ତ୍ରୀ ବୋଇଲେ ଲୋଡ଼ିଲେ ପାଇବାକୁ ପିଣ୍ଡ
ଦେଉଳ ତୋଳିବା ପାଇଁ ରାଜା ଲଣ୍ଡଭଣ୍ଡ ।
ମନ୍ତ୍ରୀ ବାକ୍ୟ ଶୁଣି ରାଜା ନୀଳବଟ ତଳେ
କେଉଁପରି ହେବ କାର୍ଯ୍ୟ ମନେ ମନେ ଭାଳେ ।
ନୀଳକଳ୍ପବଟ ତଳେ ରାଜା ଭାଳେ ବସି
ଅଦ୍‌ଭୂତେ ଶିଳ୍ପକାର ପ୍ରବେଶିଲା ଆସି ।
କରପତ୍ର ଯୋଡ଼ି କରି କହିଲା ବିନ୍ଧାଣୀ
କିଛି ଚିନ୍ତା କର ନାହିଁ ଆହେ ନରମଣି ।
ଆପଣଙ୍କ କୀର୍ତ୍ତି ମୁହିଁ ସ୍ଥାପନ କରିବି
ଏଥିକି ମନରେ କିଛି ନ ବସନ୍ତୁ ଭାବି ।
ତୁଳମାସ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ଚଉଠିର ତିଥି
ରୋହିଣୀ ନକ୍ଷତ୍ର ଗୁରୁବାର ଯେ ପାହାନ୍ତି ।
ବିଶ୍ୱାବସୁ ବୋଲି କରି ଏକ ଦ୍ୱିଜବାଳ
ସେ ଯାଇଣ ଦେଉଳକୁ କଲା ଅନୁକୂଳ ।
ଦେଉଳକୁ ମାପ କଲା ନେଇ ମାପକାଠି
ତିନିତାଳ ଆୟତନ କଲା ସେହୁ ବାଣ୍ଟି ।
ଆବର ଯେ ତିନିତାଳ ଉସର୍ଗ ଯେ କଲା
ପାଷାଣର ମନ୍ଦିର ଯେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଲା ।
ଏ ବିଧିରେ ଦେଉଳର କାର୍ଯ୍ୟ ରାଜା ସାରି
ଯମେଶ୍ୱର ଦେଉଳରେ ଶୁଏ କାଷ୍ଠା କରି ।
ଚଉଦ ଦିବସ ନିରାହାର ଉପବାସେ
ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ରହିଲା ଯେ ଦେଉଳ ପାରୁଶେ ।
କଠୋର ଦେଖିଣ ତାର ସେହି ମହାଲିଙ୍ଗ
ପଚାରିଲେ ରାଜା କିମ୍ପା ପଡ଼ି ନିଜ ଅଙ୍ଗ ।
ପୁଣି ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ରାଜା ଉଠି ପରଣାମି
ବୋଇଲେ ମୋତେ ତାରନ୍ତୁ ଆହେ ଦେବସ୍ୱାମୀ ।
ଯମେଶ୍ୱର ବୋଇଲେ ଏ ଯାମନିକ ତୀର୍ଥ
ଜନ୍ତୁହତ୍ୟା ଦୋଷ ସବୁ ଏଥି ହୁଏ ହତ ।
ଚୌରାଅଶୀ କୋଟି ଜୀବ ଯେ ନାମ ନିନ୍ଦଇ
ଯମେଶ୍ୱର ଦରଶନେ ତାର ପାପ ଯାଇ ।
ପ୍ରତିବର୍ଷ ମକର ମାସର ଆଦ୍ୟ ଦିନ
ଯେଉଁମାନେ ଯାମନିକେ କରନ୍ତି ଯେ ସ୍ନାନ ।
ସେହିଠାରେ ଯମେଶ୍ୱର କରନ୍ତି ଦର୍ଶନ
ମୁକତି ଲଭନ୍ତି ସେହୁ ଶୁଣ ହେ ରାଜନ ।
ଯାମନିକେ ସ୍ନାନ ସାରି ଦୋଷ ହରେ ଆସି
ଯେ ଏଥେ ସ୍ନାନ କରିବେ ପାପ ଯିବେ ନାଶି ।
ଯମର ଲେଖନକାରୀ ଏଥେ ରହିଥାଏ
ଯେଉଁ ଲୋକ ଏହି ତୀର୍ଥେ ତୀର୍ଥ କରିଥାଏ ।
ଲେଖନକାରୀ ସକଳ ଦେଖୁଥାଏ ରହି
ତୀର୍ଥବାସୀଙ୍କର କଥା ଯମକୁ କହଇ ।
ନାନା ପାପ କରିଥାଏ ଯେ ଜ୍ଞାନ ଅଜ୍ଞାନେ
ଯମ ତାକୁ ଶାସ୍ତି ଦେଇ ନ ପାରଇ ଆନେ ।
ଆମେ ଯମେଶ୍ୱର ନିଜ ତୀର୍ଥ ଅଧିପତି
ନିସ୍ତାରିଲୁ ଏବେ ତୁହି ଉଠ ନରପତି ।
ପୁଣି ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ରାଜା ଉଠି ପ୍ରଣମିଲା
ଛିଡ଼ାହୋଇ କରଯୋଡ଼ି ଏମନ୍ତ କହିଲା ।
ହେ ଦେବ ତବ ଦର୍ଶନେ ନିସ୍ତରିଲି ମୁହିଁ
କିନ୍ତୁ ମୋ ବାସନା ଯାହା ପଚାରେ ଗୋସାଇଁ ।
ନିର୍ମାଣ କରିଛି ମୁହିଁ ଦେଉଳ ଗୋଟିଏ
କି ଦେବତା କରିବଇଁ ତହିଁରେ ବିଜୟେ ।
ତୁମ୍ଭ ଚରଣେ ଶରଣ ଅଟେ ମୁଁ ନିରତେ
ଦୟାକରି ସୁବିଚାର ଦିଅ ପ୍ରଭୁ ମୋତେ ।
ସୁବିଜ୍ଞ ପୁରୁଷ ତୁମ୍ଭେ ଅଟ ଦେବ ଦେବ
ଅଗତିର ଗତି ନାଥ ଅଯୋନି ସମ୍ଭବ ।
ସୃଷ୍ଟି ସ୍ଥିତି ପ୍ରଳୟ ଯେ କଲେ ନିରନ୍ତର
ଦୀନପତି ଦୟାବାନ ହୋଇ କୃପା କର ।

ଯେ ଦେବ ପୂଜିଲେ ମୋର ହେବ ସଦ୍‌ଗତି
ସୃଷ୍ଟି ପ୍ରଳୟଯାଏ ଯେ ରହିଥିବେ ଏଥି ।
ଯମେଶ୍ୱର ବୋଇଲେ ତୋ ଉତ୍ତମ ମହିମା
ଉତ୍ତର ଦିଗରେ ଅଛି ମାରକଣ୍ଡ ବ୍ରହ୍ମା ।
ଆମ୍ଭର ଆଜ୍ଞାରେ ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିହରି
ସୃଷ୍ଟିକର୍ତ୍ତା ସେହି ଅଟେ କାଳ ଅଧିକାରୀ ।
ତାକୁ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ତୁହି ଯାଇ କର ପୁଚ୍ଛା
ଯେ ତୋତେ କହିଣ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବ ତୋ ବାଞ୍ଛା ।
ସେ ଯମେଶ୍ୱର ଶିବଙ୍କ ଚରଣ କମଳେ
ଶାରଳା ଦାସର ମନ ରହୁ ସବୁବେଳେ ।

—o—

ମାରକଣ୍ଡ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ପୂର୍ବଜନ୍ମ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଓ ଗୋମୁଖୀ ହରିଙ୍କ କଥା

ଅଗସ୍ତିଙ୍କ ପାଦେ ପଡ଼ି ମନୁ ନରନାଥ
ମାର୍କଣ୍ଡର କଥା ପୁଚ୍ଛେ କହ ତପୋବନ୍ତ ।
ଅଗସ୍ତି କହିଲେ ରାଜା ଯମେଶ୍ୱର କାଶୀ
ମାର୍କଣ୍ଡ ସେ ବନ ଯହୁଁ କହିଲେ ବିଶେଷି ।
ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ପୁଚ୍ଛାକଲେ ସେ ଯେଉଁ ମହାତ୍ମା
ଏ ମୃତ୍ୟୁଭବନ ନାମ ବୋଇଲାରେ ବ୍ରହ୍ମା ।
ପୂର୍ବର ଚରିତ ତୋତେ କହୁଅଛି ଶୁଣ
ଭାବ ନିବାରଣେ କୃଷ୍ଣ ସଂସାରେ ଜନମ ।
ଆଦ୍ୟ ଅବତାରେ ଯଦୁ ନାମେ ଋଷି ଥିଲେ
ବସୁଦେବ ବୋଲି ତାର ଶିଷ୍ୟ ଯେ ହୋଇଲେ ।
ବସୁଙ୍କ ସୁତ ଅନନ୍ତ ନାମେ ମହାଯତି
ସୁଦେବ ବୋଲିଣ ହେଲେ ତାହାଙ୍କ ସନ୍ତତି ।
ସୁଦେବର ପୁତ୍ର ଏହି ମାରକଣ୍ଡ ନାମ
ସାତକଳ୍ପ କଲେ ବିଷ୍ଣୁ ଗର୍ଭରେ ବିଶ୍ରାମ ।
ତୋଷେ ନାରାୟଣ ତାକୁ ଦେଲେ ଏହି ଦୀକ୍ଷା
ବିହନ୍ତା ପୁରୁଷ ତୋର ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଉ ବାଞ୍ଛା ।
ସେହି ମାରକଣ୍ଡ ଋଷି ବ୍ରହ୍ମାରୂପ ଧରି
ନବ ସୃଷ୍ଟି ଏ କରିଣ ଆତଯାତ କରି ।
ମାରକଣ୍ଡଙ୍କ କୁମର ସୁରଥ ଯେ ଋଷି
ସୁଷେଣ ନାମରେ ହେଲେ ଏହାଙ୍କର ଶିଷି ।
ସୁଷେଣର ପୁତ୍ର ବଇଷ୍ଣବ ନାମେ ଦ୍ୱିଜ
ତାହାର ନନ୍ଦନ ନାମେ ଯେ ତରୁଣ ତେଜ ।
ତରୁଣ ତେଜର ପୁତ୍ର ନାମ ବାସୁଦେବ
ତାହାର ଘରେ ଜନମ ହୋଇଲେ ମାଧବ ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଅବତାର ବସୁଦେବ ଘରେ
ଯଶୋଦାକୁ ସମର୍ପିଲା କଂସରାଜା ଡ଼ରେ ।

ସତ୍ୟଯୁଗେ ଦଶାନନ ସ୍ୱର୍ଗେ ଧାଡ଼ି ଦେଲା
ବତିଶସସ୍ର କନ୍ୟାକୁ ତହିଁ ହରି ନେଲା ।
ଲଙ୍କା ଭୁବନେ ରଖିଲେ ତାଙ୍କୁ ରକ୍ଷପତି
ସେ କନ୍ୟାଏ କେବେ ଯେ ହେଲେ ରଜୋବତୀ ।
ରାବଣର ହାସ ପରିହାସର ନିମନ୍ତେ
ରଜୋବତୀ ନୋହିଲେ ସେ ବହୁଯୁଗ ଅନ୍ତେ ।
ରାବଣ ତେପନଯୁଗ ଅନ୍ତେ ନାଶଗଲା
ବିଭୀଷଣ ସେ କନ୍ୟାଙ୍କୁ ନେଇ ସ୍ୱର୍ଗେ ହେଲା ।
ବୋଇଲା ଯାଙ୍କୁ ରାବଣ ନେଇଥିଲା ହରି
ଭୋଗ କରି ନ ପାରି ସେ ଏବେ ଗଲା ମରି ।
ଅସୁରେ ଦୂଷିତ ଏହି ନୁହନ୍ତି ଯୁବତୀ
ସମ୍ଭାଳ ଏବେ କନ୍ୟାଙ୍କୁ ଆହେ ଶଚୀପତି ।
ଶୁକ୍ର ବୋଇଲେ ଏଥିରେ ଷୋଳସସ୍ର ବାଳୀ
ଗୋପରେ ବଢ଼ି ହୁଅନ୍ତୁ କୃଷ୍ଣେ କୁତୂହଳୀ ।
ଦଶାନନ ହରି ନେଲା ଶ୍ରୀରାମ ଘରଣୀ
ଏ ରାବଣ ଭାର୍ଯ୍ୟା ଯାଙ୍କୁ ହରୁ ଚକ୍ରପାଣି ।
ଆଉ ଷୋଳସସ୍ର କନ୍ୟା ଥାଉ ତୋର ତହିଁ
ନାରଦ ଧାଡ଼ିରେ ତୋଷ କରିବଇଁ ଦେଇ ।
ନାରକାସୁରେ ବଧିବେ ଦେବ ଚକ୍ରପାଣି
ତାର ତହୁଁ ନବେ ଷୋଳସହସ୍ର ରମଣୀ ।
ଗୋପପୁରେ ଥାଅ ଷୋଳସହସ୍ର କୁମାରୀ
କୃଷ୍ଣ ଅଙ୍ଗସଙ୍ଗେ ତୁମ୍ଭେ ଦୋଷୁ ହେବ ପାରି ।
ରାବଣ ଯେ ହରିନେଲା ରାମଙ୍କ ଘରଣୀ
ହରଣ ଦୋଷରୁ ଫଳ ପାଇବ ସେ ପୁଣି ।
ତୁମ୍ଭ ପାପ ନାଶଯିବ କୃଷ୍ଣଦେହ ଲାଗି
ଅମର ସ୍ୱର୍ଗେ ବସିବ କୃଷ୍ଣେ ସଉଭାଗୀ ।
ଯମେଶ୍ୱର ବୋଇଲେ ହେ ଶୁଣ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ
କନ୍ୟାମାନେ ଥାଆନ୍ତି ଯେ ନନ୍ଦନାମେ ବନ ।
ଯାବତ କାଳ ନୁହନ୍ତି ସେହୁ ରଜୋବତୀ
ଅସୁର କହିଲେ ଯାଙ୍କୁ ଦିଅ ସୁରପତି ।
ଦେବତାଙ୍କ ସ୍ତିରୀ ବୋଲି ନିଅନ୍ତି ଉଷତେ
ନ ଦେଲେକ ଅଙ୍ଗ ଅସୁରଙ୍କୁ କଦାଚିତେ ।
ଦେବ ଦାନବେ ନୁହନ୍ତି ଯାଙ୍କ ରଜୋକାରୀ
ଥାଆନ୍ତି ଏ ରଙ୍ଗାବତାରତୁ ଦେହ ଧରି ।
କୃଷ୍ଣ ବିନା ଏହାଙ୍କର ଆନେ ନାହିଁ ରତି
ଏହାଙ୍କୁ ହରଣ କଲେ ଦୈତ୍ୟ ନାଶଯାନ୍ତି ।
ଏହିପରି କେତେ କଥା ରାଜାକୁ ସେ କହି
ତହିଁପରେ ଅନ୍ୟ କଥା କହନ୍ତି ବୁଝାଇ ।
ଆହେ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ଆମ୍ଭେ ଏଥି ବିଜେ କଲୁ
ମହାଶୟ ହୋଇ ବହୁ ପ୍ରଳୟ ଦେଖିଲୁ ।

ଯୁଗକେ ହୁଅନ୍ତି କୃଷ୍ଣ ରଙ୍ଗ ଅବତାର
ଯୁବତୀଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଏହି ଛାଡ଼ନ୍ତି ଶରୀର ।
ସେ ପିଣ୍ଡ ହୁଅଇ ନୀଳଶିଖରରେ ପୂଜା
ପ୍ରଳୟ ସେ ହେଉଥାଇ ଶୁଣ ଆହେ ରାଜା ।
ବସୁଦେବ ସୁତ କୃଷ୍ଣ ଗୋପପୁରେ ଭ୍ରମି
ଗୋପପୁର ନାୟିକାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସୁଖେ ରମି ।
ବଇଶାଖ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ଦ୍ୱିତୀୟାର ତିଥି
ରୋହିଣୀ ନକ୍ଷତ୍ର ବାର ଅଟେ ବୃହସ୍ପତି ।
କୁଞ୍ଜଲତା ମଧ୍ୟେ ହରି ଛାଡ଼ିଣ ବାଛୁରୀ
ଜଳକ୍ରୀଡ଼ା କଲେ ହରି ଘେନି ଗୋପନାରୀ ।
ଗୋପୀ ଘେନି ହରି ଯହୁଁ ପଶିଲେ ଜଳରେ
ମାରକଣ୍ଡ ବ୍ରହ୍ମା ତହୁଁ କୃଷ୍ଣେ ଗୋଡ଼ାଇଲେ ।
କଂସ ଡରେ କହିବାକୁ ମନେ ବିଚାରିଲେ
ବନ ଚଉପାଶେ ବୁଲି ଭେଟ ନ ପାଇଲେ ।
ଦେଖି ବ୍ରହ୍ମା ମନେ ମନେ କଲେ ଏ ବିଚାର
ଭାରା ଉଶ୍ୱାସିଣ ପ୍ରଭୁ ଯିବେ ସ୍ୱର୍ଗପୁର ।
ତା ନ କରି ଏହିଠାରେ କିମ୍ପା ମାତିଛନ୍ତି
କି ଅବା ଏହିକି ସତେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ନୁହନ୍ତି ।
ଏମନ୍ତ ବିଚାର କରି ମାରକଣ୍ଡ ବ୍ରହ୍ମା
ବତ୍ସା ସବୁଙ୍କୁ ହରିଣ ନେଲେକ ମହାତ୍ମା ।
ଯହୁଁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତାଚଳେ କଲେକ ଗମନ
ଜଳକ୍ରୀଡ଼ା ଛାଡ଼ିଗଲେ ଗୋପସ୍ତିରୀମାନ ।
ତହୁଁ କୃଷ୍ଣ ବନେ ପଶି ଖୋଜନ୍ତି ବାଛୁରୀ
ଗୋରୁ ଗାଈ ଆଦି ସବୁ ସେ ହରାଇ କରି ।
ବୋଇଲେରେ ମୂଢ଼ ମୁହିଁ କେଉଁ କର୍ମ କଲି
ଗୋରୁ ଗାଈ ଆଦି ସବୁ ହରାଇ ବସିଲି ।
ବେଳ ଉଛୁର ହେଲାଣି ଯିବେଣି ବା ଗୋଷ୍ଠୀ
ଗାଈ ବାଛୁରୀ ସରବେ ହେବେଣି ବା ଭେଟ ।
ନ ପୁଣ ପିବନ୍ତି କ୍ଷୀର ସବୁ ବତ୍ସା ପାଳି
କଂସ ନିୟୋଗକୁ ନନ୍ଦ କିସ ଦେବ କାଲି ।
ଏତେ ବୋଲି କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଧାଇଁଲେ ଗୋଗୋଷ୍ଠେ
ଗାଈମାନେ ରାବୁଛନ୍ତି ନ ଯାଇ ବତ୍ସାନ୍ତେ ।
ନନ୍ଦ ମହାଖୁଡ଼ ଡାକେ ଚଉପାଶେ ଚାହିଁ
ଉଚ୍ଚସ୍ୱରେ ଡାକଇ ସେ କହ୍ନାଇ କହ୍ନାଇ ।
ନନ୍ଦ ଡାକନ୍ତେ ଶୁଣିଣ ଧାମନ୍ତେ ଶ୍ରୀହରି
ଭାଳନ୍ତି ପିତା ମୋର କି ପାଇଲେ ବାଛୁରୀ ।
ଏ ସମୟେ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରବେଶିଲେ ଯାଇ
ନନ୍ଦ ମହାଖୁଡ଼ ତାଙ୍କୁ ଏପରି ପୁଛଇ ।
ତୁମ୍ଭେ ତ ଅଇଲ ବତ୍ସାମାନେ ଗଲେ କାହିଁ
ଉଛୁର ହେଲାଣି ବେଳ ତାଙ୍କ ଦେଖା ନାହିଁ ।
ଉତ୍ତର ନ ଦେଇ କୃଷ୍ଣ କାନ୍ଦିଲେ ଦୁଃଖରେ
କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଚୂଳ ନନ୍ଦ ଧଇଲା ରାଗରେ ।
ଛାଟ ଏକ ଧରିଥିଲା ସତ୍ୱରେ ପିଟିଲା
ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଶରୀର ଫାଟି ରକତ ବହିଲା ।
କାନ୍ଦନ୍ତି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଉଚ୍ଚେ ଛାଡ଼ି ରଡ଼ି
କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଣ ନନ୍ଦ ଗଲେ ବତ୍ସା ଲୋଡ଼ି ।
ଛାଟ ମାଡ଼ ଖାଇ କୃଷ୍ଣ ହୋଇ ମହାରାଗୀ
ଧ୍ୟାନେ ଜାଣିଲେ ବାଳକ ବୁଦ୍ଧି ପରିତ୍ୟାଗୀ ।
କରି ଏ କର୍ମ ଆକାଶେ ଅଛି ମାରକଣ୍ଡ
ରାଗେ ଦେହ କମ୍ପାଇଲେ କମ୍ପିଲା ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ।
ବୋଇଲେ ତାହାକୁ ଚାହିଁ ଏଡ଼େ ଅଟୁ ମନ୍ଦ
ତୋହର ଯୋଗରୁ ସିନା ମାଇଲାକ ନନ୍ଦ ।
ତୁହି ଏ ପ୍ରହାର କଷ୍ଟ ଦିଆଇଲୁ ମୋତେ
ଅପୂଜ୍ୟ ହୁଅ ତୁ ଆଜିଠାରୁ ଏ ଜଗତେ ।
ଶୁଣି ମାରକଣ୍ଡ ବତ୍ସା ସମର୍ପି ବିନୟେ
ଅପାର ଭକତି କଲା ପଡ଼ି ପ୍ରଭୁ ପାୟେ ।
କାଳେ ପୁଣି ତାହା ଜାଣି ସେ ପ୍ରଭୁ ଅଚ୍ୟୁତ
ମାର୍କଣ୍ଡେ ବୋଇଲେ ତୁ ମୋର ଜ୍ୟେଷ୍ଠଭ୍ରାତ ।
ଯାଦବ ବଂଶରେ ଅଟୁ ତୁ ପରମ ଗୁରୁ
ଶାପକୁ ଭୟ କରିଣ ମୋତେ ଏଡ଼େ ଡରୁ ।
ଏବେ ଯାମନିକ ତୀର୍ଥେ ନୀଳ କଳ୍ପବଟେ
ସୁନ୍ଦର ପର୍ବତେ ମହୋଦଧିର ନିକଟେ ।
ମାରକଣ୍ଡେଶ୍ୱର ନାମେ ହୁଅ ଲିଙ୍ଗ ଗୋଟି
ତହିଁ ତୋହପରେ ପୂଜା ମିଳୁ କୋଟି କୋଟି ।
ଦକ୍ଷିଣରେ ଯମେଶ୍ୱର ଉତ୍ତରେ ମାର୍କଣ୍ଡ
ମଧ୍ୟରେ ପୂଜା ପାଇବ ଏ ମୋହର ପିଣ୍ଡ ।
ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନଙ୍କୁ କହନ୍ତି ଯମେଶ୍ୱର ସ୍ୱାମୀ
ସେହି ମାର୍କଣ୍ଡେଶ୍ୱରଙ୍କ ଏକ କ୍ଷେତ୍ର ଭୂମି ।
ଦ୍ୱାପର ଯୁଗରେ ସେହୁ ମନୁମହାଯତି
ଏବେ ପ୍ରଭୁଙ୍କ କୃପାରୁ କ୍ଷେତ୍ରେ ଅଧିପତି ।
ତୁ ଯାଇ ପଚାର ରାଜା ମାର୍କଣ୍ଡେ ଏ କଥା
ସେ ଜାଣନ୍ତି କିଏ ଏଥି ହୋଇବ ଦେବତା ।
ଯମେଶ୍ୱର ଏହିପରି ଯହୁଁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ
ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ମାର୍କଣ୍ଡଙ୍କୁ ପୁଛିବାକୁ ଗଲେ ।
ବେଗେ ପ୍ରବେଶି ଖୋଜିଲେ ଗୟା ନାଭିକୁଣ୍ଡ
ସେହିଠାରେ ନ ଦେଖିଲେ ଲିଙ୍ଗ ମାରକଣ୍ଡ ।
ଖୋଜି ଖୋଜି ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ନ ପାଇଣ ସେ ନୃପ
ଭାବିଲେ କେଉଁଠି ସ୍ୱାମୀ ହୋଇଛନ୍ତି ଗୋପ୍ୟ ।
ଏହା କହି ନୃପବର ବସିଲା ଯେ ଧ୍ୟାନେ
ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଲେ ଦେବ ପଞ୍ଚଷଠି ଦିନେ ।

ମୀନ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ଅଟେ ଦଶମୀର ତିଥି
ଅଦ୍ଭୂତରେ ସ୍ୱପନ ଦେଖିଲେ ସେ ରାତି ।
ଶୁକ୍ଳାମ୍ବର ଶରୀର ଯେ ଶିରେ ଶୋହେ ଜଟା
କରେ ଦଣ୍ଡ କମଣ୍ଡଳୁ ତମ୍ବାର କାଛଟା ।
ବିଭୂତି ଲେପନ କନ୍ଧେ ଅନନ୍ତ ପଇତା
ତ୍ରିଅମ୍ବକ ମୁଦ୍ରା ଗୋପୀଚନ୍ଦନର ଚିତା ।
ଏମନ୍ତ ରୂପରେ ତହିଁ ମିଳି ମାରକଣ୍ଡେ
ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମନେ କହିଲେ ଉଠ ତୁରେ ଚାଣ୍ଡେ ।
ରୂପ ଦେଖିକରି ଉଠିବସି ମହାରାଜା
ତାହାଙ୍କର ଶ୍ରୀଚରଣେ କଲା ବହୁ ପୂଜା ।
ତହିଁ ପରେ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ଏପରି କହଇ
ମୁଁ ଯାଇ ପଚାରେ ଆଜ୍ଞା ଦେବେ ହେ ଗୋସାଇଁ ।
ବୋଇଲା ସେ କ୍ଷେତ୍ରେ ଏକ ତୋଳିଲି ପ୍ରାସାଦ
କେଉଁ ଦେବ ପୂଜିବ ମୁଁ କହିବି ସମ୍ବାଦ ।
ତହୁଁ ମାରକଣ୍ଡେଶ୍ୱର ଏମନ୍ତ କହନ୍ତି
ଯାହା ଆମ୍ଭେ କହୁଅଛୁ ଶୁଣ ହୋ ନୃପତି ।
ଆହୋ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ଆମ୍ଭେ ପାଇ କୃଷ୍ଣ ଶାପ
ଏହି ତୀର୍ଥରେ ଆସିଣ ହୋଇଲୁ ଯେ ଗୋପ୍ୟ ।
ଏ ତୀର୍ଥରେ ପୁଷ୍କର ଯେ ଗୋପ୍ୟ ହୋଇଥିଲା
ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଦେଖିଣ ଭୟେ ପାତାଳେ ପଶିଲା ।
ମୁହିଁ ତହୁଁ ଗୋଡ଼ାଇଲି ପୁଷ୍କର ଦେବଙ୍କୁ
ଅଭିଷେକ ହୋଇବୁଟି ଶାପୁ ତରିବାକୁ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବିନା ଆଜ୍ଞାରେ ଦେଖା ହିଁ ନ ଦେଲା
କୋଟି ତୀର୍ଥ ଘେନିଣ ସେ ପାତାଳେ ପଶିଲା ।
ତିନିସହସ୍ର ଯୋଜନ ପଳାଇଲା ସେଟି
ଗୋଡ଼ାବନ୍ତେ ଏହିଠାରେ ବାହାରିଲା ଫୁଟି ।
ଏହା ନାମ ମାରକଣ୍ଡ ପାତାଳକୁ ବାଟ
ନବକୋଟି ତୀର୍ଥ ଘେନି ପୁଷ୍କର ଏ ଥାଟ ।
ନୀଳଗିରି ପର୍ବତେ ଯେ ହୋଇଅଛି ଗୋପ୍ୟ
ଯେତେବେଳେ କୃଷ୍ଣ ଆସି ହୋଇବ ସମୀପ ।
ନବକୋଟି ତୀର୍ଥସହ କୃଷ୍ଣ ପଦ୍ମପାଦେ
ପୁଷ୍କର ପୂଜା କରିବ ମନର ସାନନ୍ଦେ ।
ଶୁଣି ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ମାରକଣ୍ଡ ପାଦେ ପଡ଼ି
ପଚାରେ କାହିଁ ପାଇବି ସେ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଲୋଡ଼ି ।
ମାର୍କଣ୍ଡ ବୋଇଲେ ଜାରାକୁ ଯାଅ ତୁହି
ତାହାକୁ ପୁଛିବୁ ଭାବେ ପ୍ରୀତି ଉପୁଜାଇ ।
ବିଦାୟ ମାଗିଣ ରାଜା ଖୋଜିଣ ଚଳିଲେ
ସିଦ୍ଧ ନକୁଳ ସଚିବ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଗଲେ ।
ଅର୍କତୀର୍ଥରେ ଯାଇଣ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ
ଜାରା ମଇତ୍ରକୁ ତହିଁ ଭେଟିଲେ ନରେଶ ।
ତାହାକୁ ପଚାରି ଠିକଣାକୁ ତହିଁ ଗଲେ
ଗୋ ସାଗର ତୀର୍ଥେ ଯାଇ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ।
ସେଠାରେ ଦେଖିଲେ କିଛି କିରାତର ପଲ୍ଲୀ
ଜରାକୁ ଦେଖିଣ ରାଜା ବୋଲେ ନିସ୍ତରିଲି ।
ତପସ୍ୱୀ କିରାତ ଜରା ଅଟଇ ସେ ରାଜ
ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ କହେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଏ ଅଙ୍ଗଦ ବୁଝ ।
ପିତୃଋଣ ଶୁଝିବାକୁ ମନେ କରିଥିଲା
ପୂର୍ବ ମନାଇ କୃଷ୍ଣେ ଏ ଶରାଘାତ କଲା ।
ଅର୍ଜୁନ ପୋଡ଼ନ୍ତେ ନେଇ କୃଷ୍ଣ କଳେବର
ଶୂନ୍ୟବାଣୀ ହେଲା ପିଣ୍ଡ ଦଗଧ ନ କର ।
କଳିଯୁଗ ପରବେଶ ହୋଇଲାକ ଆସି
ନରଲୋକ ବ୍ୟାଧି ହେବ କାଳକୂଟ ଫାଶୀ ।
ଧର୍ମବାଟ ଛାଡ଼ି କରାଇବ ଏ ଅଧର୍ମ
ତେଣୁ କରି ନରଗଣେ ଶାସ୍ତି ଦେବ ଯମ ।
ଏହି ପିଣ୍ଡ ଯେ ବସିବ ଯାଇ ନୀଳଗିରି
ଦରଶନ କରି ନରେ ପାପୁଁ ଯିବେ ତରି ।
କଳିଯୁଗ ଚାରିଲକ୍ଷ ବତିଶ ସହସ୍ର
ବର୍ଷଯାଏ ପିଣ୍ଡ ପୂଜା ପାଇବ ଅବଶ୍ୟ ।
ଏ ପିଣ୍ଡ ନେଇ ସାଗରେ ଭସାଇଣ ଦିଅ
ଏହି ଶୂନ୍ୟବାଣୀ ଶୁଣି ବୀର ଧନଞ୍ଜୟ ।
ଅନଳ ମଧ୍ୟୁ ସେ ପିଣ୍ଡ କାଢ଼ି କରି ନେଲେ
ସମୁଦ୍ର ମଧ୍ୟରେ ନେଇ ତାହା ଭସାଇଲେ ।
ଜାରାବ୍ୟାଧ ରକ୍ଷା କରି ପ୍ରଭୁଙ୍କର କାୟ
ଏହାକୁ ସଦ୍‌ଗତି ଦେଲେ ପ୍ରଭୁ ଦୟାମୟ ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣିଣ ସେହି ରାଜା ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ
ଜାରାକୁ ପ୍ରଦାନ କଲେ ଲକ୍ଷେକ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ।
ବୋଇଲେ ତୁ ବନେ ରାଜା ମୁଁ ଦେଶର ରାଜା
ଦୁହେଁ ମିଶି କୃଷ୍ଣପିଣ୍ଡ କରିବାକୁ ପୂଜା ।
ଜାରା ବୋଇଲେକ ଶୁଣ ଆହେ ନରେଶ୍ୱର
ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି ମୋତେ ଚକ୍ରଧର ।
ଏ ଗୋମୁଖୀ କେଶବ ଯେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ରହି ଶିକ୍ଷା
ଦେଇଛନ୍ତି ମାଗନ୍ତେ ମୁଁ ତପସ୍ୱୀର ଦୀକ୍ଷା ।
ଗୋମୁଖୀ କେଶବ ସତ୍ୟଯୁଗର ଦେବତା
ଶୁଣ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ରାଜା କହେ ତଥ୍ୟକଥା ।
ରତ୍ନମନ୍ତ ସତ୍ୟଯୁଗେ ସୋମେଙ୍କ ଯେ କାଶୀ
ସ୍ୱର୍ଗ ଗଙ୍ଗାତୀରେ ତପ କରୁଥିଲେ ବସି ।
ମିଥୁନ ଶୁକଳପକ୍ଷ ଅଟେ ଏକାଦଶୀ
ଅର୍କବାର ସେଦିନର ସ୍ୱାତୀ ତୁଳରାଶି ।
ସେହିଦିନ ଈଶ୍ୱର ଯେ କାଟି ଗଲେ କୁଶ
କାଟିଲେକ କୁଶ ଯାଇ ବିଡ଼ା ଯେ ଦ୍ୱାଦଶ ।

ବିଡ଼ି ବିଡ଼ିକରେ ନେଇ ଧୋଇ ଗଙ୍ଗାଜଳେ
ଶୁଖାଇଣ ଥିଲେ ଶିବ ସେହି ଗଙ୍ଗାକୂଳେ ।
ହେ ରାଜା ଆଦି ମାତାର ନାମ ଯେ ସୁରଭୀ
ସୁରଭୀର ସୁତା ଅଟେ ନନ୍ଦିନୀ ଯେ ଦେବୀ ।
ଗଙ୍ଗାକୂଳକୁ ନନ୍ଦିନୀ ଗଲା ପିଇ ବାରି
ତୀରେ ତୀରେ ଦୁବ ଦେଖି ଯାଉଥାଏ ଚରି ।
ଚରିଯାଉଁ ଖାଇଲା ଯେ ଶିବ କୁଶ ବିଡ଼ି
ଦେଖି ଶଙ୍କର ଧାଇଁଲେ ତହୁଁ ତପ ଛାଡ଼ି ।
କୁଶ ନ ଦେଖିଣ ଗଲେ ତହୁଁ କୋପାନଳେ
ନନ୍ଦିନୀର ବେକେ ନେଇ ମାଇଲେକ ଶୂଳେ ।
କ୍ଷୁଧାରେ ତ ଆଦିମାତା ନଇଁ ଚରୁଥିଲା
ଶୂଳ ପଡ଼ନ୍ତେ ଦା ଶିର ଛିଡ଼ିଣ ପଡ଼ିଲା ।
ଦେଖିଣ ଈଶ୍ୱର ମନେ ମହାଭୟ କଲେ
ଋଷିରୂପ ଛାଡ଼ି ଭଇରବ ରୂପ ହେଲେ ।
ଖପର ଖଣ୍ଡାଏ ପୁଣି ଡମ୍ବରୁ ତ୍ରିଶୂଳ
ଏହା ଧରି ହେଲେ ଶିବ ମହା କୋପାନଳ ।
କିଂଶୁକ ମନ୍ଦାରମାଳ ରକ୍ତବସ୍ତ୍ର ଲାଭ
ମହାଖଳା ଖେଚରୀର ରୂପେ ମତ୍ତହୋଇ ।
ନ ମାନିଲେ ଗୁରୁ ଦ୍ୱିଜ ଆବର ଦେବତା
ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦେଖି ଏହା ହୋଇ ମହାଭୀତା ।
ଭାଙ୍ଗିଦେଲେ ବେଦଶାସ୍ତ୍ର ହୋଇ ମହାରାଗୀ
ଅବାଟେ ଗଲେ ଅଖାଦ୍ୟମାନ ସୁଖେ ଭୋଗୀ ।
ମହାମତ୍ତେ ମତ୍ତହୋଇ ନାଚିଲେକ ନାଟେ
ବିହରିଲେ ଭଇରବ ମେରୁର ନିକଟେ ।
ନୟନ ବୁଲାଇ ଯହୁଁ ଚାହିଁଲେ ଭୈରବ
ଦେଖି ପଳାଇଲେ ଭୟେ ସର୍ବ ଦେବୀଦେବ ।
ଆସ୍ଥାନ ତେଜି ପଳାଇଗଲେ ସୁରପତି
ନାସିକାରେ ହସ୍ତଦେଇ ହସିଣ ଶ୍ରୀପତି ।
ଧୀରେ ବୋଇଲେକ ମତୁଆଳଙ୍କ କି ଜ୍ଞାନ
ଗୋମାତାଙ୍କ ଶିର ନିଜେ କରିଲେ ଛେଦନ ।
ଶିବ ବୋଇଲେ ନ ମାନେ ମୁଁ ଗୋରୁବ୍ରାହ୍ମଣ
ମାଂସ ସୁରା ଏବେ ମୁହିଁ କରିବି ଭକ୍ଷଣ ।
ହରି ବୋଇଲେ ତୁ ସୁରା ମାଂସକୁ ଖାଇବୁ
ସଦ୍‌ମାର୍ଗ ଛାଡ଼ିକରି ପାପରେ ବୁଡ଼ିବୁ ।
ବ୍ରହ୍ମା ଶୁଣି କରି ଶାପ ଦେଲେ ଭଇରବ
ଏକ୍ଷଣି ହୁଅ ତୁ ହର ଗୋମୁଖ କେଶବ ।
ଏମନ୍ତ ଶାପ ଦିଅନ୍ତେ ଭୈରବ ମୂରତି
ଶୁଣି ବୋଇଲେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମୋର ନାହିଁ ଭୀତି ।
ଏହା ଶୁଣି ଭଇରବ କୁଠାରେ ମାଇଲେ
କେଶବ ଅବତାରରେ ଶିର ଛିଣ୍ଡାଇଲେ ।

ଯେ କେଶବ ଶରଗୋଟି ଘେନିଲେ ଧୂର୍ଜଟି
ଭୈରବ ଖର୍ପରୁ କାଢ଼ି ଗୋରୁ ମୁଣ୍ଡ ଗୋଟି ।
କେଶବ ଶିରେ ଲଗାଇ ପଢ଼ି ମହାମନ୍ତ୍ର
ଫୁଙ୍କି ଦ୍ୟନ୍ତେ ଉଡ଼ିଲେ ସେ କେଶବ ତ୍ୱରିତ ।
ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦା ପଦ୍ମ ଶୋହେ ଚତୁର୍ଭୁଜ
ଗୋମୁଖୀ କେଶବ ହେଲେ ତହିଁ ଦେବରାଜ ।
ସେ ଗୋମୁଖୀ କେଶବଙ୍କ ଚରଣେ ଶରଣ
ହେ ପ୍ରଭୁ ଅନ୍ତିମେ ମୋତେ କରିବା କାରଣ ।
ତୁମ୍ଭ ଛଡ଼ା ପ୍ରଭୁ ମୋର ଆଉ କେହି ନାହିଁ
ଶାରଳା ଦାସକୁ ତାର ଆହେ ଭାବଗ୍ରାହୀ ।

—୦—

ସାଗରାସୁର ବଧ ଓ ଅଷ୍ଟଶମ୍ଭୁଙ୍କ ଉତ୍ପତ୍ତି

ପୁନରପି କରଯୋଡ଼ି ମନୁ ଦଣ୍ଡଧର
ଅଗସ୍ତି ମୁନିଙ୍କ ପାଦେ କରି ନମସ୍କାର ।
ପୁଚ୍ଛା କଲେ ଗୋମୁଖୀଙ୍କ କଥା ମହାଶୟ
କହନ୍ତୁ ପୁଣି କି କଲେ ପ୍ରଭୁ ଦେବରାୟ ।
ଶୁଣିବାକୁ ଅଛି ମୁହିଁ ବଡ଼ ଆଶା କରି
କହିଲେ ପିଇବି ତାହା ଆଶା ପାତ୍ର ଭରି ।
ରାଜାର ଭକତି ଦେଖି ବୋଲନ୍ତି ଅଗସ୍ତି
ଶୁଣ ଏବେ ତୋର ମନ କରାଇବା ତୃପ୍ତି ।
ବଜ୍ରସିଂହ ବୋଲି କରି ଏକଇ ଦଇତ
ମୟସିଂହ ନାମେ ହେଲା ତାର ଏକ ପୁତ୍ର ।
ମୟସିଂହ ପୁତ୍ର ନାମ କାଳସିଂହ ବୀର
ଅଭୟସିଂହ ହୋଇଲା ତାହାର କୁମର ।
ଅଭୟ ପୁତ୍ର କଶ୍ୟପ ସିଂହ ବୋଲି କରି
କଶ୍ୟପ ପୁତ୍ର କପିଳା ନାମ ଯେ ତାହାରି ।
କପିଳସିଂହ ନନ୍ଦନ ନାମ ସିଂହନାଦ
ସିଂହନାଦ ପୁତ୍ର ଯେହୁ ତା ନାମ ପ୍ରହ୍ଲାଦ ।
ତାହାର ନନ୍ଦନ ନାମ ଯେ ସିଂହବୀର
ଏହାର ନନ୍ଦନ ନାମ ଯେ ସିଂହସାଗର ।
ସାଗରସିଂହ ଦଇତ୍ୟ ଏକ ରାଜ୍ୟ କରି
ପୃଥ୍ୱୀରୁ ଗୋ ନର ଆଦି ଖାଇଲା ସେ ଧରି ।
ତାହା ଦେଖି ଦେବଗଣ ଆକୁଳ ହୋଇଲେ
ଗୋମୁଖୀ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ପାଖେ ଧ୍ୟାନେ ଜଣାଇଲେ
ବ୍ରହ୍ମା ଯାଇ କହିଲେକ ହେ ଦେବ କେଶବ
ସାଗରାସୁରକୁ ମାର ନ କର ବିଳମ୍ବ ।
ପରମେଷ୍ଠୀଙ୍କ ବିନୟ ଶୁଣି ଏହିପରି
ସେଠାରୁ ଚଳିଲେ ଶୀଘ୍ରେ ଗୋମୁଖୀ ଶ୍ରୀହରି ।

ବିଜେ କଲେ ନାରାୟଣ ସେ ଦଇତ୍ୟ ଦ୍ୱାରେ
ସାମାନ୍ୟ ରୂପ ଧଇଲେ ଗୁପତ ଭାବରେ ।
ଗୋମୁଖ ଦେଖିଣ ସେହି ଦୁଷ୍ଟ ନିଶାଚର
ଆହାର ନିମନ୍ତେ ଧାଇଁ ଅଇଲା ସତ୍ୱର ।
ଆକର୍ଷିଣ ବେନି ଭୁଜେ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଧଇଲା
ଗର୍ଭ ବିସ୍ତାରିଣ ତୁଣ୍ଡେ ଭରି ଗିଳିଦେଲା ।
ଗିଳିଦ୍ୟନ୍ତେ ତା ଦେହକୁ ହେଲା ମହାଜ୍ୱାଳା
ସାଗରେ ପଶିଲା ଯାଇ ଦୈତ୍ୟ ଅନର୍ଗଳା ।
ତାହାର ଗର୍ଭ ମଧ୍ୟରେ କେଶବ ପଶିଣ
ବିକାଶିଲେ ବିଶ୍ୱରୂପ ଶୂନ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେଣ ।
ଶୃଙ୍ଗମାରି ବିଦାରିଲେ ଦଇତ୍ୟ ପେଟକୁ
ବେନିଫାଳ କରି ଚିରିଦେଲେ ତାର ବୁକୁ ।
ଧନୁ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ତ୍ରୟୋଦଶୀ ଶୁକ୍ରବାର
ପୁନର୍ବସୁ ନକ୍ଷତ୍ର ଯେ ବେଳ ଦ୍ୱିପ୍ରହର ।
ବିଷ୍କୁମ୍ଭ ଯୋଗ ଯେ ବିଷ୍ଟି ନାମରେ କରଣ
ହୋଇଥିଲା ପୁଣି ମକରର ସଂକ୍ରମଣ ।
ସେଦିନ ସାଗରାସୁର ପ୍ରାଣ ସଂହାରିଲେ
ମହୋଦଧି ମଧ୍ୟେ ପଶି ଜଳକ୍ରୀଡ଼ା କଲେ ।
ସେ ଅସୁର ବଧ ଦେଖି ଅମର ନିଚୟ
ଆନନ୍ଦରେ ବିଜେ କଲେ ହୋଇଣ ନିର୍ଭୟ ।
ଛପନକୋଟି ଜୀବଙ୍କୁ ରଖିଥିଲେ ଧାତା
ଗୋସାଗରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଲେକ ପିତା ।
ଗୋସାଗରେ ଯହୁଁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ ଜଳଜୀବ
ଗୋମୁଖୀ କେଶବଙ୍କର ହୋଇଲା ଉତ୍ସବ ।
ଦେବତା ମାନବେ ସର୍ବେ ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ
କେଶବଙ୍କ ପରସନ୍ନେ ନିଃଶଙ୍କ ହୋଇଲେ ।
ଧାତାଙ୍କୁ ଶମନ ଦେଖି ଏମନ୍ତ ବୋଇଲା
ଅଠାଇଶ କୋଟି ଜୀବେ ସାଗର ଖାଇଲା ।
ସେ ପୁଣି କେମନ୍ତେ ଜାତ ହେବେ ହେ ବିଧାତା
ଧାତା ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରେ ଡାକି କହିଲେ ସେ କଥା ।
ଅଠାଇଶ କୋଟି ଜୀବେ ଦୈତ୍ୟ କଲା ଭୋଗ
ଆମ୍ଭ ବୋଲେ ଏ ଜୀବଙ୍କୁ ସୃଜ ତୁମ୍ଭେ ବେଗ ।
ବ୍ରହ୍ମା ବାକ୍ୟେ ଭିଆଇଲେ ଜୀବ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର
ଅଠାଇଶ କୋଟି ଜୀବ ସୃଜିଲେ ତ୍ୱରିତ ।
ଏ ବିଧିରେ ଚଉରାଶୀ କୋଟି ଜୀବ ହେଲେ
ଜଳସ୍ଥଳେ ପୂରିଣ ସେ ସବୁଠି ରହିଲେ ।
ପୁନରପି ବୋଇଲେକ ସେ ଜାରାଶବର
ମନଦେଇ ଶୁଣ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ନରବର ।
ଗୋମୁଖୀ କେଶବ ଯେହୁ ଆଦି ନିରଞ୍ଜନ
ସାଗରାସୁର ସାଗରେ କରିଲେ ନିଧନ ।

ଏଣୁ ମକର ସାଗରେ ଯେ କରଇ ସ୍ନାନ
ତାହାଠାରୁ ସଂସାର କେ ନାହିଁ ଧର୍ମଜନ ।
ସ୍ନାନ କରି ନିରାହାରେ ରାତ୍ରିରେ ଜାଗର
ଜାଳି ଯେହୁ ଭକ୍ତିଭରେ ହୋଇ ଉଜାଗର ।
ଗୋମୁଖୀ କେଶବଙ୍କୁ ଯେ ମନେ ସୁମରଇ
ଶମନ ଦେବତା ତାକୁ ଛୁଇଁ ନ ପାରଇ ।
ଶମ୍ଭୁ ଗୋମୁଖୀ ପ୍ରଭୁ ଲାଞ୍ଜ ପଶ୍ଚିମ ମୂରତି
ତହୁଁ ପ୍ରାଚୀ ନାମେ ନଦୀ ହେଲେ ଉତପତି ।
ଅଶୀ ସହସ୍ର ଗନ୍ଧର୍ବ ଭୂମି ଖୋଳି ଖୋଳି
କେଶବ ଲାଞ୍ଜ ଛିଣ୍ଡିଲା କୋଦାଳ ଯେ ବାଜି ।
ପୃଷ୍ଠଭାଗ ହୋଇକରି ଛିଣ୍ଡିଲା ଲାଙ୍ଗୁଳ
ଅଷ୍ଟଶମ୍ଭୁ ହୋଇଲେ ସେ ପ୍ରାଚୀ ନଦୀକୂଳ ।
ଗୋକୁଳେଶ୍ୱର ପିଙ୍ଗଳେଶ୍ୱର ଦୂରେଶ୍ୱର
ଗ୍ରାମେଶ୍ୱର ମନେଶ୍ୱର ସେ ନାଟକେଶ୍ୱର ।
ସ୍ୱପ୍ନେଶ୍ୱର ରୁଦ୍ରେଶ୍ୱର ଏହି ଅଷ୍ଟଶିବ
ଯାଙ୍କ ଦର୍ଶନେ ମିଳଇ ବହୁ ଫଳ ଶୁଭ ।
ଭକ୍ତିଭରେ ସମୁଦ୍ରରେ କରିସାରି ସ୍ନାନ
ଉପବାସେ ରହି ଶମ୍ଭୁ କରିବେ ଦର୍ଶନ ।
ତହିଁ କୋଟି ତୀର୍ଥ ଘେନି ରହିଛି ପୁଷ୍କର
ରାତ୍ରି ଦିବା ବହୁଥାଏ ପ୍ରାଚୀନଦୀ ନୀର ।
ଅଷ୍ଟଶମ୍ଭୁ ଦର୍ଶନେ ଯେ ଗୋମୁଖେ ପଶଇ
ନକ୍ଷତ୍ର ହୋଇଣ ସେହୁ ସ୍ୱର୍ଗରେ ବସଇ ।
ନାଟକେଶ୍ୱର ଠାବରେ ଭକ୍ତି ଯେ ଲଗାନ୍ତି
ଶତେବର୍ଷଯାଏ ସେହୁ ସ୍ୱର୍ଗେ ସ୍ଥାନ ପାନ୍ତି ।
ଗୟା ବାରଣାସୀ ଆଉ ପ୍ରୟାଗ ତୀର୍ଥରେ
ସେ ସ୍ନାନ କରଇ କୋଟି ଜନ୍ମ ପାପ ହରେ ।
ଜାରାଶବର କହିଲା ଏହି ତୀର୍ଥ ଧର୍ମ
ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ରାଜା ଶୁଣି ଚିତ୍ତ କଲେ ସମ ।
ତହିଁପରେ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ରାଜାକୁ କହନ୍ତି
ଅନେକ ଜନ୍ମର ଫଳ ହୋଇଲା ପ୍ରାପତି ।
ସାଧୁ ଅଟେ ମହାତ୍ମା ହୋ ଜୀବନ ତୁମ୍ଭର
ଅନେକ କଷ୍ଟର ଫଳ ହୋଇଲା ମୋହର ।
ସାଗରରେ ସ୍ନାନ କରି ଦେଖିଲି ଗୋମୁଖ
ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମରେ ଏହା ଅଇଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ସୁଖ ।
ସେ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ପାଦପଦ୍ମ ହୃଦୟରେ ଧ୍ୟାୟୀ
ଶାରଳା ଦାସ ଭାରତେ ଏମନ୍ତ କହଇ ।
ହେ ପ୍ରଭୁ ତୁମ୍ଭର ଲୀଳା ଦିଶୁଅଛି ମୋତେ
ସରିବ ନାହିଁ ଶତେକ ବରଷ କହନ୍ତେ ।
ସବୁ ଦିଶୁଅଛି ମୋତେ ଦେଖନ୍ତା କେ ନାହିଁ
ଜାଗି ବ୍ରହ୍ମ ସାଧନା ଯେ କରୁଅଛି ମୁହିଁ ।

ମୁହିଁ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରପାଳ ଜନ୍ମ ହେଲି କବି
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ସୁପ୍ରସନ୍ନ ମୋତେ ବାକ୍ୟଦେବୀ ।
ନୀଳଗିରି ଆଖ୍ୟାନ ଏ କଉତୁକ କଥା
ଠିକ ଠିକ କରି କହେ ତହିଁର ବାରତା ।
ଜନ୍ମରୁ ମୂରୁଖ ମୁହିଁ ମୋ ଗାରିମା କିସ
ପଣ୍ଡିତଜନେ ମୋହର ନ ଧରିବ ଦୋଷ ।
ଅଭୟ ବରଦାୟିନୀ ପ୍ରସନ୍ନ ଶାରଳା
ସେ ମୋର ଗଳେ ଲମ୍ବାଇଦେଲେ ପୁଷ୍ପମାଳା ।
ବୋଲେ ଗ୍ରନ୍ଥକାର କବି ଶ୍ରୀ ଶାରଳା ଦାସ
ଏ ଭବସାଗରୁ ତାର ମୋତେ ରମାଈଶ ।

—୦—

ଜାରାଶବରକୁ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନର ବିନତି ଓ ରୋହିଣୀ କୁଣ୍ଡେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଶିବ ପିଣ୍ଡ ଆବିର୍ଭାବ

ଏଥୁଅନନ୍ତରେ ଶୁଣ ବିଲଙ୍କାର ନାଥ
ଅଗସ୍ତି ମୁନିଙ୍କ ପାଦେ କଲେ ଦଣ୍ଡବତ ।
ଭକ୍ତିଭରେ ପୁଚ୍ଛାକଲେ ଯୋଡ଼ି ବେନିକର
ଯାପରେ କି କଥା ହେଲା କହ ମୁନିବର ।
ମୁନି ବୋଇଲେ ସୁଚିତ୍ତେ ଶୁଣ ନରପତି
ଏ ବିଷୟ ଶୁଣିଲେ ତୁ ଲଭିବୁ ମୁକତି ।
ଜାରାଠାରୁ ସବୁକଥା ଶୁଣି ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ
କି ଉପାୟ କରିବଇଁ ଭାବେ ମନେ ମନ ।
ଆହେ ପ୍ରଭୁ ଦୟାମୟ ଅଛ କେଉଁଠାରେ
ଦୟାକରି ଏ ଦାସକୁ ଦେଖାଦିଅ ଥରେ ।
ଏହିପରି ଭଜି ରାଜା ବ୍ୟାଧକୁ କହଇ
ହେ ରାଜା ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଏକ କଥା ମାଗିବଇଁ ।
ଜାରା ବୋଲେ କି ମାଗିବ ମାଗ ନରନାଥ
ଯାହା ମାଗିବ ତା ଦେବି ତ୍ରିବାର ମୋ ସତ ।
ଜାରା ବୋଲେ ସେ ପିଣ୍ଡକୁ ଦହୁଥିଲେ ପାର୍ଥ
ଦେବବାକ୍ୟେ ସିନ୍ଧଜଳେ ମେଲିଲେ ତୁରିତ ।
ସେ ପିଣ୍ଡ ଦେଖିଛ କେବେ ଚାଲ ଭାଇ ଘେନି
ନୀଳଗିରିରେ ପୂଜିବା ସ୍ଥାପି ତାଙ୍କୁ ବେନି ।
ରାଜା ବୋଲେ ଭାସିଗଲେ ସେ ଅଗାଧ ଜଳେ
ସେଦିନୁ ବସିଛି ତାଙ୍କୁ ଅନାଇଁ ମୁଁ କୂଳେ ।
ଏ ମର୍ତ୍ତ୍ୟମଣ୍ଡଳେ ପୂଜା ଘେନିବାକୁ ଇଚ୍ଛା
ଅଛି କି ନା ଲୟ କରି କରଇ ମୁଁ ପୃଚ୍ଛା ।
ତୁମ୍ଭେ ଯାଅ ରହିଥିବ ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା ତୀର୍ଥେ
ଏକରାତ୍ରହୁଁ ରହିବ ନାହିଁ ଅନ୍ୟରାତ୍ରେ ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ତହୁଁ ଯେବେ ମୁଁ ସମସ୍ୟା ପାଇବି
ତୁମ୍ଭ ପାଶକୁ ଯାଇଣ ନିଶ୍ଚୟ କହିବି ।

ଜାରାର ବଚନ ଶୁଣି ଗଲେ ମହୀପାଳ
ସଙ୍ଗତରେ ଥିଲେ ମନ୍ତ୍ରୀ ସିଦ୍ଧ ଯେ ନକୁଳ ।
ନିଜେ କୋଣାର୍କ ବିରଞ୍ଚି ନାରାୟଣ ଯହିଁ
ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ଦରଶନ କଲେ ତାଙ୍କୁ ଯାଇ ।
ସେହିଠାରେ ରାତ୍ରଗୋଟି କରିଲେ ଯାପନ
ଏଥୁଅନନ୍ତରେ କଥା ଶୁଣ ହେ ରାଜନ ।
ତେଣେ ରାତ୍ରେ ସିନ୍ଧୁକୂଳେ ବସିଣ କିରାତ
ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କଲା ଧ୍ୟାନେ ହୋଇ ରତ ।
ଜାରାଶବର ସ୍ମରଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଜାଣିଲେ
ସିନ୍ଧୁ ମଧ୍ୟେ ଆସି ବ୍ୟାଧ ପାଶେ ଉଭାହେଲେ ।
ଦେଖିଣ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଜାରା ହୋଇ ପ୍ରଣାମି
ବୋଇଲା ନୀଳଗିରିକୁ ବିଜେ କର ସ୍ୱାମୀ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ଏହା ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ବାଞ୍ଛା
କଳିଯୁଗେ ରହିବାକୁ କିଛିଦିନ ଇଚ୍ଛା ।
ବଉଦ୍ଧ ଅବତାରରେ ନିଶ୍ଚେ ବିହରିବୁ
ଦୁଷ୍ଟଜନ ମାରି ସନ୍ଥଜନଙ୍କୁ ପାଳିବୁ ।
କ୍ଷୀରସିନ୍ଧୁ ତୀରେ ତାହା ଦେବେ ଛନ୍ତି କହି
ଯିବି ନୀଳଗିରିକୁ ମୁଁ ଏବେ ମିଥ୍ୟା ନାହିଁ ।
ଏହା ଶୁଣି ଜାରାବ୍ୟାଧ କହେ ସବିଶେଷି
ତୁମ୍ଭ ପ୍ରତିମା ପୂଜନେ ରାଜା ଅଭିଳାଷୀ ।
ହେ ଦେବ ବହୁ ଆନନ୍ଦେ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ରାଜା
ଦେଉଳ କରିଛି ତୋତେ କରିବ ସେ ପୂଜା ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ତାକୁ ଘେନିଯାଅ ବେଗି
ରୋହିଣୀକୁଣ୍ଡ ପାଖରେ କାଲି ଥିବ ଜଗି ।
ରୋହିଣୀ କୁଣ୍ଡରେ ଆମ୍ଭେ କାୟା ବଦଳିବୁ
ବଉଦ୍ଧ ଅବତାରରେ କାୟା ଦେଖାଇବୁ ।
ଏ ପିଣ୍ଡ ଗୋଟିଏ ମୋର ତହିଁ ଦାରୁ ହେବ
ରାଜାକୁ କହିଣ ମୋତେ ଯତ୍ନେ ଗଢ଼ାଇବ ।
ଜାରାକୁ ଯା କହି ପ୍ରଭୁ ହୋଇଲେ ଅନ୍ତର
କୋଣାର୍କ ତୀର୍ଥକୁ ଜାରା ଚଳିଲା ସତ୍ୱର ।
ବାଟେ କୈବର୍ତ୍ତକୁ ଡାକେ ଆସ ଯିବା ମିତ
କୈବର୍ତ୍ତ ବୋଲେ ହେ ଯାଅ ମୁଁ ଅଛି ଏ ତୀର୍ଥ ।
ରହିଛି କୈବର୍ତ୍ତ ସୁଖେ ଗୋମୁଖା ଆଶ୍ରିତେ
ଅନେକ କୁଟୁମ୍ବ ସହ ସେ ଆନନ୍ଦ ଚିତ୍ତେ ।
ତେଣେ ଜାରାଶବରକୁ ଚାହିଁ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ
ଭାଳଇ ସତେକି ଜାରା ଆସିବ ଏ ସ୍ଥାନ ।
ସତେ ତାକୁ ଦେଖି ନେତ୍ର ହୋଇବ ନିର୍ମଳ
ଏହା ଭାବି ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା ତୀର୍ଥେ ନରପାଳ ।
ସ୍ନାନ ଶୁଚି ହୋଇ ରାଜା ତୀରକୁ ଉଠିଲେ
ଜାରା ଆସୁଅଛି ତାକୁ ଦୂରରୁ ଦେଖିଲେ ।

ବେଗେ ଧାଇଁଯାଇ ରାଜା ତାକୁ କଲେ କୋଳ
ନିଶ୍ଚେ ଜାଣିଲି ମୋ କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଲା ସଫଳ ।
ଜାରା ବୋଲେ ପୂର୍ଣ୍ଣହେଲା ତୋର ମନୋରଥ
ଚାଲ ନୀଳଗିରି ଯିବା ହେ ରାଜା ତୁରିତ ।
ଜାରା ବ୍ୟାଧ ରାଜା ସିଦ୍ଧ ନକୁଳ ଯେ ମନ୍ତ୍ରୀ
ଏ ତିନିହେଁ ପ୍ରବେଶିଲେ ନୀଳଗିରି କତି ।
ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମନ ବୋଇଲା ଶୁଣ ହେ ମଇତ୍ର
ଦେଖ ଦେଖ ଏ ପ୍ରସାଦ ଗୋଟି ମୋର କୃତ୍ୟ ।
ଦେଖ ଏ ନୀଳସୁନ୍ଦର ଗିରିର ବିସ୍ତାର
ଦେଖଇ ଚୌପାଶେ ବୁଲି ସେ ଜାରାଶବର ।
ଦେଉଳ କାରୁକାର୍ଯ୍ୟରେ ହୋଇଛି ଚିତ୍ରିତ
ଦେଖି ଜାରା ପ୍ରଶଂସଇ ରାଜାକୁ ବହୁତ ।
ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ବୋଲେ ଏହି ଦେଉଳଟି କଲି
ଯମେଶ୍ୱରଙ୍କ ନିକଟେ ଧାରଣା ପଡ଼ିଲି ।
ସେ ପ୍ରସନ୍ନ ହେଲେ ଯହୁଁ କହିଲି ଏକଥା
ଏ ଦେଉଳେ ବସାଇବି କେବଣ ଦେବତା ।
ସେ ବୋଇଲେ ଏଥେ ପୂଜା କର ଜଗନ୍ନାଥ
ତାଙ୍କ ବୋଲେ ତୋର ତହିଁ ଆସିଅଛି ମିତ ।
ତାହାଙ୍କର ବଚନରେ ଆସି ଜଣାଇଲି
ବିଷ୍ଣୁଭକ୍ତ ଜାଣି ତୋତେ ମୁହିଁ ଆଶ୍ରା କଲି ।
ପାରିଲେ କାରଣ ତୁହି କର ଭୋ ମଇତ୍ର
ବିଜୟ କରାଅ ଏତେ ପ୍ରଭୁ ଜଗନ୍ନାଥ ।
ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରତିମା ଯେବେ କି ଏଥେ ବିଜେ ହେବେ
ବ୍ରହ୍ମାସହ ସୁରପତି ଏଥକୁ ଆସିବେ ।
ତୋର ଯୋଗେ ଏହି କୀର୍ତ୍ତି ହୋଇବ ଶୋଭନ
ତୁମ୍ଭେ ମିତ୍ର ପ୍ରଭୁ ପିଣ୍ଡ କରାଅ ସ୍ଥାପନ ।
ରାଜା ବଚନେ କହଇ ସେ ଜାରାଶବର
ଦୁଃଖିତ ମନେ ନ ଭାଳ ଆହେ ନରବର ।
ତୁମ୍ଭ କଥା ଶୁଣି ଧ୍ୟାନ କଲି ମୁଁ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ
କୃଷ୍ଣ କହିଲେ ଯା କହ ସେ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନଙ୍କୁ ।
ରୋହିଣୀ କୁଣ୍ଡରେ ଆମ୍ଭେ ବିଜୟ କରିବୁ
ନୀଳସୁନ୍ଦର କଳପ ବଟମୂଳେ ଥିବୁ ।
ହେ ରାଜା ଏବେ ତୁ ମନେ ନ ହୁଅ ତରସ୍ତ
ଦେଖିବା ଏହି ରୋହିଣୀକୁଣ୍ଡେ ଜଗନ୍ନାଥ ।
ଦିବାରାତ୍ରି ଜଗିଥିବ ରହି ଏହି ଠାବ
ଏଥେଁ ଆସି ଦେଖା ଦେବେ ପ୍ରଭୁ ବାସୁଦେବ ।
ରାଜା ଆଗରେ ଶବର କହୁଁ ଏହି ବାଣୀ
ଦିବା ଶେଷ ହେଲା ଆସି ହୋଇଲା ରଜନୀ ।
ଏଥୁଅନନ୍ତରେ ଶୁଣ ଆହେ ନରନାଥ
ନୀଳଗିରିକି ବିଜୟ ହେବେ ଜଗନ୍ନାଥ ।

ବ୍ରହ୍ମାଦି ଦେବେ ସ୍ୱର୍ଗରେ କଲେ ଏ ଭାଳେଣୀ
କଳିଯୁଗେ ବିଜେ ହେବେ ଏବେ ଚକ୍ରପାଣି ।
କଳିଯୁଗେ ପାପୀଜନେ କଲେ ଦରଶନ
ନିଶ୍ଚୟ ତାହାଙ୍କ ପାପ ହୋଇବ ମୋଚନ ।
ନାରଦ ଋଷି ବୋଇଲେ ଏବେ କି ବିଚାର
ଏ ସମୟେ ପ୍ରବେଶିଲେ ପ୍ରଭୁ ଚକ୍ରଧର ।
ଦେବଗଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯାଇଣ ବସିଲେ
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚାହିଁ ପ୍ରଭୁ ଏମନ୍ତ କହିଲେ ।
ଯାଉଅଛୁ ଆଣ ଆମ୍ଭେ ଶ୍ରୀ ନୀଳକନ୍ଦରେ
ପୂଜା ଘେନିବୁଁ ସେଠାରେ ଏ କଳିଯୁଗରେ ।
ଈଶ୍ୱର ବୋଇଲେ ମୁହିଁ ତୁମ୍ଭ ସଙ୍ଗେ ଯିବି
ବଳଭଦ୍ର ରୂପରେ ମୁଁ ପୂଜାକୁ ପାଇବି ।
ବ୍ରହ୍ମା ବୋଇଲେ ମୁଁ କିମ୍ପା ରହିଥିବି ଏକା
ତୁମ୍ଭେ ଗଲ ରହି ମୁହିଁ ଲଭିବି କି ସୁଖ ।
କୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ତ ମୋର ସଙ୍ଗେ ଥିବ
ଯାଅ କେବେ ଏବେ ତୁମ୍ଭେ ଦର୍ଶନକୁ ଯିବ ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କଠାରୁ ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ଦିଗପାଳେ
ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ନମିଣ ସର୍ବେ ଗଲେ ଯେଝା ଆଳେ ।
ଏଥୁଅନନ୍ତରେ କଥା ଶୁଣ ହେ ରାଜନ
ରୋହିଣୀକୁଣ୍ଡ ପାଖରେ ଥିଲା ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ।
ରୋହିଣୀ କୁଣ୍ଡକୁ ରାଜା ଚାହିଁଦ୍ୟନ୍ତେ ବସି
କୁଣ୍ଡତଳେ ଫୁଟି କୃଷ୍ଣ କଳେବର ଦିଶି ।
ଝଳମଳ ହୋଇ ଦିଶେ ପ୍ରଭୁଙ୍କର କାୟ
ଦିଶଇ ରକ୍ତଚନ୍ଦନ ଦାରୁର ପରାୟ ।
ଚାହିଁଣ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମନ ହୋଇ ମହାସୁଖୀ
ରାଜାକୁ ବୋଇଲେ ମିତ ଦେଖ ଏ ଦିଶେ କି ।
ଶବର ବୋଇଲା ରାଜା ଏ ପିଣ୍ଡ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ
ଏବେ ଦରଶନ କରି ହେଲୁ ତୁହି ମୋକ୍ଷ ।
ଏହା ଶୁଣି ରାଜା ନଗ୍ରୁ ସୈନ୍ୟଙ୍କୁ ଅଣାଇ
ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଠାଇବା ପାଇଁ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ସାମନ୍ତ ଅଷ୍ଟାଦଶ ପାତ୍ରମୂଳେ
ଅଇବ୍ରତେ ବୀର ତାଙ୍କୁ ତୋଳୁ ବାହୁବଳେ ।
ଦୃମନ ପର୍ବତଠାରୁ ସେହି ହେଲା ଗରୁ
କାହାରି ହିଁ ବଳେ ସେହୁ ନ ଉଠିଲା ଦାରୁ ।
ଉଠାଇ ନ ପାରି ସର୍ବେ ହୋଇଲେ ଛକିତ
ଏଥୁଅନ୍ତେ ଦିବା ଶେଷେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଗଲେ ଅସ୍ତ ।
କିପରି ପିଣ୍ଡ ଉଠିବ ଭାଳେ ରାଜା ଧ୍ୟାନେ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଲେ ତାକୁ ନିଶିରେ ସ୍ୱପନେ ।
ହେ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମନ ନୁହେ ସେ ଚନ୍ଦନ ଦାରୁ
ଆମ୍ଭର ସେ ପିଣ୍ଡଗୋଟି ଅଟେ ମହାମେରୁ ।

ରାଜ୍ୟଲୋକ ଲଗାଇଲେ ନ ପାରିବୁ ଚାଳି
ଜାରାବ୍ୟାଧ ବାସୁ ଦ୍ୱିଜ ଏ ପାରନ୍ତି ତୋଳି ।
ସ୍ୱପନ ତେଜିଣ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମନ ଉଠିଣ
ବାସୁ ଦ୍ୱିଜେ ଜାରାବ୍ୟାଧେ ଡକାଇ ରାଜନ ।
କହିଲା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଯେଉଁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ମୋତେ
ଦାରୁ ବୋଲି କରି ଯାକୁ କରୁଥିଲି ପ୍ରତେ ।
ଏବେ ମୁଁ ଜାଣିଲି ସେହି କୃଷ୍ଣପିଣ୍ଡ ଗୋଟି
କେହି ତୋଳି ନ ପାରିବେ ତୁମ୍ଭରେ ଯେଉଁଠି ।
ରାଜା ବାକ୍ୟେ ବାସୁ ଦ୍ୱିଜ ସେ ଜାରାଶବର
ଯାଇ ଉଠାନ୍ତେ ଉଠିଲା ପ୍ରଭୁ କଳେବର ।
ଦୁଇପାଖେ ଦୁଇହାତେ ଦୁହେଁ ତୋଳିଛନ୍ତି
ବ୍ୟାଧ ଦ୍ୱିଜ ମଧ୍ୟେ ହେଲା ପ୍ରୀତିରେ ଅପ୍ରୀତି ।
ଦ୍ୱିଜଆଡ଼ ପଡ଼େ ବ୍ୟାଧ ପାଖ ଯେ ଉଠଇ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କୃପାରୁ ବ୍ୟାଧ ଟାଣ ଯେ ଅଟଇ ।
କୁଣ୍ଡ ଭିତରୁ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ତୋଳି ଅବହେଳେ
ଦେଉଳ ଦୁଆର ମୁହେଁ ନେଇଣ ଥୋଇଲେ ।
ସେ ଦାରୁକୁ ଦେଖି ମନେ ଭାଳେ ନରନାଥ
ପ୍ରାସାଦେ ନ ଉଠିବ ଏ ଉତ୍ସର୍ଗ ବହୁତ ।
ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ରାଜା ଦେଖି ଧ୍ୟାନେ ଜଣାଇଲେ
ରାତ୍ରେ ସ୍ୱପନେ ତାହାଙ୍କୁ ପ୍ରଭୁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ।
ହେ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମନ ରାଜା ନ କର ଚିନ୍ତନ
ଜାରାକୁ କହ ସେ ମୂର୍ତ୍ତି କରିବ ଗଠନ ।
ସ୍ୱପନ ଦେଖି ବେଗରେ ଉଠି ନରପତି
ଜାରାପାଶେ ମିଳି କହେ ଏସନ ଭାରତୀ ।
ଯେବେ କି ତୋଳାଇଅଛି ମୁହିଁ ଏ ଦେଉଳ
ପ୍ରଭୁ ବୋଇଲେ ତୁହି ଭାଇ ଏଥେ ଅଟୁ ମୂଳ ।
ପ୍ରତିମା ନିର୍ମାଣ କର ପ୍ରଭୁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ
କେଉଁ ରୂପରେ ଗଢ଼ିବୁଁ ତୁହି ଜାଣୁ ଭଲେ ।
ଯା କହି ଅନେକ ରତ୍ନ ଦେବ ନରପାଳ
ଜାରାଶବରକୁ କୁଣ୍ଢିଆଇ କଲା କୋଳ ।
ରାଜାର ଭକତି ଦେଖି ସେ ଜାରାଶବର
ବୋଲେ ଗଢ଼ିବି ପ୍ରତିମା ଚିନ୍ତା ତୁ ନ କର ।
ଯା କହି କବାଟ ପାଡ଼ି ଭିତରେ ପଶିଲା
ଅଦ୍‌ଭୁତେ ବ୍ରାହ୍ମଣେକ ସଙ୍ଗକୁ ମିଳିଲା ।
ତିନିଗଡ଼ କରି ସେହୁ ଦାରୁକୁ କାଟିଲେ
ଉଚ୍ଚ ମଧ୍ୟମ କନିଷ୍ଠ ତିନିମୂର୍ତ୍ତି କଲେ ।
ମିଥୁନ ପଞ୍ଚମୀ ଅନ୍ତେ ଦିନ ଗୁରୁବାର
ଶ୍ରବଣା ନକ୍ଷତ୍ର ଗୋଟି ଅଟେ ସେ ଦିନର ।
ଗର ନାମରେ କରଣ ଶୁଭ ନାମ ଯୋଗ
ସେଦିନ ସ୍ୱାମୀ ପ୍ରତିମା ସଞ୍ଚ ପ୍ରତି ଦୀର୍ଘ ।
ପଞ୍ଚମୀ ଷଷ୍ଠୀର ଶେଷେ ହୋଇଲା ନବମୀ
ଦଶମୀ ଉତ୍ତାରୁ ଏକାଦଶୀ ଗଲା ଗମି ।
ରୋହିଣୀ ନକ୍ଷତ୍ର ଆଉ ଅଟେ ଗୁରୁବାର
ସେଦିନ ନୃପତି ମନେ କରଇ ବିଚାର ।
ଦେଉଳର ଚାରିଆଡ଼େ ବୁଲିଣ ଆସିଲା
ଦେଉଳ ଦୁଆର ମୁହେଁ କାନକୁ ପାରିଲା ।
ଠୁକୁଠାକ ଦେଉଳର ଭିତର ନ ଶୁଣି
ଦକ୍ଷିଣଦ୍ୱାରେ କର୍ଣ୍ଣକୁ ପାତେ ନରମଣି ।
ତହିଁ ଠୁକୁଠାକ କିଛି ଯହୁଁ ନ ଶୁଭିଲା
ଉତ୍ତରଦ୍ୱାରେ ରାଜନ କର୍ଣ୍ଣକୁ ଡେରିଲା ।
ସେ ଦ୍ୱାରେ କିଛି ନ ଶୁଣି ତହୁଁ ରାଜା ଗଲା
ପୂର୍ବଦ୍ୱାରେ ମିଳି ତହିଁ କିଛି ନ ଶୁଣିଲା ।
କେଉଁ ସଙ୍କେତ ନ ପାଇ ଭାଳେ ନୃପବର
କି ଅବା ପଳାଇଗଲି ସେ ଜାରାଶବର ।
ଏହିରୂପେ ପରା ମନେ ଯହୁଁ ବିଚାରିଲା
ଅସମ୍ଭାଳ ହୋଇ ବେଗେ ଦ୍ୱାର ଫିଟାଇଲା ।
ମିଥୁନ ତ୍ରୟୋଦଶୀ ଗୁରୁବାର ରୋହିଣୀ
ବୁଧବାର ବେଳେ ପାଞ୍ଚଦଣ୍ଡ ଯେ ରଜନୀ ।
ଦିହୁଡ଼ି ଲଗାଇ ରାଜା ପଶିଲା ଭିତରେ
ଦେଖିଲା ଜଗମୋହନ ସିଂହାସନ ପରେ ।
ଶ୍ୱେତ ପୀତ କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ ତନୋଟି ମୂରତି
ଦେଖି ରାଜା ଶୋଇ କଲା ସହସ୍ର ପ୍ରଣତି ।
ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ପୁଚ୍ଛାକଲେ ଅଗସ୍ତିଙ୍କି
ଅଦ୍ଭୁତେ ବ୍ରାହ୍ମଣ କାହୁଁ ଅଇଲା ତହିଁକି ।
କେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଣ ସେ ପୁଣି କାହିଁ ଗଲା
ଆହେ ମୁନି ମୋତେ ତାହା ଗୋଚର ନୋହିଲା ।
ଅଗସ୍ତି ବୋଇଲେ ତାହା ଶୁଣ ହେ ନରେଶ
ବିଶ୍ୱକର୍ମା ଦ୍ୱିଜବେଶେ ମନ୍ଦିରେ ପ୍ରବେଶ ।
ଜାରାବ୍ୟାଧ ନ ଜାଣଇ ଥିଲେ ଅଦୃଶ୍ୟରେ
ଯେତେବେଳେ ସେ କିରାତ ଭାଳିଣ ଚିତ୍ତରେ ।
ନ ଜାଣେ ନିର୍ମାଣ ଜାଣେ ନାହିଁ ଚିତ୍ରକାମ
କି ରୂପେ ଦେଉଳେ ପିଣ୍ଡ ହୋଇବ ନିର୍ମାଣ ।
ସେ ଉତ୍ସର୍ଗ ଦେବତାଙ୍କୁ କେ କରିବ ପୂଜା
ମାନବ ହୋଇଣ କେହୁ ଦେବ ଯାଙ୍କୁ ଭୋଜା ।
ଏହିପରି ମନେ ମନେ ଭାଳଇ କିରାତ
ମୋହର ଦ୍ୱାରା ହୋଇ ନ ପାରେ ଏହି କୃତ୍ୟ ।
ଏପରି ଭାଳନ୍ତେ ବସି ଜାରା ମହାତମା
ତା ପାଶେ ଉଭା ହେଲେ ସେ ଦ୍ୱିଜ ବିଶ୍ୱକର୍ମା ।
ଜାରାଙ୍କୁ ବୋଇଲେ ଚିତ୍ତେ ନ କର ଚିନ୍ତାକୁ
ଯା କହି ତ୍ରିମୂର୍ତ୍ତି କଲେ କାଟି ସେ ଦାରୁକୁ ।

ଏ ପରେ କୃଷ୍ଣ କହିଲେ ହେ ଜାରାଶବର
ନିଜ ପିଣ୍ଡକୁ ମୋହର ଗୁପତ ତୁ କର ।
କଳିଯୁଗ ନରେ ମୋର ନ ଦେଖନ୍ତୁ ବର୍ଣ୍ଣ
ଶରୀରେ ମୋହର ସର୍ବେ ହୋଇବ ଯେ ଲୀନ ।
ଶାଳବୃକ୍ଷ ଝୁଣା ଆଣ ବାହାର କରିଣ
ମୋହର ପିଣ୍ଡରେ ତାହା କରାଅ ଲେପନ ।
ଶୁଣି ଜାରା ପ୍ରଭୁବାକ୍ୟ ପିଣ୍ଡ ଗୁପ୍ତେ ନେଇ
ନ ଜାଣଇ କେହି ବ୍ୟାଧ ରଖିଲା ଲୁଚାଇ ।
ରାତ୍ରେ ଶାଳବୃକ୍ଷୁଁ ଅଠା କାଢ଼ିଣ ଆଣିଲା
ବାଟିଣ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଅଙ୍ଗେ ଲେପନ କରିଲା ।
ଅଗସ୍ତି ବୋଇଲେ ଯାହା ପୁଚ୍ଛାକଲୁ ମନୁ
ଦାରୁପିଣ୍ଡ ମଧ୍ୟେ ଲୀନ ହେଲା ପ୍ରଭୁ ତନୁ ।
ଏ ପରେ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ପୁଚ୍ଛଇ ବାସୁକୁ
କହ ଦ୍ୱିଜ ଏ ତ୍ରିମୂର୍ତ୍ତି କେ କିଏ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ।
ଏହି ତିନି ମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କର କି କି ଅଟେ ନାମ
ଦ୍ୱିଜ ବୋଲେ ଏ ଧବଳରୂପୀ ବଳରାମ ।
ଦକ୍ଷିଣେ ଛନ୍ତି ସୌନକ ଦକ୍ଷ ହସ୍ତ ଧରି
କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଭ୍ରାତ ଏହି ଦେବ ହଳଧାରୀ ।
ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିମା କୁଙ୍କୁମ ବର୍ଣ୍ଣ ଯେଉଁ ରୂପ
ବ୍ରହ୍ମ ଅବତାର ହୋଇଛନ୍ତି ଘେନି ଶାପ ।
କଳା ବରନ ରୁଚିର ଯାହାଙ୍କର ଗାତ୍ର
ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦା ପଦ୍ମଧାରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ।
ରାମ କୃଷ୍ଣ ସୁଭଦ୍ରା ଯେ ଏ ତିନି ପ୍ରତିମା
ଶ୍ରୀପୁରୁଷୋତ୍ତମେ ବିଜେ ହରିହର ବ୍ରହ୍ମା ।
ଶ୍ରୀପୁରୁଷୋତ୍ତମେ ଏବେ ହୋଇଲେ ପ୍ରକାଶ
ଦର୍ଶନେ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ପାପ ହୋଇବ ବିନାଶ ।
କଳିଯୁଗେ ନରଙ୍କର ଭକ୍ତି ନାହିଁ ଲବେ
ତେଣୁ ପଦ୍ମ ପାଦ କେହି ଦେଖି ନ ପାରିବେ ।
ହରିହର ଏକ ଆତ୍ମା ଅଟନ୍ତି ଯେ ବେନି
ଏକାବେଳେ ପୂଜନ୍ତେ ସନ୍ତୋଷ ସେ ପୁଣି ।
ଚାରିଲକ୍ଷ ବତିଶସସ୍ର କଳିଯୁଗ
ଭୋଗ କରିବାକୁ ପ୍ରଭୁ କଲେ ଉଦ୍‌ଯୋଗ ।
ଶୁଣି କରି ଆନନ୍ଦିତ ହେଲା ମହାରାଜା
ବାସୁ ବ୍ରାହ୍ମଣର ସଙ୍ଗେ କଲା କୋଟି ପୂଜା ।
ଯାହା ସେ ସର୍ଜନା କରି ଅଛନ୍ତି ବିଧାତା
ଜାରାଶବରର ବଂଶ ହୋଇଲେ ଦଇତା ।
ବିଷ୍ଣୁର ଆଜ୍ଞାରେ ସେଇ ନିର୍ମାତା ଅଟଇ
ମିଥୁନ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷେ ସେ ଔଷଧ କରଇ ।
ବାସୁ ବ୍ରାହ୍ମଣର ବଂଶ କରିବେ ସେ ପୂଜା
ଏହି ବର ମାଗିଲେ ସେ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ରାଜା ।

ଜୟ ହେ ନୀଳସୁନ୍ଦର ଦେବ ବ୍ରହ୍ମରାଶି
ପୁରୁଷ ଅନନ୍ତ ନାଥ କ୍ଷୀର ସିନ୍ଧୁ ବାସୀ ।
ଲୀଳାଭାବେ ନୀଳାଚଳେ କରନ୍ତେ ବିଜୟେ
ସେଠାରେ ଆସି ମିଳିଲେ ସର୍ବ ଦେବତାଏ ।
ପୁଷ୍କର କୋଟିଏ ତୀର୍ଥ ଘେନି ଲୁଚିଥିଲା
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଚରଣେ ଆସି ନମସ୍କାର କଲା ।
କ୍ଷେତ୍ରର ଐଶାନ୍ୟ ଦିଗେ ଅଛି ଯେଉଁ କୁଣ୍ଡ
ତହିଁ ବିକାଶଇ ଇନ୍ଦ୍ର ଦେବତାର ପିଣ୍ଡ ।
ଯମ କୁବେର ସେଠାରେ ଯାଇ ପ୍ରବେଶିଲେ
କ୍ଷେତ୍ରେ ମଧ୍ୟେ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ଦର୍ଶନେ ରହିଲେ ।
କଳିକାଳ ଧ୍ୱଂସିବାକୁ କଳିକାଳ ଛାଡ଼ି
ପ୍ରଭୁ ଆଶ୍ରୟେ ରହିଲେ ତୀର୍ଥସ୍ଥାନ ମାଡ଼ି ।
ଧର୍ମଦେବତା ଦେଖିଣ ମାଧବଙ୍କ ରୂପ
ଧର୍ମ ଦୁଆରେ ରହିଲେ ହୋଇକରି ଗୋପ୍ୟ ।
ସପତ ସମୁଦ୍ର ସଙ୍ଗେ ଆସି ରତ୍ନାକର
ଆରାଧନା କରିଲେକ ସେ ନୀଳସୁନ୍ଦର ।
ମୂର୍ତ୍ତିମାନ ହୋଇ ଦେବେ ସେଠାରେ ରହିଲେ
ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଚରଣ ନିତି ଦର୍ଶନ କରିଲେ ।

—୦—

ବାସୁ ବ୍ରାହ୍ମଣର ମୃତ ପୁତ୍ର ବଳଦେବଙ୍କଦ୍ୱାରା ପୁନର୍ଜ୍ଜୀବିତ

ଏଥୁଅନନ୍ତରେ କଥା ଶୁଣ ନରନାଥ
ବାସୁ ବ୍ରାହ୍ମଣର ହେଲା ଏକ ଗୋଟି ସୁତ ।
ତିନିମାସ ତେରଦିନେ ଯମ ତାକୁ ନେଲା
ବାସୁ ବ୍ରାହ୍ମଣର ଘରେ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ କାନ୍ଦିଲା ।
କାନ୍ଦିଲେ ଦ୍ୱିଜ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ଉଚ୍ଚେ ଡାକ ପାଡ଼ି
କେଉଁଆଡ଼େ ଗଲୁ ପୁତ୍ର ଆମ୍ଭଙ୍କୁରେ ଛାଡ଼ି ।
କେଉଁ ଦୋଷେ ନେଲା ତୋତେ ଯମଦଣ୍ଡଧର
କାହିଁ ଲୁଚିଗଲା ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖ ଗୋଟି ତୋର ।
ଏହିରୂପେ ଡକାପାଡ଼ି କରନ୍ତେ ରୋଦନ
ତାହା ଦେଉଳେ ଶୁଣିଲେ ଦେବ ବଳରାମ ।
ଜାଣିଲେ ବ୍ରାହ୍ମଣସୁତ ଯମ ଘେନିଗଲା
ଆମ୍ଭ ଦାସ ପୁତ୍ର ମାରି ଅନ୍ୟାୟ କରିଲା ।
ଏହା ବିଚାରିଣ ଜାରାଶବରେ ଡାକିଲେ
ତାହାକୁ ଅନାଇ ମୁଖେ ଏହି ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ।
ଏହିଠାରୁ ତଡ଼ିଦିଅ ଯମ ଦେବତାକୁ
ଅନ୍ୟାୟ କରିଲା ମାରି ସେବକ ପୁତ୍ରକୁ ।
କହିଦେବୁ ମୋତେ ଆଶ୍ରା କରି ଯେତେ ଜନ
ସେବା ଭକ୍ତିରେ ସର୍ବଦା କାଟୁଛନ୍ତି ଦିନ ।

ସେମାନଙ୍କୁ ନ ଛୁଇଁବ କଦାପି ଶମନ
ଏ କଥାକୁ କହ ଏବେ ହୋଇ ସାବଧାନ ।
ଏହା ଜାଣି ଯମ ଆସି କହଇ ବିନୟେ
ମୋର ଏକ କଥା ଶୁଣ ତୁମ୍ଭେ ଦେବରାୟେ ।
ଏ କଳିଯୁଗରେ ନର ସର୍ବେ ଜ୍ଞାନଭ୍ରଷ୍ଟ
ବହୁ ପାପ କରି ଯିବେ ତୀର୍ଥର ନିକଟ ।
ସବୁ ନର ମୋକ୍ଷ ଯେବେ ହେବେ ଦେବ ହଳୀ
ମୁହିଁ ଆଉ କେଉଁ ଧର୍ମ ଥିବି ପ୍ରତିପାଳି ।
ଶ୍ରୀମୁଖେ ବିଚାରି ମୋତେ କହନ୍ତୁ ଆପଣ
କି ରୂପେ ପାପୀଙ୍କି ବାନ୍ଧି ଦେବି ଦଣ୍ଡ ମାନ ।
ଏହା ଶୁଣି ମହାପ୍ରଭୁ ଯମକୁ କହନ୍ତି
ଶୁଣ ତୁମ୍ଭେ ପାଶହସ୍ତ ମୋହର ଭକତି ।
ଏହି ଏହି ସ୍ଥାନେ ପ୍ରାଣୀ ରହିଥିବେ ଯେତେ
ଯମେଶ୍ୱରଠାରୁ ମାରକଣ୍ଡ ପରିଯନ୍ତେ ।
ଅସଂଖ୍ୟ ପାପ ସେମାନେ ଯେବେ କରିଥିବେ
ତୋହର ଦଣ୍ଡକୁ କେବେ ଯୋଗ୍ୟ ହି ନୋହିବେ ।
ଶୁଣି ଯମ ବୋଲେ ପ୍ରଭୁ ହେଲା ମୋର ସତ୍ୟ
ଏ ସ୍ଥାନକୁ ନ ଆସିବି ମୁହିଁ କଦାଚିତ ।
ମହାପାପ କଲେ ସୁଦ୍ଧା ନ ଯିବି ମୁଁ ତହିଁ
ଏହା କହି ଦ୍ୱିଜପୁତ୍ରେ ଦେଲେକ ଜୀଆଇ ।
ସେହିକ୍ଷଣି ପ୍ରାଣ ପାଇ ଉଠନ୍ତେ ଆତ୍ମଜ
ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ତା ନାମ ରଖିଲା ସେ ଦ୍ୱିଜ ।
ଜାରାଶବରର ଏକ ପୁତ୍ର ଜନ୍ମିଥିଲା
ବଳରାମଙ୍କ କଲ୍ୟାଣୁ ଦୀର୍ଘାୟୁ ସେ ହେଲା ।
ଜୟ ହେ ନୀଳସୁନ୍ଦର ପୁରୁଷଉତ୍ତମ
ବ୍ରହ୍ମା ରୁଦ୍ର ଅବତାର ତୁମ୍ଭେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ରହ୍ମ ।
କଳିକାଳେ ନିବାରଣେ ନୀଳାଚଳେ ବିଜେ
ନବକୋଟି ତୀର୍ଥ ଘେନି ପୁଷ୍କର ଯେ ପୂଜେ ।
ପରମ ପୁରୁଷ ନାଥ ଅଟ ମହାଯୋଗୀ
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ଭାବଇ ମୁଁ ତବ ପଦ ଲାଗି ।
ଶ୍ୱେତ ପୀତ କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ ତିନୋଟି ମୂରତି
ସତ୍ତ୍ୱ ରଜ ତମ ଗୁଣ ହୋଇ ବିରାଜନ୍ତି ।
ମଧ୍ୟରେ ବ୍ରହ୍ମା ଧରିଣ ସୁଭଦ୍ରାର ରୂପ
ରଜୋଗୁଣେ ଜଗନ୍ନାଥ ସୁନ୍ଦର ସ୍ୱରୂପ ।
ଦୟାଭାବ ଆପଣଙ୍କ ସାଗର ସମାନ
ଶାନ୍ତଭାବେ ଭକ୍ତେ ତାରି ଖଣ୍ଡେ ପାପମାନ ।
କ୍ଷମାଗୁଣରେ ଆପଣ ସହିଷ୍ଣୁ ଅଟନ୍ତି
ଭକତଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଭୁଙ୍କର ନାନା ମୂର୍ତ୍ତି ।
ତୁମ୍ଭର ଚରଣେ ଦେବ ନିତ୍ୟ ମନ ରହୁ
ତୁମ୍ଭ ନାମ ଘୋଷି ଘୋଷି ପିଣ୍ଡୁ ପ୍ରାଣ ଯାଉ ।
ନୀଳଗିରିର ମହିମା ବର୍ଣ୍ଣନେ କି ଶକ୍ତି
ସବୁ ଦେବ ତୀର୍ଥ ଆଦି ଯହିଁ ବିରାଜନ୍ତି ।
ନିଜକନ୍ୟା ସମର୍ପଣ କରି ବାରାନିଧି
ସପତ ସମୁଦ୍ରେ ଘେନି ଖଟେ ନିରବଧି ।
ବାସୁକି ସହିତେ ଅଷ୍ଟକୁଳ ନାଗେ ଛନ୍ତି
ସଦା ପୂର୍ଣ୍ଣ ରହି କ୍ଷୀରସିନ୍ଧୁ ନ ଲଙ୍ଘନ୍ତି ।
ବାଳବାଳେ ତୁମ୍ଭ ବତ୍ସା ହରିଥିଲେ ବ୍ରହ୍ମା
ତାହାଙ୍କର ଦୋଷ ପ୍ରଭୁ କରିଥିଲ କ୍ଷମା ।
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ଦାସ ମୁହିଁ ତୁମ୍ଭର ଅଟଇ
ତେଣୁ କରି ଶ୍ରୀଚରଣେ ସର୍ବଦା ଖଟଇ ।
ମାର ତାର ଯାହା କର ତୁମ୍ଭ ପାଶେ ଆଶ୍ରା
ତୁମ୍ଭେ ହିଁ ମୋହର ପ୍ରଭୁ ସକଳ ଭରସା ।
ଅମୃତ ସମାନ ଅଟେ ଏ ମହାଭାରତ
ମୂଷଳୀପର୍ବ ଏଠାରେ କରିଲି ସମାପ୍ତ ।
ସାଧୁ ସୁଜ୍ଞଜନମାନେ ଶୁଣି ହୁଅ ତୋଷ
ବଦନ୍ତି ଯେ ଶୂଦ୍ରମୁନି ଶ୍ରୀ ଶାରଳା ଦାସ ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ମହାଭାରତ ମୂଷଳୀ ପର୍ବ ସମାପ୍ତ

ଶୂଦ୍ରମୁନି ୰ ଶାରଳା ଦାଶଙ୍କ ବିରଚିତ

ସ୍ୱର୍ଗାରୋହଣପର୍ବ

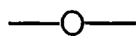
ପ୍ରକାଶକ : ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର

(ନୂତନ ମୁଦ୍ରଣ)

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ - ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର
ପରିଚାଳକ - ବିଦ୍ୟାଧର ସାହୁ
ଅଲିଶା ବଜାର, କଟକ - ୨
ଦୂରଭାଷ : ୦୬୭୧-୨୬୦୮୨୯୬

ମହାଭାରତ ସ୍ୱର୍ଗାରୋହଣ ପର୍ବର

ସୂଚୀପତ୍ର

ସ୍ୱର୍ଗାରୋହଣ ପର୍ବର ସୂଚୀପତ୍ର ସମାପ୍ତ

ମହାଭାରତ

ସ୍ୱର୍ଗାରୋହଣ ପର୍ବ

ନାରାୟଣଂ ନମସ୍କୃତ୍ୟଂ ନରଂଚୈବ ନରୋତ୍ତମଂ ।
ଦେବୀଂ ସରସ୍ୱତୀଂ ବ୍ୟାସଂ ତତୋଜୟ ମୁଦୀରୟେତ୍ ॥
ବେଦେ ରାମାୟଣେ ଚୈବ ପୁରାଣେ ଭାରତେ ତଥା ।
ଆଦୌ ଚାନ୍ତେ ଚ ମଧ୍ୟେ ଚ ହରିଃ ସର୍ବତ୍ର ଗୀୟତେ ॥

ତଂ ବେଦଶାସ୍ତ୍ର ପରିନିଷ୍ଠିତ ଶୁଦ୍ଧ ବୁଦ୍ଧି,
ଚର୍ମାମ୍ବରଂ ସୁରମୁନୀନ୍ଦ୍ରନୂତଂ କବୀନ୍ଦ୍ରଂ ।
କୃଷ୍ଣତ୍ୱିଷଂ କନକପିଙ୍ଗଜଟାକଳାପଂ,
ବ୍ୟାସ ନମାମି ଶିରସା ତିଳକଂ ମୁନୀନାଂ ।

ଆଦୌ ତଦ୍ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରପଣ୍ଡୁ ଜନନଂ ଲାକ୍ଷାଗୃହେ ଦାହନଂ,
ଦ୍ୟୁତେ ସ୍ତ୍ରୀ ହରଣଂ ବନେ ବିଚରଣଂ ମସ୍ୟାଳୟେ ଗୋପନଂ ।
ଲୀଳା ଗୋହରଣଂ ହ୍ୟନେନ ତରଣଂ ସନ୍ଧିକ୍ରିୟା ଜୃମ୍ଭଣଂ,
ଭୀଷ୍ମଦ୍ରୋଣ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନାଦି ଦଳନଂ ଏତନ୍ମହାଭାରତଂ ।

ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣତଥାଜୟଦ୍ରଥଜଳା ଗାନ୍ଧାରନୀଳୋତ୍ପଳା,
ଶାଲ୍ୟଗ୍ରାହବତୀ କୃପେଣ ବହନୀ କର୍ଣ୍ଣେନ ବେଳାକୁଳା ।
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ବିକର୍ଣ୍ଣ ଘୋର ମକରା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ବର୍ତ୍ତିନୀ,
ସୋଽତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣା ଖଳୁ ପାଣ୍ଡବୈ ରଣନଦୀ ଯକ୍ରର୍ଣ୍ଣଧାରୋ ହରି ।

ଭାରତ ଶ୍ରୁତିମାତ୍ରେଣ ଗଙ୍ଗାସ୍ନାନେନ ମାନବଃ,
ବିଷ୍ଣୁ ସ୍ମରଣ ମାତ୍ରେଣ ସର୍ବପାପୈଃ ପ୍ରମୁଚ୍ୟତେ ।
ବ୍ୟାସଂ ବଶିଷ୍ଠନପ୍ତାରଂ ଶକ୍ତେଃ ପୌତ୍ରମକଲ୍ମଷଂ,
ପରାଶରାତ୍ମଜଂ ବନ୍ଦେ ଶୁକତାତଂ ତପୋନିଧିମ୍ ।

ତତ୍ରୈବ ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ତତ୍ର ଗୋଦାବରୀ ତତ୍ର ସରସ୍ୱତୀ ଚ ।
ସର୍ବାଣୀ ତୀର୍ଥାନି ବସନ୍ତି ତତ୍ର ଯତ୍ରାଚ୍ୟୁତୋଦରକଥାପ୍ରସଙ୍ଗଃ ।

ପ୍ରଜାଙ୍କଠାରୁ ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କ ବିଦାୟ, ପରୀକ୍ଷିତଙ୍କ ରାଜନୀତି ଶିକ୍ଷା, ସୁବର୍ଣ୍ଣଚୁଡ଼ୀ ଓ କଳିଯୁଗ ବିବରଣ

ଶୁଣ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି
ପାଣ୍ଡବମାନେ ରହିଲେ ଯେ ଅମରାବତୀ ।
ସୁହାଣୀ କନ୍ୟାଙ୍କୁ ବିଭା ହେଲେ ଧର୍ମସୁତ
ରହିଲେ ଯେ ପଞ୍ଚସ୍ତରୀ ବର୍ଷ ପରିଯନ୍ତ ।
ପରୀକ୍ଷିତେ ରାଜ୍ୟ ଦେଲେ ଯଜନ ନଗରୀ
ପଞ୍ଚକଟକର ମଧ୍ୟେ ଏକା ଅଧିକାରୀ ।
ପାତ୍ର ବୃଷ୍ଟି କେଶବ ଯେ ମନ୍ତ୍ରୀ ସୋମଦାସ
ସୁଖେ ରାଜ୍ୟ ଶାସିଲେ ସେ ପାଇ ସର୍ବ ଯଶ ।
ପରୀକ୍ଷିତଙ୍କୁ ଯେ ତିଆରନ୍ତି ଧର୍ମସାଇଁ
ବାବୁ ପ୍ରଜା ପାଳିଲେ ଯେ ଆୟ ଶ୍ରୀ ବଢ଼ଇ ।
ପରଜାଙ୍କୁ ରାଜା ଯେବେ ପାଳୁଥାଇ ଭଲେ
ଇନ୍ଦ୍ରଦେବ ତହିଁ ବୃଷ୍ଟି କରୁଥାନ୍ତି ତୁଲେ ।
ବାବୁ ରାଜ୍ୟ ପାଳିଲେ ଯେ ପ୍ରଜା ହୋନ୍ତି ସୁସ୍ଥ
ପ୍ରଜା ସୁସ୍ଥହେଲେ କୃଷି ଉପୁଜେ ବହୁତ ।
କୃଷି ହେଲେ ଭଣ୍ଡାରରେ ହୁଏ ବହୁ ବିତ୍ତ
ଜୀବଜନ୍ତୁଙ୍କର କଷ୍ଟ ନ ହୁଏ ସତତ ।
ଏହା କହି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ମନେ ବିଚାରିଲେ
ଭଲ ହେବ ଯେଉଁପରି ସେହିପରି କଲେ ।
ଆପଣାର ଶ୍ରୀକରରେ ମାପିଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ବାରଦଣ୍ଡ ହୋଇଲା ଯେ ସେହି ନଳକାଠି ।
ଦୀର୍ଘ ପଚିଶ ହୋଇବ ପ୍ରତି ହେବ ବିଂଶ
ଏତେକ ହୋଇଲେ ହେବ ଏକବାଟି ଚାଷ ।
ଏହିପରି ମାପ କରି ଯୁଧିଷ୍ଠି ରାଜନ
ପରୀକ୍ଷିତଙ୍କୁ ବୋଇଲେ ଶୁଣରେ ନନ୍ଦନ ।
ପଞ୍ଚଶତ ଦଣ୍ଡ ଯେବେ ହେଲା ଏକବାଟି
ଏଥିରୁ ଘେନିବୁ ସଞ୍ଜା ପାଞ୍ଚ ଯେ ପଉଟି ।
ଚାରି ପଉଟି ଆଣିବୁ ଆପଣା ଭଣ୍ଡାରେ
ପଉଟିଏ ବୀଜ ଥିବ ପୁଣି ସେ ଗ୍ରାମରେ ।
ଯେ ଚଷା ବାଟିଏ ଜମି କରିଣ କର୍ଷଣ
ତାହାକୁ ଏକ ପଉଟି ଦେବୁ ତୁ ବିହନ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିଦେବ କହନ୍ତି ଯେବଣ ବିଧାନ
ପରୀକ୍ଷିତ ଶୁଣନ୍ତି ତା ହୋଇ ସାବଧାନ ।
ସୁଜନ ଦେଖିଲେ ତାକୁ ନିଯୋଗ ତୁ ଦେବୁ
ଜୀବ ଥିବାଯାଏ ଆଉ ତାକୁ ନ ଛାଡ଼ିବୁ ।
ତାର ଅନ୍ତେ ତା ପୁଅକୁ ଦେବୁ ଅଧିକାର
ଏହିରୂପେ ତିଆରିଲେ ଧର୍ମ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ସଂକ୍ଷେପି କହିଲେ ସେହୁ ସକଳ ବିଧାନ
ଅନ୍ତ କରି ପାରିବିକି ମୁହିଁ ତା ଲେଖିଣ ।
ଏଥୁଅନ୍ତେ ବୈତରଣୀ ନାମେ ନଦୀକୂଳେ
ବେଦପୁର ବୋଲି ନଗ୍ର ଅଛି ସେହି ସ୍ଥଳେ ।
ସେ ନଗ୍ରରେ ସୁରେଶ୍ୱର ବୋଲିଣ ବ୍ରାହ୍ମଣ
କୃଷିକର୍ମ କରି କରେ ଜୀବିକା ପୋଷଣ ।
ତୃପତି ନାମରେ ଥିଲା ତାହାର କୃଷାଣ
ଲଙ୍ଗଳ ଘେନିଣ ଭୂମି କରଇ କର୍ଷଣ ।
ଲଙ୍ଗଳ ଫିଟାନ୍ତେ ପଣ୍ଡା ଦେଲେକ କୋଦାଳ
ବୋଇଲେ କ୍ଷେତ୍ରର ତଟ କର ସମତୁଲ ।
ତୁଳମାସ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ତ୍ରୟୋଦଶୀ ଦିନ
ଭୃଗୁବାର କୃତ୍ତିକା ନକ୍ଷତ୍ର ବିଦ୍ୟମାନ ।
ସେ କୃଷାଣ ହସ୍ତେ ଦେଲେ କୋଦାଳ ଖଣ୍ଡିଏ
କ୍ଷେତ ପାଶେ ଦେଖାଇଲେ ଅର୍କବୁଦାଟିଏ ।
ଏ ବୁଦାକୁ ଖୋଳି ତୁରେ ପକାଅ ତେଣିକି
କ୍ଷେତ୍ରବୃତ୍ତି ହେବ ଜମି ଯିବ ସେ ସଳଖି ।
ଆଜ୍ଞା ଦେଇ ସୁରେଶ୍ୱର ଗଲା ନିଜପୁରେ
କୃଷାଣ ସେ ବୁଦା ଖୋଳି ପକାଇଲେ ଦୂରେ ।
ହାଣନ୍ତେ ପାଷାଣେ ଯାଇ ଲାଗିଲାକ କୋଡ଼ି
ପାଷାଣ କାଢ଼ି ଦିଅନ୍ତେ ପାଏ ରତ୍ନଚୁଡ଼ୀ ।
ସେ ଦନ ଦେଖିଣ ସେହି ମହାବଳବନ୍ତ
ମଥାରେ ଘେନି ବାହାର ହୋଇଲା ତୁରିତ ।
ମୁଣ୍ଡାଇଣ ନେଇ ଯାଇ ଦେଲା ସେ ପଣ୍ଡାକୁ
ପଣ୍ଡାଏ ବୋଇଲେ ନିଅ ତୋହର ଘରକୁ ।
କୃଷିମୂଲ୍ୟ ସିନା ଅଟେ ଆମ୍ଭର ଯୁକତେ
ତୋ କର୍ମକୁ ଏ ପଦାର୍ଥ ମିଳିଲାକ ତୋତେ ।
ତୃପତି ବୋଇଲେ ଗୋସାଇଁ କହିଲ ଅନୀତି
ତୁମ୍ଭ ତୋଟାବାଟି ଏହୁ ଅଟେ ତୁମ୍ଭ ବୃତ୍ତି
ତୁମ୍ଭର ଉପରବଂଶେ କେବଣ ସାଧବ
ଗୁପତରେ ରଖିଥିବ କିଏ ସେ ହରିବ ।
ମୁହିଁ କୃଷି କରି ସିନା ଜନ୍ମାଇବି କ୍ଷେତ
ଏ ଧନ ନେବାରେ ମୋର ନୁହଇ ଉଚିତ ।
ଅନ୍ନ ବସ୍ତ୍ର ବରତନ ବିନା ଆଉ ଯେତେ
ତୁମ୍ଭର ସେ ବିତ୍ତ ମୁହିଁ ନେବଇଁ କେମନ୍ତେ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ବୋଇଲେ ତୁହି ଶୁଣରେ ନିର୍ବୋଧ
କୃଷାଣ ହୋ ମୋ ସଙ୍ଗେ କରୁଅଛ ବାଦ ।
ତୋହର କର୍ମରେ ସେହି ଉପୁଜିଲା ବିତ୍ତ
ଏହାକୁ ମୁହିଁ କେମନ୍ତେ ନେବାକୁ ବହୁତ ।
କୃଷାଣ ବୋଇଲେ ସ୍ୱାମୀ ତୁମ୍ଭେ ପୁଣ୍ୟଜନ
ଏଡ଼ିକି ଛନ୍ଦ କଲେ କି ରହେ ବଡ଼ପଣ ।

ବାର ଚିନା ବରତନେ ମୁଁ ସିନା କାରେଣୀ
ରାଜା ଛାମୁରେ ଗୁହାରି କରିବି ଏକ୍ଷଣି ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ବୋଇଲା ତେବେ ମୁଣ୍ଡେ ଘେନ ଏହା
ରାଜାର ଛାମୁକୁ ଯିବା ଚାଲରେ ଦୋରେହା ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ କୃଷାଣ ଦୁହେଁ ଉଛେ କରି କଳି
ରତ୍ନଚୁଡ଼ି ଘେନିଯାଇ ସିଂହଦ୍ୱାରେ ମିଳି ।
ସେହି ଦ୍ୱାରରେ ଥୋଇଲେ ନେଇଣ ସେ ନିଧି
ରାଜାଙ୍କୁ ବୋଲେ କୃଷାଣ କଲେ ଏ ଅବିଧି ।
ସାଧବ ବୋଇଲା ଦେବ ଏ ମୋର କୃଷାଣ
କୋଦାଳ ଦେଇ ବୋଇଲି ଏ ବୁଦାକୁ ହାଣ ।
ହାଣନ୍ତେ ପାଇଲା ଏହୁ ଏ ଅମୂଲ୍ୟ ବିତ୍ତ
ଦେଖୁ ଦେଖୁ ହରିବି ମୁଁ ଏହାକୁ କେମନ୍ତ ।
ମୋର କୃଷାଣ ହୋଇଣ ଏଡ଼େ ଆଣ୍ଟପଣ
ଏ ମୋତେ ବୋଇଲା ମୋର ଛନ୍ଦୁଆଳଗୁଣ ।
ତାହା ଶୁଣିଣ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ଦେଖିଲେ ସିଂହଦ୍ୱାରରେ ରତ୍ନଚୁଡ଼ୀ ଗୋଟି ।
ସୁରେଶ୍ୱର ବୋଲେ ଦେବ ଏ ମୋର କୃଷାଣ
କୋଦାଳ ଦେଇ ବୋଇଲି ଅର୍କବୁଦା ହାଣ ।
ହାଣନ୍ତେ ପାଇଲା ଏହୁ ଏ ଅମୂଲ୍ୟ ନିଧି
ତେଣୁ ଏ ରତ୍ନ ଏହାର ହୋଇଲାକ ବିଧି ।
ଏଡ଼େ ଛନ୍ଦୁଆଳ ଏ ତ ସାନଲୋକ ହୋଇ
ଏହାର ଅର୍ଜିଲା ବିତ୍ତ ମୋତେ ଯେ ଦିଅଇ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ଯେବେ ପାଇଲୁ ତୁ ଖୋଳି
ଏ ଧନକୁ ନିଅ ଦ୍ୱିଜ ସଙ୍ଗେ କିମ୍ପା କଳି ।
କୃଷାଣ ବୋଇଲା କରି ପାରିବି କି ପାର
ଅନ୍ନବସ୍ତ୍ର ବରତନେ ସିନା ଅଧିକାର ।
ସେ ଭୂମିରୁ ଯେଉଁସବୁ ଉପଜାତ ହୁଏ
ଏହାଙ୍କର ସିନା ସେହି ବିତ୍ତ ନରରାୟେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ତେବେ ଅଧେ ଅଧେ କର
ବାଣ୍ଟିନିଅ ଦୁହେଁଯାକ ଆମ୍ଭର ବିଚାର ।
କୃଷାଣ ବୋଇଲା ଦେବ ତୁମ୍ଭେ ଧର୍ମରାୟେ
ମୋହର ଯୋଗାଏ ନାହିଁ ନେବାକୁ ଚିନାଏ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ବୋଇଲେ ମୁହିଁ କିଛି ହିଁ ନ ନେବି
ଏହାର ଦୁଃଖେ ଅର୍ଜିଲା ଧନ ନ ଛୁଇଁବି ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର
ସହଦେବଙ୍କୁ ବୋଇଲେ ଏ କେଉଁ ବେଭାର ।
ସହଦେବ ବୋଲେ ଦେବ ଜାଣିବ ଏ କ୍ଷଣି
ଏଥିର ତଦନ୍ତ ସବୁ ପୂର୍ବୁ ଅଛି ଜାଣି ।
ଶୁଣ ଦେବ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଏସନ ବାରତା
କଳିଯୁଗର ପ୍ରବେଶ ଜାଣିବ ଯେ କଥା ।

ଉଦ୍‌ଯୋଗ ପର୍ବେ କୃଷ୍ଣ ହୋଇଗଲେ ଦୂତ
ସେହିଦିନୁ କଳିଯୁଗ ହୋଇଲା ଉଦିତ ।
ହରି ଅର୍ଜୁନର ଭୟେ ପଶି ନ ପାରିଲା
ମହାଭାରତର ଯୁଦ୍ଧ କଳିଯୁଗେ ହେଲା ।
ଆମ୍ଭର ସମୟେ ସୁଖ ଭୋଗର ନିମନ୍ତେ
କଳିକୁ ପଶି ନ ଦେଲେ ପାର୍ଥ ଜଗନ୍ନାଥେ ।
କଳିକି ମୁଁ ବାନ୍ଧିଅଛି ଦେଇ କାଳପାଶ
ହୋଇଗଲାଣି ଆଜକୁ ଦ୍ୱାଦଶ ବରଷ ।
ଏହିକାଳେ ଶୂନ୍ୟବାଣୀ ଶୁଭେ ଅକସ୍ମାତେ
ଛାଡ଼ି କଳିଯୁଗେ ଏବେ ନ ଥାଅ ଜଗତେ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅଇଲେ ପାର୍ଥ ନାହିଁ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ
ପୁଣି ହିଁ ଜାତ ହୋଇବେ କଳି ଅନ୍ତଭାଗେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ନ ନେଇ ସ୍ୱର୍ଗ ଶୋଭା ନ ଦିଶଇ
ଧର୍ମ ନ ଥିବାରୁ କିଛି ସୁଖ ଭୋଗ ନାହିଁ ।
ଆକାଶର ବାଣୀ ଶୁଣି ମନ୍ତ୍ରୀ ଉଦ୍‌ବେଗ
ଫାଶରୁ ଫିଟାଇଦେଲା ବେଗେ କଳିଯୁଗ ।
ତହୁଁ ଏକ ନିମିଷରେ ପୃଥ୍ୱୀ ଗଲା ଘୋଟି
ଲାଗିଗଲା ମାୟାମୋହ ଲାଗିଲାକ ସୃଷ୍ଟି ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ବୋଲେ ଏ ଧନ ମୋ ଅଜାର ବୋଲି
ପଳା ଯା କହି କୃଷାଣ ତାକୁ ଦେଲେ ପେଲି ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ କହିଲା ରଖ ଧର୍ମଙ୍କ ନନ୍ଦନ
ଏ କୃଷାଣ ମୋହଠାରୁ ଅଟେ ବଳବାବ ।
ଏହା କହି କୋଳ କରି ଧରେ ରତ୍ନଚୁଡ଼ୀ
ବଳେ କୃଷାଣ ନିଅଇ ତାହାଠୁ ଉଛୁଡ଼ି ।
ଦେଖି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଦେବ ନାକେ ଦେଲେ ହସ୍ତ
ଏହିକ୍ଷଣି ସହଦେବ ହୋଇଲା ଏମନ୍ତ ।
ସହଦେବ ବୋଲେ କୃଷ୍ଣ ଦୂତପଣେ ଗଲେ
ସେହିଦିନୁ କଳିଯୁଗ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ।
ମହାଭାରତ ସମର ଯହୁଁ ହେଲା ଶେଷ
ମୋତେ ହକାରି ବୋଇଲେ ତହୁଁ ହୃଷୀକେଶ ।
କାଳକ ଯୁଧିଷ୍ଠି ବନେ ପାଇଛନ୍ତି ଦୁଃଖ
ରାଜପୁତ୍ର ହୋଇ କିଛି ନ ଲଭିଲେ ସୁଖ ।
ଏହା କହି ଆଜ୍ଞାଦେଲେ କଳିଯୁଗ ବାନ୍ଧ
କଳିକି ବାନ୍ଧିଲି ଯହୁଁ କହନ୍ତେ ଗୋବିନ୍ଦ ।
ଦ୍ୱାଦଶ ବରଷ ଆସି ହୋଇଗଲା ଗତ
ଦେବ ତୁମ୍ଭେ ସୁଖଭୋଗ କରିଲ ବହୁତ ।
ଏବେ କୃଷାଣ ଦ୍ୱିଜ କଳି ଆରମ୍ଭିଲେ
ରତ୍ନଚୁଡ଼ି ପାଇଁ ଦୁହେଁ ଉଚ୍ଚବାଚ ହେଲେ ।
କେହୁ ଯହୁଁ ନ ଘେନିଲେ ସେହି ରତ୍ନଚୁଡ଼ୀ
ସେହି ହେତୁ କଳିଯୁଗ ଦେଖି ମୁହିଁ ଛାଡ଼ି ।

ଏବେ ଦୁହେଁ ବଳାତ୍କାରେ ଲୋଡୁଛନ୍ତି ଧନ
ଦୁହେଁ ଏକା ନେବାପାଇଁ କରୁଛନ୍ତି ମନ ।
ଏହା ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ହୋଇଲେ ମଉନ
କଳିକାଳ କଥା ଭାବି ଆପଣାର ମନ ।
ଏ ସମୟେ କିଛିକ୍ଷଣ ଦ୍ୱିଜ ସହିତରେ
ଗୁହାରି କରିଲେ ପରୀକ୍ଷିତ ରାଜାଠାରେ ।
ପରୀକ୍ଷିତ ସବୁ ଶୁଣି ଏପରି କହିଲା
ଏହି ରତ୍ନଚୁଡ଼ୀ ମୋର ପୃଥିବୀରେ ଥିଲା ।
ଏହା କହି ପରୀକ୍ଷିତ ରତ୍ନଚୁଡ଼ୀ ନେଲା
ଆପଣା ଭଣ୍ଡାର ଘରେ ନେଇ ରଖାଇଲା । -
ତହିଁପରେ ଆଜ୍ଞା ଦେଲା ଆପଣା ଚାକର
ଏ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଏହିଠାରୁ ଶୀଘ୍ର ବିଦା କର ।
ପୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ସହଦେବ ପଚାରନ୍ତି
କହ ଭାଇ ଏହି କଳିଯୁଗର ଯେ ରୀତି ।
କହ ତୁ ସଂକ୍ଷେପି କଳିଯୁଗର ବାରତା
ମୋତେ ବଡ଼ ଅଗୋଚର ଲାଗେ ବଡ଼ ବ୍ୟଥା ।
ଶୂଦ୍ରଙ୍କୁ ଦ୍ୱିଜ ମାଗିବେ କରି ତଳହସ୍ତ
ନିତ୍ୟକର୍ମକୁ ତେଜିବେ ହେବେ ଅଭକତ ।
ସହଦେବ ବୋଲେ ଦେବ ଶୁଣ ସାବଧାନେ
କଳିଯୁଗର ଚରିତ ହେବ ଯେ ବିଧାନେ ।
ଅନେକ କଷ୍ଟରେ ପ୍ରଜା ଜନ୍ମାଇବେ କୃଷି
ନାନା ଫାନ୍ଦ ପାତି ରାଜା ହେବେ ମିଥ୍ୟାଭାଷୀ ।
ପ୍ରଜାଠାରୁ ଡଣ୍ଡ ନେବେ ସର୍ବ ରାଜାମାନେ
ମନ ଦୁଃଖ ପାଇ କଷ୍ଟୀ ହେବେ ପ୍ରଜାଗଣେ ।
ଯହୁଁ ସେ ଅବିଧି କରି ନେବେ ମହୀପାଳ
ସୁବୃଷ୍ଟି ନୋହିବ ପୁଣି ନ ଜନ୍ମିବ ଫଳ ।
ପ୍ରଜାଠାରୁ ଯେଉଁ କର ରାଜା ଡଣ୍ଡିନେବ
ତାହାକୁ ସେ ସବୁବେଳେ ନିଅଣ୍ଟ ହୋଇବ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦେବତା ଆଦି ଯେ ପୂଜ୍ୟ ପଦାର୍ଥ
ରାଜା ଦୋଷ ହେତୁ ସର୍ବେ ହୋଇବେ ଅନାଥ ।
ରାଜାମାନେ ଶାରଗୁଣା ପରଜା ଗୋମଡ଼ା
ଠାବେ ଠାବେ ପଡ଼ିବେ ଯେ ହୋଇଣ ଯେ ମଡ଼ା ।
ଆଚାର ତେଜି ବ୍ରାହ୍ମଣେ ହେବେ ଅନାଚାରୀ
ରାଜାଙ୍କ ସେବା କରିବେ ଦଣ୍ଡପାଟ ଧରି ।
କୃଷିକର୍ମକୁ କରିଣ ମଛିଦେବେ ମହୀ
ଅସ୍ତ୍ର ଧରି ପଶୁ ଶିର ଛେଦିବେକ ସେହି ।
ଏହିପରି ଅତ୍ୟାଚାର ବ୍ରାହ୍ମଣ କରିବେ
ବ୍ରାହ୍ମଣେ ମାଇଲେ ହତ୍ୟା କେହି ନ ଘେନିବେ ।
ବେଦମତେ ଯେଉଁପରି ଦୋଷ ନ ଲାଗିବ
ଅକସ୍ମାତେ କେହି ତାହା ଗ୍ରହଣ କରିବ ।
ବେଦମନ୍ତ୍ର ଆଦି ସଭା କରିବେ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ
ସୁହୃଦେ ଚାଳକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ ।
ବିଧବା ବ୍ରାହ୍ମଣୀଯାକ ହେବେ ଅନାଚାରୀ
କୁଳର ରମଣୀମାନେ ହେବେ ଅଭିସାରୀ ।
ବିବାହୀ କନ୍ୟା କରିବେ ପତିକୁ ହିଁ ତେଜ୍ୟା
ବିଧବା କୁଳ ରଖିବେ ତ୍ୟାଗ କରି ଲଜ୍ଜା ।
ସେ ବିଧବାଠାରୁ ଯେଉଁ ପୁତ୍ର ହେବ ଜାତ
ପିତାମାତାର ନୋହିବ କଦାଚ ଭକତ ।
ଶାସ୍ତ୍ରକୁ ନିନ୍ଦା କରିବେ କଳିଯୁଗ ଲୋକେ
କିଞ୍ଚିତ କଥାରେ କଳି କରିବେ ଅନେକେ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ଚାଣ୍ଡାଳ ଦୁହେଁ ଏକତ୍ର ହୋଇବେ
ଗୁରୁ ମାନିତ ଜନଙ୍କ କଥା ନ ଶୁଣିବେ ।
ପଥୁକୀ ଲୋକଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କରି ଛନ୍ଦ ମନ୍ଦ
ଅଦ୍‌ଭୁତେ ଧନ ନେବେ କରି କଳି ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ।
ପରଧନ ଦ୍ରବ୍ୟ ହରି ମରିବେ ସେ ପ୍ରାଣୀ
କୁବିଚାର କରି ରାଜା ଶିର ଦେବେ ହାଣି ।
ବାରବ୍ରତ ତେଜି ହେବ ଅନ୍ୟାଚାର ଭୋଗୀ
ସଦା ନାରୀ ରତ ହୋଇ ହେବେ ଜନ୍ମରୋଗୀ ।
ନିତ୍ୟାଚାର ତେଜି ନରେ ହେବେ ନୀଚମନ
ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଅମାବାସ୍ୟାରେ କରିବେ ଭୋଜନ ।
ଜୁଡ କ୍ରୀଡ଼ା କରି ନରେ କୁଟୁମ୍ବ ପୋଷିବେ
ନିଜ ଆୟୁଷ ଘେନିଣ କେହି ନ ବର୍ତ୍ତିବେ ।
ସନ୍ତାନ ପାଇଁ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ କରାଇବେ ଜାର
ସେ ଜାରସୁତ କରିବେ ବେଦର ବିଚାର ।
ରାଜାଙ୍କ ଅନିଷ୍ଟ ଚିନ୍ତା କରିବେ ମନରେ
ବ୍ରାହ୍ମଣେ ଘେନିବେ ତିଳଦାନକୁ ଲୋଭରେ ।
ଏହି ପରକାରେ ସବୁ ହେବ କଳିଯୁଗେ
ସହଦେବ ଜଣାଇଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ଆଗେ ।
ଅଧର୍ମ ମାର୍ଗରେ ଯେହୁ ବଳାଇବ ମନ
ତାଙ୍କୁ ନ ମିଳିବ ଧନ ବସନ ଭୋଜନ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଶୁଣି କଳିଯୁଗର ପ୍ରତାପ
ବୋଇଲେ ଥାଇ କିମ୍ପାଇ ବଢ଼ାଇବ ପାପ ।
ହରେ ରାମ କୃଷ୍ଣ ବୋଲି ସଦା ରଟନରେ
ଏ କଳିକଳୁଷ ବାଧା ନ ଥିବ ଶେଷରେ ।
ଏ କୁଟିଳ କଳିଯୁଗେ ହରିଙ୍କର ମୂଳ
ଯେ କରିଛି ସେ ତରିଛି ନୋହିଲେ ଜଞ୍ଜାଳ ।
ଆହେ ଦୟାର ସାଗର ପ୍ରଭୁ ନାରାୟଣ
ଶାରଳା ଦାସକୁ ରଖ ପଶିଲା ଶରଣ ।

—o—

ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କର ରାଜ୍ୟ ତ୍ୟାଗ ଓ ସୁହାଣୀ କନ୍ୟା ସହିତ ବିବାହ ଏବଂ କାଳବିକାଳ ଯମଙ୍କର ବନ୍ଧନ

ଏଥୁଅନନ୍ତରେ ବିଳଙ୍କ ଦେଶ ମହାରାଜ
ଅଗସ୍ତିଙ୍କ ଚରଣେ କଲେ ବହୁ ପୂଜା ।
ଯଦୁବଂଶ କ୍ଷୟ ଅନ୍ତେ ହେଲା କି କି କଥା
କହ ହେ ମହାତ୍ମା ତୁମ୍ଭେ ପାଣ୍ଡବ ବାରତା ।
ଅଗସ୍ତି ବୋଲନ୍ତି ରାଜା ସାବଧାନେ ଶୁଣ
ମହାଭାରତ ଉତ୍ତାରେ ସ୍ୱର୍ଗ ଆରୋହଣ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଦେବ ଏକଯୁଗ ରାଜ୍ୟ କରି
ଚିତ୍ରୋତ୍ପଳା ପାଶେ ହେଲେ ଯଜନ ନଗରୀ ।
ଅଶ୍ୱିନୀ ଶୁକଳପକ୍ଷ ତିଥି ଯେ ନବମୀ
ରେବତୀ ନକ୍ଷତ୍ର ଅନ୍ତେ ହେଲା ଯେ ଅଶ୍ୱିନୀ ।
ସୋମବାରେ ହୋଇଥିବ ବାଳବ କରଣ
ପ୍ରୀତିଯୋଗେ ଘଟିଲା ଯେ ପୁଣ ସେହିଦିନ ।
ଏମନ୍ତ ସମୟେ ତାକୁ ହେଲା ଶୁଭଯୋଗ
ରୋହିଣୀର ଘରେ ଚନ୍ଦ୍ର ରେବତୀର ଭୋଗ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ବିଜେ କଲେ ନଗରୀ ଯଜନ
ଚିତ୍ରୋତ୍ପଳା ପାରି ହୋଇ ରହିଲେ ସେ ସ୍ଥାନ ।
ଅନ୍ୟନାମ ସେ ସ୍ଥାନର ଧର୍ମପୁର ଜାଣ
ସେହିଦିନ ପାଞ୍ଚଭାଇ ରହିଲେ ସେ ସ୍ଥାନ ।
ଦ୍ରଉପଦୀ ସୁଭଦ୍ରା ଯେ ଅଛନ୍ତି ସଙ୍ଗରେ
ସେମାନେ କଟାନ୍ତି କାଳ ଏପରି ଭାବରେ ।
ଅମରାବତୀରେ ହରିସାହୁ ବୈଶ୍ୟ ଜାତି
ସୁହାଣୀ ନାମରେ ତାର ଅଛଇ ଦୁହିତୀ ।
ମାଘ ଶୁକଳ ତୃତୀୟା ତିଥି ବୁଧବାର
ବାଳବ ନାମେ କରଣ ଅଟଇ ଆବର ।
ରୋହିଣୀ ନକ୍ଷତ୍ର ଆଉ ଚନ୍ଦ୍ରନାମେ ଯୋଗ
ସେହିଦିନ କନ୍ୟା ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲା ଭୋଗ ।
ସେହି ଗ୍ରାମର ଗଣକ ନାମ ଉଦ୍ଦାଳକ
ଜ୍ୟୋତିଷ ବିଦ୍ୟାରେ ସେହି ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିକକ ।
ତାହାକୁ ଆଣି ଗଣାଏ ବୈଶ୍ୟ ହରିସାହୁ
ସେହୁ କୋଷ୍ଠି କାଟି ଗ୍ରହ ବସାଇଲା ତହୁଁ ।
ବୋଇଲା ସେ ଜଉତିଷ ଶୁଣ ଆହେ ବୈଶ୍ୟ
ଏହି କନ୍ୟା ଭାଗ୍ୟବତୀ ତୋତେ ଦେବ ଯଶ ।
ମାତ୍ର କଥାଏ କହିବି କରିତୁ ବିଶ୍ୱାସ
ବିଭା ହୋଇବା କାଳରେ ମରିବ ଅବଶ୍ୟ ।
ଶୁଣି ବିବାହ ନ ଦେଲେ ସେହି ହରି ସାହୁ
ପଞ୍ଚଦଶ ବର୍ଷ କନ୍ୟା ହୋଇଲାକ ଯହୁଁ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେବ ବିଜୟ ତ କଲେ ଯେତେବେଳେ
ହରି ସାହୁ ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ନିକଟରେ ମିଳେ ।
ପିତାର ପଛେ ଗୋଡ଼ାଇ ଗଲା ସେ ଦୁହିତା
ଚନ୍ଦ୍ରୋଦୟ ପ୍ରାୟ ଦିଶେ ଯେ ବାଳବନିତା ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ପୁଚ୍ଛିଲେ ଶୁଣ ହରି ସାହୁ ବୈଶ୍ୟ
ଏ କୁମାରୀ ଗୋଟିକର କାହିଁ ଅଟେ ବାସ ।
ଶୁଣି ହରି ସାହୁ ତହୁଁ କରିଣ ପ୍ରଣତି
ବୋଇଲେ ଏ ଅବିବାହୀ ମୋହର ଦୁହିତୀ ।
ଶୁଣିଣ ହସିଲେ ଦେବ ଯୁଧିଷ୍ଠି ନୃପତି
କେଉଁପରି ହୋଇଲୁ ତୁ ହରି ବୈଶ୍ୟ ଜାତି ।
କନ୍ୟା ଯେବେ ପିତ୍ରାଳୟେ ହୁଏ ରଜୋବତୀ
ତାହା ପାକାସ୍ୱର୍ଶ ଶ୍ରେଣି ପିତୃଲୋକେ ପାନ୍ତି ।
ଆବର ହୁଅନ୍ତି ସେହୁ ନରକେ ପତନ
ଏ କଥା ନିଶ୍ଚୟ ଅଟେ ବେଦର ବିଧାନ ।
ହରି ସାହୁ ବୋଲେ ଦେବ ମୋର ମନ୍ଦକର୍ମ
ସେହି ହେତୁ ଏହି କନ୍ୟା ମୋର ଘରେ ଜନ୍ମ ।
ବିବାହ କାଳରେ ଏହୁ ନିଶ୍ଚୟ ମରିବ
ତେଣୁ ଏହାକୁ ବିବାହ ନ ଦେଲି ଭୋ ଦେବ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଚାହିଁଲେ ମନ୍ତ୍ରୀ ସହଦେବ ମୁଖ
ଏ କଥା ସତ କି ମିଛ ବୁଝ ହୋ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ।
ମନ୍ତ୍ରୀ ବୋଇଲେ ହେ ଦେବ ନିଶ୍ଚୟ ଅଟଇ
ହସ୍ତଗ୍ରନ୍ଥି ବେଳେ ଯମ ନିଶ୍ଚେ ଯିବ ନେଇ ।
ସହଦେବ ବଚନରେ ଦେବ ହେଲେ ତୁନି
ବୈଶ୍ୟ ହରି ସାହୁ କରେ ଚରଣେ ଦଇନୀ ।
ଅନ୍ୟରେ ପ୍ରଦାନ କଲେ ନାହିଁ କି କାରଣ
ଦୁହିତା ଘେନି ତୁମ୍ଭରେ ପଶିଲି ଶରଣ ।
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରି ଇଚ୍ଛଇ ଦୁହିତା
ଯାବତ ଚନ୍ଦ୍ରାର୍କେ ରହିଥାଉ ଏହି କଥା ।
ସ୍ୱାମୀ ସତ୍ୟବାକ୍ୟ କହି ପାଳିବ ହେ ଧର୍ମ
କାଳେ କାଳେ କଥା ଥିବ ନିଶ୍ଚୟ ଜାଣିମ ।
ତାହା ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କି ନମି ଚାରିଭାଇ
ଏ କଥାରେ ସ୍ୱାମୀ ତୁମ୍ଭେ ନ କର ହେ ନାହିଁ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ବୋଇଲେ ହେ ଆମ୍ଭ ଏ ବୟସ
ଭୋଗ ଇଚ୍ଛା ଏବେ ଆସି ହୋଇଲାଣି ଶେଷ ।
ରାଜ୍ୟ ସମ୍ପଦ ଛାଡ଼ିଲୁଁ ତୀର୍ଥ କଲୁ ସାର
ଅସମୟ କାଳେ ବିଭା କି ସୁଖ ଆବର ।
ସହଦେବ ବୋଲେ ଦେବ ନ କରଟି ନାହିଁ
ଯାଚି କନ୍ୟା ଦାନ ଦେବା ଭାଗ୍ୟେ ନ ମିଳଇ ।
ଯାଚିଲାର କନ୍ୟା କିବା ଯାଚିଲାର ଅନ୍ନ
ଏହା ଉପେକ୍ଷା କରିଲେ କୁଳକୁ ଦୂଷଣ ।

ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ଯେବେ କରିବୁ ଗ୍ରହଣ
ଯମଠାରୁ ରଖିବାକୁ କେ ଅଛି ଭାଜନ ।
ଶୁଣି କରପତ୍ର ଯୋଡ଼ି ବୋଲେ ଧନଞ୍ଜୟ
ଯମର ଭୟରୁ ମୁହିଁ ରଖିବି ନିଶ୍ଚୟ ।
ରାଜସୂୟରେ ଆମନ୍ତ୍ରି ଗଲି ଯମାଳୟେ
ଅନେକ ବିନୟ ମୋତେ ହେଲେ ଜନ୍ତୁରାୟେ ।
ତାହାର ମୋହର ଦେବ ଅନେକ ପୀରତି
ତେଣୁ ରଖିବି କନ୍ୟାକୁ ନ କର ହେ ଭୀତି ।
ତୁ ଯେବେ ନାଶି ପାରିବୁ ଯମର ଭୟକୁ
ଆମ୍ଭେ ବିବାହ ହୋଇବା ତେବେ ଏ କନ୍ୟାକୁ ।
ଯାଚିଦେଲା ଯେବେ ସର୍ବସୁଲକ୍ଷଣୀ ବାଳୀ
ଜାତି ମଧ୍ୟ ଉତ୍ତମରେ ଅଛି ବାବୁ ମିଳି ।
ଅର୍ଜୁନ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠି ନରେନ୍ଦ୍ର
ବିଭା ଉଦ୍‌ଯୋଗ କଲେ ହୋଇଣ ସାନନ୍ଦ ।
ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବଙ୍କୁ ରୁଣ୍ଡ କରି ହରି ସାହୁ
ବୋଲେ ମୋ ଜୁଆଇଁ ହେବେ ଧର୍ମ ମହାବାହୁ ।
ଜୀଇଁଲେ ଜୀଉଁ ମରିଲେ ମରୁ ପଛେ ବାଳୀ
ଚିରକାଳକୁ କଥା ଯେ ଥିବ ମହାସ୍ଥଳୀ ।
ଧୌମ୍ୟ ପୁରୋଧାକୁ ଦେବେ କଲେ ସୁମରଣ
ମିଳିଲେ ପୁରୋଧା ଲକ୍ଷେ ଘେନିଣ ବ୍ରାହ୍ମଣ ।
ଆପଣେ ଯେ ବେଦବ୍ୟାସ ପ୍ରବେଶିଲେ ଆସି
ଷାଠିଏ ସହସ୍ର ତୁଲେ ବାଳଖିଲ୍ୟା ଋଷି ।
ସୀଉକାର ବରଣକୁ ହରି ସାହୁ କଲା
ଯଥାବିଧି ବାକ୍ୟ କରି କନ୍ୟାକୁ ଆଣିଲା ।
କୁମ୍ଭ ମାସ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ସପତମୀ ତିଥି
ରୋହିଣୀ ନକ୍ଷତ୍ର ପୁଣି ବାର ବୃହସ୍ପତି ।
ବାଣିଜ୍ୟ ନାମେ କରଣ ପ୍ରୀତି ନାମେ ଯୋଗ
ଧର୍ମପାଳ ନଗରରେ ବଡ଼ାଇ ସୁଯୋଗ ।
ପ୍ରଥମେ ବେନି ଘଡ଼ି ସେ ବୃହସ୍ପତି ବେଳେ
ବିବାହ ସଂଯୋଗ ହେଲା ସେ ନବୀର କୂଳେ ।
ଛାୟାମଣ୍ଡପର ତଳେ କନକର ବେଦୀ
ସ୍ଫଟିକର ସ୍ତମ୍ଭ ରୂପ ରୁଅ ମାନ ଛନ୍ଦି ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣ କଳସେ ନେତ ପତାକା ଉଡ଼ାନ୍ତି
ଛାୟା ମଣ୍ଡପରେ ଦିବ୍ୟବସନ ମଣ୍ଡାନ୍ତି ।
ସେହିଠାରେ ମେଳି ହୋଇଥିଲେ ଯେତେ ଲୋକ
ତାହାଙ୍କ ଆନନ୍ଦ ଅବା କେ କରିବ ଲେଖ ।
ଯୁକତିରେ ହରି ସାହୁ ବଇଶ୍ୟ ବଣିଆ
କସ୍ତୁରୀର ପିଚକାରୀ ମାରେ ଛାମୁଣ୍ଡିଆ ।
ଗନ୍ଧରାଜ ଚୂଆ ଆଦି କୁଙ୍କୁମରେ ଗୋଳି
ଲେପନ କରିଲେ କନ୍ୟା ସଙ୍ଗେ ସର୍ବବାଳୀ ।

ଗନ୍ଧ ପୁଷ୍ପ ଚନ୍ଦନ ଯେ ଚନ୍ଦନର ଦାନୀ
କୁଙ୍କୁମ ସହିତେ ଚନ୍ଦନର ଗୁଣ୍ଡି ଘେନି ।
ସଭା ମଧ୍ୟେ ପ୍ରବେଶିଲେ ହରି ଆନନ୍ଦରେ
ଯେପରି ସେ ବୁଡ଼ିଅଛି ଆନନ୍ଦ ସାଗରେ ।
ତହିଁପରେ ପୁରୋହିତ ଯଥା ନିୟମରେ
ମଙ୍ଗଳସୂଚକ ବାକ୍ୟ ପଢ଼ିଲେ ଉଚ୍ଚରେ ।
ମଙ୍ଗଳ ଉଚ୍ଚାରଣକୁ ସାରିଲେ ଯେ କାଳେ
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବିଜେ କରିଲେ ବ୍ୟାସଙ୍କର କୋଳେ ।
ହରି ସାହୁ ବଣିଆର କୋଳରେ ସୁହାଣୀ
ବେଦୀରେ ବସିଲେ ହସ୍ତେ ଘେନି କୁଶପାଣି ।
ବେଦ ଉଚ୍ଚାରଣ ତହିଁ କଲେ ପୁରୋହିତେ
କନ୍ୟାକୁ ଘେନାଇଗଲେ ହାନ୍ଦୋଳା ଯୁକତେ ।
କନକର ହାନ୍ଦୋଳାରେ ବିଜୟ ସୁହାଣୀ
ବାଜଇ ଯେ ବୀର ତୁର ଟମକ ନିଶାଣି ।
ସଧବା କାମିନୀ କରେ ଘେନି ଦିପାବଳୀ
ମଙ୍ଗଳ ଗୀତ ଗାଇଣ ଦ୍ୟନ୍ତି ହୁଳହୁଳି ।
ଗାଣ୍ଡିବ ଧନୁକୁ ଧରି ବୀର ଅରଜୁନ
କନ୍ୟା ପଛେ ପଛେ ଯାଏ ହୋଇଣ ମଉନ ।
ଦିବ୍ୟ ଚକ୍ଷୁରେ ଚାହାନ୍ତି ବୀର ସବ୍ୟସାଚୀ
ଯମର ଭୁବନ ଯାଏ ନିର୍ମଳ ଦିଶୁଛି ।
ଦେବୀଙ୍କ ଆଗେ ବିଜୟ କରାଇ ସୁହାଣୀ
କଲ୍ୟାଣ ବାଞ୍ଛାକୁ ସାରି କନ୍ୟା ବେଗେ ଆଣି ।
ପିତା କୋଳେ ବସାଇଲେ ନେଇଣ ଦୁହିତୀ
ଯଥାବିଧି ପୁରୋହିତ ମନ୍ତ୍ର ଉଚ୍ଚାରନ୍ତି ।
ଦେଶକାଳ ବାକ୍ୟ ଆଦି ସାରି ପୁରୋହିତ
ଏକ ଯୋଗ କଲେ ବର କନ୍ୟାଙ୍କର ହାତ ।
ଯହୁଁ କୁଶକୁ ବାନ୍ଧିଲେ ନେଇ ବେନିହସ୍ତେ
ଶୂନ୍ୟେ ଅଇଲେ ବିକାଳ କାଳ ବେନି ଦୂତେ ।
ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ମିଳିଲେ ଆସି ଅର୍ଜୁନ ଆଗରେ
ଦେଖିଣ ଅର୍ଜୁନ କୋପ କରିଲେ ମନରେ ।
ଖାଣ୍ଡବ ଦହନ କାଳେ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଶିଷ୍ୟ
ଅଗ୍ନିଠାରୁ ପାଇଥିଲେ ଯେଉଁ କାଳପାଶ ।
ସେହି କାଳପାଶ ଘେନି ପେଶିଲେ ଅର୍ଜୁନ
କାଳବିକାଳ ଦୁହିଁଙ୍କୁ କରିଲେ ବନ୍ଧନ ।
କାଳ ବିକାଳ ବନ୍ଧନ ଦେଖି ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ
ଜଣାଇଲେ ଯାଇ ସେହୁ ଯମଙ୍କ ଅଗ୍ରତ ।
ଦେବ ହରି ସାହୁ ଝିଅ ନାମ ତା ସୁହାଣୀ
ପ୍ରଜାପତି ଘଟସୂତ୍ରେ ତାକୁ ଗଲେ ଆଣି ।
ସେ କନ୍ୟାକୁ ବିଭା କଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ବୀର
ଶର ଗେନି ବସିଥିଲା ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ କୁମର ।

ସେହି ଶର ପେଷିଲା ଯେ କାଳପାଶ ଜାଣ
କାଳବିକାଳକୁ ସେହୁ କରିଲା ବନ୍ଧନ ।
ତାହା ଶୁଣି କୋପ କଲେ ଜନ୍ତୁ ନାଶ କର
ମହିଷ ଆରୋହୀ ବିଜେ କଲେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁର ।
ଶ୍ରୀହସ୍ତରେ କାଳଦଣ୍ଡ ଘେନି କାଳପାଶୀ
ଆସନ୍ତେ ଦିବ୍ୟଚକ୍ଷୁରେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନକୁ ଦିଶି ।
ସର୍ବଜ୍ଞ ଥିବାରୁ ସହଦେବ ବୀରବର
ବିନୟରେ ସେହୁ ଯୁଧିଷ୍ଠି ଆଗର ।
ତୁମ୍ଭ ବିଭା ଦେଖି ଯମ କାଳବିକାଳକୁ
ପେଷିଥିଲା ହରି ସାହୁ ଝିଅକୁ ନେବାକୁ ।
ତାହା ଦେଖି ଅରଜୁନ କାଳପାଶ ପେଷି
କାଳବିକାଳକୁ ସେହୁ ବାନ୍ଧିଲେ ଆକର୍ଷି ।
ସେହି କଥା ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ ଯମକୁ କହନ୍ତେ
କୋପ ବହି ଯମରାଜା ଆସୁଅଛି ପଥେ ।
ତାହା ଶୁଣି ହରି ସାହୁ ହୋଇଲେ ତାଟକା
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଦେବକୁ ହିଁ ଲାଗେ ବଡ଼ ଦକା ।
ତା ଦେଖି ବ୍ୟାସଙ୍କ ସହ ଧୌମ୍ୟ ପୁରୋହିତେ
ନିଶ୍ଚଳ ଆସନ କରି ବସିଲେ ସମସ୍ତେ ।
ତାହା ଦେଖି ଅରଜୁନ ଯୁଧିଷ୍ଠିରେ କହେ
ବିଭାହୁଅ ଆହେ ପ୍ରଭୁ ହୋଇଣ ନିର୍ଭୟେ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବଚନ ଶୁଣି ଫିଟେ ମନଭ୍ରାନ୍ତି
ହୁଳହୁଳି ଶବଦରେ ପୂରିଲା ଜଗତୀ ।
ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ମୁନି ଶୁଣ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ
ଯମଦେବତାଙ୍କୁ ସ୍ତୁତି କଲେ ଫାଲଗୁନୀ ।
ସଂସାର ନାଶ କରତା ହେ ଯମଦେବତା
ତୋହର ସଞ୍ଚିତ ହରି ସାହୁର ଦୁହିତା ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ତାହାକୁ ଯେ ବିଭା ହେଉଛନ୍ତି
ଏବେ ତୁମ୍ଭେ ଯମରାଜା ଶୁଣ ମୋ ଭାରତୀ ।
କନ୍ୟାଟି ଦେଇ ଆମ୍ଭରେ ପଶିଲା ଶରଣ
ଏଥକୁ ବିରୋଧି ତୁହି ନୁହ ଜନ୍ତୁରାଣ ।
ପୃଥିବୀରେ ଜୀବ ସବୁ ତୁମ୍ଭେ କର ନାଶ
ସଂଯମନୀପୁରେ ଦେବ ଅଟେ ତୁମ୍ଭ ବାସ ।
ତୁହି ଦେବ ନାଶ କର ମହାଅନର୍ଗଳ
ବୀର ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଅଟନ୍ତି ତୋ କାଳ ବିକାଳ ।
ତୁହି ଦେବ ଅବାରିତ ଅଟୁ ବିଶ୍ୱରୂପୀ
ତୁହି ଦେବ କାଳାନଳ ଅଶାନ୍ତି ଅରୂପୀ ।
ଅବତାର ପୁରୁଷ ତୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦୟ
ପୃଥ୍ୱୀ ଆପ ତେଜ ତୋର ନ ଥାଇ ଯେ ଭୟ ।
ଭାବ ଅଭାବ ତୋହର ନାହିଁ ନାଶକର
ଅଶେଷ କୋଟି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଅଛି ତୋ ଉଦର ।

କାଳି କରାଳୀ ତୁମ୍ଭର ବିନତା ଅଟନ୍ତି
ବିକରାଳ କରାଳ ସେ ତୁମ୍ଭର ସନ୍ତତି ।
ମାତାଙ୍କ ଶାପେ ତୁମ୍ଭର ହେଲା କୁଷ୍ଠବ୍ୟାଧି
ପଣ୍ଡୁ ହରଣେ ହୋଇଲା ତାହାର ସଂଶୋଧି ।
ଭୂତ ପ୍ରେତ ପିଶାଚ ଯେ ତୁମ୍ଭ ଚରଗଣ
ବିହନ୍ତା ପୁରୁଷ ତୁମ୍ଭ ପାଦରେ ଶରଣ ।
ସ୍ୱାମୀ ବାମନେତ୍ର ସୋମ ଦକ୍ଷିଣ ଅନଳ
ଚତୁର୍ଭୁଜନାଥ ତୁହି ତାରଣ ଶୟଳ ।
ଅନଙ୍ଗ ପୁରୁଷ ଅଟେ ତୁମ୍ଭର ଯେ କଳା
ଧର ତୁମ୍ଭେ ତିନିବର୍ଣ୍ଣ ଗୌର ଶ୍ୟାମ ଧଳା ।
ମେଦମେଦା ମାଏଁସରେ କର୍ଦ୍ଦନ ଯା ପିଣ୍ଡ
ସର୍ବ ସହିତ ହେ ନାଥ ଉଦେ ମାରଚଣ୍ଡ ।
ଏକା ଶରୀରେ ତୋହର ସତ୍ତ୍ୱ ରଜ ତମ
ସୋମ ସୂର୍ଯ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମା ଏକାବର୍ଣ୍ଣ ତୁମ୍ଭେ ସମ ।
ରଜବୀର୍ଯ୍ୟ ଏକତ୍ରରେ ମାତା ଗର୍ଭେ ରହୁ
ଅଢ଼ାଇ ଧାଡ଼ି ଅକ୍ଷର କପାଳରେ ଲିହୁ ।
ଜନ୍ମ କର୍ମ ଆଦାନ ଯେ ଆୟ ବଳରାଶି
ଚଉରାଶୀ କୋଟି ଜନ୍ତୁ ଏକା କାଳପାଶୀ ।
ଏକା ପାଶେକ ତୁମ୍ଭର ସମସ୍ତେ ବନ୍ଧନ
ଭାବଗ୍ରାହୀ ଜନ୍ତୁନାଥ କର ଯା ଯତନ ।
ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ନୟନ ତୁମ୍ଭର ଅଟେ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱହନ୍ତା ।
କାୟରୁଂ ଉଦ୍ଭବ ଯେଣୁ ଅଟୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେତା
ସବୁ ଦେବତାଙ୍କ ତେଜ ତୁମ୍ଭଠାରେ ରୁଣ୍ଡ
ଦୁଷ୍ଟ ପ୍ରକୃତିଙ୍କି ନାଶ ତୁମ୍ଭେ ଏ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ।
ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ପାତାଳରେ କାହି ତୁମ୍ଭ ସୀମା
ମୁଁ କାହୁଁ କହିବି ପ୍ରଭୁ ତୁମ୍ଭର ମହିମା ।
ଯେ ଯାହା କର୍ମକୁ ନାଶ ଯାଉଛନ୍ତି ପ୍ରାଣୀ
ଅପଖ୍ୟାତିର ପୁରୁଷ ତୁହି ସିନା ଜାଣି ।
ବ୍ୟାକୁଳ ଆନନ୍ଦ ଆଉ ରୋଦନର ପିତା
ଅପାର ଅକ୍ରୋଧୀ ତୁହି ବିଧାତା ବିହନ୍ତା ।
ଏମନ୍ତ ଅନେକ ସ୍ତୁତି କଲେ ଫାଲଗୁନି
ଯମଦେବ ନ ଘେନିଲେ ତାହାଙ୍କ ଦଇନୀ ।
ମହିଷରୁ ଓହ୍ଲାଇଲେ ନାଶକର ଖରେ
ଅଦୃଶେ ବିଜୟେ କଲେ ଛାୟା ମଣ୍ଡପରେ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ମୁହିଁ ନୁହଇଟି ଦୋଷୀ
କୋପ କରିଣ ଧଇଲେ ଯାଇ କାଳପାଶୀ ।
କାଳପାଶୀ ସଙ୍ଗତରେ ଯୋଚି ମନଭେଦୀ
ସସ୍ତ୍ରପୁର କରି ଯମଦେବତାଙ୍କୁ ବାନ୍ଧି ।
ବଡ଼ ସୁମେରୁ ବୋଲିଣ ଏକଇ ପର୍ବତ
ତହିଁ ବନ୍ଧନ କରିଲେ ଯମ ଦଇବତ ।

ବିଭାର ଯାବତ କର୍ମ ସାରିବେ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ଧର୍ମ ଯେ ରହିଲେ ଧର୍ମପୁର ନାମ ଯେଚି ।
ସୁହାଣୀ କନ୍ୟାକୁ ଦେଇ ହରିସାହୁ ବୈଶ୍ୟ
ଜ୍ଞାତି କୁଟୁମ୍ବ ସମସ୍ତେ ହୋଇଲେ ହରଷ ।
ଯମର ଦର୍ପ ଭାଙ୍ଗିଲା ଯେଉଁ ରାଜଦେବ
ଯମଦଣ୍ଡ ଶାସ୍ତି ନାହିଁ ମୋହର କୁଟୁମ୍ବ ।
ହରି ସାହୁ ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କୁ କରିଲା ଯେ ପୁଚ୍ଛା
ଯମଦଣ୍ଡ କେଉଁରୂପେ ହୋଇଲାକ ରକ୍ଷା ।
ସହଦେବ ବୋଲେ ଶୁଣ ଆହେ ହରି ସାହୁ
ଯମ କେମନ୍ତେ ଛାଡ଼ିଲା ଶୁଣ ତାହା କହୁ ।
ଯମ ଦେବତାର କୁଷ୍ଟବ୍ୟାଧି ଥିଲା ପାଦେ
ତାହାର ଯେ ବ୍ୟାଧିଗଲା ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ପ୍ରସାଦେ ।
ନିର୍ଦ୍ଦୟ ନିଉପରାଧୀ ଯେଉଁ ନାଶକର
ଗାଢ଼େ ପଶିଲା ସେ ଆସି ତୋର ଭୁବନରେ ।
ତୋହର ଦୁହିତାକୁ ସେ ନେବ ବୋଲି ବାନ୍ଧି
କୋପେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଠାକୁର ତାକୁ କଲେ ବନ୍ଦି ।
ବିଭାଘର କ୍ରିୟା ଶେଷ ହେବା ପରିଯନ୍ତେ
ବନ୍ଧନେ ରହିଛି ଏବେ ସୁମେରୁ ପର୍ବତେ ।
ତାହା ଶୁଣି ହରି ସାହୁ ସତ୍ୱରେ ଚଳିଲା
ଅର୍ଜ୍ଜୁନର ପାଦତଳେ ଯାଇଣ ମିଳିଲା ।
ପ୍ରଣାମ କରିଣ ହରି କହେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନକୁ
ସ୍ୱାମୀ ମୋତେ ଦେଖାଇବ ଯମ ଦେବତାଙ୍କୁ ।
ତହୁଁ ଅରଜୁନ ସହଦେବ ସଙ୍ଗତରେ
ହରି ସାହୁଙ୍କୁ ନେଇଣ ଯମ ଦେଖାଇଲେ ।
ହରି ସାହୁ ଯମଙ୍କର ବନ୍ଧନ ଦେଖିଲା
ତାହାଙ୍କର ପାଦତଳେ ପ୍ରଣିପାତ କଲା ।
ବୈଶ୍ୟ ହରି ସାହୁ ପୁଣି କହେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନଙ୍କୁ
ହେ ସ୍ୱାମୀ ବନ୍ଧନ ଫେଡ଼ କୃତାନ୍ତ ଦେବଙ୍କୁ ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଆମ୍ଭର ଶ୍ୱଶୁର
ସେହି ହେତୁ ଛାଡ଼ିଦେବି ମାନି ତୁମ୍ଭ ଗିର ।
ଏହା କହି ଅରଜୁନ ଯମକୁ ଫେଡ଼ିଲେ
ହରି ସାହୁ ବୋଲେ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ସେ ବୋଇଲେ ।
ଯେତେଦିନ ଯାଏ ଆମ୍ଭେ ଥିବା ଜାଣ ଏଥ
ଏ ଭୁବନରେ ତୁମ୍ଭର ନ ପଶିବ ଦୂତ ।
ଯମ ଦେବତା ବୋଇଲେ ମୋର ସତ୍ୟ ସତ
ଅନ୍ୟଥା ନୋହିବ ତୁମ୍ଭ ବାକ୍ୟ କଦାଚିତ ।
ଆବର ଆହେ ଶୁଣିବା ଇନ୍ଦ୍ରର ସନ୍ତତି
ମୃତ୍ୟୁମଣ୍ଡଳେ ହୋଇଲା ଏ ଅମରାବତୀ ।
ଶୁଣ ଆହେ ବୁଧଜନେ ମୁଁ ଯାହା କହିଲି
ତେଣୁ ଧର୍ମ ନଗର ଯେ ଅକ୍ରାମର ବୋଲି ।

ବନ୍ଧନ ମୁକତ ଯହୁଁ କରିଲେ ଯମର
ହରି ସାହୁକୁ ସେ ବୋଲେ ମାଗି ଘେନ ବର ।
ହରି ସାହୁ ବୋଲେ ମୋର ସବୁ ବୈଶ୍ୟ ଜାତି
ତୋର ଯମଦଣ୍ଡ କେହି ନ ପାଇବେ ଶାସ୍ତି ।
ଅଷ୍ଟୋତ୍ତର ଶତବର୍ଷ ହୋଇବ ଆୟୁଷ
ଏତେକ ପୂରିଲେ ତେବେ ଯିବେ କପିଳାସ ।
ଯମ ବୋଇଲେ ମୁହିଁ ଯେ ସତ୍ୟକଲି ଯେବେ
ଏହି କଥାରୁ ଅନ୍ୟଥା ନ ହୋଇବ କେଭେ ।
ତୁହି ତିଆର ଅଛନ୍ତି ତୋର ଯେତେ ଜାତି
ସ୍ୱଜାତିରେ ରହିଥିବେ ନ କରି ଅନୀତି ।
ତାହା ଶୁଣି ହରି ବୋଲେ ଶୁଣ କାଳନୃପ
କେବଣ ଆଚାରେ ଥିଲେ ନୋହିବ ଯେ ପାପ ।
ତାହା ଶୁଣି ଯମ ବୋଲେ ଶୁଣ ବୈଶ୍ୟ ଜାତି
କେଉଁପରି କର୍ମ କଲେ ନୋହିବ ବିକୃତି ।
ବାଣିଜ୍ୟର ସ୍ୱରୂପ ମୁଁ କହୁଅଛି ଯଥା
ଲାଭ ପାଇଁକି କଦାଚ ନ କହିବ ମିଥ୍ୟା ।
ଗଣ୍ଡାକେ କଡ଼ା ବୋଡ଼ିକେ ଘେନିବ ଗଣ୍ଡାଏ
ପଣକେ ବୋଡ଼ି କାହାଣେ ଲାଭ ପଦିକାଏ ।
ଯେତେ ଲାଭ ହେଲେ ମିଥ୍ୟା ନ କହିବ ବାରେ
ଚାରିପାଦେ କିଣିନେଇ ବିକି ପାଞ୍ଚପାଦେ ।
ଯମ ବୁଝାଇଣ ଦେଲେ ବାଣିଜ୍ୟ ସ୍ୱରୂପ
ଏ ରୂପ କଥାରେ ଆଉ ନ ହୁଅଇ ପାପ ।
ଯମ ରାଜା ବୋଇଲେ ଏ ମୃତ୍ୟୁମଣ୍ଡଳରେ
ମରହଟ୍ଟା ବୋଲି ଏକ ଅଛଇ ନଗରେ ।
ସେ ନଗ୍ର ଭିତରେ ବସେ ମାଉଁସର ବାଣ୍ଟି
ସେଠା ବାଣିଜ୍ୟରେ କିଛି ନ ଥାଏ କପଟ ।
ସୁଜାଣେଶ୍ୱର ବୋଲିଣ ତହିଁ ଏକ ଯତି
ସୁଜାଣ ପୁରୁଷ ସେହୁ ସଦାଚାର ଅତି ।
କଷା କଉପୁନୀ ଧ୍ୱଜା ତୁଳସୀର ମାଳ
ଭସ୍ମ ବିଲେପନ ଅଙ୍ଗେ ହାତେ କମଣ୍ଡଳ ।
ସେ ବାଟେ ଶବର ମାଂସ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରଇ
ଗଣ୍ଡାକ ମାଂସକୁ ପାଞ୍ଚକଡ଼ାରେ ବିକଇ ।
ବେଶି ଲାଭ ପାଇଁ କେଭେ ମିଛ ନ କହଇ
ସତ କହି ଚାରିପଣ ସୁଖେ ଅରଜଇ ।
ଆପେ ଭାର୍ଯ୍ୟା ପୁତ୍ରସହ ସେହୁ ତିନିପ୍ରାଣୀ
ସତ ଛଡ଼ା ମିଛ କେବେ ନ କହନ୍ତି ବାଣୀ ।
ଏହିପରି ସେ ଶବର ମାଂସ ବିକୁଥାଇ
ଚାରିଗଣ୍ଡା ଲାଭ କରି ଜୀବନ ପୋଷଇ ।
ଏ ସମୟେ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କଲେ ସେହୁ ଯତି
ପୁଣ୍ୟମାସ କାର୍ତ୍ତିକରେ ସେ ରାତି ପାହାନ୍ତି ।

ସେହିଦିନ ସେ ଶବର ପ୍ରାଣକୁ ଛାଡ଼ିଲା
ଅନ୍ତେ ଯତି ସଙ୍ଗେ ଯାଇ ବୈକୁଣ୍ଠେ ବସିଲା ।
ଅତଏବ ତୋ ଜାତିକୁ ତୁହି ତିଆରିବୁ
ପରସ୍ତିରୀ ରମିବାକୁ ତାଙ୍କୁ ନିବାରିବୁ ।
ଅନ୍ୟ ଜାତି ସ୍ତିରୀଙ୍କର ନ ଛୁଇଁବେ ଅଙ୍ଗ
କଦାପି ସେ ନ କରିବେ କୁଜନଙ୍କ ସଙ୍ଗ ।
ତ୍ରିକାଳ ସନ୍ଧ୍ୟା କରିବେ ନିତି ତିନିବେଳ
ଅବସର କ୍ରମେ ସର୍ବେ ଯିବେ ଦେବଆଳ ।
ବିଷ୍ଣୁ ଅର୍ଚ୍ଚନା କରିବେ ଶାସ୍ତ୍ରର ବିଧାନେ
ବିଷ୍ଣୁ ପୁରାଣ ପଢ଼ିଲେ ସଦା ଶୁଚିମନେ ।
ହତ୍ୟା ବିବାଦକୁ କେଭେ ନ ଯିବେକ ଦେଖି
ବେନିଜନ କଳହରେ ନ ହୋଇବ ସାକ୍ଷୀ ।
ବହୁତ ଲାଭକୁ ଦେଖି ନ ଯିବେ ବିଦେଶେ
ଷାଠିଏ ବରଷ ହେଲେ ଯିବେ ତୀର୍ଥବାସେ ।
ଆପଣା ଭାରିଯା ଯାହା କରିବ ରନ୍ଧନ
ତାକୁ ଖାଇ ଦୁଃଖେ ସୁଖେ କାଟୁଥିବ ଦିନ ।
ଯମ ବୋଇଲେ ଏ ସବୁ ତୋ ଜାତିଙ୍କୁ ବୁଝା
ଏତେକ କରିଲେ ତେବେ ମୁଁ କରିବି ତେଜ୍ୟା ।
ଏହା କହି ଯମରାଜା କରିଲେ ଗମନ
ବୈଶ୍ୟ ହରି ସାହୁ କଲା ଚରଣ ବନ୍ଦନ ।
ଆହେ ବୁଧଜନେ ମୁହିଁ ଶାସ୍ତ୍ରର ବିଧାନେ
କହିଲି ବୈଶ୍ୟଙ୍କ ଜାତି ଶାରଳା ପ୍ରସନ୍ନେ ।
ଏବେ ଆନ କଥା ମୁହିଁ କହୁଅଛି ଶୁଣ
ଯାହା ଶୁଣି ତରିଯିବେ ନିତାନ୍ତ ଅଜ୍ଞାନ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ତରିବେ ପାପ କଲେ ଯାଗଯଜ୍ଞ
କ୍ଷତ୍ରିୟ ପାପ କରିଲେ କରୁ ରଣଯୋଗ ।
ଶୂଦ୍ର ପାପ କଲେ ପୁଣି କରିବେ ସେ କୃଷି
ବୈଶ୍ୟ ପାପ କଲେ ମୁକ୍ତିବାଟ ତ ନ ଦିଶି ।
ଯାହା ସେ ଯମଦେବତା କହିଲେ ସ୍ୱରୂପ
ଆପଣା କ୍ରିୟା ରଖିଲେ ନ ଲାଗଇ ପାପ ।
ଆହେ ବୁଧଜନେ ଯମ ସ୍ତୁତି ପଢ଼ି ଶୁଣ
ନିତ୍ୟେ ଏହାକୁ ପଢ଼ିଲେ ରହେ ପିଣ୍ଡେ ପ୍ରାଣ ।
ହେ ସ୍ୱାମୀ ପ୍ରାର୍ଥନା ମୁହିଁ କରୁଅଛି ତୋତେ
ମୋହର ଭକତି ସ୍ୱାମୀ ଘେନିବୁ ଯୁକତେ ।
ଅଭୟା ପିଙ୍ଗଳାଙ୍କର ବାକ୍ୟେ ମୁହିଁ ଅଛି
ମୋହର କଥାକୁ ନାଥ ତୁହି ଅଟୁ ସାକ୍ଷୀ ।
ଗତ ଆଗତ ନାଥ ମୁଁ ତୋର ଅନୁଗାମୀ
ମୋର ଭକତି ଘେନିବା ଆହେ ଦେବସ୍ୱାମୀ ।
ହରଣ ତାରଣ ନାଥ ତୁହି ଅଟୁ ଏକା
ହତାହତ ପାଞ୍ଜିରୁ ମୋ ନାମ କିଳିପକା ।
କଳିଯୁଗେ ଉଦେ କିଛି ନ କର ତୁ କୋପ
ଆପଣେ କିଳିପକାଅ ମୋତେ ନ ଦେ ତାପ ।
ଜ୍ଞାନେ ଅଜ୍ଞାନେ ମୋହର ଯେଉଁ ସବୁ ପାପ
ଗୋପ୍ୟ ନ କରି ସକଳ କହିଲି ସ୍ୱରୂପ ।
ମାନବ ଜନ୍ମରେ ମୁହିଁ ମାଗି ନୁହେଁ କ୍ଷମ
ତୁମ୍ଭର ଦଣ୍ଡରୁ ମୋତେ ଉଦ୍ଧାରିବ ଯମ ।
କିଞ୍ଚିତ ମହାଭାରତ ବେଦବାକ୍ୟ ଅର୍ଥ
ମୁଁ ସଂକ୍ଷେପି କହିବାକୁ ଅଟେ କି ସମର୍ଥ ।
ସ୍ୱାମୀ ମୁଁ ଶ୍ରବଣେ ଶୁଣେ ତୁ ଅଣ ଉପ୍ରୋଧୀ
ତୋହର ଆଜ୍ଞାରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଉ ମୋତେ ସିଦ୍ଧି ।
ମାୟାରେ ପଟଳ ଏହି ଆହେ ଦେବକାଳ
କଳିକାଳ ଦୁରାନ୍ତକ ତୁମ୍ଭ ଦ୍ୱାରପାଳ ।
ତବ ଚରଣେ ଶରଣ ମୋର ନାଶକର
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଦାସର ଦାସ ମୁନି ଅବତାର ।
ନିତ୍ୟ ତୁଳସୀ-ବଲ୍ଲଭ ଭାଳେ ହୃଦଗତେ
ଶାରଳା ଦାସ ଶରଣ ଯମଦେବ ତୋତେ ।
କଇଳାସ ଦ୍ୱାରପାଳ ନାମ ମୋର ନନ୍ଦି
ଶାସ୍ତ୍ରର ଆଗମେ ହର ଗଉରୀଙ୍କୁ ବନ୍ଦି ।
ଯେଉଁରୂପେ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ କ୍ରୀଡ଼ାର ବିଧାନ
ମାତା ପିତାଙ୍କ ସଙ୍ଗମ କରନ୍ତେ ବର୍ଣ୍ଣନ ।
ଶୁଣି ବିଘ୍ନରାଜ ମୋତେ ହୋଇ ଅତି କୋପ
ନିଷ୍ଠୁର ଭାବରେ ତହୁଁ ଦେଲେ ଗୁରୁ ଶାପ ।
କଠୋର ପାପ ଦିଅନ୍ତେ ମୋତେ ଗଜାନନ
ତହୁଁ ମୁଁ ପାଇଲି ଆସି ଏ ମାନବ ଜନ୍ମ ।
ପ୍ରଥମ ଜନ୍ମରେ ମୁହିଁ ହେଲି କାଳିଦାସ
ଦ୍ୱିତୀୟ ଜନ୍ମରେ ମୁହିଁ ମହାକାଳ ଧ୍ୱଂସ ।
ତୃତୀୟ ଜନ୍ମେ ଶାରଳା ଦାସ ମହାକବି
ଆଉ ଏକ ଜନ୍ମ ପୁଣି ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ଜନ୍ମିବି ।
ପ୍ରତି ଜନ୍ମ ପଞ୍ଚଦଶ ଲକ୍ଷ କଥା ଜାତ
ଚାରିଜନ୍ମେ ଷାଠିଲକ୍ଷ ତହିଁ ହେବ ଗ୍ରନ୍ଥ ।
ଷାଠିଲକ୍ଷ ଗ୍ରନ୍ଥ କରି ଏ ମୃତ୍ୟୁମଣ୍ଡଳ
ତେବେ ମୁଁ ପାଇବି ଯାଇଁ ଶିବଙ୍କର ପାଳ ।
ଜାତି ସ୍ମର ମୁଁ ନୁହଇ ନ ଜାଣଇ ତାହା
ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଚଣ୍ଡୀ ଶାରଳା କହିଦେଲେ ଯାହା ।
ମହାଭାରତେ କହଇ ଶ୍ରୀ ଶାରଳା ଦାସ-
ଆହେ ବୁଧଜନେ ମୋର ନ ଧରିବ ଦୋଷ ।

—o—

ସୁହାଣୀ କନ୍ୟାର ଶିଖରେଶ୍ୱର ଶିବ ସେବାରେ ନିଯୁକ୍ତି, ଗୌରୀ ଗୋପାଳୁଣୀ ବେଶେ କୃତ୍ତିବାସ ଓ କୀର୍ତ୍ତିବାସ ଦୈତ୍ୟଙ୍କ ସଂହାର

ଶୁଣ ବିଲଙ୍କେଶ ପୁଣି ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଶୁଣିଲେ କଳିଯୁଗର ଯେ ରୀତି ।
ତହୁଁ ସେ ବୋଇଲେ ଏହିପରି ଶାପ ଦେଲେ
ଏ ଭୂମିରେ ପାପମାନ ଘୋଟିଯିବ ଭଲେ ।
ଏହା ବିଚାରିଣ ଦେବ ଲୋମଶ ଡକାଇ
ପଚାରିଲେ ତାଙ୍କୁ ଆମ୍ଭେ ଯିବୁ କେଉଁଠାଇଁ ।
ଏ ଭୁବନ ପାପମୟ ହୋଇବ ଲୋମଶ
କେଉଁ ତୀର୍ଥେ ଆମ୍ଭେମାନେ କରିବୁ ଯେ ବାସ ।
ଲୋମଶ ବୋଇଲେ ତହୁଁ ମୋର ସଙ୍ଗେ ଆସ
ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଭିତରେ ଅଛି ଭୁବନ କୈଳାସ ।
ସାତ ପର୍ବତର ତଳେ ବହେ ଧବଳାଙ୍ଗୀ
ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ତାହା ବହେ ନଦୀ ସୁରଭୋଗୀ ।
ସେହି ସ୍ଥାନ କଥା ମୁହିଁ କରୁଛି ବର୍ଣ୍ଣନ
ଆହେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ତୁମ୍ଭେ ସାବଧାନେ ଶୁଣ ।
ଗନ୍ଧର୍ବ ନରପତିର ନାମ ବିଶ୍ୱାବସୁ
ତାହାରି ଭାରିଯା ନାମ ଅଟେ ରଷି ପର୍ଶୁ ।
କାଳକାମ ଅଧାମ ଯେ ଗୋତ୍ର ସୌମ୍ୟସୋମ
ପ୍ରିୟ ଆଦି କରି ତା ସାତ ପୁତ୍ର ନାମ ।
କଟୁଆଳ ହୋଇ କରି ଧାମନ୍ତି ସମସ୍ତେ
ରାତ୍ରକାଳେ ଜଗିଥାନ୍ତି କୈଳାସ ପର୍ବତେ ।
ଅପସରାର ସଙ୍ଗରେ କରନ୍ତି ପୀରତି
ଧନ ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ତୃପ୍ତ କରି ନ ପାରନ୍ତି ।
ଏହିରୂପେ କେତେ କାଳ ହୋଇଲା ଅତୀତ
ସବୁ ସରିଗଲା ଯାହା ଥିଲା ତାଙ୍କ ବିତ୍ତ ।
କ୍ରମେ କ୍ରମେ ଶିରୀ ଆୟୁ ସମସ୍ତ ତୁଟିଲା
ପିନ୍ଧିଲା ବସନ ଆଦି ଅପସରା ନେଲା ।
ତହୁଁ କୁବେରର ଭଣ୍ଡାର ଧନ ଚୋରି କଲେ
ଅମୂଲ୍ୟ ରତନ ନେଇ ବେଶ୍ୟା ଘରେ ଦେଲେ ।
ଏସନ କୃତ୍ୟ ଜାଣି ଅଇଲେ କୁବେର
ସାତପୁତ୍ର ଧରିନେଲେ ଶିବଙ୍କ ଆଗର ।
ଅନୀତି ଦେଖିଣ ଶାପ ଦେଲେ ଦେବରାୟେ
ଯାଅରେ ସାତଙ୍କ ହେଉ ପାଷାଣର କାୟେ ।
ତାହା ଶୁଣି ସାତଭାଇ କରି ବହୁ ସ୍ତବ
ବୋଇଲେ ଭୋ ଦେବ ତୁମ୍ଭ ପୁରେ ଠାବ ଦେବ ।
ଶିବ ବୋଇଲେ ଇଚ୍ଛିଲ ଯେବେ ତୁମ୍ଭେ ଏହା
କପିଳାସର ପାବଚ୍ଛ ହୁଅରେ ଦୋରେହା ।
ମୋତେ ଦରଶନ କରି ଆସିବେ ଯେ ନର
ତାଙ୍କ ପାଦରଜ ପଡୁ ତୁମର ଶରୀର ।
ଏହିପରି ଋଷି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କି କହି
ବନସ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ସବୁ ଦେଖାଇଲେ ନେଇ ।
ଲୋମଶ ବୋଇଲେ ବାବୁ ଶୁଣ ହେ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ବିଶ୍ୱାବସୁ ପୁତ୍ର ଏହି ଗିରି ସାତଗୋଟି ।
ସାତ ପର୍ବତ ଉପରେ ତହୁଁ ଉଠି ଆସି
ଦେଖିଲେ ତଥି ଉପରେ କପିଳାସବାସୀ ।
ବୃଷମାସ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ତିଥି
ଶତଭିଷା ନକ୍ଷତ୍ର ଯେ ସୌରୀବାର ରାତି ।
ଏହିପରି ଉଠିଆସି ଦେଖି କପିଳାସ
ସ୍ନାହାନ କରିବ ଏହି ତୀର୍ଥେ ଯେ ପୁରୁଷ ।
ତାହାର ସକଳ ପାପ ନିଃଶେଷ ହୋଇବ
ଅବଶେଷେ କଇଳାସେ ସେ ଲୋକ ବସିବ ।
ଏଥୁଅନ୍ତେ ଆନକଥା କହିବା ବୁଝାଇ
ଶୁଣ ହେ ରାଜନ ତୁମ୍ଭେ ତାହା ମନ ଦେଇ ।
ଭୀମକୁ ଯୁଧିଷ୍ଠି ଏହିପରି ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ
ତଣ୍ଡୁଳ ପୁଡ଼ିଏ ଭୀମ ଆଣ ଯାଇଁ ଭଲେ ।
ତାହା ଶୁଣି ଭୀମସେନ ବାହାର ହୋଇଲେ
ଧର୍ମ ପୁରୁ ଧାନହଳା ଆଣିଣ ମିଳିଲେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ଏହା କିସ ତୁ କରିବୁ
ବଳଦ ନାହିଁ ଏହାକୁ କେମନ୍ତ ମଳିବୁ ।
ତହୁଁ ବନ ବୁଲି ବୁଲି ଭୀମ ବଳବନ୍ତ
ସାତଗୋଟି ବ୍ୟାଘ୍ର ଧରି କଲା ଏକତ୍ରିତ ।
ସେମାନଙ୍କୁ ଯୋଚି କରି ମଳିଦେଲା ଧାନ
ତୃଣକୁ ପକାଇ ଧାନ ଘେନେ ଭୀମସେନ ।
ଶିଳାରେ ପକାଇ ପୁଣି ମୁଥମାନ ମାରି
ସହସ୍ରେ ମାଣ ତଣ୍ଡୁଳ ସମ୍ପାଦନ କରି ।
ଆପଣେ ରନ୍ଧନ କଲା ନେଇ ଅତି ବେଗେ
ସେ ଭାତ ଢାଳେ ଶିଖରେଶ୍ୱରଙ୍କର ଆଗେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଦେବଙ୍କର ଭାରିଯା ସୁହାଣୀ
ସେହି ପର୍ବତ ଗୋଟିରେ ରଖାଇଲେ ଆଣି ।
ବୋଇଲେ ତୁ ଏଥି ଥାଇ ଶିବେ କର ସେବା
ବାହୁଡ଼ା ବେଳରେ ତୋତେ ବରାଣସୀ ନେବା ।
ସୋମବଂଶ ମଧ୍ୟେ ସେହି କନ୍ୟା ଯେ ନାୟିକା
ସେହି ହେତୁ ଜଗିଲା ସେ ସ୍ଥାନେ ରହି ଏକା ।
ସେ ସ୍ଥାନରୁ ପଣ୍ଡୁ ପୁତ୍ରେ ବାହାରିଲା ବେଳେ
ଯମକୁ ଡାକିଣ ଏହିପରି ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ।

ଯମକୁ ବୋଲନ୍ତି ଯହୁଁ ଧର୍ମ ଯୁଧିଷ୍ଠିର
ଲେଖନ କରିଣ ରଖ ତୋହର ପାଞ୍ଜିର ।
ଫାଲଗୁନ କୃଷ୍ଣ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ଯେ ଜାଗନ୍ତି
ତାର ପାପ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନ ଦେବଟି ଶାସ୍ତି ।
ତାହା ଶୁଣି ଯମଦେବ ସତ୍ୟ ସତ୍ୟ କଲେ
ତହୁଁ ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗେ ବିଜେ କଲେ ।
କଳିଯୁଗ ବାନ୍ଧିଥିଲେ ଯେଉଁ ବନସ୍ତରେ
କଳକଳା ଗଡ଼ ବୋଲି ହୋଇଲା ସେଠାରେ ।
ତହୁଁ ଚଳିଲେ ପାଣ୍ଡବେ ହୋଇ ଦୁଷ୍ଟମତି
ଚିତ୍ରୋତ୍ପଳା ନଦୀପାର ହୋଇଣ ଯାଆନ୍ତି ।
ଚିତ୍ରୋତ୍ପଳା ନଦୀ ତୀରେ ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱର ପୂଜି
ଅମର ଲିଙ୍ଗ ଦର୍ଶନେ ବହୁ ତୋଷ ଭଜି ।
ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଯାଇଁ ଏକାମ୍ରର ତୀର୍ଥେ
ବିନ୍ଦୁ ହ୍ରଦେ ସ୍ନାନ କରି ଦେଖି ବିଶ୍ୱନାଥେ ।
ଏକାମ୍ରର ଦେବଙ୍କୁ ସେ ସେଠାରେ ପୂଜିଲେ
ଶ୍ରୀଲିଙ୍ଗରାଜ ଦେବଙ୍କୁ ଦରଶନ କଲେ ।
ତହୁଁ ଚଳିଲେ ଆଗ୍ନେୟ କୋଣକୁ ପାଣ୍ଡବେ
ପ୍ରାଚୀ ନଦୀକୂଳେ ଯାଇଁ ପ୍ରବେଶିଲେ ଜବେ ।
ଲୋମଶ ବୋଇଲେ ଗୋପ୍ୟାନ ତୀର୍ଥ ଏହୁ ପ୍ରାଚୀ
ସତ୍ୟଯୁଗେ ସ୍ନାନ ଏଥେ କରୁଥିଲେ ଶଚୀ ।
ଅମର ସ୍ୱର୍ଗଭୁବନୁ ଆସନ୍ତି ଓହ୍ଲାଇ
ଏ ନଦୀରେ ସ୍ନାନ ଆଉ ଶମ୍ଭୁପୂଜା ପାଇଁ ।
ତତକ୍ଷଣେ ପୂଜା କରି ଅମରେ ଚଳନ୍ତି
ଅସୁରଙ୍କ ଭୟ ହେତୁ ଏଥୁ ନ ରହନ୍ତି ।
ଲୋମଶ ମୁନିଙ୍କଠାରୁ ଏହି କଥା ଶୁଣି
କହନ୍ତି ଯୁଧିଷ୍ଠିଦେବ ହୋଇଣ ଦଇନୀ ।
ଏ ଭୂମିରେ ସତ୍ୟଯୁଗେ ଥିଲେ ଯେ ରାକ୍ଷସେ
ତାହାଙ୍କ ଭୟରେ କେହି ନ ରହିଲେ ପାଶେ ।
ସେ ରାକ୍ଷସମାନେ ଏଥୁ କେଉଁପରି ଗଲେ
ଭୋ ମୁନି କହିବା ମୋତେ ନିଶ୍ଚଳ ମନରେ ।
ଲୋମଶ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଆହେ ମହାରାଜ
ରକ୍ଷ ଭକ୍ଷ ବୋଲି ଥିଲେ ଦୁଇଟି ଦନୁଜ ।
ରକ୍ଷ ଭକ୍ଷଙ୍କର ପୁତ୍ର ହେତି ଯେ ପ୍ରହେତି
ବଜ୍ରାଙ୍ଗ କାଳ ଅନଳ ଏହାଙ୍କ ସନ୍ତତି ।
ତାଙ୍କର ମାଳି ସୁମାଳି ମାଲ୍ୟବନ୍ତ ସୁତ
କେତୁମାଳି ବୋଲି ମାଲ୍ୟବନ୍ତର ଯେ ପୁତ୍ର ।
କେତୁମାଳିର ନନ୍ଦନ ହେଲା ଅଂଶୁମାଳି
ଏହାଙ୍କ ନନ୍ଦନ ହେଲା ମାଳି ଯେ ଗୋପାଳି ।
ଗୋପାଳିର ପୁତ୍ର ହେଲା ଉଦେ ଭାନୁମନ୍ତ
ଭାନୁମନ୍ତର ହୋଇଲା ପୁଣି ତିନି ପୁତ୍ର ।
କୀର୍ତ୍ତି କୃତ୍ତିବାସ ଆଉ ଏରଣ୍ଡକ ତିନି
ଏକାମ୍ରେ ରହିଲେ କୀର୍ତ୍ତି କୃତି ଭାଇ ତିନି ।
ଏରଣ୍ଡକ ରହେ ପ୍ରାଚୀ ନଦୀକୂଳ ମାଡ଼ି
ମୃତ୍ତିକା ଗିରିକି ସେହୁ ନ ଗଲାକ ଛାଡ଼ି ।
ଗୁପତ ହୋଇଣ ସେହୁ ବନେ ଥାଏ ଲୁଚି
ସ୍ନାନ କରି ଅଇଲେ ସେ ହରିନେବ ଶଚୀ ।
ନାରଦ କହିଲେ ଯାଇ ଇନ୍ଦ୍ର ସନ୍ନିଧାନେ
ଶଚୀକୁ ପଠାଅ ନାହିଁ ନଦୀ ସ୍ନାନେ ।
ଏରଣ୍ଡକ ଜଗିଅଛି ପ୍ରାଚୀ ନଦୀ କୂଳେ
ଶଚୀଙ୍କୁ ଦେଖିଲାକ୍ଷଣି ଧରିନେବ ବଳେ ।
ସେହିଦିନୁ ଶଚୀଦେବୀ ହୋଇଗଲେ ଗୋପ୍ୟ
ଏହିରୂପେ ଜଗିଅଛି ଦର୍ପିଷ୍ଟ କୌଣପ ।
ଏରଣ୍ଡକ ଦୈତ୍ୟ ସତ୍ୟଯୁଗରୁ ରହିଛି
ତାହାର କିଞ୍ଚିତ ଭୟ ଭ୍ରାନ୍ତି ନାହିଁ କିଛି ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ କୀର୍ତ୍ତି କୃତ୍ତିବାସ ବେନି
ତାଙ୍କୁ କିଏ ବଧ କଲା କୁହ ଆହେ ମୁନି ।
ଲୋମଶ ବୋଇଲେ ଯେଉଁ ଏକାମ୍ରର ତୀର୍ଥ
ଅସୁର ଭୟରେ କେହି ନ ଗମନ୍ତି ସେଥ ।
ଦିନେକ ହର ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଗୋ ଈଶାନୀ
କେମନ୍ତେ ବଧ କରିବା ସେ ଅସୁର ବେନି ।
ପାର୍ବତୀ ବୋଇଲେ ମୋତେ ତୁମ୍ଭ ଆଜ୍ଞା ହେଲେ
ମୁଁ ତାକୁ ବଧ କରିବି କୋପ ନ କରିଲେ ।
ମାର ବୋଲି ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ତାଙ୍କୁ ପଶୁପତି
ତହୁଁ ଗୋପାଳୁଣୀ ବେଶ ଧଇଲେ ପାର୍ବତୀ ।
କପଟେ ଦଧିନଉତି ମଥାରେ ମୁଣ୍ଡାଇ
ବିନ୍ଧ୍ୟ ପରବତ ପାଶେ ପ୍ରବେଶିଲେ ଯାଇଁ ।
ବିନ୍ଧ୍ୟପରବତେ ଥିଲେ ସେହି ଦୈତ୍ୟ ବେନି
ଦେଖିଲେ ଗୋପାଳୁଣୀ କି ଜଗତ ମୋହିନୀ ।
ଦରିଦ୍ର ନିଧି ପାଇଲେ ହୁଏ ଯେଉଁପରି
ଗୋପାଳୁଣୀ ଦେଖି ଦୈତ୍ୟ ହେଲେ ସେହିପରି ।
ବୋଇଲେ ଆମ୍ଭର ପୂର୍ବ ଅତି ପୁଣ୍ୟବଳେ
ଏ କାମିନୀକି ଭେଟିଲୁ ବସି ଏହି ସ୍ଥଳେ ।
ଭାଣ୍ଡ ଓହ୍ଲାଇ ବସିଲେ ଦେବୀ ଯାଇ କତି
ଅସୁର ବୋଇଲେ ଦିଅ ଏ ଦଧିନଉତି ।
ତହୁଁ ଦେବୀ ବୋଇଲେ ମୁଁ କୁଳଭୁଆସୁଣୀ
ଧାନ ପୁଡ଼ାଏ ପାଇଲେ ବଞ୍ଚୁ ପଞ୍ଚପ୍ରାଣୀ ।
ଶୁଣି ଦାନବେ ବୋଇଲେ ଛାର ଧାନ ଦେବୁ
ହୀରା ନଉତିଏ ଆଣି ତୋ ଭାଣ୍ଡକେ ଦେବୁ ।
ଏହା କହି ଠୋଲା ଘେନି ବସିଲେ ସେ ବେନି
ପରଖନ୍ତି ମାହେଶ୍ୱରୀ ଦଧିଭାଣ୍ଡ ଘେନି ।

ହାସ ହରିପାସ କରି ଦଧି ଯେ ପିଅନ୍ତି
ଉଛୁର ଦେଖିଣ ଦେବୀ ତାହାଙ୍କୁ କହନ୍ତି ।
ବେଗ କରି ଭୁଞ୍ଜ ତୁମ୍ଭେ ଆହେ ବାବୁମାନେ
ତୁମ୍ଭ କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷହେଲେ ଯିବୁ ନିକେତନେ ।
ଏକା ଦଧି ନଉତିରୁ ପରଷନ୍ତି ସତୀ
ଯଥେଷ୍ଟ ପିଇଣ ଦୈତ୍ୟ ସନ୍ତୋଷ ଲଭନ୍ତି ।
ସମୁଦ୍ର ଶୋଷି ପାରନ୍ତି ଯେବଣ ଦଇତ
ଏକା ଦଧି ଭାଣ୍ଡକରେ ହୋଇଣ ତୃପତ ।
ଭୁଞ୍ଜି ସାରିଣ ଦଇତ ଆଚମନ କଲେ
ସୁବର୍ଣ୍ଣର ନଉତିଏ ଭାଣ୍ଡେ ଆଣିଦେଲେ ।
କାଲି ନଉତିଏ ଦଧି ଦେବୁଟି ଆମ୍ଭଙ୍କୁ
ଦରିଦ୍ରାବସ୍ଥାରୁ ଆମ୍ଭେ ତାରିବା ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ।
ଶୁଣି ଗୋସାମଣି ତହୁଁ ଚଳିଲେ କୈଳାସେ
ସମସ୍ତ କହିଲେ ଯାଇ ସଦାଶିବ ପାଶେ ।
ଭାଳନ୍ତି ଅସୁରେ ଆମ୍ଭେ ମନ୍ଦକୃତ୍ୟ କଲୁ
ହସ୍ତଗତ ରତନକୁ କିପାଇଁ ଛାଡ଼ିଲୁ ।
କାଲି ଯଦ୍ୟପି ସେ ପୁଣି ଆସେ ଗଉଡୁଣୀ
ନ ଛାଡ଼ି ତାକୁ କରିବା ଆମ୍ଭର ଘରଣୀ ।
କାମ ଭୋଳେ ଭାଳୁ ଭାଳୁ ପାହିଲାକ ରାତି
ବିନ୍ଧ୍ୟଗିରି ଶିଖେ ଉଠି ତାହାଙ୍କୁ ଚାହାନ୍ତି ।
ଦେବାଙ୍ଗ ଦିବ୍ୟ ବସନ ପିନ୍ଧିଲେ ପାର୍ବତୀ
ଭଲ ଅଳଙ୍କାର ଅଙ୍ଗେ ମଣ୍ଡଣି ହୁଅନ୍ତି ।
ଦଧିନଉତିକୁ ତହିଁ ମସ୍ତକେ ମୁଣ୍ଡାଇ
ଧୀରେ ଧୀରେ କଇଳାସୁ ବିଜେ ମହାଦେଈ ।
ଦଇବେ ତାହାଙ୍କୁ କିସ ପଟାନ୍ତର ଅଛି
ମୁନି ମନମୋହିନୀ ସେ ଦୈତ୍ୟ କାହିଁ ମୂର୍ଚ୍ଛି ।
କ୍ରମେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଯାଇ ବିନ୍ଧ୍ୟଗିରି
ମସ୍ତକୁ ଦଧିନଉତି ରଖିଲେ ଉତ୍ତାରି ।
ତାହା ଦେଖି ଦୁଇଭାଇ କହନ୍ତି ଗୋ ସହି
ବେଗହୋଇ ଆସ ତୁମ୍ଭେ ଅନୁକମ୍ପା ବହି ।
ତହୁଁ ମହାମାୟୀ ତାଙ୍କ ନିକଟେ ମିଳିଲେ
ଆବର ଦଧି ଭାଣ୍ଡକୁ ନିକଟେ ରଖିଲେ ।
ନିଶା ହୁଏ ଯେଉଁ ଦ୍ରବ୍ୟ କରିଲେ ଭକ୍ଷଣ
ତାହାକୁ ଧରି ଦଧିରେ ଛନ୍ତି ମିଶାଇଣ ।
ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ସେ ଦୁଇଭାଇ ପରଷନ୍ତି ଉମା
ଦଇତେ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ହୁଅ ଆମ୍ଭ ବାମା ।
ବହୁତ ଧନ ରତନ ଆମ୍ଭେ ତୋତେ ଦେବୁ
ତୋ ସଙ୍ଗେ ରମି ମନୋଜ ତାପରୁ ତରିବୁ ।
ଗୋପାଳୁଣୀ ବୋଇଲା ମୁଁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଭଜିଲି
ରାତ୍ରିରେ ଭାଳିଲି କିମ୍ପା ଛାଡ଼ି ମୁଁ ଅଇଲି ।
କିନ୍ତୁ ମୁଁ କହୁଛି ମୋର ଏକ ବ୍ରତ ଅଛି
ତାହା ପାଳିଲେ ତୁମ୍ଭର ହୋଇବି କହୁଛି ।
ଦୈତ୍ୟ ପଚାରିଲେ କହ ତୋର କେଉଁ ଓଷା
ଦେବ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ହେଲେ ହେଁ ପୂରାଇବୁ ଆଶା ।
ଗୋପାଳୁଣୀ ବୋଲନ୍ତି ଯେ ଧନ ନୁହେଁ ବ୍ୟାଜ
କିଞ୍ଚିତ ସେ କହିବାକୁ ଲାଗେ ବଡ଼ ଲାଜ ।
ଦୈତ୍ୟ ବୋଇଲେ ତୁ ଭାର୍ଯ୍ୟା ଆମ୍ଭେ ତୋର ପ୍ରଭୁ
ସେ କଥାରେ ଲଜ୍ଜା ବୋଲି କିସ ପାଇଁ ଭାବୁ ।
ପୁଣି ଗୋପାଳୁଣୀ ତହୁଁ କରନ୍ତି ଉତ୍ତର
ଦୁହିଁଙ୍କ କାନ୍ଧରେ ପାଦେ ପାଦେ ଥିବ ମୋର ।
ହାତେ ହାତେ ଦୁହିଁଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ଥିବି ଧରି
ବୁଲାଇବ ମୋତେ ନେଇ ଏହିପରି କରି ।
ବୁଲିବି ମୁଁ ତିନିକ୍ରୋଶ କରି ଆୟତନ
ତେବେ ଯାଇ ଓଷା ମୋର ହୋଇବ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ।
ବଚନରେ ଭଣ୍ଡି ତାଙ୍କ ମନକୁ ମୋହିଲେ
ଦୁଇଭାଇ ତାଙ୍କୁ ନେଇ କନ୍ଧେ ଉଭାକଲେ ।
ମତୁଆଳ ପାଦ ଯେହ୍ନେ ନ ହୁଅଇ ସ୍ଥିର
ସେହିପରି ବୁଲିଲେ ଯେ ସେ ବେନି ଅସୁର ।
କନ୍ଧେ ଠିଆ କରାଇଲେ ବୁଲି କ୍ଷେତ୍ରସ୍ଥଳୀ
ଏକାମ୍ର ଈଶ୍ୱର ପାଶେ ଯାଇକରି ମିଳି ।
ଦନୁଜ ନାଶିନୀ ଦେବୀ ବିଶ୍ୱରୂପ ବ୍ୟାପି
ସେ ଦୈତ୍ୟ ମହାବଳୀଙ୍କୁ ଦୃଢ଼େ ଦେଲେ ଚାପି ।
ଏକାମ୍ରେଶ୍ୱର ପଶ୍ଚିମେ ଶ୍ରୀ ଭୁବନେଶ୍ୱର
ତାର ଉତ୍ତର ଦିଗରେ ଚାପିଲେ ଅସୁର ।
ଚାପନ୍ତେ ଅସୁରଙ୍କର ଦିଶେ ମାତ୍ର ଶିର
ବୋଇଲେ କପଟ କଲୁ ତୁହି ଗୋ ଅପାର ।
ଶୁଣିଣ ଦେବୀ ବୋଲନ୍ତି ମୁଁ ଅଟେ ପାର୍ବତୀ
ଚିହ୍ନି ନ ପାରିଲ ମୋତେ ଆରେ ଦୁଷ୍ଟମତି ।
ଏହିପରି ଭାବେ ମୁହିଁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ରଖିବି
ସବୁବେଳେ ତୁମ୍ଭ ମୁଣ୍ଡ ଏଥି ଦେଖୁଥିବି ।
ତହୁଁ ବିନୟେ ବୋଇଲେ ସେ ବେନି ଦଇତେ
ଏତିକିରେ ରଖ ମାଗୋ ଦେଖନ୍ତୁ ସମସ୍ତେ ।
ମହାକ୍ଷେତ୍ରେ କରାଇଲେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ବିନାଶି
ଆମ୍ଭର ପ୍ରାର୍ଥନା ଦେବୀ ବାରେକ ଘେନସି ।
କୀର୍ତ୍ତି କୃତିବାସ କ୍ଷେତ୍ର ନାମ ଏ ବୋଲାଉ
ଏହି କୀର୍ତ୍ତିଗୋଟି ମାଗୋ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଥାଉ ।
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ ଯେହୁ କରିବେକ ଆସି
ସେହି ଧର୍ମରୁ ଅର୍ଦ୍ଧେକ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଦିଅସି ।
ତଥାସ୍ତୁ ବୋଲିଣ ଦେବୀ ଅନ୍ତର ହୋଇଲେ
ଯାଇଣ ବିନ୍ଦୁସାଗର କୂଳରେ ଶୋଇଲେ ।

ମହେଶ୍ୱର ଚଉକତି ଲୋଡ଼ିଣ ଆସନ୍ତି
ଯହିଁ ଉମା ଶୋଇଥିଲେ ସେଠାରେ ବସନ୍ତି ।
ଜୟ ଜୟ ଜଗନ୍ନାଥ ଜଗତ ତାରଣ
ଲୀଳା ଲଗାଇଛ ନୀଳାଚଳରେ ବସିଣ ।
ଆହା ସେ ମୁଖ ମାଧୁରୀ ନାହିଁ ଉପମେୟ
ତୁମ୍ଭର ଉପମା ତୁମ୍ଭେ ସିନା ଦୟାମୟ ।
ମହା ମହା ପାପୀମାନେ କରନ୍ତି ଦର୍ଶନ
କୋଟିଏ ଜନ୍ମର ପାପୁ ହୁଅନ୍ତି ମୋଚନ ।
ଆହେ ଦୟାମୟ ହରି ଘେନ ମୋ ଆରତ
ଏ କଳି କଳ୍ମଷ ବାଧା ନ ଲାଗୁ ଯେମନ୍ତ ।
ସର୍ବଦା ଶାରଳା ଦାସ ହୃଦେ କର ଖେଳା
ଭବସାଗରକୁ ତୁମ୍ଭ ନାମ ହେଉ ଭେଳା ।

—o—

ଏରଣ୍ଡକ ଦୈତ୍ୟ ବଧ ଓ ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କର ମାଧବ ମୂର୍ତ୍ତି ସ୍ଥାପନ

ପଚାରନ୍ତି ଅଗସ୍ତିଙ୍କୁ ମନୁ ନୃପବର
ଏଥୁଅନ୍ତେ କେଉଁ କଥା କଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ସେହି କଥା ଶୁଣିବାକୁ ବଡ଼ ଅଭିଳାଷ
କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ମୁନି ଶୁଣ ହେ ନରେଶ ।
କୀର୍ତ୍ତିବାସ କୃତ୍ତିବାସ ବଧ କଥା ଶୁଣି
ଦୁରିତ ଅଙ୍ଗ ବିନାଶ କଲ ନୃପମଣି ।
ଶୁଣ ଆନ ସମାଚାର ବୋଲନ୍ତି ଲୋମଶ
ଏକାମ୍ରବନେ ମରିଲେ ସେ ବେନି ରାକ୍ଷସ ।
ଏରଣ୍ଡକ ଅଟେ ତାର କନିଷ୍ଠ ସୋଦର
ମୃତ୍ତିକା ଗିରି ଶିଖରେ କରିଅଛି ଘର ।
ନାରଦ କହନ୍ତି ଆଉ ନ ଅଇଲେ ଶଚୀ
ଏରଣ୍ଡକ ଦୈତ୍ୟ ସତ୍ୟଯୁଗରୁ ରହିଛି ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ଏଥେ କରିବାକ ତୀର୍ଥ
ଦେଖିଲେ ମାରିବା ଯାଇ ଏରଣ୍ଡକ ଦୈତ୍ୟ ।
ଲୋମଶ ଘେନି ସ୍ନାହାନ କଲେ ପଞ୍ଚଭ୍ରାତ
ତହୁଁ ସେ ସ୍ଥାନ ହୋଇଲା ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ତୀର୍ଥ ।
ନଦୀରେ ପଶି ସ୍ନାହାନ କଲେ ପଞ୍ଚଭ୍ରାତେ
ଦେଖିଲେ ଯେ କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ ମାଧବ ସାକ୍ଷାତେ ।
ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦା ପଦ୍ମ ଅଭୟ ଯେ ବସ୍ତ
ଦେଖି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଦେବ କଲେ କୋଳାଗ୍ରତ ।
ପାଣ୍ଡବ ତାକୁ ତୁଠରେ ଥୋଇଲେକ ଆଣି
ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ଏ ନାରାୟଣ ଶୁଭେ ଶୂନ୍ୟବାଣୀ ।
କଥାବାର୍ତ୍ତା ଶୁଣି ସେହୁ ଏରଣ୍ଡକ ଦୈତ୍ୟ
ଧାଇଁଲା ସେ କୁଠାରକୁ ଧରି ନିଜ ହସ୍ତ ।
ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କୁ ଏରଣ୍ଡକ ଦେଖି ତହିଁ
ମହା ଘୋର ନାଦ କରି ପ୍ରବେଶିଲା ଯାଇ ।
ତାକୁ ଦେଖି ଭୀମସେନ ମୁଥେକ ମାଇଲା
ଏରଣ୍ଡକ ଶରୀରରୁ ରକ୍ତ ବାହାରିଲା ।
ତହୁଁ ଭୀମ ଏରଣ୍ଡକ ଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭିଲେ
କେହି କାହାକୁ ରଣେ ଜିଣି ନ ପାରିଲେ ।
ଭୀମସେନ ବୋଲେ ଦେବ ମାଧବଙ୍କୁ ପୂଜ
ମୁହିଁ ବଧ କରେ ଯାଇ ଏରଣ୍ଡ ଦନୁଜ ।
ନଳବଳି ଦେଖି ଦୈତ୍ୟ କରିଲା କଟାଳ
ଗଦା ବୁଲାଇ ଧାମଇଁ ଭୀମ ମହାବଳ ।
ଏରଣ୍ଡକ ପିଟିଲା ଯେ କୁଠାରକୁ ଘେନି
ଭୀମ ବାମଅଙ୍ଗ ବାଜି ଝଲକେ ବହନି ।
ଭୀମ ପିଟିଲା ଦୈତ୍ୟକୁ ଘେନି ବେନି ଗଦା
ଅଙ୍ଗରେ ପଡ଼ି ଭାଜିଲା ରହିଲାକ ଅଧା ।
ଖଣ୍ଡିତ ଗଦା ପକାଇ ବୀର ବୃକୋଦର
ଦୈତ୍ୟ ସଙ୍ଗେ କଲା ମଲ୍ଲବନ୍ଧେର ସମର ।
ତିନିକ୍ରୋଶ ଆୟତନ ବନଚର ହେଲା
ଗିରିର ଶିଖେ ଭୀମକୁ ମାଡ଼ିଣ ବସିଲା ।
ବଜ୍ରମୁଥକୁ ପ୍ରହାର କରେ ଦୈତ୍ୟ ତମେ
ଶୋଣିତ ଗଳି ପଡ଼ିଲା ଭୀମ ଲୋମେ ଲୋମେ ।
କିରୀଟୀ ବୋଲିଣ ଯହୁଁ ବୋଇଲା ପାବନୀ
ଛାଡ଼ିଣ ଏରଣ୍ଡ ମାଲ ବିନ୍ଧାଣକୁ ଘେନି ।
ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱଯୁଦ୍ଧେ ଭୀମସେନ ଅଟେ ବଳବନ୍ତା
ଶତସିଂହର ପ୍ରସନ୍ନେ ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟର ଜିତା ।
ଏରଣ୍ଡକ ଦୈତ୍ୟେ ଧରି ପଡ଼ିଲା ମାରୁତି
ମନ୍ଦରଗିରିକୁ ମାଡ଼ି ବସିଲା ନିଭ୍ରାନ୍ତି ।
ଅଚଳ ହେଲା ଦଇତ ନ ପାରିଲା ଚଳି
ବିନ୍ଧାଣେ ହରି କିରୀଟୀ କିରୀଟୀ ଯେ ବୋଲି ।
ଭୀମସେନ ବୋଲେ ବୀର ହୋଇଲୁ କି ବାଇ
ଜଣେ ସିନାରେ କିରୀଟୀ ବୋଲିଣ କହଇ ।
ଗଦା ନ ଥିବାରୁ ତହିଁ ମାରେ ବଜ୍ରମୁଥେ
ଅଗ୍ନି ଝଲକି ଉଠିଲା ଅସୁରର ଗାତ୍ରେ ।
ପାଦ ଧରି ବୁଲାଇଲା ନେଇ ଅନ୍ତରୀକ୍ଷେ
ମୃତ୍ତିକା ଗିରି ଉପରେ ପଡ଼ିଲା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ।
ଅଶୀତାଳର ଉତ୍ସର୍ଗ ଯେଉଁ ଗିରିବର
ଅସୁରକୁ ପିଟନ୍ତେ ସେ ହୋଇଗଲା ଚୂର ।
ଆକାଶବାଣୀ ଶୁଭିଲା ନ ମରିବ ଦୈତ୍ୟ
ତୁହୋ ବୃକୋଦର ମାଡ଼ିବସ ଦୈତ୍ୟ ଗାତ୍ର ।
ଏହା ଶୁଣି ବୃକୋଦର ବସିଲା ଯେ ମାଡ଼ି
ଦଳାଦଳି କରି ଦୈତ୍ୟ ପ୍ରାଣ ଗଲା ଛାଡ଼ି ।

ଭାଇଙ୍କ ନିକଟେ ଭୀମ ମିଳିଲା ସେ ପୁଣି
ଏ ସମୟେ ଆକାଶରୁ ଶୁଭିଲା ଏ ବାଣୀ ।
ଆହେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ତୁମ୍ଭେ ଆମ୍ଭ ବାକ୍ୟ ଶୁଣ
ଏ ସ୍ଥାନରୁ ଯାଅ ତୁମ୍ଭେ ମାଧବ ଘେନିଣ ।
ପ୍ରାଚୀକୂଳେ ଅଛି ଯେଉଁ ମୃତ୍ତିକା ଶିଖର
ପୂଜିବ ତାହାକୁ ତୁମ୍ଭେ ରଖି ସେହିଠାର ।
ସେ ମାଧବ ତୁମ୍ଭ ହାତେ ପୂଜା ପାଇ କରି
ଯୁଧିଷ୍ଠି ମାଧବ ନାମ ହୋଇବ ତାଙ୍କରି ।
ଆକାଶରୁ ବାଣୀ ଶୁଣି ତହୁଁ ଧର୍ମଦେବ
ନିଜ କରେ ତୋଳିଣ ସେ ଧଇଲେ ମାଧବ ।
ତାଙ୍କୁ ନେଇ ସେ ଗିରି ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱେ ବସାଇଲେ
ଯେଉଁଠାରେ ଭୀମ ଏରଣ୍ଡକୁ ଚାପିଥିଲେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି କହନ୍ତି ତହୁଁ ପଡ଼ି ପାଦତଳେ
ମହାଶମ୍ଭୁ ତୁମ୍ଭେ ପ୍ରଭୁ ଅଟ ସର୍ବକାଳେ ।
ବାଳକ ବୃଦ୍ଧ ତରୁଣ ହେବୁ ତିନିରୂପ
ଗାରିଡ଼ି ସର୍ପର ତୁମ୍ଭେ ଚୂର୍ଣ୍ଣକର ଦର୍ପ ।
ହେ ପଣ୍ଡିତ ଜନେ ମୁହିଁ ନୁହଇଁ ଯେ ଜ୍ଞାତା
ବୁଧଜନ ମୁଖୁଁ ଶୁଣି କହିଲି ଏ କଥା ।
ସେହିଠାରେ ପାଣ୍ଡବେ ଯେ ଘାଟ ଏକା କଲେ
କହୁଛି ଯା ଫଳ ହୁଏ ତହିଁ ସ୍ନାନ କଲେ ।
ସେ ପାଣ୍ଡବ ଘାଟେ ଯେହୁ ସ୍ନାହାନ କରିଣ
ପ୍ରାଚୀକୂଳେ ମାଧବଙ୍କୁ କରଇ ଦର୍ଶନ ।
ମାଧବଙ୍କ ଅନୁଗ୍ରହେ ସର୍ବସିଦ୍ଧି ହୁଏ
ଯେତେ ପାପ ଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ସର୍ବକ୍ଷୟ ଯାଏ ।
ଯଶସ୍କରୀ ବନେ ଅଟେ ଏହି ତୀର୍ଥସ୍ଥାନ
ଯୁଧିଷ୍ଠି ମାଧବ ମୂର୍ତ୍ତି ଯେ କରେ ଦର୍ଶନ ।
ଧର୍ମ ଅର୍ଥ କାମ ମୋକ୍ଷ ଚଉବର୍ଗ ପାଇ
ଅନ୍ତିମ କାଳରେ ବସେ ବଇକୁଣ୍ଠେ ଯାଇ ।
ମାଧବ ସୁମର ନରେ ରୋଗାଦି ନ ପୀଡୁ
ମାଧବ ସୁମର ନରେ କାଳଦଣ୍ଡ ଛାଡୁ ।
ମାଧବ ସୁମର ନରେ ଶ୍ରୀ ସମ୍ପଦ ହେଉ
ମାଧବ ସୁମର ନରେ ନାନା ଦୁଃଖ ଯାଉ ।
ମାଧବ ସୁମର ନରେ ବନ୍ଧନ ଯେ ଫିଟୁ
ମାଧବ ସୁମର ନରେ ଶ୍ରୀଆୟୁ ନ ତୁଟୁ ।
ମାଧବ ସୁମର ନରେ ଧନବୃଦ୍ଧି ହେଉ
ମାଧବ ସୁମର ନରେ ଶତ୍ରୁକ୍ଷୟ ଯାଉ ।
ଅନନ୍ତ ମହିମା ଯେଉଁ ଯୁଧିଷ୍ଠି ମାଧବ
ପଞ୍ଚଆତ୍ମା ଲୟ କରି ମାଧବଙ୍କୁ ସେବ ।
ବାଳ ବୃଦ୍ଧ ତରୁଣ ଯେ ତିନିମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖ
ପରଲୋକର ବାନ୍ଧବ ତୁହି ଅଟୁ ସାକ୍ଷ୍ୟ ।
ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ନାରାୟଣ ଏ ସନ୍ଦେହ ଗାରିଡ଼ି
ସେହି ପ୍ରଭୁ କାଳିସର୍ପ ବସିଲାକ ମାଡ଼ି ।
ଅଶେଷ ମହିମା ଯାର ନ ସରେ କହନ୍ତେ
ମୁଁ କିସ କହିବି ଅବା ତାହାକୁ ଲେଖନ୍ତେ ।
ଅପଣ୍ଡିତ ହେଲେ ମୁହିଁ କିସ ମୋର ବୁଦ୍ଧି
ଯୁଧିଷ୍ଠି ମାଧବ ପାଦେ ସର୍ବକାଳେ ବନ୍ଦି ।
ମନ ବଚନ କର୍ମବ୍ୟେ ଭାଳେ ତବ ନାମ
ସର୍ବଜନର ସୋଦର ପୁରୁଷ ଉତ୍ତମ ।
ଶ୍ରୀମହାଭାରତ ରହୁ ମନ ଅର୍ଥବାକ୍ୟେ
ତାହା ମୁଁ ଘଟଣା କଲି ଯଥା ମୋର ଶକ୍ୟେ ।
ଶ୍ରୀଯୁଧିଷ୍ଠି ମାଧବଙ୍କ ଚରଣାର ବିନ୍ଦେ
କହନ୍ତି ଶାରଳାଦାସ କବି ରଖି ହୃଦେ ।

—୦—

ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କ ଉତ୍ତର ଦିଗ ତୀର୍ଥେ ଗମନ, ଅପ୍ରତିଷ୍ଠା ଡାକେଶ୍ୱରୀ ବିବରଣ ଓ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ରାଦି ତ୍ୟାଗ

ମାଧବ ଦର୍ଶନ କରି ରାଜା ଯୁଧିଷ୍ଠିର
ଚଳନ୍ତି ପାଣ୍ଡବେ ଲତା ଗହନ କନ୍ଦର ।
ପର୍ଶ୍ଚିମକୁ ମୁଖ କରି ଗମନ କରିଲେ
ମନ୍ଦର ବନ ରାଜନ ନବରେ ମିଳିଲେ ।
ଶବରୀ ନାରାୟଣ ଯେ ପରମ ଦେବତା
ତାହାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କଲେ ପଞ୍ଚମହାରଥା ।
ଦେଖିଲେ ସେ କୋଠରୀଏ ରୁଦ୍ରନଦୀ ତୀରେ
ପର୍ଶୁରାମଙ୍କ କଟାରୀ ବିରାଜେ ତହିଁରେ ।
ଯେଉଁ କଟାରୀରେ ପ୍ରଭୁ ପର୍ଶୁରାମ ବୀର
ନିକ୍ଷତ୍ରୀ କଲେ ପୃଥିବୀ ଏକବିଂଶ ବାର ।
ସେ ରକ୍ତେ ତର୍ପଣ କରି ପୂଜି ଭୈରବୀକି
ସେ ପ୍ରତିମା ହସ୍ତେ ଦେଲେ କର୍ଣ୍ଣ କଟାରୀକି ।
ପାଣ୍ଡବେ ବିଜୟେ ତାଙ୍କୁ କରିଲେ ଭକତି
ଜୟ ଜୟ କୋଠରୀ ଗୋ ଖଣ୍ଡସି ଦୁର୍ଗତି ।
ଯୁଗେ ଯୁଗେ ତହିଁ ମାଗୋ ଅନୁବ୍ରତେ ଯୁବା
ତୁମ୍ଭ ପାଦେ ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ କରୁ ଆମ୍ଭେ ସେବା ।
ଜଗତ ତାରିଣୀ ଅସୁରଙ୍କ ମାଂସ ଭୁଞ୍ଜି
ମୁଣ୍ଡମାଳ ତୁମ୍ଭର ଯେ ଅଟଇ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ।
ନମୁଅଛୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କରାଳୀ
ଅସୁରଙ୍କ ରକ୍ତେ ମାତା କରୁଥାଅ କେଳି ।
ଜାତ ଅନ୍ତେ ମଧ୍ୟେ ଅନ୍ତେ ଅବିକାର କାୟେ
କୁଠାରଧାରିଣୀ ମାଗୋ ରଖ ମହାମାୟେ ।

ଜୟ ଜୟ ଚଣ୍ଡିକା ଗୋ ଅଭୟ ତ୍ରିଶୂଳୀ
ଯଜ୍ଞଭୋଜୀ ତବ ନାମ ସଦା ମୁହିଁ ଭାଳି ।
ସିଦ୍ଧ କୋଠରୀ ଚରଣେ ସେବେ ଅନୁବ୍ରତେ
କବି ଶ୍ରୀ ଶାରଳାଦାସ ଭକ୍ତି ମାର୍ଗେ ନିତ୍ୟେ ।
ଅଗସ୍ତିଙ୍କି ପଚାରିଲେ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ
ସ୍ୱର୍ଗଆରୋହଣ କଥା କହ ବ୍ରହ୍ମାସୁନୁ ।
କୋଠରୀ ଦର୍ଶନ କରି ଧର୍ମ ନୃପମଣି
ଭ୍ରାତା ଭାରିଯା ସହିତେ କେଣେ ଗଲେ ପୁଣି ।
ଶୁଣ ଆହେ ନୃପବର ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି
ରହିଲେ ସେ ରୁଦ୍ରନଦୀ ତୀରରେ ନୃପତି ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ବୋଲନ୍ତି ତୁ ଶୁଣ ବୃକୋଦର
ନଦୀପାର ହୋଇଯିବା କେମନ୍ତ ପ୍ରକାର ।
ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଆଜ୍ଞାରେ ବୃକୋଦର ହେଲା ପାରି
ସେ ସମୟେ କେ ଡାକିଲା ରେରେକାର କରି ।
ତାହା ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିର କାତର ହୋଇଲେ
ବୃକୋଦର ଡାକ ଅର୍ଜୁନକୁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ।
ଅର୍ଜୁନ ଡାକିଲେ ଦେବ ଆସ ହୋ ବାହୁଡ଼ି
ନ ଆସିଣ ଭୀମସେନ ଦେଲା ଏକ ରଡ଼ି ।
ପୁଣି କେ ଡାକିଲା ଉଚ୍ଚେ ଆରେରେ ପାଣ୍ଡବେ
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଅର୍ଜୁନ ନକୁଳ ଯେ ସହଦେବେ ।
ନୟନ ବୁଲାଇ କହେ ତୁମ୍ଭେମାନେ କେରେ
ଜାଣିବ ତୁମ୍ଭର ଗର୍ବ ଏଣିକି ଆସରେ ।
ସହଦେବ ମୁଖ ଚାହିଁ ବୋଲନ୍ତି ଯୁଧିଷ୍ଠି
କେବଣ ଚରିତ ବାବୁ ଏ ବଡ଼ ଅରିଷ୍ଟି ।
ସହଦେବ ବୋଲେ ଯାଗ ମାନଧାତା କଲା
ମହୀମଣ୍ଡଳ ରାଜାଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରି ଆଣିଲା ।
ତପସ୍ୱୀଗଣଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଆଣିଲା ଡକାଇ
ଏ ଅମୋକ୍ଷ ଭୂମି ବୋଲି ନ ପଶିଲେ କେହି ।
ରେ ରେ କାର ଶବ୍ଦେ ଏଥେ ରହେ ଡାକେଶ୍ୱରୀ
ଅମୋକ୍ଷ ଭୂମି ତେଣିକି ନୁହନ୍ତି କେ ପାରି ।
ଶଉଚ ବା ଅଶଉଚ ନ ଜାଣନ୍ତି ପ୍ରାଣୀ
ବହିର୍ଭୂମି ବସି କେହି ନ ଘେନନ୍ତି ପାଣି ।
ମାନ୍ୟ ଗଉରବ ନାହିଁ ସବୁ ଏକାକାର
ବିପ୍ର ଚାଣ୍ଡାଳେ ଏକତ୍ର ନ ଥାଏ ବିଚାର ।
ଭୋଜନ କଲେ ଅଇଁଠା ବୋଲି ତ ନ ଜାଣି
ମଦ ମାଂସ ଖାଇ ସଦା ମତୁଆଳ ପୁଣି ।
ବେଳ କାଳ ନାହିଁ ସ୍ତିରୀସେବା ମନ ଇଚ୍ଛା
ଜାନୁହସ୍ତ ଆଭରଣ କାହିଁ କାରକୁଚ୍ଛା ।
ସେଥିପାଇଁ ଏ ସ୍ଥାନରେ ନ ହୋଇଲା ଯାଗ
ତେଣୁ ଅମୋକ୍ଷ ପଡ଼ିଛି ଆହେ ମହାଭାଗ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେବ ବୋଇଲେ ନ ଶୁଣ ଏ ବାଣୀ
ଏ ବାଟକୁ ଛାଡ଼ିଯିବା ଭାଳ ଏହିକ୍ଷଣି ।
ତେଣିକି ଚାହିଁଲେ ଦେବ ଜାଣ ବଡ଼ ଦୋଷ
ଭୀମକୁ ଡାକିଲେ ବାବୁ ବାହୁଡ଼ିଣ ଆସ ।
ନିଶ ଫୁଲାଇଣ ଭୀମ ବୁଲାଏ ଲଉଡ଼ି
ବୋଲଇ ଆସିଲେ ଏଣେ ଦେବି ମୁଁ କଚାଡ଼ି ।
ପାର୍ଥ ସହଦେବ ଆଜ୍ଞା କଲେ ଧର୍ମମଣି
ଗାଢ଼େ ଭୀମକୁ ଧରିଣ ବେଗେ ଆସ ଘେନି ।
ଶୁଣି ସହଦେବେ ପାର୍ଥ ଚଳିଗଲେ ବେନି
କୋଳ କରିଣ ଅର୍ଜୁ ଆଣିଲେ ପାବନି ।
ଭୀମସେନ କୋଳେ ଦେବ ଏ ସ୍ଥାନେ ନ ରହି
ଏହା ପାରି ହେଲେ ପିତା ପୁତ୍ରେ ଦେଖ କାହିଁ ।
ଦେବୀ କଥା ଶୁଣି ନ ଯାଆନ୍ତି ଶାସ୍ତ୍ରବାଟ
ରନ୍ଧ ଶାଳେ ଭୁଞ୍ଜି କେହୁ ନିଅନ୍ତି ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ।
ଗୋ ବ୍ରାହ୍ମଣ ମାରନ୍ତି ସେ ନ ଜାଣନ୍ତି ହତ୍ୟା
ନ ଜାଣନ୍ତି ତହିଁ ବେଦ ହରିହର କଥା ।
ଏହି ନଦୀ ପାର ହୋଇ ନ ଗମନ୍ତି ଜନ୍ତୁ
ଶ୍ରବଣରେ ହସ୍ତ ଦେଇ ଏଥୁ ବାହୁଡ଼ନ୍ତୁ ।
ତହୁଁ ସର୍ବେ ଫେରିଆସି ଏକାମ୍ରର ବନେ
କୃତ୍ତିବାସ ଦକ୍ଷିଣରେ ରହିଲେକ ଦିନେ ।
ଭୀମସେନ ସେହି ସ୍ଥାନେ କରିଲେ ରନ୍ଧନ
ବିନ୍ଦୁ ହ୍ରଦେ ସ୍ନାନ କରି କରିଲେ ଭୋଜନ ।
ଚିତ୍ରୋତ୍ପଳା ପାରିହୋଇ ଉତ୍ତରକୁ ଗଲେ
ବୈତରଣୀ କୂଳେ ପାଞ୍ଚ ରଜନୀ ରହିଲେ ।
ତହୁଁ ପାଣ୍ଡବେ ଚଳିଲେ ପଶ୍ଚିମ ଉଦନେ
ପୁଲକୀର ଦରଶନ ପାଇଲେ ସେ ସ୍ଥାନେ ।
ରାମଗୟାରେ ରହିଲେ ପୁଣି ପାଞ୍ଚଦିନ
ସାରିଲେ ସେ ପିତାଙ୍କର ସର୍ବ କାର୍ଯ୍ୟମାନ ।
ଯଥାବିଧି କରି ତହି ବାଲିପିଣ୍ଡ ଦେଲେ
ଶ୍ରୀ ଗଦାଧରଙ୍କୁ ପୂଜି ପିତୃ କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ।
ସେହିଠାରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଗୟା ଶ୍ରାଦ୍ଧ କଲେ
ପାପ ନାଶି ପିତୃଲୋକ ସ୍ୱର୍ଗେ ବସାଇଲେ ।
ସେଠାରୁ ପାଣ୍ଡବମାନେ ଗମିକରି ଆସି
ମଣିକର୍ଣ୍ଣିକାର ତୀର୍ଥେ ଦିଶି ବାରାଣସୀ ।
ମଣିହଜାଇ ଖୋଜିଲେ ସେ ସ୍ଥାନେ ସୁଢଳ
ଯହିଁ ଛାଡ଼େ ଶିବ ହସ୍ତୁ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ କପାଳ ।
ସେ ତୀର୍ଥରେ ସ୍ନାନ କରି ଦେବ ବିଶ୍ୱନାଥ
କାଶୀପୁରରେ ରହିଲେ ତହୁଁ ଦିନ ସାତ ।
ସେଠାରୁ ଯାନ୍ତି ମକର ପ୍ରତିପଦା ଦିନ
ସେ ଦିନ ପୁଷ୍ୟା ନକ୍ଷତ୍ର ଥିଲା ବିଦ୍ୟମାନ ।

ପାଣ୍ଡବେ ବିଜୟ କଲେ କାଶୀଧାମ ପୁର
ଦ୍ରୌପଦୀ ଦେବୀ ସଙ୍ଗରେ ଅଛନ୍ତି ତାଙ୍କର ।
ବ୍ୟାସ ମାରକଣ୍ଡ ଋଷି ପ୍ରବେଶିଲେ ଆସି
ଦେଖିଣ ଧର୍ମନନ୍ଦନ ବଚନ ସମ୍ଭାଷି ।
ମାର୍କଣ୍ଡ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ତପୀଗଣେ ଆସି
ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଏହି କ୍ଷେତ୍ର ବାରାଣସୀ ।
ରାଜ୍ୟଭାର କେଉଁଠାରେ କାହାକୁ ଯେ ଦେଲ
ପ୍ରଜାଙ୍କର କିବା ଅବା କରିବଟି ଭଲ ।
ଶୁଣି ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ଧର୍ମ ସୁତ
ପାଞ୍ଚରାଜ୍ୟ ପାଳୁଅଛି ପୁତ୍ର ପରୀକ୍ଷିତ ।
ଅନେକ ବନ୍ଧୁ ସୋଦର ଆମ୍ଭେ ବଧ କଲୁ
ପାପ ବିମୋଚନ ପାଇଁ ତୀର୍ଥକୁ ଅଇଲୁ ।
ମାର୍କଣ୍ଡ ବୋଇଲେ ଯେବେ ହେଲ ତୀର୍ଥବାସୀ
ଶସ୍ତ୍ରଧାରୀ ହେଲେ ତହିଁ କିସ ଧର୍ମ ଅଛି ।
ପଞ୍ଚଧନୁ ଦଶଦ୍ରୋଣ ଦେବ ଭଣ୍ଡାରର
ଭାରାଭର ହରଣେ ସେ ଅଟଇ ତୁମ୍ଭର ।
ତୀର୍ଥ ସେବା ପାଇଁ ପଥେ ହେବ ଅଶକତ
ଅସୁର ହରିଣ ନେବେ ଦେବାସ୍ତ୍ର ସମସ୍ତ ।
ବ୍ରହ୍ମା ପେଷିଦେଲେ ତେଣୁ ଦୁର୍ବାସା ଋଷିଙ୍କୁ
ଏ ଅସ୍ତ୍ରମାନଙ୍କୁ ନେବ ସେ କପିଳାସକୁ ।
ତାହା ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିର କଲେ ସନମତ
ଚାରି ଧନୁ ଆଠ ଦ୍ରୋଣ ଦେଲେ ମୁନି ହସ୍ତ ।
ଅର୍ଜୁନ ନ ଦେଲେ ଦ୍ରୋଣ ଗାଣ୍ଡିବ ଧନୁକୁ
ବୋଇଲେ ହେ ମୁନି ଏହା ନ ଦେବି କାହାକୁ ।
ଆତ୍ମାରୁ ଅଧିକ ସ୍ନେହ ଗାଣ୍ଡିବକୁ ମୋର
ପ୍ରାଣ ଥାଉଁ ଏହାକୁ ମୁଁ ଦେବି କି ପ୍ରକାର ।
ଚାରିଧନୁ ଅଷ୍ଟଦ୍ରୋଣ ଦୁର୍ବସାଏ ନେଲେ
କୁବେର ଭଣ୍ଡାରେ ନେଇ ତାହାକୁ ଥୋଇଲେ ।
ଅଗ୍ନିଦେବତା କପଟେ ଦ୍ୱିଜରୂପ ହୋଇ
ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ସନ୍ନିଧିରେ ପ୍ରବେଶିଲେ ଯାଇଁ ।
ପ୍ରତିଗ୍ରହକୁ କରିଣ ମାଗିଲେ ଗାଣ୍ଡିବ
ବୋଇଲେ ତା ତହିଁ ଥିଲେ ଧର୍ମନାଶ ଯିବ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ଆଶ୍ରାକଲୁ ଅନ୍ୟ ପଥ
ଧନୁ ଅସ୍ତ୍ର ରହିବାର ନୁହଇ ଯୁକତ ।
ଧନୁ ଅସ୍ତ୍ର ଯେବେ ବାବୁ ନ କରିବୁ ତ୍ୟକ୍ତ
ବାହୁଡ଼ି ଯାଅ ଯା ଯହିଁ ଅଛି ପରୀକ୍ଷିତ ।
ପାର୍ଥ ବୋଲେ ସ୍ୱାମୀ ନାହିଁ ଦେଖିବି ମୁଁ ତୋତେ
କୃଷ୍ଣ ଗଲେ ଅରଜୁନ ବର୍ତ୍ତିବ କେମନ୍ତେ ।
ଆହେ ସ୍ୱାମୀ ଅଗ୍ନି ସିନା ମୋତେ ଥିଲେ ଦେଇ
ତାଙ୍କ ବ୍ୟତିରେକେ ଆନେ ନ ଦେବଇଁ ମୁହିଁ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଦିଅ ମୋର ହସ୍ତେ
ଅଗ୍ନିଦେବତା ସନ୍ତୋଷ ହୋଇବେ ଯୁକତେ ।
ଅର୍ଜୁନ ବୋଲେ ଅଗ୍ନିଙ୍କୁ ନ ଦେଖି ନୟନେ
ଏ ଧନୁ ତୂଣ କେମନ୍ତେ ଦେବଇଁ ବ୍ରାହ୍ମଣେ ।
ବୋଲନ୍ତି ସେ ଦ୍ୱିଜବର ମୁହିଁ ବୈଶ୍ୱାନର
ଦିଅ ତୁମ୍ଭେ ଧନୁ ତୂଣ ଏହି ମୋର କର ।
ତକ୍ଷଣେ ଦ୍ୱିଜ ସେ ସ୍ଥାନେ ବିକଶିଲେ ରେଖା
ପଞ୍ଚସ୍ତରୀ ତାଳ ଉଚ୍ଚ ହୋଇଲାକ ଶିଖା ।
ଅର୍ଜୁନ ବେନି ନୟନୁ ବହେ ଅଶ୍ରୁଜଳ
ପାଣ୍ଡବ ଧନୁତୂଣକୁ ଫିଙ୍ଗିଲେ ଅନଳ ।
ଝଟକିତ ହୋଇଲା ତହିଁ ସେ ଶିଖା ପ୍ରଖର
ଗଗନକୁ ଗତିକଲେ ତହିଁ ବୈଶ୍ୱାନର ।
ଅନ୍ତରୀକ୍ଷରେ ଥାଇଣ ବୋଲନ୍ତି ବହନ
ତୁହୋ ଏଥକୁ ବିମନ ନୁହ ଫାଲଗୁନ ।
ଭାରା ନିବାରଣ ପାଇଁ ପୁଣ ହେଲେ ଜାତ
ପୁଣି ଏ ଧନୁ ତୋହର ହେବ ହସ୍ତଗତ ।
ଏତେ କହି ଆକାଶେ ଚଳିଲେ ଝଟତି
ଶୁଣିଣ ଅର୍ଜୁନ ତହୁଁ ହୋଇଲେ ତୃପତି ।
ଆହେ ଜଗତର ନାଥ ଶୁଣ ମୋ ଗୁହାରି
ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଅର୍ଣ୍ଣବେ ଏବେ ବୁଡ଼ିଯାଏ ମରି ।
ସଂସାର ମାୟା ଜଟିଳେ ସର୍ବଦା ମୁଁ ପଡ଼ି
ବିଷପାନ କଲି ତୁମ୍ଭ ନାମ ସୁଧା ଛାଡ଼ି ।
ଆୟୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ କ୍ରମେ କ୍ରମେ ହେଉଅଛି ଅସ୍ତ
କିଛି ଅର୍ଜି ନ ପାରିଲେ ତୁମ୍ଭ ନାମ ବିତ୍ତ ।
ଆହେ ଶରଣ ରକ୍ଷଣ ନାଥ ଚଉବାହା
ଶାରଳା ଦାସକୁ ଶେଷେ ହୋଇବକ ସାହା ।

—୦—

ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କର ଗୟାଦି ତୀର୍ଥଭ୍ରମଣ ଓ ହେଙ୍ଗୁଳା ଦେବୀ ବିବରଣ

ପଚାରିଲେ ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ମହୀପାଳ
ପାଣ୍ଡବେ ତ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ତେଜିଲେ ସକଳ ।
ଚଦୁତ୍ତାରେ କିସ କଲେ ଧର୍ମ ଯୁଧିଷ୍ଠିର
ସେହି କଥା କହ ମୋତେ ଆହେ ମୁନିବର ।
କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ମୁନି ଶୁଣ ହେ ନରେଶ
ମାରକେଣ୍ଡ ମୁନି ଥିଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ପାଶ ।
ସେ ମୁନି ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ଧର୍ମରାୟ
ଏହି ବାରାଣସୀ ତୀର୍ଥେ ପାପ କର କ୍ଷୟ ।
ମଣିକୁଣ୍ଡେ ସ୍ନାନ ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱର ଦରଶନ
ମାର୍କଣ୍ଡ ଲୋମଶ ଦୁହେଁ କହନ୍ତି ଏମାନ ।

ମାର୍କଣ୍ଡ ବୋଇଲେ ଏଥୁ ଯାଅ ଯା ବହନ
ବହୁତ ଦିନ ରହିବା ନୁହଇ ଏ ସ୍ଥାନ ।
ସମସ୍ତ ହିଁ ଲିଙ୍ଗମୟ ଆନ ନାହିଁ କିଛି
ଏହିଠାରେ ଲକ୍ଷେ ନବଶତ ଲିଙ୍ଗ ଅଛି ।
କରତଳେ ରହିଅଛି ପଞ୍ଚସ୍ତରି ଲିଙ୍ଗ
ସେହି ପରମାଣେ ପୁଣି ଛନ୍ତି ଧବଳାଙ୍ଗ ।
ପାଦ ପଡ଼ନ୍ତେଣ ତହିଁ ଲିଙ୍ଗେକ ଅଛଇ
ଏ ବିଧିରେ ପାଞ୍ଚକ୍ରୋଶ ଥିବା ନ ଯୋଗାଇ ।
ଯଦି ଅବା ଏକଦିନ ଏଠାରେ ରହିବ
ମଳ ମୂତ୍ର ତ୍ୟାଗପାଇଁ ସ୍ଥାନ ନ ପାଇବ ।
ଅଇଲେ ଅନେକ ଧର୍ମ ରହିଲେ ଯେ ଦୋଷ
ବହୁଦିନ ରହି ଏଥେ ପ୍ରୟୋଜନ କିସ ।
ଅନ୍ୟସ୍ଥାନେ ଶୌଚ ହୋଇ ଏଥକୁ ଆସନ୍ତି
କ୍ଷଣେ ଥାଇ ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱର ଦର୍ଶନ କରନ୍ତି ।
ରନ୍ଧାବଢ଼ା ନ ଯୋଗାଏ ଜାଣ ଏ ତୀର୍ଥର
ତୁହୋ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଏବେ ବିଳମ୍ବ ନ କର ।
ଭୋଜନାଦି ସାରି ଏଥେ ଆଚମନ କଲେ
କଳା ଧର୍ମ ନାଶଯାଏ ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ଫିଙ୍ଗିଲେ ।
ମାର୍କଣ୍ଡ ବଚନ ଶୁଣି ପଞ୍ଚମହାବୀରେ
ଚଳିଗଲେ ନ ରହିଲେ ଆଉ ସେ ତୀର୍ଥରେ ।
ତହୁଁ ସେ ପାଣ୍ଡବେ ରାତ୍ର ଦିବସରେ ଯାଇ
ଗୟାତୀର୍ଥେ ପ୍ରବେଶିଲେ କୁତୂହଳ ହୋଇ ।
ତ୍ରିବେଣୀ ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ବହେ ସରସ୍ୱତୀ
ତିନିଧାର ଏକ ସଙ୍ଗ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ମୂର୍ତ୍ତି ।
ପଶ୍ଚିମକୁ ମୁଖ କରି ଆସନ୍ତି ସେ ବହି
କଳା ଧଳା ଶ୍ୟାମଳ ଯେ ତିନିବର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ।
ବିଜୟ ଗଙ୍ଗା ମାଧବ ନଦୀର ନିକଟେ
ବଇକୁଣ୍ଠ ତେଜିଛନ୍ତି ତହିଁ ବାଞ୍ଛା ବଟେ ।
ପର୍ଶୁରାମ ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା କୃପାଚାର୍ଯ୍ୟ ଛନ୍ତି
ତ୍ରିବେଣୀ ଗଙ୍ଗାରେ ନିତ୍ୟ ସ୍ନାନ ନ କରନ୍ତି ।
କୃପା ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମାଙ୍କୁ ଯେ ଦେଖି ଯୁଧିଷ୍ଠିର
ବିନୟଭାବେ ତାହାଙ୍କୁ କଲେ ନମସ୍କାର ।
ପୁଣି ହିଁ ପର୍ଶୁରାମଙ୍କୁ କରିଲେ ପ୍ରଣତି
ତାଙ୍କ ପାଦଦେଶେ କଲେ ବହୁତ ବିନତି ।
କୃପବର୍ମା ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କୁ କହି
ପର୍ଶୁରାମ ମହାକ୍ଷତ୍ରୀ ଅଟନ୍ତି ଯେ ଏହି ।
ପର୍ଶୁରାମ ବୋଇଲେକ ସତ୍ୟଯୁଗ କଥା
ମନ ନିଶ୍ଚଳେ ଶୁଣିଲେ ଧର୍ମ ମହାରଥା ।
ଦ୍ରୋଣୀ କହିଲେ ଭାରତ ଯୁଦ୍ଧ ବିବରଣ
ପାଣ୍ଡବ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଶତ ଭାଇଙ୍କ ମରଣ ।

ସକଳେ ମିଶି ସ୍ନାହାନ କଲେ ସେହି ତୀର୍ଥେ
ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା କହିଲେକ ରହ ତୁମ୍ଭେ ଏଥେ ।
ବୋଇଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠି କଳିକାଳ ଏ ଅନୀତି
ସେଥିପାଇଁ ତ୍ୟାଗ କରି ଅଇଲୁ ସବୁନ୍ତି ।
ହେଙ୍ଗୁଳା ଦେବୀଙ୍କୁ ଆମ୍ଭେ ଦେଖିବାକୁ ଇଚ୍ଛୁ
ତୁମ୍ଭର ସଙ୍ଗତେ ଏହି ସମୟେକ ଅଛୁ ।
ଏତେକ ବୋଲିଣ ତହୁଁ ଗଲେ ଷଡ଼ଜନେ
ହରିଲେ ଦୁଷ୍କୃତ ସବୁ ମାଧବ ଦର୍ଶନେ ।
ସେଠାରେ ଦେଖିଲେ ବାଞ୍ଛାବଟ ତରୁବର
ତାହାଙ୍କୁ ଯୁଧିଷ୍ଠିଦେବ କଲେ ନମସ୍କାର ।
ବୋଇଲେ ବାଞ୍ଛାବଟ ତୋ ସିଦ୍ଧ ଯେବେ ନାମ
ହିମବନ୍ତରେ ଆମ୍ଭର ହେଉ ସିଦ୍ଧ କାମ ।
ଏତେକ ବାଞ୍ଛା କରିଣ ଦେବ ଧର୍ମରାୟେ
ପଶୁପତିଙ୍କ ନିକଟେ ଲଗାଇଲେ ଲୟେ ।
ବହଇ ଗଣ୍ଡୁକୀ ନଦୀ ଉତ୍ତର ବାହିନୀ
ତହିଁ ସ୍ନାନ କରି ପଶୁପତି ଚିହ୍ନ ଘେନି ।
ଭୋଜନ କରି ଗମନ କଲେ ଷଡ଼ମୂର୍ତ୍ତି
ଦେଖିଲେ ନଦୀ ଗୋଟିଏ ବହୁଛି ମାଳତୀ ।
ସେହି ସ୍ଥାନେ ଅଛି ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରାଙ୍କ ଆଶ୍ରମ
ଶ୍ୱେତବନ ବୋଲି କରି ଅଟେ ତାର ନାମ ।
ସେ ସ୍ଥାନେ ବୃକ୍ଷେକ ଅଛି ବିସ୍ତାର ତା ଶାଖା
ଫୁଲ ଫଳ ନାହିଁ ତାର ଗଗନକୁ ଶିଖା ।
ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଭେଟିଲେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଋଷି
ସ୍ତମ୍ଭନ ଗଡ଼ରେ ଥାନ୍ତି ଦେବୀ ହେଙ୍ଗୁଳାକ୍ଷୀ ।
ଦେଖିଲେ ହିଙ୍ଗୁଳା ଦେବୀ ଦୁଇ ଅସ୍ତ୍ରଧାରୀ
କାମସେଣା ରୂପ ରସେ ଅଟେ ଯୋଗେଶ୍ୱରୀ ।
ଲୋହିତବର୍ଣ୍ଣ ଶରୀର ସର୍ବେ ବେନି ଭୁଜ
ଲୋଚନ ବିରାଜଇ କି ଅନଳର ତେଜ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେବ ପୁଛିଲେ ଶୁଣ ମନ୍ତ୍ରୀମଣି
ସିଦ୍ଧନାରୀ ଅଟେ ଏହୁ ନୁହେ ନାରାୟଣୀ ।
ତାହା ଶୁଣି ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ବୋଇଲେ ବଚନ
ହେଙ୍ଗୁଳାଙ୍କ ପୂର୍ବକଥା ଶୁଣ ହୋ ରାଜନ ।
ତ୍ରେତ୍ରାଯୁଗେ ଧନପାଳ ନାମେ ଥିଲା ସାଧୁ
ହେଙ୍ଗୁଳା ନାମେ ତାହାର ଅଟେ କୁଳବଧୂ ।
ଏକଦିନେ ସେହି ସାଧୁ କଲା ପିତୃଶ୍ରାଦ୍ଧ
ଗଣ୍ଡା ମାରି ଆଣିଦେଲା ବୋଲେ ବେଗେ ରାନ୍ଧ ।
ପୁତ୍ରବଧୂ ପାଗଯୋଗେ କରିଲା ରନ୍ଧନ
ଦେବରଷିମାନେ ତାହା କରିଲେ ଭୋଜନ ।
ପାକସିଦ୍ଧ ମାଂସ ଖାଇ ହୋଇଲେ ତୃପତି
ପିତୃଲୋକ ଆଘ୍ରାଣରେ ହେଲେ ଶାନ୍ତିମୂର୍ତ୍ତି ।

ସନ୍ତୋଷରେ ସେ କନ୍ୟାକୁ କଲେ ସାଧୁସାଧୁ
ବଂଶ ରହୁ ଯାହାର ତୁ ଅଟୁ କୁଳବଧୂ ।
ହେଙ୍ଗୁଳା ନାମ ତୋହର ହେଉ ମଧ୍ୟପୁରେ
ସିଦ୍ଧ ହୋଇଥାଅ ତୁହି ସ୍ତମ୍ଭନ ଗଡ଼ରେ ।
ନରଜନ୍ମେ ତୋର ପାଦେ ଜନ ନମି
ବଂଶ ଅତୁଟ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଥିବେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ।
ତୋ ନାମ ଧରି ଯେ ସତୀ କରିବଟି ପାକ
ମୋକ୍ଷ ହୋଇବ ତାହାର ନିଶ୍ଚେଁ ପିତୃଲୋକ ।
ହିଙ୍ଗୁଳା ସୁମର ନର ଦରିଦ୍ରତା ଯାଉ
ହିଙ୍ଗୁଳା ସୁମର ନରେ ଆପଦ ନ ଥାଉ ।
ହିଙ୍ଗୁଳା ସୁମର ପିତୃଲୋକେ ପାନ୍ତୁ ଗତି
ହିଙ୍ଗୁଳା ସୁମର ହେଉ ଭୋଜନରେ ତୃପ୍ତି ।
ଗଳାରେ ବିରାଜେ ଯାର ରକ୍ତବର୍ଣ୍ଣ ମାଳା
କୃପାଜଳ ନନ୍ଦିନୀ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ହିଙ୍ଗୁଳା ।
ଖଣ୍ଡନ କରନ୍ତି ଭକ୍ତଜନଙ୍କର ଚିନ୍ତା
ଶ୍ରୀ ଆୟୁ ସମ୍ପଦ ଦେଇ ଭବୁ ଉଦ୍ଧାରନ୍ତା ।
ଏକାଦଶ ବର୍ଣ୍ଣ ଆଉ ପଚିଶ ଯେ ମୁଦ୍ରା
ଜୀବଜନ୍ତୁଙ୍କର ମୁଖେ ଦିଅନ୍ତି ସେ ରୁଦ୍ରା ।
ଅମୃତଲୋଚନ ମାଗୋ ଦୁରିତାଦି ହରା
ତାରେଣୀ ନିସ୍ତାରିଣୀ ଗୋ ଦେବୀ ଉଗ୍ରତାରା ।
କଣୟ ବିଳାସିନୀ ଗୋ ମୁକ୍ତିକାଳ ବାଞ୍ଛା
ପୂଜନ ବୋଧିନୀ ନାମ ମମ ହୃଦେ ବାଞ୍ଛା ।
ଅବ୍ୟକ୍ତ ଅପର୍ଣ୍ଣା ଚଣ୍ଡୀ ମା ଶାରଳା ଦେବୀ
ତୋହର ଚରଣ ସେବେ ଶ୍ରୀ ଶାରଳା କବି ।

—o—

ହିମବନ୍ତ ପର୍ବତେ ଦ୍ରୌପଦୀ, ସହଦେବ, ନକୁଳ, ଅର୍ଜୁନ ଓ ଭୀମଙ୍କର ତନୁତ୍ୟାଗ

ଏଥୁଅନନ୍ତରେ ପୁଣି ବିଲଙ୍କାର ରାଜା
ଅଗସ୍ତି ଋଷି ଚରଣେ କରି ଦିବ୍ୟପୂଜା ।
ବସନ କୁଣ୍ଡଳ ରତ୍ନମାଳା ପୁଷ୍ପ ନେଇ
ଶତବାର ପ୍ରଣମିତ ପାଦପଦ୍ମେ ହୋଇ ।
ହେ ମୁନି କହିବ ମୋତେ ପାଣ୍ଡବଙ୍କ କଥା
କେଉଁପରି ସ୍ୱର୍ଗେ ଗଲେ ପଞ୍ଚମହାରଥା ।
ଅଗସ୍ତି କହନ୍ତି ଶୁଣ ମନୁ ନୃପବର
ହିମବନ୍ତେ ଯେଉଁରୂପେ ହେଲା ସମାଚାର ।
ହିଙ୍ଗୁଳା ଦେଖି ବୋଲନ୍ତି ଋଷି ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରେ
କର୍ଣ୍ଣ ଋଷି ଛନ୍ତି କର୍ଣ୍ଣତଟ ପରବତେ ।
କର୍ଣ୍ଣକୂଟ ପରବତେ ବସିଛନ୍ତି କର୍ଣ୍ଣ
ଗଙ୍ଗାଋଷି ଆସନ୍ତି ସେ ଋଷି ସନ୍ନିଧାନ ।
ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା ସେ ସରସ୍ୱତୀ ତିନିଧାର
ତିନିହେଁ ପଶୁଅଛନ୍ତି ଦେବଙ୍କ ଗର୍ଭର ।
ଦୁଇକର୍ଣ୍ଣେ ଦୁଇଧାର କଣ୍ଠେ ସରସ୍ୱତୀ
ଡାହାଣ ଜାନୁକୁ ଚିରି ବାହାର ହୁଅନ୍ତି ।
ନେତ୍ରରେ ଗଙ୍ଗା ଆଣନ୍ତେ ଯାଇ ଭାଗୀରଥି
କର୍ଣ୍ଣଋଷି ଗଣ୍ଡୁଷକେ ତିନିଙ୍କୁ ପିଅନ୍ତି ।
ସେ ପର୍ବତକୁ ଭେଦିଣ ବହେ ସତ୍ୟଯୁଗେ
ସହଦେବ କହିଲେ ଯେ ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କ ଆଗେ ।
ତ୍ରିବେଣୀରୁ ହିମବନ୍ତ ବିଶାଶତେ ଯୁଣ
ମହାହିମ ପଡ଼େ ତହିଁ ଶତେକ ଯୋଜନ ।
ତହିଁରେ ପଞ୍ଚପାଣ୍ଡବେ କରନ୍ତି ଗମନ
ଚାଲୁ ଚରଣୁ ମିଳାଇ ପଡ଼େ ମାଂସମାନ ।
ଅଧାର୍ମିକ ଚାଲିବାକୁ ନୁହନ୍ତି ଭାଜନ
ଏ ସମୟେ ଦ୍ରଉପଦୀ କହନ୍ତି ବଚନ ।
ଦ୍ରୌପଦୀ ବୋଇଲେ ଦେବ ଏଣେ କିସ କାର୍ଯ୍ୟ
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ଏହି ବାଟେ ଯିବା ସ୍ୱର୍ଗ ।
ତାହା ଶୁଣିଣ ଦ୍ରୌପଦୀ କରନ୍ତି ଉତ୍ତର
ଏତେ କଷ୍ଟେ ସ୍ୱର୍ଗେ ଯିବା ହେବ କି ପ୍ରକାର ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଲନ୍ତି ଆମ୍ଭ ପ୍ରାଣ ବାସୁଦେବ
ସେ ଯେବେ ଛାଡ଼ିଲେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଆଉ କିସ ଲାଭ ।
ଆମ୍ଭର ଜୀବନେ ଆଉ କିସ ପ୍ରୟୋଜନ
ଏଥେ ରହିଲେ ଅର୍ଜିବା ବହୁ ପାପମାନ ।
ଏହା କହି ଦ୍ରୁତବେଗେ ଚଳିଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ମହତ ପର୍ବତ ଶିଖ ଦେଶେ ଗଲେ ଉଠି ।
ସୁମରଣା କରିଲେ ଯେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଦେବତା
ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ହେ ପ୍ରଭୁ ଉଦ୍ଧାର କରତା ।
କ୍ଷୁଧାରେ ଦ୍ରୌପଦୀ ଦେବୀ ଉଠି ନ ପାରିଲେ
ଯୁଧିଷ୍ଠି ଦେବଙ୍କୁ ତହୁଁ ଡାକିଣ ବୋଇଲେ ।
କ୍ଷୁଧା ବ୍ୟାକୁଳରେ ମୁହିଁ କି ପାରଇ ଯାଇ
ଆଜକ ରହିବା ଏଥେ କାଲି ଯିବା ବାହି ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ପ୍ରାଣେ ଆଉ କିସ ଆଶ
ଏ ପୁଣ୍ୟଭୂମିରେ ତେବେ କରି ଉପବାସ ।
ତୀର୍ଥେ ପ୍ରାଣବାୟୁ ଯେବେ କରିବାକୁ ତ୍ୟାଗ
ଆବର ଏ ଶରୀରକୁ କିସ ଦେବା ଭୋଗ ।
ଆସ ବୋଲି ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କୁ ରାୟେ ଗଲେ ଛାଡ଼ି
ପାଦ ଖସି ପଡ଼ିଗଲା ଦେବୀ ମୁହିଁ ମାଡ଼ି ।
ସ୍ୱାମୀ ରଖ ରଖ ବୋଲି ପଡ଼ିଯାନ୍ତେ ସତୀ
କୋଳ କରିଣ ତାହାକୁ ଧଇଲେ ମାରୁତି ।

ଭୀମ ଡାକଦେଲେ ରାୟେ ବାହୁଡ଼ିଣ ଆସ
ପ୍ରାଣର ଭାବିନୀ ତବ ହେଉଛି ବିନାଶ ।
ବୋଲନ୍ତି ଯୁଧିଷ୍ଠି ତାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଆସ ଭୀମ
ଯେଝା ଅନୀତି ପ୍ରକାରେ ଫଳ ଫଳେ କର୍ମ ।
ଆସ ଆସ ଭୀମ ଛାଡ଼ି ଆସରେ ଚଞ୍ଚଳ
ମାୟାମୋହ ବନ୍ଧନର ନୁହେଁ ଏହୁ ବେଳ ।
ଶୁଣି ଭୀମସେନ ବୋଲେ ହୋଇ ଖେଦ ମନ
ଏଡ଼େ ନିଷ୍ଠୁର କିମ୍ପାଇ ହୋଇଲେ ରାଜନ ।
ଦାସୀ ପ୍ରାୟ ଏହୁ ତୋତେ କରିଥିଲା ସେବା
ନିଷ୍କଳଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀ ଏ କେଉଁ ଦୋଷ ଦେବା ।
ଅମରବଟ ତୀର୍ଥରେ ଘେନି କୋଟି ଋଷି
ମହାଅନଳେ ଆହୁତି ଦ୍ୟନ୍ତେ ବ୍ୟାସ ଋଷି ।
ଯେ ଯଜ୍ଞ ଅନଳୁ ଏହୁ ହୋଇଛନ୍ତି ଜାତ
ଶିଖଣ୍ଡୀ ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମନ ଯାହାଙ୍କର ଭ୍ରାତ ।
ବହୁ ସମ୍ଭର୍ବେ ଏହାକୁ ଅର୍ପିଲା ଦ୍ରୁପଦ
ଶେଷକାଳକୁ ହେଉଛି କିମ୍ପା ତୁଚ୍ଛା ବାଦ ।
ଏକା ସ୍ତ୍ରୀ ହୋଇ ସହିଲା ପାଞ୍ଚଙ୍କ ଅର୍ଦ୍ଧୋଳୀ
ଏହାକୁ ଛାଡ଼ିବାକୁ କାର ସତ ବଳି ।
କୃଷ୍ଣ ଚାମରକୁ ଜିଣି ଅଟେ ଏହା କେଶ
ଲୁବୁଧରେ ମଧୁକର ନ ଛାଡ଼ଇ ପାଶ ।
କୁସୁମ ନ ଘେନେ ଶିରେ ହେବ ବୋଲି ଭାରି
ଭାର ଭୟେ ଅଳଙ୍କାର ନ ପିନ୍ଧେ ସୁନ୍ଦରୀ ।
ଭ୍ରୂଲତାର ଶୋଭା ଜିଣେ ମଦନର ଚାପ
ଯାହାର ବଦନ ଦେଖି କମ୍ପଇ କନ୍ଦର୍ପ ।
ନୀଳେନ୍ଦ୍ରି ଦଳକୁ ଜିଣି ବିକାଶଇ ଆଖି
ମୁନିଏ ଧ୍ୟାନ ଛାଡ଼ନ୍ତି ସେ ରୂପକୁ ଦେଖି ।
ତାମ୍ବୁଳ ବିନା ଅଧର ବିମ୍ବକୁ ଜିଣଇ
ନାସା ତିଳପୁଷ୍ପ ପ୍ରାୟ ମୁକ୍ତା ଦନ୍ତି ସେହି ।
ଚମ୍ପାକଢ଼ି ଜିଣି ଯାର ଅଟଇ ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠି
କୁନ୍ଦ ପାଖୁଡ଼ାକୁ ଜିଣି ଦଶ ନଖଗୋଟି ।
ସ୍ୱାମୀ ଚାଲନ୍ତେ ଯାହାର ହସ୍ତିନାର ଠାଣି
ବଚନ ଯା ସୁଲଳିତ କୋକିଳକୁ ଜିଣି ।
ଏମନ୍ତ ଲକ୍ଷଣ ଘେନି ଯେହୁ ହେଲା ଜାତ
ତାକୁ କେମ୍ନେ ଛାଡ଼ିବାକୁ ବଳିଲା ତୋ ଚିତ୍ତ ।
ସ୍ୱାମୀ ସୋମବଂଶେ ଏହୁ ଅଟେ ଚାରୁହଂସୀ
ଭୋଦେବ ସଦା ସଦାଏ ଅଟେ ତୋର ପାଟବଂଶୀ ।
ସ୍ୱାମୀ ପୁତ୍ରବତୀ ଭାର୍ଯ୍ୟା ଦୋଷ ତ ନ ଘେନି
ବହୁ ଯାଗ ଯଜ୍ଞ କଲୁ ଯାକୁ ସଙ୍ଗେ ଘେନି ।
ପ୍ରିୟାବତୀ ଭାରିଯାକୁ କିମ୍ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦୟେ
ଧର୍ମରାଜା ହୋଇ ହେଲ ପାଷାଣର କାୟେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ଯା ତୁ କହିଲୁ ତୁ ଶୁଣ
ଅବଶ୍ୟ ଏହାର ଅଛି କିଛି ଅବିଗୁଣ ।
ଶୋକ ନ କର ତୁ ଭୀମ ତାକୁ ଆସ ଛାଡ଼ି
ଶୋଚନା ନ କର ବୃଥା ମାୟା ମୋହେ ପଡ଼ି ।
ବାବୁ ମଧ୍ୟ ଭୁବନରେ ଯାକୁ କଲ ଧନ୍ୟ
ଏବେ ଜାଣିବା ଏହାର କେତେ ପାପ ପୁଣ୍ୟ ।
ଯେ ଯାହାର ପାପ ପୁଣ୍ୟେ ଯାଇ ସ୍ୱର୍ଗବାସ
ଆସ ଆରେ ଭୀମସେନ ନ କର ତୁ ଆଶ ।
ଭୀମସେନ ବୋଲେ ଦେବ ତୁହି ଭଲେ ଜାଣୁ
କିସ ପାତକ ଏହାର କହ ଆମ୍ଭେ ଶୁଣୁ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ଏହୁ ଅଟେ ବଡ଼ ଦୋଷୀ
ଅଜ୍ଞାନପଣେ ଏହାକୁ କୌରବ ଝିଙ୍ଗାସି ।
ପଞ୍ଚଦଶ ବର୍ଷ କେଶ କରିଲା ମୁକୁଳା
ଅନେଶ୍ୱତ ଭାଇ ମୋର ସମସ୍ତ ଖାଇଲା ।
ବାବୁରେ ଦ୍ରୌପଦୀ ପାଇଁ ଘୋଟିଲା ଅନର୍ଥ
ଏହା ପାଇଁ ନାଶଗଲେ କୁଟୁମ୍ବ ସମସ୍ତ ।
ଶୁଣି ଭୀମସେନ ତହୁଁ ପଳାଇଣ ଆସି
ବୋଲେ ସ୍ୱାମୀ ତୋ ବିଚାରେ ଏହୁ ହେଲା ଦୋଷୀ ।
ଏହା ଶୁଣି ପବନହୁଁ ଚଳିଲେ ସେ ବେଗେ
ଚାରିଭ୍ରାତା ଚାଲୁଛନ୍ତି ଆବର ଯେ ସଙ୍ଗେ ।
ଏକା କୃଷ୍ଣ ନାମଗୋଟି ଧରିଛନ୍ତି ହୃଦେ
କୃଷ୍ଣ କୃଷ୍ଣ ବୋଲି ଚାଲିଯାଆନ୍ତି ଆନନ୍ଦେ ।
ଶୁଣି ଆହେ ମନୁ ନୃପ ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ କଥା
ଯେ ଯାହା କରଇ ତାହା ନୁହଇ ଅନ୍ୟଥା ।
ପୁଣ୍ୟବଳେ ଚାଲିଯାଉଛନ୍ତି ବେଗ ବେଗ
କେତେ ଦୂର ଯାଇ ପଡ଼ିଗଲେ ସହଦେବ ।
ଭୀମସେନ କୋଳ କରି ଧଇଲେକ ତାହା
ବୋଲେ ସ୍ୱାମୀ କ୍ଷଣେ ରହ ଧର୍ମ ନରନାହା ।
ମନ୍ତ୍ରୀ ଚୂଡ଼ାମଣି ସହଦେବ ଅଶକତ
ଆହେ ପ୍ରଭୁ ଉପକାରୀ ଅଟନ୍ତି ସେ ଭ୍ରାତ ।
ଯାର ବୁଦ୍ଧିବଳେ ଆମ୍ଭେ ଜିଣିଲଇ କ୍ଷତ୍ରୀ
ପଡ଼ିଗଲା ଏବେ ସେହି ଗୁଣବନ୍ତ ମନ୍ତ୍ରୀ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ଛାଡ଼ ସେ ସହଦେବକୁ
ତାର ପୁଣ୍ୟେ ଅଇଲା ସେ ଏତେକ ଦୂରକୁ ।
ସ୍ୱାମୀ ଏ ସହଦେବକୁ ଛାଡ଼ିଲ କି ଅର୍ଥେ
ଏ ତ ବଡ଼ ଅସମ୍ଭବ ଲାଗିଲାକ ମୋତେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ବାବୁ ଏତେ ବଡ଼ ଦୋଷୀ
ଜାଣୁ ଯାହା ନ କହେ ଏ ମୌନେ ଥାଏ ବସି ।
ଏହାପାଇଁ ଭୀମସେନ ନାହିଁ ମୋର ବ୍ୟଥା
ଛାଡ଼ି ବେଗେ ଚାଲିଆସ ନ କହି ତା କଥା ।

ଯେବେ କହିଥାନ୍ତା ଏହୁ ଅଭିମନ୍ୟୁ ବଧ
କିମ୍ପାଇଁ କରନ୍ତୁ ଆମେ ଭାରତର ଯୁଦ୍ଧ ।
ସହଦେବ ଭୀମସେନ ଛାଡ଼ିଣ ଆସନ୍ତେ
ଚାଲନ୍ତି ସେ ଚାରିଭାଇ ପବନୁ ତ୍ୱରିତେ ।
ଧର୍ମ ନନ୍ଦନ ଅମାର୍ଗେ ଡାକନ୍ତି ଯେ ବଡ଼ି
ଝାଡ଼ ଡିଙ୍ଗର ଅମଡ଼ା ଯାଉଛନ୍ତି ମାଡ଼ି ।
ଚାଲନ୍ତେ ଗଗନ କିବା ପଡୁଅଛି ଭାଜି
ନକୁଳ ଝୁଣ୍ଟି ପଡ଼ିଲେ ହୋଇ ଗଳଗାଜି ।
ଆରେରେ ନକୁଳ ବୋଲି ଭୀମ କୋଳ କରି
ସ୍ୱାମୀ ଅଚେଷ୍ଟା ହୋଇଲା ନକୁଳ ତୋହରି ।
କୁନ୍ତମୁନେ ବସାଇଲେ ଯେହୁ ବସୁନ୍ଧରା
ଛତ୍ରାକାରେ ହରିଲା ଯେ ପୃଥିବୀର ଭାରା ।
ଅତି ସୁକୁମାର ଅଟେ ଏହାର ଯେ ଅଙ୍ଗ
ଲକ୍ଷେ ରାଜା ମଧ୍ୟରେ ଏ ଅଟଇ ଭୁଜଙ୍ଗ ।
ବଂଶରେ ଧାର୍ମିକ ପୁଣ ବୋଲାଇ ବଳିଷ୍ଠ
କୁମାର ନାମେ ଆକାଶେ ଅଛି ଏହା ପାଟ ।
ବୈମାତୃ ଭାଇ ବୋଲିଣ ନ ବିଚାରି ଚିତ୍ତେ
ଆମ୍ଭଠାରୁ ସ୍ନେହ କରୁ ମାଦ୍ରୀ ଦୁଇସୁତେ ।
ଚନ୍ଦନ ଲେପନ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ଯାର ଗାତ୍ର
ସାତସସ୍ର ରାଜାକୁ ସେ ପ୍ରାଣେ କଲା ହତ ।
ସରବର ସୁନ୍ଦର ସେ ସୁକୁମାର ଦେହ
ତାର ପ୍ରାଣ ଗଲା ତୁମ୍ଭେ ହେଉଛ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ।
ସାନ ଦୁଇଭାଇ ଗଲେ ଅଛୁ ଆମ୍ଭେ ବେନି
ଆମ୍ଭ ନିଧନରେ ତୁମ୍ଭେ ଯିବ ଦେହ ଘେନି ।
କାହାକୁ ନ ଛାଡ଼ ତୁମ୍ଭେ କର ଗଳାଗଣ୍ଠି
ବୋଲ ସେହି ଦୁଇଭାଇ ମୋହର ପ୍ରାଣଟି ।
ସ୍ୱାମୀ କେଉଁ ମହାତମ ପଶିଲା ତୋ ମନେ
ଏଡ଼େ ନିର୍ମୋହ ହୋଇଲେ କେବଣ ବିଧାନେ ।
ସ୍ୱାମୀ ମାଛିଟିଏ ଯେବେ ବସେ ତାର ଗାତ୍ର
ଚନ୍ଦନ ବୋଳା ହୁଅଇ ତହିଁ ପଳ ସାତ ।
ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇଣ ପୁଣି ବୋଲେ ବୃକୋଦର
ନକୁଳ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଚିତ୍ତ ମୋ ଅସ୍ଥିର ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ଦୁଃଖ ନ କର ମନରେ
କି ସୁନ୍ଦର କି ସବଳ ମୃତ୍ୟୁର ଆଗରେ ।
ତହୁଁ ବୃକୋଦର ବୋଲେ ଶୁଣ ଧର୍ମଦେବ
ନକୁଳର ଅବିଗୁଣମାନ ଯେ କହିବ ।
ବୋଲନ୍ତି ସେ ଧର୍ମସୁତ ଶୁଣ ହୋ ମାରୁତି
କହନ୍ତେଣ ନ ସରଇ ତାହାର ଆଖ୍ୟାତି ।
ବୋଲେ ମୋଠାରୁ ସୁନ୍ଦର କେହି ନାହିଁ ଜଣେ
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କି ରାଜ୍ୟ ବୋଲି ମୁହିଁ ବୀରପଣେ ।

ଚାଳିଶ ସହସ୍ର ରାଜା ମାଇଲି ମୁଁ ରଣେ
ମୋହ ତହୁଁ ସମର୍ଥ ଯେ ନାହିଁ କେହି ଜଣେ ।
ବୀରବର ସୁନ୍ଦର ଯେ କହଇ ଆପଣେ
ତାହାକୁ ସେ ପୃଥ୍ୱୀ କିମ୍ପା ସହିବ ସେ କ୍ଷଣେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ଭୀମ ନ ଲଗା ମୁହାସ
ନକୁଳକୁ ଥୋଇକରି ବେଗେ ଉଠିଆସ ।
ତହୁଁ ନକୁଳେ ଶୁଆଇ କରନ୍ତେ ଗମନ
କେତେହେଁ କ ଦୂରେ ଯାଇ ପଡ଼ିଲା ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ।
ଆରେରେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଲି ଭୀମସେନ ତୋଳି
କାନ୍ଦନ୍ତେ ଯୁଧିଷ୍ଠିଦେବ ଯାନ୍ତି ଭୀମ ପେଲି ।
ଭୀମ ଯାଇଁ ଅର୍ଜ୍ଜୁନକୁ ଧରେ କୋଳ କରି
ରୋଦନ କରେ ମାରୁତି ପାର୍ଥ ଗୁଣ ସ୍ମରି ।
ଦେଖ ଦେଖ ରାଜନ ହେ ପଡ଼େ ଫାଲଗୁନି
ଯାହା ବଳେ ଏକଛତ୍ର କରିଲୁ ମେଦିନୀ ।
ସ୍ୱାମୀ ଜଗତ ସୋଦର ପୃଥ୍ୱୀ ହିତକାରୀ
ସେ ଅଗ୍ନିତୋଷ ଖାଣ୍ଡବ ବନ ଦହି କରି ।
ନିବାତ କବଚ ମାରେ ଯେହୁ କୋପ କରି
ସୁରରାଜାଙ୍କୁ ବସାଏ ନେଇ ସ୍ୱର୍ଗପୁରୀ ।
ସ୍ୱାମୀ ଗୋସିଂହ ମାରିଣ ରଖିଲେ ଦ୍ୱାରକା
କୁମ୍ଭକ ମାରି କୈଳାସ କରିଲାକ ରକ୍ଷା ।
ଲକ୍ଷେ ନୃପତି ଜିଣିଲା ନିଜ ବାହୁବଳେ
ନବଦ୍ୱୀପ ପୃଥ୍ୱୀ ଧରେ ନିଜ ଧନୁବଳେ ।
ଶରେ ଶରେ ସାଗରରେ ସେତୁବନ୍ଧ ବାନ୍ଧି
ହନୁମନ୍ତକୁ ଜିଣିଲା ପ୍ରସନ୍ନ ପ୍ରଯୋଧି ।
ସେହୁ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ପଡ଼ିଲା ତୋହର ଯେ ସଖା
ସ୍ୱାମୀ କ୍ଷଣେ ବିଶ୍ରମିଣ ଯାକୁ କର ରକ୍ଷା ।
ଏହା କହି ଭୀମସେନ କରନ୍ତେ ରୋଦନ
ଏପରି କହିଲେ ତହୁଁ ଧର୍ମଙ୍କ ନନ୍ଦନ ।
କେତେ ତୁ ରୋଦନ କରୁ ବୀର ବୃକୋଦର
ଏ ଯାହା ଦେଖୁଛୁ ସବୁ ଅଟେ ଖେଳଘର ।
କେହି କାହାର ନୁହନ୍ତି ଜୀବନ ଅଚିର
ପଦ୍ମପତ୍ରେ ଢଳ ଢଳ ଯେହ୍ନେ ହୁଏ ନୀର ।
ଆତପେ ତାପିତ ହୋଇ ପଥିକ ସକଳ
ବୃକ୍ଷର ତଳେ ବସନ୍ତି ପାଇଣ ଶୀତଳ ।
ଶାନ୍ତି ସାରି ଚାଲିଯାନ୍ତି ଯେ ଯାହା ବାଟରେ
ସେହିପରି ଜୀବଦଶା ପୃଥ୍ୱୀ ପାଟଣାରେ ।
ଯେ ଯାହା ଆୟୁ ସରିଲେ ଯାନ୍ତି କାଳଆଳେ
ଭଲମନ୍ଦ କଥା ଥାଏ କେବଳ ଶୟଳେ ।
ଯେତେ ଗୁଣ କହିଲୁ ତୁ ସ୍ୱରୂପ ଏ କଥା
ପଛନ୍ତେ ଏହାକୁ ଆଉ କିସ ଅଛି ବ୍ୟଥା ।

ରୋଦନ କରିଲେ ତୁହି ଉର ଶିର ତାଡ଼ି
ତେବେ କି ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଆଉ ଆସିବ ବାହୁଡ଼ି ।
ବାବୁରେ ବହୁତ ପୁଣ୍ୟ ଏଥିପାଇଁ କଲା
ତେଣୁ ସେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଏତେ ଦୂରକୁ ଅଇଲା ।
ସର୍ବଦା ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଥିଲା ପର ଉପକାରୀ
ତେଣୁ ସେ ଉଠି ଆସିଲା ଏହି ହିମଗିରି ।
ଅର୍ଜ୍ଜୁନକୁ ଶୁଆଇଣ ଆସ ଆସ ଭାଇ
ଶୋକ କରିଲେ ଆଉ କି ଅର୍ଜ୍ଜୁନକୁ ପାଇ ।
ଭୀମ ବୋଲେ କହ ମୋତେ ଏହାର ସ୍ୱରୂପ
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ପଡ଼ିଲା ଏଥେ କିସ ଥିଲା ପାପ ।
ତାହା ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିର କରନ୍ତି ଉତ୍ତର
ଅର୍ଜ୍ଜୁନର ପାପ ଥିଲା ବହୁତ ପ୍ରକାର ।
ଆରେ ଭୀମ କରେ ଏହି ପରହିତ ସତ
ମାତ୍ର ଆପଣା ସଉର୍ଯ୍ୟେ କହେ ଅବିରତ ।
ଆପଣାର ପହିଜ କି ଆପଣେ କହନ୍ତି
ଯେ ପଣ୍ଡିତ ସେ ଗୋପ୍ୟାନ କରିଣ ରଖନ୍ତି ।
ବୋଲଇ ମୁଁ ଏକଛତ୍ର କଲଇଁ ମେଦିନୀ
ଆପଣା ପ୍ରତିଜ୍ଞା କହେ ପୁଣି ଫାଲଗୁନି ।
ପୁଣି ବୋଲେ ବଳବୀର୍ଯ୍ୟ ବହୁତ ମୋହର
ଧରଣୀତଳେ ନାହାନ୍ତି ମୋଠାରୁ ସୁନ୍ଦର ।
ଅକାରଣେ ତାହା ପାଇଁ ନ କର ତୁ ତାପ
ସେ ଆଉ ଆମ୍ଭର ନୁହେଁ କହିଲି ସ୍ୱରୂପ ।
ଶୁଣି ଭୀମସେନ ତହୁଁ ଅର୍ଜ୍ଜୁନକୁ ଛାଡ଼ି
ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଚାଲେ ପଥ ମାଡ଼ି ।
ଭୀମସେନ ବୋଲେ ସ୍ୱାମୀ ମୋତେ ନ ଛାଡ଼ିବୁ
ହିମବନ୍ତ ଶିଖେ ଏକା କେମନ୍ତେ ତୁ ଯିବୁ ।
ହସି ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ଅତି ଧୀର ବାଣୀ
ମୋହରେ ମୋହିତ ସଦା ହୋଇଥାନ୍ତି ପ୍ରାଣ ।
ପୃଥିବୀରେ ଜାତ ହେଲେ ଅବଶ୍ୟ ସେ ମରେ
ଏ ଦେହ ଘେନି ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଯାଇ ତ ନ ପାରେ ।
ପରକୁ ବୃଥାରେ କ୍ରୋଧ କରିଛୁ ତୁ ବାବୁ
ତେଣୁ ଏ ଦେହକୁ ଘେନିଯାଇ ନ ପାରିବୁ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବଚନେ ଭୀମ ଶୋକେ କହେ ବାଣୀ
ଏସନକ ଦେବ ଯେବେ ଅଛଇ ନିର୍ମାଣି ।
ସ୍ୱାମୀ ଅନେକ ପ୍ରକାରେ କଲି ତବ ସେବା
ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଣ ତୁମ୍ଭେ ଏକାହୋଇ ଯିବା ।
ମୋତେ ଛାଡ଼ିବା ପାଇଁକି କେହ୍ନେ ବଳେ ସତ
କେବଣ ଦଇତ ତୋର ହରିଲାକ ଚିତ୍ତ ।
ତାହା ଶୁଣି ଯୁଧିଷ୍ଠିର କଲେ ଆଲିଙ୍ଗନ
ବୋଇଲେ ଶୋକ ନ କର ଭୀମସେନ ।

ପୁଣି ବୋଇଲେ ଶୁଣ ତୁ ବୃକୋଦର
ତୁମ୍ଭେ ଚାରିହେଁ ଅଟ ଯେ ଏକ ଆମ୍ଭା ମୋର ।
ପଞ୍ଚଭୂତ ଆମ୍ଭା ତୁମ୍ଭେ ଅଟରେ ସକଳ
ଏଥିପାଇଁ ଭୀମ କିମ୍ପା ହେଉ ତୁ ବିକଳ ।
ବାବୁ ଯେ ଯାହା ଅର୍ଜଇ ସେହି ଫଳ ପାଇ
ଆପଣାର ପାପ ପୁଣ୍ୟ ପର କି ନିଅଇ ।
ଯଦ୍ୟପି ତୁମ୍ଭେ ମୋହର ଅଟ ପଞ୍ଚଭୂତ
ସବୁରି ହୁଏ କି ଏକା ପ୍ରକୃତ କଳ୍ପିତ ।
ଶୋକ ତ୍ୟାଗ କର ଏବେ ଆରେ ଭୀମସେନ
ତୁହି ଏକ୍ଷଣି ବାବୁରେ ହୋଇବୁ ନିଧନ ।
ଭୀମ ବୋଲେ ସ୍ୱାମୀ ମୋତେ ନିଅ ତୋର ତୁଲେ
ମୁହିଁ ମଲେ ତୁ କେମନ୍ତେ ଥିବୁ ଆଉ ଭଲେ ।
ଅନେକ ବିନୟ ହୋଇ ଖଟଇ ମୁଁ ତୋତେ
ତୁମ୍ଭେ ସମ୍ଭାଳିଣ ନିଅ ଆହେ ଦେବ ମୋତେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ନେବି କେମନ୍ତରେ ଭାଇ
ତୋହର ବଳେ ମୋ ତୁଲେ ନ ପାରିବୁ ଯାଇ ।
ପୁଣି ବୋଇଲେ ଆସି ତୁ ପାରୁ ଯେବେ ଚାଲି
ଶେଷ ହୋଇଲାଣି ହିମ ଅଇଲୁଣି ପେଲି ।
ପବନ ବେଗେ ଯୁଧିଷ୍ଠି ଯାନ୍ତି ଆଗେ ଆଗେ
ଗୋଡ଼ାଇଣ ଭୀମସେନ ଚାଲେ ବେଗେ ବେଗେ ।
ହିମବନ୍ତ ଶିଖଦେଶ ଅଛି ଅଳ୍ପ ଦୂର
ଥାଇଣ ଯୁଧିଷ୍ଠିଦେବ ଉଠିଲେ ଶିଖର ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କୁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ଭୀମ ଯାଉଥିଲା
ପାଦ ଖସିଗଲା ସେହୁ ଉଛୁଳି ପଡ଼ିଲା ।
ଭୀମ ପଡ଼ନ୍ତେ ଶୁଭିଲା ବଜ୍ରଘାତ ଜାଣି
ଭୈରବ ଶବଦେ ଶୁଭେ ଯେହ୍ନେ ଘୋର ବାଣୀ ।
ଭୀମ ବୋଲେ କ୍ଷଣେ ମୋତେ ସମ୍ଭାଳି ନିଅସି
ଏଡ଼େକ ନିର୍ଦ୍ଦୟ କିମ୍ପା ହେଉ ରାଜବଂଶୀ ।
ଶୁଣି କରି ଧର୍ମଦେବ ଚାହିଁଲେ ଲେଉଟି
ଶୁଣି ପ୍ରତିବାକ୍ୟ ତାକୁ ଦିଅନ୍ତି ଯୁଧିଷ୍ଠି ।
ଯେ ଯାହାର ପୁଣ୍ୟେ ସ୍ୱର୍ଗଗତି ପାଏ ପ୍ରାଣୀ
ଆସି ଯେବେ ନ ପାରୁ ତୁ ରହିଥାଅ ତୁନି ।
ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଭୀମସେନ ହେଲା ମୋହଗତ
ବୋଲେ ଭୋ ଦେବ ମୁହିଁ ତ ରହିଲିଟି ଏଥ ।
ଏହା ବୋଲନ୍ତେ ଯୁଧିଷ୍ଠି ଅନାଇଲେ ପଛ
ଦେଖିଲେ ଉଠି ଆସୁଛି ପବନର ବଛ ।
ବାମଅଙ୍ଗେ ଭରା ଦେଇ ଯାଉଅଛି ପେଲି
ଏହା ଦେଖିଣ ଯୁଧିଷ୍ଠିଦେବ ଦେବ ତାକୁ ବୋଲି ।
ବାବୁ ତୋ ପ୍ରାୟେକ କ୍ଷତ୍ରୀ ନିଶତ ହୋଇଣ
ସ୍ତିରୀଅଙ୍ଗେ ପେଲି ଆସ ଏ ସ୍ୱର୍ଗ ଭୁବନ ।

ଯୁଧିଷ୍ଠିଠାରୁ ଏମନ୍ତ ଶୁଣିଣ ମାରୁତି
ଡାହାଣ ଅଙ୍ଗେ ସେ ଚାଲେ ବୃକୋଦରମୂର୍ତ୍ତି ।
ଡାହାଣ ଅଙ୍ଗେ ପାତନ୍ତେ ପଡ଼ିଲା ବାହୁଡ଼ି
ଜଗତର ମାତା ତାକୁ ବସିଲେକ ମାଡ଼ି ।
ମହାମାୟୀ ଭୀମକୁ ଯେ ମାଡ଼ିଣ ବସନ୍ତେ
ଡାକ ଦିଅଇ ଭାଇ ହେ ସଙ୍ଗେ ନିଅ ମୋତେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ କେତେ ବୈକୁଲ୍ୟ ତୁ ହେଉ
ତୁନିହୋଇ ଶୋଇଥାଅ କିମ୍ପା କଥା କହୁ ।
ନିରାଶ ବଚନେ ଭୀମ ପଡ଼ିଲାକ ଲୋଟି
ହିମବନ୍ତ ଶିରରେ ଉଠିଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠି ।
ଜୟ ଜୟ ଜଗନ୍ନାଥ ଶରଣ ରକ୍ଷଣ
ଜୟ ହେ ନୀଳାଦ୍ରି ନାଥ ଦୁଃଖ ନିବାରଣ ।
ଆହେ ଦୟାମୟ ହରି ଶଙ୍ଖଚକ୍ରଧାରୀ
ତୁରିତେ ଛେଦନ କର ଦୁରିତ ମୋହରି ।
ଏ ଭବସାଗରେ ପଡ଼ି ନିଶ୍ଚେ ଗଲି ବୁଡ଼ି
ତୁମ୍ଭ ନାମ ନ ଭଜିଲେ ଦିନେ ହେଲେ ହୁଡ଼ି ।
ସର୍ବଦା ପାପ ପଥରେ ମନ ବୁଡ଼ାଇଲି
କେମନ୍ତେ ତରିବି ବୋଲି ଦିନେ ନ ଚିନ୍ତିଲି ।
ତୁମ୍ଭରି ନାମ କେବଳ ସେ ପଥକୁ ଭେଳା
ବାଧାବିଘ୍ନ ଛେଦିପାରି କର ଚକାଡୋଳା ।
ଶୂଦ୍ରମୁନି ଶାରଳାର ଭକତିକୁ ଘେନ
ସୂର୍ଯ୍ୟସୁତ ସହିତରେ ନ ହେଉ ମିଳନ ।

—୦—

ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କର ନରକ ଦର୍ଶନ ଓ ଛୟାଣୋଇ ସହସ୍ର ରାଜାଙ୍କର ମୁକ୍ତି

ପୁଚ୍ଛା କରିଲେ ବିଲଙ୍କା ଦେଶ ନରପତି
ମୋତେ କହିବା ହେଉନ୍ତୁ ହେ ମୁନି ଅଗସ୍ତି ।
ଭୀମ ପାର୍ଥ ସହଦେବ ନକୁଳ ଦ୍ରୌପଦୀ
ତନୁତ୍ୟାଗ କରିଯାନ୍ତେ ସର୍ବେ ଯଥାବିଧି ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ହିମଗିରି ଶିଖରେ ଉଠିଲେ
ସେହିଠାରୁ କେଉଁରୂପେ ସୁରପୁର ଗଲେ ।
ଶେଷ ପ୍ରାୟ ହେଲା ତୁମ୍ଭ ଭାରତ ଆଖ୍ୟାନ
ବାକିତକ କହି ମୋର ତୃପ୍ତି କର ମନ ।
କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ମୁନି ପୁଣି ଶୁଣ ରାଜା
ହିମଗିରି ଶିଖେ ଉଠି ଧର୍ମଙ୍କ ତନୁଜା ।
ପଞ୍ଚାଶ ଯୋଜନ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱେ ଦିଗକୁ ଉଠିଲେ
ପର୍ବତ ଉପରେ ବସି ଭୀମକୁ ଚାହିଁଲେ ।
ତେତିଶ କୋଟି ଦେବତା ଗତାଗତ ପଥ
ଦେଖି ସାଧୁବାଦ କଲେ ଧନ୍ୟ ତୁ ପର୍ବତ ।
ଦେଖନ୍ତି ଯୁଧିଷ୍ଠିଦେବ ଦେବ ଆକାଶ ସ୍ୱରୂପ
ଦେବ ଦୁନ୍ଦୁଭି ଶୁଭଇ ହୋଇ ମହାଦର୍ପ ।
ମନୁରାଜା ଅଗସ୍ତିଙ୍କୁ ପୁଣି ପଚାରିଲେ
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ହିମବନ୍ତ ପର୍ବତେ ଉଠିଲେ ।
ଦେବତାମାନଙ୍କୁ ସେହି ଦେଖିଲେକ ଯେବେ
ଆକାଶକୁ ଚାହିଁଲେ ସେ ଆଉ କେଉଁଭାବେ ।
କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ମୁନି ମହାବ୍ରହ୍ମବେତ୍ତା
ତୁ ଯାହା ପୁଚ୍ଛିଲୁ ହିମବନ୍ତର ବାରତା ।
ଶୁଦ୍ଧସ୍ଫଟିକ ଯେ ତେଜ ପର୍ବତର ବର୍ଣ୍ଣ
ନବକୋଟି ଆୟତନ ଅଟଇ ସେ ପୁଣ ।
ହିମଗିରି ଆୟତନ ଲକ୍ଷେକ ଯୋଜନ
ସେ ପର୍ବତେ ରହିଥାନ୍ତି ଭାସ୍କର ରାଜନ ।
ତହୁଁ ସେ ଉଦୟ ଯହୁଁ ହୁଏ ଦିନକର
ମର୍ତ୍ତ୍ୟମଣ୍ଡଳ ମଧ୍ୟରୁ ତୁଟଇ ତିମିର ।
ଅନନ୍ତଗିରି ବସଇ ଦକ୍ଷିଣର କୋଣେ
ସେ ପର୍ବତ ଅଟଇ ଯେ ଏହା ପରମାଣେ ।
ତହିଁରେ ବିଜେ ଅନନ୍ତ ଦେବ ନାରାୟଣ
ପଶ୍ଚିମରେ ମେରୁ ଗିରି ଏହୁ ପରମାଣ ।
ସେ ପର୍ବତ ଉପରେ ଯେ ବସେ ସୁରପତି
ଉତ୍ତରରେ ହିମବନ୍ତ ଅଟେ ଏହିମତି ।
ସେହି ପର୍ବତ ଉପରେ ବିଜେ ସଦାଶିବ
ଏ ଚାରି ପର୍ବତ ଅଟେ ଜାଣ ଅଧାସ୍ୱର୍ଗ ।
ଏ ଚାରି ପର୍ବତ ତଳେ ସସାଗରା ପୃଥ୍ୱୀ
ଏହାଙ୍କର ଚାରିଦିଗେ ଆବୋରି ଅଛନ୍ତି ।
ହିମବନ୍ତ ପରବତେ ଯାଇଣ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ପର୍ବତ ତଳ ଦେଶକୁ କରିଲେ ସେ ଦୃଷ୍ଟି ।
ଦେଖିଲେ ସେଠାରେ ଅଛି ଏକ ଜୀର୍ଣ୍ଣ କୂପ
ତହିଁ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ଛୟାଣୋଇ ସସ୍ର ନୃପ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଦରଶନେ ପାଇ ସଦ୍‌ଗତି
ନର୍କରୁ ତରିଣ ଗଲେ ସେ ସର୍ବ ନୃପତି ।
ଅଗସ୍ତିଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ ମନୁ ନୃପନାଥ
କିମ୍ପା ରାଜାମାନେ ନର୍କେ ହୋଇଲେ ପତିତ ।
ଅଗସ୍ତି ବୋଇଲେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ କତି ଥିଲେ
ଯୁଦ୍ଧର ପ୍ରଥମ ଦିନ ପଳାଇଣ ଗଲେ ।
ଯାଇ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ପାଦେ ପଶିଲେ ଶରଣ
ଯୁଦ୍ଧେ ନିସତ ହୋଇଣ ଲଭିଲେ ମରଣ ।
ସେଥିପାଇଁ ଯମରାଜା ହୋଇ କୋପାନ୍ୱିତ
ସ୍ୱର୍ଗରାଜ୍ୟେ ନ ଛାଡ଼ିଲେ ରୁଦ୍ଧ କଲେ ପଥ ।
ପୁଣି ଜୀର୍ଣ୍ଣକୂପେ ତାଙ୍କୁ କରିଲେ କ୍ଷେପଣ
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କୁ ଦେଖି ସର୍ବେ ଲଭିଲେ କାରଣ ।

ସ୍ୱୟଂ ଧର୍ମ ଅବତାର ବଦନକୁ ଦେଖି
ନର୍କରୁ ସେ ତରିଗଲେ ପାପକୁ ଉପେକ୍ଷି ।
ଆକାଶରେ ଥାଇ ସେହୁ ଧର୍ମ ନରପତି
ନର୍କ ଦର୍ଶନ କିମ୍ପାଇଁ କଲେ ହୋ ଅଗସ୍ତି ।
ଅଗସ୍ତି ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ମନୁରାୟେ
ସତ୍ୟେ ସଂସାର ପାଳନ କଲେ ଧର୍ମରାୟେ ।
ଧର୍ମରୁ ଆନକଥା ଯେ ନ କହନ୍ତି ବାଣୀ
ତେଣୁ କରି ଭେଟିଥିଲେ ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ରପାଣି ।
ଭାରତ ଯୁଦ୍ଧରେ ମହାଯୋଦ୍ଧା ଅଟେ ଦ୍ରୋଣ
ହାତେ ଅସ୍ତ୍ର ଥିଲେ ତାର ନାହିଁଟି ମରଣ ।
ଅଶ୍ୱଥାମା ହତ ବୋଲି ଶୁଣିଲେ ସେ କର୍ଣ୍ଣେ
ତେବେ ସେହୁ ଅସ୍ତ୍ରତ୍ୟାଗ କରିବେ ଯେ ରଣେ ।
ପାଣ୍ଡବେ କୂଟ ଉପାୟ କଲେ ସେହି ରୀତି
ଭୀମ ସେନ ମାଇଲେକ ଅଶ୍ୱଥାମା ହାତୀ ।
ଅଶ୍ୱଥାମା ରଥ ଭୀମ ପୁଣି ଫିଙ୍ଗିଦେଲା
ସରସ୍ୱତୀ ତୀର୍ଥେ ଯାଇ ସେ ରଥ ପଡ଼ିଲା ।
ଅଶ୍ୱଥାମା ହତ ବୋଲି ଶୁଭିଲାକ ବାଣୀ
ପୁତ୍ରକୁ ଲୋଡ଼ିଲେ ଦ୍ରୋଣ ନ ପାଇଲେ ପୁଣି ।
ଅକ୍ରୁରୁ ପାଣ୍ଡବ ଥାଟେ ଗୁରୁ ପଚାରିଲେ
ଅଶ୍ୱଥାମା ଦେଖିନାହୁଁ ସକଳେ ବୋଇଲେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ ଗୁରୁ ଯାଇ ପୁଣି
ସେ କହିଲେ ଅଶ୍ୱଥାମା ହତ ଇତିବାଣୀ ।
ଏହାଛଡ଼ା ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କୁ ପାପ ନାହିଁ କିଛି
ଏହି ପାପକୁ ନରକ ଦର୍ଶନ ହୋଇଛି ।
ଶୁଣିଣ ଆନନ୍ଦ ହେଲେ ଧର୍ମ ମହାରାଜା
ବୋଇଲେ ସବୁ ସନ୍ଦେହ ମନୁ ହେଲା ତେଜ୍ୟା ।
ଜୟ ଜୟ ଜଗନ୍ନାଥ ଜଗତପାଳକ
ସକଳ ଜନମାନଙ୍କ ମୁକତି ଦାୟକ ।
ବିଜୟ କରିଛ ପ୍ରଭୁ ମହୋଦଧି ତୀରେ
ଭ୍ରାତା ଭଗିନୀଙ୍କୁ ଘେନି ବଡ଼ ଦେଉଳରେ ।
ସଂସାର ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଭୁ ବିସ୍ତାରିଛ ଯଶ
ତେଣୁ ନରେ ଭକ୍ତିଭରେ ଯାନ୍ତି ତୁମ୍ଭ ପାଶ ।
ଦର୍ଶନ କରିଣ ତବ ପବିତ୍ର ଚରଣ
ସକଳ ପ୍ରକାର ପାପୁଁ ପାନ୍ତି ପରିତ୍ରାଣ ।
ସେ ପଦ କମଳେ ପ୍ରଭୁ ରହୁ ମୋର ମତି
ଶାରଳା ଦାସକୁ ଦିଅ ଅନ୍ତିମ ମୁକତି ।

—୦—

ଶ୍ୱାନରୂପେ ଧର୍ମଙ୍କର ପ୍ରବେଶ ଓ ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କର ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ସ୍ତବ

ଏଥୁଅନନ୍ତରେ ପୁଚ୍ଛାକଲେ ମନୁରାଜା
ଅଗସ୍ତିଙ୍କ ପାଦେ ଅର୍ଘ୍ୟଦେଇ କଲେ ପୂଜା ।
ବନ୍ଧୁ ସୋଦର ନାହାନ୍ତି ଏକାକୀ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ଆଉ କେଉଁ କୃତ୍ୟ କଲେ ହିମବନ୍ତେ ଉଠି ।
ସେହିକଥା ଶୁଣିବାକୁ ଅଭିଳାଷ ମୋର
କହନ୍ତି ଅଗସ୍ତି ମୁନି ଶୁଣ ନୃପବର ।
ଶୁଣ ଆହେ ମହାରାଜା ଅପୂର୍ବ ଭାରତୀ
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ଶୂନ୍ୟ ଶୂନ୍ୟ ଚଉକତି ।
ବୋଇଲେ ବନ୍ଧୁ ସୋଦର ମାରିହେଲି ଏକା
ଶ୍ରୀସମ୍ପଦ ହରାଇ ମୁଁ ଭୁବନରେ ଲେଖା ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଖେଦ ଜାଣି ଧର୍ମ ଦଇବତେ
ଶ୍ୱାନ ରୂପରେ ଭେଟିଲା ତାର ନିଜ ସୁତେ ।
ଶୁଣ ଚଇତନ ଶୁକ୍ଳବର୍ଣ୍ଣ ଶ୍ୱାନ କାୟେ
ଧବଳ ଶୁଦ୍ଧ ସ୍ଫଟିକ ହୀରକର ପ୍ରାୟେ ।
ଅଦ୍‌ଭୁତରେ ଯାଇଣ ଛାମୁରେ ସେ ଭେଟି
ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଲେ ଧରମ ଯୁଧିଷ୍ଠି ।
ଏହି ମହାହିମ ଅଟେ ମିଳାଇଲା ଭାଳି
ଏଡ଼େ ହିମସ୍ଥାନେ ଶ୍ୱାନ କେଉଁରୂପେ ମିଳି ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ମୁହିଁ ଅଟେ ଏବେ ଏକା
ଏହି ଶ୍ୱାନଗୋଟି ମୋର ହୋଇଲାକ ସଖା ।
ତାହାଙ୍କ ଛାମୁରେ ଉଭାହୋଇ ସେହି ଶ୍ୱାନ
ନିରୂପିଣ ଚାହିଁଇ ସେ ତାହାଙ୍କ ବଦନ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିଦେବ ବସିଲେ ଦ୍ରୋଣବଟ ତଳେ
ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗେ ଚାହିଁ ଦେବ ଭାବନ୍ତି ଆକୁଳେ ।
ସଖା ସୋଦର ବାନ୍ଧବ ମୋହର ତ ନାହିଁ
ଦିଗ ନ ଦିଶଇ କିଛି ଆଉ ଯିବି କାହିଁ ।
ଏହିରୂପେ ସୁମରନ୍ତେ ଜାଣି ଦେବ ପିତା
ଅମରନାଥଙ୍କୁ ରାଇ ବୋଇଲେ ବିଧାତା ।
ପୁଷ୍ପକ ବିମାନ ଘେନି ଯାଅ ସୁନାସୀର
ହିମବନ୍ତ ବଟତଳେ ଛନ୍ତି ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
ବିମାନେ ବସାଇ ତାକୁ ବେଗରେ ଅଣାଅ
ଅମର ପୁରରେ ପୂଜା ତାହାଙ୍କୁ ଦିଆଅ ।
ପିତା ଆଜ୍ଞାରେ ଚଳିଲେ ତହୁଁ ସସ୍ରଯୋନି
ହିମବନ୍ତେ ପ୍ରବେଶିଲେ ଯାଇ ତତକ୍ଷଣି ।
ବାସବ ଦେବତାଙ୍କୁ ସେ ଦେଖିଣ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ବଟ ତଳରୁ ଆସନ ଛାଡ଼ି ବେଗେ ଉଠି ।
ବାସବଙ୍କୁ ବିନୟରେ କରିଲେ ଭକତି
ଜୟ ତୁ ବାସବ ବୃନ୍ଦାରକ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ।

ଆବର୍ତ୍ତକ ସମ୍ବର୍ତ୍ତକ ଦ୍ରୋଣ ଯେ ପୁଷ୍କର
ଏମାନେ ସର୍ବଦା ଥାନ୍ତି ଭୃତ୍ୟପଣେ ତୋର ।
ଅଗ୍ନିବାଣ ବଜ୍ରବାଣ ବଜ୍ରସୂତି ବାଣ
ଆର୍ଦ୍ରାବଳି ବାଣ ପୁଣି ଅର୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦ୍ର ବାଣ ।
ଏହି ଅସ୍ତ୍ରମାନ ତୋର ବଚନରେ ଯାଇ
ଅନନ୍ତକୋଟି ଠାକୁର ଦେବ ଅଟୁ ତୁହି ।
ସ୍ୱାମୀ ହେଲେ ଜିଣିଲୁ ତୁ ଶୂନ୍ୟ ଅଣଚାଶ
ତପନ ସାଧନ ନାଡ଼ୀ ପୁଣି ଅବକାଶ ।
ପରମବ୍ରହ୍ମ ସ୍ୱରୂପ ଅଟୁ ଏକ ନାମ
ସର୍ବଦେବଙ୍କ ଉପରେ ଇନ୍ଦ୍ର ତୋର ନାମ ।
ପଚିଶ କୋଟି ଅନନ୍ତ କୋଟି ତୋର ରେଖା
ପଞ୍ଚବିଂଶ ପ୍ରକୃତି ତୁ ଅଟୁ ଦେବ ଶାଖା ।
ତୋହ ବ୍ୟତିରେକେ ଆନ କେ କରିବ ରକ୍ଷା
ପରଂବ୍ରହ୍ମ ମୂର୍ତ୍ତି ଅଟୁ ଜୀବଙ୍କର ସଖା ।
ଏ ସଂସାର ପ୍ରତିପାଳୁ କରାଇଣ ବୃଷ୍ଟି
ମୋହିନୀ ଖଟନ୍ତି ତୋତେ ଚଉଷଠି କୋଟି ।
ମହାନାଗ ଆରୋହିଣ ଗଳେ ପଦ୍ମମାଳ
ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ନାଥ ତୁହି ଦେବ ଆଖଣ୍ଡଳ ।
ସ୍ୱାମୀ ଦିନକର ସଙ୍ଗେ ହରୁ ଋଷିପତ୍ନୀ
ତାହାଙ୍କ ଶାପେ ହୋଇଲା ତୋର ସସ୍ରଯୋନି ।
ସ୍ୱାମୀ ଚଉଷଠି କୋଟି ଘେନି ବିଳାସିନୀ
ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କ୍ରୀଡ଼ା କରୁ ଦିବସ ରଜନୀ ।
ସ୍ୱାମୀ କଉଣପଙ୍କର ଅଟୁ ଦର୍ପ ଗଞ୍ଜା
ଗଜରାଜ ଆରୋହିଣ ହୋଇ ମହାତେଜା ।
ସ୍ୱାମୀ ଦେବ ଭୁବନର ନାୟକ ଦେବତା
ତୁହି ଚରାଚର ସୃଷ୍ଟି ପାଳନ୍ତା ରଖନ୍ତା ।
ଶ୍ରୀଇନ୍ଦ୍ର ଦେବତାଙ୍କର ଚରଣକୁ ସେବି
କହେ ଶ୍ରୀ ଶାରଳା ଦାସ ଶୂଦ୍ରମୁନି କବି ।

—o—

ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କର ଧର୍ମ ପରୀକ୍ଷା ଓ ସ୍ୱଶରୀରରେ ସ୍ୱର୍ଗ ଗମନ

ଏଥୁଅନନ୍ତରେ ବିଲଙ୍କ ଦେଶ ମହାରାଜା
ଅଗସ୍ତିଙ୍କ ପାଦତଳେ କରି ଦିବ୍ୟପୂଜା ।
ବସନ କୁଣ୍ଡଳ ରତ୍ନମାଳମାନ ଦେଇ
ଶତଦଣ୍ଡ ପ୍ରଣମିତ ପାଦପଦ୍ମେ ହୋଇ ।
ବୋଇଲେ ଶୁଣିଲି ସ୍ୱର୍ଗାରୋହଣର କଥା
କିସ ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତର ଦେଲେ ସେ ଇନ୍ଦ୍ରଦେବତା ।
ଶୁଣ ଆହେ ମହାରାଜା ବଦନ୍ତି ଅଗସ୍ତି
ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କୁ କୋଳ କଲେ ଯାଇ ସୁରପତି ।
ବୋଇଲେ ପିତାଙ୍କ ଆଜ୍ଞା ଯିବୁ ସ୍ୱର୍ଗବାସ
ପୁଷ୍ପକ ବିମାନେ ଆସି ବେଗେ ହୋଇ ବସ ।
ତୋତେ ବାଟ ଚାହିଁଛନ୍ତି ଚାଲ ଯିବା ବେଗେ
ତେତିଶକୋଟି ଦେବତା ବସିଛନ୍ତି ସ୍ୱର୍ଗେ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ମୁଁ ଯେ ନାଶିଲି ସୋଦର
ଏକା ହୋଇଣ କେମନ୍ତେ ଯିବି ମୁଁ ଅମର ।
ଇନ୍ଦ୍ର ବୋଇଲେ ବାବୁରେ ତୋର ସର୍ବଭ୍ରାତେ
ସଭାରେ ବସିଅଛନ୍ତି କୃଷ୍ଣଙ୍କ ସହିତେ ।
ବିମାନେ ବସନ ବିଳମ୍ବେ ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ
ତୋହର ଯିବାକୁ ଦେବେ ବାଟ ଛନ୍ତି ଚାହିଁ ।
ଇନ୍ଦ୍ରଦେବତା ବଚନେ ଉଠି ଧାତିକାରେ
ଶୁକ୍ଳାମ୍ବର କୁକୁରକୁ ଧଇଲେ କୋଳରେ ।
ଇନ୍ଦ୍ର ବୋଇଲେ ଏହୁ ତ ଦେଖ ଦେଖ ଶ୍ୱାନ
ଯେତେ ବସ୍ତ୍ରେ ଛୁଇଁ ତେତେ ବସ୍ତ୍ରେ କରି ସ୍ନାନ ।
ଯାତ୍ରା ଯୋଗରେ ଛୁଇଁଲେ ଅଯାତ୍ରା ଅଟଇ
ଯା ପଦରଜ ପଡ଼ିଲେ ଆୟୁଷ ତୁଟଇ ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିଦେବଙ୍କ ମନ ବିଡ଼ିବା ନିମନ୍ତେ
ଧର୍ମଭାବ ଜ୍ଞାନ ପାଇଁ ବୋଇଲେ ଏମନ୍ତେ ।
ଇନ୍ଦ୍ର ଜାଣଇ ସେ ଶ୍ୱାନ ଧରମ ଦେବତା
ଧର୍ମ କଷଣ ନିମନ୍ତେ ଏସନକ କଥା ।
ଧର୍ମ ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କର ମନ ବିଡ଼ିବାକୁ
ଅନେକ ଭର୍ତ୍ସନା ସେହୁ କରିଲେ ଶ୍ୱାନକୁ ।
ଏ ଦେବ ବିମାନ ଅଟେ ଦେଖରେ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ଏ ଶ୍ୱାନ ପାମର ଯିବ କେଉଁଠାକୁ ଉଠି ।
ଯୁଧିଷ୍ଠିଦେବ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ମଘବାନ
ଏ ବଡ଼ ମହତ୍ତ୍ୱ ଜନ୍ତୁ ପୁଣି ପୁଣ୍ୟବାନ ।
ଅନେକ ବନ୍ଧୁ ସୋଦର ମୋର ଥିଲେ ସାହା
ଏକାଳେ କେହି ନୋହିଲେ କରିବାକୁ ଆହା ।
ମୋର ଧର୍ମ ରକ୍ଷା କଲା ଏହିଗୋଟି ଶ୍ୱାନ
ମୋର ଦୟା ଥିଲେ ଯାକୁ ବସାନ୍ତି ବିମାନ ।
ଦେବ ବିମାନ ବୋଲିଣ କରିଲି ତ୍ୟକତ
ସତେ କି ସେ ସ୍ୱର୍ଗ ଆଉ ହେବ ପରାପତ ।
ଏତେ ବୋଲି ସେ ଶ୍ୱାନକୁ ଧରି ଦୁଇଭୁଜେ
ଦେବ ବିମାନେ ଯୁଧିଷ୍ଠି ଯାଇଁ ହେଲେ ବିଜେ ।
ଇନ୍ଦ୍ରଦେବତା ଦେଖିଣ କରିଲେ ପ୍ରଶଂସା
ସଦା ଜୟ ହେଉ ତୋର ଏମନ୍ତ ମନୀଷା ।
ସତ୍ୟପଣେ ସଂସାର ତୁ ଜିଣିଲୁ ସମସ୍ତ
ପାଷାଣେ ଦେହେ ଲାଗିଲେ ଯେହ୍ନେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପତ୍ର ।
ଅଭେଦ୍ୟ ସ୍ନେହରେ ଯେହ୍ନେ ନ ଭେଦଇ ଶର
ଅନେକ ଯେ ହତ୍ୟାଦୋଷ ହୋଇଗଲେ ପାର ।
ସ୍ୱୟଂ କୃଷ୍ଣ ଉତପତ୍ତି ହୋଇଲେ ମେଦିନୀ
ଯାଇ ନ ପାରିଲେ ସ୍ୱର୍ଗେ ନିଜ ଦେହ ଘେନି ।
ତୋର ଧର୍ମବଳେ ଘେନି ତୁହି ଗୋ ଶରୀର
ଯିବା ପାଇଁ କି ସକ୍ଷମ ହେଲୁ ସ୍ୱର୍ଗପୁର ।

ଏହା କହିଣ ବୋଇଲେ ଶୁଣରେ ଯୁଧିଷ୍ଠି
ଚିହ୍ନି ନ ପାରିଲୁ ତୁହି ଏହି ଶ୍ୱାନଗୋଟି ।
ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଇଲେ ମୋର ଅଟେ ଚର୍ମ ଆଖି
ଶ୍ୱାନ ଛଡ଼ା ଆନ ମୋତେ ନ ଦିଶଇ କିଛି ।
ଇନ୍ଦ୍ର ବୋଇଲେ ଚିହ୍ନିଲା ଯାକୁ ତୋର ମାତା
ନିରାକାର ପୁରୁଷ ଏ ଧରମ ଦେବତା ।
ଶୂନ୍ୟରୁ ଶବଦ ଆସି ଶୁଭଇ ଯାହାର
ଚିହ୍ନବର୍ଣ୍ଣ ନ ଦିଶଇ ସ୍ୱୟଂ ନିରାକାର ।
ଆଦ୍ୟରୁ ଶୂନ୍ୟ ଉତ୍ପତ୍ତି ଶୂନ୍ୟରୁ ପବନ
ପବନରୁ ଜଳ ଜାତ ଜଳରୁ ତପନ ।
ତପନରୁ ହିମ ହେଲା ହିମୁଁ ଦୁଗ୍ଧ ଜାତ
ସେ ଦୁଗ୍ଧ ହୋଇଲା ପୁଣି ଫେଣେ ପରିଣତ ।
ପବନର ମନ୍ଥନେ ଫେଣୁ ଜାତ ହେଲା ଅଣ୍ଡ
ସେ ଅଣ୍ଡ ଗୋଟି ଫୁଟିଣ ବିକଶେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ।
ଶୁଦ୍ଧ ସ୍ଫଟିକ ପରାୟେ ଯାର ରୂପଗୋଟି
ସେହି ଏ ଧର୍ମଦେବତା ଚିହ୍ନରେ ଯୁଧିଷ୍ଠି ।
ସଂକ୍ଷେପ କରି କହିଲେ ଯହୁଁ ଦେବରାୟେ
ଶ୍ୱାନରୂପ ତେଜି ଧର୍ମ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଏ ।
ଶୂନ୍ୟରେ ଥାଇ ସଧୀରେ ବିକାଶିଲେ ବାଣୀ
ବିମାନ ଆରୋହି ତୁ ହୋ ଚଳ ନୃପମଣି ।
ଶୂନ୍ୟରେ ଥାଇ ଶବଦ ପୁଣି ଦେଲେ ଧର୍ମ
ସତ୍ୟବାଦୀ ପୁରୁଷ ତୁ ସବୁହୁଁ ଉତ୍ତମ ।
ତୁ ହୋ ହିମବନ୍ତ ଆସି ହୋଇଲୁ ଯେ ଏକା
ଦିଗମ୍ବର ହେଲୁ ବାବୁ କେହି ନାହିଁ ସଖା ।
ଆମ୍ଭେ ଶ୍ୱାନରୂପେ ହୋଇଗଲୁ ତୋର ଆଗେ
ବିମାନେ ବସି ତୁ ଯାଅ ଏ ଅମରସ୍ୱର୍ଗେ ।
ଭୀମ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ନକୁଳ ସହଦେବ ବୀରେ
ନ ଦେଖି ତୋତେ ସେ ଥିବେ ବିସ୍ମୟ ମନରେ ।
ପ୍ରଳୟ ସଂସାରେ ଯାଇ ପୁଣି ହେଲି ସ୍ଥିତି
ପୁଣି ମୋ ସଂସାରେ ତୁମ୍ଭେ ହେବ ଉତପତ୍ତି ।
ଏତେ ବୋଲିଣ ଗଗନେ ଗଲେ ନିରାକାର
ବିମାନେ ଘେନିଣ ତହୁଁ ବିଜେ ସୁନାସୀର ।
ଶୁଣ ଆହେ ଚଇତନ ଧର୍ମଙ୍କ କୁମର
ସ୍ୱର୍ଗରାଜ୍ୟେ ପ୍ରବେଶିଲେ ଧରି ସ୍ୱଶରୀର ।
ବାସବର ପୁତ୍ରମାନେ ଚଉଷଠି କୋଟି
ବଜାନ୍ତି ତାଳକଂସାଳ ଧରିଣ ଅଧାଟି ।
ଅମରମାନେ କରିଲେ ତହୁଁ ଶଙ୍ଖଧ୍ୱନି
ବେଦ ଉଚ୍ଚାରଣ କଲେ ମିଳି ସର୍ବ ମୁନି ।
ଅମର ବିଳାସିନୀ ଯେ ଚଉଷଠି କୋଟି
ତାଳ ଲୟରେ ନାଚନ୍ତି ହୋଇ ପରିପାଟୀ ।
ମର୍ଦ୍ଦଳ ବିଜୟେ ଘୋଷେ ଦୁନ୍ଦୁଭି ବଜାଇ
ଚାଲନ୍ତେ ସ୍ୱର୍ଗଭୁବନ ସୁନ୍ଦର ଦିଶଇ ।

ଧର୍ମନନ୍ଦନ ବିଜୟ କଲେ ସ୍ୱର୍ଗପଥେ
ଜୟ ଜୟ ଶବଦ ଯେ କରନ୍ତି ସମସ୍ତେ ।
ବିଦ୍ୟାଧରୀମାନେ କରେ ଧରି ଅର୍ଘ୍ୟଥାଳୀ
ସାନନ୍ଦେ ସୁନ୍ଦରୀମାନେ ଦ୍ୟନ୍ତି ହୁଳହୁଳି ।
ପାଦଗତି କଲେ ଦେବ ତେତିଶ ଯେ କୋଟି
ବିହନ୍ତା ପୁରୁଷ ଶୂନ୍ୟେ କଲେ ପୁଷ୍ପବୃଷ୍ଟି ।
ଧର୍ମନନ୍ଦନ ଚାଲନ୍ତେ ଅମର ଶୋଭଇ
ଦିବ୍ୟ ଅବତାରେ ଦେବ ମନକୁ ମୋହଇ ।
ଇନ୍ଦ୍ରଦେବତା ଆକାଶେ କରିଲେ ସମ୍ଭବ
ଅମଚ ସଭାରେ ବିଜେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଦେବ ।
ଦେବତାଏ ସମୁଦ୍ରକୁ ମନ୍ଥିବାର କାଳେ
ସୁଧା ଜାତ ପାନେ ମତ୍ତ ଯେହ୍ନେ ଦିଗପାଳେ ।
ସେହିପରି ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କୁ ଦେଖି ସର୍ବ ଦେବେ
ମାତିଗଲେ କୋଳାହଳ ଆନନ୍ଦ ଉତ୍ସବେ ।
ବିହନ୍ତା ପୁରୁଷ ଦେଲେ ଆସ୍ଥାନକୁ ଛାଡ଼ି
ବସିଲେ ଧର୍ମନନ୍ଦନ ସେ ସ୍ଥାନକୁ ମାଡ଼ି ।
ଏମନ୍ତ କାଳରେ ଭୀମ ପୁଣି ଅରଜୁନ
ନକୁଳ ସହଦେବ ଯେ ହୋଇ ତୋଷମନ ।
ଚାରି ଭାଇଯାକ ଗଲେ ଆନନ୍ଦ ମନରେ
ଯୁଧିଷ୍ଠିଙ୍କୁ ପ୍ରଣମିଲେ ସଭାର ତଳରେ ।
ଯଦ୍ୟପି ଅମରପୁରେ ପାଇଲେ ସେ ପୂଜା
ଏକା ହୋଇ କି କରନ୍ତେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ରାଜା ।
ଭୀମ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ନକୁଳ ସହଦେବ ଦେଖି
ଅତି ପୁଲକିତ ହେଲେ ବ୍ୟାକୁଳ ଉପେକ୍ଷି ।
ଶୁଣି ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ଅଗସ୍ତି ବୋଇଲେ
ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଦେବ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନକୁ ଦେଖିଲେ ।
ଅନେଶ୍ୱତ ଭ୍ରାତାମାନେ ଗୋବିନ୍ଦ ରାଜାର
ପନ୍ନଗ ନାରାୟଣଙ୍କୁ ନେଲେ ସ୍ୱର୍ଗପୁର ।
ଭୀଷ୍ମ କର୍ଣ୍ଣ ଦ୍ରୋଣ ଶଲ୍ୟ ଆବର ଶକୁନି
ବସିଲେ ସ୍ୱର୍ଗେ ନକ୍ଷତ୍ର ରୂପକୁ ସେ ଘେନି ।
ଭାରତ ଯୁଦ୍ଧେ ପଡ଼ିଲେ ଯେତେ ଯେତେ ଲୋକ
ଶକ୍ତ ଅବା ନିଶକ୍ତାଦି ହୋଇଗଲେ ମୋକ୍ଷ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସାରଥି ଥିଲେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନର ରଥେ
ତାହାଙ୍କୁ ଦେଖି ସମସ୍ତେ ଗଲେ ସ୍ୱର୍ଗପଥେ ।
ରଣଯାଗର କାଳରେ କୃଷ୍ଣ ପରସାଦେ
ବ୍ରାହ୍ମଣ କିବା ଚଣ୍ଡାଳ ସ୍ୱର୍ଗେ ଗଲେ ହାଦେ ।
ସଞ୍ଜୟ ବିଦୂର ପୁଣି ଲକ୍ଷ୍ମଣ କୁମର
ଅଭିମନ୍ୟୁ ସହିତରେ ପାଞ୍ଚୋଟି କୁମର ।
ଘଟୋତ୍କଚ ଅଳମ୍ବୁଷ ଏହି ଆଦି କରି
ସୋମବଂଶକୁ ଦେଖିଲେ ଅମର ନଗରୀ ।
ସମସ୍ତ ବଂଶ ଦେଖିଲେ ରାଜା ଯୁଧିଷ୍ଠିର
କେବଳ ଦେଖା ନ ହେଲା ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କର ।
କୁରୁପାଣ୍ଡବ ପକ୍ଷର ଉଭୟ ସଇନି
ପଡ଼ନ୍ତେ ଲକ୍ଷେ ରାଜାଙ୍କ ଆଦି ଯେତେ ପୁଣି ।

ପୃଥ୍ୱୀରେ ଯେପରି ହେଉଥିଲେ ଆତଯାତ
ସେହି ପ୍ରକାରେ ସ୍ୱର୍ଗରେ ହୋଇଲେ ସମସ୍ତ ।
ଶୁଣ ଆହେ ପୁଣ୍ୟଜନେ ଭାରତ ଭକତି
ପଢ଼ି ଶୁଣି ଏହିରୂପେ ପାଅ ସଦ୍‌ଗତି ।
ଶ୍ରୀମହାଭାରତ ଏହୁ ଅମୃତର ବାଣୀ
ତୃଷାରେ ରୁଚଇ ଯେହ୍ନେ ସୁଶୀତଳ ପାଣି ।
କର୍ଣ୍ଣେ ପିବନ୍ତେ ନିର୍ମଳ ହୋଇଯାଏ କାୟ
ପାପ କଳୁଷ ନ ରହେ ଯମେ କିସ ଭୟ ।
ଯେବଣ ମହାଭାରତ ଚାରିବେଦ ଅର୍ଥ
ମୁହିଁ ତାହା କହିଲଇଁ ସଜ୍ଜନଙ୍କ ହିତ ।
ଯେବଣ ଜନେ ଶୁଣନ୍ତୁ ବିଷ୍ଣୁରସ ବାଣୀ
ନାନାଦି ପାପ ଖଣ୍ଡନ୍ତି ଦେବ ଚକ୍ରପାଣି ।
ଧର୍ମ ଅର୍ଥ କାମ ମୋକ୍ଷ ଚତୁର୍ବର୍ଗ ପାଇ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପାଟରାଣୀ କେବେ ନ ଛାଡ଼ଇ ।
ଅପୁତ୍ରିକ ଶୁଣି ଲଭେ ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି
ଅମୋକ୍ଷ ମୋକ୍ଷ ହୁଅନ୍ତି ପାନ୍ତି ସ୍ୱର୍ଗଗତି ।
ତମ ଦ୍ୱେଷ ହିଂସା ପୁଣି କାମ ମାୟାମୋହେ
ନାଶ ହୋଇଯାନ୍ତି ଜାଣ କଳମଷଚୟେ ।
ଆୟୁ ଧନ ବଢ଼େ ଯେହୁ ଶୁଣେ ଏକଚିତ୍ତେ
ବିଷ୍ଣୁ ଲୋକରେ ବସନ୍ତି ପୁରାଣ ଶୁଣନ୍ତେ ।
ଜୟ ତୁହି ନାରାୟଣ ସୃଷ୍ଟିର କରତା
ଜୟ ଜୟ ନାରାୟଣ ଭକ୍ତଜନ ତ୍ରାତା ।
ଜୟ ତୁହି ଜନାର୍ଦ୍ଦନ କେଶବ ତୋ ନାମ
ଯେବଣ ନାମ ଅଟଇ ସୁଧାରସ ସମ ।
ଖେଳ କଉତୁକେ ପ୍ରଭୁ ଯମୁନାର ତଟେ
ଯାମଳା ବେନି ବୃକ୍ଷକୁ ଭାଙ୍ଗିଲୁ ତୁ ଆଣ୍ଟେ ।
ଶକଟା ବଇରି ଷଣ୍ଢାସୁର ଦର୍ପହନ୍ତା
ବକା ବିଦାରିଣ ନାଥ ମୁଷ୍ଟିକ ମାରନ୍ତା ।
ଅମ୍ବା କଦମ୍ବାକୁ ଦେଲୁ ଅକ୍ଲେଶରେ ନାଶି
ନ ଦେଖି ନ ଚାହିଁ ନାଶଗଲା କଂସକେଶୀ ।
କମଳ ତୋଳନ୍ତେ ନାଥ କାଳିନାଗ ଫେରୁ
ମସ୍ତକେ ନାଚିଲୁ ପ୍ରଭୁ ହେ ଅଭୟ ଗୁରୁ ।
ଅକ୍ରୂରକୁ ଚିରଞ୍ଜୀବୀ କଲୁ ଶିରୀପତି
ତୋ ମୁଖ ଚାହିଁ ପ୍ରାଣୀଏ ପାଆନ୍ତି ସଦ୍‌ଗତି ।
ଧନୁ ଉତ୍ସବରେ ଦେଖି ତୋର ରୂପ କଂସ
ଜଗତିରୁ ଢଳିପଡ଼ି ହୋଇଗଲା ନାଶ ।
ଗୋସିଂହମୟ ଅସୁର ପୁଣି ବସୁବର
ନାଗରାଜା ତାରାକ୍ଷି ଯେ ଆଉ ମୁରାସୁର ।
ଶତଧନୁ ବିବାଦରେ ଲୌହକ ଅସୁର
ନାଶ କରିଲ ହେ ତୁମ୍ଭେ ଦେବ ଚକ୍ରଧର ।
ଜାତ ଅନ୍ତ ମଧ୍ୟେ ତୋର କଉତୁକ ଲୀଳା
ଶ୍ରୀଗୋପାଳ ଚୂଡ଼ାମଣି ଦେବକୀର ବଳା ।
କଳି ନ ପାରିଲି ଏହି ଅନିତ୍ୟ ସଂସାର
ସ୍ଥଳ ବୋଲି ପଶିଲି ମୁଁ ଅଗାଧ ସଂସାର ।
ଦୁଃସହ ସାଗରେ ପଶି ନ ପାଇଲି କୂଳ
କାଳଲହରୀ ଉଠଇ ହୋଇଣ ପ୍ରବଳ ।
ଭେଳା ଭେଳା ହୋଇ ପୁଣି କୁମ୍ଭୀର ମକର
ଚଉଦିଗେ ଘେରିଛନ୍ତି ନାହିଁ ପ୍ରତିକାର ।
ହେଠମୁଖେ ବୁଡ଼ନ୍ତେ ମୁଁ ନ ପାଇଲି ସଖା
ଧର୍ମ ତରଙ୍ଗେ ବୃକ୍ଷକେ ତହୁଁ ଦେଲା ଦେଖା ।
ସେହି ଧର୍ମ ପଦ୍ମବୃକ୍ଷ ଉପରରେ ଉଠି
ଆବର ପାଇଲି ମୁହିଁ ପୁଣି ନାଡ଼ଗୋଟି ।
ତହିଁରେ ବିଶ୍ରାମ କରି ସୁସ୍ଥ କଲି ପ୍ରାଣ
ସେହି ବୃକ୍ଷଗୋଟି ଅଟେ ସ୍ୱୟଂ ନାରାୟଣ ।
ସେହୁ ମୋର ଅନୁବ୍ରତେ ମୁକ୍ତିଗତି ଦାତା
ସେହି ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ପ୍ରସନ୍ନେ ନାହିଁ ମୋର ଚିନ୍ତା ।
ହେ ବୁଧେ ଯାବତ ଜୀବ ସବୁ ଶିବ ହରି
ମହାସଙ୍କଟରୁ ସେହୁ କରିଦେବେ ପାରି ।
ଶ୍ରୀନାରାୟଣ ଦେବତା ପଦରେ ଦଇନୀ
ବନ୍ଦନ୍ତି ଶାରଳା ଦାସ କବି ଶୂଦ୍ରମୁନି ।
କୃପାଜଳ ନନ୍ଦିନୀ ନର୍ମଦା ସରସ୍ୱତୀ
ପଶ୍ଚିମେ କୋଶଳ ଦେଶେ ହେଲୁ ଉତପତ୍ତି ।
ସଂସାର ସାଗର ଅଟେ କାଳଫାଶି ଜାଣ
ଯାହାର ନାମ ଧରନ୍ତେ ହୁଅଇ ଛେଦନ ।
ଯେବଣ ଭାରତଗାଥା ବ୍ୟାସମୁନି ବାକ୍ୟ
ମୁହିଁ କି ତାହା ଲେଖନ କରିବାକୁ ଶକ୍ୟ ।
ମାଗୋ ପଣ୍ଡିତ ନୁହଇ ନ ଜାଣଇ ବିଦ୍ୟା
ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ମୂର୍ଖ ମୁହିଁ ନୁହଇ ସଂସିଦ୍ଧା ।
ଜପ ମନ୍ତ୍ର କର୍ମମାନ ନ ଜାଣଇ କିଛି
ପ୍ରସନ୍ନରେ ଆଜ୍ଞା ମୋତେ ଦିଅ କମଳାକ୍ଷୀ ।
ହେ ବୁଧେ ଭ୍ରତଖଣ୍ଡର ଉଭ୍ରଷ୍ଟ ମଣ୍ଡଳେ
କନକାବତୀ ନଗର ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା କୂଳେ ।
ଯାହାର ପଶ୍ଚିମେ ପର୍ଶୁରାମର ପାଟଣା
ପର୍ଶୁରାମ ପୂଜା କଲେ କରିଣ ଘଟଣା ।
ସେ ଦେବୀ ବିଜୟ ଯହିଁ ଯା ନାମ ଶାରଳା
ତାଙ୍କୁ ସେବା କରି ମୋର କାଳକ ପାହିଲା ।
ତୁଳସୀମାଳ ପ୍ରାୟ ସେ ମୋର ବକ୍ଷସ୍ଥଳେ
ସବା ଥାନ୍ତି ପୂଜା କରେ ତାଙ୍କ ପାଦତଳେ ।
ହେ ପଣ୍ଡିତଜନେ ମୋର ନ ଘେନିବ ଦୋଷ
ମୂର୍ଖ ଅଜ୍ଞାନ ଅଟଇ ବୁଦ୍ଧି ମୋର କିସ ।
ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଣ ମୋତେ ଯା ଦିଅନ୍ତି କହି
ମୋର ଦୋଷ ନ ଘେନିବ ମୁଁ ତାହା ଲେଖଇ ।
ଶାରଳା ପାଦେ ଶାରଳା ଦାସର ଶରଣ
ଅଷ୍ଟାଦଶ ପର୍ବ ପୋଥି କଲି ମୁଁ ପୂରଣ ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ମହାଭାରତେ ସ୍ୱର୍ଗାରୋହଣ ପର୍ବ ସଦାଜୟେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ

—୦—

ମହାଭାରତ

ବିଜ୍ଞାପନ

ନିମ୍ନଲିଖିତ ପୁସ୍ତକ ସବୁ ସରସ କାଗଜରେ ସୁନ୍ଦର ଛାପା ହୋଇ ବିକ୍ରୟ ନିମିତ୍ତ ଗଚ୍ଛିତ ଅଛି। କ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କ ନିକଟସ୍ଥ ପୁସ୍ତକ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ କରନ୍ତୁ। ଏଥିରେ ସତନ୍ତ୍ର କମିଶନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି।

ଅଷ୍ଟାଦଶ ପୁରାଣ

- ବ୍ରହ୍ମପୁରାଣ ସେଟ୍
- ପଦ୍ମପୁରାଣ ସେଟ୍
- ମହାବିଷ୍ଣୁ ପୁରାଣ
- ଶିବ ପୁରାଣ ସେଟ୍
- ନାରଦ ପୁରାଣ
- ମାର୍କଣ୍ଡେୟ ପୁରାଣ
- ଅଗ୍ନି ପୁରାଣ
- ଭବିଷ୍ୟ ପୁରାଣ
- ବ୍ରହ୍ମବୈବର୍ତ୍ତ ପୁରାଣ ସେଟ୍
- ଲିଙ୍ଗ ପୁରାଣ
- ବରାହ ପୁରାଣ
- ସ୍କନ୍ଦ ପୁରାଣ
- ବାମନ ପୁରାଣ
- କୂର୍ମ ପୁରାଣ
- ମତ୍ସ୍ୟ ପୁରାଣ
- ଗରୁଡ଼ ପୁରାଣ
- ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ପୁରାଣ
- ଭାଗବତ ସେଟ୍

ପ୍ରକାଶକ-

ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର (TM)

ଅଲିଶା ବଜାର, କଟକ-୨

ଫୋନ୍ : (୦୬୭୧)୨୫୦୮୨୯୬

website : www.dharmagranthastore.com